

**SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VI KADENCJA**

Warszawa, dnia 30 marca 2007 r.

Druk nr 412

PREZES
Instytutu Pamięci Narodowej
Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko
Narodowi Polskiemu
dr hab. Janusz Kurtyka

Pan
Bogdan BORUSEWICZ
MARSZAŁEK SENATU
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Szanowny Panie Marszałku,

stosownie do art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155, poz. 1016 z późn. zm.) w załączeniu uprzejmie przekazuję *Informację o działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w okresie 1 stycznia 2006 r. - 31 grudnia 2006 r.*

Z poważaniem

(-) Janusz Kurtyka

Tłoczono z polecenia Marszałka Senatu

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI
INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ
– KOMISJI ŚCIGANIA ZBRODNI
PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU

w okresie 1 stycznia 2006 r. – 31 grudnia 2006 r.

Warszawa, luty 2007

Spis treści

Część I

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJI ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU W OKRESIE 1 STYCZNIA 2006 r. – 31 GRUDNIA 2006 r.

WYKAZ SKRÓTÓW	4
WSTĘP	6
1. GŁÓWNA KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU	10
1.1. Wydział Nadzoru nad Śledztwami	10
1.2. Wydział Ekspertyz i Opracowań	17
1.2.1. Opinie	17
1.2.2. Ekspertyzy	18
1.2.3. Opracowania	19
1.2.4. Oddziałowe Komisje Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	19
2. BIURO UDOSTĘPNIANIA I ARCHIWIZACJI DOKUMENTÓW	21
2.1. Ewidencja	21
2.1.1. Wydział Ewidencji	21
2.1.2. Digitalizacja zasobu kartotecznego	22
2.1.3. Dane statystyczne	24
2.2. Gromadzenie, opracowywanie i obsługa magazynów	25
2.2.1. Wydział Gromadzenia, Opracowywania i Obsługi Magazynów	25
2.2.2. Oddziałowe biura udostępniania i archiwizacji dokumentów	29
2.2.3. Dane statystyczne	34
2.3. Udostępnianie i Informacja Naukowa	44
2.3.1. Wydział Udostępniania i Informacji Naukowej	44
2.3.2. Dane statystyczne	47
2.4. Wydział Obsługi Bieżącej	54
2.4.1. Dane statystyczne	55
3. BIURO EDUKACJI PUBLICZNEJ	55
3.1. Wydział Badań Naukowych, Dokumentacji i Zbiorów Bibliotecznych	56
3.1.1. Działalność naukowo-badawcza	56
3.2. Wydział Wystaw i Edukacji Historycznej	60
3.2.1. Działania popularyzatorskie i edukacyjne	60
3.3. Wydział Wydawnictw	66
4. ADMINISTRACJA	68
4.1. Biuro Prawne	68
4.2. Wydział Informacji i Komunikacji Społecznej	70
4.3. Gospodarstwo Pomocnicze	73
5. BUDŻET	73
5.1.1. Wykonanie dochodów budżetowych	73
5.1.2. Wykonanie wydatków budżetowych	74
5.1.3. Wykonanie wydatków w poszczególnych działach według klasyfikacji budżetowej	76
5.1.4. Zatrudnienie	82
6. INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI KOLEGIUM INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJI ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU W OKRESIE WRZESIEŃ 1999 – SIERPIEŃ 2006	83
WPROWADZENIE	83
6.1. Wybory kandydata na prezesa IPN	84
6.2. Zadania związane z zasobem archiwalnym Instytutu Pamięci	86
6.3. Ocenianie polityki ścigania przez Instytut Pamięci Narodowej przestępstw, o których mowa w art. 1 pkt 1 lit. a) ustawy o IPN	91

6.4.	Zadania związane z ustalaniem programów badawczych w zakresie opracowywania działalności organów bezpieczeństwa państwa, a także informowania oraz edukacji społeczeństwa	93
6.5.	Zatwierdzanie informacji rocznych prezesa o działalności Instytutu Pamięci Narodowej.....	94
6.6.	Zatwierdzanie aktów normatywnych regulujących organizację wewnętrzną IPN	94
6.7.	Inne formy aktywności Kolegium IPN	94
6.8.	Podsumowanie	96

Część II

ANEKS DO INFORMACJI O DZIAŁALNOŚCI INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJI ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 2006 r.

Załącznik Nr 1: Śledztwa o szczególnym ciężarze gatunkowym prowadzone przez Oddziałowe Komisje Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	5
1. Oddziałowa Komisja w Białymstoku	5
2. Oddziałowa Komisja w Gdańsku	10
3. Oddziałowa Komisja w Katowicach	12
4. Oddziałowa Komisja w Krakowie	15
5. Oddziałowa Komisja w Lublinie	23
6. Oddziałowa Komisja w Łodzi	27
7. Oddziałowa Komisja w Poznaniu	32
8. Oddziałowa Komisja w Rzeszowie	35
9. Oddziałowa Komisja w Szczecinie	45
10. Oddziałowa Komisja w Warszawie	50
11. Oddziałowa Komisja we Wrocławiu	58
Załącznik Nr 2: Wydział Ekspertyz i Opracowań Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu: ekspertyzy, opinie i opracowania o szczególnym znaczeniu	66
1. Ekspertyzy.....	66
2. Opinie.....	67
3. Opracowania	68
Załącznik Nr 3: Ekspertyzy, opinie i opracowania historyków, ekspertów w Oddziałowych Komisjach Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.....	69
1. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Białymstoku	69
2. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Gdańsku	72
3. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Katowicach	73
4. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Krakowie	74
5. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Lublinie	75
6. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Łodzi	77
7. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Poznaniu	79
8. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Rzeszowie	80
9. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Szczecinie	82
10. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji we Wrocławiu	83
11. Opinie i opracowania	83
Załącznik Nr 4: Publikacje pracowników GKŚZpNP	87
Załącznik Nr 5: Publikacje pracowników BUiAD i OBUiAD	89
Załącznik Nr 6: Publikacje BEP i OBEP	97
Załącznik Nr 7: Publikacje pracowników BEP i OBEP	101
Załącznik Nr 8: Sesje, konferencje zorganizowane przez pracowników BUiAD i OBUiAD	134
Załącznik Nr 9: Ważniejsze konferencje naukowe, popularno-naukowe i edukacyjne BEP i OBEP	135
Załącznik Nr 10: Wystawy OBUiAD	137
Załącznik Nr 11: Wystawy BEP i OBEP	138

Wykaz skrótów

AAN	– Archiwum Akt Nowych
ABW	– Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego
AK	– Armia Krajowa
AW	– Agencja Wywiadu
BCh	– Bataliony Chłopskie
BEP	– Biuro Edukacji Publicznej
BStU	– Die Bundesbeauftragte für die Unterlagen des Staatssicherheitsdienstes der Ehemaligen Deutschen Demokratischen Republik - Instytut Gaucka (Urząd Pełnomocnika Rządu do spraw Dokumentów Służb Bezpieczeństwa byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej)
BUiAD	– Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów
CAW	– Centralne Archiwum Wojskowe
CBA	– Centralne Biuro Adresowe
d.u.k.s.	– dawna ustawa z dnia 26 października 1971 r. karno skarbowa (Dz. U. z 1971 r. Nr 28, poz. 260 z późn. zm.)
gestapo	– Geheime Staatspolizei, nazistowska Tajna Policja Państwowa
GL	– Gwardia Ludowa
IPN	– Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
j.a.	– jednostka archiwalna
KBW	– Korpus Bezpieczeństwa Wewnętrznego
KL	– Konzentrationslager (obóz koncentracyjny)
KWMO	– Komenda Wojewódzka Milicji Obywatelskiej
mb	– metry bieżące
MO	– Milicja Obywatelska
MON	– Ministerstwo Obrony Narodowej
MSBUDN	– Małopolski Słownik Biograficznych Uczestników Działań Niepodległościowych
MSW	– Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
MSWiA	– Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji
NDAP	– Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych
NIK	– Najwyższa Izba Kontroli
NKWD	– Narodnyj Komissariat Wnutriennich Dieł (Ludowy Komisariat Spraw Wewnętrznych ZSRR)
NSZ	– Narodowe Siły Zbrojne
OBEP	– Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej IPN
OBUiAD	– Oddziałowe Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN
OKBZpNP	– Okręgowa Komisja Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
OKŚZpNP	– Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
ORMO	– Ochotnicza Rezerwa Milicji Obywatelskiej
OUN	– Organizacja Ukraińskich Nacjonalistów
OZI	– Okręgowy Zarząd Informacji
PKWN	– Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego
PPR	– Polska Partia Robotnicza
PUBP	– Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
RGO	– Rada Główna Opiekuńcza
RIP	– Rzecznik Interesu Publicznego
SB	– Służba Bezpieczeństwa
SD	– Sicherheitsdienst des Reichsführers SS (Służba Bezpieczeństwa Przywódcy SS)
Smiersz	– Śmierć szpionom – tajna służba policyjna, której zadaniem była inwigilacja Armii Czerwonej, a także kontrwywiadu

SS	– Die Schutzstaffeln der Nationalsozialistischen Deutschen Arbeiterpartei (Sztafety Ochronne NSDAP)
UB (UBP)	– Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
UOP	– Urząd Ochrony Państwa
WiN	– Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość”
WOP	– Wojska Ochrony Pogranicza
WP	– Wojsko Polskie
WSI	– Wojskowe Służby Informacyjne
WSR	– Wojskowy Sąd Rejonowy
WUBP	– Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
WUiAD	– Wydział Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN
WUSW	– Wojewódzki Urząd Spraw Wewnętrznych
ZOMO	– Zmotoryzowane Odwody Milicji Obywatelskiej
ZSRR	– Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich
ŻIH	– Żydowski Instytut Historyczny

WSTĘP

W 2006 roku Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu, kontynuował swą misję określoną przez ustawę z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155, poz. 1016 z późn. zm.). Zarazem na jego działalność w tym okresie rzutowały nowe czynniki, z których dwa wydają się szczególnie istotne. Z jednej strony początek roku 2006 zbiegł się w czasie z objęciem stanowiska Prezesa Instytutu przed dr. hab. Janusza Kurtykę, z drugiej zaś – z rozpoczęciem prac nad głęboką nowelizacją ustawy o IPN. Jej istotę stanowiła koncepcja przejścia przez Instytut funkcji lustracyjnych oraz rozszerzenie dostępu do znajdujących się w jego pieczy materiałów archiwalnych. W konsekwencji Instytut prowadził swą bieżącą działalność w cieniu trwających w parlamencie przez cały rok prac nad *Ustawą z 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów*, a następnie nad prezydenckim projektem jej nowelizacji, próbując równoległe przygotować się do przejścia nowych obowiązków. Zadanie to było jednak utrudnione przez kontrowersje polityczne, jakie towarzyszyły przyjmowaniu nowych przepisów, dotyczących zarówno zadań lustracyjnych stojących przed IPN, jak i dopuszczalnego zakresu udostępniania dokumentów komunistycznych służb specjalnych.

Niezależnie jednak od ostatecznego kształtu nowych przepisów, który pozostawał nieokreślony do końca okresu sprawozdawczego, od początku było sprawą oczywistą, że priorytetowe znaczenie dla realizacji zarówno aktualnych, jak i przyszłych zadań IPN będzie miało usprawnienie działalności pionu archiwalnego, którego kierownictwo objął w styczniu 2006 r. dr Zbigniew Nawrocki. Głównym dokonaniem w pierwszym pięcioleciu istnienia Instytutu było fizyczne przejście ponad 80 km akt (w 2006 r. zbiory powiększyły się o kolejne 5 km), co stanowiło największą operację tego rodzaju w dziejach polskiej archiwistyki. Koncentracja na tym zadaniu doprowadziła jednak do powstania zaniedbań w zakresie tworzenia nowoczesnego i efektywnego systemu ewidencji oraz udostępniania materiałów archiwalnych. W szczególności dotyczyło to zasobu Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN w Warszawie, w którym znajduje się ponad jedna trzecia całego zasobu archiwalnego Instytutu. Dlatego już w pierwszych tygodniach 2006 r. podjęto decyzję o zmianie statutu i regulaminu organizacyjnego IPN, głównie w części dotyczącej pionu archiwalnego, co miało pomóc w stworzeniu bardziej przejrzystej i efektywnej struktury.

Najważniejsze zadanie stojące przed pionem archiwalnym dotyczy wszakże zbudowania systemu informatycznego, który w radykalny sposób usprawniłby korzystanie z zachowanych dokumentów. Wstęp do jego opracowania stanowiło przygotowanie i uruchomienie jesienią 2006 r. zintegrowanej bazy danych, zawierającej informacje o sygnaturach teczek znajdujących w zasobie 15 oddziałów archiwum IPN na terenie całego kraju. W chwili obecnej z tej bazy danych obok archiwistów Instytutu mogą korzystać wszystkie osoby, które otrzymały zgodę na dostęp z dokumentów znajdujących się w dyspozycji Instytutu. Równoległe rozpoczęto pracę nad digitalizacją zasobów kartotecznych oraz – we współpracy ze służbami bezpieczeństwa państwa – przegląd tzw. zbioru zastrzeżonego, który powinien doprowadzić do ograniczenia jego rozmiarów.

Przygotowując się do podjęcia nowych zadań, wynikających z kierunku nowelizacji ustawy o IPN, pion archiwalny na bieżąco wykonywał zadania związane z udostępnianiem materiałów dla podmiotów zewnętrznych oraz pracowników Instytutu, realizując w 2006 r. blisko 45 tys. wniosków w tym zakresie. Akta zostały udostępnione m.in. ponad 2,2 tys. osób, które uzyskały status pokrzywdzonego oraz blisko 1,6 tys. badaczy spoza Instytutu.

Rok 2006 był okresem wielu rocznic historycznych, niezwykle ważnych dla najnowszej historii Polski. Włączenie się w ich obchody należało do najważniejszych dokonań Biura Edukacji Publicznej IPN, którym od stycznia 2006 r. kierował dr hab. Jan Żaryn. Niezależnie od re-

alizacji szeregu wieloletnich projektów naukowych i edukacyjnych pracownicy BEP w istotny sposób zaznaczyli swoją obecność podczas obchodów rocznic: pogromu kieleckiego 1946 r., Poznańskiego Czerwca 1956, Polskiego Października 1956, Milenium Chrztu Polski, Czerwca 1976 oraz dwudziestej piątej rocznicy wprowadzenia stanu wojennego. Tematyki związanej z tymi rocznicami dotyczyła część z 34 wystaw oraz 40 konferencji naukowych i edukacyjnych, zorganizowanych w okresie sprawozdawczym przez pracowników BEP. Szczególnie duży rezonans społeczny wywołały te z wystaw IPN, dzięki którym mieszkańcy kilku regionów Polski mogli się zapoznać z wizerunkami i życiorysami najważniejszych postaci lokalnego aparatu bezpieczeństwa PRL.

Pracownicy IPN popularyzowali wiedzę o przeszłości zarówno na łamach prasy, jak i w setkach programów radiowych oraz telewizyjnych. Dobrze rozwijały się też kontakty Instytutu z różnymi organami administracji rządowej i samorządowej, a także ze szkołami. Dzięki współpracy z Ministerstwem Edukacji Narodowej „Biuletyn IPN” trafił do wszystkich szkół ponadpodstawowych w Polsce, zaś kontakty z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego zaowocowały m.in. uruchomieniem wielkiego projektu badawczego, dotyczącego stworzenia imiennej listy polskich ofiar represji nazistowskich. Instytut kontynuował też współpracę z różnymi organizacjami pozarządowymi oraz kombatanckimi, co dobrze ilustrowało m.in. zwiększenie liczby działających coraz aktywniej klubów historycznych im. gen. Stefana Roweckiego „Grota”.

Na początku 2006 r. opracowany został nowy plan działalności naukowej pionu edukacyjnego IPN, sięgający horyzontem czasowym do 2010 r. W jego ramach przewidziano zarówno kontynuację szeregu dotychczasowych projektów badawczych (m.in. dotyczących okupacji sowieckiej i niemieckiej, walki z podziemiem niepodległościowym po 1944 r., prześladowań opozycji i Kościoła katolickiego), jak i rozpoczęcie nowych. Wśród tych ostatnich do najważniejszych należy projekt dotyczący działań aparatu bezpieczeństwa wobec środowisk twórczych i naukowych. Intensyfikacji uległy też prowadzone w IPN od kilku lat prace źródłoznawcze, których celem było określenie poziomu wiarygodności zachowanych dokumentów.

Dobrze rozwijała się aktywność Instytutu na arenie międzynarodowej, czego przejawem były ożywione kontakty z odpowiednikami IPN w Europie Środkowo-wschodniej (zwłaszcza słowackim Instytutem Pamięci Narodowej i niemieckim BStU), rozwinięcie współpracy z takimi instytucjami, jak izraelski Instytut Yad Vashem oraz zorganizowanie trzech konferencji z udziałem badaczy z kilkunastu krajów. W ciągu minionego roku Instytut kontynuował też działalność edytorską, a jej efektem było 45 publikacji książkowych oraz kolejne numery trzech czasopism wydawanych przez IPN. Na większą niż dotąd skalę Instytut zaczął też udzielać wsparcia zewnętrznym inicjatywom wydawniczym, zgodnym z ustawowymi zadaniami IPN.

Za główne osiągnięcie Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w 2006 r. należy uznać wydanie przez sądy wyroków skazujących wobec 21 osób oskarżonych przez prokuratorów Instytutu. W tym samym czasie przedstawiono zarzuty i przesłuchano charakterze podejrzanych 184 osoby (w tym autorów stanu wojennego), a w przypadkach 82 osób skierowano już akty oskarżenia do sądów. Kontynuowano ponad 1,1 tys. postępowań, w ramach których przesłuchano ponad 7 tys. świadków. Tylko w ramach największego z prowadzonych śledztw, dotyczącego zbrodni katyńskiej, przesłuchano ponad 700 osób.

Podstawowym wyzwaniem stojącym wciąż przed pionem śledczym Instytutu pozostaje zmiana struktury prowadzonych śledztw, poprzez zwiększenie liczby spraw dotyczących przestępstw z okresu po 1956 r., co zwiększałoby prawdopodobieństwo ukarania ich żyjących sprawców. W tym kontekście za niepokojący należy uznać fakt, że po odwołaniu dnia 13 października 2006 r. ze stanowiska dyrektora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu prof. Witolda Kuleszy nie udało się do końca okresu sprawozdawczego – mimo działań podejmowanych w tym zakresie przez Prezesa IPN – powołać jego następcy. Obok mianowania nowego dyrektora Głównej Komisji istotne znaczenie dla zdynamizowania

pracy pionu śledczego Instytutu może mieć – co przewiduje nowelizacja ustawy o IPN – zwiększenie uprawnień Prezesa IPN w stosunku do pracujących w nim prokuratorów.

* * *

W styczniu 2006 r. Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy przyjęło rezolucję *O potrzebie międzynarodowego potępienia zbrodni totalitarnych reżimów komunistycznych*. Głosi ona, że „świadomość opinii publicznej na temat zbrodni popełnionych przez totalitarne reżimy komunistyczne jest bardzo niska (...). Zgromadzenie jest przekonane, iż świadomość historii jest jednym z warunków wstępnych uniknięcia podobnych zbrodni w przyszłości. Co więcej, ocena moralna i potępienie popełnionych zbrodni odgrywa ważną rolę w wychowaniu młodych pokoleń”. Te słowa rezolucji Rady Europy były i pozostaną również w przyszłości jednym z najważniejszych wyzwań stojących przed Instytutem Pamięci Narodowej – Komisją Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu.

1. GŁÓWNA KOMISJA ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU

1.1. Wydział Nadzoru nad Śledztwami

Podjmując próbę dokonania ogólnej oceny działalności śledczej Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w roku 2006, stwierdzić należy, że w sześcioletniej już historii pionu śledczego Instytutu był to rok o przełomowym znaczeniu.

Przede wszystkim w pierwszych miesiącach 2006 r., po zbilansowaniu całościowej działalności pionu śledczego IPN, dostrzeżona została konieczność istotnych zmian w strukturze śledztw prowadzonych przez prokuratorów Instytutu.

Dokonana ocena śledztw, oparta zarówno na obejmujących tę problematykę danych statystycznych, jak i rezultatach wizytacji i lustracji w poszczególnych Oddziałowych Komisjach, wykazała, iż w ciągu lat 2004–2006 ogólna liczba postępowań prowadzonych przez prokuratorów IPN ulegała stałemu zmniejszaniu (np. na koniec grudnia 2004 r. pozostałych do załatwienia spraw było 1460, a na koniec grudnia 2005 r. – już tylko 1300), jednocześnie zaś stałej progresji ulegała liczba spraw „starych”, to jest tych, których czas trwania przekraczał 12 miesięcy (w praktyce wynosił 3 lata i więcej). Spraw takich w końcu 2004 r. było zarejestrowanych 787, a na koniec grudnia 2005 – już 834.

Ogólny spadek liczby prowadzonych postępowań, przy jednoczesnym wydłużaniu się czasu ich trwania, przy niemalejącej liczbie prokuratorów zatrudnionych w Instytucie, prowadził do oczywistej konstatacji, że należałoby poczynić kroki zmierzające do zintensyfikowania wysiłków w celu koncentracji czynności procesowych w ramach śledztwa oraz skrócenia okresu niezbędnego do wydania przez prokuratora decyzji merytorycznej i zakończenia postępowania.

Uwzględniając nadto fakt, że ustawa o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w jej dotychczasowym brzmieniu normowała kwestię biegu terminu przedawnienia zbrodni komunistycznych, niebędących zbrodniami wojennymi lub zbrodniami przeciwko ludzkości ani też niebędących zbrodniami zabójstwa, wyznaczając dzień 1 stycznia 2010 r. jako datę graniczną dla ścigania tej kategorii przestępstw – należy stwierdzić, iż potrzeba zmiany struktury śledztw prowadzonych w Instytucie stała się problemem najważniejszym. Dotychczasowa bowiem struktura prowadzonych śledztw oraz ich skala nie odzwierciedlały rzeczywistego obrazu zbrodni popełnionych na Narodzie Polskim.

W sprawie tej Naczelnik Wydziału Nadzoru nad Śledztwami wraz z jednym z prokuratorów Głównej Komisji w maju 2006 r. skierowali do Prezesa Instytutu „memoriał”, zawierający ocenę sytuacji w pionie śledczym IPN oraz wskazówki, co do ewentualnych środków zaradczych i sanacyjnych, odnoszące się zwłaszcza do zmiany istoty i funkcji nadzoru nad pracą śledczą prokuratorów IPN.

Potrzeba zmiany struktury śledztw, a zwłaszcza prowadzenia śledztw o przestępstwa popełnione w okresie stanu wojennego, była przedmiotem spotkania wszystkich prokuratorów pionu śledczego z Prezesem Instytutu w Spale w dniach 12–14 czerwca 2006 r.

Drugi istotny problem, jaki w zasadniczy sposób zaważył na działalności pionu śledczego w 2006 r., dotyczył ujawnionych jeszcze w roku 2005 przez prokuratorów Wydziału Nadzoru nad Śledztwami nieprawidłowości związanych z praktyką przekazywania poza granice kraju akt postępowań karnych i związanych z nimi oryginalnych materiałów, dokumentujących zwłaszcza popełnione w Polsce zbrodnie niemieckie. Problematyka ta oraz potrzeba jej wszechstronnego i gruntownego wyjaśnienia stały się przedmiotem prac komisji i zespołów powołanych wewnątrz Instytutu.

Kontynuowane są intensywne prace, w których uczestniczą – także na szczeblu każdej Oddziałowej Komisji – archiwiści i prokuratorzy. Celem tych prac jest przede wszystkim dokonanie ustaleń, obejmujących niezbędne kwerendy, oraz opracowanie właściwych ewidencji w odniesieniu do śledztw prowadzonych w przeszłości, dotyczących zbrodni niemieckich w Polsce, których materiały przekazywano do Niemiec. Jak wynika z dokonanych aktualnie ustaleń, materiały te przechowywane są w większości w poszczególnych archiwach niemieckich. W Polsce pozostały akta zawierające jedynie szczątkową dokumentację, która na mocy art. 68 ust. 1 ustawy o IPN-KŚZpNP stała się zasobem archiwalnym Instytutu. Stwierdzić należy jednak, że śledztw tych (a prawdopodobnie jest ich co najmniej kilka tysięcy) – uwzględniając standardy państwa prawa oraz wymogi kodeksu postępowania karnego – nie można uznać za merytorycznie zakończone, skutkiem czego istnieje oczywista potrzeba ich podjęcia, przeprowadzenia postępowania dowodowego zgodnie z wymogami prawa oraz zakończenia decyzją merytoryczną, doręczaną każdorazowo pokrzywdzonym, będącym sukcesorami prawnymi ofiar zbrodni niemieckich w Polsce.

Rezultaty prac zespołów archiwistów i prokuratorów są istotne dla prowadzonego w prokuraturze powszechnej śledztwa oraz pozwolą na określenie skali nieprawidłowości, których to śledztwo dotyczy, a jednocześnie doprowadzą do generalnego uporządkowania i rozwiązania tej kwestii w samym Instytucie. Aktualny stan tych prac daje asumpt do wyrażenia przekonania, że zostaną one zakończone jeszcze w pierwszej połowie 2007 r.

Trzecim problemem, w istotny sposób wpływającym w końcowych miesiącach 2006 r. na prace pionu śledczego, stał się fakt odwołania w dniu 13 października 2006 r. prof. Witolda Kuleszy ze stanowiska Dyrektora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Dyrektor Głównej Komisji jest prokuratorem przełożonym wszystkich prokuratorów IPN, a także ich przełożonym dyscyplinarnym – brak rozwiązania tego problemu, nie pozostał bez wpływu na codzienną pracę prokuratorów w ostatnich miesiącach 2006 r., zwłaszcza że rygorystyczne uregulowania ustawy o prokuraturze oraz ustawy o IPN-KŚZpNP nie pozwoliły na wprowadzenie jakiegokolwiek rozwiązania zastępczego czy też doraźnego¹.

Informacja z działalności pionu śledczego, oparta na sprawozdaniach miesięcznych przedkładanych przez Oddziałowe Komisje (która z uwagi na zmienioną i rozbudowaną strukturę wewnętrzną oraz fakt, że obejmuje cały rok kalendarzowy 2006, nie da się porównać z informacją poprzednią złożoną do Sejmu, obejmującą okres 18 miesięcy, tj. od 1 lipca 2004 r. do 31 grudnia 2005 r.), zawiera syntetyczny obraz działalności pionu śledczego IPN w minionym roku. Sprawozdanie to, uzupełnione informacją o najpoważniejszych śledztwach prowadzonych przez poszczególne Oddziałowe Komisje, pozwala na dokonanie oceny, czy i w jaki sposób prokuratorzy IPN realizują ustawowe zadania, do których zostali powołani.

Od 1 stycznia do 31 grudnia 2006 r., a więc w okresie objętym sprawozdaniem, wpłynęło łącznie 1113 spraw. Prokuratorzy Instytutu załatwili zakończyli 1111 postępowań z czego 775 dotyczyło zbrodni komunistycznych, 291 – zbrodni nazistowskich, a 45 – zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości, w tym zbrodni ludobójstwa (w praktyce były to postępowania w sprawie zbrodni nacjonalistów ukraińskich popełnionych na Polakach oraz zbrodni, których ofiarami byli obywatele polscy narodowości ukraińskiej).

Spośród ogólnej liczby załatwionych w okresie sprawozdawczym postępowań 44 zakończono skierowaniem aktów oskarżenia, którymi objęto łącznie 82 oskarżonych. Dodać należy, że od chwili uruchomienia pionu śledczego w IPN, tj. od drugiej połowy 2000 r., skierowano do końca 2006 r. w sumie 149 aktów oskarżenia, obejmując nimi łącznie 207 oskarżonych. W roku 2006 w I przypadku skierowano też wniosek do sądu o zastosowanie amnestii (z dnia 7 grudnia 1989 r.) wobec ustalonego sprawcy przestępstwa.

¹ W dniu 15 lutego 2007 r. Prezes Rady Ministrów Jarosław Kaczyński powołał prokuratora Dariusza Gabrelę na stanowisko Dyrektora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu IPN.

Większość załatwionych w roku 2006 postępowań zakończyła się wszakże decyzjami o ich umorzeniu. Gdy chodzi o śledztwa – 387 z nich zostało zakończonych umorzeniem wobec niewykrycia sprawcy (sprawców) przestępstwa, zaś kolejnych 376 śledztw zakończono umorzeniem z innych powodów (np. wobec śmierci podejrzanego, wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego itp.) Wypada w tym miejscu zauważyć, że art. 45 ust. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o IPN-KŚZpNP jako cel śledztwa (oprócz wymienionych w art. 297 kodeksu postępowania karnego) wskazuje „[...] również wszechstronne wyjaśnienie okoliczności sprawy, a w szczególności ustalenie osób pokrzywdzonych”, co sprawia, że ustalanie osób pokrzywdzonych jest właśnie celem większości postępowań prowadzonych przez prokuratorów Instytutu.

W okresie sprawozdawczym zawieszono 42 śledztwa z uwagi na długotrwałą przeszkodę uniemożliwiającą kontynuowanie postępowań; po jej ustaniu zostaną podjęte i będą kontynuowane.

Pośród ogólnej liczby 1111 postępowań 182 – po przeprowadzeniu postępowania sprawdzającego – zostały zakończone decyzją o odmowie wszczęcia śledztwa. Kolejnych 80 postępowań załatwionych zostało w inny sposób (np. połączono z innym, prowadzonym już postępowaniem, przekazano według właściwości do innego organu etc.).

Prokuratorzy Instytutu Pamięci Narodowej przesłuchali w 2006 r. 7778 świadków, z czego 5612 świadków przesłuchano w ramach własnych śledztw, prowadzonych w poszczególnych Oddziałowych Komisjach, zaś kolejnych 2166 świadków prokuratorzy przesłuchali w ramach pomocy prawnej na rzecz innych komisji. W ogólnej liczbie przesłuchanych w okresie sprawozdawczym świadków – 719 przesłuchanych zostało w ramach śledztwa prowadzonego przez Oddziałową Komisję w Warszawie w sprawie zbrodni katyńskiej. Niezależnie od wartości procesowej złożonych przez tych świadków zeznań gromadzonych w śledztwach utrwalony został bardzo obszerny i często historycznie doniosły materiał dowodowy, stanowiący podstawę dla dalszych badań naukowych, a także i publicystyki. Zauważyć też należy, że w każdym niemal śledztwie prowadzona jest rozległa kwerenda archiwalna w poszukiwaniu dokumentów mających wartość dowodową. W wielu też postępowaniach prokuratorzy korzystają z opinii i ekspertyz, opracowywanych przez historyków Oddziałowych Komisji oraz Wydziału Ekspertyz i Opracowań Naukowych Głównej Komisji. Tematykę opracowań i ekspertyz, wykorzystywanych na potrzeby śledztw, podano w dalszej części niniejszego sprawozdania. W roku 2006 prokuratorzy IPN przedstawili zarzuty i przesłuchali w charakterze podejrzanych łącznie 184 osoby. W tej liczbie znajdują się również podejrzani o wprowadzenie stanu wojennego, którym zarzuty postawiono w ramach śledztwa prowadzonego przez Oddziałową Komisję w Katowicach. Wobec trzech podejrzanych, którym zarzuty przedstawiono w 2006 r., zastosowany został areszt tymczasowy; z czego jeden z nich (były komendant wojewódzki MO w Szczecinie podejrzany o bezprawne internowania) faktycznie pozostawał w areszcie tymczasowym, zaś wobec dwóch kolejnych podejrzanych (byłych funkcjonariuszy SB w Toruniu), poszukiwanych aktualnie za pomocą listów gończych, wydane zostały postanowienia o tymczasowym aresztowaniu.

Prowadzone przez prokuratorów Instytutu postępowania, zakończone decyzją o umorzeniu śledztwa bądź też postanowieniem o odmowie wszczęcia śledztwa – wobec zażaleń wnoszonych w sposób prawem przewidziany przez osoby uprawnione – są przedmiotem merytorycznej oraz formalno-procesowej kontroli ze strony właściwych sądów lub też nadzoru procesowego, sprawowanego przez prokuratorów Głównej Komisji. Podkreślić więc należy stosunkowo dużą stabilność orzeczeń wydawanych przez prokuratorów Oddziałowych Komisji, prowadzących postępowania. W roku 2006 na wniesionych łącznie 118 zażaleń na decyzję o umorzeniu śledztwa bądź odmowie jego wszczęcia tylko 13, rozpoznawanych przez prokuratorów Głównej Komisji w trybie nadzoru procesowego zostało uwzględnionych, co stanowi 11 proc. w stosunku do liczby zażaleń rozpoznanych. Ponadto zanotowano jeden przypadek, gdy zażalenie uwzględnił

rozpoznający je sąd. Wypada w tym miejscu nadmienić, że – zgodnie z obowiązującą w kodeksie postępowania karnego procedurą – wniesione na decyzję o umorzeniu śledztwa bądź odmowę jego wszczęcia zażalenie jest początkowo przedmiotem merytorycznego rozpoznania przez prokuratora Głównej Komisji, który może je uwzględnić i zaskarżoną decyzję uchylić lub też – w przypadku nieuwzględnienia – przedstawić właściwemu sądowi do rozpoznania.

W roku 2006 sądy rozpoznające akty oskarżenia wniesione przez prokuratorów IPN, wydały orzeczenia łącznie wobec 45 oskarżonych. W 16 sprawach zapadły wyroki skazujące, którymi objęto łącznie 21 oskarżonych. W czterech sprawach w stosunku do pięciu osób zapadły wyroki uniewinniające. Dotyczą one:

1. byłego oficera śledczego Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Łomży, oskarżonego o znęcanie się w roku 1952 nad jednym z przesłuchiwanym działaczy podziemia niepodległościowego;
2. byłego funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa w Częstochowie, który w latach 1982–1984 przekraczał swoje uprawnienia i groził przesłuchiwanym i zatrzymywanym;
3. byłego funkcjonariusza Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Szczecinie, który w latach 1948–1949 dręczył jednego z uwięzionych członków młodzieżowej organizacji niepodległościowej;
4. dwóch funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa w Koszalinie, którzy w 1984 r. znęcali się fizycznie i psychicznie nad działaczem podziemnej „Solidarności”.

Z prezentowanych wyroków, na mocy których oskarżeni zostali uniewinnieni, orzeczenia dotyczące funkcjonariuszy WUBP w Szczecinie oraz SB w Koszalinie nie są prawomocne. Zapadłe wyroki uniewinniające stanowią w stosunku do liczby osób osądzonych znaczny odsetek (11,1 proc.), zostały jednakże wydane w sprawach, których przedmiotem są zbrodnie komunistyczne popełnione czy to w latach 1944–1956, czy też później, w okresie stanu wojennego. Zgromadzony w tych sprawach materiał dowodowy, nie licząc dokumentów archiwalnych, sprowadza się w większości do relacji (zeznań) osób pokrzywdzonych, będących ofiarami popełnionych na ich szkodę przestępstw, i wyjaśnień oskarżonych funkcjonariuszy państwa komunistycznego, zaprzeczających z reguły stawianym im zarzutom. Te dowody przede wszystkim podlegają prawnokarnej ocenie orzekającego sądu, który każdą nie dającą się usunąć wątpliwość – zgodnie z procesową zasadą in dubio pro reo – musi tłumaczyć na korzyść oskarżonego. Czyny, o jakie uniewinnieni sprawcy zostali oskarżeni, dotyczą faktów z przeszłości, często sprzed kilkudziesięciu lat, co sprawia, że relacjonujący je pokrzywdzeni, z uwagi na swój wiek, ograniczone możliwości percepcyjne, nie zawsze są w stanie opisać te zdarzenia, a zwłaszcza ich sprawców, którzy – postawieni przed sądem – korzystają z fundamentalnych zasad procesowych, przestrzeganych zawsze przez państwo prawa.

Podobną uwagę należy odnieść do innej grupy 15 sprawców, w większości funkcjonariuszy aparatu przemocy państwa komunistycznego, którzy – podejrzani lub oskarżeni o swoje czyny stanowiące zbrodnie komunistyczne – korzystają z dobrodziejstwa ustawy z dnia 7 grudnia 1989 r. o amnestii, do czego upoważnia przepis art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Jednocześnie należy dodać, że w stosunku do czterech oskarżonych sądy umorzyły postępowanie na podstawie art. 17 § 1 pkt 1–11 kpk.

Prokuratorzy Instytutu Pamięci Narodowej świadomi faktu, że ich ustawowa merytoryczna działalność, obejmująca prowadzenie postępowań karnych oraz oskarżanie sprawców przestępstw przed sądami, tworzy w historii wymiaru sprawiedliwości nową jakość, uznali za konieczne przygotowanie i wydanie przy pomocy Instytutu własnego biuletynu który ukazał się on w roku 2006 pt. „Zbrodnie przeszłości”. Zawiera on przegląd oraz autorskie refleksje w odniesieniu do najważniejszych problemów z zakresu prawa karnego materialnego, jak i procesowego, z którymi prokuratorzy pionu śledczego spotykają się w codziennej pracy. Interesujące

i niejednokrotnie krytyczne refleksje prokuratorów IPN, autorów tekstów oraz oferta, złożona wszystkim czytelnikom biuletynu, wywodzącym się spośród świata nauki, sądownictwa powszechnego i prokuratury, do udziału w wymianie poglądów i dyskusji, mogą być istotnym wkładem w rozwój kultury prawnej demokratycznego państwa prawa, jakim jest Rzeczpospolita, która podjęła próbę wyjaśnienia przez niezawisły wymiar sprawiedliwości zbrodni przeszłości popełnionych na jej obywatelach. W roku 2006 prokuratorzy Instytutu przystąpili również do przygotowania kolejnej edycji „Zbrodni przeszłości”, poświęconej zwłaszcza problematyce zbrodni ludobójstwa.

Oprócz 11 prokuratorów IPN, którzy zamieścili swoje artykuły w biuletynie „Zbrodnie przeszłości” w roku 2006, dwóch kolejnych prokuratorów opublikowało swoje artykuły: w miesięczniku „Prokuratura i Prawo” oraz w materiałach posesyjnych „Wysiedlenia Polaków z Gdyni w latach 1939–1945 przez okupanta niemieckiego”.

W 2006 r. w Instytucie Pamięci Narodowej wydana została również monografia prokuratora Antoniego Kury *Aparat bezpieczeństwa i wymiar sprawiedliwości wobec kolektywizacji wsi polskiej 1948–1956*.

W minionym roku prokuratorzy Instytutu wzięli również udział w 4 konferencjach naukowych.

W roku 2006 stan kadrowy prokuratorów Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu przedstawiał się następująco:

- a) w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2006 r. powołano:
 - 2 prokuratorów Głównej Komisji;
 - 10 prokuratorów Oddziałowych Komisji .
- b) z końcem okresu sprawozdawczego w Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu – IPN pracowało 104 prokuratorów, w tym:
 - w *Głównej Komisji*: 7 prokuratorów;
 - w *Białymstoku*: naczelnik prok. Dariusz Olszewski oraz 8 prokuratorów (średnio na jednego prokuratora pozostało do prowadzenia 11 postępowań);
 - w *Gdańsku*: naczelnik prok. Maciej Schulz oraz 9 prokuratorów (średnio na jednego prokuratora pozostało do prowadzenia 9 postępowań);
 - w *Katowicach*: naczelnik prok. Ewa Koj oraz 9 prokuratorów (średnio na jednego prokuratora pozostało do prowadzenia 14 postępowań);
 - w *Krakowie*: naczelnik prok. Robert Parys oraz 8 prokuratorów (średnio na jednego prokuratora pozostało do prowadzenia 13 postępowań);
 - w *Lublinie*: naczelnik prok. Jacek Nowakowski oraz 11 prokuratorów (średnio na jednego prokuratora pozostało do prowadzenia 15 postępowań); *z dniem 1 stycznia 2007 r. powołano kolejnego prokuratora
 - w *Łodzi*: naczelnik prok. Anna Gałkiewicz oraz 7 prokuratorów (średnio na jednego prokuratora pozostało do prowadzenia 12 postępowań);
 - w *Poznaniu*: naczelnik prok. Józef Krenz oraz 6 prokuratorów (średnio na jednego prokuratora pozostało do prowadzenia 16 postępowań);
 - w *Rzeszowie*: naczelnik prok. Marek Sowa oraz 7 prokuratorów (średnio na jednego prokuratora pozostało do prowadzenia 13 postępowań);
 - w *Szczecinie*: naczelnik prok. Dariusz Wituszko oraz 6 prokuratorów (średnio na jednego prokuratora pozostało do prowadzenia 12 postępowań);
 - w *Warszawie*: naczelnik prok. Paweł Karolak oraz 9 prokuratorów (średnio na jednego prokuratora pozostało do prowadzenia 18 postępowań)
 - w *Wrocławiu*: naczelnik prok. Tomasz Rojek oraz 6 prokuratorów (średnio na jednego prokuratora pozostało do prowadzenia 14 postępowań).

INFORMACJA STATYSTYCZNA DOTYCZĄCA LICZBY SPRAW

prowadzonych przez Oddziałowe Komisje Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w okresie styczeń–grudzień 2006 r.

Jednostka	Pozostało z poprzedniego okresu			Wpływ			Zatwierdzono			Zastosowano aresztowanie			Skierowano do sądu		Zawieszono	Odmówiono wszczęcia	Zatwierdzono w inny sposób	Umorzono na podst. art. 17 § 1 pkt 1-11 kpk	Umorzono na podst. art. 322 kpk				
	Zk	Zn	Zi	Zk	Zn	Zi	Zk	Zn	Zi	Zk	Zn	Zi	Akt oskarżenia w tym osób	Wniosek o amnestię									
0	1	1a	1b	1c	2	2a	2b	2c	3	3a	3b	3c	4	4a	4b	4c	5	6	7	8	9	10	11
Bi	87	56	31	-	100	78	19	3	87	66	16	3	100	68	32	-	-	3/3	-	3	8/4	37	32
Gd	93	56	37	-	138	107	30	1	138	96	41	1	93	58	35	-	2	10/31	-	1	48/14	35	30
Ka	135	115	20	-	101	38	63	-	96	59	37	-	140	95	45	-	-	4/5	-	2	24/3	23	40
Kr	113	72	41	-	122	98	23	1	117	86	30	1	118	84	34	-	-	2/2	-	4	14/14	40	43
Lu	228	145	69	14	86	55	28	3	137	94	37	6	177	106	60	11	-	5/5	-	9	12/14	23	74
Łd	97	56	40	1	84	58	26	-	83	49	33	1	98	65	33	-	-	2/3	-	3	19/4	23	32
Po	103	45	55	3	94	66	28	-	87	59	27	1	110	52	56	2	-	2/3	-	-	13/6	35	31
Rz	107	67	29	11	116	61	31	24	119	62	31	26	104	66	29	9	-	6/6	-	2	9/8	55	39
Sz	102	76	18	8	99	79	4	16	114	95	13	6	87	60	9	18	1	4/6	1	2	9/7	55	37
Wa	147	118	29	-	92	65	26	1	59	46	13	-	180	136	43	1	-	3/9	-	4	18/5	19	10
Wr	88	42	15	31	81	73	8	-	74	63	11	-	95	52	12	31	-	3/9	-	11	8/2	31	19
Razem	1300	848	384	68	1113	778	286	49	1111	775	291	45	1302	842	388	72	3	44/82	1	42	182/80	376	387

Zk – Zbrodnie komunistyczne

Zn – Zbrodnie nazistowskie

Zi – Zbrodnie inne

INFORMACJA STATYSTYCZNA

o działalności Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w okresie styczeń-grudzień 2006 r.

Jednostka	Liczba przestępstw w śledztwach własnych			Liczba przestępstw świadków w śledztwach własnych			Liczba przestępstw w śledztwach własnych			Liczba przestępstw w drodze pomocy prawnej dla innych Oddziałowych Komisji			Zażalenie uwzględnione przez nadzór		Zażalenia uwzględnione przez sąd		Prawomocne postanowienia		Osądzono osób		Uniewinniono osób		Skazano osób		Zastosowano amnestię co do osób		Umorzono na podstawie art. 17 § 1 pkt 1-11 kpk		Wniośiono apelację		Wnioskowano kasację		Zastosowano art. 160 § 4 kpk					
	Zk	Zn	Zi	Zk	Zn	Zi	Zk	Zn	Zi	Zk	Zn	Zi	Zk	Zn	Zi	na umorzenie	na odmowę wszczęcia	345 kpk	397 kpk	30	31	32	33	34	35	36	37	38										
0	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38											
Bi	366	60	-	98	9	1	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-						
Gd	370	81	1	148	34	18	30	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	19	-	6	12	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-					
Ka	533	185	-	110	41	38	17	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
Kr	262	53	-	166	24	18	6	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
Lu	362	24	12	102	19	37	39	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	3	-	2	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-				
Łd	211	49	-	77	13	9	6	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Po	306	202	-	133	24	36	5	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-			
Rz	862	353	143	68	4	15	13	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	6	-	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Sz	322	8	17	182	22	57	35	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	5	3	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-		
Wa	271	52	2	208	66	8	5	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Wr	246	14	245	313	44	24	14	-	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Razem	4111	1081	420	1605	300	261	174	174	174	10	10	13	11	2	1	1	1	1	45	5	21	15	4	5	4	5	4	4	5	5	21	15	15	4	5	4	5	4
Σ	5612			2166			174	174		10	10	13	45	5	21	15	15	45	5	21	15	4	5	4	5	4	5	5	21	15	15	4	5	4	5	4	5	4

Zk- Zbrodnie komunistyczne

Zn - Zbrodnie nazistowskie

Zi- Zbrodnie inne

1.2. Wydział Ekspertyz i Opracowań

Do zakresu czynności Wydziału Ekspertyz i Opracowań GKŚZpNP należy:

- przygotowanie materiału historycznego w postaci ekspertyz do śledztw prowadzonych przez prokuratorów KŚZpNP;
- przygotowanie opinii dotyczących zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości dla sądów, Urzędu do Spraw Kombatantów, Fundacji Polsko-Niemieckie Pojednanie, Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, Sejmu, organizacji i osób zainteresowanych;
- przygotowanie opinii z zakresu zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości dla Biur i Wydziałów IPN;
- przygotowanie opracowań z zakresu problematyki II wojny i okresu powojennego na polecenie Kierownictwa IPN i Komisji Ścigania.

Ponadto Wydział Ekspertyz i Opracowań:

- występuje w roli biegłego w toczących się przed IPN postępowaniach w sprawach o przymusową germanizację;
- występuje w roli biegłego przed sądami;
- opracowuje referaty szkoleniowe dotyczące przygotowania materiału historycznego do śledztw prowadzonych w Komisji oraz dotyczących współpracy historyków i prokuratorów Komisji;
- uczestniczy w stałych pracach Komisji Historyków IPN, zajmujących się ocenianiem wykonania przez Ośrodek „Karta” programu badawczego „Indeks Represjonowanych”;
- sprawuje nadzór merytoryczny nad ekspertami w Oddziałowych Komisjach ŚZpNP, m.in. uczestnicząc w lustracjach Komisji.

W okresie sprawozdawczym styczeń–grudzień 2006 r. Wydział Ekspertyz i Opracowań przygotował 280 opracowań w postaci:

- opinii dla urzędów, sądów, organizacji kombatanckich i osób zainteresowanych oraz na zlecenie Prezesa i wydziałów IPN;
- ekspertyz do śledztw;
- referatów na sesje;

z czego:

- 238 w sprawach o zbrodnie niemieckie;
- 42 w sprawach o zbrodnie sowieckie i komunistyczne.

1.2.1. Opinie

Wydział przygotował 247 opinii dla sądów, Sejmu, Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Fundacji Polsko-Niemieckie Pojednanie, Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa, organizacji kombatanckich i osób zainteresowanych oraz na zlecenie Prezesa i innych wydziałów IPN.

1.2.1.1. Opinie dla Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych:

- 49 opinii dotyczących wysiedleń rodzin polskich przez niemieckiego okupanta z ziem przyłączonych do III Rzeszy;
- 72 opinie w sprawie charakteru obozów hitlerowskich w Lepenicy-Sytnesz, Mitgiekin/Królewiec, Pustej Dąbrówce, Burzanowie, Toruniu, Inowrocławiu, Krotoszynie, Schneidersfelde/Kempen, Dortmundzie, Bielsku-Białej, Łomnicach, Niepokalanowie, Blechhammer/Cosel, Zamościu, Prabutach, Sokołowie, Koronowie, Nowym Porcie

Gdańskim, Piotrkowie Trybunalskim, Równem, Wattenburgu i Pettighafen, Gostyninie, Pile, Mławie, Środzie Śląskiej, Jasenovacu, Cerekwicy, Grazu i Salzburgu, Potulicach i Smukale, Skalmierzycach, Pucku, Gutowie Małym, Łambinowicach, Stargardzie Szczecińskim i Rostocku, Teptiukowie, Łodzi, Lesznie, Werl, Babitz, Kelsterbach.

- 3 opinie w sprawie obozów sowieckich w Żagarach na Litwie, w Kraju Krasnojarskim, „oddziału 210”.

1.2.1.2. Opinie dla organizacji kombatanckich i osób zainteresowanych

- 45 opinii dotyczących zbrodni niemieckich, m.in. zbrodni popełnionych przez Reinholda Schmidta, funkcjonariusza SD; obozów w Pruszkowie, Oleśnicy, Galbitz, Görlitz, Runland i Leippe; obozu robót fortyfikacyjnych w Osjakowie; Batalionów Chłopskich; losów aresztowanych w Łękawicy w listopadzie 1943 r.; obozu robót fortyfikacyjnych w Józefowie, woj. kieleckie; Schutzpolizeischule w Pelplinie; Arbeitserziehungslager w Warszawie przy ul. Litewskiej; obozu przejściowego w Królewcu; polskich ofiar Auschwitz-Birkenau; masowych egzekucji w Babim Jarze w 1941 r.; obozów podległych RFSS w Innsbruck-Reichenau; losów pacjentów szpitali psychiatrycznych; eutanazji w klinice dziecięcej w Lublińcu; „KZ-syndromu”, obozów typu „Polenlager” w Raciborzu i Pogrzebieniu.
- 13 opinii dotyczących zbrodni sowieckich, m.in. zbrodni popełnionych na obywatelach polskich w czerwcu 1941 r. przez NKWD; zbrodni katyńskiej; aresztu NKWD we Włochach pod Warszawą; losów matematyka Stefana Kaczmana; organizacji „Służba Polsce”; represjonowania w PRL Polaków służących w partyzantce Tito; zbrodni na Polakach popełnionych przez okupanta sowieckiego w latach 1939–1945.

1.2.1.3. Opinie dla różnych odbiorców

23 opinie zostały przygotowane dla:

- urzędów gminnych; w sprawie wysiedleń przez okupanta niemieckiego;
- Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa; w sprawie więzień niemieckich w Królewcu; zbrodni podczas Powstania Warszawskiego;
- Radia BBC Londyn; w sprawie zbrodni sowieckich na obywatelach polskich 1939–1941;
- Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie; w sprawie obozu w Działdowie;
- Sądu Społecznego w Hamburgu; w sprawach piekarni przy ul. Miłej w getcie warszawskim; getta w Dęblinie i Tomaszowie Mazowieckim; organizacji i zadań rad żydowskich w gettach.

1.2.1.4. Opinie dla Prezesa i innych komórek IPN

42 opinie przygotowano dla Prezesa i innych komórek IPN:

- Wydziału Nadzoru nad Śledztwami; w sprawie m.in. zdjęć w internecie przedstawiających KL Auschwitz; ekstradycji hitlerowskich przestępców z brytyjskiej strefy okupacyjnej do Polski; akt w sprawie zbrodni katyńskiej w Archiwum Narodowym w Waszyngtonie; akt śledczych związanych z represjonowaniem obywateli polskich przez NKWD w latach 1939–1941 w Wojskowej Prokuraturze Centralnego Regionu Ukrainy w Kijowie;
- Biura Prawnego; w sprawie m.in. przymusowej germanizacji; grup bojowych NSZ na Rzeszowszczyźnie w latach powojennych; ośrodków w Klosterbrück i Schöneort; Dula-gu 121 w Pruszkowie; Placówki Rybołówstwa WOP w Gdyni.

1.2.2. Ekspertyzy

Wydział przygotował ekspertyzy:

- do 16 śledztw w sprawach niemieckich.

Dotyczyły one m.in. krajowego nadmaształerza w Generalnym Gubernatorstwie; nazistowskiego ruchu dywersyjnego „Werwolf” i organizacji „Freies Deutschland”; hitlerowskiego obozu Pillau w Prusach Wschodnich; zasadności sformułowania „polskie obozy koncentracyjne” na określenie obozów utworzonych na Śląsku po 1945 r.; współdziałania Wehrmachtu z jednostkami policji bezpieczeństwa; pracy przymusowej; aresztowań dokonywanych przez gestapo; wysiedleń; usytuowania w strukturach wymiaru sprawiedliwości III Rzeszy sądów specjalnych.

- do 14 śledztw w sprawach komunistycznych.

Dotyczyły one m.in. Centralnego Sztabu Propagandy i Informacji KC PZPR oraz Wydziału Prasy, Radia i Telewizji KC PZPR; wymordowania w Winnicy około 4 tys. ofiar stalinowskiego terroru; obozów w Putywlu i Dokuczajewsku; inwazji wojsk układu Warszawskiego na Czechosłowację w sierpniu 1968 r.; obozu w Rakiszkach dla polskich żołnierzy internowanych we wrześniu 1939 r. na terenie Litwy; zbrodni popełnionych przez funkcjonariuszy NKWD w więzieniu w Mińsku i Czerwieniu.

1.2.3. Opracowania

Wydział przygotował referaty na sesje:

- zorganizowaną przez Uniwersytet w Ottawie, pt. „Życie codzienne społeczeństwa polskiego pod okupacją sowiecką 1939–1941”;
- zorganizowaną przez samorząd gminy Brwinów, pt. „Represje NKWD wobec polskiej konspiracji na tzw. linii pruszkowskiej w 1945 r.”;

1.2.4. Oddziałowe Komisje Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Oddziałowe Komisje Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu zatrudniają na samodzielnym stanowisku do spraw ekspertyz i opracowań po jednym historyku-ekspercie każda, poza Oddziałową Komisją w Warszawie, której prokuratorzy zwracają się o ekspertyzy do Wydziału Ekspertyz i Opracowań Głównej Komisji.

Zadaniem historyków-ekspertów w Oddziałowych Komisjach jest przygotowanie materiału historycznego do śledztw prowadzonych przez prokuratorów Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz do opinii na temat zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości dla sądów, urzędów i innych wydziałów IPN.

Informacja z działalności historyków-ekspertów zatrudnionych w Oddziałowych Komisjach została opracowana na podstawie sprawozdań przedkładanych Wydziałowi Ekspertyz i Opracowań.

Historycy-eksperci w Oddziałowych Komisjach przygotowali materiał historyczny do:

- 125 śledztw w sprawach o zbrodnie niemieckie i zbrodnie nacjonalistów ukraińskich.

Między innymi przygotowano materiał zawierający informacje na temat: zbrodni popełnionych w latach 1939–1944 przez Wehrmacht, policję bezpieczeństwa i policję porządkową na nauczycielach; duchownych; w gettach; na terenie poszczególnych powiatów; w sprawie aktów prawnych regulujących funkcjonowanie administracji niemieckiej na terenie Generalnego Komisariatu Litwy; na temat eksperymentów pseudomedycznych prowadzonych w KL Stutthof; pacyfikacji wsi; sędziów orzekających w Sądzie Specjalnym w Łodzi i ich powojennej odpo-

wiedzialności karnej; udziału SS-ukrainische Wachmannschaften w zbrodniach popełnionych na ludności żydowskiej w latach 1942–1944; napadów nacjonalistów ukraińskich na polskie wsie w powiatach: leskim, sanockim, brzozowskim, jarosławskim, przemyskim oraz w Bali-grodzie i Maniowie.

– 99 śledztw w sprawach o zbrodnie komunistyczne.

Między innymi przygotowano materiał zawierający informacje na temat: zbrodni dokonanych przez NKWD na obywatelach polskich podczas likwidacji więzień w Wilejce, Wilnie, Oszmianie, Głębokiem (Berezwech), Dubinie i Łucku na Wołyniu; zbrodni radzieckich na Kresach Wschodnich w latach 1939–1941; obsady personalnej poszczególnych Urzędów Bezpieczeństwa Publicznego; członków Oddziału P-8 WiN z pow. białostockiego; oddziału NSZ operującego na terenie pow. łomżyńskiego; okoliczności tzw. obławy augustowskiej; ataku oddziałów F. Markowa na bazę oddziału „Kmicica” w pobliżu jeziora Narocz; pacyfikacji wsi i zbrodni dokonanych na mieszkańcach tych wsi przez funkcjonariuszy PUBP i MO; okoliczności katastrofy lotniczej nad Gibraltarem, w której zginął gen. Władysław Sikorski.

Historycy-eksperti przygotowali także materiał historyczny do 62 opinii:

- w sprawach o zbrodnie niemieckie, m.in. na temat: represji okupanta niemieckiego wobec polskich policjantów w latach 1941–1944; pracy przymusowej Polaków w okolicach Malborka; obozu zagłady w Chełmie nad Nerem; wysiedleń ludności polskiej z Kłodawy i okolic; mieszkańców Konstancyna Łódzkiego zamordowanych podczas II wojny; okoliczności zamordowania ks. Anstazego Kręckiego w Piaśnicy w listopadzie 1939 r.; charakteru obozu w Krakowie-Prądniku; egzekucji ludności żydowskiej w Przyłęku.
- w sprawach o zbrodnie komunistyczne, m.in. na temat: materiałów archiwalnych Kolegium ds. Wykroczeń dla dzielnicy Kraków Śródmieście; represji stosowanych wobec członków Polskiego Wojska Podziemnego w 1950 r.; zbrodni popełnionych przez funkcjonariuszy PUBP w Miechowie; represji i przestępstw sądowych na obszarze Pomorza Zachodniego w latach 1945–1956.

Historycy-eksperti z Oddziałowych Komisji przygotowali następujące referaty:

- „Eksterminacja ludności żydowskiej w Ponarach w latach 1941–44”, – dla „Holocaust and Genocide Studies”;
- „Sytuacja ludności żydowskiej na terenie Wileńszczyzny w latach 1941–1944” – dla „Kwartalnika Historii Żydów”;
- „Losy Romów na terenie Komisariatu Rzeszy Ostland w latach 1941–1944” – dla miesięcznika „Dialog-Pheniben”;
- „Mokrane – Mały Katyń”, „Tomaszówka – zapomniany epizod kampanii wrześniowej” – dla biuletynu informacyjnego, wydawanego przez Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa;
- „Wyroki Sądu 2 Armii WP na żołnierzach AK wcielonych do ludowego Wojska Polskiego”, referat wygłoszony w Klubie Historycznym im. gen. Stefana Roweckiego „Grota”;
- „Zachowanie żołnierzy radzieckich podczas agresji na Polskę we wrześniu i październiku 1939 r. w oczach prokuratorów wojskowych” – dla miesięcznika szczecińskich środowisk prawniczych „In Gremio”;
- „Współpraca ziemian w powiatach krakowskim, tarnowskim, miechowskim, nowotarskim i nowosądeckim z ZWZ–AK”, – dla „Biuletynu Historycznego” Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej w Krakowie.

2. BIURO UDOSTĘPNIANIA I ARCHIWIZACJI DOKUMENTÓW

Zadanie archiwizowania i udostępniania dokumentów wytworzonych przez polskie i obce organy bezpieczeństwa państwa w latach 1939–1989 mieści się w konstytucyjnym obowiązku władz publicznych opisanym w art. 51 oraz 61 Konstytucji RP. Kierując się tymi przepisami oraz przepisami ustawy o IPN, Instytut musi brać też pod uwagę wymagania wynikające z ustaw o ochronie informacji niejawnych, o ochronie danych osobowych oraz ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach. Zadania te IPN realizuje poprzez pion archiwalny, który tworzą: Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów, oddziałowe biura udostępniania i archiwizacji dokumentów oraz wydziały udostępniania i archiwizacji dokumentów w delegaturach. W strukturze Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów, po zmianach organizacyjnych z marca 2006 r., funkcjonują cztery wydziały:

1. Ewidencji;
2. Gromadzenia, Opracowywania i Obsługi Magazynów;
3. Udostępniania i Informacji Naukowej;
4. Obsługi Bieżącej.

2.1. Ewidencja

Wydział Ewidencji oraz referaty ewidencji w oddziałowych biurach udostępniania i archiwizacji dokumentów realizowały zadania w zakresie:

- gromadzenia, porządkowania i opracowywania ewidencji zasobu archiwalnego;
- współpracy z wydziałem i referatami udostępniania w zakresie udzielania informacji na podstawie pomocy ewidencyjnych;
- udzielania informacji innym jednostkom IPN oraz podmiotom prawnym na podstawie pomocy ewidencyjnych;
- współpracy z Rzecznikiem Interesu Publicznego w zakresie udzielania informacji na podstawie zbiorów ewidencyjnych, udostępniania materiałów bądź ich kopii, koordynacji prac na rzecz RIP prowadzonych przez Oddziałowe Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów.

2.1.1. Wydział Ewidencji

Praca Wydziału Ewidencji od marca 2006 r. oparta jest na dwóch sekcjach.

1. Sekcja Sprawdzeń w Materiałach Ewidencyjnych realizowała zadania polegające na:
 - współpracy z Wydziałem Udostępniania i Informacji Naukowej oraz referatami udostępniania i informacji naukowej w oddziałach w zakresie udzielania informacji na podstawie materiałów ewidencyjnych organów bezpieczeństwa państwa;
 - udzielaniu informacji na podstawie materiałów ewidencyjnych organów bezpieczeństwa państwa uprawnionym podmiotom;
 - wykonywaniu kopii, wypisów i odpisów z materiałów ewidencyjnych organów bezpieczeństwa państwa na potrzeby Wydziału Udostępniania i Informacji Naukowej oraz referatów udostępniania i informacji naukowej w oddziałach;
 - porządkowaniu i opracowywaniu materiałów ewidencyjnych zgromadzonych w zasobie archiwalnym BUiAD oraz tworzenia w oparciu o nie pomocy archiwalnych w formie inwentarzy, w tym inwentarzy elektronicznych;
 - przechowywaniu oryginałów protokołów i spisów zdawczo-odbiorczych materiałów archiwalnych przekazanych do BUiAD oraz udzielaniu na ich podstawie informacji o zasobie archiwalnym jednostkom organizacyjnym IPN.

2. Sekcja Współpracy z Organami Lustracyjnymi i Służbami Ochrony Państwa realizowała zadania w zakresie:

- udzielania informacji organom lustracyjnym i służbom ochrony państwa na podstawie materiałów ewidencyjnych organów bezpieczeństwa państwa zgromadzonych w zasobie archiwalnym Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów;
- koordynacji kwerend w materiałach archiwalnych organów bezpieczeństwa państwa zgromadzonych w zasobie IPN;
- udostępniania materiałów archiwalnych organów bezpieczeństwa państwa oraz wykonywania ich kopii, wypisów i odpisów na potrzeby organów lustracyjnych i służb ochrony państwa.

W 2006 r. Wydział Ewidencji przejął z ABW 13,1 mb, ze Straży Granicznej 26,2 mb, z OBUiAD w Gdańsku 4,3 mb kartotek. Dzięki temu na koniec 2006 r. zasób kartoteczny wydziału wzrósł do ok. 7650,6 mb. Z kolei bazy ewidencji elektronicznej objęły 2 232 763 rekordy. Wzrosły więc w stosunku do roku 2005 o 688 116 rekordów.

W omawianym okresie sprawozdawczym, podobnie jak w latach ubiegłych, Wydział Ewidencji realizował kwerendy m.in. dla Rzecznika Interesu Publicznego, służb ochrony państwa, wydziału i referatów udostępniania i informacji IPN. Łącznie w okresie sprawozdawczym do Wydziału Ewidencji wpłynęło 46 309 różnych zapytań.

Dla organów lustracyjnych zrealizowano odpowiedzi na 544 zapytania. W tej liczbie zawartych jest 107 list przesłanych przez Rzecznika Interesu Publicznego, obejmujących po 25 nazwisk, co daje łączną liczbę 2675 osób sprawdzonych w zasobach kartotecznych i bazach ewidencji elektronicznej. Dla służb ochrony państwa zrealizowano odpowiedzi na 9898 zapytań, z których każde obejmowało często po kilka lub kilkanaście nazwisk. Dla organów lustracyjnych i służb ochrony państwa wypożyczono 3518 jednostek archiwalnych.

Dla Wydziału Udostępniania i Informacji BUiAD oraz oddziałowych referatów udostępniania i informacji dokonano 25 846 sprawdzeń. Dotyczyły one przede wszystkim realizacji wniosków osób ubiegających się o przyznanie statusu pokrzywdzonego oraz kwerend związanych z postępowaniami prowadzonymi przez prokuratorów IPN. Dla innych uprawnionych organów zrealizowano w okresie sprawozdawczym 50 zapytań.

2.1.2. Digitalizacja zasobu kartotecznego

W okresie sprawozdawczym zarówno w BUiAD, jak i w jego jednostkach terenowych rozpoczęto digitalizację zgromadzonego zasobu kartotecznego. Prace te w poszczególnych biurach wyglądały następująco:

• BUiAD

Pod koniec 2006 r. rozpoczęto skanowanie kartoteki ogólnoinformacyjnej (część jawna). Ogółem zeskanowano 335 260 kart, tj. 20 proc. tej kartoteki. Skanowaniem zajmuje się 25 osób pracujących na dwie zmiany.

• OBUiAD w Białymstoku

Referat Ewidencji rozpoczął skanowanie kartotek 6 grudnia 2006 r. Digitalizowane są następujące jawne kartoteki: ogólnoinformacyjna b. KWMO/WUSW w Białymstoku oraz b. KWMO/WUSW w Łomży i Suwałkach (łącznie 21,75 mb kart, z których zeskanowano 6,05 mb), tzw. kartoteka odtworzeniowa b. KWMO/WUSW w Olsztynie (łącznie 2,45 mb kart – zeskanowana w całości), informacyjna b. KWMO/WUSW w Olsztynie (łącznie 2,20 mb kart, z czego zeskanowano 1,80 mb.) Ogółem zeskanowano 7,45 mb zasobu kartotecznego. Do zeskanowania pozostaje jeszcze 83,55 mb. OBUiAD posiada 2 stanowiska skanujące.

- **OBUiAD w Gdańsku**

W roku 2006 zeskanowano 3,75 mb tzw. kartoteki odtworzeniowej b. WUSW w Gdańsku. Pozostało do zeskanowania 49,74 mb. Referat Ewidencji OBUiAD w Gdańsku posiada 2 stanowiska komputerowe do digitalizacji zasobu kartotecznego.

- **OBUiAD w Katowicach**

Referat Ewidencji dysponuje 2 skanerami do digitalizacji kartotek. W 2006 r. zeskanowano 29 734 karty z kartoteki MOB (12,1 mb). Do zeskanowania pozostały: kartoteka ogólnoinformacyjna (52,7 mb), kartoteki zagadnieniowe (89,4 mb), kartoteka MOB (49,7 mb), tzw. kartoteka odtworzeniowa (18 mb), kartoteka byłych funkcjonariuszy UB, SB, MO (25,1 mb), kartoteka rejestracyjna (6,3 mb), kartoteka RSD (7,8 mb) i kartoteka paszportowa (ok. 1000 mb). W przypadku kartotek ogólnoinformacyjnej, odtworzeniowej, rejestracyjnej i funkcjonariuszy wymagane jest ich odtajnienie.

- **OBUiAD w Lublinie**

W OBUiAD ogółem zeskanowano 0,5 mb zasobu kartotecznego. Digitalizowane są tylko jawne kartoteki zachowane po WUSW w Lublinie, WUSW w Zamościu, WUSW w Białej Podlaskiej: zagadnieniowe, tematyczne, kryptonimowe, zastrzeżeń wyjazdów, MOB. Ogółem do digitalizacji pozostaje jeszcze ok. 70 mb kartotek. Liczba uruchomionych stanowisk do skanowania wynosi 2.

- **OBUiAD w Łodzi**

W okresie sprawozdawczym w referacie ewidencji rozpoczęto digitalizację kartoteki ogólnoinformacyjnej po b. WUSW w Łodzi, Piotrkowie Trybunalskim, Sieradzu i Skierniewicach. Do tego celu w 2006 r. uruchomiono jedno stanowisko komputerowe. Do końca 2006 r. zeskanowano 4990 kart. Do zeskanowania pozostało ok. 25 000 kart z wyżej wymienionej kartoteki oraz tzw. kartoteka zniszczeniowa (ok. 35 000 kart), kartoteka czynu (ok. 10 000 kart) i kartoteki pomocnicze (ok. 5000 kart).

- **OBUiAD w Poznaniu**

W Referacie Ewidencji utworzono dwa stanowiska pracy do skanowania jawnych zbiorów kartotecznych. W okresie sprawozdawczym zeskanowano 3,8 mb kartoteki zagadnieniowej b. WUSW w Poznaniu. Do zeskanowania pozostaje kartoteka ogólnoinformacyjna i odtworzeniowa b. WUSW w Poznaniu, Pile, Lesznie, Kaliszu, Koninie, Zielonej Górze (łącznie ok. 58 mb).

- **OBUiAD w Rzeszowie**

W OBUiAD zeskanowano 6,5 mb kartoteki ogólnoinformacyjnej wyłączonych ze zbioru objętego zastrzeżeniem. Do zeskanowania pozostało jeszcze 109,5 mb kartotek. Digitalizację zasobu kartotecznego wykonuje 5 osób na 2 stanowiskach pracy.

- **OBUiAD w Szczecinie**

Referat Ewidencji OBUiAD w Szczecinie funkcjonuje dopiero od marca 2006 r., początkowo w obsadzie 2 osób, a od września 3. Dysponuje zasobem kartotecznym liczącym niecałe 61 mb różnego rodzaju kartotek. W 2006 r. referat nie prowadził digitalizacji zasobu kartotecznego, rozpoczęto ją dopiero z początkiem 2007 r.

- **OBUiAD we Wrocławiu**

W OBUiAD zeskanowano 8552 karty (ok. 2 mb z tzw. kartoteki odtworzeniowej b. WUSW w Opolu – ok. 30 proc. całości). Procesowi digitalizacji mają być poddane w najbliższym czasie inne jawne kartoteki, m.in. kartoteki pomocnicze, kartoteka zagadnieniowa i czynnych rejestracji b. WUSW w Opolu i Wrocławiu, kartoteka funkcjonariuszy MO WUSW w Opolu i WUSW we Wrocławiu, kartoteka funkcjonariuszy UB/SB WUSW w Opolu i WUSW we Wrocławiu, kartoteka funkcjonariuszy Służby Więziennej OZZK we Wrocławiu. Łączna liczba zasobu kartotecznego przeznaczonego do zeskanowania wynosi ok. 694 mb. W OBUiAD uruchomiono w tym celu jedno stanowisko pracy.

• **Delegatura IPN w Bydgoszczy**

Do dnia 10 listopada 2006 r. całość zasobu kartoteczny, jako zasób niejawny, przechowywano w OBUiAD w Gdańsku. W dniach 10 i 24 listopada część kartotek jawnych w ilości 30,43 mb została przekazana z OBUiAD w Gdańsku do WUiAD w Bydgoszczy. Pozostała część kartoteki, tj. 33,50 mb, nadal przechowywana jest archiwum Oddziału IPN w Gdańsku. Termin przekazania jej do Bydgoszczy planowany jest dopiero na połowę marca 2007 r.

2.1.3. Dane statystyczne

Tabela nr 1. **Liczby zapytań, udostępnionych akt oraz osób realizujących sprawy w wydziale i referatach ewidencji w okresie sprawozdawczym**

Oddział/Delegatura	Liczba zapytań wpływających	Liczba zapytań zrealizowanych na rzecz:				Liczba j.a. udostępnionych/wypożyczonych służbom ochrony państwa i organom lustracyjnym	Liczba osób realizujących sprawy
		Służb ochrony państwa	Organów lustracyjnych	Wydziałów, sekcji i referatów udostępniania i informacji naukowej	Innych uprawionych organów		
BUiAD	46 309	9898	544	25 846	50	3518	58
Białystok	8386	95	3977	4046	556	169	5
Gdańsk	10 460	311	3919	6687	2	187	6
Katowice	4529	32	3991	7519	0	1874	5
Kraków	6476	233	164	4390	0	271	6
Lublin	9242	132	4015	7692	0	13	5
Łódź	9690	17	3877	6124	33	175	5
Poznań	8571	46	3526	5741	0	111	8
Rzeszów	5838	0	3820	4338	0	338	4
Szczecin	4243	10	677	2235	0	27	3
Wrocław	5423	154	5692	11 358	129	697	94
Delegatura Bydgoszcz	2694	0	0	2561	0	0	3
Delegatura Kielce	Delegatura IPN w Kielcach nie realizowała zapytań						
Delegatura Olsztyn	21	0	0	21	0	0	1
Delegatura Radom	447	0	0	405	42	0	1
Razem:	293 167	22 379	85 590	213 825	1807	15 515	464

2.2. Gromadzenie, opracowywanie i obsługa magazynów

2.2.1. Wydział Gromadzenia, Opracowywania i Obsługi Magazynów

Wydział Gromadzenia, Opracowywania i Obsługi Magazynów realizował zadania w ramach następujących sekcji oraz Archiwum Zakładowego:

1. Sekcja Gromadzenia realizowała zadania w zakresie:
 - współpracy z podmiotami zobowiązanymi do przekazania materiałów archiwalnych do zasobu archiwalnego IPN;
 - przejmowania materiałów archiwalnych do zasobu archiwalnego IPN;
 - wydzielania i zwrotu materiałów archiwalnych z zasobu archiwalnego BUiAD.
2. Sekcja Opracowywania Akt realizowała zadania w zakresie:
 - porządkowania i archiwalnego opracowywania materiałów archiwalnych;
 - opracowywania i tworzenia pomocy archiwalnych w formie inwentarzy, w tym inwentarzy elektronicznych obrazujących zasób archiwalny BUiAD;
 - opracowywania projektów aktów kierownictwa wewnętrznego dotyczących działalności archiwalnej;
 - prowadzenia działalności szkoleniowej i instruktażowej pracowników BUiAD oraz oddziałowych biur udostępniania i archiwizacji dokumentów w zakresie obowiązujących przepisów, dotyczących działalności archiwalnej, ze szczególnym uwzględnieniem zasad porządkowania i opracowania materiałów archiwalnych.
3. Sekcja Opracowywania Dokumentacji Audiowizualnej realizowała zadania w zakresie:
 - porządkowania i archiwalnego opracowania dokumentacji audiowizualnej;
 - współdziałania w opracowywaniu i tworzeniu pomocy archiwalnych w formie inwentarzy, w tym inwentarzy elektronicznych obrazujących zasób BUiAD w części dotyczącej dokumentacji audiowizualnej;
 - współdziałania w opracowywaniu projektów aktów kierownictwa wewnętrznego dotyczących działalności archiwalnej;
 - współdziałania w prowadzeniu działalności szkoleniowej i instruktażowej pracowników BUiAD oraz oddziałowych biur udostępniania i archiwizacji dokumentów w zakresie obowiązujących przepisów dotyczących działalności archiwalnej, ze szczególnym uwzględnieniem zasad porządkowania i opracowywania dokumentacji audiowizualnej.
4. Sekcja Konserwacji Materiałów Archiwalnych realizowała zadania w zakresie:
 - prowadzenia i obsługi Pracowni Konserwacji Materiałów Archiwalnych;
 - konserwowania materiałów archiwalnych zgromadzonych w zasobie archiwalnym IPN;
 - nadzoru technicznego nad warunkami przechowywania materiałów archiwalnych w magazynach BUiAD;
 - współdziałania w prowadzeniu działalności szkoleniowej i instruktażowej pracowników BUiAD oraz oddziałowych biur udostępniania i archiwizacji dokumentów w zakresie obowiązujących przepisów dotyczących działalności archiwalnej, ze szczególnym uwzględnieniem zasad przechowywania i konserwacji materiałów archiwalnych.
5. Sekcja Obsługi Magazynów realizowała zadania w zakresie:
 - bieżącej obsługi magazynów, w których przechowywany jest zasób archiwalny BUiAD z wyłączeniem zasobu ewidencyjnego i Archiwum Zakładowego;
 - tworzenia i udostępniania w niezbędnym zakresie jednostkom organizacyjnym IPN elektronicznych baz danych obrazujących wypożyczenia i zwroty materiałów do magazynów, w których przechowywany jest zasób archiwalny BUiAD z wyłączeniem zasobu ewidencyjnego i Archiwum Zakładowego;
 - skontrum zasobu archiwalnego BUiAD z wyłączeniem zasobu ewidencyjnego i Archiwum Zakładowego.

6. Archiwum Zakładowe realizowała zadania w zakresie:

- współpracy z jednostkami i komórkami organizacyjnymi IPN zobowiązanymi do przekazania dokumentacji do Archiwum Zakładowego;
- przejmowania dokumentacji spraw przekazywanych do Archiwum Zakładowego,
- tworzenia i udostępniania w niezbędnym zakresie jednostkom i komórkom organizacyjnym IPN elektronicznych baz danych obrazujących wypożyczenia i zwroty materiałów do Archiwum Zakładowego;
- skontrum zasobu Archiwum Zakładowego;
- opracowywania projektów aktów kierownictwa wewnętrznego dotyczących zadań kancelaryjnych jednostek organizacyjnych IPN;
- współudziału w prowadzeniu działalności szkoleniowej i instruktażowej pracowników IPN w zakresie stosowania aktów kierownictwa wewnętrznego dotyczących działalności archiwalnej i zadań kancelaryjnych.

Zasób archiwalny BUiAD, według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r., wyniósł 31 350,56 mb (uwzględniając zasób Delegatury IPN w Radomiu). Wielkość ta stanowi 37,13 proc. całego zasobu archiwalnego zgromadzonego w 11 oddziałowych biurach udostępniania i archiwizacji dokumentów w oddziałach IPN oraz 4 wydziałach udostępniania i archiwizacji dokumentów w jego delegaturach. W porównaniu z rokiem ubiegłym wielkość zasobu BUiAD uległa pomniejszeniu o 335,75 mb, czyli 1,06 proc. Zmniejszenie zasobu archiwalnego jest skutkiem znacznych wyłączeń (790,01 mb), przeważających liczbowo nad wielkością nabytków (456,5 mb). Należy zaznaczyć, że zmniejszenie rozmiaru nowych nabytków daje możliwość podjęcia prac scaleniowych zespołów archiwalnych i dokonania ostatecznego ich opracowywania.

Na uszczuplenie zasobu BUiAD złożyło się egzekwowanie zasady pertynencji terytorialnej, co skutkowało wysłaniem akt do właściwych terytorialnie oddziałów i delegatur IPN (65,43 mb). Wysyłce poddane zostały materiały właściwych komend wojewódzkich Milicji Obywatelskiej i Wojewódzkich Urzędów Spraw Wewnętrznych.

Należy zaznaczyć, iż omówiona wyżej dyslokacja zasobu w ramach pionu archiwalnego IPN nie miała wpływu na stan ilościowy całego zasobu IPN. Inaczej rzecz się ma w przypadku przekazania dokumentacji Państwowego Urzędu Repatriacyjnego do Archiwum Akt Nowych w Warszawie (726,2 mb). Zakończony w czerwcu 2006 r. proces był następstwem zapisów umowy zawartej między Instytutem Pamięci Narodowej a Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych z dnia 16 kwietnia 2002 r.

BUiAD w drugiej połowie 2006 r. wypożyczył właściwym OKŚZpNP akta śledcze byłych Okręgowych Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Wysyłka ta ma na celu dokonanie skontrum, zbilansowanie inicjatyw śledczych Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, podsumowanie wielkości wysyłki dokumentacji prokuratorskiej do Zentralstelle für die Verfolgung von NS-Verbrechen w Ludwigsburgu i ostatecznie podjęcie odpowiednich działań w stosunku do śledztw, które dotychczas nie zostały zakończone decyzjami merytorycznymi.

Należy podkreślić, iż nadal ilość archiwaliów zgromadzona w BUiAD w Warszawie sytuuje je na czołowej pozycji wśród archiwów krajowych gromadzących narodowy zasób archiwalny.

W okresie sprawozdawczym zasób archiwalny BUiAD powiększył się, o akta przejęte m.in. z następujących instytucji:

- z Archiwum Komendy Głównej Straży Granicznej – akta osobowe cudzoziemców starających się o przyznanie obywatelstwa polskiego (38 906 j.a., co stanowi 216,3 mb) i kartoteki byłych brygad Wojsk Ochrony Pogranicza: Karpackiej, Górnośląskiej, Sudeckiej, Łużyckiej i Bieszczadzkiej (26,2 mb);

- z archiwów podległych MON – akta dotyczące Układu Warszawskiego i stanu wojennego;
- z Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego;
- z Wojskowych Służb Informacyjnych;
- z jednostek Policji, tj. głównie akta osobowe funkcjonariuszy MO pełniących służbę w Policji po dniu 6 maja 1990 r.;
- z sądów i prokuratur;
- z Agencji Wywiadu.

Zasób archiwalny BUiAD wzbogaciły też darowizny prywatne w wielkości 1,19 mb.

W listopadzie 2006 r. rozpoczęty został przegląd materiałów archiwalnych z zasobów archiwów wojskowych (Centralnego Archiwum Wojskowego w Warszawie, Archiwum Wojsk Lądowych w Warszawie, Archiwum Centralnych Instytucji MON w Modlinie i Archiwum Sił Powietrznych w Nowym Dworze Mazowieckim). Kwerendy pracowników wydziału mają na celu wyszukanie w tamtejszych ogromnych zespołach archiwalnych akt osobowych żołnierzy odbywających służbę w organach Informacji Wojskowej, Wojskowej Służbie Wewnętrznej, akt osobowych żołnierzy Wojska Polskiego dotkniętych prześladowaniami z motywów politycznych, jak również akt osobowych prokuratorów i sędziów Wojskowych Sądów Rejonowych.

Przekazanie materiałów archiwalnych do zasobu IPN następuje na podstawie spisów zdawczo-odbiorczych. W momencie przyjęcia do zasobu dokumentacja otrzymuje nową sygnaturę archiwalną. Przekazanie opierające się na spisach zdawczo-odbiorczych, choć pozwala na dokładne rozliczenie się z liczby materiałów przejętych, bardzo często skutkuje zatarciem przynależności zespołowej przekazywanych akt. Sprawę wyodrębnienia zespołów archiwalnych komplikują ponadto, choć incydentalnie, nadal zdarzające się dopływy z podmiotów zobowiązanych do przekazywania dokumentacji zgodnie z zapisami art. 25 ustawy o IPN. Zasób wymaga więc systematycznego prowadzenia prac porządkowych i archiwalnego opracowywania zbiorów.

Metody porządkowania poszczególnych zespołów archiwalnych dobierane są w zależności od stopnia zachowania materiałów archiwalnych i istnienia lub też dostępności (klauzul tajności) pierwotnych inwentarzy archiwalnych sporządzonych przez wytwórców akt. W stosunku do części akt operacyjnych przyjęto zasadę rekonstrukcji układu pierwotnego, co skutkuje nierzadko zmianą sygnatur nadawanych podczas przejęcia akt do zasobu IPN. W ten sposób uporządkowana została dokumentacja mikrofilmowa osobowych źródeł informacji byłych Wojewódzkich Urzędów Spraw Wewnętrznych w Ciechanowie i Ostrołęce, Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Warszawie i Stołecznego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Warszawie.

Warto tutaj dodać, że pomocne w procesie porządkowania i opracowania zespołów archiwalnych są elektroniczne rejestry pozyskane z Komendy Głównej Straży Granicznej (tzw. system „Memex” – rejestrujący akta osobowe cudzoziemców) i z Departamentu Rozwoju Rejestrów Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (tzw. SEP – System Ewidencji Paszportów).

Równocześnie Wydział Gromadzenia, Opracowywania i Obsługi Magazynów BUiAD jest autorem kilku własnych elektronicznych rejestrów, m.in. akt ORM (niedokończony z uwagi na ogrom materiałów archiwalnych) i „Centralnego rejestru agenturalnej sieci organów informacji WP”.

W zakresie porządkowania i opracowywania zasobu Wydział koordynuje również prace związane z merytorycznym przygotowaniem procesu komputeryzacji i digitalizacji zasobu IPN. W tym celu uściślane są elektroniczne standardy opisu archiwaliów, unifikowane kwestionariusze opisu poszczególnych grup materiałów archiwalnych i określane standardy skanowania.

W roku sprawozdawczym dokonano całościowego wyodrębnienia i scalenia zbiorów audiowizualnych, tj. materiałów filmowych zapisanych na nośnikach magnetycznych i elektronicznych różnego rodzaju i materiałów fotograficznych.

Taśmy filmowe poddane zostały zabiegom konserwatorskim (ok. 65 proc. całości zbioru), polegającym na ich oczyszczeniu i fizycznej naprawie fragmentów uszkodzonych. Obecnie planuje się całościowe przegranie materiałów filmowych na współczesne nośniki elektroniczne, co nastąpi w pierwszym półroczu 2007 r.

W stosunku do fotograficznego zasobu IPN rozpoczęto skontrum, polegające na faktycznym sprawdzeniu zgodności materiałów fotograficznych z pomocami ewidencyjnymi. Z uwagi na fakt, że zasób ten nie miał dotychczas inwentarzy elektronicznych, przystąpiono do stworzenia elektronicznej ewidencji materiałów fotograficznych. W pierwszej kolejności prace te podjęto w stosunku do zdjęć pozostawionych przez Główną Komisję Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Na dzień 31 grudnia 2006 r. zewidencjonowano 18 907 zdjęć, co stanowi ok. 25 proc. całości zbioru pozostałego po GKBZpNP. Zakończenie tych prac planuje się w pierwszym półroczu 2007 r.

Obecnie BUiAD dysponuje 35 pomieszczeniami magazynowymi zlokalizowanymi w trzech obiektach IPN – przy ul. Towarowej 28, ul. Kłobuckiej 21 i pl. Krasińskich 2/4/6.

W pomieszczeniach tych złożona została całość materiałów archiwalnych obejmująca 31 350,56 mb, a przekazana na podstawie 1522 spisów zdawczo-odbiorczych jawnych i 3006 spisów zdawczo-odbiorczych niejawnych (z pominięciem akt GKBZpNP, gdzie pracownicy byłej komisji wyodrębnili 976 zespołów archiwalnych).

W roku sprawozdawczym każdy ze spisów zdawczo-odbiorczych otrzymał sygnaturę topograficzną, wpisaną w elektroniczny system ewidencji spisów zdawczo-odbiorczych BUiAD. Pozwala to na szybkie dotarcie do potrzebnych materiałów archiwalnych, zezwala sprawnie administrować zasobami magazynowymi poprzez określenie wolnych miejsc w pomieszczeniach oraz usprawnia, w razie konieczności zarządzanie materiałami archiwalnymi na wypadek zagrożeń, takich jak pożary, zalania, ataki terrorystyczne i in.

W okresie 1 stycznia – 31 grudnia 2006 r. magazyny archiwalne BUiAD udostępniły ogółem 65 636 jednostek archiwalnych. Na stan magazynu przyjęto ponownie 52 434 jednostek archiwalnych. Całość materiałów wypożyczanych i zwracanych do magazynów ewidencjonowana jest w przeznaczonych do tego systemach elektronicznych i papierowych dla niektórych grup archiwaliów, których ewidencjonowanie narzucają w takiej formie przepisy dotyczące ochrony informacji niejawnych.

W związku z obowiązującą w archiwach zasadą pertynencji terytorialnej z magazynów archiwalnych BUiAD dokonano wyłączenia dokumentacji leżącej w zainteresowaniu poszczególnych OBUiAD (65,43 mb). Celem realizacji umowy z NDAP do AAN przekazano kartotekę Państwowego Urzędu Repatriacyjnego (667,2 mb) i dokumentację aktową PUR (59 mb). Dodatkowo do OBUiAD Katowice wysłano zdeponowane w Warszawie materiały paszportowe o wielkości 4100 mb. Wszystkie te materiały wymagały wcześniejszego uporządkowania.

W magazynach archiwalnych dokonywano prac porządkowych i skontrum. Tymi pracami objęto całość materiałów przekazanych przez jednostki UOP/ABW, złożonych w zbiorze, o którym mowa w art. 39 ustawy o IPN. Tożsame zbiory AW i MON uporządkowano. Skontrum prowadzono również na materiałach pozostawionych przez GKBZpNP. Do dnia 31 grudnia 2006 r. skontrum objęto ok. 662 zespołów archiwalnych, co stanowi ok. 1090 mb. Równocześnie dokonano rozpoznania, selekcji i fumigacji ważniejszych materiałów złożonych w 210 workach przekazanych przez służby ochrony państwa. Materiały te poddawane są nadal opracowywaniu.

Praktycznie całość zasobu archiwalnego stanowi dokumentację utrwaloną na nietrwałych nośnikach. Papier, taśmy filmowe i fotograficzne, zdjęcia ulegają powolnemu niszczeniu. Specjalistyczne działania konserwatorskie mają charakter incydentalny, co jest spowodowa-

ne z jednej strony ich ogromnymi kosztami, a z drugiej – ich niewielkim tempem. Konserwacji poddawane są jedynie te materiały archiwalne, których stopień zniszczenia wymaga natychmiastowej reakcji konserwatorów, bądź też gdy ich bieżąca użyteczność naraża je na znaczne zniszczenie. Prac tych dokonują specjaliści z pracowni Konserwacji Zbiorów Archiwalnych IPN w ramach Gospodarstwa Pomocniczego. W pozostałych przypadkach kosztowna konserwacja zastępowana jest jedynie zwykłą profilaktyką przechowywania, transportu i opracowania.

Znaczną rolę w tym ostatnim procesie odgrywa utrzymanie stałych, określonych odrębnie dla poszczególnych materiałów archiwalnych, warunków klimatycznych, tj. temperatury i wilgotności, co z jednej strony spowalnia proces zakwaszenia papieru i wysychania błon filmowych, z drugiej zaś ogranicza możliwość skażeń mikrobiologicznych. Właściwe zabezpieczenie materiałów papierowych przez umieszczenie ich w bezkwasowych pudłach archiwalnych, mikrofilmów w bezkwasowych kopertach i zamkniętych klaserach ogranicza kontakt substancji archiwalnej z kurzem i chroni przed negatywnymi skutkami naświetlenia.

Stały kontakt z Centralnym Laboratorium Konserwacji Archiwaliów przy Archiwum Głównym Akt Dawnych w Warszawie daje możliwość rozpoznania zagrożenia mikrobiologicznego. Tam też IPN dokonuje pomiarów skażenia zasobu.

2.2.2. Oddziałowe biura udostępniania i archiwizacji dokumentów

2.2.2.1. OBUiAD w Białymstoku

Ogólny stan zasobu na koniec 2006 r. wyniósł 3244,99 mb. Przejęto 19,69 mb.

Większość akt stanowiły materiały z jednostek organizacyjnych Policji (akta osobowe, administracyjno-operacyjne oraz rozkazy personalne). Poza tym przejęto: akta kolegów ds. wykroczeń ze Starostwa Powiatowego w Siemiatyczach, akta z Wydziału Spraw Obywatelskich i Migracji Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku, akta Okręgowego Inspektora Służby Więziennej w Olsztynie, akta z Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Olsztynie i z BUiAD IPN w Warszawie. Zasób uzupełniono o wykonanie kopii akt osobowych wysokich funkcjonariuszy UB działających na terenie woj. białostockiego, które to akta znajdują się w zasobie innych oddziałów.

Oddział posiada 12 elektronicznych baz danych, do których wprowadzono łącznie 53 855 rekordów, w tym 7 indeksów osobowych zawierających w sumie 21 255 zapisów. Całkowita liczba rekordów wprowadzonych do elektronicznych baz danych wynosi 468 814.

Jednocześnie podejmowano działania związane z konserwacją, naprawą i zabezpieczaniem akt na bieżące potrzeby użytkowników pracowni naukowej oraz w celu realizacji kwerend na rzecz pracowników Referatu Ewidencji, a także Referatu Udostępniania i Informacji Naukowej. Czynnościami obejmującym wykonywanie obwolut z tektury, szycie, reperację filmoplastem P i R, oraz foliację, poddano 5451 j.a. Wstępnym czynnościami porządkującym objęto także zbiór ok. 20 600 paszportów przejętych w stanie całkowitego rozsypu.

W okresie sprawozdawczym wykonano 12 775 kserokopii i 2965 skanów.

2.2.2.2. OBUiAD w Gdańsku

Ogólny stan zasobu na koniec 2006 r. wynosi 3409,85 mb. Ogółem przejęto 37,28 mb. Najwięcej materiałów archiwalnych przejęto z archiwów Policji – 29,34 mb. Są to dokumenty dotyczące m.in. zabezpieczenia świąt państwowych, uroczystości, referendów, wyborów do sejmiku i rad narodowych, obchodów pierwszo- i trzecio majowych, wizyt papieża, stanu wojennego, rozpracowania opozycji – głównie NSZZ „Solidarność”, akta osobowe funkcjonariuszy – głównie SB, pojedyncze jednostki akt osobowych funkcjonariuszy MO i ZOMO, dokumen-

tacja audiowizualna dotycząca obchodów czterdziestolecia MO i SB, przesłuchań, wypadków, wizyt papieża, zamieszek ulicznych, pochodów pierwszo- i trzecio majowych, stanu wojennego. Z Urzędu Miejskiego w Słupsku przejęto 18 spraw o wykroczenia oraz wypożyczono i wykonano kserokopie rejestrów Kolegium ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Słupska, łącznie 0,56 mb. Przejęto także z BUiAD 6,50 mb materiałów archiwalnych dotyczących przede wszystkim stanu wojennego.

Część materiałów przekazano do OBUiAD w Szczecinie – 827,79 mb.

Opracowano technicznie 2124 j.a. Opracowywanymi zespołami były głównie materiały z Prokuratury Wojewódzkiej w Gdańsku, Wojskowego Sądu Rejonowego w Gdańsku, Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku (Wydział ds. Wyznań), Kaszubskiej Brygady WOP oraz WUSW Gdańsk, WUSW Elbląg, WUSW Słupsk.

W okresie sprawozdawczym wykonano 21 928 kserokopii i 2227 skanów.

2.2.2.3. OBUiAD w Katowicach

Ogólny stan zasobu na koniec 2006 r. wynosi 11 568,08. Przejęto 249,41 mb. Najwięcej materiałów przejęto ze Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego – łącznie 237,35 mb. W głównej mierze były to książeczki paszportowe i rejestry wyjazdów. Poza tym przejęto materiały z Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach 4,81 mb akt (rozkazy personalne i organizacyjne dotyczące UB i SB). Najciekawszym darem były dokumenty przekazane przez Artura Woźniakowskiego, a dotyczące Specosiedli Karabachskiego Rejonu Obwodu Czelabińskiego (ksero akt NKWD).

W okresie sprawozdawczym opracowywano głównie materiały przejęte z UOP/ABW w postaci „worów”. Zdołano odzyskać 4562 j.a. (30,3 mb), z czego 4479 j.a. dotyczących akt tajnych współpracowników.

W okresie sprawozdawczym wykonano 107 400 kserokopii, 12 230 skanów i 24 465 fotografii cyfrowych.

W związku z oddaniem do użytku nowego budynku OBUiAD w roku 2006 przemieszczono ok. 9000 mb akt.

2.2.2.4. OBUiAD w Krakowie

Ogólny stan zasobu na koniec 2006 r. wynosi 6002,41 mb. Przejęto 108,95 mb. Najwięcej metrażowo materiałów przejęto z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego. Są to książeczki paszportowe przejęte z MUW w Krakowie Oddział Zamiejscowy w Tarnowie. Za pośrednictwem Archiwum Państwowego przejęto materiały z Kancelarii Tajnej MUW dotyczące min. posiedzeń WKOK w Krakowie. Akta przejęte z archiwów Policji to rozkazy na terenie Małopolski, przekazane za pośrednictwem BUiAD w Warszawie. Materiały przekazywane w formie darów od osób prywatnych to głównie relacje oraz prasa i druki ulotne dotyczące lat 1939–1989. Do ciekawszych nabytków możemy zaliczyć dar Krzysztofa Bochińskiego – dokumentację dotyczącą powołania i działalności NSZZ „Solidarność” przy Prokuraturze Wojewódzkiej w Krakowie, i dar Stanisława Nawary-Gaczola – dokumentację dotyczącą powojennych losów członków podziemia niepodległościowego.

Opracowano 150 104 j.a. Były to głównie materiały WUSW w Krakowie i WUSW w Tarnowie.

Wykonano 167 985 kserokopii, 3727 skanów, 48 fotografii cyfrowych oraz wydruków mikrofilmów i mikrofisz.

2.2.2.5. OBUiAD w Lublinie

W roku 2006 Referat Gromadzenia, Opracowania i Obsługi Magazynów przejął ogółem 351,76 mb akt. Największą liczbę stanowiły akta paszportowe i materiały przejęte z komend powiatowych i Komendy Wojewódzkiej Policji, wśród których znajdowało się m.in. 13,96 mb akt administracyjnych i osobowych funkcjonariuszy. Przejęto również 12,30 akt Lubelskiego Urzędu Wojewódzkiego po b. Wydziale do Spraw Wyznań.

Do celów związanych z realizacją statutowych zadań IPN wypożyczono 7175 jednostek archiwalnych, wśród których przygotowano (paginowanie oraz wstępne uporządkowanie) 1770 j.a. Wykonano również elektroniczne pomoce archiwalne w postaci ewidencji paszportów z RUSW w Łosicach, Międzyrzeczu Podlaskim i Garbowie wynoszące 33 072 rekordy oraz wykonano indeks osób, spraw, pseudonimów i kryptonimów występujących w j.a. będących wytworem Wydziału IV.

W okresie sprawozdawczym wykonano 24 428 kserokopii z akt i mikrofilmów.

2.2.2.6. OBUiAD w Łodzi

W okresie sprawozdawczym OBUiAD w Łodzi przejęło 31,18 mb materiałów archiwalnych. Wśród nich największą grupę stanowią materiały przejęte z Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie. Są to w przeważającej mierze materiały administracyjne po byłej OKBZpNP w Łodzi (20,01 mb). Drugą znaczącą grupę stanowią akta osobowe byłych funkcjonariuszy SB przekazane przez Policję (9,45 mb).

Wśród darów na szczególną uwagę zasługują taśmy magnetowidowe przekazane przez Jana Olczyka, będące zapisem rozmów prowadzonych podczas strajku studenckiego w 1981 r. w Łodzi.

Pod względem merytorycznym opracowano 4187 j.a., co stanowi 34,29 mb materiałów archiwalnych. Spośród opracowanych materiałów największą grupę stanowią materiały operacyjne (akta OZI i spraw operacyjnych prowadzonych przez UB/SB) oraz akta administracyjne UB/SB (WUSW w Kaliszu i WUSW w Łodzi).

Pod względem technicznym, (szycie i foliacja materiałów archiwalnych), opracowano 1759 j.a.

W okresie sprawozdawczym wykonano 57 669 kserokopii, 10 486 skanów oraz 2957 wydruków mikrofilmów i mikrofisz.

2.2.2.8. OBUiAD w Poznaniu

Ogólny stan zasobu wynosi 4705,53 mb. W 2006 r. poznański oddział IPN przejął 39,25 mb materiałów archiwalnych, spośród których największy zbiór stanowią materiały przekazane przez Policję – ok. 20 mb oraz sądy i prokuratury – 10 mb. Na tę dokumentację składają się materiały administracyjne dotyczące zabezpieczenia przez organy bezpieczeństwa i MO ważnych uroczystości państwowych i wyborów. Przejęto również teczki osobowe funkcjonariuszy SB i materiały spraw sądowych z postępowań w sprawach politycznych.

Jednocześnie w związku z powstaniem oddziału IPN w Szczecinie, w pierwszym kwartale ubiegłego roku przekazano według właściwości miejscowej do OBUiAD w Szczecinie ok. 1976 mb akt.

W okresie sprawozdawczym wykonano 57 975 kserokopii, 41 313 skanów oraz 2000 fotografii i 937 wydruków z mikrofilmów.

2.2.2.8. OBUiAD w Rzeszowie

Ogólny stan zasobu na koniec 2006 r. wynosi 2619,97 mb. Przejęto 5,62 mb, z czego najwięcej materiałów z Podkarpackiej Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie i jej jednostek terenowych (osobowe funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa w postaci dokumentacji aktowej i mikrofilmów – 4,6 mb oraz dokumentacja administracyjna poszczególnych jednostek MO – 0,93 mb). Największą wartość ma 0,38 mb materiałów dotyczących stanu wojennego przekazanych za pośrednictwem BUiAD.

Najcenniejsze dary to korespondencja pełnomocnika KOK na woj. tarnobrzeskie z okresu stanu wojennego i skany grypsów więziennych prezesa IV Zarządu WiN ppłk. Łukasza Ciepłińskiego.

W okresie sprawozdawczym opracowywano głównie akta operacyjne, śledcze, administracyjne i akta osobowe funkcjonariuszy SB. Było to wyłącznie opracowanie techniczne.

W okresie sprawozdawczym wykonano 81 858 kserokopii, 201 skanów oraz 636 wydruków mikrofilmów i mikrofilmów.

2.2.2.9. OBUiAD w Szczecinie

Ogólny stan zasobu na koniec 2006 r. wynosi 2819,83 mb. Oprócz zasobu archiwalnego, przejętego z OBUiAD w Gdańsku i OBUiAD w Poznaniu (2813,87 mb) od podmiotów zewnętrznych wpłynęło jedynie 4,14 mb (606 j.a.) akt. Prawie 90 proc. Z nich stanowiły materiały pochodzące z archiwów Komend Wojewódzkich Policji w Szczecinie i Gorzowie Wielkopolskim (3,72 mb, 590 j.a.).

W okresie sprawozdawczym opracowywanie zasobu ograniczało się w zasadzie do czynności zwianych z technicznym przygotowaniem akt do udostępniania. W pełnym zakresie opracowanie techniczne było wykonywane dopiero od sierpnia 2006 r., kiedy to wskazani pracownicy OBUiAD w Szczecinie upoważnieni zostali przez prezesa IPN do oceny statusu materiałów archiwalnych. Łącznie zabiegami tymi (przeгляд akt, nadawanie chronologicznego układu wewnątrz teczek, szycie i opisywanie, paginowanie) objęto 3342 teczki. Opracowywano głównie tzw. akta administracyjne (28,7 proc.), akta rozpracowań operacyjnych (11,1 proc.) i akta osobowe funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa (11 proc.).

W okresie sprawozdawczym wykonano 21 137 kserokopii, 126 skanów oraz 1557 wydruków z mikrofilmów i mikrofilmów.

2.2.2.10. OBUiAD we Wrocławiu

Na koniec 2006 r. stan zasobu wynosił 9391,79 mb. Zasób zwiększył się o 836,36 mb i w dniu 31 grudnia 2006 r. jego wielkość wynosiła 9391,79 mb. Najwięcej, bo 714,96 mb, materiałów przejęto z Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego i jego delegatur w Jeleniej Górze, Legnicy i Wałbrzychu. Przejęte zostały również akta UB/SB oraz MO i ZOMO z Komend Wojewódzkich Policji we Wrocławiu i Opolu. Wśród darowizn osób prywatnych przekazanych do zasobu archiwalnego na szczególną uwagę zasługuje spuścizna naukowa żołnierza i historyka AK na Wileńszczyźnie dr. Romana Korab-Żebryka, obejmująca 7,20 mb akt.

Wykonano merytoryczny opis 6033 j.a. w elektronicznych bazach danych: materiałów archiwalnych UB, SB i MO (3511 j.a.), jednostek organizacyjnych więziennictwa (765 j.a.), sądów i prokuratur (1755 j.a.) oraz WOP (2 j.a.). Do bazy akt paszportowych wpisano 17 911 rekordów.

Technicznemu opracowaniu poddano 5470 j.a. Wykonano też około 9700 kserokopii, 248 skanów i 480 wydruków z mikrofilmów.

2.2.2.11. Delegatura IPN w Bydgoszczy

Zasób ogółem liczy 3146,91 mb. W okresie sprawozdawczym przejęto 35,03 mb akt. Najwięcej materiałów przejęto z Policji – 16,65 mb (akta osobowe funkcjonariuszy SB oraz rozkazy personalne) oraz z sądów – 12,05, głównie z Sądu Rejonowego w Grudziądzu (akta procesowe).

Ogółem opracowano 7383 j.a. Opracowano akta b. WUSW w Bydgoszczy, Toruniu i Włocławku, są to akta operacyjne i administracyjne – 3859 j.a., oraz akta instytucji wymiaru sprawiedliwości – 3524 j.a. Sporządzono do tych akt elektroniczne pomoce archiwalne. Ponadto do bazy danych akt paszportowych wprowadzono 64 141 rekordów oraz 1098 rekordów bazy danych osobowych źródeł informacji.

Pod względem technicznym (szycie, paginacja) opracowano 2530 j.a. Wykonano 5478 kart kserokopii i 1561 skanów.

2.2.2.12. Delegatura IPN w Kielcach

Ogólny stan zasobu na koniec 2006 r. wynosił 1311,77 mb. W okresie sprawozdawczym przejęto łącznie 12,12 mb materiałów archiwalnych, z czego największą część stanowiły archiwalia ze Świętokrzyskiej Komendy Wojewódzkiej Policji w Kielcach (10 mb), głównie rejestry śledstw i dochodzeń, oraz ewidencja elementu podejrzanego – wytworzone do 1954 r.

Pracownicy Delegatury IPN w Kielcach opracowali merytorycznie 24 375 j.a. (ok. 70 mb) w formie spisów zdawczo-odbiorczych. Były to głównie akta paszportowe, jak również akta o uznanie za zmarłego, przejęte z sądów rejonowych oraz wspomniane materiały przejęte z KWP Kielce. Technicznie zostało opracowanych 1075 j.a.

Wykonano ogółem 1773 kart kserokopii, z czego 1527 kart w celu zabezpieczenia zasobu.

2.2.2.13. Delegatura IPN w Olsztynie

Ogólny stan zasobu na koniec 2006 r. wynosił 96,99 mb. Przejęto materiały z prokuratur powszechnych – 5,95 mb. Były to głównie repertoria i skorowidze.

Opracowanie zasobu polegało przede wszystkim na konserwacji jednostek, na które było zapotrzebowanie ze strony instytucji państwowych i osób wykorzystujących materiały archiwalne do celów naukowych.

W okresie sprawozdawczym wykonano około 2000 kserokopii z akt.

2.2.2.14. Delegatura IPN w Radomiu

Ogólny stan zasobu na koniec 2006 r. wynosił 169,53 mb. W okresie sprawozdawczym przejęto łącznie 90,08 mb akt. Są to książeczki paszportowe przekazane przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki, akta przekazane przez Policję, m.in. akta osobowe funkcjonariuszy, i dary.

Utworzono 4 bazy danych (3533 rekordów) – akt sądowych, akt prokuratorskich, akt więziennictwa i akt osobowych funkcjonariuszy.

Wykonano 9500 kserokopii, z czego 4838 to kserokopie wydane pokrzywdzonym w ramach realizowania ich wniosków.

2.2.3. Dane statystyczne

Tabela nr 1. Gromadzenie zasobu w okresie sprawozdawczym

Oddział	Okres sprawozdawczy	W (mb)										Zasób (mb)		
		AW	ABW (UOP)	Polcja	Polcja (materyał paszportowe)	Wojsko Polskie	Więziennictwo	Sądy, prokuratury	KBZpNP	Archiwa państwowe	Straż Graniczna		Organy administracji publicznej (urzędy wojewódzkie, urzędy miasta)	Inne (dary itp.)
BUiAD	Stan zasobu na dzień 31.12.2005	311,8	6371,52	758,03	6805,56	1560,01	24,47	275,21	3458,69	144,5	328,03	1891,77	9756,72	31 686,31
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0,09	66,37	13,84	0,5	103,55	0	3,55	0	0	242,5	0	26,1	456,5
	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	311,89	6416,5	771,87	6806,06	1663,56	24,47	274,86	2751,99	144,5	570,59	1891,77	9722,5	31 350,56
Białystok	Stan zasobu na dzień 31.12.2005	0	532,14	229,11	1796,35	197,61	126,16	73,13	34,08	62,43	24,88	149	0,93	3225,82
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	0,01	18,83	0	0,02	0,13	0,01	0	0	0	0,34	0,353	19,693
	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	0	532,15	247,94	1796,35	197,63	126,29	72,94	33,767	62,43	24,88	149,34	1,283	3245
Gdańsk	Stan zasobu na dzień 31.12.2005	0	657,8	245,78	2815,5	0	22	50,95	22	10,77	14,55	354,95	5,7	4200
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	6,5	29,34	0,02	0	0,02	0,8	0	0	0,25	0,35	0	37,28
	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	0	526,29	194,78	2239,53	0	15,76	31,62	21,25	10,77	14,8	349,35	5,7	3409,85

Katowice	Stan zasobu na dzień 31.12.2005	0	1325,12	382,78	9038	217,81	20,6	207,45	17,25	76,31	20	7	6,35	11 318,67
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	0	4,81	0	0	0	4,43	1,75	0	0	237,35	1,07	249,41
Kraków	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	0	1325,12	387,59	9038	217,81	20,6	211,88	19	76,31	20	244,35	7,42	11 568,08
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	1053,22	391,53	4016,4	252,85	22,95	48,28	53	62,03	13	3,5	54,7	5971,46
Lublin	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	0	1053,4	428,47	4016,4	174,85	22,95	49,03	53	66,93	13	67,38	57	6002,41
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	0,18	36,94	0	-78	0	0,75	0	4,9	0	63,88	2,3	108,95 (-78)
Łódź	Stan zasobu na dzień 31.12.2005	0	462,3	272	1327,4	128,2	13,7	108,2	15	11	6,5	0	10,8	2355,1
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	0	13,51	327,17	0	0	0,11	0	0	0	12,2	0,38	353,37
Łódź	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	0	462,3	285,51	1654,57	128,2	13,7	108,31	15	11	6,5	12,2	11,18	2708,47
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	369,31	331,77	2855,57	2,07	3,7	128,86	143,94	20,65	0	96,2	0,85	3952,92
Łódź	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	0	369,31	341,22	2855,57	2,07	3,7	128,86	163,95	20,65	0	96,2	2,57	3984,1
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	0	9,45	0	0	0	0	20,01	0	0	0	1,72	31,18

Poznań	Stan zasobu na dzień 31.12.2005	0	993,13	400,12	4496,6	11	44,72	172,62	51,1	11,3	17,97	402,9	41,27	6642,73
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	0	20,02	0	0	0	10,39	4,92	0	0,13	0,5	3,29	39,25
	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	0	642,88	258,23	3150,6	11	28,56	105,06	53,02	0,3	18,1	434,36	3,42 +136 CD	4705,53* +136 CD
Rzeszów	Stan zasobu na dzień 31.12.2005	0	349	136,5	1913,35	43,2	23,25	55,25	14,26	60	5,2	9,4	4,94	2614,35
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	0	5,53	0	0	0	0	0	0	0	0	0,09	5,62
	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	0	349	142,03	1913,35	43,2	23,25	55,25	14,26	60	5,2	9,4	5,03	2619,97
Szczecin	Stan zasobu na dzień 31.12.2005	0	0	0	0	0	0	0	1,73	0	0,4	0	0	2,13
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	488,26 +29 CD	244,90 +3 dyskietki	1922,7	0	22,41	106,61	5,21	11	8,8	0	7,81	2817,7 oraz 29 CD+3 dyskietki
	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	0	488,26 +29 CD	244,90 +3 dyskietki	1922,7	0	22,41	106,61	6,94	11	9,2	0	7,81	2819,83 oraz 29 CD+3 dyskietki
Wrocław	Stan zasobu na dzień 31.12.2005	0	1524,48	415,16	5689	330,35	39,45	219,71	65,87	20	29,23	220	3,74	8556,99
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	22,57	27,95	0	3,07	34,06	18,27	1,48	0	7,71	714,96	7,53	837,6 (-1,24)
	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	0	1545,49	443,11	5689	333,42	73,51	237,98	67,35	18,76	36,94	934,96	11,27	9391,79

Delegatura Bydgoszcz	Stan zasobu na dzień 31.12.2005	0	564,22	205,3	1380	595	50,85	244,29	49,91	2,86	0	42,5	0	3134,93
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	0,03	16,65	0,1	0	2,65	12,05	0	0	0	3,5	0,05	35,03
	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	0	541,2	221,95	1380,1	595	53,5	256,34	49,91	2,86	0	46	0,05	3146,91
	Stan zasobu na dzień 31.12.2005	0	0	58,65	834	17,5	2,65	49,14	17,6	21,01	0	299,1	0	1299,65
Delegatura Kielce	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	0	10,04	0,03	0	0	2,05	0	0	0	0	0	12,12
	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	0	0	68,69	834,03	17,5	2,65	51,19	17,6	21,01	0	299,1	0	1311,77
	Stan zasobu na dzień 31.12.2005	0	0	0	0	0	0	86,92	4,12	0	0	0	0	91,04
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	0	0	0	0	0	5,95	0	0	0	0	0	5,95
Delegatura Olsztyn	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	0	0	0	0	0	0	92,87	4,12	0	0	0	0	96,99
	Stan zasobu na dzień 31.12.2005	0	0	0	0	0	1,5	41,95	0	0	0	36	3 kasety audio	79,45 + 3kasety audio
Delegatura Radom	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0	0	2,02	0	0	0	0	0	0	0	88	0,06	90,08
	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	0	0	2,02	0	0	1,5	41,95	0	0	0	124	0,06 + 3 kasety audio	169,53 + 3 kasety audio

Oddział	Okres sprawozdawczy	W (mb)											Zasób (mb)	
		AW	ABW (UOP)	Policja	Policja (materiały paszportowe)	Wojsko Polskie	Więziennictwo	Sądy, prokuratury	KBZpNP	Archiwa państwowe	Straż Graniczna	Organy administracji publicznej (urzędy wojewódzkie, urzędy miasta)		Inne (dary itp.)
Razem	Stan zasobu na dzień 31.12.2005	311,8	14 202,2	3826,7	42 967,7	3356	396	1762	3948,6	502,86	459,76	3512,3	9886	85 131,55
	Nabytki w okresie sprawozdawczym	0,09	583,92	453,83	2250,52	106,6	59,27	164,97	33,37	15,9 (-1,24)	259,39	1121,1	50,753	5099,733
	Stan zasobu na dzień 31.12.2006	311,9	14 251,9	4036,7	43 296,3	3384	432,9	1824,8	3271,2	506,52	719,21	4658,4	9835,3	86 530,79
* OBUiAD w Poznaniu przekazał materiały do OBUiAD w Szczecinie.														

Tabela nr 2. Nabytki i ubytki w okresie sprawozdawczym

Oddział	Stan zasobu na koniec okresu sprawozdawczego (mb)	Nabytki w okresie sprawozdawczym	Ubytki				
			Nazwa zespołu/ zbioru	Sygnatura	Dokąd przekazano	Liczba	
						j.a.	mb
BUiAD	31 350,56	456,5	112 zespołów	112 sygnatur	*	2853	790,01
Białystok	3245	19,693	3 zespoły	40 sygnatur	**	40	0,523
Gdańsk	3409,85	37,28	87 zespołów	87 sygnatur	OBUiAD Szczecin	21 490	827,79
Katowice	11 568,08	249,41	–	–	–	0	0
Kraków	6002,41	108,95	1 zespół	2 sygnatury	AWL Kraków	4195	78
Lublin	2708,47	353,37	–	3 sygnatury	KWP w Lublinie	230	1,61
Łódź	3984,1	31,18	–	–	–	0	0
Poznań	4705,53	39,25 oraz 136 CD	61 zespołów	–	OBUiAD w Szczecinie	0	1976,45
Rzeszów	2619,97	5,62	–	–	–	0	0
Szczecin	2819,83 oraz 29 CD i 3 dyskietki	2817,7 oraz 29 CD i 3 dyskietki	–	–	–	0	0
Wrocław	9391,79	837,6	38 zespołów	38 sygnatur	Delegatura ABW Wrocław	65	1,56
Delegatura Bydgoszcz	3146,91	35,03	WUSW w Płocku	14 sygnatur	BUiAD w Warszawie	770	23,05
Delegatura Kielce	1311,77	12,12	–	–	–	0	0
Delegatura Olsztyn	96,99	5,95	–	–	–	0	0
Delegatura Radom	169,53	90,08	Prokuratura Okręgowa w Radomiu	1 sygnatura	OKŚZpNP w Lublinie	75	1,5
Razem	86530,79 oraz 29 CD i 3 dyskietki	5099,733 oraz 165 CD i 3 dyskietki				29718	3700,493

* CA MSWiA, BEP Biblioteka IPN, Prokuratura Rejonowa Gostynin, Sierpc, Płock, AAN, OBUiAD Rzeszów, Lublin, Łódź, Poznań, Gdańsk, Kraków, Szczecin, Białystok, Wrocław, Katowice, Minister Obrony Narodowej, WUiAD w Bydgoszczy.

** OKŚZpNP w Białymstoku, Prokuratura Rejonowa w Olecku, OBUiAD w Gdańsku.

Tabela nr 3. Zespoły i zbiory opracowane w całości w okresie sprawozdawczym

Oddział	Nazwa zespołu/zbioru	Daty skrajne	Liczba	
			j.a.	mb
BUiAD	4 zespoły	1914–1989	602	
Białystok	nie opracowano żadnego zespołu/zbioru w całości			
Gdańsk	17 zespołów	1945–1990	802	11,9
Katowice	nie opracowano żadnego zespołu/zbioru w całości			
Kraków	nie opracowano żadnego zespołu/zbioru w całości			
Lublin	3 zespoły	1953–1990	39	1,4
Łódź	nie opracowano żadnego zespołu/zbioru w całości			
Poznań	nie opracowano żadnego zespołu/zbioru w całości			
Rzeszów	nie opracowano żadnego zespołu/zbioru w całości			
Szczecin	nie opracowano żadnego zespołu/zbioru w całości			
Wrocław	4 zespoły	1951–1990	1020	2,77
Delegatura Bydgoszcz	nie opracowano żadnego zespołu/zbioru w całości			
Delegatura Kielce	8 zespołów	1941–1989	24 375	70,21
Delegatura Olsztyn	4 zespoły	1961–1989	65	1,65
Delegatura Radom	nie opracowano żadnego zespołu/zbioru w całości			
Razem			26 903	87,93

Tabela nr 4. Zespoły i zbiory opracowane częściowo w okresie sprawozdawczym

Oddział	Nazwa zespołu/zbioru	Daty skrajne	Liczba	
			j.a.	mb
BUiAD	15 zespołów	–	2160	42,9
Białystok	20 zespołów	1944–89	277 050	2206,89
Gdańsk	12 zespołów	1945–1990	11 857	204,5
Katowice	7 zespołów	1939–1990	44 508	177,9
Kraków	15 zespołów	1945–1990	150 104	315,41
Lublin	–	–	0	0
Łódź	7 zespołów	1945–2000	4187	34,29
Poznań	31 zespołów	1945–1999	20 024	0
Rzeszów	–	–	0	0
Szczecin	–	–	0	0
Wrocław	17 zespołów	1945–1990	5013	53,91
Delegatura Bydgoszcz	13 zespołów	1945–1990	7383	110,46
Delegatura Kielce	4 zespoły	1939–1989	201 270	494,6
Delegatura Olsztyn	4 zespoły	1946–1988	235	6,21
Delegatura Radom	1 zespół	1999–2004	50	0,5
Razem			723 841	3647,57

Tabela nr 5. Sporządzone pomoce archiwalne w okresie sprawozdawczym

Rodzaj	BUiAD	Białystok	Gdańsk	Katowice	Kraków	Lublin	Łódź	Poznań	Rzeszów	Szczecin	Wrocław	Delegatura w Bydgoszczy	Delegatura w Kielcach	Delegatura w Olsztynie	Delegatura w Radomiu	Razem
Inwentarze archiwalne	7	0	17	0	0	0	3	0	0	0	21	13	0	0	0	61
Spisy zdawczo-odbiorcze	4	2	13	4	23	42	228	102	6	4	7	0	8	0	13	456
Indeksy	0	7 (21 255)	0	0	599 707	4309	5	46 216	0	0	0	0	0	0	0	650 244
Informatory	1	0	1	0	1	0	0	1	0	0	2	1	0	informator sporządzono w OBUiAD w Białymstoku	0	7
Elektroniczne pomoce archiwalne (liczba rekordów)	22	12 (53 855)	25 (24 651)	11 (52 454)	3 (47 880)	4 (37 381)	6 (66 732)	8 (42 773)	6 (94 197)	7 (43 601)	5 (23 944)	3 (72 622)	0	0	4 (3533)	116 (563 623)
Inne (w nawiasie rodzaj)	4	0	1 (elektroniczna baza osobowa)	0	0	0,8 (spis funkcjonariuszy Wydz. IV KWMO w Lublinie 1962–1989)	0	1 (System Ewidencji Kwerend i Wypożyczeń)	0	0	0	0	0	0	0	6,8

Tabela nr 6. Liczba sporządzonych elektronicznych pomocy archiwalnych w okresie sprawozdawczym

Oddział	Liczba pomocy archiwalnych	Daty skrajne	Liczba rekordów	
			wprowadzonych w okresie sprawozdawczym	łącznie
BUiAD	22 pozycje	1939–1990	42 344	169 522
Białystok	12 pozycji	1947–1991	53 855	46 8814
Gdańsk	27 pozycji	1945–1990	25 276	29 475
Katowice	11 pozycji	1939–1990	52 454	106 124
Kraków	3 pozycje	1944–2006	47 880	541 536
Lublin	4 pozycje	–	37 381	37 381
Łódź	13 pozycji	1939–1990	66 732	735 770
Poznań	15 pozycji	1944–2006	54 110	553 645
Rzeszów	6 pozycji	1939–2006	94 197	339 101
Szczecin	11 pozycji	1945–1990	44 140	475 429
Wrocław	5 pozycji	1945–1991	23 944	314 080
Delegatura Bydgoszcz	3 pozycje	1945–1990	72 622	172 425
Delegatura Kielce	elektroniczne pomoce archiwalne tworzy OBUiAD w Krakowie			
Delegatura Olsztyn	Płyta CD ze spisami zdawczo-odbiorczymi sporządzona przez OBUiAD w Białymstoku			
Delegatura Radom	4 pozycje	1941–2004	3533	3533
Razem			618 468	3 946 835

Tabela nr 7. **Opracowanie merytoryczne i techniczne materiałów archiwalnych w okresie sprawozdawczym**

Oddział		Liczba opracowanych materiałów archiwalnych	
		j.a.	mb
BUiAD	Opracowanie merytoryczne	2029	42,9
	Opracowanie techniczne	4516	
Białystok	Opracowanie merytoryczne	0	0
	Opracowanie techniczne	5451	
Gdańsk	Opracowanie merytoryczne	659	18,68
	Opracowanie techniczne	2124	
Katowice	Opracowanie merytoryczne	52 900	198,5
	Opracowanie techniczne	3563	
Kraków	Opracowanie merytoryczne	150 104	315,41
	Opracowanie techniczne	31 380	
Lublin	Opracowanie merytoryczne	0	0
	Opracowanie techniczne	1770	
Łódź	Opracowanie merytoryczne	4187	34,29
	Opracowanie techniczne	1759	
Poznań	Opracowanie merytoryczne	3607	0
	Opracowanie techniczne	20 024	
Rzeszów	Opracowanie merytoryczne	0	0
	Opracowanie techniczne	2250	
Szczecin	Opracowanie merytoryczne	0	0
	Opracowanie techniczne	3342	
Wrocław	Opracowanie merytoryczne	6033	56,68
	Opracowanie techniczne	5470	
Delegatura Bydgoszcz	Opracowanie merytoryczne	7383	110,46
	Opracowanie techniczne	2530	
Delegatura Kielce	Opracowanie merytoryczne	24 375	70,21
	Opracowanie techniczne	1075	
Delegatura Olsztyn	Opracowanie merytoryczne	219	5,95
	Opracowanie techniczne	169	
Delegatura Radom	Opracowanie merytoryczne	120	0,5
	Opracowanie techniczne	103	
Razem	Opracowanie merytoryczne	251 616	853,58
	Opracowanie techniczne	85 526	

2.3. Udostępnianie i Informacja Naukowa

Wydział Udostępniania i Informacji Naukowej BUiAD oraz referaty udostępniania i informacji naukowej OBUiAD zajmują się udostępnianiem dokumentów znajdujących się w zasobie archiwalnym Instytutu. Odbywa się to poprzez udostępnianie wnioskodawcom zamówionych do poszczególnych spraw materiałów archiwalnych, jak również ich uwierzytelnionych kopii. Te podstawowe zadania, w podziale na rodzaje spraw, jakie spełnia pion udostępniania IPN, zostały zaprezentowane w formie tabel w dalszej części sprawozdania.

2.3.1. Wydział Udostępniania i Informacji Naukowej

Praca Wydziału Udostępniania i Informacji Naukowej zorganizowana jest w ramach pięciu sekcji:

1. Sekcja Realizacji Wniosków i Zapytań realizowała zadania w zakresie:
 - wniosków oraz zapytań osób ubiegających się o przyznanie statusu pokrzywdzonego w rozumieniu art. 6 ustawy o IPN;
 - wniosków, o których mowa w art. 29a ustawy o IPN;
 - wniosków o udostępnienie materiałów archiwalnych w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 października 2005 r. (sygn. K 31/04);
 - wniosków funkcjonariuszy, pracowników i współpracowników organów bezpieczeństwa państwa wynikających z art. 35 ustawy o IPN;
 - tworzenia elektronicznych baz danych niezbędnych do realizacji bieżących zadań sekcji;
 - udostępniania materiałów archiwalnych oraz kopii, wypisów i odpisów w związku z realizacją zadań sekcji;
 - prowadzenia oraz bieżącej obsługi Czytelni Tajnej w BUiAD;
 - udzielania odpowiedzi na skargi i zażalenia dotyczące sposobu załatwienia spraw z zakresu swojego działania i oddziałowych biur udostępniania i archiwizacji dokumentów;
 - bieżącej obsługi punktów przyjmowania wniosków i zapytań.
2. Sekcja Udostępniania Zasobu do Celów Badań Naukowych realizowała zadania w zakresie:
 - pomocy w realizacji kwerend na potrzeby wnioskodawców, ubiegających się o udostępnienie materiałów archiwalnych do celów badań naukowych i publicystycznych;
 - udostępniania materiałów archiwalnych oraz kopii, wypisów i odpisów do celów badań naukowych i publicystycznych;
 - prowadzenia i bieżącej obsługi Czytelni Akt Jawnych w BUiAD;
 - tworzenia elektronicznych baz danych niezbędnych do realizacji bieżących zadań;
 - udzielania odpowiedzi na skargi i zażalenia dotyczące sposobu załatwienia spraw z zakresu swojego działania i oddziałowych biur udostępniania i archiwizacji dokumentów.
3. Sekcja Udostępniania Zasobu do Celów Służbowych realizowała zadania w zakresie:
 - kwerend oraz pomocy w ich realizacji na potrzeby pracowników IPN, ubiegających się o udostępnienie materiałów archiwalnych do celów służbowych;
 - wypożyczania materiałów archiwalnych oraz kopii, wypisów i odpisów na potrzeby pracowników IPN, ubiegających się o udostępnienie materiałów archiwalnych do celów służbowych;
 - prowadzenia i bieżącej obsługi Pracowni Naukowej BUiAD;
 - tworzenia elektronicznych baz danych niezbędnych do realizacji bieżących zadań.
4. Sekcja Udostępniania Zasobu Innym Uprawnionym Podmiotom realizowała zadania w zakresie:
 - kwerend oraz współpracy przy ich realizacji na potrzeby uprawnionych podmiotów z kraju i zagranicy, ze szczególnym uwzględnieniem sądów i prokuratur powszechnych, organów administracji publicznej i Policji;

- udostępniania materiałów archiwalnych oraz kopii, wypisów i odpisów w związku z realizacją bieżących zadań;
- współdziałania w prowadzeniu oraz bieżącej obsłudze Czytelni Tajnej w BUiAD;
- tworzenia elektronicznych baz danych niezbędnych do realizacji bieżących zadań;
- udzielania odpowiedzi na skargi i zażalenia dotyczące sposobu załatwienia spraw z zakresu swojego działania i oddziałowych biur udostępniania i archiwizacji dokumentów.

5. Sekcja Edycji Źródeł i Informacji Naukowej realizowała zadania w zakresie współpracy z Biurem Edukacji Publicznej, a w szczególności:

- edycji wydawnictw źródłowych w oparciu o zasób archiwalny IPN i instytucji współpracujących;
- przygotowywania opracowań o charakterze informacyjnym opisujących zasób archiwalny IPN oraz zasady jego udostępniania.

W roku 2006 zaczęto udostępniać dokumenty zgodnie z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 26 października 2005 r. Ponadto dokumenty zgromadzone w zasobie archiwalnym IPN udostępnia się na mocy regulacji prawnych zawartych w ustawie z dnia 18 grudnia 1998 r. o IPN (Dz.U. z 1998 r., Nr 155, poz. 1016 z późn. zm.) z zachowaniem norm wskazanych przez Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 26 października 2005 r. (Dz.U. z 2005 r., Nr 222, poz. 1914) i jego uzasadnieniu, na mocy którego uprawnienie do wglądu w dokumenty uzyskały osoby, które nie zamierzają ubiegać się o status osoby pokrzywdzonej, lub te, które nie zostały uznane za osoby pokrzywdzone w myśl art. 6 ust 1. ustawy o IPN.

Wnioskodawca do realizacji swoich praw w zakresie wglądu do dokumentów może ustanowić pełnomocnika.

Zasady udostępniania dokumentów w przybliżeniu wyglądają w następujący sposób:

1. Udostępnia się dotyczące wnioskodawcy kopie dokumentów, wytworzonych na jego temat przez byłe organy bezpieczeństwa państwa, o których mowa w art. 5 ustawy o IPN, oraz dokumentację urzędową, do której wgląd gwarantuje art. 51 ust. 3 Konstytucji RP.

2. Wnioskodawcy, który był poprzednio funkcjonariuszem, pracownikiem lub współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa, udostępnia się do wglądu m.in. oceny, opinie służbowe, charakterystyki, raporty służbowe na jego temat itp.

3. Z udostępnienia wyłącza się dokumenty:

- wytworzone przez wnioskodawcę osobiście, przy jego udziale lub współpracy ramach czynności wykonywanych w związku z jego pracą, służbą lub współpracą z organami bezpieczeństwa państwa;

- dotyczące osób trzecich, w tym osób, które uzyskały status pokrzywdzonego w rozumieniu art. 6 ustawy o IPN;

- niedotyczące wnioskodawcy bezpośrednio jako obiektu działalności organów bezpieczeństwa państwa.

4. W udostępnionych do wglądu kopiach dokumentów, zgodnie z art. 51 ust. 3 Konstytucji RP, gwarantującym ochronę danych osobowych, anonimizuje się (zaczernia) wszystkie dane mogące identyfikować tożsamość osób trzecich lub dane naruszające prawo do prywatności innych osób. Dane osobowe wnioskodawcy nie podlegają anonimizacji.

5. Prawo wystąpienia z wnioskiem o wydanie kopii lub odpisu z udostępnionych dokumentów przysługuje na mocy art. 31 ust. 2 ustawy o IPN jedynie osobom, które uzyskały status pokrzywdzonego, lub osobom najbliższym pokrzywdzonemu. Zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego, prawo to nie przysługuje osobom innym niż wymienione w ustawie o IPN. Wyjątek stanowią jedynie byli funkcjonariusze i pracownicy organów bezpieczeństwa państwa, którzy na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy o IPN mogą uzyskać na swój wniosek kopię świadectwa służby albo pracy oraz kopię opinii o służbie albo pracy, jeśli takie dokumenty znajdują się w udostępnionym materiale archiwalnym.

Osobom, których dotyczą zbiory dokumentów znajdujące się w zasobie IPN, przysługuje, zgodnie z art. 51 ust. 4 Konstytucji RP, prawo załączania własnych uzupełnień, sprostowań, wyjaśnień oraz innych dokumentów lub ich kopii, a Instytut ma obowiązek włączyć takie informacje do zbioru. Włączone w tym trybie dokumenty będą udostępniane wraz z materiałami archiwalnymi, do których zostały włączone.

W Wydziale Udostępniania i Informacji Naukowej oraz w referatach udostępniania i informacji naukowej OBUiAD realizowano przez cały okres sprawozdawczy kwerendy na potrzeby wniosków naukowo-badawczych. W okresie sprawozdawczym do IPN wpłynęły 3103 takie wnioski, zarówno z kraju, jak i z zagranicy, z czego całkowicie zrealizowane zostały 2453. Poniżej przedstawiono przykładowe tematy złożonych wniosków naukowo-badawczych w omawianym okresie:

- „Opozycja w PRL”;
- „Gombrowicz w świetle tajnych dokumentów PRL”;
- „Problem TW w Kościele”;
- „Grudzień '70 w Trójmieście”;
- „Jednostki specjalne Ludowego Wojska Polskiego”;
- „Mechanizmy językowej perswazji i manipulacji w teczkach SB”;
- „Archidiecezja krakowska i księży studiujący w Krakowie 1945–1989. Działalność antykościelna Wydziału IV SB w Krakowie 1945–1989”;
- „Represje stalinowskie na ziemi tarnowskiej”;
- „Duszpasterstwo akademickie KUL w latach 1956–1975”;
- „Ukraiński Legion Samoobrony i jego rola w eksterminacji ludności powiatu hrubieszowskiego w 1944 r.”;
- „Działalność żeńskiego ruchu zakonnego w warunkach państwa totalitarnego w latach 1945–1989”;
- „Konspiracyjne Wojsko Polskie w województwie dolnośląskim”;
- „Poznański «Czerwiec 1956 r.». Geneza, przebieg, skutki 1955–1960”;
- „Śledztwa przygotowujące do procesów czerwcowych 1956 r.”;
- „Uroczystości milenijne w administracji apostołskiej w Lubaczowie w roku 1966”;
- „Działalność AK w Inspektoracie AK Jasło”;
- „Więźniowie obozów polickich”;
- „Aparat bezpieczeństwa wobec marynarzy floty handlowej”;
- „Zbigniew Herbert na tle środowiska literackiego i artystycznego w Polsce (biografia i twórczość)”;
- „Geneza, powstanie i znaczenie Niezależnego Zrzeszenia Studentów”;
- „Życie codzienne we Wrocławiu w okresie PRL”;
- „Działalności Arcybiskupiego Komitetu Charytatywnego”;
- „PUBP w Kozienicach w latach 1945–1948”;
- „Orzecznictwo Sądu Wojewódzkiego w Kielcach Ośrodka Zamiejscowego w Radomiu w latach 1951–1954”;
- „Historia Lidzbarka Warmińskiego po 1945 r.”;
- „Dzieje Zgromadzenia Sióstr św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy w latach 1945–1990”;
- „Represje wobec duchownych w Polsce Ludowej na przykładzie ks. Stanisława Poętka i ks. Stefana Krzemieńca”;
- „Konspiracja w powiecie włoszczowskim w latach 1939–1945”;
- „Dzieje protestantyzmu w Polsce”;
- „Aparat bezpieczeństwa wobec kurii biskupich w Polsce w latach 1945–1989”.

2.3.2. Dane statystyczne

Tabela nr 1. Dane ogólne

Oddział	Liczba spraw wpływających	Liczba spraw załatwionych	
		Liczba spraw w trakcie realizacji	Liczba spraw zrealizowanych ostatecznie
BUiAD	12 260	6855	9625
Białystok	1966	87	1879
Gdańsk	273	48	225
Katowice	1811	175	1636
Kraków	12 122	6060	9716
Lublin	2378	1766	1815
Łódź	4227	1612	3197
Poznań	2914	3042	2599
Rzeszów	2505	1976	1997
Szczecin	5546	2702	2844
Warszawa	2369	1138	2243
Wrocław	4111	2261	4083
Delegatura Bydgoszcz	901	91	911
Delegatura Kielce	297	0	339
Delegatura Olsztyn	948	58	890
Delegatura Radom	178	3	175
Razem	54 806	27 874	44 174

Tabela nr 2. Realizacja art. 30 ustawy o IPN

Oddział	Liczba wniosków przyjętych do realizacji	Liczba wydanych zaświadczeń określających status osoby			Liczba pokrzywdzonych, którym udostępniono materiały archiwalne	Liczba jednostek archiwalnych udostępnionych pokrzywdzonym	Liczba pokrzywdzonych, którym wydano kopie materiałów archiwalnych	Liczba kopii (kart) wydanych pokrzywdzonym	Liczba not wydanych pokrzywdzonym ujmających dane informatorów	Liczba funkcjonariuszy ujmionych w notach	Liczba funkcjonariuszy, którym udostępniono odpowiadające im materiały	Liczba współpracowników, którym udostępniono odpowiadające im materiały	Liczba decyzji odmawiających podania danych informatorów w notach wydanych pokrzywdzonym	Liczba funkcjonariuszy, którym udostępniono odpowiadające im materiały	Liczba współpracowników, którym udostępniono odpowiadające im materiały	Liczba wniosków/zapytań o status pokrzywdzonego w trakcie realizacji
		Pokrzywdzeni	Niepokrzywdzeni (brak materiałów arch.)	Niepokrzywdzeni (współpracownicy, funkcjonariusze)												
BUiAD	3214	311	1759	157	345	707	315	18 706	27	62	33	33	4	0	6	4863
Białystok	608	60	497	14	28	106	17	923	9	0	33	33	12	0	54	1175
Gdańsk	841	141	706	24	241	958	94	10 604	58	712	156	156	15	23	42	1193
Katowice	1432	162	1212	23	176	500	103	6079	55	1	131	131	88	3	329	2036
Kraków	1497	131	1253	33	240	1093	81	9599	779	523	256	256	41	12	67	3219
Lublin	1308	117	612	26	118	289	110	2780	148	2	146	146	11	0	33	1597
Łódź	1078	97	779	33	251	804	91	5121	95	119	176	176	22	1	52	1291
Poznań	1221	197	1005	22	165	1483	130	12 508	60	508	48	48	47	5	180	2807
Rzeszów	1361	80	878	18	85	365	84	12 228	172	1135	278	278	23	0	104	1824
Szczecin	1015	4	24	1	33	100	7	1734	1	0	2	2	1	0	10	996
Warszawa	1386	308	879	88	212	664	118	10 899	132	1227	14	14	9	0	17	1116
Wrocław	1536	145	1271	30	161	938	111	7208	48	95	95	95	29	13	114	1982
Delegatura Bydgoszcz	517	66	264	16	72	306	46	2588	31	52	12	12	9	0	24	479
Delegatura Kielce	395	realizacją wniosków zajmuje się OBUiAD Kraków			15	39	8	578	0	0	0	0	0	0	0	0
Delegatura Olsztyn	307	0	0	0	16	51	5	336	0	0	0	0	0	0	0	0
Delegatura Radom	518	30	167	8	46	162	16	4838	14	407	32	32	0	0	0	655
Razem	18 234	1849	11 306	493	2204	8565	1336	106 729	1629	4843	1412	1412	311	57	1032	25 233

Tabela nr 3. Realizacja art. 29a ustawy o IPN

Oddział	Liczba spraw wpływających	Liczba spraw załatwionych	
		pozytywnie (dane tożsame)	negatywnie (dane nietożsame)
BUiAD	2902	82	2795
Białystok	226	2	238
Gdańsk	189	1	195
Katowice	297	4	293
Kraków	106	4	100
Lublin	83	1	91
Łódź	171	1	172
Poznań	244	6	224
Rzeszów	69	1	64
Szczecin	83	0	80
Warszawa	877	36	848
Wrocław	253	4	245
Delegatura Bydgoszcz	100	1	100
Delegatura Kielce	2	1	1
Delegatura Olsztyn	118	0	0
Delegatura Radom	46	4	41
Razem	5766	148	5487

Tabela nr 4. Realizacja wniosków złożonych w związku z realizacją uprawnień wynikających z art. 51 ust. 3 Konstytucji RP

Oddział	Liczba spraw wpływających	Liczba spraw załatwionych	Liczba udostępnionych kopii j.a.
BUiAD	243	82	121
Białystok	113	113	35
Gdańsk	35	19	348
Katowice	27	5	7
Kraków	50	19	53
Lublin	3	0	0
Łódź	31	29	46
Poznań	9	5	215
Rzeszów	17	12	25
Szczecin	6	1	2
Warszawa	14	11	20
Wrocław	13	10	8
Delegatura Bydgoszcz	16	10	17
Delegatura Kielce	3	0	4
Delegatura Olsztyn	8	wnioski są realizowane w OBUiAD w Białymstoku	9
Delegatura Radom	1	0	0
Razem	589	316	910

Tabela nr 5. Udostępnianie do celów badań naukowych

Oddział	Liczba spraw wpływających		Liczba spraw załatwionych				Liczba badaczy, którym udostępniono materiały archiwalne	Liczba j.a. udostępnionych do celów badań naukowych	Liczba kopii wydanych badaczom
			Liczba spraw w trakcie realizacji		Liczba spraw zrealizowanych ostatecznie				
	krajowych	zagranicznych	krajowych	zagranicznych	krajowych	zagranicznych			
BUiAD	1036	92	369	30	666	62	597	19 961	124 123
Białystok	118	0	22	0	96	0	45	2081	5692
Gdańsk	86	2	64	1	53	1	65	1316	4375
Katowice	89	0	22	0	67	0	65	727	9470
Kraków	876	8	341	6	1024	4	241	4048	12 500
Lublin	84	1	73	0	21	1	126	6133	10101 + 723,8 MB (skany)
Łódź	100	3	34	2	66	1	39	1965	4790
Poznań	183	3	53	1	140	2	151	2233	4836
Rzeszów	148	2	35	0	113	2	89	2107	3171
Szczecin	38	0	32	0	6	0	11	367	215
Warszawa	5	1	4	1	1	0	6	184	1327
Wrocław	107	1	53	0	54	1	70	1085	1374
Delegatura Bydgoszcz	83	0	42	0	48	0	56	1295	630
Delegatura Kielce	16	0	10	0	6	0	6	1010	30
Delegatura Olsztyn	16	0	2	0	14	0	5	95	128
Delegatura Radom	5	0	1	0	4	0	3	57	0
Razem	2990	113	1157	41	2379	74	1575	44 664	182 762 + 723,8 MB (skany)

Tabela nr 6. Realizacja spraw dla pionu śledczego IPN

Oddział	Liczba spraw wpływających	Liczba spraw załatwionych		Liczba udostępniionych j.a.
		Liczba spraw w trakcie realizacji	Liczba spraw zrealizowanych ostatecznie	
BUiAD	846	344	483	6500
Białystok	255	19	236	2317
Gdańsk	297	28	311	384
Katowice	255	50	205	996
Kraków	153	39	122	291
Lublin	100	39	61	1039
Łódź	175	20	155	363
Poznań	344	85	269	779
Rzeszów	378	38	366	1873
Szczecin	258	110	148	359
Warszawa	20	9	11	32
Wrocław	192	19	198	482
Delegatura Bydgoszcz	228	19	235	661
Delegatura Kielce	38	0	38	140
Delegatura Olsztyn	66	32	50	179
Delegatura Radom	26	2	24	42
Razem	3631	853	2912	16 437

Tabela nr 7. Realizacja spraw dla pionu edukacyjnego IPN

Oddział	Liczba spraw wpływających	Liczba spraw załatwionych		Liczba udostępniionych j.a.
		Liczba spraw w trakcie realizacji	Liczba spraw zrealizowanych ostatecznie	
BUiAD	409	205	216	9723
Białystok	70	14	56	1998
Gdańsk	79	16	63	851
Katowice	62	38	24	240
Kraków	252	33	219	1846
Lublin	29	21	8	481
Łódź	157	22	135	3935
Poznań	113	21	104	965
Rzeszów	90	44	46	1893
Szczecin	88	72	16	1122
Warszawa	54	5	49	1882
Wrocław	335	6	329	2350
Delegatura Bydgoszcz	115	7	152	487
Delegatura Kielce	3	0	3	48
Delegatura Olsztyn	4	3	3	21
Delegatura Radom	0	0	0	0
Razem	1860	507	1423	27 842

Tabela nr 8. Realizacja spraw dla organów wymiaru sprawiedliwości i ścigania

Oddział	Liczba spraw wpływających	Liczba spraw załatwionych		Liczba udostępnionych j.a.
		Liczba spraw w trakcie realizacji	Liczba spraw zrealizowanych ostatecznie	
BUiAD	197	60	182	140
Białystok	53	0	53	24
Gdańsk	20	5	20	37
Katowice	359	12	347	1979
Kraków	118	17	101	98
Lublin	66	7	59	40
Łódź	49	1	48	51
Poznań	58	5	55	157
Rzeszów	37	0	37	33
Szczecin	12	3	9	48
Warszawa	0	0	0	0
Wrocław	132	22	110	70
Delegatura Bydgoszcz	63	2	65	82
Delegatura Kielce	22	0	22	32
Delegatura Olsztyn	10	3	11	10
Delegatura Radom	9	0	9	6
Razem	1205	137	1128	2807

Tabela nr 9. Realizacja spraw dla organów administracji publicznej

Oddział	Liczba spraw wpływających	Liczba spraw załatwionych		Liczba udostępnionych j.a.
		Liczba spraw w trakcie realizacji	Liczba spraw zrealizowanych ostatecznie	
BUiAD	1074	310	1174	21
Białystok	137	8	129	69
Gdańsk	82	9	71	16
Katowice	337	18	319	17
Kraków	1053	101	961	561
Lublin	277	16	261	85
Łódź	180	22	158	2
Poznań	195	15	183	48
Rzeszów	90	4	86	1
Szczecin	58	10	48	17
Warszawa	0	0	0	0
Wrocław	1351	41	1310	5
Delegatura Bydgoszcz	161	1	166	157
Delegatura Kielce	6	0	6	0
Delegatura Olsztyn	5	2	4	0
Delegatura Radom	0	0	0	0
Razem	5006	557	4876	999

Tabela nr 10. Realizacja spraw dla służb ochrony państwa

Oddział	Liczba spraw wpływających	Liczba spraw załatwionych		Liczba udostępnionych j.a.
		Liczba spraw w trakcie realizacji	Liczba spraw zrealizowanych ostatecznie	
BUiAD	82	16	66	9
Białystok	23	0	23	15
Gdańsk	45	0	45	9
Katowice	32	0	32	40
Kraków	52	1	51	135
Lublin	10	0	10	13
Łódź	17	0	17	20
Poznań	13	0	13	12
Rzeszów	1	0	1	0
Szczecin	13	1	12	7
Warszawa	0	0	0	0
Wrocław	sprawy dla służb ochrony państwa realizuje Referat Ewidencji			
Delegatura Bydgoszcz	10	0	10	11
Delegatura Kielce	0	0	3	0
Delegatura Olsztyn	0	0	0	0
Delegatura Radom	0	0	0	0
Razem	298	18	283	271

Tabela nr 11. Realizacja spraw dla osób fizycznych

Oddział	Liczba spraw wpływających	Liczba spraw załatwionych	
		Liczba spraw w trakcie realizacji	Liczba spraw zrealizowanych ostatecznie
BUiAD	1312	367	1063
Białystok	181	8	173
Gdańsk	97	10	87
Katowice	402	21	381
Kraków	2676	3630	2683
Lublin	418	17	401
Łódź	438	22	416
Poznań	474	29	471
Rzeszów	1729	1884	1287
Szczecin	58	20	38
Warszawa	12	0	12
Wrocław	160	14	171
Delegatura Bydgoszcz	125	6	124
Delegatura Kielce	101	0	127
Delegatura Olsztyn	349	33	316
Delegatura Radom	143	1	142
Razem	8675	6062	7892

2.4. Wydział Obsługi Bieżącej

Wydział Obsługi Bieżącej wykonywał prace w ramach następujących sekcji i stanowisk:

1. Sekcja Reprografii realizowała zadania w zakresie:
 - sporządzania kopii materiałów archiwalnych w związku z realizacją zadań BUiAD;
 - tworzenia elektronicznych baz danych niezbędnych do realizacji bieżących zadań.
2. Sekcja Obsługi Kancelaryjnej realizowała zadania w zakresie:
 - prowadzenia kancelarii i sekretariatów BUiAD;
 - współudziału w opracowywaniu projektów instrukcji kancelaryjnych BUiAD;
 - współudziału w prowadzeniu działalności szkoleniowej i instruktazowej pracowników IPN w zakresie stosowania wewnętrznych przepisów kancelaryjnych;
 - obsługi i tworzenia elektronicznych baz danych niezbędnych do realizacji bieżących zadań.
3. Stanowisko Sprawozdawcze realizowało zadania w zakresie:
 - inicjowania i współudziału w opracowaniu wzorów sprawozdań okresowych z działalności BUiAD i oddziałowych biur udostępniania i archiwizacji dokumentów;
 - analizy informacji sprawozdawczo-statystycznych jednostek i komórek organizacyjnych BUiAD i oddziałowych biur udostępniania i archiwizacji dokumentów;
 - współudziału w prowadzeniu działalności szkoleniowej i instruktazowej pracowników IPN w zakresie stosowania aktów kierownictwa wewnętrznego, dotyczących zadań kancelaryjnych;
 - tworzenia elektronicznych baz danych niezbędnych do realizacji bieżących zadań.
4. Stanowisko Bieżącej Obsługi Prawnej realizowało zadania w zakresie:
 - udzielania konsultacji prawnych w ramach postępowań administracyjnych prowadzonych w BUiAD;
 - opiniowania projektów postanowień i decyzji administracyjnych przygotowywanych w ramach postępowań administracyjnych prowadzonych w BUiAD.
5. Stanowisko Bieżącej Obsługi Informatycznej realizowało zadania w zakresie:
 - zapewnienia bieżącej pomocy w obsłudze i sprawnym działaniu urządzeń elektronicznych obsługiwanych przez pracowników BUiAD;
 - współudziału w tworzeniu elektronicznych baz danych niezbędnych do realizacji bieżących zadań komórek organizacyjnych BUiAD;
 - inicjowania działań i współudziału w opracowywaniu rozwiązań informatycznych mających na celu polepszenie bezpieczeństwa i ułatwień w przepływie informacji służbowych niezbędnych do realizacji zadań BUiAD.

2.4.1. Dane statystyczne

Tabela nr 1. Reprografia w okresie sprawozdawczym

Oddział	Liczba wykonanych kopii							
	ogółem				w celu zabezpieczenia zasobu			
	Kserokopie	Skany	Fotografie cyfrowe	Wydruki z mikrofilmów i mikrofisz	Kserokopie	Skany	Fotografie cyfrowe	Wydruki z mikrofilmów i mikrofisz
BUiAD	306 230	1062	0	9737	0	0	0	0
Białystok	12 775	2965	14	1010	138	0	0	0
Gdańsk	21 928	2220	0	826	0	7	0	0
Katowice	107 400	12 230	24 465	85	21 450	10 300	8650	0
Kraków	167 985	3727	48	5993	4695	5705	0	376
Lublin	24 428	0	0	1303	1918	0	0	0
Łódź	57 669	10 486	0	2957	5130	9980	0	0
Poznań	57 975	41 313	2000	937	6869	37 309	2000	0
Rzeszów	64 004	118	18	636	17 854	83	18	0
Szczecin	21 137	126	0	1557	0	0	0	0
Warszawa	26 596	142	0	3282	0	0	0	0
Wrocław	9615	248	0	480	0	248	0	0
Delegatura Bydgoszcz	5478	1561	0	15	951	427	0	0
Delegatura Kielce	236	0	0	0	1537	0	0	0
Delegatura Olsztyn	1921	0	0	0	0	0	0	0
Delegatura Radom	9500	0	0	0	0	0	0	0
Razem	894 877	76 198	26 545	28 818	60 542	64 059	10 668	376

3. BIURO EDUKACJI PUBLICZNEJ

Zgodnie z art. 53 ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, do zadań Instytutu należy informowanie społeczeństwa o strukturach i metodach działania instytucji, w ramach których zostały popełnione zbrodnie nazistowskie i komunistyczne, oraz o sposobach działania organów bezpieczeństwa państwa; upowszechnianie w kraju i za granicą wyników swojej pracy oraz badań innych instytucji, organizacji i osób nad problematyką stanowiącą przedmiot jego działania, prowadzenie działalności wystawienniczej i formułowanie wniosków dotyczących edukacji historycznej.

Zadania te realizuje Biuro Edukacji Publicznej, na które składają się trzy wydziały:

- Wydział Badań Naukowych, Dokumentacji i Zbiorów Bibliotecznych (oraz analogiczne referaty w 11 oddziałach);
- Wydział Wystaw i Edukacji Historycznej (oraz analogiczne referaty w 11 oddziałach);
- Wydział Wydawnictw.

3.1. Wydział Badań Naukowych, Dokumentacji i Zbiorów Bibliotecznych

3.1.1. Działalność naukowo-badawcza

Pion badań naukowych Biura Edukacji Publicznej obejmuje Wydział Badań Naukowych, Dokumentacji i Zbiorów Bibliotecznych BEP oraz referaty badań naukowych działające we wszystkich jedenastu Oddziałowych Biurach Edukacji Publicznej. W realizacji poszczególnych projektów uczestniczą także osoby zatrudnione w referatach wystaw i edukacji, pracownicy Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN, a także szerokie grono współpracowników, na co dzień związanych z innymi ośrodkami naukowymi (uczelnie wyższe, instytuty PAN itp.).

3.1.1.1. Ogólnopolskie projekty badawcze

W początkach 2006 r. przygotowany został plan działań BEP na lata 2006–2010. Wiele projektów, w związku z zakończeniem dotychczasowego etapu badań, zyskało nowy kształt. Powstało także kilka nowych programów naukowo-badawczych. Każdy z projektów koordynowany jest przez kompetentnego pracownika BEP lub OBEP. W 2006 r. realizowane były następujące ogólnopolskie projekty badawcze:

3.1.1.1.1. Struktura i metody działania aparatu bezpieczeństwa Polski Ludowej

Koordynator – dr Łukasz Kamiński (BEP Centrala)

W 2006 r. zakończono dotychczasowy etap badań, którego celem było odtworzenie obsady personalnej kierowniczych stanowisk w komunistycznym aparacie bezpieczeństwa w latach 1944–1989. Ukazał się drugi tom informatora *Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza*, obejmujący lata 1956–1975 (Warszawa 2006). Kolejny tom, doprowadzony do końca istnienia Służby Bezpieczeństwa, znajduje się w przygotowaniu. W projekt łącznie zaangażowanych było kilkudziesięciu pracowników IPN, zarówno zatrudnionych w Biurze Edukacji Publicznej, jak i w Biurze Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów.

Równocześnie rozpoczęto prace nad realizacją kolejnego etapu badań, którego celem jest przygotowanie wielotomowego syntetycznego ujęcia dziejów aparatu bezpieczeństwa w latach 1944–1990. Powołano pięć zespołów badawczych, których zadaniem jest przygotowanie opracowań poświęconych poszczególnym pionom aparatu bezpieczeństwa (wywiad, kontrwywiad, pion walki z opozycją i Kościołem, struktury wojskowe). Publikacja opracowań przewidziana jest na 2010 r.

W projekt zaangażowanych jest aktualnie 27 pracowników z centrali BEP oraz z wszystkich oddziałów IPN.

3.1.1.1.2. Aparat Bezpieczeństwa w walce z podziemiem politycznym i zbrojnym 1944–1956

Koordynator – dr Tomasz Łabuszewski (OBEP Warszawa)

W 2006 r. zakończono prace merytoryczne nad *Atlasem podziemia niepodległościowego 1944–1956*, który jest podstawowym efektem dotychczasowego etapu realizacji projektu. *Atlas* stanowiący kompendium wiedzy o powojennym antykomunistycznym podziemiu ukaże się w 2007 r.

Pod koniec 2006 r. zainicjowano nową fazę prac badawczych, której celem jest przygotowanie szeregu opracowań, poświęconych m.in. zagadnieniom dziejów Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, roli amnestii w zwalczaniu podziemia niepodległościowego, działalności siatek wywiadowczych polskich organizacji niepodległościowych i ich likwidacji przez aparat bezpieczeństwa. Członkowie zespołu badawczego realizują także szereg indywidualnych projektów, w tym monografie poszczególnych struktur konspiracyjnych.

W projekcie uczestniczą przedstawiciele wszystkich Oddziałowych Biur Edukacji Publicznej.

3.1.1.1.3. Aparat bezpieczeństwa w walce z Kościołem i wolnością wyznania

Koordynator – dr Adam Dziurok (OBEP Katowice)

W 2006 r. rozpoczął się nowy etap realizacji projektu. Jego celem jest przygotowanie zbioru studiów dotyczących problemu działania aparatu bezpieczeństwa wobec kurii biskupich w Polsce w latach 1945–1989.

W projekcie uczestniczą 23 osoby, są to zarówno pracownicy 10 Oddziałowych Biur Edukacji Publicznej, jak i kilka osób ze środowisk naukowych spoza IPN.

3.1.1.1.4. Władze PRL wobec kryzysów społecznych i opozycji demokratycznej

Koordynator – dr Łukasz Kamiński (BEP Centrala)

W roku sprawozdawczym rozpoczęto realizację nowej, zakrojonej na pięć lat fazy projektu. Celem pierwszego etapu tej fazy jest opisanie w skali ogólnopolskiej działalności opozycyjnej w PRL w latach 1975–1980. W efekcie w 2008 r. powinien ukazać się zarówno obszerny tom opracowań (ujęcia regionalne i przekrojowe), jak i edycje podstawowych źródeł (niepublikowane dotychczas dokumenty wytworzone przez struktury opozycyjne oraz dokumenty aparatu represji). W drugiej fazie (realizowanej do 2010 r.) opisane zostaną dzieje NSZZ „Solidarność” w latach 1980–1989.

W projekcie uczestniczy 19 osób z centrali BEP oraz z wszystkich oddziałów IPN.

3.1.1.1.5. Aparat bezpieczeństwa wobec emigracji i Polonii

Koordynator – dr Sławomir Cenckiewicz (OBEP Gdańsk)

Celem realizacji projektu jest przygotowanie obszernego tomu studiów monograficznych, poświęconych różnym aspektom inwigilacji emigracji i Polonii przez komunistyczny aparat bezpieczeństwa.

W realizacji projektu uczestniczy 17 osób, w tym pracownicy centrali BEP i 5 oddziałowych biur edukacji publicznej, pracownicy Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów oraz badacze z 6 innych placówek naukowych.

3.1.1.1.6. Aparat bezpieczeństwa wobec mniejszości narodowych

Koordynator – dr Grzegorz Motyka (BEP Centrala)

Celem projektu jest zbadanie zjawiska inwigilacji mniejszości narodowych przez aparat bezpieczeństwa, a także ukazanie jego roli w polityce wobec różnych grup narodowościowych,

realizowanej przez władze Polski Ludowej. Obecną fazę badań zakończy publikacja tomu studiów poświęconych działaniom podejmowanym przez komunistyczny aparat bezpieczeństwa wobec poszczególnych mniejszości.

W pracach uczestniczy 17 osób z centrali BEP oraz z 9 Oddziałowych Biur Edukacji Publicznej.

3.1.1.1.7. Aparat bezpieczeństwa wobec środowisk twórczych i naukowych

Koordynator – dr Małgorzata Ptasńska-Wójcik (BEP Centrala)

Jest to nowy, realizowany od połowy 2006 r. projekt badawczy. Jego celem jest przedstawienie miejsca, jakie zajmował aparat bezpieczeństwa w polityce władz komunistycznych w odniesieniu do trzech środowisk: twórców kultury, naukowców i dziennikarzy. W ramach projektu przygotowane zostaną edycje źródeł oraz opracowania monograficzne i syntezy.

W realizacji projektu uczestniczy w chwili obecnej ponad 20 pracowników centrali BEP i wszystkich OBEP. W szerokim stopniu w jego realizację zaangażowani są także badacze spoza IPN.

3.1.1.1.8. Słownik biograficzny Konspiracja i opór społeczny 1944–1956

Koordynator – rotacyjnie: przedstawiciel BEP Warszawa, OBEP w Krakowie i we Wrocławiu. Słownik, przygotowywany w systemie holenderskim (każdy tom od A do Ż), zawiera biogramy działaczy powojennej konspiracji (zbrojnej i politycznej), działaczy struktur opozycyjnych oraz uczestników różnych form oporu społecznego. W 2006 r. został skierowany do druku kolejny, trzeci już tom słownika. Zawierać on będzie 159 haseł przygotowanych przez kilkudziesięcioosobowy zespół, złożony zarówno z pracowników IPN, jak i badaczy z innych ośrodków naukowych.

3.1.1.1.9. Wojna i okupacja 1939–1945

W 2006 r. kontynuowane były prace utworzonego z inicjatywy IPN zespołu badawczego, badającego sprawę wydarzeń w Bydgoszczy z 3–4 września 1939 r. (tzw. krwawa niedziela). Prace zespołu koordynuje dr hab. Paweł Machcewicz (UMK w Toruniu).

Instytut Pamięci Narodowej w dalszym ciągu wspiera także realizowany przez Ośrodek „Karta” projekt „Indeks represjonowanych”, w ramach którego zbierane i udostępniane są dane o obywatelach polskich represjonowanych przez władze sowieckie w latach 1939–1959. Prace z ramienia IPN koordynuje dr Władysław Bułhak.

Rozpoczęto nowy program „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką”, realizowany pod patronatem ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i prezesa Instytutu Pamięci Narodowej. Celem programu jest stworzenie możliwie pełnej imiennej listy obywateli polskich, którzy w latach 1939–1945 byli zamordowani lub represjonowani pod okupacją niemiecką. Wykonawcą programu jest Ośrodek „Karta” w Warszawie. Koordynacja – komisja ekspertów w składzie: prof. Tomasz Szarota (przewodniczący), dr Waldemar Grabowski (sekretarz), dr Andrzej K. Kunert, dr Andrzej Chmielarz.

3.1.1.1.10. Słownik dwóch okupacji

Komitet redakcyjny w składzie: dr Andrzej Chmielarz (przewodniczący), dr Andrzej K. Kunert, dr Tomasz Chinciński (Delegatura w Bydgoszczy), dr Waldemar Grabowski (BEP Centrala), Kazimierz Krajewski (OBEP Warszawa), dr Janusz Marszałec (OBEP Gdańsk), dr Grzegorz Motyka (BEP Centrala), dr Aleksandra Namysł (OBEP Katowice), dr Rafał Wnuk (OBEP Lublin)

Celem realizacji nowo powstałego projektu jest przygotowanie wielotomowego wydawnictwa encyklopedycznego, opisującego główne aspekty niemieckiej i sowieckiej okupacji Polski w latach II wojny światowej (struktury okupacyjne i ich działania, Polskie Państwo Podziemne

– struktury, działalność, główne akcje zbrojne, położenie społeczeństwa, życie społeczne i kulturalne itp.). Publikacja pierwszego tomu Słownika jest planowana na 1 września 2009 r.

3.1.1.1.11. Polacy ratujący Żydów

Koordinacja – dr Aleksandra Namysło (OBEP Katowice)

W 2006 r. publikacją *Polacy i Żydzi pod okupacją niemiecką 1939–1945. Studia i materiały* zakończona została dotychczasowa faza realizacji projektu. Od jesieni 2006 r. realizowany jest on przede wszystkim poprzez program „Index Polaków zamordowanych i represjonowanych przez hitlerowców za pomoc Żydom”, stworzony we współpracy z Naczelną Dyrekcją Archiwów Państwowych, Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau i Instytutem Yad Vashem. Jego celem jest zbadanie skali nazistowskich represji wobec Polaków udzielających pomocy Żydom w czasie okupacji, ustalenie ich nazwisk i biogramów. Wykonawcą projektu jest Instytut Studiów Strategicznych w Krakowie, w realizacji uczestniczą pracownicy prawie wszystkich Oddziałowych Biur Edukacji Publicznej.

3.1.1.1.12. Regionalne i ponadregionalne projekty badawcze

Obok wspomnianych wyżej projektów centralnych w Oddziałowych Biurach Edukacji Publicznej realizowane są regionalne i ponadregionalne projekty badawcze. Np. OBEP w Rzeszowie koordynuje rozpoczęty w 2006 r. program „Osobowy wykaz ofiar konfliktu polsko-ukraińskiego 1939–1948”, w którym uczestniczą pracownicy OBEP w Gdańsku, Lublinie i Rzeszowie oraz historycy z innych ośrodków naukowych.

Pracownicy BEP i OBEP realizują także szereg indywidualnych projektów, których celem jest m.in. uzyskanie odpowiednich stopni i tytułów naukowych.

3.1.1.2. Konferencje naukowe

Duże znaczenie Biuro Edukacji Publicznej IPN przywiązuje do organizacji konferencji i sesji naukowych i popularnonaukowych. Służą one z jednej strony popularyzacji osiągniętych wyników badań, a z drugiej sprzyjają dyskusji naukowej, podejmowaniu nowych tematów badawczych itp. W 2006 r. zorganizowano łącznie 40 konferencji, w tym 6 międzynarodowych (zob. załącznik nr 9). Do najważniejszych zaliczyć należy:

- Międzynarodową konferencję naukową „Kryzysy systemu komunistycznego 1953–1981” (Warszawa, 20–21 X 2006), zorganizowaną wspólnie z Instytutem Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk, Urzędem Pełnomocnika Rządu Federalnego ds. Dokumentów Służby Bezpieczeństwa byłej NRD (Niemcy) i Fundacją Badania Dyktatury SED (Niemcy). Podczas konferencji, w której uczestniczyli badacze z 10 państw, wygłoszono 16 referatów, odbyły się 2 dyskusje panelowe oraz pokaz filmów dokumentalnych.

- Międzynarodową konferencję „Pamięć i polityka historyczna. Doświadczenia Polski i jej sąsiadów” (Łódź, 9–10 XI 2006), zrealizowaną wspólnie z Instytutem Historii Uniwersytetu Łódzkiego i Wyższą Szkołą Humanistyczno-Ekonomiczną. W trakcie obrad wygłoszono 27 referatów.

- Międzynarodową konferencję naukową „Polskie podziemie niepodległościowe na tle konspiracji antykomunistycznej w Europie Środkowo-Wschodniej 1944–1956. Próba podsumowania” (Lublin, 20–22 XI 2006). Podczas konferencji badacze z 5 państw wygłosili 25 referatów i koreferatów.

Biuro Edukacji Publicznej było także organizatorem lub współorganizatorem szeregu konferencji związanych z rocznicami ważnych wydarzeń historycznych, jakie przypadały w 2006 r. – począwszy od wydarzeń roku 1956, poprzez Milenium Chrztu Polski (1966), protesty robotnicze i powstanie KOR (1976), po wprowadzenie stanu wojennego (1981).

3.1.1.3. Publikacje

Wyniki prowadzonych prac naukowych publikowane są w formie opracowań cząstkowych (artykuły, studia, edycje źródeł), syntez i monografii. Wydawane są one zarówno w pismach naukowych IPN i w formie książek publikowanych przez Wydział Wydawnictw BEP oraz niektóre oddziały, jak i w wydawnictwach zewnętrznych. W 2006 r. pracownicy BEP opublikowali ponad 370 prac o charakterze naukowym, a także ponad 450 artykułów popularnonaukowych (zob. załącznik nr 7).

3.1.1.4. Współpraca międzynarodowa

Biuro Edukacji Publicznej w 2006 r. współpracowało z instytucjami partnerskimi, m.in. z Republiki Czeskiej, Izraela, Litwy, Niemiec, Słowacji, Ukrainy, USA i Węgier. Współpraca obejmowała wspólną organizację konferencji naukowych i edukacyjnych, wzajemny udział w organizowanych w poszczególnych instytucjach konferencjach naukowych, wymianę publikacji itp. W najbliższym czasie przewiduje się również uruchomienie wspólnych projektów badawczych.

3.2. Wydział Wystaw i Edukacji Historycznej

3.2.1. Działania popularyzatorskie i edukacyjne

Wydział Wystaw i Edukacji Historycznej Biura Edukacji Publicznej prowadzi szeroko rozumianą edukację historyczną, w tym:

- opracowywanie i prezentowanie wystaw historycznych, a także prowadzenie związanych z nimi wykładów i lekcji muzealnych;
- ogłaszanie różnorodnych konkursów historycznych dla uczniów, nauczycieli, studentów i innych adresatów;
 - współpracę ze szkołami i nauczycielami;
 - organizowanie różnorodnych form doskonalenia zawodowego dla nauczycieli historii, wiedzy o społeczeństwie i języka polskiego;
 - współpracę z innymi instytucjami zainteresowanymi popularyzacją historii najnowszej takimi jak radio, telewizja, prasa, samorządy lokalne, muzea czy stowarzyszenia kombatanckie.

3.2.1.1. Współpraca z Ministerstwem Edukacji Narodowej oraz instytucjami zajmującymi się kształceniem nauczycieli

W 2006 r. rozpoczęła się praktyczna realizacja „Porozumienia o współpracy pomiędzy Instytutem Pamięci Narodowej i Ministerstwem Edukacji Narodowej” podpisanego w 2001 r. Ministerstwo rozsyła nieodpłatnie do szkół ponadpodstawowych „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej”. Minister edukacji objął też honorowy patronat nad III ogólnopolskim konkursem historycznym zorganizowanym przez BEP IPN.

Rozszerza się współpraca z Ośrodkami Doskonalenia Nauczycieli i Ośrodkami Metodycznymi w całym kraju. Wspólnie organizujemy różnorodne formy doskonalenia zawodowego związane z historią najnowszą dla nauczycieli historii, wiedzy o społeczeństwie i języka polskiego, m.in. wymienić możemy konferencje, sesje, wykłady, warsztaty i kursy, w tym metodyczne, wśród których ważne miejsce zajmują cykle seminaryjno-warsztatowe realizowane jako ponaddwudziestogodzinne kursy doskonalenia podnoszące kwalifikacje zawodowe.

Godne podkreślenia jest, że współpraca z Ośrodkami Doskonalenia Nauczycieli ma charakter stały, a w trakcie konferencji metodycznych organizowanych dla nauczycieli przez dorad-

ców metodycznych historii, wiedzy o społeczeństwie i języka polskiego regularnie informujemy o naszych propozycjach edukacyjnych oraz promujemy działania.

Kontynuowana jest współpraca z instytucjami międzynarodowymi i zagranicznymi zajmującymi się doskonaleniem nauczycieli, m.in. z polsko-niemiecką Fundacją „Krzyżowa” (poprzez systematyczne uczestnictwo w organizowanej przez Fundację corocznej konferencji „Miejsca Pamięci”, w Międzynarodowych warsztatach o Kulturze Pamięci) czy Ministerstwem Edukacji, Młodzieży i Sportu Brandenburgii (RFN). Przygotowywane są ponadto wspólne polsko-niemieckie konferencje i warsztaty dla nauczycieli. W lipcu 2006 r. na terenie Gdańska, Sztutowa i Malborka odbyła się konferencja zorganizowana przez OBEP IPN w Gdańsku, Centrum Edukacji Nauczycieli w Gdańsku oraz Ministerstwo Edukacji, Młodzieży i Sportu Brandenburgii. Przedstawione i omówione zostały pedagogiczne oraz dydaktyczne koncepcje dotyczące wspólnych elementów historii polskiej i niemieckiej. Głównym tematem była Polska pod okupacją niemiecką podczas II wojny światowej oraz wkład „Solidarności” w proces demontażu sowieckiej dominacji w Europie Środkowo-wschodniej.

3.2.1.2. Współpraca z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Ministerstwem Obrony Narodowej

Pod patronatem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej uruchomiony został program „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką”, którego celem jest stworzenie imiennej listy obywateli polskich, którzy w latach 1939–1945 byli zamordowani lub represjonowani pod okupacją niemiecką (zob. pkt 3.1.1.1.9).

W 2006 r. Instytut Pamięci Narodowej włączył się w obchody Roku Jerzego Giedroycia (wystawy, konferencje, publikacje).

Biuro Edukacji Publicznej nawiązało ścisłą współpracę z nowo powołanym Muzeum Historii Polski.

W ramach współpracy nawiązanej między Wojskiem Polskim a IPN w jednostkach na terenie całego kraju wygłaszane były w ramach zajęć z wychowania patriotycznego wykłady z najnowszej historii Polski dla żołnierzy i kadry zawodowej (np. wykłady w Dowództwie Wojsk Lądowych oraz Żandarmerii Wojskowej w Warszawie, zajęcia edukacyjne na kwaterach 81A i 120 Cmentarza Osobowickiego we Wrocławiu z elewami Szkoły Podoficerskiej Wojsk Lądowych we Wrocławiu).

3.2.1.3. Współpraca ze szkołami wyższymi

IPN współpracuje z uczelniami na terenie całego kraju. Na prośbę i z udziałem przedstawicieli kadry uniwersyteckiej odbywają się pokazy, wykłady, warsztaty i prelekcje dla studentów, m.in. z UW i UJ. Przedsięwzięcia te przyjmują różnorodne formy, zgodne z możliwościami IPN, ale uwzględniające potrzeby naszych partnerów. Uczestniczymy również w organizowanych przez środowiska naukowe działaniach popularyzujących naukę, m.in. w corocznych Festiwalach Nauki w Warszawie i Gdańsku. W warszawskim X Festiwalu Nauki BEP brał udział już po raz piąty, przygotowując liczne wykłady, lekcje, rajd rowerowy oraz dyskusję panelową.

Oddziały IPN współpracują ze szkołami wyższymi na swoim terenie. Wspólnie organizowane są wystawy, konferencje naukowe, dyskusje panelowe, seminaria i warsztaty dla nauczycieli, wykłady dla studentów, naukowcy biorą udział w pracach komisji konkursów organizowanych przez BEP.

Informacje o konferencjach naukowych i wystawach zorganizowanych wspólnie z uczelniami wyższymi znajdują się w zał. 9 i 11.

3.2.1.4. Współpraca z samorządami

Kontynuujemy i rozszerzamy współpracę z samorządami lokalnymi. Wspólnie organizujemy konferencje historyczne, cykle wykładów, promujemy związki z „Małą Ojczyzną” m.in. poprzez przybliżanie historii najnowszej. Wyróżnić w tych działaniach można propozycje skierowane do wszystkich mieszkańców oraz środowisk szkolnych znajdujących się w gestii władz lokalnych. Współpraca jest realizowana poprzez różnorodne instytucje samorządowe oraz przyjmuje różnorodne formy. I tak OBEP w Warszawie był współorganizatorem obchodów 30 rocznicy protestów robotniczych z Czerwca 1976 r. w Płocku, Radomiu i Warszawie, w ramach których zaprezentował wystawę, sesje popularnonaukowe i przygotował uliczne rekonstrukcje wydarzeń przed historycznym budynkiem d. KW PZPR. W Łodzi pod patronatem Prezydenta Miasta zorganizowano seminarium „Karol Głogowski jako inicjator działań pokojowej opozycji antykomunistycznej w Łodzi”, we współpracy z Urzędem Miasta seminarium popularnonaukowe „Karol Wojtyła i Kościół katolicki w PRL-owskiej rzeczywistości”, a także i międzynarodowe sympozjum „Litzmanstadt Getto 1940–1944. Badania, upamiętnienie, edukacja”. We Wrocławiu wspólnie z Urzędem Marszałkowskim zorganizowano dwudniowe szkolenia dla nauczycieli z woj. wrocławskiego w Książu, a z Urzędem Miasta prezentację wystaw „Twarze wrocławskiej bezpieki” i „Stan wojenny na Dolnym Śląsku”, konferencję naukową „Stan wojenny w Polsce”, promocję czwartego tomu *Aparatu represji w Polsce Ludowej 1944–1989*, a w Brzegu współpraca z Urzędem Miejskim objęła organizację wystawy i konferencji naukowej „Nieznane karty z historii miasta – Brzeg w tajnych dokumentach komunistycznej bezpieki”.

3.2.1.5. Działania edukacyjne skierowane do nauczycieli

W 2006 r. centrala i oddziały BEP IPN kontynuowały różne formy działań edukacyjnych skierowane bezpośrednio do nauczycieli historii, wiedzy o społeczeństwie i języka polskiego, obejmujące:

- konferencję edukacyjną „Polska Ludowa w edukacji historycznej. Początki PRL” zorganizowaną w Warszawie (22–24 marca 2006 r.), konferencję edukacyjną dla nauczycieli zorganizowaną we współpracy z Sekcją Krajową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” w Juracie (12–16 września 2006 r.);
- cykle seminaryjno-warsztatowe, prowadzone m.in. w Gdańsku, Krakowie, Wrocławiu i Warszawie (np. dwudziestosiedmiogodzinny kurs „Opozycja i opór społeczny w Łodzi w latach 1945–1989”, cykl warsztatów „Śladami Holokaustu”);
- kursy doskonalenia zawodowego przygotowujące do pracy z pakietami edukacyjnymi wydanymi przez IPN (m.in. „Stan wojenny”, „Prymas Tysiąclecia”, „KL Auschwitz”, „Zagłada Żydów polskich w czasie II wojny światowej”, „Polskie Państwo Podziemne w latach 1939–1941”);
- warsztaty przedmiotowo-metodyczne przygotowujące do prowadzenia lekcji muzealnych w oparciu o eksponowane wystawy (m.in. „Szesnastu...”, „Zbrodnie Wehrmachtu...”, „Zagłada polskich elit: Katyń – Akcja AB”, „Przeciwko kilku myślom..., co nienowe. Procesy krajowców za kontakty z paryską »Kulturą«”);
- cykle tematyczne warsztatów przedmiotowo-metodycznych (m.in. „Lata 1939–1989 w obrazach – film jako źródło informacji historycznej”);
- warsztaty przedmiotowo-metodyczne tematyczne (m.in. „Marzec ’68”, „Wypadki grudniowe 1970 r.”, „Kryzysy PRL-u”);
- wykłady i cykle wykładów (m.in. „Z materiałów IPN” w Gdańsku, „Wykłady otwarte” w Katowicach czy „Poniedziałki z historią najnowszą” w Warszawie);
- projekty edukacyjne (m.in. „Wizja lokalna” w Warszawie);
- wykłady podczas konferencji metodycznych dla nauczycieli;

- udział nauczycieli i ich uczniów w sesjach naukowych organizowanych przez IPN;
 - konferencje popularnonaukowe organizowane specjalnie z myślą o nauczycielach (m.in. „Dwie koncepcje oporu – podziemie poakowskie i podziemie obozu narodowego”, „Konflikty znane i nieznanne”);
 - we współpracy z Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Zespołem Szkół Poligraficzno-Księgarskich w Krakowie zorganizowano również wyprawę dla nauczycieli o charakterze warsztatów wyjazdowych do Katynia (20–24 IX).
- Cenną pomocą dla nauczycieli są kopie materiałów źródłowych przekazywanych jako tematyczne zestawy źródeł (dokumenty, ikonografia itp.) uczestnikom różnych form doskonalenia.

3.2.1.6. Konkursy historyczne

W roku szkolnym 2005/2006 odbyło się kilka konkursów oddziałowych. Wszystkie dotyczyły najnowszej historii Polski w kontekście regionalnym. 2 czerwca miał miejsce finał konkursu pod patronatem OBEP IPN w Białymstoku „Epoka Prymasa Tysiąclecia”, 12 kwietnia został rozstrzygnięty konkurs „Solidarność: Jeden drugiego ciężary noście” (OBEP Łódź), w Katowicach zorganizowano II Regionalny Konkurs Historyczny „Zbudowałem pomnik trwalszy od spiżu... Mój kandydat na cokół pamięci – zbiorowy lub indywidualny bohater przeszłości 1939–1989” (finał – 30 marca 2006 r.), w Krakowie w dniu 10 kwietnia miało miejsce uroczyste rozstrzygnięcie III edycji konkursu przygotowanego z Urzędem Marszałkowskim „Z rodzinnych albumów. Od «Solidarności» do Niepodległości 1980–1989”, odbył się również konkurs „Wydarzenia sierpniowe 1980 r. – ich przebieg i znaczenie dla Polski”, w Lublinie przeprowadzono wraz ze Studiem Historii Mówionej Radia Lublin S.A. konkurs historyczny „Moja rodzina na Zakrętach Historii” (finał – maj 2006 r.), IV edycję konkursu regionalnego „Ocalić od zapomnienia” przygotował Rzeszów (finał – 23 maja 2006 r.), Szczecin przeprowadził konkurs „W poszukiwaniu nowego domu... Migracje ludności na Pomorzu Zachodnim 1945–1950”.

Jednocześnie prowadzone były przygotowania związane z III edycją ogólnopolskiego konkursu historycznego „«Nadzieje i rozczarowania...» Społeczeństwo polskie w czasach Gomułki i Gierka. Doświadczenia świadka historii”, nad którym patronat objął minister Edukacji Narodowej (finał odbędzie się w marcu 2007 r.). Ponadto w okresie czerwiec–październik odbył się przygotowany przez Krajową Sekcję Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” we współpracy z IPN konkurs „Granice zdrady narodowej i państwowej w dziejach Polski”, w którym pracownicy BEP brali udział m.in. jako członkowie jury.

Szczególny charakter przyjmują konkursy historyczne realizowane w formie imprez turystycznych. Ich wagę i znaczenie podkreśla udział w nich „świadków” historii oraz przebywanie w miejscach z historią związanych, m.in. organizowane przez OBEP w Białymstoku, Gdańsku, Katowicach, Krakowie, Lublinie, Łodzi, Rzeszowie, Wrocławiu (zob. też niżej).

3.2.1.7. Praca edukacyjna z młodzieżą

W okresie sprawozdawczym pracownicy BEP organizowali i brali udział w rozmaitych działaniach edukacyjnych skierowanych bezpośrednio do młodzieży szkolnej, wiele kontynuując, m.in. takich jak:

- wykłady dla gimnazjalistów i licealistów, organizowane również na terenie szkół (np. cykl cotygodniowych wykładów otwartych dla uczniów kontynuowany w ramach trwałej współpracy z Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli);
- lekcje i warsztaty przeprowadzane w siedzibie BEP i OBEP oraz w szkołach, tematy wynikały z bezpośrednich ustaleń pomiędzy nauczycielami a pracownikami BEP lub należały do stałej listy propozycji, wynikających z dotychczasowej tematyki badań i działań;

- lekcje muzealne połączone ze zwiedzaniem wystaw IPN prezentowanych w kilkudziesięciu miejscach w Polsce;
- przeglądy filmowe poprzedzone wprowadzającymi wykładami, a podsumowywane różnymi formami dyskusji (formuła Dyskusyjnych Klubów Filmowych) – w Białymstoku, Gdańsku, Lublinie, Łodzi, Rzeszowie, Warszawie. Do ważnych przedsięwzięć edukacyjnych należy zaliczyć także: przygotowanie przez Oddział w Katowicach filmu dokumentalnego „Tysiąclecie kontra Milenium”, prezentowanego podczas otwarcia wystawy „1966 – Milenium kontra Tysiąclecie”, i konferencji popularnonaukowej „Tysiąclecie kontra Milenium – rocznice historyczne w edukacji”, zorganizowanej z Regionalnym Ośrodkiem Doskonalenia Nauczycieli WOM w Katowicach, czy warsztatów dla nauczycieli; pokazy filmów dokumentalnych *Partyzanckie dzieci* i *Cud lubelski* w ramach „Tygodnia Kultury Chrześcijańskiej” w Chełmie, filmu dokumentalnego *Jastrząb/Żelazny* podczas rajdu edukacyjnego dla młodzieży „Nadbużańskim szlakiem trzech kultur”, Okuninka, 29 listopada – 1 grudnia 2006 r.;
- wykłady otwarte i cykle wykładów prowadzone przez historyków z BEP (w siedzibie BEP i Oddziałów IPN), a także na zaproszenie domów kultury, muzeów, klubów, stowarzyszeń i innych placówek oświatowych w całym kraju;
- różnorodne formy turystyczne, m.in. „terenowe lekcje historii” organizowane przez OBEP w Łodzi, Historyczny Klub Turystyczny „Wędrówki po historii” zorganizowany przez OBEP w Gdańsku, Klub Turystyczny zorganizowany przez centralę BEP w Warszawie czy krótkie rajdy–konkursy (np. 27 września z okazji Dnia Polskiego Państwa Podziemnego OBEP zorganizowało rajd w miejscowościach: Kalnica – Kiersnowo – Oleksin – Klichy – Kalnica; 17 listopada II Rajd Historyczny „Szlakiem pamięci – martyrologia i bohaterstwo mieszkańców Śląska i Zagłębia w czasie II wojny światowej” oraz rajd autokarowy zorganizowany na trasie: Tarnowskie Góry – Będzin – Sosnowiec – Katowice; „Spadochrony nad Żerychową. Szlakiem Armii Krajowej i Konspiracyjnego Wojska Polskiego po ziemi radomszczańskej” – zorganizowany 11 września 2006 r.).

3.2.1.2. Działania wystawiennicze, współpraca z mediami

3.2.1.2.1. Wystawy historyczne

Tematyka wystaw, na których jest prezentowana bogata, często unikalna dokumentacja fotograficzna i materiały archiwalne, jest bardzo różnorodna. Wystawy mają charakter objazdowy i są eksponowane z dużym powodzeniem, zwłaszcza w niewielkich miejscowościach na terenie całego kraju. Pełen wykaz wystaw prezentowanych przez Centralę BEP i OBEP w okresie sprawozdawczym zawiera załącznik nr 11 do niniejszego sprawozdania.

Ekspozycje poprzedzane są szeroką akcją informacyjną prowadzoną w lokalnych mediach i skierowaną m.in. do szkół. Niemal wszędzie wystawy są odbierane jako ważne wydarzenia kulturalne i medialne. Często powstają przy współudziale regionalnych placówek muzealnych, organizacji kombatanckich, szkół czy uczelni, samorządów. Ekspozycje uzupełniają lekcje muzealne dla młodzieży prowadzone przez pracowników IPN oraz formy doskonalenia skierowane do nauczycieli. Na ogół otwarcia wystaw połączone są z przygotowaniem sesji naukowych, w których obok pracowników IPN biorą udział przedstawiciele środowisk naukowych i „świadkowie” historii.

Najważniejsze wystawy przygotowane w 2006 r. to:

„Przeciwko kilku myślom ... co nienowe. Procesy krajowców za kontakty z paryską «Kulturą»”, otwarta w sierpniu 2006 r. w Gdańsku w ramach obchodów Roku Jerzego Giedroycia wystawa pokazuje oddziaływanie paryskiej „Kultury” na kraj;

„Zagłada polskich elit. Akcja AB–Katyń”, otwarta w dniu 29 września w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego, przedstawia największe akcje represyjne skierowane przeciwko

elitom narodu polskiego przeprowadzone w dwu pierwszych latach okupacji równolegle przez Niemców i Sowieców;

„Ofiary stanu wojennego”. Jej wernisaż odbył się 12 grudnia na pl. Zamkowym w Warszawie. Na wystawie przedstawiono sylwetki 56 ofiar z lat osiemdziesiątych., w tym trzech księży zamordowanych „przez nieznanymi sprawców” w 1989 r. W założeniu autorów wystawa ma charakter otwarty, w ciągu tego roku będzie w miarę pozyskiwania nowych materiałów uzupełniana informacjami o pozostałych ofiarach stanu wojennego.

W 2006 r. rozpoczął się także cykl wystaw przedstawiających kadry aparatu bezpieczeństwa Polski Ludowej. Jako pierwszą pokazano 2 marca 2006 r. wystawę „Twarze krakowskiej bezpieki”. Analogiczne wystawy odbyły się we Wrocławiu (22 lipca) i Bydgoszczy (21 grudnia). Kolejne wernisaże, przygotowane przez następne oddziały, przewidziane są w 2007 r.

3.2.1.2.2. Współpraca z telewizją

W ramach współpracy z TVP, będącej efektem porozumienia obydwu instytucji powstała „Zwrotnica” – program historyczno-publicystyczny. Był on emitowany co dwa tygodnie na antenie TVP 1 od grudnia 2005 do czerwca 2006 r. Tematyka poszczególnych odcinków była następująca:

- Przeszłość gen. Wojciecha Jaruzelskiego,
- Kadra kierownicza aparatu bezpieczeństwa PRL w latach 1944–1956,
- „Ketman”. Lesław Maleszka i inni – o agenturze w opozycji,
- Inwigilacja ks. Karola Wojtyły w Krakowie,
- 1956 – sytuacja w Polsce i na Węgrzech,
- Konspiracja i powstanie w getcie warszawskim,
- Obóz koncentracyjny i zagłady Auschwitz-Birkenau,
- Działalność paryskiej „Kultury” i jej inwigilacja przez służby PRL,
- Mundial’86 – inwigilacja polskich piłkarzy.

W czerwcu w TVP odbyło się szkolenie dla pracowników BEP i OBEP z zakresu notacji telewizyjnych (w dziedzinach: operator, dokumentalista). W efekcie tego w ciągu minionego roku powstało szereg notacji. Za pomocą kamery nagrano relacje uczestników i świadków ważnych wydarzeń historycznych.

Należy podkreślić współpracę OBEP Gdańsk z TVP 1 i TVP 3 w realizacji spektaklu Teatru Telewizji Scena Faktu *Inka 1946* (premiera w TVP 1 dnia 22 I 2007 r.), jak również współpracę OBEP Gdańsk z TVP 3 w realizacji cyklu reportaży historycznych „Tajne, nieznane, zapomniane”.

Pracownicy OBEP w Łodzi uczestniczyli w cyklicznym programie publicystycznym „Świadkowie nieznanymi historii”, emitowanych w TVP 3.

Na zlecenie OBEP w Katowicach i przy współudziale jego pracowników powstał film *Tysiąclecie kontra Milenium*. OBEP Katowice współpracowało z TVN w produkcji filmu dokumentalnego nt. strajku w KWK „Piaś” w grudniu 1981 r., jak również z niemieckim studiem filmowym „Halbtotall” w produkcji filmu o deportacjach mieszkańców Górnego Śląska do ZSRR w 1945 r.

Pracownicy OBEP Warszawa współpracowali przy realizacji spektaklu teatralnego w TVP *Śmierć rotmistrza Pileckiego* i filmu dokumentalnego *Słowo honoru*. Ponadto przygotowali relację filmową z rekonstrukcji radomskich protestów robotniczych z czerwca 1976 r.

OBEP Szczecin kontynuował współpracę z TVP 3 nad realizacją cyklu edukacyjnego dotyczącego historii Pomorza Zachodniego.

Oddział w Lublinie kontynuował współpracę z TVP Polonia, w ramach której zrealizowano filmy: *Partyzanckie dzieci*, *Ostatni...*, *Prowokacja Zenona*, *Cud lubelski*, *Zaporzczycy*, *Uskok*, *Orlik*, *Żelazny*, *Zbrodnia wpisana w system*, *Kłamstwo PKWN*.

Ciekawym przedsięwzięciem było zorganizowanie przez IPN pokazów filmu Niepochowany Marty Meszaros, które odbyły się w Krakowie, Łodzi, Warszawie, Białymstoku, Gdańsku, Katowicach, Rzeszowie, Poznaniu, Toruniu i Szczecinie.

Do tego należy dodać liczne wystąpienia pracowników pionu edukacyjnego IPN w programach informacyjnych i publicystycznych różnych stacji TV, dotyczące obchodzonych w 2006 r. rocznic (pozański Czerwiec '56, Milenium, Czerwiec '76, powstanie KOR, rocznica stanu wojennego) i innych wydarzeń historycznych.

3.2.1.2.3. Współpraca z radiem

Kontynuowano dotychczasową współpracę między IPN a Polskim Radiem S.A.

3 czerwca 2006 r. Biuro Edukacji Publicznej po raz piąty już wzięło udział w Pikniku Naukowym Radia BIS, w Warszawie. W tym roku, nawiązując do tematu imprezy, pokazano fragmenty wystawy „PRL – tak daleko, tak blisko”.

Pracownicy OBEP Lublin uczestniczyli w pracach Studia Historii Mówionej w Polskim Radiu Lublin oraz, działającej tam, Radiowej Akademii Historii Mówionej (która organizuje multimedialne lekcje historii z udziałem ekspertów i świadków historii.)

Ponadto należy podkreślić bieżącą współpracę pracowników całego pionu edukacyjnego IPN z programami Polskiego Radia (zwłaszcza PR 1), ogólnopolskimi stacjami komercyjnymi oraz regionalnymi rozgłośniami publicznymi i komercyjnymi. Zakres powyższej współpracy to głównie komentarze nt. ważnych rocznic historycznych, wydarzeń z dziedziny najnowszej historii Polski, a także tematyki lustracyjnej. Na antenie Radia Józef wyemitowano cykl 10 audycji „Polskie Milenium”, kontynuowana była również emisja „Tygodnika Historycznego”.

3.2.1.2.4. Współpraca z prasą

W ramach umowy o współpracy z miesięcznikiem „Niezależna Gazeta Polska” pracownicy BEP przygotowywali do każdego numeru pisma monograficzny materiał – wkładkę, zawierającą szereg tekstów popularnonaukowych. Opublikowane wkładki dotyczyły następujących tematów: „Milenium 1966”, „Poznański Czerwiec 1956”, „Październik 1956”, „Przed Sierpniem 1980”, „W stanie wojennym”.

W ciągu minionego roku na łamach krakowskiego „Dziennika Polskiego” ukazywały się cotygodniowe publikacje z cyklu „IPN i Dziennik Polski przypominają”.

Kontynuowana była współpraca z miesięcznikiem „Mówią wieki”.

Ponadto prasa – zarówno ogólnopolska, jak regionalna – niejednokrotnie relacjonowała tematy, poruszane przez autorów „Biuletynu Instytutu Pamięci Narodowej”.

Pracownicy pionu edukacyjnego IPN współpracowali z 2006 r. z wieloma tytułami ogólnopolskimi. Były to m.in. „Tygodnik Solidarność”, „Gość Niedzielny”, „Gazeta Polska”, „Newsweek”, „Tygodnik Powszechny”, „Niedziela”, „Wprost”, „Polityka”, „OZON”, „Nowe Państwo”, a także ogólnopolskie dzienniki – „Dziennik”, „Gazeta Wyborcza”, „Nasz Dziennik”, „Rzeczpospolita”. Do tego należy dodać szereg tekstów, wypowiedzi i wywiadów pracowników BEP i OBEP, zamieszczonych w prasie regionalnej – codziennej i periodycznej. Zakres współpracy to tematyka historyczna „rocznicowa”, bieżące wydarzenia z pracy IPN (sesje naukowe, konferencje, wystawy itd.) oraz szeroko pojmowana tematyka lustracyjna.

3.3. Wydział Wydawnictw

Wydział Wydawnictw zajmuje się redakcją naukową i przygotowaniem do wydania (projekt graficzny, skład komputerowy) wyników pracy badaczy z IPN w postaci książek oraz artykułów naukowych i popularnonaukowych. W okresie sprawozdawczym wydano ze środków IPN 23 publikacje (w tym jedną angielskojęzyczną poza seriami). W poszczególnych seriach ukazały się: „Dokumenty” – 2 pozycje, w serii „Relacje i wspomnienia” – 2, w serii „Konferencje” – 1,

w serii „Monografie” – 10, w serii „Studia i materiały” – 1, w serii „Albumy” – 2. Ponadto ukazały się dwa tomy półrocznika naukowego „Pamięć i Sprawiedliwość”, 8 numerów „Biuletynu Instytutu Pamięci Narodowej” (w tym 4 numery podwójne), dwa numery periodyku IPN – „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989”.

Oprócz prac przygotowanych do druku przez Wydział Wydawnictw BEP IPN w roku 2006 ukazały się 22 publikacje (książki, broszury, albumy) wydane staraniem Oddziałowych Biur Edukacji Publicznej IPN, najczęściej we współpracy z partnerami zewnętrznymi.

4. ADMINISTRACJA

4.1. Biuro Prawne

Biuro Prawne składa się z trzech wydziałów powołanych przez Kolegium Instytutu uchwałą Nr 10/00 z dnia 6 września 2000 r. w sprawie statutu Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu:

- 1) Wydziału Obsługi Prawnej;
- 2) Wydziału Legislacji;
- 3) Wydziału Orzecznictwa.

4.1.1. Wydział Obsługi Prawnej

W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2006 r. Wydział Obsługi Prawnej zajął się 231 sprawami. Pracownicy Wydziału:

1. poddali analizie prawnej 140 projekty umów dotyczących m.in.:
 - a. wykonania robót budowlanych i remontowych, najmu pomieszczeń, wykonania systemów zabezpieczeń elektronicznych i konserwacji tych systemów, wykonania przyłączy energetycznych, dostawy energii cieplnej, sprawowania nadzorów inwestorskich nad robotami budowlanymi;
 - b. umów i specyfikacji istotnych warunków zamówień dotyczących dostaw;
 - c. umów ze: Związkiem Harcerstwa Rzeczypospolitej, Słowackim Instytutem Pamięci Narodowej, Uniwersytetem im. Mikołaja Kopernika, Londyńskim Studium Polskiej Podziemnej, The Institute of World Politics;
 - d. umów ze stacjami telewizyjnymi: TVN, TVN 24 i TVP 2;
2. sporządzali opinie prawne dotyczące m.in. spraw pracowniczych, praw autorskich, interpretacji ustawy o IPN i zmian do tej ustawy;
3. prowadzili obsługę i uczestniczyli w 25 sprawach sądowych;
4. sporządzili 10 projektów pełnomocnictw i upoważnień;
5. odpowiadali na korespondencję niewłaściwie skierowaną.

4.1.2. Wydział Legislacji

Wydział Legislacji realizował zadania polegające m.in. na:

1. Opiniowaniu przesyłanych do IPN projektów ustaw i rozporządzeń w ramach uzgodnień międzyresortowych, w szczególności projektów ustaw:
 - a. o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;
 - b. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944–1990 oraz treści tych dokumentów;
 - c. o zmianie ustawy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.
2. Opracowywaniu projektów zarządzeń prezesa IPN i ich nowelizacji m.in. w sprawie:
 - a. regulaminu organizacyjnego IPN;
 - b. wprowadzenia w IPN instrukcji kontroli ochrony informacji niejawnych;
 - c. instrukcji obiegu dokumentów niejawnych w Biurze Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów oraz oddziałowych biurach udostępniania i archiwizacji dokumentów.
3. Opracowywaniu projektów decyzji dyrektora generalnego i ich nowelizacji m.in. w sprawie:

- a. gospodarowania składnikami majątku będącego w dyspozycji IPN oraz ewidencjonowania tego majątku;
 - b. korzystania z telefonów komórkowych będących własnością IPN;
 - c. powoływania Komisji Ekspertów do rozpatrzenia ofert złożonych w otwartych konkursach przeprowadzanych przez IPN.
4. Opiniowaniu decyzji dyrektorów oddziałów m.in. w sprawie:
- a. przeprowadzenia inwentaryzacji;
 - b. powołania komisji do przeprowadzenia kontroli ochrony informacji niejawnych;
 - c. obiegu i kontroli dokumentów finansowo-księgowych.

Ponadto Wydział Legislacyjny:

- a. wydawał opinie w sprawach związanych z zakresem działalności jednostek i komórek organizacyjnych IPN;
- b. zajmował się uzgadnianiem wewnątrz IPN projektów aktów prawnych;
- c. uczestniczył w konferencjach uzgodnieniowych;
- d. uczestniczył w Komisji Prawniczej Rządowego Centrum Legislacji.

4.1.3. Wydział Orzecznictwa

Realizacja spraw związanych z:

- 1) Ustawą z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1016 z późn. zm.)

a)

Decyzje administracyjne dotyczące podania nazwisk i dalszych danych osobowych informatorów			Decyzje administracyjne dotyczące odmowy wykorzystania dokumentów do badań naukowych		Postanowienia w sprawie odmowy wydania zaświadczenia stwierdzającego status osoby pokrzywdzonej		
33			8		19		
Decyzje utrzymujące w mocy decyzje I instancji	Decyzje uchylające decyzje I instancji i umarzające postępowanie	Decyzje uchylające decyzje I instancji i orzekające co do istoty	Decyzje utrzymujące w mocy decyzje I instancji	Decyzje uchylające decyzje I instancji orzekającą co do istoty sprawy	Postanowienia utrzymujące w mocy zaskarżone postanowienia	Postanowienia uchylające i orzekające co do istoty	Postanowienia uchylone
30	2	1	7	1	7	2	10

b)

Liczba skarg złożonych do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego		
9		
Skargi odrzucone	Skarga uchylona	Postępowanie sądowe nie zostało zakończone
2	1	6

- 2) Ustawą z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371 z późn. zm.)

Decyzje administracyjne w I instancji			Decyzje administracyjne w II instancji				Decyzje zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego		
81			35				17		
Decyzje pozytywne	Decyzje negatywne	Decyzje umarzające postępowanie administracyjne	Decyzje utrzymujące w mocy zaskarżone decyzje	Decyzje uchylające zaskarżone decyzje i orzekające co do istoty	Decyzje umarzające postępowanie odwoławcze	Decyzje odmawiające wznowienia postępowania	Skargi odrzucone	Skargi oddalone	Skargi anulowane przez WSA
19	53	9	32	1	1	1	6	2	1

- 3) Postanowienia przygotowane w związku z realizacją ustawy o IPN i ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego rozstrzygające różnorodne kwestie związane z postępowaniem administracyjnym

19 postanowień			
Postanowienia zaskarżone do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego			Postanowienia przekazujące sprawy według właściwości zgodnie z art. 65 § 1 kpa
5			12
Skargi uchylone	Postępowania umorzone przed WSA	Postępowania w toku	-
1	1	3	-

Wydział Orzecznictwa przygotował 41 opinii prawnych. Ponadto w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2006 r. pracownicy Wydziału zajmowali się łącznie 656 sprawami, w których odpowiedziano na 2376 pism.

4.2. Wydział Informacji i Komunikacji Społecznej

Wydział Informacji i Komunikacji Społecznej IPN został powołany w 2006 roku. Na czele Wydziału stoi zastępca dyrektora Sekretariatu Prezesa IPN. WliKS zatrudnia 8 osób. W ramach Wydziału zostało powołane stanowisko rzecznika IPN. W oddziałach IPN zostali na podobnych stanowiskach zatrudnieni asystenci prasowi.

Celem powołanego Wydziału jest kształtowanie pozytywnego wizerunku Instytutu w opinii publicznej oraz polityki komunikacyjnej.

Zespół realizuje w ramach wydziału następujące zadania związane z komunikacją zewnętrzną, jak i wewnętrzną Instytutu:

1) informacyjne:

- relacje z mediami;
- środowiskami;
- szeroko pojętą publicznością;
- z poszczególnymi pionami wewnątrz Instytutu;

2) promocyjne:

- związane ściśle z działaniami BEP w zakresie wydawnictw, sesji, wystaw;
- związane z działaniami podjętymi przez Sekretariat Prezesa.

W ramach prac zespołu prowadzone są działania związane z bieżącymi relacjami z mediami, monitorowaniem mediów, z prowadzeniem strony internetowej, obsługą wydarzeń specjalnych, obsługą wydarzeń zagranicznych, obsługą bieżącą, współpracą z oddziałowymi komórkami informacyjnymi, doradztwem strategicznym.

Media relations:

- bieżące informacje do mediów, konferencje prasowe, briefingi itp.;
- stała współpraca:
 - inicjowanie artykułów i audycji o IPN;
 - przygotowywanie cotygodniowego kalendarium dla „Gazety Polskiej” w ramach współpracy;
 - koordynacja dodatku do „Gazety Polskiej”.

Monitoring mediów w oparciu o prasę, stacje radiowe i telewizyjne oraz media elektroniczne:

- codzienne przeglądy prasy;
- katalogowanie informacji dotyczących działań IPN w centrali oraz w oddziałach.

Internet:

- prowadzenie strony internetowej IPN;
- prowadzenie strony Biuletynu Informacji Publicznej IPN;
- modernizacja strony wg nowego projektu o charakterze interaktywnym.

Wydarzenia specjalne (przygotowywanie lub współpraca przy organizacji różnego rodzaju imprez) m.in.:

- uroczystości w Markowej ku czci rodziny Ulmów;
- uroczystości poświęconej Zdzisławowi Brońskiemu ps. „Uskok” w Nowogrodzie/Kijan;
- uroczystości poświęconej Józefowi Franczakowi ps. „Lalek”;
- uroczystość wręczenia Nagrody Prezesa IPN Kustosz Pamięci Narodowej.

W ramach działań zespołu podjęta została współpraca:

- z Klubem Historycznym im. gen. Stefana Roweckiego „Grota”;
- ze Stowarzyszeniem Wolnego Słowa, w ramach której organizowane są debaty historyczne;
- ze Stowarzyszeniem Dziennikarzy Polskich;
- z Ośrodkiem „Karta” w ramach współpracy BEP;
- z Fundacją Pomoc Polakom na Wschodzie;
- z Festiwałem Teatralnym Express EC 47 Polska – Niemcy – odcienie polityki;
- z Instytutem Książki;
- z Krajowymi i Międzynarodowymi Targami Książki;
- z konsulem w Grodnie (organizacja wyjazdów historyków z wystawami na Białoruś).

Obsługa bieżąca

Komórki wydziału regularnie informują opinię publiczną o bieżących działaniach Prezesa IPN, Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Biura Edukacji Publicznej, Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów w centrali, jak i w Oddziałach IPN.

Ponadto współpraca z:

- Biuletynem IPN;
- Działem Wydawnictw BEP przy opracowaniu katalogu bieżącego wydawnictw IPN oraz zbiorczego za lata 2000-2006;
- Gospodarstwem Pomocniczym przy koordynacji działań dotyczących dystrybucji wydawnictw IPN.

Współpraca z oddziałowymi komórkami informacyjnymi (asystenci prasowi)

Do zadań WIiKS należy ścisła współpraca z oddziałami IPN w zakresie polityki medialnej, m.in. współpraca z mediami; inicjowanie oraz koordynacja programów o IPN w radiu i telewizji oraz publikacji w czasopiśmie; udrożnienie kanałów informacyjnych pomiędzy poszczególnymi pionami w oddziałach a centralą.

Obsługa wydarzeń zagranicznych

- wizyt Prezesa;
- monitoring mediów zagranicznych;
- prowadzenie strony internetowej w języku angielskim;
- nawiązywanie współpracy m.in. z konsulem w Grodnie (organizacja wyjazdów historyków z wystawami na Białoruś).

W ramach swoich zadań w 2006 r. WIiKS organizował różnego rodzaju imprezy promocyjne, m.in.:

- promocje książek: *Millenium czy Tysiąclecie*, *Aparat bezpieczeństwa w PRL t. 1 i 2*, *Lwowskie pod okupacją sowiecką*, *Wokół teczek bezpieki. Materiały źródłowe i inne*;
- a) spotkania i dyskusje na temat:
 - ilustracji, wokół filmu *Niepochowany* w reż. Marty Meszarosz (koordynacja tego przedsięwzięcia w 10 oddziałach IPN z udziałem artystów), wokół filmu *Życie na podłuchu* w ramach współpracy z Monolith Film;
- b) współpraca przy obchodach rocznicowych m.in. Czerwca 1956, Czerwca 1976, konferencji Krajowcy Jerzemu Giedroycowi, wprowadzenia stanu wojennego, Powstania KOR itp.;
- c) wystawa plenerowa na pl. Zamkowym „Chleba i wolności”;
- d) opracowywanie projektów wizerunkowych dla Instytutu Pamięci Narodowej.

4.3. Gospodarstwo Pomocnicze

Gospodarstwo Pomocnicze Instytutu Pamięci Narodowej, utworzone na podstawie zarządzenia Prezesa IPN nr 7/00 z dn. 30 października 2000 r., świadczyło w zakresie sprawozdawczym odpłatne usługi (po kosztach własnych) na rzecz jednostki macierzystej w zakresie:

- gospodarowania nieruchomościami w Warszawie – przy ul. Towarowej i ul. Kłobuckiej,
- usług transportowych, remontowych, konserwatorskich, porządkowych i zaopatrzeniowych,
- usług reprograficznych.

Przedmiotem działalności Gospodarstwa Pomocniczego IPN jest:

- gospodarowanie nieruchomościami pozostającymi w dyspozycji IPN,
- gospodarowanie samochodami służbowymi (kolumna transportowa) na potrzeby Instytutu,
- prowadzenie działalności wydawniczej obejmującej druk publikacji IPN oraz ich sprzedaż.

W 2005 r. Gospodarstwo Pomocnicze osiągnęło przychody ze sprzedaży publikacji w wysokości 683,3 tys. zł., natomiast w 2006 r. 876 tys. zł. Sprzedaż publikacji realizowana jest przez hurtownie, księgarnie, oddziały IPN, a także punkt sprzedaży przy ul. Towarowej 28 w Warszawie. Gospodarstwo prowadzi również sprzedaż wysyłkową publikacji IPN.

5. BUDŻET

Budżet Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu został określony ustawą budżetową na rok 2006 w następujących wielkościach:

Tabela nr 1. **Dochody i wydatki IPN – KŚZpNP wg ustawy budżetowej na 2006 r. w tys. zł**

Dochody budżetowe	260
Wydatki budżetowe	131 357
z tego:	
– dotacja celowa	705
– świadczenia na rzecz osób fizycznych	1 629
– wydatki bieżące	103 868
– wydatki majątkowe	25 155

5.1.1. Wykonanie dochodów budżetowych

Wykonanie planu dochodów przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 2. **Wykonanie dochodów IPN – KŚZpNP w 2006 r. w tys. zł**

Lp.	Wyszczególnienie	§	Ustawa budżetowa na 2006 r.	Wykonanie w roku 2006
	Dział 751			
1	Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	0580	-	20,3
2	Wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek prokuratorskich na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych	0700	179	182,1
3	Wpływy z usług	0830	1	3,1
4	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	0870	-	25,7
5	Pozostałe odsetki	0920	20	16,8
6	Wpływy z różnych dochodów	0970	27	80,0
7	Wpływy do budżetu części zysku gospodarstwa pomocniczego	2380	33	9,9
	Ogółem		260	337,9

W ustawie budżetowej na rok 2006 prognozowano osiągnięcie dochodów w wysokości 260,0 tys. zł. Zrealizowane dochody były wyższe o 77,9 tys. zł w stosunku do ustawy budżetowej na 2006 r. i wyniosły 337,9 tys. zł, co stanowi 130 proc. prognozowanych dochodów.

Zrealizowane dochody wyszczególnione:

- w § 0580 na kwotę 20,3 tys. zł dotyczyły grzywien i innych kar pieniężnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych;
- w § 0700 na kwotę 182,1 tys. zł to spłaty pożyczek udzielonych na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych prokuratorów;
- w § 0830 na kwotę 3,1 tys. zł to wpływy z tytułu wykonania kserokopii materiałów archiwalnych;

- w § 0870 na kwotę 25,7 tys. zł dotyczyły wpływów ze sprzedaży;
- w § 0920 na kwotę 16,8 tys. zł dotyczyły wpłat odsetek od udzielonych pożyczek na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych prokuratorów;
- w § 0970 na kwotę 80 tys. zł dotyczyły wpłat z różnych tytułów (głównie obniżenie składki ZUS z tytułu jej terminowej realizacji, tzw. wynagrodzenie płatnika, oraz faktur korygujących niemożliwych do przewidzenia w okresie tworzenia budżetu);
- w § 2380 na kwotę 9,9 tys. zł dotyczyły wpłaty części zysku Gospodarstwa Pomocniczego IPN.

Decyzją Dyrektora Generalnego z dnia 10 kwietnia 2006 r. zostało utworzone konto dochodów własnych. Zgodnie z pkt 1, ust. 1 art. 22 ustawy o finansach publicznych, dochody te mogą być gromadzone na wydzielonym koncie „Dochody własne”, a następnie przeznaczone na sfinansowanie wydatków bieżących i inwestycyjnych związanych z uzyskiwaniem tych dochodów.

Instytut założył konto dochodów własnych z tytułu udostępniania dokumentacji przetargowej oraz darowizny przeznaczonej na organizację wystawy „Czerwiec 1976” oraz wydania okolicznościowego albumu.

5.1.2. Wykonanie wydatków budżetowych

Realizacja wydatków Instytutu Pamięci Narodowej w ramach działów klasyfikacji budżetowej wyglądała następująco:

Dział 751 – Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa, w tym:

- Rozdział 75101 – Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa;
- Rozdział 75112 – Jednostki podległe Instytutowi Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu;

Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne.

Wielkości w obu rozdziałach działu 751 odzwierciedlają poziom wydatków poniesionych na bieżącą działalność Instytutu związaną z zatrudnieniem, kosztami utrzymania oraz realizacją zadań określonych ustawą o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Realizacja wydatków majątkowych i dotacji dokonywana jest tylko w ramach rozdziału 75101.

Największą pozycję stanowią wydatki bieżące, a w tej grupie wydatki na wynagrodzenia.

Strukturę wykonania wydatków budżetowych w części 13 – Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, dział 751 i dział 753, wg grup ekonomicznych określonych w ustawie budżetowej przedstawia poniższa tabela:

Tabela nr 3. Wykonanie planu wydatków IPN – KŚZpNP w 2006 r. w tys. zł

Wyszczególnienie	Rok 2005	Rok 2006				
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Budżet po zmianach	Wykonanie	5:4	5:2
					proc.	
1	2	3	4	5	6	7
Część 13 – ogółem	95 110	131 357	131 357	122 653	93,4	129,0
z tego:						
Dotacje	285	705	705	435	61,7	152,6
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	1217	1629	1567	1468	93,6	120,6
Wydatki bieżące	81 104	103 868	103 930	101 147	97,3	124,7
Wydatki majątkowe	12 504	25 155	25 155	19 603	77,9	156,8
z kwoty ogółem sfinansowane zostały wydatki w:						
Dział 751 – Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	94 707	130 734	130 734	122 073	93,4	128,9
z tego:						
Dotacje	285	705	705	435	61,7	152,6
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	814	1006	944	888	94,0	109,1
Wydatki bieżące	81 104	103 868	103 930	101 147	97,3	124,7
Wydatki majątkowe	12 504	25 155	25 155	19 603	77,9	156,8
w tym:						
Rozdział 75101 – Urzędy naczelných organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa	50 096	73 455	73 187	65 158	89,0	130,1
Dotacje	285	705	705	435	61,7	152,6
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	613	681	560	523	93,4	85,3
Wydatki bieżące	36 694	46 914	46 767	44 597	95,4	121,5
Wydatki majątkowe	12 504	25 155	25 155	19 603	77,9	156,8
Rozdział 75112 – Jednostki podległe Instytutowi Pamięci Narodowej	44 611	57 279	57 547	56 915	98,9	127,6
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	201	325	384	365	95,1	181,6
Wydatki bieżące	44 410	56 954	57 163	56 550	98,9	127,3
Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne	402	623	623	580	93,1	144,3
z tego:						
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	402	623	623	580	93,1	144,3

Plan wydatków budżetowych po zmianach na rok 2006 wynosił 131 357 tys. zł, z czego zrealizowane wydatki wyniosły 122 653 tys. zł, co stanowi 93,4 proc. planu. Natomiast na wydatki niewygasające przeniesiono kwotę w wysokości 5 697 060 zł. Wydatki niewygasające dotyczą zadań realizowanych przez Instytut w ramach:

- dotacji celowej: projekt „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką” oraz projekt „Indeks. Baza danych Polaków zamordowanych i represjonowanych przez hitlerowców za pomoc Żydom”;
- realizacji inwestycji: modernizacja siedziby IPN w Warszawie oraz rozbudowa siedziby IPN w Białymstoku.

5.1.3. Wykonanie wydatków w poszczególnych działach według klasyfikacji budżetowej

Dział 751 – Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa

Zrealizowane w 2006 r. wydatki Instytutu wyniosły 122 073 tys. zł, co stanowi 93,4 proc. budżetu po zmianach na rok 2006, oraz 128,9 proc. w stosunku do wykonania wydatków w 2005 roku. Struktura wydatków w poszczególnych grupach ekonomicznych przedstawia się następująco:

5.1.3.1. Dotacja

	w tys. zł
§ 2810 – dotacja celowa z budżetu na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji fundacjom	435

Dotacja celowa została przeznaczona na:

- kontynuację prac rozpoczętych w 2002 r., dotyczących realizacji programu „Indeks represjonowanych”, zmierzającego do całkowitego imiennego udokumentowania losów obywateli polskich – ofiar represji ze strony ZSRR;
- program dokumentacyjny „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką”;
- program „INDEX. Baza danych Polaków zamordowanych i represjonowanych przez hitlerowskie Niemcy i ich sojuszników za pomoc Żydom w okresie II wojny światowej.

5.1.3.2. Świadczenia na rzecz osób fizycznych

Wykonanie w tej grupie wydatków przedstawia się następująco:

	w tys. zł
§ 3020 – nagrody i wydatki osobowe niezaliczane do wynagrodzeń	412
§ 3030 – różne wydatki na rzecz osób fizycznych	392
§ 3040 – nagrody o charakterze szczególnym niezaliczone do wynagrodzeń	13
§ 3250 – stypendia różne	71

i dotyczy:

- świadczeń wynikających z przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (zakup ubrań ochronnych dla pracowników archiwów);
- zakupu umundurowania wewnętrznej służby ochrony;
- zwrotu kosztów przejazdów biegłych i świadków;
- wypłat diet dla członków Kolegium Instytutu zgodnie z rozporządzeniem Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 listopada 2002 r.;
- wynagrodzeń wypłacanych na podstawie odrębnych przepisów, w szczególności biegłym w postępowaniu dochodzeniowym, sądowym, wynagrodzenia tłumaczy przysięgłych.

Decyzją Dyrektora Generalnego IPN-KŚZpNP z dnia 19 maja 2006 r. o możliwości ubiegania się o przyznanie stypendium doktorskiego lub habilitacyjnego, od sierpnia 2006 r. rozpoczęto wypłacanie stypendiów.

W grupie wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych nastąpił wzrost wydatków w stosunku do roku 2005 o 9,1 proc.

5.1.3.3. Wydatki bieżące

Największą pozycję w dziale 751 stanowią wydatki bieżące, które wzrosły w stosunku do 2005 r. o 24,7 proc. Największy udział w wydatkach stanowiły wynagrodzenia w kwocie 62 581 tys. zł.

Wykonanie wydatków bieżących w 2006 r. wyniosło, tj. 97,3 proc. budżetu po zmianach.

5.1.3.3.1. Wynagrodzenia

Wykonanie wydatków w poszczególnych paragrafach wynosi:	w tys. zł
§ 4010 – wynagrodzenia osobowe pracowników	48 075
§ 4030 – wynagrodzenia osobowe prokuratorów	10 494
§ 4040 – dodatkowe wynagrodzenie roczne	3 876
§ 4090 – honoraria	136

W Instytucie Pamięci Narodowej przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto z wypłatami z zakładowego funduszu nagród w 2006 r. wyniosło 3815 zł (3381 zł z wyłączeniem wynagrodzeń prokuratorów).

Zrealizowane zatrudnienie oraz wykorzystanie środków na wynagrodzenia prezentują dane zawarte w poniższej tabeli.

Tabela nr 4. **Przeciętne zatrudnienie i wynagrodzenie w IPN-KŚZpNP w latach 2005 i 2006 wg Rb-70**

Lp.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2005 r.			Wykonanie 2006 r.		
		Przeciętne zatrudnienie	Wynagrodzenie (tys. zł)	Przeciętne wynagrodzenie przypadające na 1 pracownika zatrudnionego na pełnym etacie (w zł)	Przeciętne zatrudnienie	Wynagrodzenie (w tys. zł)	Przeciętne wynagrodzenie przypadające na 1 pracownika zatrudnionego na pełnym etacie (w zł)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Część13 ogółem	1209	53 186	3666	1364	62 442	3815
	w tym:						
1.1	Osoby nie objęte mnożnikowym systemem wynagradzania § 4010, § 4040	1110	42 865	3218	1262	51 202	3381
1.2	Prokuratorzy § 4030, § 4040	99	10 321	8688	102	11 240	9183

W 2006 r. w porównaniu z 2005 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wzrosło o 4,1 proc. Związane to jest ze zwiększeniem liczby pracowników, wzrostem wynagrodzeń o wskaźnik 1,5 proc. oraz zwiększeniem liczby uprawnionych do otrzymania nagrody rocznej, tzw. trzynastki.

5.1.3.3.2. Wynagrodzenia bezosobowe

Wykonanie wynosi:	w tys. zł
§ 4170 – wynagrodzenia bezosobowe	1013

Wynagrodzenia wypłacane na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło, dotyczą przede wszystkim działalności edukacyjnej i wydawniczej oraz prowadzonych prac badawczych.

5.1.3.3.3. Pochodne od wynagrodzeń

Wykonanie w tej grupie wydatków wynosi:	w tys. zł
§ 4110 – składki na ubezpieczenie społeczne	8356
§ 4120 – składki na Fundusz Pracy	1227

Składki na ubezpieczenia społeczne i na Fundusz Pracy wyliczono przy zastosowaniu wskaźników określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych z dnia 13 października 1998 r.

5.1.3.3.4. Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

	w tys. zł
§ 4440 – odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	1079

Planowany odpis został ustalony zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych. Wysokość funduszu jest uzależniona od średniorocznego zatrudnienia.

5.1.3.3.5. Zakup towarów i usług

Pozycja ta dotyczy zakupu towarów i usług związanych z utrzymaniem posiadanych obiektów oraz prowadzeniem działalności statutowej.

Głównymi pozycjami wydatków w tej grupie były:	w tys. zł
§ 421 – zakup materiałów i wyposażenia	6338

Wydatkowana kwota dotyczy zakupu podstawowych materiałów biurowych, materiałów dla potrzeb archiwów (teczki, pudła itp.), materiałów związanych z działalnością edukacyjną (wystawy, konferencje itp.), prenumeraty prasy, zakupu środków czystości.

§ 4300 – zakup pozostałych usług	12 965
----------------------------------	--------

Wydatki poniesione zostały głównie na:

- utrzymanie pomieszczeń biurowych i archiwów w Warszawie oraz w 10 oddziałach;
- usługi pocztowo-telekomunikacyjne i inne;
- wydatki związane z organizacją wystaw, konferencji, sesji;
- druk książek.

§ 4260 – zakup energii	2091
------------------------	------

Wydatki obejmują opłaty za dostawę energii elektrycznej, ciepłej, gazu oraz wody.

§ 4280, § 4240, § 4270 – wydatki dotyczące zakupu usług zdrowotnych, pomocy naukowych, dydaktycznych i książek, usług remontowych, konserwacji urządzeń, instalacji wodo-ciągowo-kanalizacyjnej, centralnego ogrzewania, systemów zabezpieczeń elektronicznych, serwerów itp. 1962

5.1.3.3.6. Podatki i opłaty na rzecz jednostek samorządu terytorialnego

§ 4480 – podatek od nieruchomości 193

5.1.3.3.7. Pozostałe wydatki

§ 4430, § 4140, § 4710 – różne opłaty, wpłaty na PFRON, fundusz dyspozycyjny 854

Wydatki obejmują:

- ubezpieczenia majątkowe;
- wpłaty na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- wydatki z funduszu dyspozycyjnego Prezesa Instytutu.

§ 4410, § 4420 – podróże krajowe i zagraniczne 1389

Podstawowa część wydatków na podróże to służbowe wyjazdy prokuratorów związane z prowadzonymi śledztwami, wyjazdy archiwistów związane z przejmowaniem akt oraz wyjazdy związane z prowadzeniem kwerend, prezentowaniem wystaw i organizowaniem sesji naukowych poza siedzibami jednostek organizacyjnych Instytutu.

§ 4350, § 4450 § 4590, § 4600, § 4610 1099

Wydatki te obejmują:

- dostęp do sieci Internet;
- pożyczki udzielane prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych;
- kary i odszkodowania wypłacone na rzecz osób fizycznych i prawnych;
- koszty postępowania prokuratorskiego.

5.1.3.4. Wydatki majątkowe

Wydatki majątkowe w 2006 r. w porównaniu z rokiem 2005 były wyższe o 56,8 proc., tj. o 7099 tys. zł. W trakcie prac nad ustawą budżetową na rok 2006 decyzją Sejmu RP wielkość środków na wydatki majątkowe została zwiększona o 8955 tys. zł. Zaplanowane środki na wydatki majątkowe ostatecznie wyniosły 25 155 tys. zł.

Wydatki majątkowe w 2006 r. zrealizowano na kwotę 19 603 tys. zł, co stanowiło 77,9 proc. środków przyjętych w ustawie budżetowej na rok 2006. Niski wskaźnik wykonania wydatków majątkowych, które są realizowane centralnie dla całego Instytutu, zgodnie z planem zatwierdzonym przez Dyrektora Generalnego, był spowodowany koniecznością stosowania procedur ustawy o zamówieniach publicznych, do czego zobowiązuje Instytut ustawa o finansach publicznych, oraz koniecznością uzgadniania zakresów prac remontowo-budowlanych i sprawdzania kosztorysów.

Spowodowało to przesunięcie terminu wykonania prac inwestycyjnych na następny rok budżetowy, co znalazło odbicie w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2006 r. w sprawie wydatków budżetu państwa, które w 2006 r. nie wygasają z upływem roku budżetowego.

Realizacja wydatków majątkowych

Tabela nr 5. Realizacja wydatków majątkowych IPN - KŚZpNP w 2006 r. w tys. zł

Wyszczególnienie	Rok 2005	Rok 2006			proc.	
	Wykonanie	Ustawa budżetowa	Budżet po zmianach	Wykonanie	5:4 proc.	5:2 proc.
1	2	3	4	5	6	7
Wydatki majątkowe ogółem	12 504	25 155	25 155	19 603	77,9	156,8
z tego:						
– dział 751	12 504	25 155	25 155	19 603	77,9	156,8

§ 6050 – wydatki inwestycyjne w 2006 r. zrealizowano na kwotę 10 626 tys. zł, tj. 65,69 proc. środków ujętych na wydatki inwestycyjne w ustawie budżetowej na rok 2006.

Przyjęte do realizacji w 2006 r. wydatki inwestycyjne na prace adaptacyjno-remontowe dotyczyły kontynuacji zadań inwestycyjnych rozpoczętych jeszcze w 2005 r. oraz realizacji nowych zadań w ramach zawartych umów zgodnie z potrzebami.

Wydatki związane z inwestycjami budowlanymi były ponoszone na:

- roboty budowlane, na podstawie odrębnych umów;
- wykonanie przyłączy mediów, np. gaz, woda, energia elektryczna;
- sprawowanie nadzoru inwestorskiego przez inspektorów budowlanych w branżach: ogólnobudowlanej, elektrycznej i sanitarnej;
- opracowanie dokumentacji adaptacji części budynku archiwum IPN;
- roboty izolacyjno-elewacyjne budynków;
- ogrodzenia, drogi dojazdowe, podjazdy;
- zabezpieczenia techniczne obiektów pod kątem sygnalizacji włamania i napadu, kontroli dostępu, ochrony przeciwpożarowej itp.

§ 6060 – zakupy inwestycyjne przewidziane w ustawie budżetowej na rok 2006 na kwotę 8978 tys. zł zostały zrealizowane na kwotę 8977 tys. zł, tj. 99,99 proc.

Wydatki inwestycyjne, zrealizowane z budżetu 2006 roku, z wyszczególnieniem zadań, zostały przedstawione w poniższej tabeli:

Tabela nr 6. Realizacja wydatków majątkowych w 2006 r. w tys. zł

Lp.	Rodzaj wydatku	Ustawa budżetowa na 2006 r.	Wydatki niewygasające w 2006 r.	Wykonanie 31 XII 2006 r.	5:3 (proc.)
1	2	3	4	5	6
	WYDATKI MAJĄTKOWE – OGÓŁEM	25 155	5547	19 603	77,9
1	Wydatki inwestycyjne -ogółem			10 626	
1.1	Centrala IPN – modernizacja budynku „D” przy ul. Towarowej w Warszawie			4682	
1.2	Centrala IPN – przebudowa archiwum przy ul. Kłobuckiej w Warszawie			1154	
1.3	IPN O/Poznań – budowa szybu windowego, dostawa i wstawienie okien			545	
1.4	IPN O/Kraków – rozbudowa sieci strukturalnej, wentylacja mechaniczna			71	
1.5	Delegatura IPN Kielce – rozbudowa delegatury			2048	
1.6	IPN O/Katowice – adaptacja pomieszczeń przy ul. Kilińskiego, rozbiórka obiektu przy ul. Józefowskiej			325	
1.7	IPN O/Wrocław – dokumentacja projektowa			32	
1.8	IPN O/Lublin – rozbudowa systemów elektronicznych			58	
1.9	Delegatura IPN Radom – dokumentacja projektowa, modernizacja delegatury			493	
1.10	IPN O/Białystok – dokumentacja projektowa, rozbudowa siedziby oddziału			902	
1.11	Delegatura IPN Koszalin – dokumentacja projektowa, systemy elektroniczne zabezpieczeń			69	
1.12	Centrala IPN – ul. Marszałkowska w Warszawie – zabezpieczenia elektroniczne			18	
1.13	IPN O/Rzeszów – dokumentacja projektowa wentylacji			22	
1.14	IPN O/Gdańsk – roboty elektryczne			18	
1.15	Delegatura IPN Bydgoszcz – modernizacja delegatury			161	
1.16	IPN O/ Łódź – modernizacja systemów elektronicznych zabezpieczeń			28	
2	Wydatki na zakupy inwestycyjne - ogółem			8977	
2.1	Sprzęt komputerowy			4550	
2.2	Oprogramowanie			720	
2.3	Środki transportu			1067	
2.4	Pozostały sprzęt			2640	

Dział 753 – Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne

W tym dziale Instytut Pamięci Narodowej realizuje wydatki w ramach rozdziału 75302 – uposażenia sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne – § 3110.

§ 311 – świadczenia społeczne

Plan – 623 tys. zł

Plan po zmianach – 623 tys. zł

Wykonanie – 580 tys. zł

5.1.4. Zatrudnienie

Zatrudnienie w Instytucie Pamięci Narodowej, według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r., wyniosło ogółem 1533 etaty, w tym 104 etaty prokuratorskie. W odniesieniu do 2005 r. – na dzień 31 grudnia 2005 r. – 1268 etatów, w tym 98 etatów prokuratorów – oznacza to przyrost zatrudnienia o 264 etaty. Największy przyrost zatrudnienia nastąpił w pionie archiwalnym oraz w nowo tworzonej oddziale IPN w Szczecinie.

Limit etatów dla pracowników objętych mnożnikowym systemem wynagradzania (prokuratorów) określony w ustawie budżetowej nie został przekroczony (wg ustawy budżetowej – 108 etatów, wykonanie na dzień 31 grudnia 2006 r. 104 etaty).

Największy odsetek pracowników Instytutu stanowią pracownicy zatrudnieni w ustawowych pionach IPN:

– w Biurze Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów
oraz biurach oddziałowych	44,2 proc.
– w Biurze Edukacji Publicznej oraz biurach oddziałowych	14,2 proc.
– w Głównej i oddziałowych Komisjach Ścigania Zbrodni	11,4 proc.

co daje łącznie 69,8 proc. ogółu zatrudnionych. Pozostali pracownicy wykonują zadania z zakresu inwestycji, zamówień publicznych, BHP, ochrony obiektów, a także obsługi prawnej i finansowo-księgowej.

6. INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI KOLEGIUM INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ – KOMISJI ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU W OKRESIE WRZESIEŃ 1999–SIERPIEŃ 2006²

WPROWADZENIE

Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Kolegium) stanowi jeden z dwóch ustawowych organów Instytutu.

O ile prezes kieruje Instytutem Pamięci Narodowej, o tyle Kolegium posiada szereg uprawnień i kompetencji, które pozwalają sytuować je jako organ o charakterze doradczo-programowym i kontrolnym. Wyjątkiem jest kompetencja o charakterze administracyjno-prawnym określona w art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (dalej: ustawy o IPN), zgodnie z którym Kolegium jest organem odwoławczym od decyzji prezesa IPN o zatwierdzeniu lub uchynieniu zastrzeżenia dostępu do określonych dokumentów, zgłoszonego przez szefów służb ochrony państwa lub ministra Obrony Narodowej.

Ustawa o IPN przewiduje w art. 65, że wyboru Kolegium Sejm Rzeczypospolitej dokonuje w terminie 1 miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy. Termin ten nie został dochowany, albowiem ustawa o IPN weszła w życie z dniem 19 stycznia 1999 r., Sejm zaś dokonał wyboru Kolegium IPN dopiero w dniu 24 lipca 1999 r. Kolegium liczy 11 osób. Kandydatury dwóch z nich zostały zgłoszone przez Krajową Radę Sądownictwa (sędziowie M. Myślińska i W. Olszewski), pozostałe zostały zgłoszone przez co najmniej 35-osobowe grupy posłów. Kryterium wiedzy przydatnej w pracach Instytutu Pamięci Narodowej, jakie stawia członkom Kolegium art. 15 ust. 1 ustawy, przesądziło w znaczącej mierze o tym, że organ ten tworzą historycy (7), w tym archiwista, oraz prawnicy (4).

W czasie kadencji miała miejsce jedna rezygnacja z członkostwa w Kolegium – złożył ją dr Grzegorz Ciecierski w związku z powołaniem w dniu 1 marca 2001 r. na stanowisko zastępcy prezesa Instytutu. W następstwie powstałego wakatu, zgodnie z art. 15 ust. 6 ustawy o IPN, Sejm w dniu 26 kwietnia 2001 r. powołał w skład Kolegium dr. Franciszka Gryciuka. Od tej chwili Kolegium działa w składzie: Stanisław Bartoszek, prof. dr hab. Jan Draus, dr hab. Andrzej Friszke, dr Andrzej Grajewski, dr Franciszek Gryciuk, Jerzy Łankiewicz, sędzia Maria Myślińska, sędzia Włodzimierz Olszewski, prof. dr hab. Andrzej Paczkowski, dr Sławomir Radoń, dr hab. Teofil Wojciechowski. Wszyscy członkowie Kolegium złożyli oświadczenia lustracyjne.

Początek trwającej 7 lat kadencji ustawa wiąże (art. 15 ust. 2) z dniem zebrania się Kolegium na pierwsze posiedzenie. Miało ono miejsce 9 września 1999 r., z udziałem ówczesnego marszałka Sejmu Macieja Płażyńskiego, ministra Sprawiedliwości Hanny Suchockiej oraz ministra koordynatora ds. służb specjalnych Janusza Pałubickiego.

Organizację wewnętrzną oraz sposób wykonywania zadań ustalono, przyjmując Regulamin określający tryb działania Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z dnia 17 listopada 1999 r. Zgodnie z § 6 pkt 1 ww. regulaminu, Kolegium spotykało się na posiedzeniach nie rzadziej niż raz w miesiącu, przeciętnie

² Dokument zawarty w rozdziale 6 został przyjęty przez członków Kolegium IPN w dniu 2 sierpnia 2006 r..

18 razy w ciągu roku. W pierwszym okresie działalności, tj. w miesiącach wrzesień – grudzień 1999 r., posiedzenia odbywały się z reguły raz w tygodniu.

Pracami Kolegium kieruje przewodniczący, którego kadencja, zgodnie z art. 15 ust. 5 ustawy o IPN, trwa 1 rok. Spośród swego grona Kolegium wybierało także — w zależności od zakresu planowanych na dany rok zadań — dwóch lub trzech zastępców przewodniczącego. Funkcję przewodniczącego Kolegium pełnili kolejno: Andrzej Grajewski (1999–2000), Sławomir Radoń (2000–2001), Maria Myślińska (2001–2002), Andrzej Paczkowski (2002–2003), Franciszek Gryciuk (2003–2004), Sławomir Radoń (2004–2005), Andrzej Grajewski (2005–2006).

* * *

6.1. Wybory kandydata na prezesa IPN

Pierwszą wymienioną w ustawie o IPN – w art. 10 – kompetencją Kolegium jest zgłoszenie Sejmowi kandydata na prezesa Instytutu. Ustawa nie określiła sposobu wyłonienia kandydata na prezesa na pierwszą kadencję, sprawa ta pozostała więc w wyłącznej gestii Kolegium. Bardziej szczegółowo ustawa reguluje wyłonienie przez Kolegium kandydata na prezesa na kolejną kadencję. Art. 10 ust. 3 stanowi, że nie wcześniej niż na 6 miesięcy i nie później niż na 3 miesiące przed upływem kadencji prezesa IPN przewodniczący Kolegium ogłasza publiczny konkurs na to stanowisko według zasad i w trybie określonym przez Kolegium. Przepis ten nakazuje, aby odbywające się w ramach konkursu przesłuchania kandydatów na stanowisko prezesa miały charakter publiczny. W toku swych działań Kolegium zrealizowało zarówno zapis art. 66, jak i art. 10 ust. 3 ustawy.

a) Wybór kandydata na prezesa IPN na pierwszą kadencję

W ustanowionym przez ustawę (art. 66) terminie miesiąca od pierwszego posiedzenia, 13 września 1999 r. Kolegium przyjęło harmonogram wyłaniania kandydata na prezesa IPN, o czym powiadomiło na piśmie marszałka Sejmu.

Na posiedzeniu w dniu 22 września 1999 r. Kolegium zaakceptowało do dalszego postępowania cztery osoby przedstawione do stanowiska prezesa Instytutu Pamięci Narodowej.

1 października 1999 r. odbyło się wstępne głosowanie, w którym większość głosów poparcia uzyskała kandydatura W. Kuleszy. Po otrzymaniu za pośrednictwem marszałka Sejmu zapewnienia ministra-członka Rady Ministrów Janusza Pałubickiego, że osoba ta spełnia warunki określone w art. 11 ust. 2a i 2b ustawy o IPN (pismo z 5 października 1999 r., GJP 4401-18/3/99), w dniu 6 października Kolegium jednogłośnie wskazało W. Kuleszę jako kandydata na prezesa IPN.

W głosowaniu sejmowym nad wnioskiem Kolegium o powołanie W. Kuleszy na prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, które odbyło się w dniu 12 listopada 1999 r., wskazany kandydat nie uzyskał wymaganej większości 3/5 głosów. W następstwie decyzji Sejmu Kolegium ponownie przystąpiło do wyłonienia kandydata na stanowisko prezesa IPN.

22 grudnia 1999 r. Kolegium zaakceptowało do dalszego postępowania zgłoszenia dotyczące pięciu osób. W wyniku głosowania wstępnego rekomendację Kolegium uzyskał prof. A. Chwalba. W głosowaniu zatwierdzającym, które miało miejsce 19 stycznia 2000 r., ośmiu członków Kolegium poparło kandydaturę prof. A. Chwalby, który został przedstawiony marszałkowi Sejmu jako kandydat na prezesa IPN. W związku z rezygnacją prof. Chwalby w dniu 24 stycznia 2000 r. z ubiegania się o stanowisko prezesa IPN procedura wyłonienia kandydata musiała zostać przeprowadzona ponownie.

W ramach trzeciej procedury 9 lutego 2000 r. zaakceptowano zgłoszenia dotyczące ośmiu osób. W poprzedzonym spotkaniach z każdą z ww. osób głosowaniu żadna nie uzyskała poparcia większości członków Kolegium (B. Borusewicz otrzymał pięć głosów, pozostali nie uzyskali żadnego głosu poparcia).

Kiedy po raz czwarty zamknięto listę ubiegających się o stanowisko prezesa IPN (8 marca 2000 r.), obejmowała ona trzynaście osób, z czego do dalszego postępowania zakwalifikowano dziewięć. Po przeprowadzeniu rozmów z osobami kandydującymi, w głosowaniu równą liczbę po pięć głosów poparcia uzyskali B. Borusewicz i J. Polaczek. W kolejnym głosowaniu, przeprowadzonym 3 kwietnia 2000 r. wymaganą większość sześciu głosów poparcia uzyskał J. Polaczek, który jednakże w dniu 26 kwietnia 2000 r. złożył na ręce marszałka Sejmu rezygnację z ubiegania się o stanowisko prezesa IPN.

Do dnia 10 maja 2000 r., kolejnego określonego przez Kolegium terminu zgłoszeń osób ubiegających się o stanowisko prezesa IPN, napłynęły zgłoszenia dotyczące trzech osób. Do dalszego postępowania Kolegium zakwalifikowało jedynie prof. L. Kieresa. 17 maja 2000 r., po spotkaniu z prof. Kieresem, przeprowadzono głosowanie, w którym kandydatura L. Kieresa uzyskała osiem głosów poparcia. Tego samego dnia kandydatura prof. Kieresa została przedstawiona marszałkowi Sejmu. Sejm powołał prof. Leona Kieresa na stanowisko prezesa IPN w dniu 8 czerwca 2000 r.

b) Wybór kandydata na prezesa IPN na drugą kadencję

Zgodnie z treścią art. 10 ust. 3 ustawy o IPN, na 4 miesiące przed końcem pierwszej kadencji prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, na podstawie *Uchwały Nr 2/05 Kolegium IPN z dnia 2 lutego 2005 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia konkursu na stanowisko Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu*, Przewodniczący Kolegium ogłosił publiczny konkurs na stanowisko prezesa Instytutu. Ogłoszenie o konkursie – precyzujące wymagania wobec osób ubiegających się o stanowisko prezesa IPN, zawierające wykaz wymaganych dokumentów i oświadczeń kandydata oraz terminy dotyczące składania aplikacji – na podstawie decyzji Kolegium została opublikowana w dziennikach „Gazeta Wyborcza” i „Rzeczpospolita” oraz na stronach internetowych IPN.

W terminie określonym przez Kolegium (15 marca 2005 r.) wpłynęły zgłoszenia trzech osób. Na posiedzeniu w dniu 13 kwietnia 2005 r. Kolegium zaakceptowało do dalszego postępowania zgłoszenia dwóch osób, w tym ustępującego prezesa L. Kieresa. W dniu 18 maja 2005 r. odbyły się publiczne przesłuchania kandydatów przez Kolegium. W głosowaniu tajnym, jakie nastąpiło po przesłuchaniach, Kolegium nie wyłoniło kandydata na stanowisko prezesa Instytutu, gdyż żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganego minimum (6) głosów (kandydatura L. Kieresa uzyskała trzy głosy poparcia, sześć głosów „przeciw” oraz dwa wstrzymujące). Wobec braku rozstrzygnięcia przewodniczący Kolegium niezwłocznie ogłosił nowy konkurs, według dotychczasowych zasad.

W odpowiedzi na ogłoszenie o konkursie na stanowisko prezesa IPN do dnia 15 sierpnia 2005 r. wpłynęło siedemnaście zgłoszeń, z czego Kolegium na posiedzeniu w dniu 24 sierpnia 2005 r., akceptując rekomendacje prezydium, zakwalifikowało do postępowania konkursowego zgłoszenia dziesięciu osób. Na posiedzeniu w dniu 14 września – po zapoznaniu się z odpowiedziami Instytutu Pamięci Narodowej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu i Wojskowych Służb Informacyjnych na zapytanie dotyczące spełnienia przez kandydatów warunków, o których mowa w art. 11 ust. 2 i 2b ustawy o IPN, oraz po szczegółowym zapoznaniu się z przedstawionymi przez upoważnione organy dokumentami archiwalnymi – Kolegium podjęło decyzję o dopuszczeniu do drugiego etapu konkursu, tj. publicznych przesłuchań dziesięciu kandydatów (większością głosów nie został dopuszczony A. Przewoźnik). Przesłuchania odbyły się 21 września 2005 r. W wyniku tajnego głosowania przeprowadzonego

po zakończeniu przesłuchań wymaganą większość głosów (6) uzyskał J. Kurtyka. W następstwie wyniku głosowania Kolegium przyjęło uchwałę nr 4/05 w sprawie wyłonienia kandydata na stanowisko Prezesa IPN-KSZpNP. Rozpatrując wniosek Kolegium IPN, Sejm RP powołał Janusza Kurtykę na stanowisko prezesa IPN w dniu 9 grudnia 2005 r.

6.2. Zadania związane z zasobem archiwalnym Instytutu Pamięci

Zagadnienia związane z funkcjonowaniem archiwum IPN stanowiły przedmiot głównej aktywności Kolegium. Problematyki archiwalnej dotyczy najwięcej ustawowych zadań Kolegium. W zgodnym przekonaniu wszystkich członków Kolegium najważniejszym zadaniem nowo powstałego Instytutu było zgromadzenie zasobu archiwalnego w drodze przejścia od instytucji wymienionych w art. 25 ustawy o IPN dokumentów archiwalnych przez nie wytworzonych.

Z uwagi na ogrom problematyki oraz ujawnionych trudności w połowie 2003 r. z inicjatywy Kolegium został powołany w IPN Zespół roboczy ds. analizy procedur udostępniania dokumentów z udziałem członków kierownictwa BUiAD, BEP, Biura Prawnego i Biura Ochrony, którego pracami kierował członek Kolegium, dr Sławomir Radoń. Wynikiem prac zespołu były m.in. zmiany w regulaminie udostępniania akt do celów służbowych pozwalające na przyspieszenie realizacji wniosków o dostęp do dokumentów oraz podjęcie decyzji o przetworzeniu spisów zdawczo-odbiorczych opatrzonych klauzulami tajności w sposób umożliwiający podanie informacji o dokumentach w czytelniach Instytutu. Jedną z konkluzji prac zespołu była ta, że określenie „cel naukowo-badawczy” należy traktować przedmiotowo, a nie podmiotowo, tzn. nie jest istotne formalne miejsce zatrudnienia osoby wnioskującej, ale charakter prowadzonej przez nią kwerendy (zobacz pkt 2d spisu treści), co otworzyło możliwość prowadzenia badań naukowych przez osoby innych niż historyczna specjalności.

Kolegium zwracało uwagę nie tylko na formalną stronę działalności archiwalnej IPN, ale także na kwestie techniczne i organizacyjne. W zgodnej ocenie Kolegium czytelnie Instytutu zostały zaprojektowane na zbyt małą liczbę użytkowników. Naciski Kolegium doprowadziły do przeprojektowania Czytelni akt im. G. Jakubowskiego w Warszawie, jak też do wydłużenia pracy warszawskiej czytelni do godz. 19.00. we wszystkie dni robocze (w oddziałach czytelnie funkcjonują w systemie zmianowym w określone dni tygodnia).

a) działania dotyczące przejścia do zasobów archiwalnych IPN dokumentów spraw, o których mowa w art. 1 ustawy, i oceny ich kompletności

Podkreślenia wymaga, że choć zapis ustawowy nakazujący dotychczasowym dysponentom dokumentów wytworzonych przez organy bezpieczeństwa PRL przygotowanie ich do przekazania do IPN w ciągu 60 dni od dnia wejścia w życie ustawy o IPN można zasadnie uznać za nierealistyczny, przekazywanie dokumentów przez instytucje wskazane w art. 25 ustawy (minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, szef Urzędu Ochrony Państwa, minister Obrony Narodowej, minister Sprawiedliwości, prezesi sądów powszechnych i wojskowych, prokuratorzy kierujący powszechnymi i wojskowymi jednostkami organizacyjnymi prokuratury, dyrektorzy: Archiwum Akt Nowych oraz innych archiwów państwowych) przeciągnęło się ponad wszelkie oczekiwania, tak że proces gromadzenia zasobu archiwalnego nie został definitywnie zakończony mimo upływu 7 lat od dnia wejścia w życie ustawy o IPN. Niemniej jednak przejęto w tym czasie ponad 99 proc. szacowanego zasobu archiwalnego.

Kolegium IPN już w pierwszych tygodniach swej działalności podjęło rozmowy z przedstawicielami Urzędu Ochrony Państwa (płk Z. Nowek), Centralnego Archiwum MSWiA (G. Jakubowski) i Wojskowych Służb Informacyjnych (gen. T. Rusak, płk M. Kulita) mające na celu oszacowanie wielkości zasobu archiwalnego podlegającego przekazaniu do IPN. W drugim miesiącu od formalnego powstania Instytutu, tj. objęcia stanowiska prezesa IPN przez prof. L. Kieresa, Kolegium podjęło Uchwałę nr 9/00 z dnia 24 sierpnia 2000 r. w sprawie zasad i trybu przejmowania dokumentów archiwalnych przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (załącznik nr1), wskazującą także kolejność przejmowania dokumentów oraz ich docelową lokalizację.

W związku z przedłużającym się procesem przekazywania dokumentów archiwalnych przez instytucje do tego zobowiązane Kolegium sukcesywnie podejmowało działania mające na celu monitorowanie tego procesu zarówno w drodze odbierania bieżących informacji w tym zakresie od kierownictwa IPN, jak też poprzez bezpośrednie spotkania i negocjacje z przedstawicielami służb zobligowanych do przekazania dokumentów. W drugim roku działalności Instytutu (lipiec 2001– czerwiec 2002) dwukrotnie składali przed Kolegium informacje szefowie Urzędu Ochrony Państwa: Zbigniew Siemiątkowski (w listopadzie 2001 r.) i Andrzej Barcikowski (w maju 2002 r.). Ponadto na posiedzeniu Kolegium informacje o procesie przekazywania dokumentów do zasobu IPN przedłożył szef Wojskowych Służb Informacyjnych płk Marek Dukaczewski (w grudniu 2001 r.). Członkowie Kolegium dokonali krytycznej oceny kryteriów kwalifikowania dokumentów do tzw. zbioru zastrzeżonego, przedstawionych przed Urząd Ochrony Państwa w czerwcu 2002 r. M.in. w osobnym stanowisku z 12 czerwca 2002 r. Kolegium wyraziło brak akceptacji dla praktyki kierowania przez UOP do tzw. zbioru zastrzeżonego (wyodrębniony tajny zbiór, o którym mowa w art. 39 ustawy o IPN) dokumentów tylko na tej podstawie, że w przeszłości były wytworzone przez kontrwywiad i wywiad MSW.

Kolegium odegrało aktywną rolę w kwestii zawarcia porozumienia pomiędzy prezesem Instytutu Pamięci Narodowej a naczelnym dyrektorem Archiwów Państwowych. Z inicjatywy Kolegium doszło do utworzenia wspólnego zespołu, który pod przewodnictwem członka Kolegium dr Sławomira Radonia wypracował treść porozumienia. Uprzednio, w styczniu 2002 r., Kolegium spotkało się z naczelnym dyrektorem Archiwów Państwowych, prof. Darią Nałęcz.

24 lipca 2002 r. informację na temat przekazywania materiałów archiwalnych złożył przed Kolegium dyrektor Centralnego Archiwum Wojskowego, komandor Waldemar Wójcik. 4 września 2002 r. z inicjatywy Kolegium odbyło się spotkanie z przedstawicielami Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu oraz Straży Granicznej, mające na celu uzgodnienie zasad dalszej współpracy i zakresu ochrony informacji zawartych w przekazywanej do archiwum IPN dokumentacji. W związku z bliskim – jak można było wówczas sądzić – końcem przejmowania akt od Wojskowych Służb Informacyjnych 26 czerwca 2003 r. Kolegium gościło Szefa WSI, gen. Marka Dukaczewskiego. Równocześnie Kolegium stale monitorowało postępy w pracach nad porozumieniem o współpracy pomiędzy Instytutem Pamięci Narodowej a Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencją Wywiadu.

Mimo upływu kolejnego roku proces gromadzenia akt nadal nie został ukończony, w związku z czym Kolegium domagało się wyjaśnień od szefów właściwych służb. 14 kwietnia 2004 r. informację na temat przekazywania materiałów archiwalnych złożyli przed Kolegium szef Agencji Wywiadu, Zbigniew Siemiątkowski, oraz dyrektor Biura Ewidencji i Archiwum Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Sławomir Grabik. 19 maja 2004 r. Kolegium ponownie gościło szefa WSI, gen. Marka Dukaczewskiego. Równocześnie Kolegium stale monitorowało postępy w pracach nad porozumieniem o współpracy pomiędzy prezesem Instytutu Pamięci Narodowej a Ministrem Obrony Narodowej w zakresie dostępu do akt tzw. zbioru zastrzeżonego (porozumienie to podpisane zostało 20 maja 2004 r.).

Niesatysfakcjonujący wynik procesu gromadzenia zasobu archiwalnego był powodem, że na przestrzeni 2004 r. Kolegium po raz kolejny zwróciło się o dalsze wyjaśnienia w tej sprawie

bezpośrednio do instytucji wymienionych w art. 25 ustawy. 21 lipca 2004 r. informację na temat przekazywania materiałów archiwalnych złożyli przed Kolegium zastępca szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Zbigniew Goszczyński oraz dyrektor Departamentu Kontrwywiadu ABW, gen. bryg. Maciej Hunia. 8 września 2004 r. informacje na temat stanu zaawansowania procesu przekazywania akt złożył Kolegium szef Agencji Wywiadu, Andrzej Ananicz.

W czerwcu 2005 r. Kolegium rozpatrzyło, przedstawione przez prezesa Instytutu i dyrektora Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN, szczegółowe informacje o zaawansowaniu procesu przejmowania materiałów archiwalnych instytucji, o których mowa w art. 25 ustawy o IPN. Z inicjatywy Kolegium prezes IPN ponowił pisemne wystąpienia do szefów właściwych instytucji i służb w sprawie zakończenia przekazywania akt (szczegółowe informacje na temat napływu materiałów do zasobu archiwalnego Instytutu w poszczególnych latach znajdują się w „Informacjach o działalności IPN-KŚZpNP” dostępnych na stronie internetowej IPN).

Z kolei w związku z upublicznieniem przez środki społecznego przekazu informacji, jakoby w ramach procesu przekazywania dokumentów archiwalnych Wojskowych Służb Informacyjnych do IPN miały miejsce nieprawidłowości, Kolegium gościło w dniu 5 października 2005 r. szefa WSI, gen. Marka Dukaczewskiego, który udzielił wyjaśnień w tej sprawie. W oparciu o uzyskane wyjaśnienia Kolegium stwierdziło, że brak jest podstaw do twierdzenia, że miały w tym względzie nieprawidłowości, w szczególności przypadki naruszenia prawa.

Na przestrzeni 2005 r. szefowie instytucji wskazanych w art. 25 ustawy o IPN w odpowiedzi na zapytanie prezesa Instytutu Pamięci Narodowej złożyli pisma, w których potwierdzali przekazanie do zasobu archiwalnego należnych dokumentów, bądź też informowali o materiałach pozostałych do przekazania. Pismem z dnia 4 stycznia 2005 r. skierowanym do prezesa IPN szef Agencji Wywiadu, Andrzej Ananicz, poinformował o zakończeniu przekazywania akt do zasobu IPN (z wyjątkiem: 1. niektórych dokumentów operacyjnych, legalizacyjnych i administracyjnych; 2. materiałów archiwalnych wypożyczonych przez Zarząd Wywiadu b. UOP na potrzeby prowadzonych postępowań lustracyjnych lub sądowych, a niezwróconych Agencji Wywiadu wobec trwających procesów w sprawach, których dotyczą wypożyczone akta; 3. materiałów, które ze względów bezpieczeństwa państwa powinny znaleźć się w zbiorze zastrzeżonym IPN, a dotyczące których wnioski o zastrzeżenie zostały przekazane do prezesa IPN).

W związku ze zmianami na stanowiskach szefów większości spośród instytucji, będących poprzednio dysponentami dokumentów archiwalnych wytworzonych przez organy bezpieczeństwa PRL, Kolegium, mając na celu uzyskanie potwierdzenia deklaracji poprzedników, odbyło w 2006 r. serię spotkań z nowymi szefami Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Wojskowych Służb Informacyjnych i Ministerstwa Obrony Narodowej (15 lutego, 24 maja, 13 czerwca).

Informację o zakończeniu procesu przekazywania dokumentów wytworzonych do dnia 6 maja 1990 r., których dysponentem był Zarząd Wywiadu b. UOP, a następnie Agencja Wywiadu, przedstawił płk Zbigniew Nowek pismem z dnia 22 czerwca 2006 r.

b) wydawanie decyzji w sprawie umieszczania określonych materiałów w zbiorze zastrzeżonym

Kolegium, działając na podstawie art. 39 ust. 3 ustawy o IPN, 10 grudnia 2003 r. po raz pierwszy podjęło decyzję jako organ drugiej instancji w postępowaniu dotyczącym zastrzeżenia dostępu do określonych dokumentów.

Podczas swojej kadencji Kolegium rozpatrzyło dziesięć odwołań od decyzji prezesa IPN odmawiających umieszczenia materiałów w zbiorze zastrzeżonym, podtrzymując stanowisko prezesa w całości lub w części albo je uchylając. Decyzje zawierały od kilku do kilkuset jednostek archiwalnych, z którymi zapoznawali się członkowie Kolegium.

c) ustalanie zasad archiwizacji dokumentów przy ich ocenie, porządkowaniu, udostępnianiu, przechowywaniu i administrowaniu

Kolegium wielokrotnie zwracało uwagę na konieczność sporządzenia powszechnie dostępnych pomocy archiwalnych, zdając sobie sprawę z wagi dostępu do informacji o zasobie dla efektywnego prowadzenia badań naukowych oraz respektowania zasady jawności. W zaleceniu dla kierownictwa Instytutu, przyjętym na posiedzeniu w dniu 14 maja 2003 r., Kolegium wskazało na potrzebę intensyfikacji opracowywania pomocy archiwalnych, nawet kosztem odstąpienia od sprawdzania, czy rzeczywista zawartość poszczególnych jednostek archiwalnych odpowiada informacjom wynikającym z posiadanych inwentarzy (spisów), z zastrzeżeniem, iż pomoce archiwalne będą zawierały informację o możliwej niezgodności z faktyczną zawartością akt.

Kolegium rozpatrywało także konkretne kwestie związane z zasadami archiwizacji. Należała do nich sprawa tzw. jedynek, tzn. dokumentów noszących nadaną przez organa bezpieczeństwa państwa sygnaturę „I”. W powszechnym przekonaniu osób zainteresowanych tematyką materiałów SB sygnaturą taką oznaczano dokumenty tajnych współpracowników, mimo iż były nią również oznaczane dokumenty kandydatów na tajnych współpracowników. Zważywszy na ewentualne zarzuty, iż pomoce archiwalne umożliwiają ich użytkownikom identyfikację tajnych współpracowników, Kolegium na posiedzeniu w dniu 29 października 2003 r. przyjęło stanowisko, w myśl którego pomoce ewidencyjne sporządzone do akt oznaczonych przez wytwórców sygnaturą „I” nie będą zawierały tej sygnatury, lecz jako jedyną – sygnaturę nadaną przez pracowników Instytutu, oraz uznało, iż właściwym byłoby umieszczenie w tym katalogu sygnatur akt osobowych funkcjonariuszy i pracowników służb specjalnych. Fakt ten jest istotny z uwagi na późniejsze wydarzenia związane z publikacją tzw. listy Wildsteina, przede wszystkim zarzuty i decyzje Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych.

Kolegium także wielokrotnie, począwszy od 2003 r., stwierdzało potrzebę opracowania przewodnika po zbiorach archiwalnych IPN, zawierającego nazwy zespołów, daty graniczne i objętość (liczbę jednostek archiwalnych), zarówno w formie broszury, jak informacji elektronicznych na stronach internetowych IPN. Dotychczas informacje tego rodzaju dostępne są wyłącznie w niewyodrębnionej formie na stronach internetowych IPN.

Po raz pierwszy w 2003 r. członkowie Kolegium zwracali uwagę na potrzebę stworzenia katalogu zbiorów ikonograficznych i katalogu zbiorów dźwiękowych, zdając sobie sprawę z wagi materiałów audiowizualnych dla działań edukacyjnych Instytutu. Prace katalogowe w tym zakresie trwają.

Na posiedzeniu w dniu 15 lutego 2006 r. członkowie Kolegium zapoznali się z raportem prezesa IPN i dyrektora Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów na temat stanu archiwów i oceny działalności BUiAD dokonanych w drugiej połowie stycznia 2006 r. i podsumowujących okres lat 2000–2005. Prace związane z uporządkowaniem stanu archiwaliów (m.in. 300 worków dokumentacji o nierozpoznanej zawartości) i reorganizacją BUiAD zostały zapoczątkowane w pierwszym tygodniu stycznia 2006 r. Jednym z efektów tych prac było opracowanie zarządzenia zmieniającego strukturę organizacyjną Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów, pozytywnie zaopiniowanego przez Kolegium w dniu 22 lutego 2006 r.

d) ustalanie zasad wglądu w dokumenty oraz zasad ich publikowania

Ustawa o IPN szczegółowo określiła zasady udostępniania dokumentów archiwalnych osobom pokrzywdzonym (w rozumieniu art. 6 ustawy o IPN), w związku z czym kwestia ta nie wymagała przyjmowania regulacji niższego rzędu. Odmiennie natomiast przedstawia się sytuacja innych podmiotów zainteresowanych poznaniem dokumentów z uwagi na wykonywany zawód: historyków i dziennikarzy. Mając to na względzie, Kolegium przyjęło uchwały precyzujące zasa-

dy dostępu do dokumentów zgromadzonych w zasobie archiwalnym IPN tych grup zawodowych, które pełnią misję społeczną informowania opinii o historii najnowszej.

Ustawa o IPN nie pozostawia wątpliwości, że dokumenty archiwalne IPN podlegają udostępnianiu w celu prowadzenia badań naukowych. Nie określa przy tym ewentualnego zakresu przedmiotowego (dyscyplin naukowych) dopuszczalnych badań w oparciu o materiały archiwalne IPN ani też nie precyzuje kryteriów, jakie muszą spełniać badacze, aby uzyskać dostęp do żądanych dokumentów. Z uwagi na specyfikę informacji zawartych w dokumentach tworzących zasób IPN kwestia ta budziła wątpliwości. Konstytucyjna zasada wolności badań naukowych konfrontowana być musiała z potrzebą zagwarantowania rzetelności prowadzonych badań. Kolegium przyjęło uchwałę w sprawie udostępniania dokumentów do celów naukowo-badawczych wraz ze wzorem wniosku o wyrażenie zgody na wykorzystanie z dokumentów. Zasady udostępniania dokumentów badaczom były doprecyzowane w późniejszym toku działalności Instytutu zgodnie z zaleceniami Kolegium (np. wprowadzenie wymogu przedstawiania rekomendacji promotora przez badaczy niemających stopnia doktora).

O ile procedura udostępniania dokumentów do celów badawczych wymagała jedynie uszczegółowienia, o tyle przedmiotem zasadniczych kontrowersji wyrażanych w debacie publicznej była kwestia udostępniania akt archiwalnych Instytutu dziennikarzom. 2 czerwca 2004 r. Kolegium, mając na względzie brak precyzji przepisów ustawy o IPN i wymogi praktyki, przyjęło uchwałę w sprawie udostępniania dokumentów przedstawicielom środków społecznego przekazu. Stanowi ona, iż dokumenty wytworzone przez organy bezpieczeństwa PRL „mogą być udostępniane przedstawicielom środków społecznego przekazu w celu ich wykorzystania dla przeprowadzenia badań naukowych, w niezbędnym zakresie i w sposób nie naruszających praw tych osób [pokrzywdzonych lub osób trzecich, w tym funkcjonariuszy, pracowników i współpracowników organów bezpieczeństwa państwa]”. Tym samym wskazano, że dziennikarze są uprawnieni do korzystania z akt IPN, o ile prowadzą badania naukowe. Kolegium świadome, że regulacja zawarta w przywołanej uchwale nie była ściśle przestrzegana, wielokrotnie poddawało krytyce na swych posiedzeniach, w obecności prezesa IPN, przypadki rażącego jej naruszenia (przykładowo – udostępnienia „z dnia na dzień” reporterce „Wiadomości” TVP akt dotyczących H. Szlajfera w czerwcu 2005 r.). Wobec częstych „newsów” w mediach elektronicznych, mających za przedmiot informacje pochodzące z akt IPN, Kolegium z początkiem 2005 r. zaleciło zaostrzenie warunków udostępniania akt dziennikarzom poprzez wymóg przedstawiania pisma rekomendującego redaktora naczelnego lub wydawcy.

Ponadto Kolegium występowało w obszarze spraw dotyczących wykorzystywania akt archiwalnych z propozycjami konkretnych rozwiązań mających przyspieszyć udostępnianie akt i wydawanie kserokopii materiałów archiwalnych badaczom. Ich wdrożenie przyniosło np. w 2005 r. zwiększenie tempa wydawania kserokopii do celów naukowo-badawczych.

e) ustalanie priorytetów w sprawach wniosków poszczególnych osób i próśb instytucji oraz organów władzy publicznej i innych podmiotów

Wraz z rozpoczęciem działalności pionu archiwalnego Kolegium podjęto się opracowania zasad udostępniania dokumentów archiwalnych.

Na posiedzeniu w dniu 6 września 2000 r. Kolegium przyjęło kryteria pierwszeństwa w uzyskaniu dostępu do wnioskowanych dokumentów/otrzymania odpowiedzi na zapytanie o status. Do kryteriów tych zaliczono:

- 1) wiek wnioskodawcy/pytającego;
- 2) stan zdrowia;
- 3) cele rehabilitacyjne lub odszkodowawcze dostępu do dokumentów;
- 4) uzyskanie dokumentów zaprzeczających rzekomej współpracy z organami bezpieczeństwa;

5) skazanie za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego lub praw człowieka;

6) ochrona dóbr osobistych wnioskodawcy/pytającego.

Powyższe kryteria pierwszeństwa zostały wymienione w przyjętym równocześnie formularzu wniosku o udostępnienie dokumentów/zapytanie o status pokrzywdzonego.

Kilkakrotnie Kolegium podejmowało kwestię kryteriów przyznawania statusu pokrzywdzonego. Dyskutowane były podstawy do odmowy uznania za pokrzywdzonego, a także problem jednakowej odpowiedzi dla osób, którym odmówiono dostępu, i osób, co do których brak dokumentów w archiwum IPN. Na posiedzeniu w dniu 9 marca 2005 r. Kolegium zaaprobowało wprowadzenie do znowelizowanej ustawy o IPN zapisów m.in. o tym, że:

– pokrzywdzony to osoba, na temat której organy bezpieczeństwa PRL zbierały materiały, które zachowały się w IPN;

– osoby, co do których nie zachowały się akta służb PRL, były informowane, że właśnie to jest powodem nienadania statusu pokrzywdzonego;

– osoby, które nie otrzymały statusu pokrzywdzonego, ponieważ materiały posiadane przez IPN wskazują, że współpracowały z organami bezpieczeństwa PRL, były informowane, że właśnie to jest przyczyną nienadania statusu pokrzywdzonego.

6.3. Ocenianie polityki ścigania przez Instytut Pamięci Narodowej przestępstw, o których mowa w art. 1 pkt 1 lit. a) ustawy o IPN

Uprawnienie do formułowania ocen polityki ścigania przestępstw realizowanej przez pion śledczy Instytutu Pamięci Narodowej nie daje podstaw do wpływania na poszczególne decyzje procesowe w prowadzonych przez prokuratorów IPN śledztwach, pozwala jednak na ustosunkowanie się do ogólnych kierunków działań podejmowanych w zakresie ścigania zbrodni nazistowskich, komunistycznych i innych, o których mówi art. 1 pkt 1 lit. a) ustawy o IPN. Okazją do formułowania tego rodzaju ocen w każdym roku działalności IPN była dyskusja nad sprawozdaniem rocznym (zob. pkt 5 spisu treści) z działalności Instytutu. Kolegium systematycznie odbierało także informacje o bieżącej działalności Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i pojawiających się w pracy prokuratorów IPN problemach oraz rocznych planach działalności.

W zamiarze podsumowania 5 lat działalności pionu śledczego Instytutu Pamięci Narodowej, po dokonaniu analizy uprzednio przedłożonych przez dyrektora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu informacji o działalności tego pionu, Kolegium w dniu 14 września 2005 r. po raz pierwszy zajęło formalne stanowisko (załącznik nr 2) w sprawie oceny polityki ścigania przestępstw przez prokuratorów IPN. Stanowisko to zawierało krytyczną ocenę, w szczególności efektywności i długotrwałości postępowań oraz braku właściwego nadzoru nad śledztwami oddziałowych komisji.

Niezależnie od ocen dotyczących całokształtu prac pionu śledczego Kolegium w sposób szczególny interesowało się przebiegiem kilku śledztw o szczególnym znaczeniu z uwagi na żywe zainteresowanie opinii publicznej. Pierwszym z tych postępowań było śledztwo w sprawie zbrodni popełnionej na osobach narodowości żydowskiej w miejscowości Jedwabne latem 1941 r. (sygn. S1/00/Zn). Kolegium gościło na swych posiedzeniach prowadzącego śledztwo prokuratora R. Ignatiewa w listopadzie 2001 r. i w maju 2002 r., dzieląc się uwagami na temat przyjętych w śledztwie hipotez. Członkowie Kolegium zwracali uwagę na konieczność przeprowadzenia pogłębionej kwerendy w archiwach niemieckich i rosyjskich. Na wniosek Kolegium prezes Instytutu zlecił przeprowadzenie odpowiedniej kwerendy w archiwach nie-

mieckich. Kolegium odebrało także od prok. Ignatiewa (8 maja 2002 r.) informację dotyczącą końcowych ustaleń śledztwa w sprawie udziału ludności polskiej w zbrodni popełnionej na osobach narodowości żydowskiej w miejscowości Jedwabne latem 1941 r.

Kolejnym śledztwem, któremu Kolegium poświęciło szczególną uwagę, jest śledztwo w sprawie funkcjonowania w strukturach MSW związku przestępczego mającego na celu dokonywanie przestępstw wobec działaczy opozycji politycznej i duchowieństwa (sygn. S17/06/Zk). Kolegium kilkakrotnie wysłuchało informacji o przebiegu śledztwa złożonych przez dyrektora Głównej Komisji. 10 marca 2004 r. informację o śledztwie na prośbę Kolegium przedstawił prowadzący je prokurator A. Witkowski. W oparciu o relację prok. Witkowskiego oraz informacje dyrektora GK i prokuratora nadzorującego śledztwo (A. Kura) Kolegium nabrało przekonania, że śledztwo prowadzone jest niewłaściwie. Wskazywano m.in. na niewłaściwie określony, niezwykle szeroki, także w perspektywie czasowej, zakres śledztwa, uniemożliwiający racjonalny plan postępowania. W obrębie wątku dotyczącego kierowniczego sprawstwa zabójstwa ks. J. Popiełuszki członkowie Kolegium wskazali na zaniedbania dotyczące badań archiwalnych, jak też niepodjęcie przesłuchań osób mogących mieć istotną wiedzę w sprawie, z uwagi na udział w tzw. procesie toruńskim lub jego obserwowanie. Uwzględniając uwagi Kolegium, dyrektor GK podjął decyzję o wyodrębnieniu wątku dotyczącego kierowniczego sprawstwa zabójstwa ks. J. Popiełuszki do osobnego postępowania. Z krytyką Kolegium spotkał się moment wprowadzenia w życie tej decyzji – tuż przed 20 rocznicą śmierci ks. Jerzego, oraz fakt, że postępowanie to powierzono Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Katowicach, podczas gdy większość świadków mieszka w Warszawie. Obie te okoliczności przyczyniły się niestety do różnorodnych spekulacji medialnych, dalekich od prawdy o motywacji podjęcia decyzji, jednak uderzających w prestiż i wizerunek Instytutu Pamięci Narodowej.

28 kwietnia 2004 r. po wysłuchaniu informacji dyrektora GKŚZpNP na temat śledztwa w sprawie zbrodni katyńskiej, prowadzonego od 13 lat przez Naczelną Prokuraturę Wojskową Federacji Rosyjskiej, Kolegium przyjęło stanowisko, w którym wyraziło przekonanie, iż na Instytucie Pamięci Narodowej „spoczywa ustawowa, moralna i historyczna odpowiedzialność za wyjaśnienie wszystkich okoliczności jednego z największych polskich dramatów XX wieku”, zaznaczając równocześnie, że ewentualna decyzja o podjęciu własnego śledztwa w tej sprawie powinna być „poprzedzona konsultacjami z prezydentem RP oraz rządem RP”. Uwzględniając stanowisko Kolegium, 30 listopada 2004 r. prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie (M. Kuźniar-Plota) wydał postanowienie o wszczęciu śledztwa w sprawie zbrodni katyńskiej (sygn. S38/04/Zk) – ogłoszone podczas konferencji prasowej w dniu 1 grudnia 2004 r.

Na posiedzeniu w dniu 4 kwietnia 2001 r. Kolegium zwróciło uwagę na konieczność wszczęcia śledztwa dotyczącego aspektów prawnych wprowadzenia stanu wojennego. Członkowie Kolegium zapoznali się ze stanem gromadzonej na potrzeby przyszłego postępowania dokumentacji. 18 października 2004 r. Oddziałowa Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Katowicach wszczęła śledztwo w sprawie zbrodni komunistycznej (sygn. S101/04/Zk) popełnionej przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego – członków byłej Rady Państwa w dniu 13 grudnia 1981 r. w Warszawie, polegającej na przekroczeniu przyśługujących im uprawnień i uchwaleniu wbrew Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 22 lipca 1952 r. dekretów z dnia 12 grudnia 1981 r. „o stanie wojennym” oraz „o postępowaniach szczególnych w sprawach o przestępstwa i wykroczenia w czasie obowiązywania stanu wojennego”, co stanowiło represje wobec przeciwników politycznych w postaci ograniczenia praw konstytucyjnych.

Kilkakrotnie na posiedzeniach Kolegium (m.in. 29 czerwca 2005 r. i 14 września 2005 r.) poruszano sprawę przekazywania akt byłej Głównej Komisji Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu do Centrali Badania Zbrodni Nazistowskich w Ludwigsburgu i innych za-

granicznych instytucji ścigania. Członkowie Kolegium zapoznawali się z wynikami prac powołanego przez prezesa IPN Zespołu do wyjaśnienia okoliczności faktycznych przekazania poza terytorium Rzeczypospolitej Polskiej akt prowadzonych śledztw i materiałów archiwalnych. Po wysłuchaniu końcowego raportu Zespołu Kolegium na posiedzeniu w dniu 13 czerwca 2006 r. przyjęło stanowisko o potrzebie skierowania sprawy na drogę postępowania prokuratorskiego. Zwróciło się również do prezesa IPN z prośbą o przygotowanie projektu działań mających na celu odzyskanie wszystkich dokumentów, które zostały przekazane podmiotom zagranicznym przez Instytut Pamięci Narodowej oraz przez instytucje, których Instytut jest następcą prawnym.

6.4. Zadania związane z ustalaniem programów badawczych w zakresie opracowywania działalności organów bezpieczeństwa państwa, a także informowania oraz edukacji społeczeństwa

W kwestiach ustalania programów badawczych w zakresie opracowywania działalności organów bezpieczeństwa państwa, a także informowania oraz edukacji społeczeństwa, Kolegium zatwierdzało przedstawiane przez kierownictwo Biura Edukacji Publicznej plany działalności BEP, zarówno roczne, jak wieloletnie. W ostatnim roku działalności, na posiedzeniu w dniu 19 kwietnia, Kolegium zaaprobowało *Plan działalności Biura Edukacji Publicznej IPN na lata 2006–2010*.

Działalność BEP, zarówno w zakresie badawczym, jak też w zakresie działań edukacyjnych, była oceniana pozytywnie. Kolegium wielokrotnie dawało wyraz satysfakcji, iż kierownictwu BEP udało się zebrać bardzo kompetentny zespół historyków, całe Biuro uzyskało zaś status cieszącego się szerokim uznaniem, wyjątkowo prężnego ośrodka badawczego, zajmującego się najnowszą historią Polski.

Równocześnie Kolegium wskazywało na nieliczne, lecz istotne mankamenty w pracy pionu historycznego IPN. Dostrzeżono, zwłaszcza wśród młodych pracowników naukowych BEP, tendencję do zamykania się w środowisku historyków IPN i ograniczania w badaniach do bazy źródłowej zdeponowanej w Instytucie Pamięci Narodowej. Zaniepokojenie tego rodzaju tendencją członkowie Kolegium wyrażali kilkakrotnie, m.in. podczas debaty nad *Planem działalności Biura Edukacji Publicznej IPN na lata 2006–2010*, wskazując, że prowadzi ona do wyizolowania się ze środowiska historycznego i grozi obniżeniem poziomu merytorycznego prac. Kolegium każdorazowo, podejmując debatę nad działalnością pionu edukacyjnego, zwracało uwagę na konieczność szerszego udziału w organizowanych przez IPN konferencjach i seminariach naukowych naukowców spoza Instytutu. Zalecenia Kolegium przyniosły skutek m.in. w tej formie, że do publikowanych w kolejnych numerach „Biuletynu IPN” rozmów zapraszani są obok pracowników Instytutu badacze z innych ośrodków naukowych.

Ponadto Kolegium, dostrzegając ułomności organizacyjne procesu wydawniczego, w obrębie którego schodzą się, niekiedy zaś nakładają, kompetencje BEP oraz Gospodarstwa Pomocniczego IPN, zgłosiło kierownictwu Instytutu pomysł utworzenia wydawnictwa IPN. Pomysł ten nie został jednak wdrożony do realizacji. Kolegium wskazywało ponadto na ułomności dystrybucji wydawnictw IPN, stawiającej pod znakiem zapytania efektywność oddziaływania na przekonania i stan wiedzy historycznej społeczeństwa.

Należy wreszcie zwrócić uwagę na aktywny udział członków Kolegium w wypełnianiu zadań badawczych i edukacyjnych IPN, m.in. poprzez udział w konferencjach i seminariach naukowych, redagowanie publikacji IPN, jak też liczne publikacje prasowe i wywiady na tematy historyczne, związane z problematyką badawczą IPN.

W podsumowaniu pięciu lat funkcjonowania Biura Edukacji Publicznej IPN Kolegium w dniu 13 lipca 2005 r. odbyło spotkanie z kierownictwem Biura Edukacji Publicznej oraz naczelnikami oddziałowych biur edukacji publicznej, w czasie którego pozytywnie oceniło dotychczasowe kierunki oraz efekty pracy BEP.

6.5. Zatwierdzanie informacji rocznych prezesa o działalności Instytutu Pamięci Narodowej

Prezes Instytutu Pamięci, zobowiązany do złożenia Sejmowi raz w roku informacji z działalności, po upływie każdego roku przedstawiał stosowne sprawozdanie do zatwierdzenia przez Kolegium IPN. Każdorazowo członkowie Kolegium zgłaszali uwagi merytoryczne, koncepcyjne i redakcyjne, które były następnie częściowo uwzględniane w ostatecznej wersji przedstawianej Sejmowi. Zatwierdzenie każdej informacji rocznej o działalności Instytutu Pamięci odbywało się na mocy uchwały Kolegium. Były to uchwały: Nr 3/01 z dnia 6 lipca 2001 r., Nr 1/02 z dnia 12 sierpnia 2002 r., Nr 2/03 z dnia 19 listopada 2003 r., Nr 1/05 z dnia 5 stycznia 2005 r., Nr 1/06 z dnia 22 lutego 2006 r.

6.6. Zatwierdzanie aktów normatywnych regulujących organizację wewnętrzną IPN

Na podstawie art. 8 ust.3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu członkowie Kolegium IPN uchwałą Nr 10/00 z dnia 6 września 2000 r. zatwierdzili statut Instytutu.

Zatwierdzenie każdej zmiany w statucie następowało na wniosek prezesa i odbywało się na mocy uchwał: Nr 11/00 z dnia 6 listopada 2000 r., Nr 12/00 z dnia 22 listopada 2000 r., Nr 1/03 z dnia 23 kwietnia 2003 r., Nr 2/04 z dnia 8 grudnia 2004 r., Nr 2/06 z dnia 22 lutego 2006 r. oraz Nr 3/06 z dnia 5 kwietnia 2006 r.

Prezes IPN przedstawiał również Kolegium projekty zmian w Regulaminie Organizacyjnym Instytutu. Członkowie Kolegium zgłaszali uwagi merytoryczne i redakcyjne, które były uwzględniane w wersji zatwierdzanej przez prezesa.

6.7. Inne formy aktywności Kolegium IPN

W ramach innych obowiązków, na prośbę prezesa IPN, członkowie Kolegium spotkali się m.in. z:

- Marianne Birthler – Pełnomocnikiem Federalnym ds. Dokumentów Służb Bezpieczeństwa b. NRD (26 marca 2002 r.),

- dr Arvydasem Anasauskasem – zastępcą dyrektora generalnego Centrum Badania Ludobójstwa i Ruchu Oporu Mieszkańców Litwy (12 września 2002 r.)

- członkami prezydium Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa (8 stycznia 2003 r.)

- Marianem Gulą – zastępcą prezesa słowackiego Instytutu Pamięci Narodu (19 maja 2004 r.).

Kolegium opiniowało także projekty porozumień o współpracy z krajowymi i zagranicznymi instytucjami badawczymi i społeczno-kulturalnymi, m.in.:

- Uniwersytetem Warmińsko-Mazurskim w Olsztynie,

- Akademią Bydgoską,

- Wyższą Szkołą Europejską w Krakowie,

- Uniwersytetem Mikołaja Kopernika w Toruniu,

- Uniwersytetem Gdańskim,

- Uniwersytetem Warszawskim,
- Uniwersytetem Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie,
- Uniwersytetem Śląskim w Katowicach,
- Uniwersytetem Jagiellońskim w Krakowie,
- Katolickim Uniwersytetem Lubelskim,
- Fundacją Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego w Krakowie,
- Federalnym Urzędem do spraw Dokumentów Służb Bezpieczeństwa byłej Niemieckiej Republiki Demokratycznej,
- Muzeum Holocaustu w Waszyngtonie (porozumienie z przyczyn merytorycznych i formalnych zostało negatywnie zaopiniowane przez Kolegium IPN).

Na prośbę prezesa Instytutu Pamięci Narodowej lub z własnej inicjatywy Kolegium kilkakrotnie zajmowało stanowisko w ważnych i budzących zainteresowanie społeczne sprawach dotyczących działalności IPN, m.in.:

- 2 lutego 2005 r. w sprawie publicznego ujawnienia treści tzw. listy Wildsteina, tj. katalogu „Akta osobowe”, udostępnianego od jesieni roku poprzedniego badaczom w czytelniku warszawskiej IPN (załącznik nr 3);
- 23 lutego 2005 r. w sprawie udostępnienia żądanych dokumentów Sejmowej Komisji Śledczej, tzw. orlenowskiej;
- 27 kwietnia 2005 r. w sprawie ujawnienia nazwiska o. Hejmo członkowie Kolegium krytycznie odnieśli się do enuncjacji medialnych prezesa IPN o agenturze komunistycznych służb specjalnych działających w otoczeniu Jana Pawła II; uznali jednak, że w sytuacji, gdy wywołują one dalsze zamieszanie i spekulacje, należy je przeciąć, podając do powszechnej wiadomości nazwisko osoby, o której mówił prezes.

Przewodniczący Kolegium z urzędu pełnił funkcję członka Kapituły Nagrody „Kustosz Pamięci Narodowej” im. G. Jakubowskiego. Wybrani członkowie Kolegium weszli w skład Rady Programowej półrocznika naukowego IPN „Pamięć i Sprawiedliwość” oraz komisji oceniającej merytorycznie realizację przez Ośrodek „Karta” zadania zleconego, jakim jest prowadzenie programu Indeks Represjonowanych, finansowanego z budżetu IPN w ramach dotacji celowej.

Osobne miejsce w pracach Kolegium w okresie objętym niniejszą informacją zajęły sprawy przygotowania projektu nowelizacji ustawy o IPN. Ujawnione w toku 5-letniej działalności poważne niedoskonałości obowiązującej ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu dały asumpt do przygotowania i przedłożenia podmiotom posiadającym inicjatywę ustawodawczą projektu zmian w dotychczasowych regulacjach. Projekt taki, przygotowany przez wewnętrzny zespół powołany przez prezesa Instytutu, stanowił przedmiot dalszych prac Kolegium, zakończonych w dniu 13 kwietnia 2005 r. Projekt nowelizacji, zgodnie z wolą Kolegium, prezes Instytutu przekazał marszałkowi Sejmu RP. Wobec zbliżającego się do końca procesu nowelizacji ustawy o IPN Kolegium, stanowiskiem z dnia 5 kwietnia 2006 r. (załącznik nr 4), wyraziło obawę, że nowe regulacje mogą utrudnić skuteczne i rzetelne wykonanie przez Instytut jego zadań podstawowych, którymi są: ściganie zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz badania nad reżimem komunistycznym i publiczna edukacja w tym zakresie.

6.8. Podsumowanie

Pierwsza kadencja Kolegium IPN pozwoliła zweryfikować w praktyce zakres jego ustawowych uprawnień i ustalić jego miejsce w strukturze i działalności Instytutu Pamięci Narodowej. Zwłaszcza w pierwszym okresie tworzenia Instytutu, gdy szereg czynników powodował, że pojawiły się trudności z wyłonieniem kandydata na pierwszego prezesa IPN, Kolegium było je-

dynym funkcjonującym załącznikiem tej instytucji. Jego istnienie warunkowało wszystkie dalsze działania, które umożliwiły w ciągu lat stworzenie Instytutu.

Koncepcja Kolegium jako instytucji kontrolno-doradczej sprawdziła się. Kolegium posiadało możliwość monitorowania pracy Instytutu oraz zwracania się z uwagami i sugestiami do prezesa IPN, a jednocześnie nie paraliżowało jednoosobowego procesu decyzyjnego. Kolegium wielokrotnie interweniowało, wskazując prezesowi obszary funkcjonowania Instytutu wymagające doraźnej interwencji bądź zasadniczych zmian. Prezes w trudnych sytuacjach zawsze znajdował wsparcie w Kolegium, nawet wówczas, gdy nie wszystkie jego decyzje były przez to gremium w pełni akceptowane. Zasadniczą rolę odegrało Kolegium w procesie nadzorowania procesu przekazywania dokumentów do archiwum Instytutu, zwłaszcza z zasobów służb specjalnych. Dzięki systematycznym działaniom Kolegium, proces ten postępował, a kolejni szefowie służb byli ustawicznie napominani o konieczności wywiązywania się z ustawowych obowiązków w tym zakresie. Ważną prerogatywą Kolegium było także rozstrzygnięcie sporów między prezesem IPN a szefami służb w odniesieniu do zawartości tzw. zbioru zastrzeżonego. Jak się wydaje, decyzje podejmowane w tej sprawie przez Kolegium starały się umiejętnie godzić potrzebę umieszczania jak największej ilości dokumentów w zbiorze ogólnym z jednoczesnym odpowiedzialnym podejściem do ochrony danych wrażliwych ze względu na bezpieczeństwo państwa. Pomimo że członkowie Kolegium byli rekomendowani przez różne środowiska polityczne, w swej pracy starali się zachowywać obiektywizm oraz unikać decyzji podyktowanych politycznymi uwarunkowaniami. Praktyka zachowania pluralizmu politycznego przy doborze składu Kolegium zasługuje więc na kontynuację. Kolegium w toku wypracowywania opinii dążyło do osiągnięcia konsensusu. Podejmowało także w trybie głosowania uchwały i stanowiska (wykaz w załączeniu). Prace Kolegium miały niemały wpływ na całokształt funkcjonowania Instytutu Pamięci Narodowej. Przyczyniły się do tego, że stał się on ważną częścią polskiego życia publicznego i ośrodkiem obywatelskiej debaty o przeszłości, ale często i teraźniejszości państwa polskiego.

Uchwały Kolegium IPN

- Uchwała nr 1/99 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 17 listopada 1999 r. w sprawie Regulaminu określającego tryb działania Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 1/00 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 19 stycznia 2000 r. w sprawie włączenia taśm magnetofonowych do dokumentacji posiedzeń Kolegium IPN – KŚZpNP
- Uchwała nr 2/00 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 19 stycznia 2000 r. w sprawie wyłonienia prof. Andrzeja Chwalby jako kandydata Kolegium IPN – KŚZpNP na stanowisko prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 3/00 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 26 stycznia 2000 r. w sprawie przekazania marszałkowi Sejmu RP rezygnacji prof. Andrzeja Chwalby z ubiegania się o urząd prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 4/00 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 9 lutego 2000 r. w sprawie zamknięcia listy kandydatów na prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu obejmującej osiem zgłoszonych osób i jeden wakat do dyspozycji władz centralnych PSL
- Uchwała nr 5/00 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 23 lutego 2000 r. w sprawie regulaminu udostępniania dokumentów wytworzonych w wyniku działania Kolegium IPN – KŚZpNP
- Uchwała nr 6/00 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 20 marca 2000 r. w sprawie przekazania do sprawdzenia dwóch kandydatów na prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w wypadku uzyskania przez nich równej liczby głosów podczas głosowania Kolegium IPN – KŚZpNP
- Uchwała nr 7/00 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 3 kwietnia 2000 r. w sprawie jednego powtórzenia głosowania członków Kolegium IPN – KŚZpNP w przypadku, gdy dwaj kandydaci otrzymają w głosowaniu Kolegium IPN – KŚZpNP równą liczbę głosów
- Uchwała nr 8/00 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 26 kwietnia 2000 r. w sprawie nierozpatrywania w nowej turze wyłaniania kandydata na prezesa IPN-KŚZpNP kandydatur osób, które w poprzedniej turze otrzymały negatywną kwalifikację Kolegium IPN – KŚZpNP lub nie zostały zaakceptowane przez Sejm RP
- Uchwała nr 9/00 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 24 sierpnia 2000 r. w sprawie zasad i trybu przejmowania dokumentów archiwalnych przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 10/00 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 6 września 2000 r. w sprawie statutu Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 11/00 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 6 listopada 2000 r. zmieniająca uchwałę w sprawie statutu Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 12/00 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 22 listopada 2000 r. zmieniająca uchwałę w sprawie statutu Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 1/01 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 16 maja 2001 r. w sprawie zobowiązania prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu do uzgodnienia, w drodze umowy, z Rzecznikiem Interesu Publicznego szczegółowego trybu udostępnienia dokumentów niezbędnych do przeprowadzenia dowodów w związku z wykonywaniem zadań określonych w ustawie o ujawnieniu pracy lub służby w organach bezpieczeństwa państwa lub współpracy z nimi w latach 1944–1990 osób pełniących funkcje publiczne

- Uchwała nr 2/01 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 16 maja 2001 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zasad i trybu przejmowania dokumentów archiwalnych przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 3/01 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 6 lipca 2001 r. w sprawie informacji rocznej o działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w okresie 1 lipca 2000 r. – 30 czerwca 2001 r.
- Uchwała nr 4/01 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 25 lipca 2001 r. w sprawie zobowiązania prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu do wystąpienia do szefa Wojskowych Służb Informacyjnych z pismem żądającym przekazania do IPN-KŚZpNP w terminie 30 dni wszystkich pozostających w dyspozycji WSI materiałów archiwalnych, które powinny być przekazane zgodnie z ustawą o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 5/01 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 25 lipca 2001 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zasad i trybu przejmowania dokumentów archiwalnych przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 6/01 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 26 września 2001 r. zmieniająca Regulamin określający tryb działania Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 1/02 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 12 września 2002 r. w sprawie informacji rocznej o działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w okresie od 1 lipca 2001 r. do 30 czerwca 2002 r.
- Uchwała nr 1/03 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 23 kwietnia 2003 r. zmieniająca uchwałę w sprawie statutu Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 2/03 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 19 listopada 2003 r. w sprawie informacji rocznej o działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w okresie od 1 lipca 2002 r. do 30 czerwca 2003 r.
- Uchwała nr 1/04 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 2 czerwca 2004 r. w sprawie udostępniania dokumentów przedstawicielom środków społecznego przekazu
- Uchwała nr 2/04 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 8 grudnia 2004 r. zmieniająca uchwałę w sprawie statutu Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 1/05 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 5 stycznia 2005 r. w sprawie informacji rocznej o działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w okresie od 1 lipca 2003 r. do 30 czerwca 2004 r.
- Uchwała nr 2/05 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 2 lutego 2005 r. w sprawie zasad i trybu przeprowadzenia konkursu na stanowisko prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 3/05 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 14 września 2005 r. w sprawie szczegółowego sposobu głosowania członków Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu dotyczącego wyboru, w drodze konkursu, kandydata na stanowisko prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 4/05 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 14 września 2005 r. w sprawie dopuszczenia Andrzeja Przewoźnika do drugiego etapu konkursu na prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 5/05 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 9 listopada 2005 r. w sprawie umorzenia

postępowania odwoławczego w sprawie odwołania od decyzji Nr 124/Z/05 prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z dnia 23 września 2005 r.

- Uchwała nr 1/06 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 22 lutego 2006 r. w sprawie informacji rocznej o działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w okresie od 1 lipca 2004 r. do 30 czerwca 2005 r.
- Uchwała nr 2/06 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 22 lutego 2006 r. zmieniająca uchwałę w sprawie statutu Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 3/06 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie ogłoszenia tekstu jednolitego statutu Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 4/06 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 13 czerwca 2006 r. w sprawie upoważnienia przewodniczącego Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu do wglądu do dokumentów zastrzeżonych przez ministra Obrony Narodowej, należących do wyodrębnionego, tajnego zbioru w archiwum Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu
- Uchwała nr 5/06 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 28 czerwca 2006 r. w sprawie podpisania aneksu do „Ustaień dotyczących szczegółowego trybu przekazywania z zasobów Wojskowych Służb Informacyjnych do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu dokumentów wytworzonych lub zgromadzonych przez wojskowe organa bezpieczeństwa przed dniem 31 grudnia 1990 r.”
- Uchwała nr 6/06 Kolegium IPN – KŚZpNP z dnia 2 sierpnia 2006 r. w sprawie informacji o działalności Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w okresie od września 1999 r. do sierpnia 2006 r.

Stanowiska Kolegium IPN

- 6 września 2000 r. Kolegium IPN przyjęło kryteria pierwszeństwa w uzyskaniu dostępu do wnioskowanych dokumentów/otrzymania odpowiedzi na zapytanie o status pokrzywdzonego
- 14 marca 2001 r. Kolegium IPN przyjęło stanowisko w sprawie zbrodni w Jedwabnem
- 4 kwietnia 2001 r. Kolegium IPN przyjęło stanowisko w sprawie śledztwa dotyczącego aspektów prawnych wprowadzenia stanu wojennego
- 12 czerwca 2002 r. Kolegium IPN wyraziło brak akceptacji dla praktyki kierowania przez UOP do tzw. zbioru zastrzeżonych dokumentów tylko na tej podstawie, że w przeszłości były wytworzone przez kontrwywiad i wywiad MSW
- 14 maja 2003 r., Kolegium IPN wskazało na potrzebę intensyfikacji opracowywania pomocy archiwalnych
- 29 października 2003 r. Kolegium IPN przyjęło stanowisko w sprawie akt oznaczonych przez wytwórców sygnaturą „I”
- 10 marca 2004 r. Kolegium IPN przyjęło stanowisko w sprawie śledztwa dotyczącego funkcjonowania w strukturach MSW związku przestępczego mającego na celu dokonywanie przestępstw wobec działaczy opozycji politycznej i duchowieństwa
- 28 kwietnia 2004 r. Kolegium IPN przyjęło stanowisko w sprawie zbrodni katyńskiej
- 2 czerwca 2004 r. Kolegium IPN wydało oświadczenie w związku z rozpowszechnianymi publicznie informacjami nt. udostępnienia funkcjonariuszom Agencji Wywiadu dokumentów dotyczących prezesa Rady Ministrów Pana Marka Belki
- 2 lutego 2005 r. Kolegium IPN przyjęło stanowisko w sprawie publicznego ujawnienia treści tzw. listy Wildsteina, tj. katalogu „Akta osobowe”
- 23 lutego 2005 r. Kolegium IPN przyjęło stanowisko w sprawie udostępnienia żądanych dokumentów Sejmowej Komisji Śledczej, tzw. orlenowskiej
- 23 lutego 2005 r. Kolegium IPN przyjęło stanowisko w sprawie wystąpienia GIODO
- 9 marca 2005 r. Kolegium IPN przyjęło stanowisko w sprawie znowelizowanej ustawy o IPN
- 13 kwietnia 2005 r. Kolegium IPN przyjęło stanowisko w sprawie projektu ustawy o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej, ustosunkowując się do propozycji nowelizacji przepisów dotyczących działalności pionu śledczego Instytutu
- 27 kwietnia 2005 r. Kolegium IPN przyjęło stanowisko w sprawie ujawnienia nazwiska o. Hejmo
- 14 września 2005 r. Kolegium IPN przyjęło stanowisko w sprawie oceny polityki ścigania przestępstw przez prokuratorów IPN
- 5 kwietnia 2006 r. Kolegium IPN przyjęło stanowisko w sprawie projektów ustaw „o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej” oraz „o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa komunistycznego”
- 13 czerwca 2006 r. Kolegium IPN przyjęło stanowisko o potrzebie skierowania sprawy przekazywania materiałów śledztw prowadzonych przez Główną Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu podmiotom zagranicznym na drogę postępowania prokuratorowskiego
- 13 czerwca 2006 r. Kolegium IPN zwróciło się do prezesa IPN-KŚZpNP z prośbą o przygotowanie projektu działań mających na celu odzyskanie wszystkich dokumentów, które zostały przekazane podmiotom zagranicznym przez Instytut Pamięci Narodowej oraz przez instytucje, których Instytut jest następcą prawnym

UCHWAŁA NR 9/00
KOLEGIUM INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ
KOMISJI ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU
z dnia 24 sierpnia 2000 r.

w sprawie zasad i trybu przejmowania dokumentów archiwalnych przez Instytut Pamięci
Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Na podstawie art. 23 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci
Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. Nr 155,
poz. 1016, z 1999 r. Nr 38, poz. 360 oraz z 2000 r. Nr 45, poz. 553) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Na wniosek Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko
Narodowi Polskiemu, określa się zasady i tryb przejmowania dokumentów archiwalnych przez
Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, sta-
nowiące załącznik do uchwały.

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

Przewodniczący Kolegium
Andrzej Grajewski

Zasady i tryb przejmowania dokumentów archiwalnych przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

§ 1.

Dokumenty archiwalne przejmowane są przez Instytut Pamięci Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, zwany dalej „IPN”, do wyodrębnionych pomieszczeń (archiwów), których wyłącznym dysponentem jest IPN.

§ 2.

Dokumenty z instytucji i urzędów centralnych zobowiązanych ustawowo do przekazania dokumentów do IPN przejmowane są przez Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów.

§ 3.

Dokumenty z jednostek terenowych instytucji i urzędów zobowiązanych ustawowo do przekazania dokumentów do IPN przejmowane są przez oddziałowe biura udostępniania i archiwizacji dokumentów.

§ 4.

1. W przypadku istnienia na terenie działania oddziału IPN znacznej ilości dokumentów, mogą być one gromadzone w wydziałach udostępniania i archiwizacji dokumentów utworzonych w delegaturach IPN.
2. Prezes IPN określa, na wniosek dyrektora Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów podział przejmowanych dokumentów między Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów i oddziałowe biura udostępniania i archiwizacji dokumentów.

§ 5.

Ustala się następującą kolejność przejmowania dokumentów:

- 1) Urząd Ochrony Państwa – dokumenty z archiwum centralnego zostaną przejęte przez Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów, a materiały z archiwów delegatur zostaną przejęte przez oddziałowe biura udostępniania i archiwizacji dokumentów,
- 2) Wojskowe Służby Informacyjne – dokumenty z archiwum centralnego zostaną przejęte przez Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów, a materiały z archiwów delegatur zostaną przejęte przez oddziałowe biura udostępniania i archiwizacji dokumentów,
- 3) Policja – dokumenty z archiwum Komendy Głównej Policji zostaną przejęte przez Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów, a materiały z archiwów jednostek terenowych zostaną przejęte przez oddziałowe biura udostępniania i archiwizacji dokumentów oraz przez wydziały udostępniania i archiwizacji dokumentów właściwych terytorialnie delegatur,
- 4) Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji – dokumenty zostaną przejęte przez Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów,
- 5) Straż Graniczna – dokumenty zostaną przejęte przez Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów,
- 6) dokumenty z pozostałych urzędów i instytucji wymienionych w ustawie zostaną przejęte odpowiednio przez Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów, oddziałowe biura

udostępniania i archiwizacji dokumentów oraz wydziały udostępniania i archiwizacji dokumentów właściwych terytorialnie delegatur.

§ 6.

W przypadku dokumentów, które znajdują się w dyspozycji Urzędu Ochrony Państwa, Wojskowych Służb Informacyjnych, Policji i Straży Granicznej, jako pierwsze przejmowane będą akta operacyjne obejmujące materiały sieci agenturalnej, spraw operacyjnych, spraw śledczych oraz spraw obiektywych.

§ 7.

W celu szybkiego i sprawnego przejęcia dokumentów, o których mowa w § 6, oraz ich zgromadzenia w archiwach IPN dokumenty te przejmowane będą w dwóch etapach.

§ 8.

Podstawą przeglądu dokumentów, o których mowa w § 6, będą dzienniki rejestracyjne, zaś podstawą wstępnego przejęcia spisy zdawczo-odbiorcze sporządzone do jednej teczki przez dwuosobowe zespoły, w skład których wchodzi: jeden przedstawiciel IPN wyznaczony przez dyrektora Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów i jeden przedstawiciel dotychczasowego dysponenta.

§ 9.

1. Dokumenty zewidencjonowane w sposób określony w § 8 zamykane będą w numerowanych zaplombowanych pudłach i przewożone do odpowiednich archiwów IPN.
2. Na spisach zdawczo-odbiorczych zaznacza się numer pudła, w którym znajduje się określonateczka.

§ 10.

1. Ostateczne przejęcie dokumentów następuje w archiwach IPN przez zespoły, o których mowa w § 8, po przeprowadzeniu dokładnego, z dokładnością co do strony, scontrum (zgodności bądź niezgodności zawartości teczki ze spisem treści).
2. Wyniki scontrum odnotowuje się w spisach zdawczo-odbiorczych.

§ 11.

1. W następnej kolejności z archiwów jednostek organizacyjnych, o których mowa w § 5 pkt. 1–3 i 5 przejmowane są:
 - 1) akta służbowe funkcjonariuszy i innych osób wymienionych w ustawie,
 - 2) kartoteki ewidencyjne, w tym kartoteka ogólnoinformacyjna Urzędu Ochrony Państwa,
 - 3) akta administracyjne.
2. Do zasad przejmowania dokumentów, o których mowa ust. 1, stosuje się odpowiednio postanowienia § 8–10.

§ 12.

1. Podstawą przejmowania dokumentów, o których mowa w § 11, są spisy zdawczo-odbiorcze oraz inwentarze kartkowe lub książkowe.
2. Na podstawie analogicznych pomocy ewidencyjnych przejmowane są dokumenty z urzędów i instytucji, o których mowa w § 5 pkt 4 i 6.

§ 13.

Z chwilą przejęcia dokumentów struktury archiwalne IPN – poza zadaniami wynikającymi z ustawy – przejmują, w odniesieniu do zgromadzonego zasobu obowiązki związane z wypełnianiem zadań przez Rzecznika Interesu Publicznego, Urząd do spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, Stowarzyszenie „Polsko-Niemieckie Pojednanie”, sądy, prokuratury oraz inne instytucje, urzędy i osoby fizyczne.

Stanowisko Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej w sprawie oceny polityki ścigania przez IPN przestępstw, o których mowa w art. 1 pkt 1 lit. a) ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu przyjęte na posiedzeniu w dniu 14 września 2005 r.

Polityka ścigania, realizowana przez pion śledczy Instytutu Pamięci Narodowej była przedmiotem obrad Kolegium w dniach 29 czerwca i 24 sierpnia 2005 r. Kolegium zapoznało się także z uwagami przesłanymi przez naczelników oddziałowych komisji ścigania, którzy mieli możliwość zapoznania się z protokołem posiedzenia Kolegium w dniu 29 czerwca br. Kolegium podziela opinię prokuratorów IPN, że bardzo istotny wpływ na ich pracę ma specyfika prowadzonych postępowań, wynikająca z:

- szczególnej kategorii prowadzonych śledztw, występujących w nich sprawców i świadków;
- mniejszych, w porównaniu z jednostkami prokuratury powszechnej, możliwości przeprowadzenia czynności dowodowych;
- obowiązku stosowania w prowadzonych postępowaniach nie tylko Kodeksu postępowania karnego, ale i ustawy o IPN;
- czasochłonności kwerend materiałów archiwalnych przechowywanych w archiwum IPN i innych archiwach państwowych.

Kolegium IPN przyznaje, że uwarunkowania te mają wpływ na czasochłonność wykonywanych czynności procesowych. Niemniej, zastrzeżenia Kolegium budzi:

- niewielka efektywność prowadzonych śledztw. W ciągu pięciu lat wniesiono zaledwie 91 aktów oskarżenia (1 akt oskarżenia na 1 prokuratora);
- długotrwałość a czasami wręcz przewlekłość niektórych prowadzonych postępowań;
- bardzo mała ilość a także skuteczność śledztw prowadzonych w stosunku do sędziów i prokuratorów w sprawach tzw. zbrodni sądowych popełnionych w okresie powojennym, których liczbę dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu prof. Witold Kulesza ocenia na ok. 4000. Prowadzono zaledwie 48 postępowań w tych sprawach, natomiast skierowano tylko 14 aktów oskarżenia;
- powyższa uwaga dotyczy także śledztw w stosunku do funkcjonariuszy urzędu bezpieczeństwa i służby bezpieczeństwa;
- wszczynanie śledztw, których efekty z uwagi na brak dostępu do zagranicznych dokumentów archiwalnych według najwyższego prawdopodobieństwa będą posiadały znikomą wartość procesową i historyczną. Zaznaczyć należy, iż śledztwa te absorbują wielu prokuratorów i znaczne środki;
- brak należytej współpracy pionu śledczego z archiwalnym i edukacyjnym;
- brak należytego nadzoru nad prowadzonymi w oddziałowych komisjach śledztwami, w szczególności wszczynanymi z urzędu bądź toczącymi się opieszale.

Stanowisko Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej przyjęte na posiedzeniu w dniu 2 lutego 2005 r.

Kolegium po wysłuchaniu informacji przedstawionych przez Prezesa Instytutu Pamięci Narodowej wyraża pełne zaufanie dla jego osoby i działań oraz stwierdza, co następuje:

1. Wyrażamy ubolewanie z powodu incydentu, w wyniku którego doszło do nadużycia dobrej wiary Instytutu i jego pracowników poprzez kolportowanie przez niektóre środowiska bazy danych p.n. „Akta osobowe”, która od listopada 2004 r. znajduje się w czytelni IPN w Warszawie.
2. Uważamy za konieczne ponowne zwrócenie uwagi na fakt, iż tylko część nazwisk znajdujących się w tej bazie danych dotyczy tajnych współpracowników SB, toteż określanie jej jako „listy agentów” czy „spisu agentów” jest całkowicie nieuprawnione, a moralnie godne potępienia.
3. Apelujemy więc do opinii publicznej, a w szczególności do przedstawicieli mediów i polityków, o rzeczową debatę nad przebiegiem i skutkami incydentu.
4. Sprzeciwiamy się wykorzystywaniu dla doraźnych celów politycznych zarówno pomocy archiwalnych, jak i dokumentów udostępnianych zgodnie z ustawą o IPN.
5. Deklarujemy, iż zarówno ten incydent, jak i jego polityczne reperkusje, nie zahamują procesu coraz szerszego udostępniania – osobom pokrzywdzonym oraz instytucjom i osobom upoważnionym przez ustawę o IPN – dokumentów służb specjalnych i aparatu represji PRL. Proces ten trwa od momentu, gdy Instytut zaczął przejmować dokumenty, a jego tempo i zakres regulowane są zarówno przez zapisy ustawy o IPN i inne obowiązujące akty prawne, jak i możliwości techniczne oraz kadrowe Instytutu.
6. Uważamy, iż osobom pokrzywdzonym, których nazwiska znajdują się w kolportowanej bazie danych „Akta osobowe”, należy udostępniać materiały archiwalne w trybie przyspieszonym.
7. Zwracamy też uwagę na konieczność pilnego uproszczenia i zrationalizowania procedury udostępniania dokumentów dla celów badawczych.
8. Oczekujemy, iż powołany na wniosek Kolegium przez Prezesa Instytutu zespół ds. przygotowania projektu nowelizacji ustawy o IPN przedstawi ostateczny projekt przedmiotowej nowelizacji do końca marca br.

Stanowisko Kolegium Instytutu Pamięci Narodowej z dnia 5 kwietnia 2006 r.

Kolegium po dyskusji nad projektami ustaw „o zmianie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej” oraz „o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa komunistycznego” wyraża obawę, że jednocześnie:

- znaczne rozszerzenie listy funkcji, stanowisk i zawodów objętych obowiązkiem przedstawienia zaświadczenia o istnieniu w archiwach IPN dokumentów dotyczących osób pełniących te funkcje/stanowiska lub wypełniających dany zawód,
- ustanowienie obszernego zestawu informacji, które muszą zostać podane w takim zaświadczeniu,
 - ustalenie krótkich terminów na wydanie zaświadczenia,
 - wyznaczenie krótkiego *vacatio legis*,
 - wprowadzenie powszechnego dostępu do dokumentów dotyczących osób pełniących funkcje publiczne, a w tym nałożenie obowiązku wyłączenia z udostępniania informacji dotyczących „szczegółów życia intymnego” zawartych w dokumentach,

spowoduje niemożliwość skutecznego i rzetelnego wykonania przez Instytut postanowień ustaw i może skutkować licznymi błędami i nieprawidłowościami w ich realizacji. Nałożenie na Instytut tak rozległych zadań rodzi też niebezpieczeństwo, iż jego działalność zostanie zdominowana przez procedury, które można nazwać lustracyjnymi, ze szkodą dla podstawowych zadań Instytutu, którymi są: ściganie zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu oraz badania nad reżimem komunistycznym i publiczna edukacja w tym zakresie.

ANEKS

do Informacji o działalności Instytutu Pamięci Narodowej

– Komisji Ścigania Zbrodni

przeciwko Narodowi Polskiemu

od 1 stycznia do 31 grudnia 2006 r.

Warszawa, luty 2007

Spis treści

Załącznik Nr 1: Śledztwa o szczególnym ciężarze gatunkowym prowadzone przez Oddziałowe Komisje Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	5
1. Oddziałowa Komisja w Białymstoku	5
2. Oddziałowa Komisja w Gdańsku	10
3. Oddziałowa Komisja w Katowicach	12
4. Oddziałowa Komisja w Krakowie	15
5. Oddziałowa Komisja w Lublinie	23
6. Oddziałowa Komisja w Łodzi	27
7. Oddziałowa Komisja w Poznaniu	32
8. Oddziałowa Komisja w Rzeszowie	35
9. Oddziałowa Komisja w Szczecinie	45
10. Oddziałowa Komisja w Warszawie	50
11. Oddziałowa Komisja we Wrocławiu	58
Załącznik Nr 2: Wydział Ekspertyz i Opracowań Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu: ekspertyzy, opinie i opracowania o szczególnym znaczeniu	66
1. Ekspertyzy	66
2. Opinie	67
3. Opracowania	68
Załącznik Nr 3: Ekspertyzy, opinie i opracowania historyków, ekspertów w Oddziałowych Komisjach Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	69
1. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Białymstoku	69
2. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Gdańsku	72
3. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Katowicach	73
4. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Krakowie	74
5. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Lublinie	75
6. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Łodzi	77
7. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Poznaniu	79
8. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Rzeszowie	80
9. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Szczecinie	82
10. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji we Wrocławiu	83
11. Opinie i opracowania	83
Załącznik Nr 4: Publikacje pracowników GKŚZpNP	87
Załącznik Nr 5: Publikacje pracowników BUiAD i OBUiAD	89
Załącznik Nr 6: Publikacje BEP i OBEP	97
Załącznik Nr 7: Publikacje pracowników BEP i OBEP	101
Załącznik Nr 8: Sesje, konferencje zorganizowane przez pracowników BUiAD i OBUiAD	134
Załącznik Nr 9: Ważniejsze konferencje naukowe, popularno-naukowe i edukacyjne BEP i OBEP	135
Załącznik Nr 10: Wystawy OBUiAD	137
Załącznik Nr 11: Wystawy BEP i OBEP	138

ZAŁĄCZNIK NR 1: ŚLEDZTWA O SZCZEGÓLNYM CIĘŻARZE GATUNKOWYM PROWADZONE PRZEZ ODDZIAŁOWE KOMISJE ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU

1. Oddziałowa Komisja w Białymstoku

a) zbrodnie nazistowskie

sygn. akt S 15/01/Zn

Śledztwo w sprawie dokonania w dniach 7 i 8 lipca 1941 r. w Radziłowie, zabójstw obywateli polskich narodowości żydowskiej.

Pomimo ponownego skierowania w dniu 21 października 2006 r. do organów wymiaru sprawiedliwości Izraela prośby o realizację wniosku o pomoc prawną dotychczas nie wpłynęły protokoły przesłuchań wskazanych w prośbie świadków oraz materiały dotyczące rozpoznania wśród sprawców Hermanna Schapera.

Przesłuchani w śledztwie kolejni świadkowie nie wnoszą nowych okoliczności do sprawy, gdyż ich zeznania jedynie potwierdzają zaistnienie zbrodni, nie wskazując konkretnych sprawców czynu.

sygn. akt S 70/04/Zn

Śledztwo w sprawie zabójstw obywateli polskich dokonanych w latach 1941-1944 w Grodnie i w okolicznych miejscowościach przez funkcjonariuszy III Rzeszy było prowadzone od 12 września 2001 r.

Z Prokuratury Republiki Białorusi uzyskano odpowiedź na skierowany tam wniosek o pomoc prawną, dotyczący udzielenia informacji o sposobie wykorzystania, przekazanego w 1979 r. przez ówczesną GKBZH w Polsce materiału dowodowego, obejmującego zeznania świadków w sprawie popełnienia w czasie okupacji niemieckiej w Grodnie kilkudziesięciu zabójstw obywateli polskich. Prokuratura Republiki Białorusi poinformowała, że nie dysponuje żadnymi danymi o przeprowadzeniu postępowań karnych w sprawie takich zabójstw.

Z Centrali w Ludwigsburgu uzyskano informację o ustalonych w toku śledztwa sprawcach odpowiedzialnych za zbiorowe egzekucje obywateli polskich na Grodzieńszczyźnie. Z otrzymanej odpowiedzi wynika, że niemieccy funkcjonariusze III Rzeszy; W. Fromm, F. Osterode, O. Hellwig, F. Stumm, J. Haag, H. Hirschfeld, Leberecht von Bredow, H. Limpert, W. Altenloh, H. Zimmermann, O. Strelbow i K. Wiese zmarli. Wobec ich śmierci i braku możliwości ustalenia tożsamości pozostałych bezpośrednich wykonawców ich rozkazów śledztwo umorzono w dniu 2 lutego 2006 r. Zebrane w śledztwie dowody utrwaliły 82 przypadki niemieckich zbrodni wojennych.

b) zbrodnie komunistyczne

sygn. akt S 17/00/Zk

Śledztwo w sprawie zabójstw kilkuset cywilnych i wojskowych obrońców Grodna dokonanych w okresie od 22 września 1939 do 21 czerwca 1941 r. przez żołnierzy Armii Czerwonej, funkcjonariuszy NKWD i dywersantów sowieckich.

Z Głównej Prokuratury Wojskowej Federacji Rosyjskiej uzyskano odpowiedź na skierowany tam wcześniej wniosek o podanie danych personalnych funkcjonariuszy radzieckiego wymiaru sprawiedliwości, którzy brali udział w sądownych zbrodniach zabójstwa obrońców miasta.

Według Głównej Prokuratury Wojskowej, ściganie sprawców zabójstw obrońców Grodna, zgodnie z prawem rosyjskim, uległo przedawnieniu. Dlatego też strona rosyjska odmówiła przekazania danych przewodniczącego Trybunału Wojskowego 11. Armii w Grodnie, Kondratjewa, i członków tego Trybunału: Zołotowa i Osokina, zastępcy przewodniczącego Sądu Obwodowego w Białymstoku, W. Rybina, ławników: Nikulina i Miesrowicza, jak i prokuratorów: Lewina, Fundatorowa, Minkina i Wietrowa, którzy brali udział w oskarżeniu i skazaniu na śmierć obywateli polskich, twierdząc, że byłoby to sprzeczne z obowiązującym w Federacji Rosyjskiej prawodawstwem. Prokuratura białoruska również odmówiła udostępnienia danych tych funkcjonariuszy państwa radzieckiego, uznając, że przeczy to zasadom prawodawstwa Republiki Białorusi. Wobec braku możliwości podjęcia działań zmierzających do pociągnięcia wskazanych powyżej funkcjonariuszy radzieckiego państwa do odpowiedzialności karnej oraz wyczerpania możliwości ustalenia tożsamości sprawców pozostałych zabójstw, w dniu 10 kwietnia 2006 r. śledztwo umorzono. Zebrane w śledztwie dowody w postaci zeznań świadków, dokumentów archiwalnych utrwaliły 19 przypadków sowieckich egzekucji, których ofiarami padło około 300 obrońców Grodna. W decyzji kończącej sprawę przedstawiono argumenty wskazujące, iż czyny te w świetle prawa międzynarodowego należy traktować jako nieulegające przedawnianiu zbrodnie wojenne zabójstw osób, którym przysługiwały prawa jeńców.

sygn. akt S 12/01/Zk

Śledztwo w sprawie bezprawnego pozbawienia wolności, połączonego ze szczególnym udęrczeniem, Aleksandra Rybnika i innych 23 członków WiN-u, dokonanego w 1946 r. w Białymstoku i Suwałkach przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego.

Przeprowadzone w tej sprawie postępowanie ujawniło, że wobec zatrzymanych członków WiN-u funkcjonariusze UB w Białymstoku i Suwałkach stosowali przemoc fizyczną i groźby bezprawne, a sędziowie i prokuratorzy państwa komunistycznego dopuścili się wobec nich zbrodni sądowej. Ocena dowodów zgromadzonych w tym postępowaniu pozwoliła na stwierdzenie niedopełnienia obowiązków przez sędziów Wojskowego Sądu Rejonowego w Białymstoku: Włodzimierza Ostapowicza, Zbigniewa Furtaka, a także ławnika Wacława Kosmatki oraz prokuratora wojskowego Adama Maasy. Prowadzący śledztwo uznał, że niedopełnienie obowiązków przez sędziów i prokuratora wynikało z realizacji nadrzędnego celu komunistycznego państwa totalitarnego – prześladowania osób z powodu ich przynależności do określonej grupy politycznej. Przestępcze działanie sprawców, pełniących funkcje w organach wymiaru sprawiedliwości, przejawiało się nierespektowaniem obowiązku sumiennego, bezstronnego i zgodnego z prawem rozstrzygania spraw, a także niedopełnieniem obowiązku bezstronności w wyjaśnianiu wszelkich okoliczności służących do ustalenia prawdy. Podczas pokazowego procesu zorganizowanego w białostockim kinie „Ton”, przy nieuwzględnieniu okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonych, takich jak działanie z patriotycznych pobudek, dotychczasowy nienaganny tryb życia oskarżonych, przyznanie się do działalności w organizacji niepodległościowej, wyrokiem z dnia 20 lipca 1946 r. bezzasadnie na kary śmierci zostało skazanych 7 członków „WiN”, zaś pozostali na kary długoletniego pozbawienia wolności.

Z powodu śmierci wyżej wymienionych sędziów, ławnika i prokuratora – osób, wobec których istniały podstawy do sporządzenia postanowienia o przedstawieniu zarzutów – w dniu 26 czerwca 2006 r. śledztwo zostało umorzono.

sygn. akt S 4/02/Zk

Postępowanie przeciwko Mirosławowi M. oskarżonemu o to, że 20 marca 1947 r. w Miłkach bezprawnie pozbawił wolności żołnierza AK Czesława B. i przekazał go funkcjonariuszom NKWD, którzy uprowadzili go z Polski.

Sąd Rejonowy w Giżycku zlecił badania, czy aktualny stan zdrowia oskarżonego pozwala na jego uczestnictwo w rozprawie. W opinii sądowej biegli orzekli, że stan zdrowia oskarżonego uniemożliwia jego udział w postępowaniu. Postanowieniem z dnia 4 września 2006 r. Sąd

Rejonowy w Giżycku zawiesił postępowanie przeciwko Mirosławowi M., jednakże postanowił po 6 miesiącach zarządzić ponowne badanie oskarżonego.

sygn. akt S 69/01/Zk

Śledztwo w sprawie zabójstwa w lipcu 1945 r. w nieustalonym miejscu grupy około 600 osób zatrzymanych podczas tzw. obławy lipcowej, przeprowadzonej przez wojska NKWD przy współdziałaniu funkcjonariuszy UB, MO oraz żołnierzy WP jest prowadzone od dnia 12 października 2001 r.

Z uwagi, iż w 2005 r. rosyjska prokuratura poinformowała, że nie posiada żadnych dokumentów potwierdzających rozstrzelanie ludności cywilnej w lipcu 1945 r. na terenie Suwalszczyzny, w dniu 6 lutego 2006 r. skierowano ponowny wniosek do Federacji Rosyjskiej o przekazanie dokumentów dotyczących 81. Korpusu 50. Armii. Zgromadzony bowiem materiał dowodowy wskazuje, że akcja pacyfikacyjna była prowadzona głównie siłami tego korpusu oraz jednostkami 62. Dywizji Wojsk Wewnętrznych. Dzienniki bojowe tych jednostek powinny zatem zawierać informacje o charakterze operacji prowadzonej w lipcu 1945 r. oraz wskazywać na konkretne pododdziały i ich dowódców uczestniczących w obławie, a także dane o dalszym losie zatrzymanych.

W dniu 12 lipca 2006 r. wpłynęło pismo Głównej Prokuratury Wojskowej, przedstawiające odmowne stanowisko zrealizowania wniosku o udzielenie pomocy prawnej w tej sprawie. Prokuratura rosyjska powołała się na zastrzeżenia złożone przy ratyfikacji w 1999 r. konwencji o wzajemnej pomocy prawnej w sprawach karnych z 1959 r. Strona rosyjska oświadczyła, iż udzielenia pomocy prawnej można odmówić, „jeśli ściganie lub wykonanie decyzji w sprawie jest niemożliwe z powodu przedawnienia zgodnie z prawodawstwem Rosyjskiej Federacji”. W związku z tym strona rosyjska zgodnie z art. 17 Umowy pomiędzy Rosyjską Federacją a Polską o pomocy prawnej i stosunkach prawnych w sprawach cywilnych i karnych z dnia 16 września 1996 r., stwierdziła brak podstaw do realizacji wniosku o udzielenie pomocy prawnej.

Pomimo takiej decyzji kontynuowane są czynności procesowe, jednakże bez możliwości zapoznania się z dokumentami radzieckimi szanse na ujawnienie losu zaginionych są poważnie ograniczone. Dotychczas w toku śledztwa przesłuchano 540 świadków, w tym członków rodzin zaginionych. Przeprowadzono szereg kwerend materiałów archiwalnych, zgromadzonych w archiwach państwowych, zasobach IPN, Ośrodka Karta oraz w Centralnym Archiwum Wojskowym i Archiwum Wojsk Lądowych. Przeprowadzone czynności pozwoliły na ustalenie listy 545 osób zaginionych w obławie; dodatkowo lista ta może być rozszerzona o 68 kolejnych osób, co do których prowadzone czynności nie pozwalają obecnie na jednoznaczne ustalenie okoliczności ich zaginięcia.

sygn. akt S 52/02/Zk

Śledztwo w sprawie dokonanych w okresie od końca 1944 do 1957 r. przez funkcjonariuszy PUBP w Łomży zabójstw 8 osób zatrzymanych w tym urzędzie oraz dokonanych w okresie od końca 1944 r. bezprawnych pozbawień wolności połączonych ze stosowaniem niedozwolonych metod śledczych jest prowadzone od 23 kwietnia 2002 r.

Dotychczas przesłuchano 156 świadków, którzy w swoich zeznaniach opisują metody stosowania przez UB tortur fizycznych i psychicznych. Wskazują też ofiary, które mogły zostać przy tym zabite. Uzyskano dane personalne szefów PUBP w Łomży i ich zastępców oraz 326 funkcjonariuszy, którzy w różnych okresach pracowali w PUBP w Łomży. Podjęto działania zmierzające do ustalenia miejsc ich pobytu. Dokonano oględzin piwnic znajdujących się w budynku przy ul. Nowogrodzkiej 5 w Łomży, który to budynek był siedzibą PUBP. Podczas oględzin ujawniono na ścianach piwnic napisy, w tym modlitwy, listy pożegnalne sporządzone przez osoby, które były przetrzymywane przez funkcjonariuszy UB. Ujawniono także pomieszczenia karcerów. Nadto dokonano oględzin posesji budynku, co pozwoliło na ustalenie teoretycznych miejsc, gdzie mogły być zakopywane zwłoki osób zamordowanych

przez oprawców z UB. Planowane jest przeprowadzenie specjalistycznych oględzin tych miejsc za pomocą urządzeń archeologicznych lub georadaru, w celu ustalenia, czy znajdują się tam szczątki ludzkie, a w przypadku potwierdzenia tego faktu, podjęcie prac ekshumacyjnych.

sygn. akt S 21/04/Zk

Śledztwo przeciwko funkcjonariuszowi PUBP w Łomży Włodzimierzowi W. zostało zakończone wniesieniem w dniu 14 czerwca 2004 r. wniesieniem do Sądu Rejonowego w Bielsku Podlaskim aktu oskarżenia o znęcanie się fizyczne i psychiczne nad aresztowanym Remigiuszem Ś.

Sąd wydał w dniu 18 stycznia 2006 r. wyrok uniewinniający Włodzimierza W., uznając, że w sprawie istnieją wątpliwości, których nie da się usunąć, i w myśl obowiązującej procedury rozstrzygnął je na korzyść oskarżonego. Zdaniem Sądu, wiarygodność zeznań pokrzywdzonego Remigiusza Ś. budzi znaczne wątpliwości, gdy stwierdza on, że personalia Włodzimierza W. poznał podczas śledztwa, albowiem zwracali się tak doń inni funkcjonariusze PUBP w Łomży. Nie jest możliwe ponowne przesłuchanie pokrzywdzonego z uwagi na jego zgon. Niewątpliwie miało to wpływ na treść orzeczenia Sądu Okręgowego w Białymstoku, który wyrokiem z dnia 20 kwietnia 2006 r. roku nie uwzględnił apelacji prokuratora i utrzymał w mocy wyrok uniewinniający.

sygn. akt S 21/05/Zk

Śledztwo przeciwko Andrzejowi S. funkcjonariuszowi SB zostało zakończone w dniu 29 grudnia 2006 r. skierowaniem do Sądu Rejonowego w Białymstoku aktu oskarżenia, w którym zarzuca się oskarżonemu, że w okresie od 21 stycznia 1982 do 30 marca 1982 r. w Białymstoku znęcał się moralnie i fizycznie nad tymczasowo aresztowanym Andrzejem R., działaczem związkowym, w ten sposób, że w trakcie prowadzonych czynności w sprawie karnej przeciwko wymienionemu wyzywał go słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, wyśmiewał, poniżał oraz groził nieprzewidzianym w prawie zaostreniem odpowiedzialności karnej w związku z działalnością związkową pokrzywdzonego, a nadto przykuł Andrzeja R. w czasie jednego z przesłuchań do kaloryfera, uniemożliwiając mu odmowę uczestnictwa w czynności procesowej, oraz naruszył jego nietykalność cielesną, uderzając go ręką w brzuch, czym w efekcie doprowadził do targnięcia się pokrzywdzonego w dniu 28 lutego 1982 r. na własne życie przez podjęcie próby powieszenia się w celi aresztu. Ponadto oskarżonemu zarzucono, iż w tym samym okresie w podobny sposób znęcał się moralnie nad tymczasowo aresztowanym Krzysztofem F., działaczem związkowym.

sygn. akt S 28/05/Zk

W dniu 11 kwietnia 2006 r. skierowano akt oskarżenia przeciwko Czesławowi P. byłemu oficerowi śledczemu PUBP w Augustowie.

Został on oskarżony o wielokrotne przekroczenie uprawnień w 1947 r. wobec zatrzymanego członka WiN Waleriana P. Zarzucono mu, że bił go drewnianą pałką po głowie i innych częściach ciała, zmuszał do siadania na nodze odwróconego taboretu. Przyjęto, że Czesław P. miał świadomość, że działa w strukturach państwa totalitarnego, posługującego się na wielką skalę terrorem do realizacji celów politycznych. Dlatego też przy kwalifikowaniu tego przestępstwa uznano, że dopuścił się zbrodni przeciwko ludzkości w postaci poważnego prześladowania z powodu przynależności pokrzywdzonego do określonej grupy politycznej.

sygn. akt S 44/05/Zk

Śledztwo w sprawie bezprawnego pozbawienia wolności kilkudziesięciu działaczy opozycyjnych, dokonanego w okresie od 12 do 16 grudnia 1981 r. w Białymstoku i innych miejscowościach ówczesnego woj. białostockiego przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego na

podstawie decyzji o internowaniu wydanych na podstawie art. 42 nieobowiązującego w tym czasie dekretu o stanie wojennym, jest prowadzone od dnia 9 września 2005 r.

W minionym okresie sprawozdawczym przesłuchano kolejnych 23 pokrzywdzonych (łącznie w toku śledztwa przesłuchano 49 osób). Nie udało się ustalić adresów 5 pokrzywdzonych, którzy w latach osiemdziesiątych XX w. wyjechali na stałe za granicę. Odnaleziono i przeprowadzono analizę akt wszystkich internowanych, w których znajdują się dane dotyczące personaliów funkcjonariuszy państwa komunistycznego, którzy zatrzymywali pokrzywdzonych.

Nadmienić należy, iż w białostockiej komisji są również prowadzone odrębne śledztwa dotyczące akcji internowań przeprowadzonych w stanie wojennym w Łomży (sygn. akt S 49/06/Zk) oraz w Suwałkach (sygn. akt S 48/06/Zk) i w Olsztynie (sygn. akt S 52/06/Zk).

sygn. akt S 10/06/Zk

Śledztwo w sprawie weryfikacji z przyczyn politycznych dziennikarzy radiowych i prasowych b. województwa białostockiego po wprowadzeniu stanu wojennego, skutkującej zwolnieniami z pracy, jest prowadzone od dnia 5 maja 2006 r.

Przesłuchano w charakterze świadków wszystkich negatywnie zweryfikowanych dziennikarzy zatrudnionych w „Gazecie Współczesnej” w Białymstoku, jak też w „Polskim Radiu Rozgłośni Białystok”. Dokonano oględzin jednostek archiwalnych dotyczących funkcjonowania białostockiej prasy i radia, zdeponowanych w Archiwum Państwowym w Białymstoku oraz w OBUiAD w Białymstoku. Zwrócono się także do BUiAD w Warszawie o nadesłanie do analizy wytypowanych, przydatnych w sprawie jednostek archiwalnych. Dokonano oględzin akt osobowych dziennikarzy radiowych zwolnionych w pierwszym kwartale 1982 r., w celu ustalenia, czy organ nadrzędny wyraził zgodę na ich zwolnienie ze służby w jednostce zmilitaryzowanej, jaką wówczas było białostockie radio. Według bowiem art. 189 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 21 listopada 1966 r. o powszechnym obowiązku obrony PRL, kierownik jednostki mógł zwolnić określoną osobę ze służby w jednostce zmilitaryzowanej za zgodą organu nadrzędnego. Przeprowadzone oględziny nie wykazały, aby taka zgoda została udzielona przez organ nadrzędny, jakim był Przewodniczący Komitetu ds. Radia i Telewizji. Powyższe uprawdopodobnia, że ówczesny redaktor naczelny „Polskiego Radia Rozgłośni Białystok” nie dopełnił podstawowych obowiązków.

sygn. akt S 20/06/Zk

Śledztwo w sprawie bezprawnego zainstalowania oraz eksploatacji przez funkcjonariuszy SB KWMO w Olsztynie urządzeń podsłuchowych w byłym budynku Wyższego Seminarium Duchownego „Hosianum” w Olsztynie zostało wszczęte w dniu 12 kwietnia 2006 r.

W sprawie dokonano oględzin miejsca zdarzenia. Zabezpieczono znalezione urządzenia, jak też przesłuchano niezbędnych świadków. W oparciu o te czynności należy przyjąć, że przewody urządzeń podsłuchowych przechodziły do sąsiedniego budynku wielorodzinnego na wysokości mieszkania, w którym do 1984 r. zamieszkiwał pracownik SB KWMO w Olsztynie Stanisław Ż.

W toku dalszych działań w zasobie archiwalnym IPN wytypowano do kwerendy 87 jednostek, mogących zawierać przydatne do śledztwa informacje, które systematycznie poddawane są oględzinom. Wykonywane w śledztwie czynności zmierzają do właściwej oceny prawnokarnej działań funkcjonariuszy SB, związanych z zainstalowaniem w budynku seminarium urządzeń podsłuchowych oraz ich dalszej eksploatacji. Celem działań prokuratorskich jest też podjęcie próby ustalenia, czy uzyskiwane za pomocą podsłuchu informacje były następnie bezprawnie wykorzystywane w celach represyjnych oraz na szkodę jakich pokrzywdzonych.

sygn. akt S 66/06/Zk

Śledztwo przeciwko byłemu szefowi PUBP w Bielsku Podlaskim Bronisławowi B., który podejrzany jest o znęcanie się nad tymczasowo aresztowaną Leokadią M., jest prowadzone od 20 września 2006 r.

Przedmiotowe śledztwo zainicjowano poprzez wydanie postanowienia o wyłączeniu materiałów ze śledztwa S 46/02/Zk, które prowadzone jest w sprawie znęcania się nad osobami tymczasowo aresztowanymi w latach 1944–1954 przez funkcjonariuszy PUBP w Bielsku Podlaskim. W jego toku przesłuchano dotychczas 169 świadków. Jedną z przesłuchanych osób była Leokadia M., która w okresie od 11 kwietnia 1950 r. przez okres kilku tygodni osadzona była w PUBP w Bielsku Podlaskim. Pokrzywdzona zeznała w szczególności, że w pierwszych dniach śledztwa znęcał się nad nią ówczesny szef PUBP w Bielsku Podlaskim. W czasie przesłuchań zmuszał ją do stania na jednej nodze, kopał po łydkach, bił po twarzy, szarpał za włosy. Analiza jej zeznań oraz innych dowodów doprowadziła do wydania w dniu 29 grudnia 2006 r. postanowienia o przedstawieniu Bronisławowi B. zarzutów znęcania się fizycznego nad Leokadią M.

2. Oddziałowa Komisja w Gdańsku

a) zbrodnie nazistowskie

sygn. akt S 1/00/Zn

Śledztwo w sprawie masowych zabójstw Polaków w Ponarach k. Wilna w latach 1941-1944 podjęto z zawieszenia w dniu 20 września 2000 r.

Funkcjonariusze okupacyjnych władz niemieckich i kolaboracyjnych formacji litewskich dokonywali masowych egzekucji w lasach ponarskich przez cały okres okupacji. Łączną liczbę zamordowanych ocenia się nawet na 100 tys. Wśród ofiar liczną grupę stanowili Polacy, głównie przedstawiciele wileńskiej inteligencji i żołnierze ruchu oporu.

W ramach śledztwa zgromadzono obszerny materiał dowodowy w postaci dokumentów, głównie wytworzonych przez niemieckie władze okupacyjne, ujawnionych podczas licznych kwerend przeprowadzonych w archiwach polskich, litewskich, łotewskich i niemieckich oraz zeznań i relacji świadków. Na tej podstawie zdołano zidentyfikować część ofiar, a także ujawniono procedurę postępowania z osobami przeznaczonymi do egzekucji, sposób mordowania i ewidencjonowania ofiar. Zapoznano się również z aktami spraw karnych prowadzonych po II wojnie światowej przeciwko wykrytym sprawcom tej zbrodni przez władze radzieckie i polskie. W dniu 30 czerwca 2006 r. wydano postanowienie o umorzeniu śledztwa.

Z powodu ogromu dokonanej zbrodni i faktu ujawnienia nieznanych dotąd okoliczności jej popełnienia wyniki postępowania zostaną przedstawione poprzez opracowanie i wydanie książki poświęconej tej tematyce.

sygn. akt S 74/02/Zn

Śledztwo w sprawie dokonanych w okresie od września 1939 do marca 1945 r. zabójstw osób cywilnych i jeńców wojennych, z których zwłok uzyskiwano tłuszcz używany do produkcji „mydła” w Instytucie Anatomii w Gdańsku kierowanym przez prof. Rudolfa Marię Spannera.

Śledztwo podjęto z zawieszenia w dniu 26 września 2002 r. Na podstawie oględzin materiałów archiwalnych i zeznań świadków ujawniono procedurę pozyskiwania zwłok dla potrzeb Instytutu. Przekazywano głównie ciała osób straconych przez ścięcie w więzieniach w Królewcu i w Gdańsku, zmarłych pacjentów Szpitala Psychiatrycznego w Kocborowie, a także więźniów obozu koncentracyjnego Stutthof i jeńców wojennych. Dokładna liczba zwłok i tożsamość osób zmarłych nie jest znana, albowiem księgi ewidencyjne zaginęły lub zostały zniszczone. Zgromadzony materiał dowodowy w sprawie nie potwierdził rzekomego dokonywania zabójstw na terenie Instytutu.

Równocześnie potwierdzono ustalenia Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce, która w maju 1945 r. ujawniła fakt wytwarzania „mydła” z tłuszczu ludzkiego w Instytucie Anatomii Akademii Medycznej w Gdańsku w latach 1943-1945. W szczególności dzięki uzyskaniu zgody od Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości w Hadze na udostępnienie do badań próbki zabezpieczonego wówczas dowodu rzeczowego – „mydła”, ujawnionego przed Międzynarodowym Trybunałem Wojskowym w Norymberdze. Umożliwiło to identyfikację składników użytych do jego wytworzenia po raz pierwszy od 1945 r. W dniu 20 listopada 2006 r. wydano postanowienie o umorzeniu śledztwa.

a) zbrodnie komunistyczne

sygn. akt S 22/03/Zk

Śledztwo w sprawie pobic, fizycznego i psychicznego znęcania się w okresie od 1 do 3 maja 1982 r. w Toruniu nad osobami zatrzymanymi przez funkcjonariuszy WUSW w Toruniu pod zarzutem udziału w nielegalnych masowych wystąpieniach ludności protestującej przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego wszczęto na podstawie zawiadomienia z dnia 4 kwietnia 2003 r. Antoniego Mężydło, posła na Sejm RP.

W dniach 1 i 3 maja 1982 r. w Toruniu miały miejsce spontaniczne, pokojowe, masowe wystąpienia mieszkańców miasta i studentów Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Ich uczestnicy protestowali przeciwko wprowadzeniu stanu wojennego i delegalizacji NSZZ „Solidarność”. Manifestanci zostali rozproszeni w wyniku brutalnej akcji funkcjonariuszy ZOMO, MO i SB. Część z nich została zatrzymana podczas łapanek na ulicach miasta lub bezpośrednio po wyjściu z kościołów. W dniu 1 maja 1982 r. zatrzymano 94 osoby, a w dniu 3 maja 1982 r. kolejne 200 osób. W trakcie zatrzymania, podczas konwojowania i na terenie komisariatów byli oni bici (stosowano tzw. ścieżki zdrowia), znęcano się nad nimi fizycznie i psychicznie. Większość zatrzymanych została ukarana przez Kolegium do Spraw Wykroczeń na podstawie wątpliwych dowodów. Skazywano ich na kary aresztu, a następnie przewożono do zakładów karnych w Grudziądzu, Chełmnie i Włocławku, gdzie również byli poddawani represjom.

W trakcie śledztwa przesłuchano m.in. 123 świadków (głównie pokrzywdzonych) i dokonano oględzin akt spraw prowadzonych przeciwko 96 skazanym manifestantom. Z zeznań świadków wynika, iż do najbardziej drastycznych represji dochodziło na terenie komisariatów, przed i w trakcie przesłuchań. Zatrzymani byli bici pałkami, rękami i kopani po całym ciele. Znieważano ich, zmuszano do wielogodzinnego stania, pozbawiano jedzenia i picia oraz stosowano inne formy fizycznego i psychicznego znęcania.

Zgromadzono dowody, które dały podstawy do przedstawienia zarzutów ujawnionym sprawcom. Wyłączono w tej części materiały do odrębnych postępowań i trzy z nich zakończono wniesieniem aktu oskarżenia, a kilka śledztw jest jeszcze w toku.

Natomiast śledztwo w pozostałej części – co do zbrodni, których sprawców nie udało się wykryć – umorzono w dniu 23 listopada 2006 r.

sygn. akt S 78/05/Zk

Śledztwo w sprawie fizycznego i psychicznego znęcania się w 1985 r. w Toruniu nad Bogusławem A. i innymi osobami działającymi w lokalnych strukturach podziemnej „Solidarności” przez funkcjonariuszy SB zostało zainicjowane przez wyłączenie materiałów do odrębnego prowadzenia w dniu 27 września 2005 r.

Pokrzywdzeni zostali zatrzymani pod zarzutem drukowania i kolportażu nielegalnego wydawnictwa „Toruńskiego Informatora Solidarności”. W trakcie wielogodzinnych przesłuchań funkcjonariusze SB znęcali się nad nimi, chcąc zmusić do ujawnienia ich działalności opozycyjnej. Grozili im skazaniem na długoletnie kary pozbawienia wolności, śmiercią, dyscyplinarnym zwolnieniem z pracy, stosowaniem różnych represji wobec

najbliższych, znieważali słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, a także pozbawiali snu, jedzenia i picia. Na podstawie zeznań pokrzywdzonych, oględzin materiałów archiwalnych i przeprowadzonych okazań zebrano dowody dające podstawy do przedstawienia zarzutów siedmiu byłym funkcjonariuszom SB. W dniu 11 września 2006 r. skierowano akt oskarżenia w tej sprawie do Sądu Rejonowego w Toruniu. Postępowanie sądowe nie zostało jeszcze zakończone.

Jest to jedna z kilku spraw zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia przeciwko funkcjonariuszom toruńskiej SB i na każdej rozprawie obecna jest liczna publiczność, a przebieg szczegółowo relacjonują lokalne media.

3. Oddziałowa Komisja w Katowicach

a) zbrodnie komunistyczne

sygn. akt S 101/04/Zk

Zarządzeniem z dnia 14 października 2004 r. Dyrektor Głównej Komisji wyznaczył Oddziałową Komisję w Katowicach do prowadzenia śledztwa w sprawie bezprawnego wprowadzenia stanu wojennego. W toku tegoż postępowania, opierając się na zebranych materiałach dowodowych, przedstawiono pięciu żyjącym członkom Rady Państwa, tj. „Kazimierzowi Barcikowskiemu, Emilowi Kołodziejowi, Tadeuszowi Młyńczakowi, Eugenii Kemparze i Krystynie Marszałek – Młyńczyk, zarzuty przekroczenia przysługujących im uprawnień poprzez uchwalenie wbrew obowiązującej Konstytucji w dniu 13 grudnia 1981 roku czterech dekretów stanu wojennego. Szósty żyjący członek Rady Państwa Ryszard Reiff jako jedyny sprzeciwił się uchwaleniu dekretów stanu wojennego i w niniejszym śledztwie złożył zeznania w charakterze świadka”. Niezależnie od powyższego ustalono skład grupy komunistycznych funkcjonariuszy odpowiedzialnych bezpośrednio za przygotowanie, wprowadzenie i realizowanie stanu wojennego. Spośród nich, tj. byłemu I sekretarzowi KC PZPR Wojciechowi Jaruzelskiemu oraz generałom LWP, Czesławowi Kiszczakowi, Florianowi Siwickiemu, Tadeuszowi Tuczapskiemu przedstawiono zarzuty działania w związku przestępczym o charakterze zbrojnym, mającym na celu popełnianie przestępstw, polegających na pozbawianiu wolności przez internowanie, naruszaniu nietykalności cielesnej, tajemnicy korespondencji oraz praw pracowniczych obywateli polskich, skupionych głównie w ruchu społecznym związanym z NSZZ „Solidarność”. To samo dotyczy Mirosława Milewskiego, któremu jednak ze względu na stan zdrowia nie zdołano przedstawić zarzutów. Wbrew obiegowej opinii, iż to członkowie Wojskowej Rady Ocalenia Narodowego (WRON) odpowiedzialni są za przygotowanie, wprowadzenie i administrowanie stanem wojennym, na podstawie zebranego materiału dowodowego ustalono, że organ ten miał jedynie charakter fasadowy i propagandowy. Jego rola ograniczała się do bycia „tubą” stanu wojennego.

Dekrety o stanie wojennym uchwalone 13 grudnia 1981 r. opublikowane zostały w „Dzienniku Ustaw” noszącym datę 14 grudnia 1981 r., który faktycznie został wydrukowany w dniu 17 grudnia 1981 r. Dekrety stanowiły, iż przepisy w nich zawarte wchodziły w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia wprowadzenia stanu wojennego. Tak więc do dnia 17 grudnia żaden organ stosujący dekrety nie dysponował „Dziennikiem Ustaw” zawierającym ich przepisy. Zastępczo posługiwano się tekstami powielaczowymi, pochodzącymi z obwieszczeń lub opublikowanymi w rządowej prasie.

sygn. akt S 54/05/Zk, S 79/05/Zk, S 95/05/Zk

Najbardziej jaskrawym przejawem naruszenia prawa przez dekrety było pozbawienie wolności w trybie administracyjnym poprzez internowanie w celach prewencyjnych przeszło

dziesięciu tysięcy obywateli polskich uznanych za przeciwników politycznych. Internowanie realizowane było na podstawie bezterminowych decyzji administracyjnych, wydawanych przez komendantów wojewódzkich Milicji Obywatelskiej. Znaczną część osób przewidzianych do internowania wytypowano w okresie bezpośrednio poprzedzającym wprowadzenie stanu wojennego. Przeważnie osoby te były zatrzymywane celem internowania już wieczorem 12 grudnia 1981 r., a więc przed uchwaleniem dekretów.

Na terenie obecnego województwa śląskiego, w ówczesnych województwach katowickim, częstochowskim i bielskim, łącznie internowano ok. dwóch tysięcy osób. Oddziałowa Komisja w Katowicach od czerwca 2005 r. prowadzi trzy śledztwa dotyczące bezprawnych internowań w okresie od 12 do 16 grudnia 1981 r. W toku prowadzonych postępowań przesłuchiwanie są pokrzywdzeni oraz ustalany jest zakres odpowiedzialności karnej funkcjonariuszy państwa komunistycznego, którzy brali udział w podejmowaniu i realizacji decyzji.

sygn. akt S 47/05/Zk, S 69/05/Zk

Dekret o stanie wojennym wprowadził do naszego prawodawstwa nowe przepisy karne, które penalizowały niekarane przed jego uchwaleniem zachowania, takie jak nieodstąpienie od udziału w związkach, stowarzyszeniach, których działalność została zawieszona, organizowanie strajków lub akcji protestacyjnych. W obowiązującym wówczas prawie karnym istniała zasada zakazująca stosowania przepisów karnych z mocą wsteczną. Tak więc do czasu opublikowania w dniu 17 grudnia 1981 r. dekretu o stanie wojennym prowadzenie działalności strajkowej lub kontynuowanie działalności w NSZZ „Solidarność” nie mogło być karane. Tymczasem prokuratorzy i sędziowie stosowali ww. przepisy za czyny popełnione od dnia uchwalenia dekretu, a przed jego publikacją, tj. w okresie od 13 do 17 grudnia 1981 r., skazując osoby kontynuujące akcje strajkowe na wieloletnie kary pozbawienia wolności.

W związku z powyższym Oddziałowa Komisja w Katowicach od czerwca 2005 r. prowadzi dwa śledztwa w sprawie przekroczenia uprawnień przez prokuratorów i sędziów orzekających w sądach wojskowych i powszechnych na terenie byłych województw katowickiego, częstochowskiego i bielskiego. Przygotowywane są wnioski o uchylenie immunitetów sędziów i prokuratorów odpowiedzialnych za popełnienie tych zbrodni komunistycznych, skutkujących bezprawnym pozbawieniem wolności.

sygn. akt S 39/05/Zk

Represje stanu wojennego wobec tzw. przeciwników politycznych znalazły swój wyraz w zwolnieniach z pracy. Masowy charakter przybrało to w stosunku do pracowników Ośrodka TVP w Katowicach, Rozgłośni Polskiego Radia w Katowicach oraz dziennikarzy prasowych. Z dotychczasowych ustaleń śledztwa prowadzonego w tej sprawie przez Oddziałową Komisję w Katowicach wynika, że po wprowadzeniu stanu wojennego Centralny Sztab Propagandy i Informacji KC PZPR podjął decyzję o przeprowadzeniu w całym kraju weryfikacji dziennikarzy prasy, radia i telewizji. Jako cel tej weryfikacji określono „dokonanie oceny linii redakcyjnej poszczególnych zespołów, a także twórczości dziennikarskiej, aktywności i postawy poszczególnych dziennikarzy w okresie od sierpnia 1980 r. oraz określenie stosunku do decyzji z 13 grudnia 1981 roku”. Weryfikacja ta dotknęła 14 dziennikarzy i co najmniej 25 pracowników technicznych z Ośrodka TVP w Katowicach, 16 dziennikarzy i dwie osoby z działu technicznego z Rozgłośni Polskiego Radia w Katowicach. Spośród dziennikarzy prasowych zwolniono 34 osoby. W dniu 19 stycznia 2006 r. przedstawiono byłemu redaktorowi naczelnemu Rozgłośni Polskiego Radia w Katowicach Janowi P. zarzut popełnienia przestępstwa z art. 231 § 1 kk., stanowiącego zbrodnię komunistyczną. Zarzucane podejrzanemu przestępstwo miało miejsce w okresie od marca do grudnia 1982 r. i polegało na tym, że pełniąc funkcję redaktora naczelnego Rozgłośni Polskiego Radia w Katowicach przekroczył swoje uprawnienia i podjął z przyczyn politycznych, czyli bez podstaw prawnych, decyzje o zwolnieniu z pracy w rozgłośni 18 dziennikarzy radiowych.

sygn. akt S 55/05/Zk

Zwolnienia z pracy dotyczyły też innych grup zawodowych. Przykładem może być śledztwo Oddziałowej Komisji w Katowicach w sprawie przekroczenia uprawnień i złośliwego naruszenia praw pracowniczych osób zatrudnionych w Centralnym Ośrodku Informatyki Górnictwa w Katowicach poprzez zwolnienie z pracy 13 osób (kierownictwa i członków komitetu strajkowego) za udział w dwudziestoczerogodzinnej akcji strajkowej z 14/15 grudnia 1981 r., która nie przyniosła jakichkolwiek strat materialnych. W pismach o zwolnieniu powołano dekret o stanie wojennym, bez wskazania jego konkretnego przepisu, i to w okresie, kiedy on jeszcze formalnie nie obowiązywał. W dniu 13 listopada 2006 r. Oddziałowa Komisja w Katowicach skierowała do Sądu Rejonowego w Katowicach akt oskarżenia przeciwko byłemu dyrektorowi naczelnemu Centralnego Ośrodka Informatyki Górnictwa w Katowicach Józefowi B. Został on oskarżony o popełnienie przestępstwa z art. 231 § 1 kk. i art. 218 § 1 kk., stanowiącego zbrodnię komunistyczną. Zarzucającemu podejrzanej przestępstwo miało miejsce w dniu 16 grudnia 1981 r. i polegało na tym, że pełniąc funkcję dyrektora naczelnego Centralnego Ośrodka Informatyki Górnictwa w Katowicach i będąc tym samym funkcjonariuszem państwa komunistycznego, przekroczył swoje uprawnienia, działając na szkodę interesu prywatnego i złośliwie naruszając prawa pracownicze, rozwiązał ze skutkiem natychmiastowym umowy o pracę z 13 pracownikami za udział w dwudziestoczerogodzinnej akcji strajkowej, na podstawie przepisów nieobowiązującego jeszcze dekretu o stanie wojennym i bez podania konkretnej podstawy prawnej.

sygn. akt S 8/00/Zk

Po zajęciu Śląska przez wojska radzieckie wczesną wiosną 1945 r. pojawiły się obwieszczenia wzywające mężczyzn w wieku od 17 do 50 lat do zgłaszania się na okres 14 dni w celu usuwania szkód wojennych. Większość zgłaszających się osób zatrzymano. Wszystkich osadzano w różnych obiektach pilnowanych przez żołnierzy sowieckich. Po zgromadzeniu większej liczby osób transportowano ich do obozów przejściowych, a następnie w głąb ZSRR. Dotychczasowe ustalenia pozwalają na uzasadnione przypuszczenie, iż ze Śląska w ten sposób wywieziono około 30 tys. osób. Transportowano ich w bydłowych wagonach, nawet przez okres 6 tygodni. Panujące mrozy, nieopalone wagony, bardzo złe warunki sanitarne, brak pożywienia i opieki lekarskiej powodowały liczne zgony. Wywiezieni trafiali do obozów pracy usytuowanych na terenie całego Związku Radzieckiego. Wykonywali tam niewolniczą pracę w kopalniach, kamieniołomach, hutach, przy odgruzowywaniu miast i wyrębie lasów oraz w rolnictwie.

Władze polskie były świadome, że wielu spośród deportowanych posiada polskie pochodzenie. Latem 1945 r. komisja powołana przez wicewojewodę katowickiego gen. Ziętkę podjęła działania zmierzające do ich zwolnienia. Sporządzono „Spis wywiezionych górników polskich do ZSRR”, zawierający 9877 nazwisk. Jak wykazało niniejsze śledztwo nie był to spis pełny. Ocenia się, iż do kraju wróciło nie więcej niż 20 proc. deportowanych.

Śledztwo zostało umorzone postanowieniem z dnia 30 czerwca 2006 r. Celem śledztwa było udokumentowanie dramatycznych losów tysięcy Ślązaków wywiezionych w 1945 r. w głąb Związku Radzieckiego oraz poznanie faktycznej skali zjawiska. To, że osiągnięto cele postępowania karnego, nie oznacza, że zarzucono badanie problemu w aspekcie historycznym. Pomimo umorzenia śledztwa Oddziałowe Biuro Edukacji Publicznej w Katowicach prowadzi badania dotyczące deportacji mieszkańców Śląska w roku 1945. Szczególne znaczenie ma projekt badawczy „Deportacje Górnoślązaków do ZSRR w 1945 roku”. Głównym założeniem tego projektu jest stworzenie możliwie pełnej listy osób pokrzywdzonych. Będzie to również utrwaleniem pamięci o ich cierpieniu.

sygn. akt S 88/04/Zk

Związek Represjonowanych Politycznie Żołnierzy Górników Zarząd Okręgowy w Katowicach w dniu 12 sierpnia 2004 r. złożył w IPN Oddział w Katowicach wniosek o wszczęcie śledztwa w sprawie przymusowej pracy żołnierzy górników w zakładach wydobywczych PRL

w okresie od roku 1949 do 1959 r. W oparciu o to doniesienie w dniu 22 listopada 2004 r. wszczęte zostało śledztwo o przestępstwo z art. 191 § 1 kk. w zw. z art. 2 ust. 1 i art. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu. Do tego postępowania włączono wcześniej wszczęte śledztwa na podstawie indywidualnych zawiadomień złożonych przez żołnierzy górników.

W kontynuowanym postępowaniu pozyskano dokumenty, które legły u podstaw stworzenia i funkcjonowania wojskowych batalionów pracy. Inicjatorem utworzenia tego typu jednostek był ówczesny szef Sztabu Generalnego Wojska Polskiego – gen. broni Władysław Korczyc, który w piśmie z dnia 24 czerwca 1949 r. do ministra obrony narodowej zaproponował utworzenie specjalnych batalionów roboczych, do których powoływani mieli być poborowi, nieodbywający zasadniczej służby wojskowej ze względów politycznych. Pierwsze bataliony pracy utworzono rozkazem nr 036 z dnia 5 sierpnia 1949 r., wydanym przez wiceministra obrony narodowej, gen. brygady Edwarda Ochaba. Miały być one przeznaczone do pracy w kopalniach. Następnie minister obrony narodowej marszałek Konstanty Rokossowski w dniu 1 lutego 1951 r. wydał rozkaz nr 008/MON określający kategorie osób, które powinny być skierowane do odbycia zastępczej służby wojskowej. Wśród tych osób znaleźli się poborowi pochodzący ze środowisk bogaczy wiejskich, wywłaszczonych obszarników, kupców, właścicieli przedsiębiorstw przemysłowych, właścicieli większych nieruchomości miejskich oraz synów funkcjonariuszy II Rzeczypospolitej; poborowi wrogo ustosunkowani do ówczesnej rzeczywistości; poborowi, których rodzice, rodzeństwo lub żona byli karani za przestępstwa polityczne; poborowi utrzymujący kontakt z rodziną pozostającą w krajach kapitalistycznych; poborowi skazani za przestępstwa o charakterze politycznym lub społecznym na kary powyżej 1 roku więzienia, bez jej zawieszenia i utraty praw. Powyższe zasady kierowania do batalionów pracy miały wyraźnie charakter dyskryminacyjny wobec określonej kategorii osób.

W toku śledztwa przesłuchano dotychczas w charakterze świadków 65 osób. W dalszym ciągu trwają przesłuchania tych osób, które zgłosiły się w następstwie komunikatu prasowego informującego o prowadzonym śledztwie.

Z zeznań świadków wynika, że po powołaniu do odbycia służby wojskowej nie wiedzieli oni o tym, że skierowani zostaną do pracy w kopalniach węgla kamiennego. Dopiero po dotarciu na miejsce zakwaterowania informowano ich, że będą pracować fizycznie w kopalniach. Kierowani byli do wydobywania i załadunku węgla, mimo iż nie posiadali przygotowania do takiej pracy. Za pracę otrzymywali drobne wynagrodzenie, przy czym większość tej kwoty przeznaczana była na umundurowanie i wyżywienie. Najczęściej nie odbywali żadnego przeszkolenia wojskowego. Ich służba wojskowa trwała od dwóch nawet do trzech lat. Często ulegali wypadkom przy pracy z powodu braku właściwego przygotowania zawodowego.

4. Oddziałowa Komisja w Krakowie

a) zbrodnie nazistowskie

sygn. akt S 19/04/Zn

Podjęte z zawieszenia w dniu 1 kwietnia 2004 r. śledztwo ma wielowątkowy, kompleksowy charakter i obejmuje szereg zabójstw mieszkańców wsi z terenu powiatu miechowskiego, mających miejsce w okresie od maja do lipca 1943 r.: zabójstwo Jana B., Józefy B. i Zofii B. w dniu 13 maja 1943 r. w Sławicach, zabójstwo Wincentego P. w dniu 14 maja 1943 r. w Nasiechowicach, zabójstwo 79 ustalonych z imienia i nazwiska mieszkańców wsi Nasiechowice, Zagaje Zarogowskie, Pojałowice, Dziewięcioły i Muniakowice, zabójstwo w dniu 11 lipca 1943 r. 11 ustalonych z imienia i nazwiska mieszkańców wsi Nasiechowice, zabójstwo w dniu 16 lipca 1943 r. w Nasiechowicach Franciszka P. i Teofili P., zabójstwo w dniu 20 lipca 1943 r. w Muniakowicach Heleny S., zabójstwo w dniu bliżej nieustalonym w lipcu 1943 r. w Janikowicach

Czesława J. oraz zabójstwo w dniu bliżej nieustalonym w lipcu 1943 r. w pobliżu Miechowa Franciszka K. i Janiny K. pochodzących ze wsi Zagaje Zarogowskie.

W toku prowadzonego postępowania karnego, w wyniku intensywnych czynności śledczych, ustalono dane wszystkich zamordowanych osób, jak też krewnych większości ofiar powyższych zbrodni, przesłuchano w charakterze świadków 20 osób, przy czym materiał dowodowy obejmuje łącznie relacje 80 świadków, uzyskano obszerny materiał archiwalny w postaci wniosków odznaczeniowych funkcjonariuszy niemieckich dystryktu krakowskiego, dokumentów z kartoteki zbrodniarzy hitlerowskich, kwestionariuszy dotyczących masowych egzekucji na terenie powiatu miechowskiego oraz materiałów z akt postępowań karnych prowadzonych w latach 1945-1950 przeciwko zbrodniarzom hitlerowskim. Zapoznano się też z kilkunastoma publikacjami i opracowaniami na temat historii regionu miechowskiego w okresie okupacji, zawierającymi między innymi informacje odnośnie do działalności ruchu oporu na tym terenie oraz represji stosowanych przez hitlerowców wobec mieszkańców wsi powiatu miechowskiego, w tym przeprowadzanych akcji pacyfikacyjnych; uzyskano również szereg dokumentów z akt postępowania prowadzonego w tej sprawie przez prokuraturę niemiecką.

Zgromadzony w 14 tomach akt materiał dowodowy pozwolił na szczegółowe odtworzenie okoliczności i przebiegu zbrodni, jak również na ustalenie, iż dokonane przez jednostki niemieckie pacyfikacje wsi Nasiechowice i okolicznych miejscowości stanowiły element szerszej akcji represyjnej skierowanej wobec mieszkańców powiatu miechowskiego, a ich bezpośrednim powodem była dekonspiracja oddziału partyzanckiego Polska Wojskowa Organizacja Rewolucyjna pod dowództwem Bazylego Tatarskiego vel Stanisława Bożęckiego vel Stanisława Tomickiego, którego członkowie pochodzili z pacyfikowanych wsi. Jak bowiem wynika ze szczegółowych ustaleń śledztwa, ofiarami zbrodni byli przede wszystkim partyzanci z oddziału „Tatarskiego”, członkowie ich rodzin, w tym kilku – i kilkunastoletnie dzieci, a nawet dwutygodniowe niemowlę, oraz krewni żony „Tatarskiego.”

W toku śledztwa ustalono jednostki niemieckie biorące udział w akcjach pacyfikacyjnych w dniach 4 czerwca 1943 i 11 lipca 1943 r. oraz funkcjonariuszy, którzy nimi kierowali: komendanta żandarmerii w Miechowie – Willego Buczyńskiego, zastępcę komendanta żandarmerii w Miechowie – Wilhelma Baumgartena, zastępcę komendanta plutonu żandarmerii w Miechowie – Ottona Kappo, szefa gestapo w Miechowie – Franza Bösenköttera, szefa kripo w Miechowie – Phillipa Riedingera i zastępcę szefa kripo w Miechowie – Johanna Karla, a także część funkcjonariuszy gestapo, żandarmerii i kripo bezpośrednio uczestniczących w tych zbrodniach: Josefa Pettersa vel Paździora vel Parzydło, Fritza Noacka vel Kazimierza Nowaka, Pawła Jokela, Siegismunda Hube, Franza Müllera, Samuela Martina, Herberta Chrostka i Bernharda Kletta.

Wilhelm Baumgarten, Paweł Jokel i Fritz Noack zostali w okresie okupacji zabici przez partyzantów z oddziałów AK, natomiast Phillipa Riedingera i Ottona Kappo skazano po wojnie na karę śmierci za zbrodnie popełnione w okresie okupacji na terenie powiatu miechowskiego – wyroki te zostały wykonane; nie żyją też Willi Buczyński, Franz Bösenkötter, Johann Karl i Bernhard Klett. Odnośnie do pozostałych sprawców zbrodni, pomimo intensywnych czynności śledczych, nie zdołano ustalić ich powojennych losów, a w szczególności uzyskać wiarygodnych informacji pozwalających na stwierdzenie, czy osoby te żyją.

Aktualnie śledztwo znajduje się na etapie końcowym, obecnie prowadzone są czynności zmierzające do ustalenia roli i udziału sołtysa wsi Nasiechowice w przedmiotowych zbrodniach.

sygn. akt S 73/06/Zn

Postanowieniem z dnia 3 października 2006 r. wszczęto śledztwo w sprawie zbrodni wojennej, stanowiącej zbrodnię przeciwko ludzkości, popełnionej przez przedstawicieli władzy państwa niemieckiego poprzez naruszenie prawa międzynarodowego polegające na bezprawnym pozbawieniu wolności i nieludzkim traktowaniu obywateli polskich w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu.

W toku niniejszego postępowania, w oparciu o zawiadomienie o przestępstwie złożone przez Stowarzyszenie Ofiar Wojny Zarząd Główny w Bielsku-Białej, podjęto ustalenia i czynności zmierzające do określenia pełnego zakresu przedmiotowego i podmiotowego wskazanego śledztwa oraz zgromadzenie dostępnej dokumentacji źródłowej.

W toku wskazanych czynności dotychczas ustalono 58 osób pokrzywdzonych, tj. osób, które w czasie okupacji hitlerowskiej zostały bezprawnie pozbawione wolności przez władze niemieckie i osadzone w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu. W odniesieniu do tych osób uzyskano dostępną dokumentację źródłową, w głównej mierze pochodzącą z zasobów Państwowego Muzeum Oświęcim-Brzezinka, a także innych instytucji posiadających materiały w opisanym zakresie.

Realizując zamierzenia śledcze, przesłuchano w charakterze świadków 42 osoby spośród ujawnionych pokrzywdzonych bądź ich następców prawnych, uzyskując ustalenia co do przyczyny, miejsca i czasu zatrzymania poszczególnych osób, daty ich osadzenia w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu, okresu pobytu w tym obozie bądź daty i przyczyn śmierci w czasie uwięzienia. W odniesieniu do kolejnych pięciu pokrzywdzonych ustalono, iż osoby te zmarły, i w związku z powyższym podjęto działania zmierzające do ustalenia ich następców prawnych. Równocześnie podjęto czynności zmierzające do przesłuchania dalszych ujawnionych pokrzywdzonych i czynności te są realizowane na bieżąco.

Przedmiotowe śledztwo wymaga kontynuowania w zakresie dotyczącym ujawnienia dalszych pokrzywdzonych, których liczba na obecnym etapie postępowania jest trudna do sprecyzowania. W tym celu, w o oparciu o dostępne materiały źródłowe, kierowane są zapytania do poszczególnych osób. Ponadto na bieżąco analizowane są zebrane materiały celem ujawnienia dalszych źródeł dowodowych.

b) zbrodnie komunistyczne

sygn. akt S 15/05/Zk

Śledztwo wszczęto w dniu 18 lutego 2005 r. w sprawie przekroczenia uprawnień przez funkcjonariusza Służby Bezpieczeństwa w Gorlicach w stosunku do dwóch działaczy NSZZ „Solidarność” poprzez naruszenie ich nietykalności cielesnej polegające na uderzeniu ręką w twarz. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił na przedstawienie funkcjonariuszowi SB Andrzejowi M. zarzutów i przesłuchanie wymienionego w charakterze podejrzanego. Postępowanie przeciwko wymienionemu zostało skierowane na drogę sądową.

Sąd Rejonowy w Gorlicach postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2006 r., uznając zasadność zarzutów skierowanych przeciwko Andrzejowi M., postępowanie wobec niego umorzył na mocy ustawy z dnia 7 grudnia 1989 r. o amnestii.

Orzeczenie sądu w tym zakresie stało się prawomocne.

sygn. akt S 59/05/Zk

Postępowanie w sprawie kontynuowano po wyłączeniu w dniu 22 lipca 2005 r. z akt kompleksowego śledztwa S 16/00/Zk, dotyczącego zbrodniczej działalności funkcjonariuszy byłego Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Dąbrowie Tarnowskiej w latach 1945-1956, wątku dotyczącego pokrzywdzonych Jana i Władysława F., członków niepodległościowej organizacji Służba Wolnej Polsce, oskarżonych w sprawie o sygn. Sr 451/49 byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie. Śledztwo częściowo zakończono umorzeniem w zakresie stosowania niedozwolonych metod śledczych wobec pokrzywdzonych Jana i Władysława F., z powodu śmierci trzech funkcjonariuszy PUBP w Dąbrowie Tarnowskiej. W pozostałym zakresie postępowanie jest kontynuowane celem postawienia w stan oskarżenia jedyne żyjącego sprawcy, Kazimierza W.

Zgromadzony w śledztwie materiał dowodowy pozwolił na przedstawienie Kazimierzowi W. zarzutu popełnienia zbrodni komunistycznej polegającej na przekroczeniu przez niego jako

funkcjonariusza PUBP przysługujących mu uprawnień w celu uzyskania określonej treści wyjaśnień od aresztowanych Jana i Władysława F. w ten sposób, że działając wraz z innymi funkcjonariuszami PUBP w Dąbrowie Tarnowskiej, co do których postępowanie zakończono odrębną decyzją merytoryczną, stosował niedozwolone metody śledcze polegające na fizycznym i moralnym znęcaniu się nad pokrzywdzonymi w okresie od 9 lutego do 30 maja 1949 r. w Dąbrowie Tarnowskiej, tak że w trakcie wielogodzinnych, męczących, nocnych przesłuchań bił pokrzywdzonych metalowym prętem po piętach, kopał po całym ciele, po uprzednim doprowadzeniu do stanu bezbronności przez unieruchomienie rąk i nóg.

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Kazimierz W. nie przyznał się do popełnienia zarzucanej mu zbrodni zasłaniając się niepamięcią.

Po wykonaniu w sprawie czynności kończących śledztwo w dniu 19 października 2006 r. skierowano akt oskarżenia przeciwko Kazimierzowi W. do Sądu Rejonowego Wydział II Karny w Dąbrowie Tarnowskiej .

Postanowieniem z dnia 15 listopada 2006 r. Sąd Rejonowy w Dąbrowie Tarnowskiej, powołując się na dobro wymiaru sprawiedliwości, wystąpił do Sądu Najwyższego z wnioskiem o przekazanie sprawy innemu równorzędnemu sądowi wobec opinii biegłych określających, iż istnieją przeciwwskazania zdrowotne dla uczestnictwa oskarżonego Kazimierza W. w czynnościach procesowych poza miejscem zamieszkania we Wrocławiu.

Dalszy bieg postępowania uzależniony jest od decyzji Sądu Najwyższego.

sygn. akt S 72/05/Zk

Śledztwo zostało wszczęte w dniu 20 października 2005 r. w sprawie przekroczenia uprawnień w dniu 16 października 1982 r. w Krakowie przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej poprzez trzykrotne pobicie zatrzymanego Krzysztofa M., jednak wyniki przesłuchań kolejnych świadków oraz wyniki analiz materiałów archiwalnych pozwoliły na rozszerzenie zakresu przedmiotowego śledztwa, które obecnie obejmuje następujące przestępstwa popełnione przez funkcjonariuszy MO: pobicie w dniach 15 i 16 października 1982 r. na terenie Komendy Wojewódzkiej MO w Krakowie Krzysztofa M., Wojciecha S., Ryszarda S., Jarosława M. i Artura P., pobicie w dniu 16 października 1982 r. na terenie Komendy Dzielnicowej MO Kraków Nowa Huta Roberta N., Mirosława K. i Witolda T., pobicie w dniu bliżej nieustalonym jesienią 1982 r. na terenie Komendy Dzielnicowej MO Kraków Nowa Huta Tomasza M., pobicie w dniu 2 stycznia 1982 r. na terenie IV Komisariatu Milicji Kraków Nowa Huta Ryszarda S. oraz pobicie w dniu 31 sierpnia 1983 r. na terenie Komendy Dzielnicowej MO Kraków Nowa Huta Roberta N., Roberta K., Mariusza S., Bogusława B. i Stanisława K.

W toku prowadzonego postępowania przesłuchano w charakterze świadków 16 osób, w tym wszystkich ustalonych na obecnym etapie śledztwa pokrzywdzonych, przy czym wykonanie czynności z udziałem pokrzywdzonych wymagało wcześniej przeprowadzenia pracochłonnych sprawdzeń i działań poszukiwawczych, gdyż na początku śledztwa nie dysponowano żadnymi bliższymi danymi osób zatrzymanych i pobitych przez milicjantów, a jedynie ich imionami i nazwiskami.

Dokonano oględzin i analiz materiałów archiwalnych oraz akt postępowań sądowych, jakie na początku lat osiemdziesiątych prowadzone były przeciwko niektórym z pokrzywdzonych, a także analiz ponad 2600 akt postępowań, prowadzonych przez kolegia do spraw wykroczeń.

Dotychczas zgromadzony materiał dowodowy pozwolił na szczegółowe odtworzenie przebiegu zatrzymań oraz zajęć mających miejsce na terenie krakowskich jednostek milicji. Z ustaleń tych wynika, iż pokrzywdzeni zatrzymywani byli bezpośrednio po demonstracjach ulicznych na terenie Nowej Huty, przy czym niektórzy z nich w ogóle w zamieszkach tych nie uczestniczyli, po dowiezieniu do komend byli bici, zarówno w trakcie tzw. ścieżek zdrowia, podczas pobytu w aresztach milicyjnych, jak również w czasie przesłuchań i rozmów prowadzonych z nimi przez funkcjonariuszy MO.

Z uwagi na fakt, iż tylko jeden z pokrzywdzonych znał nazwisko sprawcy pobicia, natomiast kilku pozostałych wskazało na ewentualną możliwość rozpoznania sprawców na podstawie

zdjęć, aktualnie gromadzone są materiały, mające na celu ustalenie nazwisk funkcjonariuszy uczestniczących w zatrzymaniach i w czynnościach z udziałem pokrzywdzonych, oraz oględziny akt osobowych tych funkcjonariuszy, których nazwiska udało się ustalić na obecnym etapie śledztwa.

Zabezpieczone w wyniku oględzin akt osobowych zdjęcia funkcjonariuszy MO zostaną następnie okazane pokrzywdzonym, w tym także zdjęcie funkcjonariusza wskazanego z nazwiska przez Witolda T.

Wyniki okazań pozwolą na ukierunkowanie dalszego toku śledztwa, w tym na przedstawienie zarzutów funkcjonariuszom rozpoznanym przez pokrzywdzonych jako sprawcy pobicia.

sygn. akt S 80/05/Zk

Śledztwo wszczęto w dniu 5 grudnia 2005 r. w sprawie pozbawienia wolności w okresie od 10 do 12 listopada 1982 r. w Krakowie Nowej Hucie i Krakowie, oraz pobicia w trakcie zatrzymania Tadeusza K. przez funkcjonariuszy ZOMO.

Po przesłuchaniu pokrzywdzonego i zapoznaniu się ze zdeponowanymi w BUiAD IPN w Krakowie materiałami dotyczącymi zdarzenia, o którym zawiadomił pokrzywdzony, śledztwo rozszerzono celem ustalenia okoliczności zatrzymania i pobicia przez funkcjonariuszy ZOMO około 100 innych ustalonych uczestników demonstracji antykomunistycznych, jakie w dniu 10 listopada 1982 r. rozegrały się na terenie Miasteczka Studenckiego w Krakowie i w centrum Nowej Huty.

W sprawie po zweryfikowaniu danych dotyczących miejsca zamieszkania ustalonych uczestników zdarzeń przesłuchano dotychczas kilkudziesięciu pokrzywdzonych i proces ten trwa z uwagi na trudności w wykonaniu tych czynności, gdyż niektórzy z nich mieszkają poza granicami Polski.

W śledztwie ustalono jednego ze sprawców pobicia osoby, która złożyła zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa, i po uzyskaniu opinii biegłego lekarza dotyczącej stopnia uszkodzenia ciała Tadeusza K. opracowany zostanie zarzut udziału w pobiciu byłemu funkcjonariuszowi ZOMO, Piotrowi K.

Aktualnie trwają poszukiwania materiałów archiwalnych zmierzających do indywidualizacji sprawców pobic innych zatrzymanych w dniu 10 listopada 1982 r. uczestników manifestacji, jak i zmierzające do ustalenia odpowiedzialnego za przeprowadzenie akcji tłumienia protestów.

sygn. akt S 84/05/Zk

Śledztwo wszczęto w dniu 5 stycznia 2006 r. w sprawie przekroczenia uprawnień, kierowania gróźb bezprawnych pod adresem Alojzego W. przez funkcjonariuszy byłej Służby Bezpieczeństwa, do których to czynów dochodziło w roku 1984 w Tarnowie.

Zgromadzony w toku postępowania przygotowawczego materiał dowodowy pozwolił na przedstawienie Aleksandrowi Z. zarzutów, że w okresie od 1 marca do 3 lipca 1984 r. w Tarnowie, będąc funkcjonariuszem Służby Bezpieczeństwa Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Tarnowie i będąc funkcjonariuszem państwa komunistycznego, przekroczył swoje uprawnienia podczas czynności procesowych wykonywanych z udziałem tymczasowo aresztowanego Alojzego W. poprzez wypowiedzianie pod jego adresem gróźb, które wzbudziły w nim uzasadnione obawy, iż zostaną spełnione, czym działał na szkodę interesu prywatnego pokrzywdzonego.

Podejrzany Aleksander Z. nie przyznał się do popełnienia przypisanego mu przestępstwa i złożył wyjaśnienia, które nie korespondowały z ustalonym stanem faktycznym.

W dniu 8 grudnia 2006 r. przeciwko Aleksandrowi Z. wniesiono do Sądu Rejonowego w Tarnowie akt oskarżenia.

sygn. akt S 97/05/Zk

Śledztwo prowadzone jest w sprawie zbrodni komunistycznej popełnionej na szkodę członków opozycji demokratycznej i działaczy NSZZ „Solidarność” z terenu byłego woj.

nowosądeckiego poprzez ich internowanie w okresie stanu wojennego na podstawie decyzji wydawanych przez ówczesnego komendanta wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej w Nowym Sączu.

Śledztwo wszczęto w dniu 24 listopada 2005 r. Przedmiotem śledztwa jest wyjaśnienie okoliczności zaplanowania i przygotowania, a następnie przebiegu akcji internowania obywateli polskich zamieszkałych na terenie byłego woj. nowosądeckiego; ustalenie liczby i tożsamości osób internowanych; miejsc, w których wymienieni byli umieszczani, a także faktu ewentualnego popełnienia innych czynów, realizujących znamiona czynów zabronionych, popełnionych na ich szkodę w czasie i w związku z internowaniem. Celem tychże postępowań karnych jest również ustalenie osób odpowiedzialnych za wyżej opisaną zbrodnię (zarówno z kręgu decydentów, jak i jej wykonawców), popełnioną z motywów politycznych, polegającą na bezprawnym pozbawieniu wolności.

W toku dotychczasowego śledztwa ustalono, iż w wyniku wskazanej akcji w nocy z 12 na 13 grudnia 1981 r. oraz w dniach następnych zatrzymano i internowano 77 osób, w tym Grzegorza S., Jerzego W., Ryszarda P., Tadeusza J., Kazimierza Ł., Tadeusza Rz., Jana D., Jana S., Zygmunta J. i Antoniego S., co do których przeprowadzono już czynności procesowe, w tym przesłuchano ich oraz zabezpieczono posiadane oryginały decyzji o internowaniu, m.in. celem uzyskania opinii biegłego z zakresu badań porównawczych pisma ręcznego na okoliczność ustalenia tożsamości osoby podpisującej przedmiotowe decyzje. Wobec pozostałych 67 osób pokrzywdzonych zachodzi konieczność, po potwierdzeniu ich danych osobowych i ustaleniu aktualnych adresów zamieszkania, przeprowadzenia dalszych czynności procesowych celem wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności popełnionego na ich szkodę przestępstwa.

sygn. akt S 104/05/Zk

Śledztwo w sprawie stosowania w 1982 r. niedozwolonych metod śledczych wobec członka NSZZ „Solidarność” PSS Końskie Stanisława Ś. przez funkcjonariuszy SB z Końskich.

Śledztwo wszczęto postanowieniem z dnia 14 listopada 2005 r. W jego toku przesłuchano kilku świadków, przeprowadzono oględziny akt osobowych funkcjonariusza Janusza C. i akt internowania Stanisława Ś.

Ustalono, iż dwaj funkcjonariusze SB w Końskich Józef D. i Janusz C. – dopuszczali się w 1982 r. wobec Stanisława Ś. stosowania gróźb pozbawienia życia, w tym przy użyciu broni, celem zmuszenia go do odstąpienia od dalszej działalności opozycyjnej.

Śledztwo w części dotyczącej Józefa D. umorzono, albowiem funkcjonariusz ten zmarł w 2002 r. w Końskich.

Natomiast przeciwko Januszowi C. przeprowadzono postępowanie przygotowawcze ad personam.

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Janusz C. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu przestępstwa i odmówił składania wyjaśnień.

Śledztwo zostało już zamknięte i w styczniu 2007 r. zostanie w tej sprawie skierowany akt oskarżenia do Sądu Rejonowego w Końskich.

sygn. akt S 9/06/Zk

Śledztwo wszczęto 22 lutego 2006 r. w sprawie przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa w Krakowie poprzez zmuszanie metodami niezgodnymi z prawem do podjęcia i kontynuowania współpracy z organami SB w charakterze tajnego informatora.

W toku postępowania ustalono, iż funkcjonariusz Służby Bezpieczeństwa Kazimierz K. groźbą oraz wyzywaniem wulgarnymi słowami zmusił osobę do podjęcia współpracy, a następnie do jej kontynuowania i przekazywania informacji istotnych dla ówczesnej władzy komunistycznej.

Nadto stwierdzono, iż wymieniony funkcjonariusz w stosunku do czterech byłych działaczy NSZZ „Solidarność” Kombinatu Huta im. Lenina w Nowej Hucie, po ich zatrzymaniu

w okresie stanu wojennego, przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, iż podczas wykonywania czynności służbowych prowadził wielogodzinne przesłuchania, podczas których osoby wskazane wyzywał wulgarnymi słowami oraz wypowiadał pod ich adresem groźby bezprawne.

Zgromadzony materiał dowodowy pozwolił na przedstawienie Kazimierzowi K. zarzutu popełnienia zbrodni komunistycznej. Wymieniony przesłuchany w charakterze podejrzanego nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu.

W sprawie przeprowadzono oględziny całości ujawnionego w zasobach IPN materiału archiwalnego.

Aktualnie zachodzi konieczność dodatkowego przesłuchania jednego z pokrzywdzonych, uzupełnienia zarzutów podejrzanemu oraz wykonania końcowych czynności procesowych.

sygn. akt S 20/06/Zk

Śledztwo prowadzone jest w sprawie zbrodni komunistycznej polegającej na pobiciu w lipcu i sierpniu 1980 r. w Krakowie przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i Milicji Obywatelskiej, działaczy i sympatyków Studenckiego Komitetu Solidarność, m.in. Pawła W., Wojciecha S. i Jerzego G.

Śledztwo wszczęto w dniu 8 czerwca 2006 r.

Przedmiotem śledztwa jest m.in. czyn polegający na pobiciu i znęcaniu się nad zatrzymanym Pawłem W. w dniu 8 lipca 1980 r. na terenie KWMO w Krakowie przez trzech funkcjonariuszy byłej Służby Bezpieczeństwa. W toku dotychczasowego postępowania przesłuchano w charakterze świadków wymienionego pokrzywdzonego oraz dalszych 8 świadków, a nadto zapoznano się z aktami postępowania przygotowawczego prowadzonego na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych ubiegłego wieku wobec działaczy krakowskiego SKS-u. Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego ustalono nazwiska dwóch sprawców popełnionego na szkodę Pawła W. czynu, którym następnie przedstawiono zarzuty popełnienia przestępstwa i przesłuchano ich w charakterze podejrzanych. Zapoznano się także z aktami personalnymi obu funkcjonariuszy, potwierdzając w ten sposób ich służbę w SB w okresie objętym zarzutem. Planowane jest sporządzenie przeciwko nim aktu oskarżenia i skierowanie go do sądu.

Aktualnie prowadzone są nadto dalsze czynności mające na celu ustalenie trzeciego współsprawcy przestępstwa, w tym m.in. kompletowanie zdjęć byłych funkcjonariuszy SB w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia czynności okazania.

Jednocześnie w odrębnym postępowaniu kontynuowane będą czynności mające na celu wyjaśnienie okoliczności pobicia Pawła W., Wojciecha S. i Jerzego G. w dniu 7 sierpnia 1980 r., a także innych przypadków i form represji podejmowanych przez SB wobec działaczy krakowskiego SKS-u w okresie jego działalności.

sygn. akt S 40/06/Zk

Śledztwo w sprawie zbrodni komunistycznych popełnionych w latach 1945-1949 w Kielcach i Radomiu przez funkcjonariusza WUBP w Kielcach, Waława Z.

Śledztwo wszczęto postanowieniem z dnia 23 czerwca 2006 r., po ukazaniu się artykułu w „Gazecie Polskiej”, dotyczącego zbrodniczej działalności Waława Z. jako kata więzienia w Kielcach.

W toku prowadzonego postępowania przygotowawczego przesłuchano kilku świadków, dokonano oględzin akt osobowych funkcjonariusza WUBP w Kielcach Waława Z. znajdujących się w zasobach archiwalnych BUiAD w Krakowie. Włączono też do materiału dowodowego śledztwa dokumenty zebrane w śledztwie prowadzonym przez byłą Okręgową Komisję Badania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Kielcach.

Tak zebrany materiał dowodowy dawał podstawy do przedstawienia Waławowi Z. zarzutu popełnienia przestępstwa.

Jednak w toku śledztwa, jeszcze przed przedstawieniem zarzutu, ustalono, że Waław Z. zmarł w dniu 4 sierpnia 2006 r., co potwierdzono odpisem aktu zgonu.

W tej sytuacji śledztwo w sprawie S 40/06/Zk umorzono postanowieniem z dnia 14 grudnia 2006 r.

sygn. akt S 42/06/Zk

Śledztwo wszczęto w dniu 2 października 2006 r. w sprawie przekroczenia uprawnień poprzez stosowanie niedozwolonych metod śledczych – kierowania gróźb karalnych pod adresem Kazimierza P. przez funkcjonariusza byłej Służby Bezpieczeństwa, do których to czynów dochodziło w ciągu 1969 i 1970 roku na terenie Nowego Targu.

Do chwili obecnej przesłuchano świadków, w tym pokrzywdzonego, zgromadzono materiały archiwalne, w tym teczki personalne byłych funkcjonariuszy SB w Nowym Targu, dokonano okazania tablic poglądowych pokrzywdzonemu. Z uwagi na fakt, iż pokrzywdzony rozpoznał na zdjęciu sprawcę przestępstwa, w dalszej fazie śledztwa zostaną przesłuchani w charakterze świadka trzej funkcjonariusze byłej SB, po czym zostanie przedstawiony zarzut popełnienia przestępstwa wytypowanemu funkcjonariuszowi SB.

W terminie do końca kwietnia 2007 r. planowane jest zakończenie postępowania przygotowawczego i skierowanie do sądu aktu oskarżenia.

sygn. akt S 84/06/Zk

Postanowieniem z dnia 22 listopada 2006 r. wszczęto śledztwo w sprawie bezprawnego pozbawienia wolności przez funkcjonariuszy KWMO w Krakowie, członka NSZZ „Solidarność” Ryszarda L. w okresie od 12/13 grudnia 1981 do 11 marca 1982 r. w Krakowie, Nowym Wiśnicz i Załężu oraz innych bezprawnie pozbawionych wolności na mocy decyzji o internowaniu, wydanej przez komendanta wojewódzkiego MO w Krakowie.

Przedmiotem niniejszego postępowania są zdarzenia polegające na bezprawnym pozbawieniu wolności działaczy opozycji demokratycznej oraz NSZZ „Solidarność” w związku z ich internowaniem w okresie od 12 do 16 grudnia 1981 r. na mocy decyzji komendanta wojewódzkiego MO w Krakowie. Śledztwo w niniejszej sprawie obejmuje tym samym zdarzenia tego rodzaju, stanowiące zbrodnie komunistyczne, popełnione na terenie byłego woj. krakowskiego.

W toku śledztwa przyjęto protokolarne zawiadomienia o przestępstwie oraz przesłuchano w charakterze świadków troje z pokrzywdzonych, tj. Janinę G., Ryszarda L. oraz Adama M., i członków ich rodzin.

Ponadto w ramach śledztwa w odniesieniu do wymienionych uzyskano materiały archiwalne pochodzące z zasobów Oddziałowego Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów w Krakowie, a także dokumenty udostępnione przez pokrzywdzonych, w tym także w postaci decyzji o internowaniu.

Realizując zaplanowane czynności śledcze, zwrócono się do ww. Biura o udostępnienie wszelkich materiałów dotyczących internowanych z terenu byłego woj. krakowskiego i aktualnie kontynuowana jest kwerenda archiwalna.

Uzyskanie tych materiałów pozwoli na określenie pełnego zakresu podmiotowego i przedmiotowego tego śledztwa i na podjęcie czynności zmierzających do jego merytorycznego zakończenia.

Niezależnie od powyższego, w oparciu o zeznania dotychczas przesłuchanych pokrzywdzonych podejmowane są działania celem ustalenia, czy represjonowanie ww. przez funkcjonariuszy ówczesnych organów ścigania wyczerpuje znamiona zbrodni komunistycznej. Poczynienie wskazanych ustaleń oraz zebranie dowodów pozwoli na podjęcie decyzji merytorycznej.

5. Oddziałowa Komisja w Lublinie

a) zbrodnie nazistowskie

sygn. akt S 50/05/Zn

Śledztwo w sprawie całokształtu zbrodni hitlerowskich, popełnionych w latach 1941-1944 w obozie koncentracyjnym na Majdanku w Lublinie, polegających w szczególności na dokonywaniu masowych i indywidualnych zabójstw, jak też na stosowaniu wszelkich innych metod i sposobów zagłady osadzonych w tym obozie więźniów różnych narodowości, w wyniku czego poniosło śmierć około jednego miliona osób.

W toku postępowania zapoznano się z aktami postępowania karnego o sygn. Ds. 56/64, prowadzonego przez b. Główną Komisję Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce, podjęto czynności zmierzające do wycofania z zasobu archiwalnego akt tego postępowania karnego.

Ustalono, iż w Wiedniu żyje jeszcze jedna ze strażniczek KL Lublin i w tym zakresie wyłączono do odrębnego postępowania materiały dotyczące tej osoby celem opracowania stosownych wniosków o międzynarodową pomoc prawną.

Wykonywane obecnie czynności ukierunkowane są na ustalenie kolejnych źródeł dowodowych mogących doprowadzić do rzeczywistego ustalenia rozmiaru zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego i osób z nim współdziałających.

sygn. akt S 60/05/Zn

Śledztwo wszczęte 2 marca 2006 r. z zawiadomienia obywatela Izraela w sprawie zabójstw 8 osób narodowości żydowskiej w październiku 1943 r. we wsi Przegaliny w byłym woj. lubelskim.

W sprawie ustalono i przesłuchano bezpośrednich świadków zdarzeń stanowiących przedmiot śledztwa, poszukiwane są materiały dotyczące postępowań karnych, jakie miały być wcześniej prowadzone przeciwko jednemu ze wskazanych przez zawiadamiającego sprawców zbrodni, podejmowane są próby odnalezienia szczątków osób pokrzywdzonych.

Nadto zawiadamiający podejmuje próby przeprowadzenia ekshumacji szczątków osób pokrzywdzonych i przeniesienia ich na cmentarz żydowski w Izraelu.

b) zbrodnie komunistyczne

sygn. akt S 4/00/Zk

Śledztwo wszczęte 13 listopada 2000 r. w sprawie bezprawnego pozbawienia wolności w styczniu 1953 r. nieletnich członków organizacji konspiracyjnej o nazwie „Wolna Polska” oraz stosowania wobec nich niedozwolonych metod śledczych przez funkcjonariuszy b. PUBP w Puławach.

W sprawie przedstawiono b. funkcjonariuszowi PUBP w Puławach Waławowi P. zarzut popełnienia zbrodni komunistycznej, polegającej na fizycznym i moralnym znęcaniu się nad zatrzymanym członkiem organizacji niepodległościowej – Zygmuntem Sz. poprzez bicie ręką po twarzy, kopanie po nogach, zmuszanie do wykonywania wyczerpujących ćwiczeń fizycznych oraz ubliżanie słowami wulgarnymi, w celu uzyskania zeznań o określonej treści.

W dniu 23 stycznia 2006 r. skierowano do Sądu Rejonowego II Wydziału Karnego w Puławach akt oskarżenia przeciwko Waławowi P. Postanowieniem z dnia 27 grudnia 2006 r. postępowanie karne zostało umorzone wobec śmierci oskarżonego.

sygn. akt S 51/01/Zk

Śledztwo wszczęte 18 stycznia 2002 r. w sprawie fizycznego znęcania się nad Józefem Z. i innymi członkami organizacji niepodległościowej Zrzeszenia WiN przez b. funkcjonariuszy WUBP w Lublinie i KBW w Lublinie.

W sprawie ustalono, że Józef Z. został w dniu 12 stycznia 1952 r. zatrzymany wraz z innymi osobami. Podczas długotrwałych przesłuchań odbywających się w siedzibie WUBP w Lublinie był wielokrotnie bity pięścią w brzuch oraz pluto mu w twarz. W związku z tym przedstawiono b. oficerowi śledczemu WUBP w Lublinie Aleksandrowi r. zarzut popełnienia zbrodni komunistycznej polegającej na przekroczeniu uprawnień i znęcaniu się fizycznym i moralnym nad zatrzymanym poprzez bicie go pięścią w brzuch oraz plucie w twarz.

W dniu 06 lipca 2006 r. skierowano do Sądu Rejonowego III Wydziału Karnego w Lublinie akt oskarżenia przeciwko Aleksandrowi r. Następnie sprawa została przekazana do dalszego prowadzenia do Sądu Rejonowego w Zamościu.

sygn. akt S 164/01/Zk

Śledztwo podjęte z zawieszenia 6 czerwca 2001 r. w sprawie zabójstw 3 członków oddziału Zrzeszenia WiN, dowodzonego przez Aleksandra M. ps. „Drażał”, dokonanych 25 sierpnia 1950 r. w Kolonii Wawrzyszów, obecnie gmina Wolanów, pow. radomski, przez b. funkcjonariuszy WUBP w Kielcach.

W śledztwie ustalono, że w dniu 23 lipca 1950 r. funkcjonariusze WUBP w Kielcach zatrzymali Mariana B. ps. „Zbych” – byłego członka oddziału „Drażała”. Wszedł on w skład grupy likwidacyjnej wraz z 3 funkcjonariuszami UB. W dniu 25 sierpnia 1950 r., grupa likwidacyjna dokonała podstępnie zabójstw Aleksandra M. ps. „Drażał”, Zbigniewa E. ps. „Powstańczyk” i Zygmunta Ch. ps. „Lew”.

W dniu 6 grudnia 2005 r. skierowano do Sądu Okręgowego w Radomiu akt oskarżenia przeciwko jednemu z b. funkcjonariuszy WUBP w Kielcach Zygmunтови Ł. Oskarżono go o popełnienie zbrodni zabójstwa zagrożonej karą dożywotniego pozbawienia wolności. W trakcie procesu oskarżony zmarł. Z tego powodu Sąd Okręgowy w Radomiu w dniu 25 października 2006 r. umorzył prowadzone przeciwko niemu postępowanie.

sygn. akt S 58/03/Zk

Śledztwo wszczęte 9 lutego 2004 r. w sprawie bezprawnego pozbawienia wolności i pobicia 30 września 1978 r. w pomieszczeniach posterunku MO w Milejowie Janusza R., członka Tymczasowego Komitetu Samoobrony Chłopskiej Ziemi Lubelskiej.

W dniu 28 grudnia 2004 r. zarzuty w tej sprawie przedstawiono Józefowi R., a w dniu 15 marca 2005 r. – po ustaleniu drugiego sprawcy tego czynu – Zdzisławowi H. Zarzucono im, że 30 października 1978 r., w Milejowie bezprawnie pozbawili wolności w pomieszczeniach posterunku MO Janusza R., a następnie pobili go, zadając uderzenia pięściami w twarz i głowę.

W dniu 24 czerwca 2005 r., do Sądu Rejonowego IV Wydziału Karnego w Lublinie skierowano akt oskarżenia przeciwko b. funkcjonariuszowi SB Zdzisławowi H., a w dniu 7 lipca 2005 r. przeciwko b. funkcjonariuszowi Wydziału II SB KWMO w Lublinie Józefowi R. Postępowania przeciwko Zdzisławowi H. i Józefowi R. zostały przez sąd połączone.

W wyroku z dnia 14 września 2006 r. Sąd Rejonowy w Lublinie uznał Zdzisława H. i Józefa R. za winnych zarzucanych im czynów i wymierzył każdemu z nich karę 2 lat i 3 miesięcy pozbawienia wolności.

Od wyroku apelację złożył prokurator IPN po stwierdzeniu, iż sąd nie uznał, że postępowanie oskarżonych stanowiło również zbrodnie przeciwko ludzkości. Apelację złożyli też obrońcy oskarżonych.

sygn. akt S 5/04/Zk

Śledztwo w sprawie pozbawienia wolności ze szczególnym udręczeniem uczestników protestu społecznego w Radomiu w dniu 25 czerwca 1976 r.

Śledztwo zostało przejęte w dniu 19 stycznia 2004 r. z Prokuratury Okręgowej w Radomiu po zwróceniu tej sprawy przez Sąd Okręgowy w Radomiu celem uzupełnienia.

Zgodnie z zaleceniami Sądu Okręgowego w Radomiu przystąpiono do ustalenia uczestników zdarzenia. Zapoznano się z aktami prawomocnie umorzonego śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w Radomiu. W toku śledztwa stwierdzono, że tzw. ścieżki zdrowia stanowiły szczególne udręczenie pozbawionych wolności pokrzywdzonych, co uzasadniać będzie oskarżenie sprawców odpowiedzialnych za bezprawne pozbawienie wolności uczestników protestu o popełnienie kwalifikowanego typu tego przestępstwa.

W minionym okresie sprawozdawczym w dalszym ciągu przeprowadzano kwerendy w BUiAD IPN, Komendzie Głównej Policji, komendach wojewódzkich Policji, archiwach i innych instytucjach państwowych oraz zaznajomiono się z wytypowanymi jednostkami archiwalnymi. Przedstawiono zarzuty popełnienia zbrodni komunistycznych 35 funkcjonariuszom b. ZOMO. Przesłuchano w charakterze świadków około 200 osób. Wytypowano do przesłuchania w dalszej kolejności około 1000 osób, w tym – oprócz pokrzywdzonych – także pozostałych członków Grupy Śledczej zorganizowanej w KWMO w Radomiu w ramach operacji pod kryptonimem „Lato 76”, kierownictwa komisariatów MO w Przyszusze, Grójcu i Białobrzegach, aresztów śledczych w Grójcu i Kielcach, członków Kolegium ds. Wykroczeń przy Prezydencie Miasta Radom, członków Kolegium ds. Wykroczeń przy Wojewodzie Radomskim, prokuratorów byłej Prokuratury Generalnej, prokuratorów byłej Prokuratury Wojewódzkiej w Radomiu, prokuratorów byłych prokuratur rejonowych okręgu radomskiego, byłych prokuratur okręgów kieleckiego i lubelskiego, którzy wykonywali lub bezpośrednio nadzorowali czynności z zatrzymanymi uczestnikami protestu społecznego.

Planuje się przedstawienie kolejnych zarzutów.

sygn. akt S 44/05/Zk

Śledztwo wszczęte 1 grudnia 2005 r. w sprawie zbrodni komunistycznych polegających na bezprawnym pozbawieniu wolności w okresie od dnia 12 grudnia 1981 do początku 1983 r. w Lublinie i innych miejscowościach b. województwa lubelskiego bliżej nieokreślonej liczby osób, w związku z realizacją decyzji b. komendanta wojewódzkiego MO w Lublinie wydanych bez podstawy prawnej, tj. z powołaniem się na art. 42 nigdy nieopublikowanego w „Dzienniku Ustaw”, a więc nieobowiązującego dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o ochronie bezpieczeństwa Państwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, co było przejawem represji wobec przeciwników politycznych i stanowiło przestępstwo według polskiej ustawy karnej wówczas obowiązującej.

W toku śledztwa zapoznano się z materiałami archiwalnymi wytypowanymi przez archiwa IPN. Ustalono dane personalne osób internowanych na terenie b. województwa lubelskiego. Następnie za pośrednictwem CBA w Warszawie ustalono adresy zamieszkania ujętych w wykazie osób internowanych, po czym podjęto czynności procesowe z ich udziałem. Zabezpieczono procesowo teczki osobowe funkcjonariuszy biorących udział w zatrzymywaniu pokrzywdzonych. Aktualnie kontynuowane są czynności procesowe, zmierzające do wyjaśnienia wszystkich okoliczności zdarzeń oraz podjęcia decyzji w przedmiocie merytorycznego sposobu zakończenia postępowania.

Podobne czynności przeprowadzane są w śledztwach o:

sygn. akt S 45/05/Zk – w związku z realizacją decyzji b. komendanta wojewódzkiego MO w Chełmie,

sygn. akt S 46/05/Zk – w związku z realizacją decyzji b. komendanta wojewódzkiego MO w Siedlcach,

sygn. akt S 47/05/Zk – w związku z realizacją decyzji b. komendanta wojewódzkiego MO w Białej Podlaskiej,

sygn. akt S 48/05/Zk – w związku z realizacją decyzji b. komendanta wojewódzkiego MO w Zamościu,

sygn. akt S 49/05/Zk – w związku z realizacją decyzji b. komendanta wojewódzkiego MO w Radomiu.

sygn. akt S 62/05/Zk

Śledztwo w sprawie znęcania się nad zatrzymanymi Zofią P. i Apolonią L. przez b. funkcjonariusza PUBP w Puławach zostało 30 listopada 2005 r. wyłączone ze sprawy dotyczącej zabójstw i innych zbrodni komunistycznych oraz zbrodni przeciwko ludzkości popełnionych w latach 1945-1946 przez funkcjonariuszy PUBP w Puławach.

W toku śledztwa ustalono, iż w dniu 10 sierpnia 1946 r. b. funkcjonariusze PUBP w Puławach pobili podczas zatrzymania Zofię P., a dwa dni później zatrzymano Apolonię L. Pokrzywdzone przetrzymywano do dnia 28 października 1946 r. w areszcie UB w Nałęczowie, a następnie w siedzibie b. PUBP w Puławach. Materiał dowodowy pozwolił na przedstawienie b. funkcjonariuszowi PUBP w Puławach Bolesławowi O. zarzutów popełnienia zbrodni komunistycznej i zbrodni przeciwko ludzkości polegających na przekroczeniu uprawnień oraz znęcaniu się fizycznym i moralnym nad pozbawionymi wolności Zofią P. i Apolonią L. poprzez bicie ich rękoma, drewnianym kijem i gumowym pejczem po twarzy oraz całym ciele. Wobec pokrzywdzonych używano również słów wulgarnych i obelżywych.

W dniu 18 grudnia 2006 r. skierowano do Sądu Rejonowego II Wydziału Karnego w Opolu Lubelskim akt oskarżenia przeciwko Bolesławowi O.

sygn. akt S 10/06/Zk

Śledztwo w sprawie przekroczenia uprawnień przez b. funkcjonariusza WUBP w Lublinie zostało 21 lutego 2006 r. wyłączone ze sprawy dotyczącej wielokrotnego, bezprawnego pozbawienia wolności jednego z członków NSZZ „Solidarność”.

W toku prowadzonego śledztwa przedstawiono b. funkcjonariuszowi WUBP w Lublinie Stanisławowi Sz. zarzut popełnienia zbrodni komunistycznej polegającej na tym, że w okresie od 26 października 1983 do 15 maja 1984 r. przekroczył swoje uprawnienia w toku prowadzonych przesłuchań w ten sposób, że groził pokrzywdzonemu, działaczowi opozycji politycznej Januszowi M., pobicie i używał wobec niego słów wulgarnych w celu wywarcia na niego wpływu, to jest zmuszenia do składania zeznań i wyjaśnień określonej treści.

W dniu 18 maja 2006 r. skierowano do Sądu Rejonowego III Wydziału Karnego w Lublinie akt oskarżenia przeciwko Stanisławowi Sz.

sygn. akt S 23/06/Zk

Śledztwo przeciwko Janowi D. podejrzanemu o wzięcie udziału w pobiciu w nocy 25/26 czerwca 1976 r. na terenie Komisariatu MO w Szydłowcu 28 osób zatrzymanych w związku z protestem społecznym, mającym miejsce w dniu 25 czerwca 1976 r. w Radomiu, oraz podejrzanemu o pobicie w dniu 25 czerwca 1976 r. w Radomiu, Mariana Sz. – zostało wyłączone ze śledztwa o sygn. S 5/04/Zk w sprawie represji wobec osób zatrzymanych w związku z protestem społecznym mającym miejsce w Radomiu.

W dniu 9 czerwca 2006 r. skierowano do Sądu Rejonowego w Radomiu akt oskarżenia przeciwko Janowi D. – byłemu funkcjonariuszowi ZOMO w Lublinie. W dniu 23 listopada 2006 r. przed Sądem Okręgowym w Radomiu (sprawa została przekazana do tego sądu z uwagi na jej wagę i zawiłość) odbyła się pierwsza rozprawa. Oskarżony nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów.

c) inne zbrodnie

sygn. akt S 1/00/Zi

Śledztwo podjęte z zawieszenia w dniu 27 listopada 2000 r. w sprawie zbrodni ludobójstwa popełnionych na terenie woj. wołyńskiego w latach 1939-1945 przez nacjonalistów ukraińskich, a w szczególności dopuszczenia się zabójstw kilkudziesięciu tysięcy mężczyzn, kobiet i dzieci narodowości polskiej, znęcania się fizycznego, psychicznego nad członkami polskiej grupy narodowej, zniszczenia lub kradzieży ich mienia oraz stosowania innych represji i czynów nieludzkich w celu stworzenia warunków życia groźących im biologicznym wyniszczeniem bądź zmuszających do opuszczenia swoich siedzib i ucieczki z terenów woj. wołyńskiego.

W okresie sprawozdawczym uzyskano dowody z zeznań 51 świadków, zapoznano się z 284 tomami akt archiwalnych.

Z uwagi na fakt, iż Centrala Krajowej Administracji Wymiaru Sprawiedliwości w Ludwigsburgu poinformowała, że nie jest w stanie pomóc w poszukiwaniach materiałów archiwalnych, opracowano stosowny wniosek do niemieckich organów wymiaru sprawiedliwości.

Uzyskano szereg nowych materiałów archiwalnych i procesowych od organów wymiaru sprawiedliwości Ukrainy. Nie udało się jednak do chwili obecnej odnaleźć rozkazu, uchwały, które w sposób jednoznaczny wskazywałyby na podjęcie decyzji o eksterminacji Polaków.

W najbliższym czasie planuje się skierowanie kolejnych wniosków o udzielenie międzynarodowej pomocy prawnej.

6. Oddziałowa Komisja w Łodzi

a) zbrodnie nazistowskie

sygn. akt S 35/06/Zn

Śledztwo w sprawie zbrodni ludobójstwa popełnionych w Obozie Koncentracyjnym w Warszawie (Konzentrationslager Warschau).

Postępowanie wszczęto po raz pierwszy w maju 1945 r. Wkrótce zaniechano wykonywania w śledztwie jakichkolwiek czynności, bowiem na terenie zajmowanym wcześniej przez KL Warschau zorganizowano obóz dla jeńców niemieckich i volksdeutschów, do którego nie było wstępu. W 1974 r. Główna Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce ponownie wszczęła śledztwo w tej sprawie, było ono prowadzone z przerwami do 1996 r., kiedy to przekazano materiały Prokuraturze Wojewódzkiej w Warszawie, ta zaś postanowieniem z dnia 30 maja 1996 r. umorzyła postępowanie. Wobec ujawnienia nowych, nieznanych dotychczas okoliczności prokurator wojewódzki w Warszawie 15 stycznia 2002 r. podjął umorzone postępowanie, które następnie przejęła Oddziałowa Komisja w Warszawie. Na mocy zarządzenia dyrektora Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu z dnia 4 sierpnia 2006 r. śledztwo przekazano do dalszego prowadzenia Oddziałowej Komisji w Łodzi.

Ze zgromadzonego dotychczas materiału dowodowego wynika, że na terenie dawnego więzienia wojskowego u zbiegu ulic Gęsiej i Zamenhofs w marcu 1943 r. utworzono obóz pracy pod nazwą Arbeitserziehungslager der Sicherheitspolizei Warschau. Rozkazem Himmlera z dnia 11 czerwca 1943 r. obóz ten przekształcono w obóz koncentracyjny dla Żydów; w dniu 19 lipca 1943 r. do obozu dotarł transport pierwszych 300 więźniów. W późniejszym okresie systematycznie przybywały do niego kolejne transporty, w tym Żydów holenderskich, belgijskich, greckich i francuskich. W związku z tym obóz koncentracyjny przy ul. Gęsiej uległ powiększeniu i obejmował ostatecznie obszar między ulicami Zamenhofs, Okopową, Ostrowską, Wołyńską, Glinianą wzdłuż ul. Gęsiej. W kwietniu 1944 r. KL Warschau został zlikwidowany

jako samodzielna jednostka organizacyjna i podporządkowany Konzentrationslager Lublin. W dniu 5 sierpnia 1944 r., w czasie Powstania Warszawskiego, obóz został zdobyty przez żołnierzy Batalionu „Zośka”.

W toku śledztwa wyjaśniana jest też hipoteza procesowa, że teren KL Warschau obejmował również obszar Warszawy Zachodniej, gdzie w tunelu kolejowym pod torami wzdłuż ul. Bema miały funkcjonować komory gazowe. W świetle zgromadzonego dotychczas materiału dowodowego wersji tej nie można, jak dotąd, uznać za dostatecznie wyjaśnioną. Weryfikowana jest również hipoteza o istnieniu obozu koncentracyjnego Warszawa – Koło i w tym zakresie kontynuowane są czynności procesowe. W oparciu o zgromadzone dotychczas dowody nie można jednoznacznie ustalić liczby ofiar KL Warschau; na obecnym etapie śledztwa liczbę tę szacować można na kilkanaście do kilkudziesięciu tysięcy. Szacunek ten nie obejmuje ofiar zabitych w czasie przymusowej ewakuacji obozu pod koniec lipca 1944 r. ani też egzekucji więźniów Pawiaka, dokonywanych poza budynkami więzienia na okolicznych ulicach.

W ostatnim okresie zwrócono się do prokuratury w Niemczech o przesłuchanie w charakterze świadków byłych więźniów KL Warschau, gromadzono dokumentację archiwalną i analizowano opracowania historyczne dotyczące obozu. W toku dalszego śledztwa planowane jest kontynuowanie czynności śledczych zmierzających do wyjaśnienia wątpliwości dotyczących obozów Warszawa Zachodnia i Warszawa Koło, zwłaszcza przesłuchanie świadków, którzy zgłaszają się po kolejnych publikacjach poświęconych tym zagadnieniom. Sprawa KL Warschau oraz dotychczasowe rezultaty śledztwa, z uwagi na społeczne zainteresowanie, uchwałą Sejmu z lipca 2001 r. oraz oczekiwania członków Komitetu Budowy Pomnika KL Warschau, jest przedmiotem publikacji stanowiska IPN, a także przygotowania przez Instytut publikacji naukowej¹.

b) zbrodnie komunistyczne

sygn. akt S 13/01/Zk

Śledztwo wszczęte 8 marca 2001 r., w sprawie pacyfikacji przez partyzantów sowieckich w styczniu 1944 r. wsi Koniuchy, gm. Bieniakonie, pow. Lida, woj. nowogrodzkie i zabójstwa kilkudziesięciu mieszkańców tej wsi.

Wieś Koniuchy była dużą polską wsią, liczyła ok. 60 zabudowań i ponad 300 mieszkańców. Koniuchy usytuowane były na skraju Puszczy Rudnickiej, w której znajdowały się bazy partyzantów sowieckich. Partyzanci w czasie powtarzających się napadów na tę wieś rabowali jej mieszkańcom żywność, odzież, bydło. Z tego powodu w Koniuchach utworzono oddział samoobrony, który skutecznie uniemożliwiał partyzantom dalszy rabunek. Jak wynika z poczynionych ustaleń, w nocy z 28 na 29 stycznia 1944 r. grupa partyzantów sowieckich otoczyła wieś i ok. piątej rano przystąpiła do ataku, który trwał 1,5-2 godziny. Pochodniami podpalano słomiane dachy domów, do wybudzonych, uciekających mieszkańców strzelano na oślep. W wyniku ataku zginęło co najmniej 38 osób, kilkanaście zostało rannych. Część ofiar spłonęła w swych domach, część zginęła od strzału z broni palnej. Wśród ofiar byli mężczyźni, kobiety i małe dzieci. Spalono większość zabudowań, ocalało tylko kilka domów. Atak na Koniuchy przeprowadziła studwudziesto-stupiędziesięcio osobowa grupa partyzantów sowieckich pochodzących z różnych oddziałów stacjonujących w Puszczy Rudnickiej, takich jak: „Śmierć Okupantowi”, „Śmierć Faszyzmowi”, „Piorun”, „Margirio”, oddział im. Adama Mickiewicza. Pierwszy z wymienionych oddziałów należał do Brygady Kowieńskiej Litewskiego Sztabu Ruchu Partyzanckiego, pozostałe zaś do Brygady Wileńskiej. Oddziały te były wielonarodowościowe. Należeli do nich m. in. partyzanci żydowscy, uciekinierzy z gett w Kownie i Wilnie. Z kopii szyfrogramu z dnia 31 stycznia 1944 r. autorstwa Genrikasa

¹ Przygotowywana jest publikacja dot. KL Warschau autorstwa B. Kopki (BEP IPN).

Zimanasa (Henocho Zimana), I sekretarza Południowego Obwodowego Komitetu KP Litwy a jednocześnie dowódcy Południowej Brygady Partyzanckiej, do naczelnika Litewskiego Sztabu Ruchu Partyzanckiego w Moskwie, Antanasa Śnieckusa, wynika, że: „29 stycznia połączona grupa oddziałów wileńskich, oddziału «Śmierć Okupantowi», «Margirio» i grupy specjalnej Sztabu Generalnego całkowicie spaliła najbardziej zagorzałą w samoobronie wieś powiatu Ejszyskiego Koniuchy”.

W toku śledztwa przesłuchano już świadków mieszkających w kraju, zakończono również poszukiwania dokumentów w polskich archiwach. Zwrócono się z odezwaniami o zagraniczną pomoc prawną do organów ścigania Republiki Białoruskiej, dwukrotnie do Republiki Litewskiej, do Federacji Rosyjskiej. Uzyskano obszerny materiał dowodowy w postaci zeznań mieszkańców Koniuch, naocznych świadków zbrodni i dokumentów archiwalnych (meldunki policji litewskiej, szyfrogramy partyzantów sowieckich, kopie akt osobowych partyzantów sowieckich, w których to aktach są adnotacje, że uczestniczyli oni w ataku, kopie dzienników bojowych sowieckich oddziałów partyzanckich). Uzyskano materiał dowodowy od organów ścigania Izraela, stanowiący realizację skierowanego wniosku o pomoc prawną. Są to m. in. protokoły przesłuchania świadków, wspomnienia partyzantów żydowskich. Aktualnie są one tłumaczone na język polski.

sygn. akt S 63/02/Zk

Śledztwo wszczęte 14 sierpnia 2002 r. przeciwko Edwardowi F., podejrzanemu o fizyczne i psychiczne znęcanie się nad pozbawionymi wolności członkami niepodległościowej organizacji „Skauting” w okresie od kwietnia do maja 1953 r.

W dniu 14 listopada 2006 r. skierowano do Sądu Rejonowego w Pabianicach akt oskarżenia przeciwko Edwardowi F., b. funkcjonariuszowi PUBP w Łasku, oskarżonemu o to, że od kwietnia 1953 r. do października 1953 r. znęcał się fizycznie i psychicznie nad Hieronimem K., Alfonsem B., Jerzym P. i Henrykiem A. w ten sposób, że w czasie wielokrotnych, kilkugodzinnych przesłuchań przeprowadzanych o różnych porach dnia i nocy bił przesłuchiwanego bykowcem po plecach, a także pięścią i ręką po twarzy, groził umieszczeniem w komórcę z wodą oraz znieważał słowami obelżywymi. W toku rozprawy Edward F. nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu przestępstw.

Wyrokiem z dnia 27 kwietnia 2006 r. Edward F. został uznany za winnego wszystkich zarzucanych mu czynów i skazany na karę łączną 2 lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat.

sygn. akt S 1/05/Zk

Śledztwo przeciwko osobom odpowiedzialnym za negatywną weryfikację dziennikarzy łódzkich w okresie stanu wojennego: Michałowi W., Zdzisławowi K., Mieczysławowi K. i Andrzejowi H.

Postępowanie zostało wszczęte w dniu 9 maja 2005 r. w sprawie dokonanego w okresie od stycznia do marca 1982 r. w Łodzi i regionie łódzkim w stosunku do co najmniej 35 dziennikarzy złośliwego naruszenia praw pracowniczych przez podjęcie z przyczyn politycznych decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy oraz pomocnictwa do tego czynu przez członków wojewódzkich komisji weryfikacyjnych, jak też przekroczenia swoich uprawnień przez osoby pełniące funkcje kierownicze w Łódzkim Ośrodku Telewizyjnym i Rozgłośni Polskiego Radia w Łodzi. Zawiadomienia w tej sprawie złożone zostały przez Zarząd Główny Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich w Warszawie oraz zwolnionych w okresie stanu wojennego z pracy dziennikarzy z Łodzi.

Jak ustalono w toku śledztwa, z chwilą wprowadzenia stanu wojennego Centralny Sztab Propagandy i Informacji KC PZPR podjął decyzję o weryfikacji dziennikarzy prasy, radia i telewizji. W styczniu 1982 r. odbyły się posiedzenia wojewódzkich komisji weryfikacyjnych działających przy Komitecie Łódzkim PZPR, celem dokonania weryfikacji dziennikarzy prasowych, radiowych i telewizyjnych. Komisje weryfikacyjne wydały z przyczyn politycznych

negatywne opinie co do możliwości dalszej pracy w miejscu dotychczasowego zatrudnienia wobec co najmniej 33 osób. Konsekwencją negatywnych opinii wydanych z przyczyn politycznych przez wojewódzką komisję weryfikacyjną w Łodzi było rozwiązanie w lutym i marcu 1982 r. stosunku pracy z 25 dziennikarzami i pracownikami technicznymi radia i telewizji oraz z co najmniej 8 dziennikarzami prasowymi.

W toku śledztwa przedstawiono zarzuty popełnienia zbrodni komunistycznej Michałowi W. – kierownikowi Jednostki Budżetowej Rozgłośni Polskiego Radia i Ośrodka Telewizyjnego redaktorowi naczelnemu OTVP w Łodzi; Zdzisławowi K. – funkcjonariuszowi SB oraz Mieczysławowi K. – pełnomocnikowi KC PZPR do spraw Propagandy i Informacji KC PZPR, członkom komisji weryfikacyjnej łódzkich dziennikarzy prasowych. Wszyscy przesłuchani dotychczas podejrzani nie przyznali się do popełnienia zarzucanych im przestępstw. W ramach śledztwa wydano również postanowienie o przedstawieniu zarzutów innemu członkowi komisji weryfikacyjnej łódzkich dziennikarzy prasowych, sekretarzowi Komitetu Łódzkiego PZPR – Andrzejowi H., ale jego przesłuchanie w charakterze podejrzanego nie było dotychczas możliwe z uwagi na przebywanie poza granicami Polski.

Planowane jest przedstawienie zarzutów kolejnym osobom.

sygn. akt S 57/05/Zk

Śledztwo wszczęte w dniu 14 lutego 2006 r., w sprawie zbrodni komunistycznych, polegających na bezprawnym pozbawieniu wolności 236 osób z Łodzi i województwa łódzkiego w okresie od dnia 12 grudnia 1981 do maja 1982 r., dokonanych poprzez realizację bezprawnych decyzji o internowaniu pokrzywdzonych w więzieniach w Łęczycy, Łowiczu i Kwidzynie, wydawanych przez komendanta wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej w Łodzi na podstawie art. 42 nieobowiązującego w tym czasie „dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o ochronie bezpieczeństwa Państwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego”, co stanowiło akt represji wobec osób uznawanych za przeciwników panującego wówczas w Polsce systemu społeczno-politycznego.

W toku śledztwa ustalono, że na terenie ówczesnego woj. miejskiego łódzkiego internowano bądź usiłowano internować 236 osób. Wszystkie przeanalizowane decyzje o internowaniu były bezprawne, albowiem komendant wojewódzki MO w Łodzi lub jego zastępca wydawali je na podstawie nieistniejącego „dekretu z 12 grudnia 1981 r. o ochronie bezpieczeństwa Państwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego”.

W ramach prowadzonego śledztwa odnaleziono i poddano oględzinom kilkanaście tomów dokumentów osób internowanych z Łodzi i województwa łódzkiego. W toku śledztwa gromadzone są ponadto inne dokumenty dotyczące przygotowania i realizacji planu zatrzymywania celem internowania kilkuset osób z Łodzi oraz woj. łódzkiego w grudniu 1981 r. i w maju 1982 r. Poddano oględzinom akta osobowe oraz ustalane są aktualne adresy zamieszkania funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa, którzy podejmowali decyzje o internowaniu konkretnych osób.

Poza wyżej wymienionym śledztwem prowadzone są również postępowania dotyczące osób internowanych z terenów ówczesnych województw sieradzkiego (56 osób), kaliskiego (70 osób), piotrkowskiego (45 osób) i skierniewickiego (38 osób).

sygn. akt S 14/06/Zk

Śledztwo wszczęte w dniu 24 kwietnia 2006 r. w sprawie stosowania przez funkcjonariuszy KWMO w Łodzi i Piotrkowie Trybunalskim w okresie od sierpnia do października 1982 r. przemocy wobec Zenona Sz., Romana K. i innych podejrzanych w sprawie sygn. Pg. Śl 190/82 Wojskowej Prokuratury Garnizonowej w Łodzi.

Wszczęcie śledztwa poprzedziło przeprowadzenie kwerendy niezależnej prasy i wydawnictw z lat 1976-1990 z terenu woj. łódzkiego. W „Biuletynie Łódzkim” z maja 1985 r. ujawniono informację o zakończonym przed Sądem Wojewódzkim w Łodzi w marcu 1983 r. procesie

15 osób oskarżonych o redagowanie i kolportowanie biuletynów prasy podziemnej, gdzie na rozprawie oskarżeni podali, że w śledztwie byli torturowani fizycznie i psychicznie.

Sprawa ma charakter rozwojowy. Dotychczas zapoznano się z aktami Sądu Pomorskiego Okręgu Wojskowego w Bydgoszczy dotyczącego tzw. procesu piętnastu. Sukcesywnie przesłuchiwanie są świadkowie, którzy występowali jako oskarżeni w tym procesie. Przeprowadzane są oględziny akt osobowych b. funkcjonariuszy MO z Łodzi i Piotrkowa Trybunalskiego, którzy przeprowadzali czynności w śledztwie przeciwko osobom oskarżonym później we wskazanym wyżej procesie.

sygn. akt S 24/06/Zk

Śledztwo przeciwko Sławomirowi P. i Henrykowi P., byłym funkcjonariuszom UBP dla m. Łodzi, podejrzanym o fizyczne i moralne znęcanie się nad dwoma członkami organizacji „Wolna Idea Polski”. Jak ustalono Sławomir P. i Henryk P. znęcali się fizycznie i moralnie nad przywódcą łódzkiej grupy ww. organizacji Eugeniuszem T., przesłuchując go przez kilkadziesiąt godzin, bijąc po twarzy i innych częściach ciała, zmuszając do wykonywania wyczerpujących ćwiczeń fizycznych i znieważając słowami obelżywymi. Sławomir P. i Henryk P. w czasie przesłuchań Henryki r. znieważali ją słowami obelżywymi, poszturchiwali, pomawiali o niemoralne prowadzenie się i po uzyskaniu wiadomości, że pokrzywdzona jest w ciąży, grozili odebraniem dziecka po porodzie. W oparciu o powyższe ustalenia przedstawiono Sławomirowi P. i Henrykowi P. zarzut popełnienia zbrodni komunistycznej, polegającej na fizycznym i moralnym znęcaniu się nad Eugeniuszem T. i Henryką r. Podejrzani nie przyznali się do popełnienia zarzucanych im czynów i złożyli wyjaśnienia sprzeczne z zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

Materiały w sprawie przeciwko wskazanym podejrzanym wyłączono do odrębnego postępowania i zarejestrowano pod sygn. S 24/06/Zk; w dniu 21 lipca 2006 r. skierowano przeciwko Sławomirowi P. i Henrykowi P. akt oskarżenia do Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi. Obecnie toczy się rozprawa.

sygn. akt S 72/06/Zk

Śledztwo w sprawie przeciwko Władysławowi K., funkcjonariuszowi PUBP w Ostrowie Wlkp., oskarżonemu o zbrodnie komunistyczne polegające na fizycznym i moralnym znęcaniu się nad przebywającymi w areszcie PUBP w Ostrowie Wlkp. w okresie od 14 do 30 sierpnia 1946 r., dwoma członkami niepodległościowego oddziału wchodzącego w skład Wielkopolskiej Samodzielnej Grupy Operacyjnej „Warta”.

W dniu 29 grudnia 2006 r. przeciwko Władysławowi K. skierowano akt oskarżenia do Sądu Rejonowego w Ostrowie Wlkp. Oskarżono go o popełnienie dwóch zbrodni komunistycznych polegających na fizycznym i moralnym znęcaniu się nad Mieczysławem N. i Władysławem P. W czasie wielokrotnych przesłuchań, przeprowadzonych w różnych porach dnia i nocy, Władysław K., chcąc wymusić na zatrzymanych złożenie określonych wyjaśnień, znęcał się nad nimi fizycznie i moralnie. Podczas przesłuchania zmuszał ich do klęczenia na krześle, po czym bił w tej pozycji gumową pałką po piętach, plecach i ramionach. Jednemu z zatrzymanych przytrząskiwał dłoń drzwiami od szafy, umieszczał w celi zalanej wodą i używał wobec niego słów uznanych powszechnie za obelżywe. Drugiego umieścił w ciemnej, ciasnej piwnicy, a nadto pozbawił pożywienia podczas pobytu w areszcie PUBP.

7. Oddziałowa Komisja w Poznaniu

a) zbrodnie nazistowskie

sygn. akt S 6/01/Zn

Śledztwo w sprawie zbrodni popełnionych przez funkcjonariuszy SS i gestapo w latach 1939-1944 w Forcie VII w Poznaniu, podjęte z zawieszenia 21 lutego 2001 r.

W okresie sprawozdawczym przesłuchano 37 świadków, w tym byłych więźniów Fortu VII. Na podstawie ich relacji uzupełniana jest wiedza na temat bardzo ciężkich i wyniszczających warunków, w jakich przebywali więźni w Forcie VII, okoliczności popełnionych tam zbrodni oraz ich sprawców.

Obecnie kontynuowane jest ustalanie adresów żyjących byłych więźniów Fortu VII bądź ich najbliższych krewnych.

Stwierdzono, że pełniący w Forcie VII funkcje kierownicze ustalenemu członkowie SS i gestapo już nie żyją.

sygn. akt S 7/01/Zn

Śledztwo w sprawie osadzenia mieszkańców Poznania i Wielkopolski w obozie wysiedleńczym przy ul. Głównej w Poznaniu w okresie od listopada 1939 r. do maja 1940 r., podjęte z zawieszenia w dniu 26 lutego 2001 r.

Postępowanie ma charakter kompleksowy i wielowątkowy. Wyjaśniane są okoliczności osadzania oraz ustalone warunki przebywania osób narodowości polskiej – mieszkańców Poznania i Wielkopolski, w obozie wysiedleńczym przy ul. Głównej w Poznaniu. Zgromadzono obszerny materiał dowodowy w postaci zeznań świadków oraz dokumentów archiwalnych. Do tej pory przesłuchano zdecydowaną większość z kilkuset żyjących osób, które były tam osadzone, w tym w okresie sprawozdawczym przesłuchano 39 świadków.

Z zebranych dowodów wynika, iż w tym obozie celowo stworzono niezwykle trudne warunki bytowe, mające na celu biologiczne wyniszczenie osób w nim osadzonych. Oczekiwana jest odpowiedź na wniosek o pomoc prawną skierowany do Centrali w Ludwigsburgu.

sygn. akt S 32/03/Zn

Śledztwo w sprawie zamordowania w okresie od października 1943 do marca 1944 r. w Buchenwaldzie i Dortmundzie 40 polskich jeńców wojennych z obozu Dössel przez funkcjonariuszy III Rzeszy, wszczęte postanowieniem z dnia 10 lipca 2003 r.

Z dotychczasowych ustaleń wynika, że z obozu jenieckiego w Dössel w dniu 19 września 1943 r. zbiegło 47 polskich jeńców wojennych – 37 spośród nich ujęły władze niemieckie. Zostali oni straceni w okresie od października 1943 do czerwca 1944 r. w obozie koncentracyjnym w Buchenwaldzie. Nie można jednak wykluczyć, że część polskich jeńców zabito w siedzibie gestapo w Dortmundzie. Ponadto trzech osadzonych w obozie oficerów – organizatorów ucieczki z Dössel, którzy w niej nie uczestniczyli – zostało wydanych przez administrację obozu władzom policyjnym i również straconych.

W ramach śledztwa nadal gromadzony jest materiał dowodowy w postaci akt archiwalnych i dokumentów, kontynuowane są przesłuchania świadków, którzy podają nowe istotne okoliczności, przekazują dokumenty i fotografie, a także ustalane są osoby, które mogą wstąpić w prawa pokrzywdzonych.

W wyniku współpracy z Centralą w Ludwigsburgu stwierdzono, że pełniący w 1943 r. w obozie w Dössel funkcje kierownicze funkcjonariusze III Rzeszy już nie żyją.

b) zbrodnie komunistyczne

sygn. akt S 12/00/Zk

Śledztwo w sprawie zbrodni popełnionych przez funkcjonariuszy Służby Więziennej na więźniach Centralnego Więzienia w Rawiczu w latach 1945-1956, podjęte z zawieszenia 27 października 2000 r.

W toku śledztwa ustalane są okoliczności śmierci więźniów na skutek bicia i torturowania przez funkcjonariuszy SW w Rawiczu, a także z powodu złego wyżywienia, zimna i chorób. Kolejne wątki śledztwa dotyczą psychicznego i fizycznego znęcania się nad osobami osadzonymi w tym więzieniu.

Wykonywane czynności śledcze zmierzają do ustalenia wszystkich zbrodni komunistycznych, których dopuścili się funkcjonariusze Centralnego Więzienia w Rawiczu oraz ustalenia ich sprawców i pokrzywdzonych.

Dotychczas w toku postępowania przesłuchano ogółem 491 świadków, w tym 31 w okresie sprawozdawczym.

sygn. akt S 23/00/Zk

Śledztwo w sprawie przestępczych działań funkcjonariuszy państwa komunistycznego sprowadzających się m.in. do pozbawienia życia szeregu osób, spowodowania obrażeń ciała, bezprawnych pozbawień wolności i znęcania się nad zatrzymanymi demonstrantami podczas tzw. wydarzeń poznańskich, mających miejsce w dniach 28-29 czerwca 1956 r., podjęte zostało z zawieszenia w dniu 22 listopada 2000 r.

Śledztwo ma charakter kompleksowy i wielowątkowy. W toku prowadzonego postępowania – głównie w wyniku analizy i procesowego przetworzenia dokumentów archiwalnych oraz przesłuchania szeregu świadków – zgromadzono bardzo obszerny materiał dowodowy. W trakcie śledztwa przesłuchano 636 świadków, w tym 102 w okresie sprawozdawczym.

W wyniku czynności śledczych zweryfikowano liczbę ofiar śmiertelnych przedmiotowych wydarzeń – na dzień dzisiejszy przyjąć należy (wbrew informacjom zawartym w większości publikacji), że podczas i w wyniku wydarzeń zginęło 58 osób. Koncentrowano się nadal na czynnościach mających na celu wyjaśnienie kwestii fizycznego i psychicznego znęcania się nad zatrzymanymi demonstrantami.

W toku śledztwa zweryfikowano m.in. informacje o pochowaniu na terenie cmentarza wojennego w Pile Leszku i w lesie niedaleko miejscowości Biedrusko nieznanymi do tej pory śmiertelnymi ofiarami Poznańskiego Czerwca. Czynności zakończone w pierwszym przypadku badaniami ekshumacyjnymi, a w drugim sondażowymi pozwoliły jednoznacznie wykluczyć taką możliwość.

sygn. akt S 24/00/Zk

Śledztwo w sprawie zbrodni popełnionych na więźniach Centralnego Więzienia we Wronkach w latach 1945-1956 przez funkcjonariuszy Służby Więziennej, podjęte z zawieszenia w dniu 4 grudnia 2000 r.

Ustalono, iż w latach 1945-1956 w więzieniu we Wronkach poniosło śmierć co najmniej 100 więźniów odbywających kary za przestępstwa polityczne. Część z nich zmarła w wyniku samobójstw spowodowanych znęcaniem się nad nimi lub warunkami odbywania kary, część z nich została stracona w wyniku wykonywania wyroków śmierci. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że niektórzy funkcjonariusze tamtejszej Służby Więziennej fizycznie i moralnie znęcali się nad więźniami, dopuszczając się względem nich wielu innych przestępstw.

W toku śledztwa przesłuchano ponad 1000 świadków, w tym w okresie sprawozdawczym przesłuchano 30 osób. Śledztwo jest w fazie końcowej. Przygotowywane są wyłączenia

dotyczące poszczególnych osób lub czynów, będących przedmiotem niniejszego postępowania, celem wydania w tych sprawach decyzji końcowych.

sygn. akt S 145/02/Zk

Śledztwo przeciwko byłym funkcjonariuszom KWMO, a następnie WUSW w Koninie, Leonowi W. i Zbigniewowi G.

Dnia 28 kwietnia 2006 r. w sprawie tej skierowano do Sądu Rejonowego w Koninie akt oskarżenia przeciwko Leonowi W. i Zbigniewowi G. W akcie oskarżenia zarzucono Leonowi W. popełnienie trzech zbrodni komunistycznych w postaci fizycznego i psychicznego znęcania się nad pokrzywdzonymi oraz dwóch przestępstw polegających na stosowaniu gróźb karalnych kierowanych pod adresem dwóch pokrzywdzonych w celu zmuszenia ich do zaprzestania działalności niepodległościowej. Zbigniewa G. oskarżono o fizyczne i psychiczne znęcanie się nad jednym pokrzywdzonym. W toku postępowania sądowego przesłuchano wszystkich świadków, o których przesłuchanie wnioskował prokurator. Na najbliższym terminie rozprawy w dniu 18 stycznia 2007 r. planowane jest przeprowadzenie dowodu z dokumentu oraz wygłoszenie mów końcowych przez strony.

sygn. akt S 9/05/Zk

Śledztwo wszczęte w dniu 25 maja 2005 r. w sprawie bezprawnego pozbawienia wolności Romana K. i innych osób internowanych w okresie od 13 do 18 grudnia 1981 r. na podstawie decyzji komendanta wojewódzkiego MO w Koninie.

Postępowanie ma na celu wyjaśnienie okoliczności bezprawnego internowania osób na terenie b. województwa konińskiego oraz ustalenie osób odpowiedzialnych za ten czyn.

W toku śledztwa przeprowadzono obszernie kwerendy archiwalne oraz przesłuchano wszystkich pokrzywdzonych lub w przypadku ich śmierci osoby dla nich najbliższe, z wyjątkiem dwóch pokrzywdzonych przebywających poza granicami kraju. O przesłuchanie jednego z tych pokrzywdzonych, którego miejsce pobytu ustalono, zwrócono się do właściwego urzędu konsularnego. Ze sprawy tej dokonano wyłączeń do odrębnych postępowań materiałów dotyczących popełnienia zbrodni komunistycznych na szkodę działaczy podziemnej „Solidarności”.

Kolejne śledztwa o sygnaturach S. 123/04/Zk, S. 4/05/Zk, S. 16/06/Zk, S. 17/06/Zk prowadzone są w sprawie bezprawnego pozbawienia wolności osób internowanych w okresie od 13 do 18 grudnia 1981 r. na mocy decyzji komendantów wojewódzkich MO w Lesznie, Pile, Poznaniu i Zielonej Górze.

sygn. akt S 14/06/Zk

Śledztwo w sprawie znęcania się przez Mieczysława J., – funkcjonariusza WUBP w Poznaniu, w roku 1952 w Poznaniu nad członkami podziemnych organizacji niepodległościowych Zygmuntem B. i Kazimierzem M., prowadzone na podstawie materiałów wyłączonych 22 marca 2006 r. ze sprawy oznaczonej sygnaturą S. 55/02/Zk przeciwko Kazimierzowi r.

Śledztwo w tej sprawie zakończono w dniu 9 czerwca 2006 r. skierowaniem aktu oskarżenia do Sądu Rejonowego w Poznaniu, w którym oskarżono Mieczysława J. o popełnienie dwóch zbrodni komunistycznych polegających na fizycznym i psychicznym znęcaniu się w okresie od kwietnia do grudnia 1952 r. nad Zygmuntem B. i Kazimierzem M.

Wyrokiem z dnia 23 listopada 2006 r. Sąd Rejonowy w Poznaniu, w sprawie o sygnaturze XXV K 209/06, uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanych mu w akcie oskarżenia czynów i wymierzył mu karę łączną 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres lat 4.

sygn. akt S 50/06/Zk

Śledztwo w sprawie znęcania się przez Stanisława M. i Eugeniusza M. funkcjonariuszy PUBP w Gostyniu, w okresie od lipca 1949 do maja 1950 roku nad członkami podziemnej organizacji niepodległościowej „AK-Zawisza” – Marianem M., Kazimierzem Sz. i Józefem Sz., prowadzone na podstawie materiałów wyłączonych 13 września 2006 r. ze sprawy oznaczonej sygnaturą S 55/02/Zk przeciwko Kazimierzowi r.

W dniu 15 grudnia 2006 r. przedstawiono Stanisławowi M. zarzuty popełnienia trzech zbrodni komunistycznych polegających na znęcaniu się nad Marianem M., Kazimierzem Sz. i Józefem Sz. Podejrzany działał w ten sposób, że w czasie wielogodzinnych przesłuchań kopał i bił rękoma oraz kluczami pokrzywdzonych po całym ciele. Przesłuchany w charakterze podejrzanego Stanisław M. nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu przestępstw.

Eugeniusz M. nie został przesłuchany w charakterze podejrzanego z powodu złego stanu jego zdrowia. W sprawie powołano biegłego lekarza neurologa celem ustalenia, czy stan zdrowia podejrzanego umożliwia mu w chwili obecnej udział w czynnościach procesowych.

Obecnie w sprawie sprawdzana jest linia obrony podejrzanego Stanisława M. Planowane jest skierowanie do sądu aktu oskarżenia w tej sprawie w pierwszym półroczu 2007 r.

sygn. akt S 58/06/Zk

Śledztwo w sprawie fizycznego i psychicznego znęcania się w okresie od stycznia 1982 do 1986 r. nad Grzegorzem M., prowadzone na podstawie materiałów wyłączonych w dniu 20 września 2006 r. ze śledztwa S. 11/06/Zk dotyczącego fizycznego i psychicznego znęcania się funkcjonariuszy KWMO w Koninie nad działaczami niepodległościowymi z terenu b. województwa konińskiego.

W dniu 9 października 2006 r. przedstawiono byłemu funkcjonariuszowi Wydziału III SB w Koninie Romanowi K. zarzut psychicznego znęcania się nad działaczem niepodległościowym Grzegorzem M. w okresie od 1982 do 1986 r. Dnia 18 października 2006 r. przedstawiono b. komendantowi KWMO, a następnie szefowi WUSW w Koninie Zenonowi J. zarzuty fizycznego i psychicznego znęcania się nad Grzegorzem M. w okresie od 19 stycznia 1982 do lipca 1982 oraz w maju 1985 r.

Podejrzani nie przyznali się do popełnienia zarzucanych im przestępstw. Obecnie sprawdzana jest ich linia obrony.

8. Oddziałowa Komisja w Rzeszowie

a) zbrodnie nazistowskie

sygn. akt S 5/03/Zn

Śledztwo podjęte z umorzenia 25 lutego 2003 r. w sprawach:

1. zbrodni nazistowskiej popełnionej w okresie 3-4 lipca 1941 r. we Lwowie przez nieustalonych funkcjonariuszy niemieckich poprzez wydanie rozkazów i bezpośredni udział w zabójstwach profesorów i docentów polskich wyższych uczelni, ich rodzin i współmieszkańców: Antoniego Cieszyńskiego, Katarzyny Demko, Władysława Dobrzanieckiego, Jana Greka, Marii Grek, Jerzego Grzędzielskiego, Edwarda Hamerskiego, Henryka Hilarowicza, Władysława Komornickiego, Eugeniusza Kosteckiego, Włodzimierza Krukowskiego, Romana Longchamps'a de Bérier, Bronisława Longchamps'a de Bérier, Zygmunta Longchamps'a de Bérier, Kazimierza Longchamps'a de Bérier, Antoniego Łomnickiego, Stanisława Mączewskiego, Adama Mięslowicza, Witolda Nowickiego, Jerzego Nowickiego, Tadeusza Ostrowskiego, Jadwigi Ostrowskiej, Stanisława Pilata, Stanisława Progulskiego,

- Andrzeja Progulskiego, Romana Renckiego, Marii Reymanowej, Stanisława Ruffa, Anny Ruff, Adama Ruffa, Włodzimierza Sieradzkiego, Adama Sołowija, Włodzimierza Stożka, Eustachego Stożka, Emanuela Stożka, Tadeusza Tapkowskiego, Kazimierza Vetulanego, Kaspra Weigla, Józefa Weigla, Romana Witkiewicza, Tadeusza żeleńskiego-Boya;
2. zbrodni nazistowskiej popełnionej w nieustalonym okresie, począwszy od 11 lipca 1941 r., w nieustalonym miejscu przez nieustalonych funkcjonariuszy niemieckich poprzez wydanie rozkazów i bezpośredni udział w zabójstwach profesorów Akademii Handlu Zagranicznego we Lwowie Henryka Korowicza i Stanisława Ruziewiczza;
 3. zbrodni nazistowskiej popełnionej w dniu 26 lipca 1941 r. w nieustalonym miejscu przez nieustalonych funkcjonariuszy niemieckich poprzez wydanie rozkazów i bezpośredni udział w zabójstwie profesora Politechniki Lwowskiej Kazimierza Bartla.

W zakresie stanu faktycznego ustalono, iż nocą 3/4 lipca 1941 r. małe oddziały, składające się z oficera, kilku żołnierzy, kierowcy oraz Ukraińców w roli tłumaczy i przewodników, zatrzymały w miejscach zamieszkania lub pobytu: profesora doktora Antoniego Cieszyńskiego – kierownika Kliniki Stomatologicznej Uniwersytetu, Katarzynę Demko – nauczycielkę języka angielskiego zabraną z mieszkania profesora Tadeusza Ostrowskiego, profesora doktora Władysława Dobrzanieckiego – ordynatora Oddziału Chirurgii Państwowego Szpitala Powszechnego, Marię Gałę – pokojówkę profesora Tadeusza Ostrowskiego, profesora doktora Jana Greka – profesora przy Klinice Chorób Wewnętrznych Uniwersytetu, Marię Grek – żonę profesora Jana Greka, profesora doktora Franciszka Groëra – kierownika Kliniki Pediatrycznej Uniwersytetu, docenta doktora Jerzego Grzędzielskiego – kierownika Kliniki Okulistycznej Uniwersytetu, profesora doktora Edwarda Hamerskiego – kierownika Katedry Chorób Zakaźnych Zwierząt Domowych Akademii Medycyny Weterynaryjnej, profesora doktora Henryka Hilarowicza – profesora przy Klinice Chirurgicznej Uniwersytetu, księdza doktora teologii Władysława Komornickiego zabranego z mieszkania profesora Tadeusza Ostrowskiego, Eugeniusza Kosteckiego – męża gospodyni profesora Władysława Dobrzanieckiego, Jana Kostoszyna – kierowcę profesora Tadeusza Ostrowskiego, profesora doktora Włodzimierza Krukowskiego – kierownika Katedry Pomiarów Elektrycznych Politechniki, profesora doktora Romana Longchamps’a de Bérier – kierownika Katedry Prawa Cywilnego Uniwersytetu, Bronisława Longchamps’a de Bérier – absolwenta Politechniki, syna profesora Romana Longchamps’a de Bérier, Zygmunta Longchamps’a de Bérier – absolwenta Politechniki, syna profesora Romana Longchamps’a de Bérier, Kazimierza Longchamps’a de Bérier – absolwenta liceum, syna profesora Romana Longchamps’a de Bérier, profesora doktora Antoniego Łomnickiego – kierownika Katedry Matematyki Politechniki, docenta doktora Stanisława Mączewskiego – ordynatora Oddziału Ginekologiczno-Położniczego Państwowego Szpitala Powszechnego, Adama Mięśowicza – wnuka profesora Adama Sołowija, profesora doktora Witolda Nowickiego – kierownika Katedry Anatomii Patologicznej Uniwersytetu, doktora medycyny Jerzego Nowickiego – syna profesora Witolda Nowickiego, profesora doktora Tadeusza Ostrowskiego – kierownika Kliniki Chirurgicznej Uniwersytetu, Jadwigę Ostrowską – żonę profesora Tadeusza Ostrowskiego, profesora doktora Stanisława Pilata – kierownika Katedry Technologii Nafty i Gazów Ziarnych Politechniki, Zofię Podulkę – pomoc domową doktora Stanisława Ruffa, profesora doktora Stanisława Progulskiego – profesora przy Klinice Pediatrycznej Uniwersytetu, inżyniera Andrzeja Progulskiego – syna profesora Stanisława Progulskiego, profesora Romana Renckiego – kierownika Kliniki Chorób Wewnętrznych Uniwersytetu, Marię Reymanową – pielęgniarkę zabraną z mieszkania profesora Tadeusza Ostrowskiego, doktora medycyny Stanisława Ruffa – ordynatora Oddziału Chirurgii Szpitala żydowskiego zabranego z mieszkania profesora Tadeusza Ostrowskiego, Annę Ruff – żonę doktora Stanisława Ruffa, inżyniera Adama Ruffa – syna doktora Ruffa, profesora doktora Włodzimierza Sieradzkiego – kierownika Katedry Medycyny Sądowej Uniwersytetu, profesora doktora Adama Sołowija – emerytowanego ordynatora Oddziału Ginekologiczno-Położniczego Państwowego Szpitala Powszechnego, profesora doktora Włodzimierza Stożka – kierownika Katedry Matematyki Politechniki, inżyniera Eustachego Stożka – asystenta Politechniki, syna profesora Włodzimierza Stożka, Emanuela Stożka – absolwenta Politechniki, syna profesora Włodzimierza Stożka, doktora praw Tadeusza Tapkowskiego zabranego z mieszkania profe-

sora Władysława Dobrzanieckiego, profesora doktora Kazimierza Vetulaniego – kierownika Katedry Mechaniki Teoretycznej Politechniki, profesora doktora Kaspra Weigla – kierownika Katedry Miernictwa Politechniki, magistra praw Józefa Weigla – syna profesora Kaspra Weigla, profesora doktora Romana Witkiewicza – kierownika Katedry Pomiarów Maszynowych Politechniki, Józefa Wojtynę – pracownika Politechniki zabranego z mieszkania profesora Romana Witkiewicza, profesora doktora Tadeusza żeleńskiego-Boya – kierownika Katedry Literatury Francuskiej Uniwersytetu zabranego z mieszkania profesora Jana Greka, nieustaloną z nazwiska kucharkę profesora Tadeusza Ostrowskiego, nieustaloną z imienia i nazwiska kucharkę profesora Jana Greka. Zatrzymujący posługiwali się imiennymi listami, sporządzonymi z czasowym wyprzedzeniem, o czym świadczy usiłowanie zatrzymania zmarłych w czasie wojny profesorów Adama Bednarskiego i Romana Leszczyńskiego, zgodnie z zasadą zatrzymywania wszystkich dorosłych mężczyzn pozostających w domu.

Zatrzymanych uczonych, członków ich rodzin, współmieszkańców i służbę przewieziono samochodami do Bursy Abrahmowiczów, gdzie mimo z góry powziętego zamiaru stracenia znęcano się nad nimi i poddawano przesłuchaniom. Około godz. szóstej z nieustalonych przyczyn zwolniony został profesor Franciszek Groër i osoby z grona służby. Z grupą uczonych i ich rodzin pozostała z własnej woli Katarzyna Demko oraz mąż gospodyni profesora Dobrzanieckiego, Eugeniusz Kostecki, który z uwagi na nieznaną języka niemieckiego nie był w stanie wyjaśnić swego statusu. Oczekujący na dziedzińcu na zwolnienie profesor Groër widział wyprowadzanie poza teren Bursy grupy profesorów niosących ciało, które uznał za zwłoki Adama Ruffa, zastrzelonego podczas ataku epileptycznego. Druga widziana przez niego grupa pozostała na dziedzińcu pod ścianą budynku. Profesor Franciszek Groër słyszał następnie odgłosy wystrzałów.

W dniu 4 lipca 1941 r. we wczesnych godzinach rannych mały oddział egzekucyjny dowodzony przez funkcjonariusza SS w randze Untersturmführera rozstrzelał na stokach Wzgórz Wuleckich przyprowadzonych w to miejsce z Bursy Abrahmowiczów lwowskich uczonych i ich bliskich. Ciała rozstrzelanych upadały do wykopanego uprzednio dołu, w którym po egzekucji zostały zakopane.

W dniu 11 lipca 1941 r. zatrzymani zostali dwaj profesorowie Akademii Handlu Zagranicznego: matematyk Stanisław Ruziewicz i ekonomista Henryk Korowicz, których losy od momentu zatrzymania nie są znane, jednak zbieżność czasu i miejsca zatrzymania pozwala wnioskować, że zginęli oni w ramach tej samej akcji skierowanej przeciwko lwowskiej inteligencji.

W dniu 26 lipca 1941 r. w bliżej nieustalonych okolicznościach, pozbawiony został życia profesor Kazimierz Bartel, więziony od dnia 2 lipca 1941 r.

Sprawcy, będąc świadomi nadchodzącej klęski, usiłowali zatrzeć ślady zbrodni. W październiku 1943 r. tak zwane brygady śmierci, „Sonderkommando 1005” dowodzone przez SS-Untersturmführera Waltera Schallocka, otworzyły masowy grób ofiar egzekucji z dnia 4 lipca 1941 r. i zniszczyły przez spalenie znajdujące się w nim szczątki. Wobec wątpliwości odnośnie do usytuowania grobu wezwany został funkcjonariusz Służby Bezpieczeństwa, który wskazał właściwe miejsce. Przy ciałach znajdowano dokumenty i przedmioty pozwalające wnioskować, że byli to profesorowie lwowscy.

W toku śledztwa zgromadzono bogaty osobowy materiał dowodowy, przesłuchując licznych świadków zamieszkałych w Polsce oraz poza granicami, zarówno z grona pokrzywdzonych, służby aresztowanej wraz z profesorami, jak i obserwatorów egzekucji. Wszechstronnie skompletowano archiwalny materiał dowodowy, uwzględniając zasoby archiwów polskich, jak też zagranicznych: niemieckich i ukraińskich, oraz posiłkując się publikacjami dotyczącymi zbrodni na lwowskich profesorach.

Uzyskano kopie decyzji niemieckich organów wymiaru sprawiedliwości kończących postępowania, których przedmiotem lub jednym z wątków było zabójstwo profesorów lwowskich.

Orzeczenia te, nie mając wprawdzie mocy wiążącej prawomocnych orzeczeń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, opierają się wszakże na istotnych ustaleniach w zakresie okoliczności przedmiotowej zbrodni, dokonanych po umorzeniu śledztwa o sygn. Ds. 275/65.

Mimo dowodów niewątpliwie obciążających niektórych z ustalonych funkcjonariuszy państwa niemieckiego zabrakło wystarczających dowodów do przypisania winy określonym osobom i określenia jej stopnia, co skutkowało umorzeniem śledztwa wobec niewykrycia sprawców z datą 22 czerwca 2006 r.

sygn. akt S 37/06/Zn

Śledztwo podjęte z zawieszenia w dniu 28 kwietnia 2006 r. w sprawie zabójstwa w dniu 9 września 1943 r. w Połomi pow. dębickiego Józefa, Anny, Zofii, Wiktorii i Karola Rębisiów, Feliksa Gawryśa oraz co najmniej 9 osób obywatelstwa polskiego, narodowości żydowskiej o nieustalonej tożsamości, a także zabójstwa Zofii Mieli w dniu 14 września 1943 r. w Połomi przez funkcjonariuszy państwa niemieckiego.

W toku jego trwania ustalono, iż w Połomi mieszkała rodzina Rębisiów: małżeństwo Anna i Józef wraz z dziećmi Zofią, Wiktorią, Karolem i Janem. Wraz z ww. mieszkał także narzeczony Wiktorii – Feliks Gawryś. Ww. od 1942 r. ukrywali w różnych okresach osoby narodowości żydowskiej. W tym celu wykopane zostały pod stodołą i drewnią dwie kryjówki.

W miejscowości tej mieszkała także Zofia Miela, która w swoich zabudowaniach gospodarczych ukrywała osoby narodowości żydowskiej.

W dniu 9 września 1943 r. nieustaleni funkcjonariusze państwa niemieckiego przybyli do Połomi, a następnie udali się do rodziny Rębisiów. Wspomniani wyprowadzili z domu Annę Rębiś i jej dzieci Karola, Zofię i Wiktorię, po czym rozstrzelali ich na podwórku. Natomiast Józef Rębiś i Feliks Gawryś zostali pobici i zaprowadzeni za dom. Po krótkiej chwili również oni zostali rozstrzelani. Jednocześnie zmuszono ukrywających się Żydów do wyjścia z ukrycia. Natychmiast po opuszczeniu kryjówki oni także zostali rozstrzelani. Wśród tych osób zabita została dziewczynka w wieku 3 lat, dwie kobiety i co najmniej 6 mężczyzn. W sprawie nie udało ustalić danych osobowych zamordowanych osób narodowości żydowskiej.

Po przeprowadzonej egzekucji Żydzi ukrywający się u Zofii Mieli opuścili Połomię. W dniu 14 kwietnia 1943 r. funkcjonariusze niemieccy ponownie przybyli do tej miejscowości i rozstrzelali Zofię Mielę.

W sprawie ustalono, iż w ww. akcjach uczestniczyli funkcjonariusze żandarmerii, gestapo i policji granatowej w Dębicy. Jednocześnie wobec braku innych dowodów nie ustalono indywidualnie sprawców tych zbrodni.

W dniu 12 lipca 2006 r. wydano postanowienie o umorzeniu śledztwa wobec niewykrycia sprawców.

b) zbrodnie komunistyczne

sygn. akt S 19/05/Zk

Śledztwo przeciwko Władysławowi P. wyłączone w dniu 6 kwietnia 2005 r. ze sprawy S 23/01/Zk dotyczącej fizycznego i moralnego znęcania się funkcjonariuszy PUBP w Jarosławiu nad przetrzymywanymi działaczami niepodległościowymi w latach 1944-1956. Na potrzeby tego śledztwa przesłuchano 50 świadków. W dniu 11 stycznia 2006 r. do Sądu Okręgowego w Przemyślu skierowano akt oskarżenia przeciwko Władysławowi P., zarzucając mu popełnienie dwóch zabójstw działaczy niepodległościowych, Władysława T. i Stanisława K., oraz trzech przestępstw fizycznego i moralnego znęcania się nad działaczami niepodległościowymi.

Ww. sąd wyrokiem z dnia 30 marca 2006 r. skazał oskarżonego za popełnienie czterech przestępstw na karę łączną 10 lat pozbawienia wolności oraz pozbawienie praw publicznych na okres lat trzech (sygn. akt II K 5/06). Uniewinnił natomiast od zarzutu popełnienia zabójstwa Władysława T. Oddziałowa Komisja w Rzeszowie zaskarżyła powyższy wyrok, wnosząc o jego uchylenie w części dotyczącej uniewinnienia od zarzutu dokonania zabójstwa Władysława T. i zasądzenie opłat i kosztów sądowych. Apelację złożyli również obrońcy oskarżonego,

wnosząc o uchylenie całego wyroku. Sąd Apelacyjny w Rzeszowie w dniu 23 czerwca 2006 r. w całości uwzględnił apelację prokuratora oraz częściowo apelacje obrońców (sygn. akt II AKa 50/06). Zaskarżony wyrok uchylił w części dotyczącej dwóch zabójstw, natomiast w pozostałej części utrzymał w mocy, wymierzając karę łączną za wspomniane trzy przestępstwa fizycznego i moralnego znęcania się w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Sąd zasądził również koszty sądowe.

Aktualnie przed Sądem Okręgowym w Przemyśle toczy się w przedmiotowej sprawie postępowanie sygn. akt II K 31/06.

sygn. akt S 67/05/Zk

Śledztwo przeciwko Janowi P. wyłączono w dniu 9 grudnia 2005 r. ze sprawy S 23/01/Zk dotyczącej zbrodni popełnionych przez funkcjonariuszy PUBP w Jarosławiu w latach 1944-1956 r. Na potrzeby powyższego śledztwa przesłuchano w charakterze świadków 27 osób. W dniu 8 lutego 2006 r. wniesiono do Sądu Rejonowego w Jarosławiu akt oskarżenia przeciwko Janowi P., zarzucając mu popełnienie czterech zbrodni komunistycznych, polegających na fizycznym i psychicznym znęcaniu się oraz bezprawnym pozbawieniu wolności działaczy niepodległościowych.

Sąd Rejonowy w Jarosławiu wyrokiem z dnia 12 maja 2006 r. (sygn. II K 37/06) uznał oskarżonego za winnego zarzucanych mu czynów i wymierzył mu karę dwóch lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres pięciu lat. Powyższe orzeczenie jest prawomocne.

sygn. akt S 7/06/Zk

Śledztwo przeciwko Józefowi O. wyłączono w dniu 27 stycznia 2006 r. ze sprawy S 8/00/Zk dotyczącej zbrodniczej działalności funkcjonariuszy WUBP w Rzeszowie w latach 1944-1956.

Na potrzeby powyższego postępowania przesłuchano 44 świadków. W dniu 17 lipca 2006 r. do Sądu Rejonowego w Rzeszowie skierowano akt oskarżenia przeciwko Józefowi O., zarzucając mu popełnienie siedmiu zbrodni komunistycznych polegających na fizycznym i psychicznym znęcaniu się nad działaczami niepodległościowymi przetrzymywanymi w areszcie WUBP w Rzeszowie i PUBP w Sanoku.

Pierwszy termin rozprawy wyznaczono na dzień 8 stycznia 2007 r.

sygn. akt S 10/06/Zk

Śledztwo przeciwko Ignacemu P. wyłączono w dniu 14 lutego 2006 r. ze sprawy S 8/00/Zk dotyczącej zbrodniczej działalności funkcjonariuszy WUBP w Rzeszowie w latach 1944-1956. Na potrzeby powyższego postępowania przesłuchano 26 świadków.

W dniu 11 maja 2006 r. skierowano do Sądu Rejonowego w Rzeszowie akt oskarżenia przeciwko Ignacemu P., zarzucając mu popełnienie sześciu zbrodni komunistycznych polegających na fizycznym i psychicznym znęcaniu się nad przetrzymywanymi w areszcie tamtejszego urzędu działaczami niepodległościowymi.

Do chwili obecnej Sąd nie wyznaczył pierwszego terminu rozprawy.

sygn. akt S 95/06/Zk

Śledztwo przeciwko Janowi J. wyłączono w dniu 16 października 2006 r. ze sprawy S 29/01/Zk dotyczącej fizycznego i moralnego znęcania się funkcjonariuszy PUBP w Łańcucie nad działaczami niepodległościowymi w latach 1944-1956. Na potrzeby tego postępowania przesłuchano 21 świadków.

W dniu 26 października 2006 r. do Sądu Rejonowego w Łańcucie skierowano akt oskarżenia przeciwko Janowi J., zarzucając mu popełnienie trzech zbrodni komunistycznych polegających

na fizycznym i psychicznym znęcaniu się nad trzema działaczami niepodległościowymi przetrzymywanymi w areszcie PUBP w Łańcucie.

Do chwili obecnej Sąd nie wyznaczył terminu rozprawy.

sygn. akt S 100/06/Zk

Śledztwo przeciwko Stefanowi Sz. wyłączone w dniu 6 listopada 2006 r. z postępowania sygn. akt S 99/06/Zk. Na jego potrzeby przesłuchano 9 świadków.

W dniu 13 listopada 2006 r. do Sądu Rejonowego w Gorlicach skierowano akt oskarżenia przeciwko wspomnianemu, zarzucając mu popełnienie trzech zbrodni komunistycznych, polegających na fizycznym i psychicznym znęcaniu się nad przetrzymywanymi w areszcie PUBP w Gorlicach działaczami niepodległościowymi. Do chwili obecnej Sąd nie wyznaczył pierwszego terminu rozprawy.

sygn. akt S 14/00/Zk

Śledztwo podjęte w dniu 7 grudnia 2000 r. w sprawie stosowania niedozwolonych metod śledczych przez funkcjonariuszy PUBP w Przeworsku. W oparciu o zeznania świadków oraz ujawnione dokumenty archiwalne przedstawiono byłemu funkcjonariuszowi tamtejszego Urzędu Józefowi K. dwa zarzuty popełnienia zbrodni komunistycznych, polegających na fizycznym i psychicznym znęcaniu się nad przetrzymywanymi w areszcie działaczami niepodległościowymi.

sygn. akt S 50/01/Zk

Śledztwo wszczęte w dniu 4 czerwca 2001 r. w sprawie stosowania niedozwolonych metod śledczych przez funkcjonariuszy PUBP w Tarnobrzegu. W oparciu o zeznania świadków oraz ujawnione dokumenty archiwalne przedstawiono byłemu funkcjonariuszowi tamtejszego urzędu Janowi Z. zarzut popełnienia zbrodni komunistycznej, polegającej na fizycznym i psychicznym znęcaniu się nad przetrzymywanym w areszcie działaczem niepodległościowym.

sygn. akt S 99/06/Zk

Śledztwo wyłączone w dniu 3 listopada 2006 r. z postępowania sygn. S 8/00/Zk w sprawie zbrodniczej działalności funkcjonariuszy WUBP w Rzeszowie. W oparciu o zgromadzony materiał dowodowy przedstawiono byłemu funkcjonariuszowi WUBP w Rzeszowie Romanowi W. dwa zarzuty popełnienia zbrodni komunistycznych polegających na fizycznym i psychicznym znęcaniu się nad działaczami niepodległościowymi przetrzymywanymi w areszcie tamtejszego urzędu.

sygn. akt S 5/00/Zk

Śledztwo podjęte z zawieszenia w dniu 9 listopada 2000 r. w sprawie długotrwałego pozbawienia wolności obywateli polskich, w tym członków AK z Obwodu Rzeszów, od jesieni 1944 do 1948 r.

W toku postępowania przygotowawczego ustalono, iż w okresie od 15 sierpnia 1944 do marca 1945 r. w obwodzie AK Rzeszów funkcjonariusze UB i NKWD aresztowali co najmniej 248 żołnierzy AK. Ww. osadzeni zostali w więzieniach, a następnie przewiezieni do obozów na terenie ZSRR. W obozach tych stworzono dla deportowanych bardzo ciężkie i niebezpieczne dla życia warunki bytowe. Zostali oni zmuszeni do ciężkiej pracy fizycznej, za wykonywanie której otrzymywali głodowe racje żywnościowe. Powyższe oraz skrajnie trudne warunki atmosferyczne, liczne epidemie chorób i brak opieki lekarskiej były powodem śmierci w obozach w ZSRR co najmniej 24 żołnierzy AK z tego obwodu.

W toku śledztwa przesłuchano ustalonych pokrzywdzonych oraz zgromadzono dokumenty potwierdzające zsyłkę ustalonych żołnierzy AK do obozów w ZSRR.

W dniu 9 lutego 2006 r. wydane zostało postanowienie o umorzeniu śledztwa.

W sprawie przyjęto, iż podstawą aresztowań członków AK przez funkcjonariuszy NKWD było podpisane w dniu 26 lipca 1944 r. w Moskwie „Porozumienie między Polskim Komitetem Wyzwolenia Narodowego i rządem Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich o stosunkach między Radzieckim Wodzem Naczelnym a Polską Administracją po wkroczeniu Wojsk Radzieckich na terytorium Polski”. Podpisane ono zostało z upoważnienia PKWN przez E. Osóbkę-Morawskiego, zaś na mocy upoważnienia rządu ZSRR – W. Mołotowa. Z treści tego porozumienia wynika, iż oddana została jurysdykcja Radzieckiemu Wodzowi Naczelnemu w zakresie przestępstw popełnionych w strefie operacji wojennych. Uzupełnieniem powyższego był dekret o rozwiązaniu tajnych organizacji wojskowych na terenach wyzwolonych z dnia 24 sierpnia 1944 r. Wszyscy należący do organizacji wojskowych niepodlegających PKWN ponosić mieli odpowiedzialność według przepisów Wojskowego Kodeksu Karnego. Powyższe przepisy stanowiły podstawę do aresztowań żołnierzy AK przez funkcjonariuszy UB.

PKWN nie był polskim konstytucyjnym organem władzy i w związku z tym nie mógł skutecznie przekazać jurysdykcji nad ludnością polską dowódcom armii sowieckiej i organom NKWD. Pozbawienie wolności polskich obywateli było więc działaniem bezprawnym.

W sprawie ustalono, iż członkowie Plenum PKWN, którzy brali udział w zatwierdzeniu treści „Porozumienia”, w chwili obecnej nie żyją.

W związku z tym śledztwo w tym zakresie umorzono wobec śmierci sprawców.

W sprawie przyjęto, iż wywiezienie oraz pobyt w obozach, a więc długotrwałe pozbawienie wolności obywateli polskich na terenie b. ZSRR, stanowi zbrodnię komunistyczną, a jednocześnie zbrodnię przeciwko ludzkości.

W obozach na terenie ZSRR rozmyślnie stworzono dla deportowanych bardzo ciężkie warunki życia. Obliczone one były na spowodowanie całkowitego lub częściowego fizycznego wyniszczenia osadzonych tam osób. Zgony żołnierzy AK w ww. obozach wyczerpują znamiona zbrodni komunistycznych będących jednocześnie zbrodniami przeciwko ludzkości.

W wyniku kwerendy archiwalnej nie odnaleziono danych dotyczących sprawców tych przestępstw.

Śledztwo w zakresie bezprawnego długotrwałego pozbawienia wolności oraz spowodowania śmierci żołnierzy AK w obozach na terenie ZSRR umorzono wobec niewykrycia sprawców.

sygn. akt S 9/00/Zk

Śledztwo podjęte z zawieszenia w dniu 10 listopada 2000 r. w sprawie zbrodni przeciwko ludzkości stanowiących równocześnie zbrodnie komunistyczne, polegające na zmuszaniu obywateli polskich z byłych powiatów sanockiego, leskiego i bieszczadzkiego do opuszczenia swoich domostw, bezprawnym pozbawieniu wolności w czasie transportu oraz pobytu na terenie b. ZSRR w okresie pomiędzy 10 lutego 1940 a 1946 r., zmuszaniu do ciężkiej fizycznej pracy przy głodowych racjach żywnościowych i braku opieki medycznej, stworzeniu warunków życia obliczonych na spowodowanie całkowitego lub częściowego wyniszczenia fizycznego tych osób, a w konsekwencji doprowadzenia do utraty życia bądź zdrowia części z nich, w wyniku realizacji uchwał podjętych 5 grudnia 1939 r. i 2 marca 1940 r. w Moskwie przez Radę Komisarzy Ludowych ZSRR z inspiracji członków Biura Politycznego KC WKP(b).

W toku śledztwa ustalono z imienia i nazwiska 312 pokrzywdzonych – deportowanych w głąb ZSRR lub urodzonych w miejscu deportacji.

W wyniku analizy dokumentów opublikowanych w książce zatytułowanej „Deportacje obywateli polskich z Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi w 1940 roku”, wydanej w Warszawie i Moskwie przez Instytut Pamięi Narodowej – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji Rzeczypospolitej Polskiej i Federalną Służbę Bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej ustalono, że masowych deportacji ludności cywilnej z byłych powiatów sanockiego, leskiego i bieszczadzkiego dokonano na podstawie uchwały Rady Komisarzy Ludowych ZSRR z 5 grudnia 1939 r. w sprawie wysiedlenia osadników z zachodnich obwodów Białoruskiej Socjalistycznej Repu-

bliki Radzieckiej oraz uchwały tej Rady z 2 marca 1940 r. w sprawie ochrony granicy państwowej w zachodnich obwodach BSRR i USRR.

Treść pisma NKWD ZSRR z 22 marca 1940 r., skierowanego przez ludowego komisarza spraw wewnętrznych ZSRR Ławrentija Berię do Józefa Stalina i przewodniczącego Rady Komisarzy Ludowych ZSRR Wiaczesława Mołotowa w sprawie działań przygotowawczych do rozmieszczenia wysiedlanych rodzin oficerów WP, policjantów i innych osób represjonowanych oraz usytuowanie partii komunistycznej w ZSRR jako ugrupowania kierującego tym państwem przemawia za uznaniem, że uchwały Rady Komisarzy Ludowych ZSRR dotyczące deportacji cywilnej ludności polskiej były inspirowane przez członków Biura Politycznego KC WKP(b).

W śledztwie ustalono dane personalne osób pełniących w okresie od grudnia 1939 do marca 1940 r. funkcje członków Rady Komisarzy Ludowych.

Ponieważ zarówno te osoby, jak i byli członkowie Biura Politycznego KC WKP(b) nie żyją, śledztwo w tej sprawie umorzono postanowieniem z 7 listopada 2006 r. wobec śmierci sprawców.

sygn. akt S 48/02/Zk

Śledztwo podjęte z zawieszenia w dniu 20 kwietnia 2002 r. w sprawie masowych deportacji ludności cywilnej w 1940 r. z zajętego przez b. ZSRR terenu b. powiatu Jaworów.

W toku postępowania przygotowawczego ustalono, że w deportacjach przeprowadzonych przez władze sowieckie w 1940 r. z terenu b. powiatu Jaworów wysiedlono łącznie co najmniej 589 osób. Obywateli polskich zmuszano do opuszczenia swoich domostw, a następnie bezprawnie pozbawiono wolności w czasie transportu i pobytu na terenie b. ZSRR. W miejscu, gdzie zostali deportowani, zmuszano ich do ciężkiej fizycznej pracy przy głodowych racjach żywnościowych i braku opieki medycznej, przez co stworzono warunki życia obliczone na spowodowanie całkowitego lub częściowego wyniszczenia tych osób, doprowadzając w konsekwencji do utraty życia bądź zdrowia części z nich.

Po przeprowadzeniu postępowania, w toku którego przesłuchano łącznie 186 świadków, uznano, że masowe deportacje stanowiły zbrodnię przeciwko ludzkości, a zarazem zbrodnię komunistyczną, popełnioną przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego, tj. członków Rady Komisarzy Ludowych ZSRR.

Postanowieniem z dnia 28 kwietnia 2006 r. śledztwo w tej sprawie zostało umorzone wobec ich śmierci.

sygn. akt S 80/02/Zk

Śledztwo przejęte do dalszego prowadzenia w dniu 23 października 2001 r. w sprawie zbrodni komunistycznej będącej jednocześnie zbrodnią przeciwko ludzkości, polegającej na zabójstwie w dniu 9/10 października 1944 r. w Rudzie Różanieckiej pow. Lubaczów dawnego woj. rzeszowskiego obywateli polskich narodowości ukraińskiej, mieszkańców Lublińca Nowego, Starego i przyległych przysiółków: Stefana Biłyja s. Konstantego, Grzegorza Szeremety, Piotra Wankiewicza, Eliasza Zoły, Jana Czabana, Stefana Kordupela, Jana Jaremy, Andrzeja Hula, Jana Karpińskiego, Eliasza Gryćko, Eliasza Wankiewicza, Grzegorza Deneki, Stefana Fila, Grzegorza Paralucha, Wasyla Giżyna, Andrzeja Zinkiewicza, Grzegorza Bablaka, Michała Wawrykowicza, Jana Deneki, Grzegorza Boguckiego, Jana Zinkiewicza, Michała Rybała, Stefana Biłyja, Aleksandra Walnyckiego, Teodora Karpińskiego, Michała Gryćko, Andrzeja Gryćko, Jana Gryćko, Michała Rawczaka, Grzegorza Chomyna, Michała Sanajko, Grzegorza Rybała, Jana Skutyńskiego.

W zakresie stanu faktycznego ustalono, że w dniu 9 października 1944 r. w godzinach rannych leśniczy wraz z trzema gajowymi udał się służbowo w rejon wsi Lubliniec Stary i Lubliniec Nowy, zamieszkiwanych w większości przez ludność narodowości ukraińskiej. W wyniku zorganizowanej przez nieustalony oddział zasadzki leśniczy i dwaj gajowi zostali uprowadzeni do lasu, gdzie następnie słychać było strzały.

Z zasadzki zdołał zbiec jeden z gajowych idący w oddaleniu od pozostałych. Wymieniony powiadomił o zajściu miejscową milicję. Połączone siły posterunków Milicji Obywatelskiej z Rudy Różanieckiej i Cieszanowa zatrzymały w Lublińcu Nowym, Starym oraz przysiółkach zakładników, przewożąc ich do Rudy Różanieckiej do czasu wyjaśnienia losów uprowadzonych leśników. Żadna z zatrzymanych wówczas osób nie powróciła do miejsca zamieszkania ani też nie podjęła próby kontaktu z rodziną, zaś treść zeznań świadków i dokumentów archiwalnych skłania do przyjęcia wersji wydarzeń zakładającej pozbawienie ich życia.

Świadkowie z grona rodzin zatrzymanych i ówczesnych mieszkańców Lublińca, w tej liczbie zamieszkali poza granicami Polski, relacjonowali własne spostrzeżenia dotyczące wyłącznie fazy zatrzymania mieszkańców Lublińca oraz zasłyszane następane wersje odnoszące się do zabójstwa zatrzymanych. Świadkowie rekrutujący się spośród byłych funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej zaprzeczyli swemu udziałowi w zatrzymaniu 32 osób narodowości ukraińskiej, podkreślając, że źródłem ich wiedzy w zakresie przeprowadzonej akcji były zasłyszane relacje. Przesłuchani licznie mieszkańcy Rudy Różanieckiej i okolicznych miejscowości w większości nie dysponowali wiedzą w przedmiocie śledztwa.

Przedsięwzięte czynności nie zezwoliły na ustalenie bezpośrednich świadków, natomiast analiza akt osobowych byłych funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej oraz akt spraw karnych przeciwko nim prowadzonych nie ujawniły żadnych treści mających związek ze zbrodnią w Rudzie Różanieckiej. Na ich podstawie ustalono natomiast składy personalne posterunków Milicji Obywatelskiej w Rudzie Różanieckiej i Cieszanowie. W poszukiwaniu kolejnych dowodów zwracano się do: Urzędu Ochrony Państwa w Rzeszowie, Urzędu Ochrony Państwa w Lublinie, Komendy Wojewódzkiej Policji w Rzeszowie, Komendy Wojewódzkiej Policji w Przemyślu, Archiwum Państwowego w Przemyślu i Rzeszowie, Archiwum Państwowego w Lublinie, Wojskowego Instytutu Historycznego, Archiwum Nadwiślańskich Jednostek Wojskowych MSW, Centralnego Archiwum MSWiA, Archiwum Akt Nowych, Oddziałowego Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów w Warszawie, Oddziałowego Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów w Rzeszowie. Korzystano również z pomocy Archiwum Ukraińskiego i Centralnego Archiwum Federalnej Służby Bezpieczeństwa Federacji Rosyjskiej.

Ogłędziny spisów parafian Cerkwi w Lublińcu Nowym i Starym, pochodzących z zasobów Archiwum Metropolitalnego Archidiecezji Przemysko-Warszawskiej z siedzibą w Przemyślu wykazały brak zapisów dotyczących śmierci osób w dniach 9 i 10 października 1944 r. Ustaień w zakresie miejsca pochowania zwłok nie można było uczynić także w oparciu o akta Starostwa Powiatowego w Lubaczowie. W powyższej sytuacji jedynym źródłem wiedzy o ofiarach zbrodni pozostają dowody z zeznań świadków.

Ujawnione w toku śledztwa dowodowe materiały archiwalne zawierały znaczne rozbieżności w zakresie istotnych okoliczności. Stanowiły one fragmenty postępowań, których akt nie odnaleziono, obrazując wycinek czynionych wówczas ustaleń i niosąc jedynie pewien walor poznawczy.

Zgromadzony materiał dowodowy potwierdził, że czynności wykonawcze przedsięwzięli bliżej nieustaleni funkcjonariusze Milicji Obywatelskiej z Cieszanowa i Rudy Różanieckiej, lecz mimo podjętych czynności brak było wystarczających dowodów do przypisania winy określonym osobom, a także do ustalenia miejsca, w którym spoczywają zwłoki ofiar zbrodni, co skutkowało umorzeniem śledztwa w dniu 26 października 2006 r., wobec niewykrycia sprawców.

sygn. akt S 56/04/Zk

Śledztwo przejęte do prowadzenia z Prokuratury Rejonowej w Brzozowie w dniu 24 listopada 2004. roku w sprawie spalenia obrazu Zaśnięcia Matki Bożej w Kościele Parafialnym w Starej Wsi w dniu 6 grudnia 1968 r.

W dniu 20 maja 2004 r. wpłynęło pismo przedstawiciela Kolegium Księży Jezuitów w Starej Wsi z prośbą o przeprowadzenie śledztwa w sprawie spalenia obrazu Zaśnięcia Matki Bożej w kościele parafialnym w Starej Wsi 6 grudnia 1968 r.

W zawiadomieniu o przestępstwie podano, że Stara Wieś to miejsce kultu religijnego związanego z obecnością od XV wieku obrazu Zaśnięcia Matki Bożej.

Zdaniem zawiadamiającego księdza, podana oficjalna przyczyna pożaru, tj. zwarcie instalacji elektrycznej, była nieprawdziwa, gdyż okoliczności pożaru wskazywały na celowe działania, natomiast organom bezpieczeństwa zależało na spowodowaniu zaniku kultu maryjnego w Starej Wsi.

W toku postępowania przygotowawczego przesłuchano wszystkie osoby posiadające wiadomości o tym zdarzeniu. Są to głównie mieszkańcy domu zakonnego, funkcjonariusze straży pożarnej i MO w Brzozowie, którzy uczestniczyli w akcji ratowniczej w kościele.

Zapoznano się także z dokumentacją archiwalną obrazującą działania służb bezpieczeństwa PRL wobec Kościoła na terenie powiatu brzozowskiego w latach 1965-1970.

Zgromadzony materiał pozwolił na przyjęcie, że w dniu 6 grudnia 1968 r. w Starej Wsi woj. podkarpackiego doszło do popełnienia zbrodni komunistycznej przez nieustalonych funkcjonariuszy państwa komunistycznego bądź przez nich inspirowanej, a polegającej na naruszaniu prawa człowieka do wolności wyznania i uprawiania kultu religijnego poprzez umyślne podpalenie obrazu Zaśnięcia Matki Bożej i znieważenie przedmiotu kultu religijnego oraz obrażanie w ten sposób uczuć religijnych osób wierzących. Z uwagi na brak możliwości zidentyfikowania sprawców zbrodni – postanowieniem z dnia 11 sierpnia 2006 r. śledztwo umorzono wobec niewykrycia sprawców.

sygn. akt S 57/04/Zk

Śledztwo wszczęte w dniu 17 lutego 2005 r. przeciwko Józefowi K. podejrzanemu o bezprawne pozbawienie wolności Waldemara M. w okresie od 13 grudnia 1981 do 11 października 1982 r. w Komendzie Miejskiej MO w Jarosławiu, Komendzie Wojewódzkiej MO w Przemyślu, Ośrodku Odosobnienia w Uhercach, Ośrodku Odosobnienia w Łupkowie i Ośrodku Odosobnienia w Rzeszowie poprzez przekroczenie uprawnień wynikających z pełnienia służby na stanowisku komendanta wojewódzkiego MO w Przemyślu, które polegało na wydaniu 12 grudnia 1981 r. decyzji o internowaniu Waldemara M., wskazującej jako podstawę prawną art. 42 nigdy nieuchwalonego dekretu z 12 grudnia 1981 r. o ochronie bezpieczeństwa Państwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego oraz wydaniu nakazu zatrzymania i doprowadzenia Waldemara M. do Ośrodka Odosobnienia w Nowej Wsi.

Początkowo postępowanie przygotowawcze prowadzono również w kierunku niedopełnienia obowiązków przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego w styczniu i lutym 1982 r. w Uhercach i Przemyślu na szkodę interesu prywatnego. Niedopełnienie obowiązku polegało na nieudzieleniu pomocy internowanemu Waldemarowi M., znajdującemu się z powodu rozwijającego się stanu chorobowego w położeniu grożącym bezpośrednim niebezpieczeństwem utraty życia, poprzez pozostawienie go w Ośrodku Odosobnienia w Uhercach, pomimo konieczności umieszczenia tej osoby w szpitalu.

Jednak wobec treści opinii biegłego lekarza sądowego, jak też zachowanej częściowo dokumentacji medycznej w dniu 29 maja 2006 r. wydano postanowienie o częściowym umorzeniu śledztwa w zakresie dotyczącym tego czynu – wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa.

Przedstawiono natomiast byłemu komendantowi wojewódzkiemu MO w Przemyślu Józefowi K. zarzut spowodowania bezprawnego pozbawienia wolności Waldemara M. we wskazanym wyżej czasie i miejscach poprzez przekroczenie uprawnień wynikających z pełnienia służby na tym stanowisku, które polegało na wydaniu 12 grudnia 1981 r. decyzji o internowaniu Waldemara M. na podstawie nieuchwalonego aktu normatywnego oraz wydaniu nakazu zatrzymania i doprowadzenia Waldemara M. do Ośrodka Odosobnienia w Nowej Wsi.

Józef K. został przesłuchany w charakterze podejrzanego, przy czym nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i odmówił składania wyjaśnień.

W toku śledztwa przesłuchano licznych świadków mających wiadomości w sprawie, w tym byłych funkcjonariuszy MO i SB.

Uzyskano również opinię biegłego sądowego z zakresu badania pisma ręcznego oraz dokumentów.

W chwili obecnej przeprowadzane są czynności końcowe w tej sprawie.

sygn. akt S 34/06/Zk

Śledztwo wszczęte w dniu 26 kwietnia 2006 r. przeciwko Stefanowi Sz. i Leonowi T.

Jak ustalono w toku postępowania przygotowawczego, zarówno Stefan Sz., jak i Leon T. – jako funkcjonariusze państwa komunistycznego – pełniąc kolejno funkcje gminnego dyrektora szkół w Rymanowie przekroczyli swoje uprawnienia wydając decyzje o odwołaniu z funkcji dyrektora Szkoły Podstawowej w Króliku Polskim Kazimierza Sz. oraz dyrektora Szkoły Podstawowej w Posadzie Górnej Jana G.

Po przesłuchaniu pokrzywdzonych oraz 10 świadków, dokonaniu oględzin akt osobowych pokrzywdzonych oraz zapoznaniu się z opinią Ministerstwa Edukacji i Nauki Stefanowi Sz. i Leonowi T. przedstawiono zarzut przekroczenia uprawnień i działania na szkodę pokrzywdzonych, co stanowiło represję polityczną wobec wspomnianych.

Leon T. przyznał się do zarzucanego mu czynu i złożył obszernie wyjaśnienia, natomiast Stefan Sz. w swoich wyjaśnieniach podał, że działał w ramach obowiązującego prawa i przysługujących mu uprawnień. Aktualnie sprawdzana jest linia obrony podejrzanego Stefana Sz. i wykonywane są czynności końcowe w sprawie.

Postępowanie zostanie zakończone w 2007 r.

sygn. akt S 83/06/Zk

Śledztwo wszczęte 7 grudnia 2006 r. w sprawie zbrodni komunistycznej popełnionej na szkodę ks. Władysława Findysza, a polegającej na bezprawnym oskarżeniu ww. o popełnienie przestępstwa z art. 3 dekretu z dnia 5 sierpnia 1949 r. o ochronie wolności sumienia i wyznania, a następnie bezprawnym pozbawieniu wolności w okresie od 25 listopada 1963 do 29 lutego 1964 r. na mocy wyroku Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie z dnia 17 lutego 1963 r. sygn. IV K 103/63.

Postępowanie wszczęto na skutek zawiadomienia złożonego przez mieszkańca wsi Bojdy, który osobiście znał ks. Władysława Findysza.

Prowadzone aktualnie śledztwo – poprzez analizę dokumentów w Oddziałowym Biurze Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów w Rzeszowie, jak i innych archiwach (w tym akt procesu ks. Findysza) oraz przesłuchanie żyjących świadków działalności duszpasterza – ma na celu ustalenie, czy wobec ks. Władysława Findysza dopuszczono się zbrodni komunistycznej i kto jej dokonał.

9. Oddziałowa Komisja w Szczecinie

a) zbrodnie nazistowskie

sygn. akt S 24/05/Zn

Śledztwo w sprawie zamordowania w sierpniu 1944 r. w niemieckim obozie Sachsenhausen generała dywizji Stefana „Grot” Roweckiego – Komendanta Głównego Armii Krajowej, wszczęte postanowieniem z dnia 11 kwietnia 2003 r.

Na podstawie zgromadzonego dotychczas materiału dowodowego, w szczególności na podstawie relacji świadków oraz dokumentów archiwalnych, ustalono, iż generał dywizji Stefan „Grot” Rowecki – Komendant Główny Armii Krajowej, w wyniku zdrady, w dniu 30 czerwca 1943 r. został aresztowany przez gestapo w Warszawie. Tego samego dnia wieczorem lub w nocy

z 30 czerwca na 1 lipca 1943 r. został przewieziony do centrali gestapo w Berlinie, a następnie między 16 a 20 lipca 1943 r. osadzony w Zellenbau – podoboże obozu koncentracyjnego w Sachsenhausen jako więzień honorowy. Ponadto ustalono, iż Stefan Rowecki kategorycznie odrzucił propozycję udziału w „krucjacie antybolszewickiej”, do czego nakłaniali go prowadzący jego sprawę SS Sturmbannführer Thomsen oraz szef departamentu IV gestapo SS Gruppenführer Müller. Z obozowych listów generała wynika, iż dwukrotnie przygotowywał ucieczkę z obozu, jednak próby te zakończyły się niepowodzeniem. Niepowodzeniem zakończyły się również próby interwencji podejmowane przez polski rząd emigracyjny u władz brytyjskich i amerykańskich, dotyczące wymiany generała na więźniów niemieckich.

W pierwszych dniach po wybuchu Powstania Warszawskiego, prawdopodobnie między 2 a 7 sierpnia 1944 r. Stefan „Grot” Rowecki został zamordowany na rozkaz Himmlera, prawdopodobnie na terenie krematorium obozu Sachsenhausen. Dokładna data śmierci i miejsce pochówku generała nie są znane. Z informacji przekazanych przez Centralę w Ludwigsburgu wynika, iż akta komendantury obozu koncentracyjnego Sachsenhausen zastały przejęte przez Armię Czerwoną w chwili wyzwolenia obozu i obecnie znajdują się w archiwach Federacji Rosyjskiej. Ponadto ustalono, iż komendant podobożu Zellenbau – Kurt Eccarius, do roku 1969 przebywał na terenie byłego ZSRR, gdzie prawdopodobnie był sądzony jako zbrodniarz wojenny. W związku z powyższym zwrócono się do Prokuratury Generalnej Federacji Rosyjskiej z wnioskiem o międzynarodową pomoc prawną w tej sprawie. Dalsze czynności w sprawie zostaną podjęte po otrzymaniu odpowiedzi z Prokuratury Generalnej Federacji Rosyjskiej.

sygn. akt S 169/05/Zn

Śledztwo prowadzone jest w sprawie zbrodni wojennej popełnionej w dniu 18 stycznia 1941 r. w Warszawie przez funkcjonariuszy III Rzeszy Niemieckiej, polegającej na zaborze – z naruszeniem norm prawa międzynarodowego – z obszaru okupowanego, mających szczególne znaczenie dla kultury, dóbr w postaci 74 dokumentów archiwalnych, dotyczących stosunków dyplomatycznych w okresie od XIII wieku do połowy XV wieku pomiędzy Polską a Zakonem Krzyżackim.

Z poczynionych w toku śledztwa ustaleń wynika, że jeden ze zrabowanych dokumentów zaginął w 1945 r. w czasie ewakuacji Pruskiego Archiwum Państwowego w Królewcu, zaś pozostałe 73 zrabowane dokumenty archiwalne znajdują się na terenie Republiki Federalnej Niemiec i przechowywane są w zbiorach Tajnego Archiwum Pruskiej Fundacji Kultury w Berlinie – Dahlem.

W przedmiotowej sprawie planowane jest skierowanie wniosku o pomoc prawną do Prokuratury w Berlinie dotyczącego zatrzymania i wydania przez stronę niemiecką zagrabionych dokumentów archiwalnych. Przedmiotowy wniosek zaaprobowany został przez ministra sprawiedliwości prokuratora generalnego. W najbliższym czasie zostanie sporządzony stosowny wniosek do Prokuratury Krajowej o nadanie biegu służbowego.

b) zbrodnie komunistyczne

sygn. akt. S 20/05/Zk

Śledztwo prowadzone jest przeciwko 18 byłym funkcjonariuszom Służby Więziennej, którym przedstawiono zarzuty popełnienia w dniu 13 lutego 1982 r. w Wierzchowie zbrodni przeciwko ludzkości polegającej na przekroczeniu uprawnień poprzez psychiczne i fizyczne znęcanie się nad pozostającymi w przemijającym stosunku zależności 82 osobami internowanymi.

W przedmiotowej sprawie zarzut popełnienia w dniu 13 lutego 1982 r. w Wierzchowie gm. Wierzchowo zbrodni przeciwko ludzkości polegającej na przekroczeniu uprawnień przedstawiono także byłemu komendantowi Zakładu Karnego w Wierzchowie.

Aktualnie w sprawie sprawdzana jest linia obrony zaprezentowana przez podejrzanych, którzy nie przyznają się do popełnienia zarzucanych im czynów.

Dalszy bieg śledztwa uzależniony jest przede wszystkim od wyników przeprowadzenia dodatkowych dowodów, w tym uzyskania opinii dotyczącej badania pisma ręcznego. Sprawa powinna zostać zakończona w I półroczu 2007 r.

sygn. akt S 23/05/Zk

Śledztwo w sprawie fizycznego i psychicznego znęcania się nad osobami zatrzymanymi w czasie demonstracji ulicznych w pierwszych dniach maja 1982 r. w Szczecinie przez funkcjonariuszy Milicji Obywatelskiej, ZOMO oraz Służby Więziennej, wszczęte postanowieniem z dnia 9 grudnia 2002 r.

W toku prowadzonego śledztwa przesłuchano w charakterze świadków kilkudziesięciu pokrzywdzonych. Na podstawie ich zeznań ustalono, iż w dniach 1-4 maja 1982 r. na ulicach Szczecina miały miejsce manifestacje uliczne. W dniu 4 maja 1982 r. w czasie manifestacji doszło do starć z tłumiącymi demonstrację funkcjonariuszami MO i ZOMO. W czasie zamieszek ulicznych zatrzymano co najmniej 56 uczestników tych wydarzeń. Zatrzymane osoby zostały przewiezione do budynku Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Szczecinie, gdzie zmuszono je do przejścia pomiędzy szpalerami funkcjonariuszy, zadających ciosy przy użyciu milicyjnych pałek (tzw. ścieżki zdrowia). Następnie nocą, bez żadnych wyjaśnień i informacji, zatrzymanych przewieziono do Zakładu Karnego w Goleniowie. Wśród osadzonych były także zatrzymane tego dnia dzieci w wieku 14-16 lat.

W chwili obecnej trwają ustalenia, w szczególności poszukiwania dokumentów, umożliwiających wskazanie funkcjonariuszy winnych fizycznego i psychicznego znęcania się nad zatrzymanymi, bezprawnego pozbawienia wolności osób nieletnich, a nadto fałszowania dokumentów, bowiem w toku śledztwa ujawniono liczne przypadki sfalszowania raportów zatrzymania.

sygn. akt S 111/05/Zk

Śledztwo wszczęte 10 maja 2005 r. i dotyczy bezprawnego pozbawienia wolności kilkudziesięciu osób internowanych pomiędzy 12 a 16 grudnia 1981 r. w Szczecinie na podstawie dekretu o stanie wojennym.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy pozwolił na przedstawienie byłemu komendantowi wojewódzkiemu Milicji Obywatelskiej w Szczecinie Jarosławowi W. pięćdziesięciu dziewięciu zarzutów popełnienia przestępstw.

Działanie przestępcze podejrzanego polegało na tym, że 12 grudnia 1981 r. w Szczecinie jako funkcjonariusz państwa komunistycznego, tj. komendant wojewódzki Milicji Obywatelskiej, działając na szkodę interesu prywatnego i publicznego, przekraczając swoje uprawnienia, wydawał decyzje o internowaniu powołując się na dekret z dnia 12 grudnia 1981 r. o ochronie bezpieczeństwa Państwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, w sytuacji kiedy taki akt prawny nie został prawnie opublikowany, w konsekwencji czego bezprawnie pozbawił wolności 59 osób, a pozbawienie wolności stanowiło formę poważnej represji politycznej wobec osób przynależnych do określonej grupy o innych poglądach społeczno-politycznych, dopuszczając się w ten sposób zbrodni przeciwko ludzkości stanowiącej równocześnie zbrodnię komunistyczną.

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Jarosław W. nie przyznał się do zarzucanych mu czynów i odmówił składania wyjaśnień. Wobec podejrzanego na wniosek prokuratora Sąd Rejonowy w Szczecinie zastosował tymczasowe aresztowanie. Obecnie w stosunku do podejrzanego zastosowano środki zapobiegawcze w postaci poręczenia majątkowego oraz zakaz opuszczania kraju połączony z zakazem wydania dokumentu uprawniającego do przekraczania granicy.

Przewiduje się, iż przedmiotowe śledztwo potrwa do końca 2007 r. z powodu obszerności materiału dowodowego i liczby osób pokrzywdzonych.

sygn. akt S 9/06/Zk

Śledztwo przeciwko Jerzemu C. oskarżonemu o to, że w dniach 11 września 1987 i 18 listopada 1987 r. w Koszalinie, pełniąc obowiązki dyrektora Wydziału Społeczno-Administracyjnego byłego Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie, przekroczył swoje uprawnienia w ten sposób, że przy wydaniu decyzji sygnatura S.A. II.6015/1/87, zakazującej założenia i działalności Międzyregionalnej Komisji Koordynacyjnej NSZZ „Solidarność” Pomorza Środkowego Koszalin-Słupsk, przyjął w sposób bezprawny przy wydaniu tej decyzji przepisy o stowarzyszeniach, co stanowiło formę naruszenia jednego z podstawowych praw człowieka, a mianowicie prawa do zrzeszania się i swobodnej działalności w związkach zawodowych, albowiem decyzja ta stanowiła podstawę do stosowania dalszych represji wobec osób zaangażowanych w tę działalność związkową, czym działał na szkodę Tadeusza W. i Franciszka S., co stanowi zbrodnię komunistyczną.

W dniu 28 grudnia 2006 r. Sąd Rejonowy II Wydział Karny w Koszalinie postanowieniem sygnatura II K 540/06 uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów, jednocześnie umarzając postępowanie w tej sprawie na podstawie amnestii.

sygn. akt S 14/06/Zk

Śledztwo przeciwko Janowi D., Waławowi S., Waławowi K. i Jerzemu W., podejrzanym o to, że w dniach 28 sierpnia 1985 i 2 września 1985 r. w Białogardzie jako członkowie składów orzekających Kolegium Rejonowego ds. Wykroczeń przy Naczelniku Miasta Białogard w sprawach numer 1261/85 i 1367/85 przeciwko obwinionym Grażynie Sz. i Andrzejowi Sz. przekroczyli swoje uprawnienia i wbrew zebranym w sprawie dowodom i ujawnionym okolicznościom uznali osoby te za winne zarzucanych im wykroczeń z art. 52 § 1 pkt 1 kodeksu wykroczeń, podczas gdy czyny obwinionych nie wyczerpywały znamion wskazanego wykroczenia, albowiem obwinieni uczestniczyli we wspólnych modlitwach na placu przykościelnym w sposób spontaniczny, opuszczając uprzednio wnętrze kościoła po zakończeniu obrzędu religijnego, w związku z tym nie zorganizowali ani nie kierowali zgromadzeniem, na które wymagane było zezwolenie organu administracji państwowej, po czym działając w zamiarze długotrwałego pozbawienia wolności, wymierzili za wskazane wykroczenie karę po 3 miesiące aresztu zasadniczego, pozbawiając Grażynę Sz. i Andrzeja Sz. bezprawnie wolności, czym działali na szkodę wyżej wymienionych, co stanowi zbrodnię komunistyczną.

W toku śledztwa ustalono, że podejrzany Jerzy W. przebywa za granicą i w tej części śledztwo zostanie zawieszono. Zgromadzono kompletny materiał dowodowy przeciwko trzem pozostałym podejrzanym i materiały w tej części zostaną wyłączone do odrębnego postępowania, a następnie zostanie skierowany akt oskarżenia do sądu.

sygn. akt S 39/06/Zk

Śledztwo wszczęte w dniu 21 czerwca 2006 r. dotyczące składania we wrześniu i październiku 1982 r. fałszywych zeznań przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa z WUSW w Gorzowie Wlkp.: Stefana J., Zdzisława M. i Ryszarda S., w sprawie karnej, prowadzonej w tamtym czasie przeciwko Jarosławowi Antoniemu r., działaczowi Międzyzakładowego Komitetu Założycielskiego NSZZ „Solidarność”, oskarżonemu o rzekomy udział w nielegalnej demonstracji pod gorzowską katedrą, zakończonej wyrokiem skazującym na bezwzględną karę pozbawienia wolności.

W jego toku ustalono, iż Jarosław r., jako aktywny działacz zdelegalizowanego NSZZ „Solidarność”, po opuszczeniu ośrodka internowania w lipcu 1982 r., pozostawał w zainteresowaniu gorzowskiej Służby Bezpieczeństwa. W dniu 31 sierpnia 1982 r. przebywał od godziny 15.00, w mieszkaniu swojej znajomej Teresy K., usytuowanym na – przeciwko kościoła katedralnego. W mieszkaniu tym przebywały jeszcze inne osoby. Według relacji pokrzywdzonego Jarosława r., mieszkanie to opuścił krótko po godzinie 18.00. Stamtąd udał się na mszę św. do katedry.

W godzinach 15.00-17.00 w okolicach tzw. Białego Krzyża pod katedrą, w centrum miasta, odbyła się manifestacja, zorganizowana przez zdelegalizowaną „Solidarność” w związku z drugą rocznicą „porozumień sierpniowych”. Manifestacja została spacyfikowana przez oddziały ZOMO i Milicji Obywatelskiej. W czasie pobytu w mieszkaniu Teresy K. Jarosław R. miał wykonać z balkonu zdjęcia z przebiegu zająć pod katedrą.

Następnego dnia Jarosław r. w godzinach rannych został zatrzymany w miejscu swojej pracy przez funkcjonariuszy SB jako podejrzany o uczestnictwo w nielegalnej demonstracji pod katedrą oraz publiczne nawoływanie do nieposłuszeństwa i przeciwdziałania aktom prawnym stanu wojennego, tj. o przestępstwo określone w art. 282 kk. w związku z art. 49 ust. 2 dekretu o stanie wojennym. Pod takim zarzutem wyżej wymieniony został w tym samym dniu tymczasowo aresztowany przez Prokuraturę Rejonową w Gorzowie Wlkp. i osadzony w areszcie śledczym. Materiał dowodowy, na którym oparto zarzut, a następnie wyrok skazujący Sądu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. opierał się wyłącznie na zeznaniach trzech funkcjonariuszy gorzowskiego SB Wydział V, którzy w krytycznym dniu w godzinach 14.00-17.00 ubrani po cywilnemu obserwowali tłum ludzi, jaki zebrał się przy katedrze. Byli to funkcjonariusze SB: Zdzisław M., Ryszard S. i Stefan J. Wyżej wymienieni złożyli, zarówno w prokuraturze, jak i w Sądzie Wojewódzkim w Gorzowie Wlkp. nieprawdziwe zeznania, oświadczając, iż widzieli znanego im z widzenia Jarosława r. na placu przy katedrze 31 sierpnia 1982 r. Dodali, iż wyżej wymieniony podburzał innych ludzi, wznosząc okrzyki „niech żyje Solidarność” i inne uznane przez prokuraturę i sąd za nawoływanie do nieposłuszeństwa i niepodporządkowania się przepisom stanu wojennego. Za powyższe Jarosław r. wyrokiem Sądu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 4 października 1982 r. został skazany w trybie doraźnym na podstawie art. 282 kk. na karę 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Przesłuchany przez prokuratora pionu śledczego IPN pokrzywdzony zaprzeczył swojemu udziałowi w manifestacji pod „Białym Krzyżem”. Dodał, iż sąd w toku procesu karnego dał całkowicie wiarę kłamliwym zeznaniom funkcjonariuszy SB, odrzucając zeznania świadków obrony.

W toku śledztwa przesłuchano szczegółowo pokrzywdzonego oraz sześciu wskazanych przez niego świadków. Dodatkowo dokonano oględzin akt sprawy karnej z 1982 r. Sądu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. prowadzonej przeciwko Jarosławowi r. Zapoznano się z materiałami pochodzącymi z Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Gorzowie Wlkp. dotyczącymi wydarzeń pod katedrą. Dokonano ponadto oględzin akt osobowych byłych funkcjonariuszy SB Wydział V WUSW w Gorzowie Wlkp. oraz zwrócono się do BUiAD w Warszawie i OBUiAD w Szczecinie o odnalezienie dokumentów dotyczących pokrzywdzonego, wytworzonych w latach 1980-1985 przez Służbę Bezpieczeństwa.

W dniu 8 stycznia 2007 r. przedstawiono zarzuty popełnienia przestępstw stanowiących zbrodnię komunistyczną, polegających na złożeniu fałszywych zeznań w toku ówczesnego postępowania karnego oraz doprowadzeniu do bezzasadnego pozbawienia wolności Jarosława r., funkcjonariuszom SB: porucznikowi Ryszardowi S. i chorążemu Stefanowi J. Obaj podejrzani nie przyznali się do popełnienia zarzucanych im przestępstw oraz odmówili złożenia wyjaśnień. W najbliższym czasie zostanie przesłuchany trzeci funkcjonariusz gorzowskiej SB porucznik Zdzisław M.

Śledztwo przeciwko wskazanym wyżej funkcjonariuszom gorzowskiej Służby Bezpieczeństwa powinno zostać zakończone do końca czerwca 2007 r.

sygn. akt S 87/06/Zk

Śledztwo dotyczy bezprawnego pozbawienia wolności kilkudziesięciu osób internowanych na podstawie decyzji o internowaniu wydanych przez b. komendanta wojewódzkiego Milicji Obywatelskiej w Gorzowie Wielkopolskim.

Działanie przestępcze podejrzanego polegało na tym, że 12 grudnia 1981 r. w Gorzowie Wielkopolskim jako funkcjonariusz państwa komunistycznego, tj. komendant wojewódzki Milicji Obywatelskiej, działając na szkodę interesu prywatnego i publicznego, przekraczając

swoje uprawnienia, wydawał decyzje o internowaniu, powołując się na dekret z dnia 12 grudnia 1981 r. o ochronie bezpieczeństwa Państwa i porządku publicznego w czasie obowiązywania stanu wojennego, w sytuacji kiedy taki akt prawny nie został prawnie opublikowany, w konsekwencji czego 17 osób bezprawnie pozbawił wolności, a pozbawienie wolności stanowiło formę poważnej represji politycznej wobec osób przynależnych do określonej grupy o innych poglądach społeczno-politycznych, dopuszczając się w ten sposób zbrodni przeciwko ludzkości stanowiącej równocześnie zbrodnię komunistyczną.

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Lech K. nie przyznał się do zarzucanych mu czynów i odmówił składania wyjaśnień.

Wobec podejrzanego zastosowano środki zapobiegawcze w postaci poręczenia majątkowego oraz zakazu opuszczania kraju połączonego z zakazem wydania dokumentu uprawniającego do przekraczania granicy.

Przewiduje się, iż przedmiotowe śledztwo zostanie zakończone do końca 2007 r.

sygn. akt S 90/06/Zk

Śledztwo wszczęte w sprawie pobicia w maju 1984 r. w Choszczynie działacza NSZZ „Solidarność” Józefa B. poprzez wielokrotne bicie go pałką po całym ciele przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa.

W toku postępowania przygotowawczego w oparciu o konsekwentne i spójne zeznania Józefa B. ustalono, że 4 maja 1984 r. w związku z powieszeniem przez niego krzyża w zakładzie pracy, tj. w lokomotywni PKP w Choszczynie, został on pobity przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa w ten sposób, że był wielokrotnie uderzany łokciem w okolice żeber oraz bity pałką po całym ciele.

W wyniku podjętych czynności ustalono nazwiska dwóch funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa w Choszczynie, którzy dokonali pobicia, świadków zatrzymania pokrzywdzonego oraz osób, którym opisał przebieg zdarzenia i okazywał obrażenia na swoim ciele.

Aktualnie wykonywane są czynności procesowe w postaci przesłuchania świadków wskazanych przez pokrzywdzonego. Ponadto zwrócono się do Biura Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów w Szczecinie o materiały archiwalne.

Po wykonaniu ww. czynności procesowych w zależności od dokonanych na ich podstawie ustaleń zostanie podjęta decyzja co do ewentualnego wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutów wobec byłych funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa: Henryka D. i Ryszarda K.

10. Oddziałowa Komisja w Warszawie

a) zbrodnie komunistyczne

sygn. akt S 25/01/Zk

Śledztwo przeciwko ppłk. w stanie spoczynku Helenie Wolińskiej-Brus, byłej prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej w Warszawie, podejrzanej o to, że w okresie od 8 czerwca 1950 do 3 października 1953 r. bezprawnie pozbawiła wolności na czas powyżej 7 dni 16 osób, oficerów Wojska Polskiego, w tym Augusta Emila Fieldorfa „Nila”, i osoby cywilne – stosując wobec nich, pomimo braku podstaw, środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

Od czerwca 2001 r. za pośrednictwem Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Zagranicznych realizowano czynności związane z wystąpieniem do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Północnej Irlandii o tymczasowe aresztowanie i ekstradycję Heleny Wolińskiej-Brus. Postępowanie to strona brytyjska zakończyła w czerwcu

2006 r. decyzją sekretarza stanu o odmowie wydania „Upoważnienia do Postępowania (ATP)” w tej sprawie z uwagi na wiek podejrzanej, jej obecny stan zdrowia, znaczny upływ czasu od popełnienia zarzuconych jej przestępstw i znaczne opóźnienia w załatwianiu jej sprawy po upadku komunizmu w Polsce w 1989 r. W świetle brytyjskiej ustawy z roku 1989, stanowiącej podstawę wspomnianego rozstrzygnięcia, decyzja sekretarza stanu była niezbędna dla rozpoczęcia etapu sądowego w sprawie ekstradycji Heleny Wolińskiej-Brus.

Aktualnie badana jest możliwość wzruszenia tej decyzji przez stronę polską w drodze rewizji sądowej.

W ramach tego śledztwa weryfikowany jest również materiał dowodowy celem potwierdzenia lub wykluczenia podejrzenia popełnienia przestępstw przez Helenę Wolińską-Brus i innych funkcjonariuszy państwa komunistycznego w toku archiwalnych postępowań karnych na szkodę innych osób niż dotychczas ujawnione.

sygn. akt S 39/01/Zk

Śledztwo prowadzone przeciwko Marianowi P., Kazimierzowi T. i Zbigniewowi K., byłym funkcjonariuszom Głównego Zarządu Informacji WP, oraz byłemu funkcjonariuszowi Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, Czesławowi Ś.

Wymienionym zarzucono popełnienie w okresie od 3 listopada 1949 do 13 czerwca 1952 r. zbrodni komunistycznych stanowiących jednocześnie zbrodnie przeciwko ludzkości wobec oficerów Wojska Polskiego, gen. dyw. Stefana Mossora, gen. bryg. Stanisława Tatara, gen. bryg. Józefa Kuropieski i płk. Mariana Utnika. Działania przestępcze funkcjonariuszy polegały na fizycznym i psychicznym znęcaniu się nad wymienionymi oficerami w czasie prowadzonych przeciwko nim śledztw poprzez wielokrotne, powtarzane po kilkaset razy, długotrwałe, trwające nawet dwadzieścia i więcej godzin na dobę przesłuchiwanie pokrzywdzonych, często w pozycji stojącej, dręczenie ich w tym czasie brakiem snu, groźenie pozbawieniem życia i represjami wobec ich rodzin i doprowadzanie w ten sposób do całkowitego wyczerpania zarówno psychicznego, jak fizycznego w celu zmuszenia pokrzywdzonych do przyznania się do udziału w dywersyjno-szpiegowskiej organizacji działającej w Wojsku Polskim, do uczestniczenia w działalności agenturalnej na rzecz państw zachodnich oraz do składania wyjaśnień zgodnych z koncepcją prowadzonego przeciwko nim śledztwa.

W dniu 22 maja 2006 r. skierowano do Wojskowego Sądu Garnizonowego w Warszawie akt oskarżenia przeciwko wyżej wymienionym. Zarówno w toku postępowania przygotowawczego, jak i postępowania sądowego podejrzani (oskarżeni) nie przyznali się do popełnienia zarzucanych im czynów.

Obecnie przed sądem kontynuowane jest postępowanie dowodowe.

sygn. akt S 49/01/Zk

Śledztwo przeciwko Józefowi K., Tadeuszowi J., Zdzisławowi P., Kazimierzowi T., Henrykowi P., Leonardowi K. i Władysławowi A., byłym funkcjonariuszom Głównego Zarządu Informacji WP podejrzanym o popełnienie w okresie od 21 października 1950 do 10 lutego 1953 r. zbrodni komunistycznych stanowiących jednocześnie zbrodnie przeciwko ludzkości wobec 7 oficerów Wojska Polskiego: kmdr. Witolda M., kmdr. Kazimierza K., kmdr. Mariana W., kmdr. Roberta K., mjr. Apoloniusza Z., mjr. Tadeusza T. i ppłk. Sergiusza P. w „odpryskowej sprawie” „Spisku w Wojsku Polskim”. Działania przestępcze funkcjonariuszy polegały na fizycznym i psychicznym znęcaniu się nad wymienionymi oficerami Wojska Polskiego w czasie prowadzonych przeciwko nim śledztw poprzez stosowanie tzw. konwejeru, czyli wielokrotnych, powtarzanych po kilkaset razy, długotrwałych, trwających nawet kilkadziesiąt godzin na dobę przesłuchiwań pokrzywdzonych, często w pozycji stojącej, pozbawianie ich snu, kierowanie gróźb pozbawienia życia i represji wobec rodzin, czym zmierzano do całkowitego wyczerpania zarówno psychicznego, jak fizycznego pokrzywdzonych i zmuszenia ich do przyznania się do udziału w dywersyjno-szpiegowskiej organizacji działającej w Wojsku Polskim,

do uczestniczenia w działalności agenturalnej na rzecz państw zachodnich oraz do składania wyjaśnień zgodnych z koncepcją prowadzonego przeciwko nim śledztwa.

W sprawie niniejszej, zawartej w 34 tomach, w najbliższym czasie ww. podejrzani zostaną zaznajomieni z materiałami śledztwa, po czym do Wojskowego Sądu Garnizonowego w Warszawie skierowany zostanie akt oskarżenia.

sygn. akt S 51/01/Zk

Śledztwo kontynuowane od dnia 30 sierpnia 2001 r. swoim zakresem obejmuje:

- przekroczenie uprawnień służbowych przez funkcjonariuszy resortu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych działających na szkodę wymiaru sprawiedliwości w latach 1983-1984 w związku z prowadzonym przez Prokuraturę Wojewódzką w Warszawie śledztwem dotyczącym śmierci Grzegorza Przemyska;
- utrudnianie śledztwa Prokuratury Wojewódzkiej w Warszawie w sprawie śmierci Grzegorza Przemyska w latach 1983-1984 przez funkcjonariuszy resortu spraw wewnętrznych;
- kierowanie gróźb bezprawnych przez funkcjonariuszy resortu spraw wewnętrznych w celu wywarcia wpływu na czynności świadków występujących przez sądem w sprawie śmierci Grzegorza Przemyska.

Zebrany materiał dowodowy sprawy daje podstawy do przyjęcia, że w toku i w związku z prowadzonym w latach 1983-1984 śledztwem o śmiertelne pobicie Grzegorza Przemyska podejmowane były pozaprawne działania przez funkcjonariuszy różnych szczebli, działających w strukturach ówczesnego MSW, których celem było spowodowanie uniknięcia odpowiedzialności karnej przez rzeczywistych sprawców tego czynu – funkcjonariuszy MO.

Materiały prowadzonego śledztwa składają się obecnie z 64 tomów oraz szeregu materiałów historycznych o charakterze pomocniczym.

Na obecnym etapie została zakończona kwerenda materiałów archiwalnych wytworzonych przez MSW i podległe mu struktury, zlecona dla potrzeb niniejszego śledztwa Biuro Udostępnienia i Archiwizacji Dokumentów IPN w Warszawie, oraz zostały zakończone czynności procesowe w postaci oględzin powyższych materiałów. Zakończona została również kwerenda akt osobowych b. funkcjonariuszy MSW, których dane występują w aktach niniejszego śledztwa, z wyjątkiem funkcjonariuszy, których dane personalne ujawnione zostały w ostatnim czasie; w tym zakresie kwerendę uzupełniającą zlecono BUiAD IPN w Warszawie i archiwom policyjnym.

Zakończono ponadto kwerendę akt osobowych prokuratorów, przeprowadzających lub nadzorujących czynności procesowe w śledztwie o śmiertelne pobicie Grzegorza Przemyska, oraz przeprowadzono czynności przesłuchania ustalonych osób w charakterze świadków. Zakończono również kwerendę akt osobowych prokuratorów nadzorujących niniejsze postępowanie w b. Prokuraturze Generalnej; czynności procesowe z ich udziałem nie zostały jeszcze ukończone.

W wyniku przeprowadzenia w ostatnim okresie oględzin udostępnionych przez Archiwum KSP w Warszawie, materiałów archiwalnych b. Wydziału Dochodzeniowo-Śledczego KSMO w Warszawie dotyczących prowadzonego postępowania wyjaśniającego w sprawie śmierci Grzegorza Przemyska, ujawniono szereg istotnych dokumentów archiwalnych, wskazujących, iż funkcjonariusze ww. wydziału podejmowali w ramach tegoż postępowania pozaprawne działania, których celem było instruowanie funkcjonariuszy MO, obecnych podczas czynności zatrzymania Grzegorza Przemyska na Placu Zamkowym i w komisariacie MO przy ul. Jezuickiej w Warszawie, o jakiej treści oraz w jaki sposób powinni składać zeznania w tym zakresie w prowadzonym wówczas przez prokuraturę śledztwie. Ujawnienie powyższych dokumentów spowodowało konieczność poddania ich procesowej weryfikacji poprzez ustalenie i przesłuchanie w charakterze świadków szeregu osób, których nazwiska nie występowały dotychczas w aktach śledztwa. Czynności powyższe są aktualnie kontynuowane, zmierzają już do zakończenia.

Dotychczas w toku niniejszego śledztwa przesłuchano łącznie 91 świadków, w okresie styczeń-grudzień 2006 r. – 34 świadków.

Po wyczerpaniu inicjatywy dowodowej podjęte zostaną rozstrzygnięcia procesowe w zakresie ewentualnego przedstawienia poszczególnym funkcjonariuszom MSW zarzutu popełnienia przestępstwa, stanowiącego zbrodnię komunistyczną.

sygn. akt S 38/04/Zk

Śledztwo w sprawie określanej symbolicznym mianem Zbrodni Katyńskiej, a więc stanowiących zbrodnię wojenną i zbrodnię przeciwko ludzkości zabójstw nie mniej niż 21 768 obywateli polskich, dokonanych w okresie od dnia 5 marca do bliżej nieustalonego dnia i miesiąca 1940 r. na terytorium Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich przez funkcjonariuszy tego państwa, działających w wykonaniu podjętej w Moskwie w dniu 5 marca 1940 r. uchwały Biura Politycznego Komitetu Centralnego Wszechzwiązkowej Komunistycznej Partii (bolszewików), jest prowadzone przez Oddziałową Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie od dnia 30 listopada 2004 r.

Do chwili obecnej w toku śledztwa przesłuchano łącznie 2104 świadków, z tego w okresie sprawozdawczym 719 osób.

W pierwszej kolejności przesłuchiwanie są najstarsi wiekiem świadkowie, w tym najstarsi żyjący krewni ofiar Zbrodni Katyńskiej. Znaczną liczbę przesłuchiwanym świadków stanowią osoby w podeszłym wieku, mające utrudnioną możliwość poruszania się – przesłuchania w takich przypadkach odbywają się na wniosek świadków w miejscu ich zamieszkania.

Podczas realizacji celów śledztwa prowadzone są poszukiwania w kraju i za granicą dokumentów i innych dowodów mogących mieć istotne znaczenie dla przedmiotu postępowania.

W sierpniu 2005 r. skierowany został wniosek do Prokuratury Generalnej Ukrainy o udzielenie pomocy prawnej poprzez udostępnienie akt postępowania karnych prowadzonych przez ukraińskie organy ścigania, mogących mieć związek z przedmiotem postępowania S 38/04/Zk. Jego konsekwencją był pobyt prokuratorów IPN na Ukrainie w dniach od 5 do 18 listopada 2006 r.

Od strony formalnej za realizację polskiego wniosku odpowiedzialna była Prokuratura Wojskowa Centralnego Regionu Ukrainy w Kijowie i to w jej siedzibie prokuratorzy zapoznawali się z materiałami śledczymi. Podczas wizyty zaznajomiono się z treścią:

- 22 tomów akt postępowania Prokuratury Wojskowej Kijowskiego Regionu Ukrainy w sprawie „masowych pochówków obywateli w Dnieprowskim Leśnictwie w miejscowości Bykownia pod Kijowem”. Sprawa ta została zakończona wydaniem w dniu 25 czerwca 2001 r. postanowienia o umorzeniu;
- 35 tomów akt postępowania Prokuratury Wojskowej Północnego Regionu Ukrainy w sprawie „rozstrzelania w latach 1940-1941 przez organy NKWD ZSRR polskich oficerów i innych obywateli polskich”. Sprawa ta nie jest zakończona, z uzyskanych informacji wynika, że w sprawie tej prowadzone jest „dochodzenie przedwstępne”.

Prokuratorzy przeprowadzali oględziny materiałów wymienionych spraw karnych, sporządzając stosowną dokumentację procesową. Dokonali również wyboru istotnych dla śledztwa w sprawie Zbrodni Katyńskiej dokumentów.

W poddanych oględzinom aktach śledztwa w sprawie „Bykowni” ujawniono szereg materiałów potwierdzających przeprowadzanie pochówków ofiar represji stalinowskich, w tym obywateli polskich, w rejonie 19-20 kwartału Dnieprowskiego Leśnictwa Darnickiego Parku Leśnego w pobliżu wsi Bykownia koło Kijowa.

Ujawniono w nich także materiały z KGB USRR potwierdzające wydzielenie w Bykowni specjalnego obszaru przeznaczonego do masowych pochówków osób represjonowanych przez NKWD, w których jest wzmianka o obywatelach polskich grzebanych tam w latach 1939-1941. Przytacza się w tych dokumentach liczbę 1745 Polaków, których egzekucja nastąpiła w Kijowie, a których zwłoki pogrzebano w lesie koło Bykowni.

Istotne znaczenie dla polskiego śledztwa w sprawie Zbrodni Katyńskiej mają ujawnione w aktach postępowania w sprawie „Bykowni” dokumenty w postaci: pisma Prokuratury Generalnej Ukrainy z dnia 15 maja 1995 r. adresowanego do Prokuratury Obwodu Charkowskiego,

a zawierającego informacje o rozstrzelaniu 10 685 obywateli polskich w latach 1940-1941 aresztowanych na terenie Zachodniej Ukrainy i Zachodniej Białorusi, pisma zastępcy prokuratora generalnego Ukrainy do szefa Służby Bezpieczeństwa Ukrainy zawierającego informacje o przetrzymywaniu nie mniej niż 1000 oficerów i obywateli polskich w latach 1940-1941, spośród których część rozstrzelano w więzieniach Kijowa, listy rozstrzelanych w Kijowie i w Obwodzie Kijowskim w latach 1940-1941 osób liczącej 242 pozycje, wykazu strażników wewnętrznego więzienia NKWD w Kijowie, kilku wykazów z danymi kilkuset obywateli polskich aresztowanych przez NKWD na tzw. Zachodniej Ukrainie jesienią 1939 i w 1940 r. skierowanych do więzień w Kijowie.

Podczas oględzin w Prokuraturze Wojskowej Centralnego Regionu Ukrainy w Kijowie akt śledztwa w sprawie „rozstrzelania w latach 1940-1941 przez organy NKWD ZSRR polskich oficerów i innych obywateli polskich” prokuratorzy IPN stwierdzili, że zawierają one m.in. materiały dotyczące Zbrodni Katyńskiej w postaci kopii dokumentów przekazanych Prokuraturze Generalnej Ukrainy ze śledztwa prowadzonego w 1991 r. przez Główną Prokuraturę Wojskową Federacji Rosyjskiej w sprawie „masowych rozstrzeliwań obywateli polskich i polskich jeńców wojennych na terytorium Ukrainy w 1940 roku.” – są to kopie materiałów śledztwa dot. rozstrzeliwań jeńców polskich w Charkowie i Kalininie (liczą łącznie 7 tomów). Na podkreślenie zasługuje fakt, że wśród tych materiałów znajdowały się kopie dokumentów z archiwów rosyjskich dot. Zbrodni Katyńskiej, w tym kopia kluczowego dokumentu dla realizacji Zbrodni Katyńskiej tj. uchwały Biura Politycznego KC WKP(b) z 5 marca 1940 r. o wymordowaniu niemal 22 tys. Polaków. Nadmienić należy, że dokumentu takiego nie było w udostępnionych w 2005 r. podczas wizyty w Głównej Prokuraturze Wojskowej Federacji Rosyjskiej w Moskwie 67 tomach materiałów śledztwa rosyjskiego nr 159, co oznacza, że kopia decyzji z 5 marca 1940 r. jest w świetle przyjętych w Federacji Rosyjskiej uregulowań prawnych tajna.

Wśród materiałów pozyskanych z Głównej Prokuratury Wojskowej Federacji Rosyjskiej do sprawy „rozstrzelania w latach 1940-1941 przez organy NKWD ZSRR polskich oficerów i innych obywateli polskich” znajdowały się również kopie ekspertyz kryminalistycznych w przedmiocie badań treści uchwały Biura Politycznego KC WKP(b) z 5 marca 1940 r. (badane pismo ręczne i maszyny mogące służyć do jej napisania), kopie protokołów przesłuchania na początku lat czterdziestych świadków Aleksandra Korotkowa, Aleksandra Szelepina, Piotra Soprunki i Mitrofana Syromiatnikowa, jak również kopie dokumentów archiwalnych z Państwowego Archiwum Obwodu Brzeskiego, Archiwum Prezydenta ZSRR, Centralnego Archiwum Armii Czerwonej i KGB Obwodu Charkowskiego dot. polskich jeńców wojennych w ZSRR (w tym kopia spisu spraw ewidencyjnych wywiezionych jeńców obozu starobielskiego, zawierającego 4031 nazwisk – tzw. lista Gajdideja).

Należy podkreślić, że w aktach poddanych oględzinom w Prokuraturze Centralnego Regionu Ukrainy nie ujawniono imiennych list dyspozycyjnych (list śmierci) w odniesieniu do przetrzymywanych w więzieniach na tzw. Zachodniej Ukrainie i rozstrzelanych na Ukrainie na podstawie decyzji z 5 marca 1940 r. 3435 obywateli polskich. Z oficjalnej informacji udzielonej przez Prokuraturę Centralnego Regionu Ukrainy wynika, że oryginał ukraińskiej Listy Katyńskiej przechowywany jest w Archiwum Służby Bezpieczeństwa Ukrainy w Kijowie. W najbliższym czasie podjęte zostaną działania w celu uzyskania uwierzytelnionej kopii tegoż dokumentu dla potrzeb śledztwa.

sygn. akt S 23/05/Zk

Śledztwo wszczęte w dniu 12 sierpnia 2005 r. w sprawie stanowiącego zbrodnię komunistyczną naruszenia praw pracowniczych przez osoby pełniące funkcje kierownicze w Wydawnictwie Prasowym Robotniczej Spółdzielni Wydawniczej „Prasa-Książka-Ruch” oraz Komitecie ds. Radia i Telewizji „Polskie Radio i Telewizja”, a także wchodzące w skład komisji weryfikacyjnych, poprzez podjęcie decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy z dziennikarzami z przyczyn politycznych w okresie styczeń-marzec 1982 r.

Śledztwo to zostało zainicjowane złożeniem zawiadomienia o przestępstwie przez Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich.

W jego toku ustalono, iż na podstawie § 2 uchwały Rady Państwa z dnia 12 grudnia 1981 r. w sprawie wprowadzenia stanu wojennego ze względu na bezpieczeństwo Państwa w okresie stanu wojennego stosowane były obowiązujące w czasie wojny przepisy ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony PRL; militaryzacją objęto niektóre jednostki organizacyjne, w tym Komitet ds. Radia i Telewizji.

W oparciu o odnalezione w wyniku kwerend w zasobach archiwalnych IPN, archiwów państwowych i wojskowych dokumenty, w tym z Wydziału Prasy, Radia i Telewizji KC PZPR, można stwierdzić, iż w grudniu 1981 r. Centralny Sztab Informacji i Propagandy KC PZPR podjął decyzję o weryfikacji dziennikarzy prasy, radia i telewizji. Jako cel weryfikacji określono „dokonanie oceny linii redakcyjnej poszczególnych zespołów, a także twórczości dziennikarskiej, aktywności i postawy poszczególnych dziennikarzy w okresie od sierpnia 1980 r. oraz określenie stosunku do decyzji z dnia 13 grudnia 1981 roku”. Weryfikację dziennikarzy przeprowadzić miały w Warszawie zespoły powołane przez Centralny Sztab Informacji i Propagandy, a w terenie przez wojewódzkie Sztaby Informacji i Propagandy.

W Komitecie ds. Radia i Telewizji opracowano dokument zatytułowany: „Cele, zasady i organizacja przeglądu pracowników PR i TV”, który został zatwierdzony przez Prezydium Komitetu na posiedzeniu w dniu 4 stycznia 1982 r. W myśl tego dokumentu do przeprowadzenia przeglądu pracowników powołano 10 komisji w centrali i 23 w terenie (7 ośrodków telewizyjnych i 16 rozgłośni regionalnych). Przeglądem zostali objęci kadra kierownicza i pozostali pracownicy. Komisja przeglądu kadry kierowniczej składała się z przedstawicieli Wydziału Prasy, Radia i Telewizji KC PZPR, GZP WP (Główny Zarząd Polityczny Wojska Polskiego), MSW, KW PZPR i pełnomocnika Prezydium Komitetu, zaś komisja dotycząca pracowników składała się ze zweryfikowanych redaktorów naczelnych i dyrektorów biur oraz przedstawicieli KZ PZPR. Instancją odwoławczą od decyzji komisji głównych było Prezydium Komitetu, a od decyzji komisji dla pracowników kierownictwo pionów wraz z przewodniczącymi komisji. Termin ukończenia przeglądu określono na dzień 15 stycznia 1982 r. w przypadku kadry kierowniczej i 31 stycznia 1982 r. w przypadku pracowników. Wyniki prac powołanych komisji weryfikacyjnych były zatwierdzane przez Prezydium Komitetu, na którego czele stał przewodniczący Komitetu ds. Radia i Telewizji. W przypadku negatywnych opinii komisji weryfikacyjnych osoby były zwalniane ze służby w jednostce zmilitaryzowanej, co było równoznaczne, jak wówczas wskazywano, z rozwiązaniem umowy o pracę. Jako podstawę zwolnienia powoływano art. 189 ust. 3 pkt 2 cytowanej ustawy o powszechnym obowiązku obrony PRL. Z treści tego przepisu wynika, iż kierownik jednostki zmilitaryzowanej może za zgodą organu nadrzędnego zwolnić ze służby w jednostce zmilitaryzowanej. Przepis ten nie formułuje przesłanek zwolnienia, pracownika jednostki zmilitaryzowanej jak również formy wyrażenia zgody przez organ nadrzędny. W śledztwie ujawniono wykaz pracowników Radia i Telewizji zwolnionych z pracy w czasie obowiązywania stanu wojennego, zawierający 1522 nazwiska, w tym ponad 200 dziennikarzy.

Odmienne przedstawiała się sytuacja prawna dziennikarzy prasowych, gdyż jednostki, w których byli zatrudnieni, nie zostały objęte militaryzacją, a więc ich stosunek pracy był regulowany na zasadach ogólnych przepisami prawa pracy.

Z dotychczas zgromadzonych materiałów wynika, iż większość dziennikarzy prasowych w 1981 i 1982 r. zatrudniona była w Robotniczej Spółdzielni Wydawniczej „Prasa-Książka-Ruch”. Poza tym funkcjonowało około 16 wydawnictw zatrudniających dziennikarzy. Ustalono, iż większość dokumentacji, w tym akta personalne dziennikarzy RSW „P-K-R”, znajduje się w Centralnym Archiwum Spółdzielczości Pracy w Krakowie i obejmuje około 18 000 teczek personalnych pracowników tej spółdzielni. Jak dotychczas nie ustalono, jaka jest w tym liczba dziennikarzy negatywnie zweryfikowanych.

sygn. akt S 5/06 /Zk

Śledztwo prowadzone przeciwko Marianowi K., funkcjonariuszowi PUBP w Mławie podejrzanemu i oskarżonemu o popełnienie w okresie od 25 grudnia 1947 do 12 stycznia 1948 r. zbrodni komunistycznych wobec siedmiu mieszkańców powiatu żuromińskiego, których podejrzewano o współpracę z organizacjami niepodległościowymi.

Przestępstwa zarzucane wymienionemu polegały na bezprawnym pozbawieniu wolności, znęcaniu się fizycznym i moralnym oraz spowodowaniu u jednego z pokrzywdzonych rozstroju zdrowia i naruszenia czynności organizmu na czas powyżej 20 dni. Marian K., chcąc wymusić na przesłuchiwanym informacje dotyczące działalności organizacji niepodległościowych, wspólnie z innymi funkcjonariuszami m. in. wkładał stopy jednego z pokrzywdzonych do rozżarzonego paleniska w piecu, a następnie w oparzone miejsca bił kablem, zmuszał do picia alkoholu, bił metalową sprężyną, prowadził nocne przesłuchania, groził pozbawieniem życia.

W toku prowadzonego postępowania Marian K. nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów.

W dniu 28 kwietnia 2006 r. do Sądu Rejonowego w Mławie został skierowany akt oskarżenia przeciwko Marianowi K. Sąd Rejonowy w Mławie, podzielając stanowisko prokuratora co do zasadności wszystkich zarzutów przedstawionych oskarżonemu, wyrokiem z dnia 28 lipca 2006 r. uznał Mariana K. za winnego popełnienia zarzucanych mu w akcie oskarżenia czynów i wymierzył mu karę łączną 3 lat pozbawienia wolności.

Wyrok nie jest prawomocny, oskarżony złożył apelację, która nie została jeszcze rozpoznana.

sygn. akt S 11/06/Zk

Śledztwo przeciwko wysokim rangą funkcjonariuszom publicznym, dyrektorowi Departamentu Śledczego MBP, prokuratorom i sędziom: Wiktorowi L., Marianowi N., Józefowi Ch. i Jerzemu G., podejrzanym i oskarżonym o niedopełnianie obowiązków w zakresie kontroli zasadności i terminowości czynności procesowych podejmowanych w przedmiocie przedłużania okresu stosowania tymczasowego aresztowania Józefa Stemlera i Józefy G.-Rz., skutkujących bezprawnym pozbawianiem ich wolności.

Wyżej wymienieni w przebiegu ujawnionych postępowań zobowiązani do zgodnego z ówczesnie obowiązującymi przepisami stosowania i przedłużania okresu tymczasowego aresztowania nie dopełniali obowiązków w zakresie kontroli zasadności i terminowości podejmowanych czynności procesowych, naruszając tym zasady ograniczania wolności osobistej obywateli, określone w kodeksie wojskowego postępowania karnego oraz art. 97 Ustawy z dnia 17 marca 1921 r. (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej) i później w art. 87 Ustawy z dnia 22 lipca 1952 r. (Konstytucja Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej).

Pokrzywdzony Józef Stemler ps. „Doliński”, „Jan Dąbski”, „Józef Dąbrowski” był pedagogiem, dyrektorem Polskiej Macierzy Szkolnej, więźniem obozu Auschwitz i pracownikiem Delegatury Rządu na Kraj. W okresie międzywojennym zajmował się organizacją szkolnictwa, walką z analfabetyzmem i popularyzacją czytelnictwa. W latach 1920-1939 redagował pismo „Polska Macierz Szkolna”, wprowadzał nowe formy organizacyjne w oświacie i opublikował liczne książki, broszury i artykuły prasowe w tym zakresie. Był sympatykiem endecji, głęboko wierzącym katolikiem i działaczem katolickim. Brał też aktywny udział w życiu społeczno-politycznym kraju. W grudniu 1926 r. został członkiem Wielkiej Rady Obozu Wielkiej Polski. W okresie okupacji hitlerowskiej działał w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego m.in. jako zastępca dyrektora Departamentu Prasy i Informacji Delegatury Rządu na Kraj, a także uczestniczył w spotkaniach przywódców Polskiego Państwa Podziemnego z oficerami NKWD w Pruszkowie. Aresztowany przez NKWD i sądzony w Moskwie w tzw. Procesie szesnastu został uniewinniony. Po powrocie do kraju wznowił pracę w PCK, a od kwietnia 1951 r. kierował biurem Rady Polonii Amerykańskiej na Polskę w Warszawie i w okresie poprzedzającym aresztowanie zajmował się jego likwidacją. Rzeczywistą przyczyną aresztowania J. Stemlera

były jego endeckie sympatie, czynny udział w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego i kontakty z działaczami nielegalnej organizacji „NIE” oraz biskupami. W oparciu o wyjaśnienia wymuszone w toku śledztwa przez wielokrotne, długotrwałe przesłuchiwanie ks. Jana Danielewicza (przesłuchiowano go ponad 120 razy) przyjęto hipotezę o utrzymywaniu przez J. Stemlera kontaktów wywiadowczych z biskupem Czesławem Kaczmarkiem i wykorzystywaniu biura Rady Polonii Amerykańskiej przez wywiad amerykański do „szeroko zakrojonej akcji szpiegowskiej na terenie Polski”. Wojskowy Sąd Rejonowy dwukrotnie rozpoznawał jego sprawę i wyrokiem z dnia 9 lutego 1955 r. uznał go za winnego tego, że: „w okresie od 1921 roku do 1939 roku idąc na rękę ruchowi faszystowskiemu i narodowo-socjalistycznemu działał na szkodę Narodu Polskiego w ten sposób, że jako dyrektor tzw. „Polskiej Macierzy Szkolnej” i odpowiedzialny redaktor dwumiesięcznika „Oświata Polska” brał udział jako prelegent w zjazdach antykomunistycznych, przyczyniał się do zwalczania ruchów narodowo-wyzwoleńczych na terenach Zachodniej Białorusi i Ukrainy w ramach „Polskiej Macierzy Szkolnej” oraz rozpowszechniał i redagował artykuły w swej treści skierowane przeciwko partiom robotniczym i ZSRR, a ponadto propagował hitlerowskie metody wychowawcze w szkolnictwie tj. czynu z art. 3 Dekretu z dnia 22 stycznia 1946 r. o odpowiedzialności za klęskę wrześniową i faszyczację życia państwowego”, i za to wymierzył mu karę 6 lat więzienia, jednocześnie łagodząc ją na mocy amnestii z dnia 22 lutego 1947 r. do lat 3.

Opisany wyżej wyrok w 1957 r. został zaskarżony przez wniesienie rewizji nadzwyczajnej Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego. Orzeczeniem Sądu Najwyższego w Warszawie Izba Karna z dnia 13 kwietnia 1957 r. wyrok ten uchylono i uniewinniono Józefa Stemlera od popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 3 dekretu z dnia 22 stycznia 1946 r. W uzasadnieniu orzeczenia podniesiono, że z uwagi na uwarunkowania historyczne w latach dwudziestych niemożliwe było rozwijanie w Polsce działalności idącej na korzyść ruchowi faszystowskiemu, a tym bardziej narodowo-socjalistycznemu, oraz zakwestionowano ustalenia sądu w przedmiocie możliwości uznania zajmowanych wówczas przez J. Stemlera stanowisk za stwarzające możliwość „rozstrzygania w sprawach publicznych” a tym samym przypisania jego zachowaniu znamion zarzucanego mu przestępstwa.

Postępowanie przeciwko Józefie G.-Rz. wszczęto z uwagi na to, iż Urząd Bezpieczeństwa Publicznego posiadał informacje o jej związkach z Polskim Państwem Podziemnym w okresie okupacji i prowadzeniu przez nią punktu kontaktowego dla „skoczków angielskich” w mieszkaniu przy ul. Chmielnej w Warszawie. Zatrzymanie i areszt tymczasowy Józefy G.-Rz. miały na celu potwierdzenie lub wykluczenie jej udziału w siatce rezydenta wywiadu angielskiego Andrzeja Cz. Weryfikacja ta, wobec jednoznacznych ustaleń śledztwa, że nie wiedziała ona o pobycie w kraju i działalności szpiegowskiej A. Cz., zakończyła się umorzeniem prowadzonego przeciwko niej śledztwa.

Zebrany w opisanym wyżej śledztwie materiał dowodowy potwierdził, iż podejrzani, świadomie uczestnicząc jako funkcjonariusze państwa komunistycznego w czynnościach związanych z przedłużaniem tymczasowego aresztowania, pomimo zaistnienia oczywistych uchybień procesowych w zakresie zasadności i terminowości stosowania i przedłużania tymczasowego aresztowania podejrzanych, nie dopełniali obowiązku zarządzenia zwolnienia lub wnioskowania o zarządzenie natychmiastowego zwolnienia ich z aresztu, a także podżegali inne osoby do niedopełniania obowiązku bezzwłocznego zarządzenia zwolnienia z aresztu, co skutkowało kontynuacją bezprawnego pozbawienia wolności Józefa Stemlera łącznie trwającego w niniejszej sprawie 3 lata i Józefy G.-Rz. przez ponad 2 miesiące. W ten sposób uczestniczyli oni w prześladowaniu pokrzywdzonych z powodu odmiennej orientacji politycznej i ich wcześniejszej działalności w strukturach Polskiego Państwa Podziemnego.

Wobec okoliczności, iż podejrzani świadomie brali udział w prześladowaniu pokrzywdzonych ze względów politycznych i działali w strukturach systemu państwa totalitarnego, posługującego się na wielką skalę terrorem dla realizacji celów politycznych i społecznych, ich zachowania wyczerpują znamiona nie tylko zbrodni komunistycznej, ale także nieulegającej przedawnieniu zbrodni przeciwko ludzkości.

W dniu 30 października 2006 r. wobec ww. skierowano akt oskarżenia do Wojskowego Sądu Okręgowego w Warszawie.

sygn. akt S 17/06/Zk

Śledztwo kontynuowane w Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Warszawie od 8 marca 2006 r. dotyczy funkcjonowania w okresie od 28 listopada 1956 do 31 grudnia 1989 r. w strukturach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Warszawie związku, w skład którego wchodził funkcjonariusze byłej Służby Bezpieczeństwa, kierowanego przez osoby zajmujące najwyższe stanowiska państwowe, który miał na celu dokonywanie przestępstw, a w szczególności zbrodni zabójstw osób – działaczy opozycji politycznej i duchowieństwa.

W przebiegu tego postępowania, w oparciu o akta śledztw prowadzonych w latach osiemdziesiątych przez powszechne jednostki prokuratury oraz ujawnione obecnie informacje i materiały, m. in. z Instytutu Pamięi Narodowej, ABW, byłej WSW, badane są zdarzenia dotyczące głównie zabójstw i nagłych zgonów księży i działaczy demokratycznej opozycji. Zebrany w tych sprawach materiał dowodowy uzasadnia podejrzenia, że sprawcami tych przestępstw mogą być funkcjonariusze SB. Ujawnione obecnie informacje i materiały stwarzają podstawy do prowadzenia nowych wątków śledztwa bądź podjęcia i kontynuowania postępowań prowadzonych w przeszłości, zazwyczaj umarzanych z powodu niewykrycia sprawców.

Aktualnie śledztwo obejmuje dwa zasadnicze wątki :

1. dokonania w nocy z 19/20 października 1984 r. w Górsku, woj. toruńskie, i okolicach Włocławka pozbawienia wolności i zabójstwa ks. Jerzego Popiełuszki – w części dotyczącej kierowania wykonaniem tego zabójstwa przez osoby zajmujące wyższe stanowiska państwowe od Władysława Ciastonia i Zenona Płatka;
2. analizy postępowań w sprawie zabójstw i nagłych zgonów oraz innych czynów na szkodę księży i działaczy demokratycznej opozycji w latach osiemdziesiątych, wytypowanych głównie w oparciu o raport Nadzwyczajnej Komisji do Zbadania Działalności MSW (tzw. Komisja posła Jana Rokity z lat 1990-1991).

Opisane wyżej analizy i uzupełnienia dotyczą obecnie 48 wątków (odrębnych postępowań – m.in. zabójstwa ks. Stanisława Suchowolca, ks. Stefana Niedzielaka i ks. Sylwestra Zycha). Podjęte czynności zmierzają do szczegółowego odtworzenia przebiegu zdarzeń, uzupełnienia dotychczasowych ustaleń i wykrycia bezpośrednich sprawców przestępstw. Zestawienie wyników tych postępowań pozwoli na jednoznaczne potwierdzenie lub wykluczenie istnienia związku przestępczego w strukturach ówczesnego resortu spraw wewnętrznych.

Sprawa ta z uwagi na jej złożoność i wielowątkowość wymaga jednak jeszcze wielu prac i termin jej zakończenia aktualnie nie jest znany.

11. Oddziałowa Komisja we Wrocławiu

a) zbrodnie nazistowskie

sygn. akt S 13/03/Zn

Śledztwo wszczęte 26 czerwca 2003 r. w sprawie bezprawnego pozbawienia wolności Emila K., połączonego ze szczególnym udręczeniem, a następnie osadzenia wymienionego wraz z innymi osobami w obozie pracy przymusowej w Potasznicy w kwietniu 1942 r., gdzie zmuszono pokrzywdzonego do trzynastogodzinnej ciężkiej pracy przy braku zapewnienia właściwego wyżywienia, stosowano przemoc fizyczną, uderzając więźniów i pokrzywdzonego kolbami karabinów oraz bijąc po całym ciele „bykowcami”.

Postępowanie zakończono w dniu 3 lipca 2006 r. umorzeniem, częściowo wobec śmierci, a częściowo wobec niewykrycia sprawców, ustalając m.in., że na terenie wioski Braclaw, obręb Potasznia, gmina Milicz w okresie od stycznia 1941 do wiosny 1944 r. istniał obóz pracy przymusowej, utworzony specjalnie dla uciekinierów z prac przymusowych na terenie Niemiec, w którym poza Emilem K., Zdzisławem J., Stanisławem Z. i Antonim M. przebywało rotacyjnie około 100 innych więźniów, pracujących między innymi przy melioracji rzeki Barycz. Czas pracy, brak właściwego wyżywienia, opieki medycznej, znęcanie się nad więźniami, brak właściwej odzieży sprawiały, że warunki bytowe, jakie stworzono więźniom w obozie w Braclawiu, groziły biologicznym wyniszczeniem ich organizmów oraz narażały więźniów na doznanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, w tym zdrowiu psychicznym. Tak ustalony stan faktyczny pozwolił na przyjęcie w pkt. V decyzji końcowej kwalifikacji prawnej z art. 118 § 2 kk.. W wymienionym śledztwie korzystano w szerokim zakresie z pomocy biegłych medyków sądowych, którzy nie tylko przeprowadzali oględziny ciał ustalonych osób pokrzywdzonych, przebywających podówczas w obozie, ale na podstawie analizy akt postępowania wypowiedzieli się w zakresie stworzenia przez funkcjonariuszy niemieckiego państwa nazistowskiego warunków bytowych doprowadzających do eksterminacji więźniów. W postępowaniu korzystano także ze środków masowego przekazu (radio, telewizja i prasa) w celu ustalenia dalszych osób pokrzywdzonych, jak również w szerokim zakresie z pomocy Biura Interpolu Komendy Głównej Policji (w zakresie ustalenia sprawców czynu), a także pomocy prawnej ze strony Centrali w Ludwigsburgu i Międzynarodowej Służby Poszukiwawczej Czerwonego Krzyża w Bad Arolsen, głównie pod kątem prowadzonych kwerend w archiwach. Zaznaczyć należy, że przeprowadzone postępowanie umożliwiło pokrzywdzonym otrzymanie uzupełniających odszkodowań.

sygn. akt S 52/05/Zn

Śledztwo wszczęte 7 grudnia 2005 r. w sprawie zabójstwa nieustalonej liczby jeńców Stalagu VIII A w Zgorzelcu, którzy zostali najprawdopodobniej rozstrzelani przez zarządzające ww. Stalagiem wojska niemieckie w roku 1945 oraz pogrzebani na terenie obozu i terenie do niego przyległym.

W toku śledztwa przesłuchano pięciu świadków, w tym historyka miasta Zgorzelec, Romana Z., który wskazał na prawdopodobne posadowienie grobów zgładzonych jeńców narodowości polskiej, żydowskiej, rosyjskiej, francuskiej, belgijskiej i jugosłowiańskiej. W związku z powyższym prokurator prowadzący śledztwo dokonał przy udziale Romana Z. oraz biegłego z zakresu badań geologicznych oględzin terenu obozu. Za pomocą specjalistycznego sprzętu – georadaru – wstępnie zlokalizowano prawdopodobne miejsca spoczynku ofiar. Aktualnie biegły sporządza opinię w przedmiotowej sprawie. Na jego wniosek zwrócono się nadto do Wojskowego Centrum Geograficznego w Warszawie o nadesłanie map lotniczych terenu byłego obozu wykonanych krótko po zakończeniu II wojny światowej. Przy udziale tłumacza języka niemieckiego dokonano w Görlitz (Niemcy) oględzin dokumentów archiwalnych dotyczących problematyki Stalagu VIII A, zgromadzonych w tamtejszym Archiwum Miejskim. Nie odnaleziono materiałów traktujących o zabójstwach i miejscach pochówku więźniów obozu, natomiast ujawniono książkę Hannelore Lauerwald pt. „Im Fremden Land. Kriegsgefangene im Stalag VIII A Görlitz 1939-1945“. Jej treść wskazuje na znaczną wiedzę autorki w przedmiocie Stalagu VIII A, stąd pisemnie zwrócono się do wymienionej o wyrażenie zgody na przesłuchanie jej w charakterze świadka w Prokuraturze Rejonowej w Zgorzelcu. Rezultaty wskazanych wyżej czynności wyznaczą dalszy kierunek śledztwa, a w szczególności umożliwią podjęcie decyzji w kwestii celowości prac ekshumacyjnych dla jednoznacznego zweryfikowania informacji o pogrzebanych tam ofiarach.

b) zbrodnie komunistyczne

sygn. akt S 79/02/Zk

Śledztwo prowadzone w oparciu o materiały wyłączone w dniu 15 listopada 2002 r. ze śledztwa S 40/01/Zk przeciwko Juliuszowi P. i Andrzejowi K., b. funkcjonariuszom SB KWMO w Wałbrzychu podejrzanym o fizyczne i psychiczne znęcanie się w 1985 r. nad członkami NSZZ „Solidarność” Dariuszem G., Andrzejem S. i Dariuszem G.

Śledztwo zakończono skierowaniem w dniu 29 kwietnia 2005 r. do Sądu Rejonowego w Wałbrzychu aktu oskarżenia przeciwko Juliuszowi P. i Andrzejowi K. Oskarżonym zarzucono, że na przełomie sierpnia i września 1985 r. w Wałbrzychu jako funkcjonariusze Wydziału III SB KWMO w Wałbrzychu znęcali się fizycznie i moralnie nad zatrzymanymi członkami wałbrzyskiej „Solidarności” w ten sposób, że bili ich po całym ciele, szarpali, grozili pozbawieniem życia, wzbudzając w zagrożonych uzasadnioną obawę spełnienia tych gróźb, znieważali słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, a nadto używali przemocy w celu zmuszenia ich do złożenia wyjaśnień.

W toku trwającego 14 miesięcy postępowania jurysdykcyjnego odbyło się 14 rozpraw. Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2006 r. Sąd Rejonowy w Wałbrzychu uznał obydwu oskarżonych winnymi popełnienia zarzucanych im czynów i skazał Juliusza P. na karę łączną 1 roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności oraz pozbawienie praw publicznych na okres 1 roku, natomiast Andrzeja K. na karę 1 roku pozbawienia wolności. Wyrok nie jest prawomocny.

sygn. akt S 19/04/Zk

Śledztwo wszczęte w dniu 16 sierpnia 2004 r. przeciwko Ryszardowi M., b. funkcjonariuszowi SB KWMO we Wrocławiu, podejrzanemu o znęcanie się psychiczne w latach 1982-1988 nad członkiem NSZZ „Solidarność” Eugeniuszem M.

W dniu 28 października 2005 r. skierowano do Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej akt oskarżenia przeciwko Ryszardowi M. Oskarżono go o to, że w latach 1982-1988, w celu uzyskania od Eugeniusza M. określonych zeznań i zmuszenia do współpracy z organami bezpieczeństwa, znęcał się nad nim psychicznie w ten sposób, że poddawał go wielokrotnym, nieutralnym protokolarnie przesłuchaniom, wyzywał słowami wulgarnymi i obraźliwymi, groził pozbawieniem życia, twierdząc, że „znajdzie się w worku foliowym na śmietniku”, inspirował telefony do jego żony z wiadomością, że Eugeniusz M. nie żyje, oraz uczestniczył w wielokrotnych zatrzymaniach pokrzywdzonego.

W sprawie tej sąd wyznaczył już kilka terminów rozpraw, ale przewód sądowy nie rozpoczął się z uwagi na leczenie się oskarżonego i jego długotrwały pobyt w szpitalu, a co za tym idzie, konieczność uzyskania opinii biegłego sądowego o jego aktualnym stanie zdrowia i możliwości wzięcia udziału w toczącym się procesie. Ostatecznie przewód sądowy rozpoczęto w dniu 5 stycznia 2007 r. Prokurator odczytał akt oskarżenia. Oskarżony Ryszard M. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu przestępstwa i złożył obszernie wyjaśnienia. Sąd wyznaczył termin kolejnej rozprawy.

sygn. akt S 31/05/Zk

Śledztwo prowadzone w oparciu o materiały wyłączone w dniu 30 czerwca 2005 r. z postępowania o sygn. S 21/03/Zk przeciwko b. oficerowi śledczemu WUBP we Wrocławiu Wacławowi G. podejrzanemu o psychiczne i fizyczne znęcanie się w 1950 r. nad Anną Aliną T. oraz podrobienie dokumentów procesowych.

W ramach prowadzonego postępowania tutejszej Komisji ustalono, iż niektóre dokumenty z czynności procesowych wykonywanych w 1950 r. z udziałem Anny Aliny T. zostały sfałszowane. Zgromadzony w niniejszej sprawie materiał dowodowy pozwolił na ustalenie, iż jednym z funkcjonariuszy, który znęcał się nad Anną Aliną T. oraz brał udział w fałszowaniu

dokumentów, jest b. funkcjonariusz WUBP we Wrocławiu Waław G. W dniu 10 października 2006 r. przedstawiono Waławowi G. zarzut psychicznego i fizycznego znęcania ze szczególnym okrucieństwem w okresie od 13 maja do 18 lipca 1950 r. w Kozuchowie i we Wrocławiu nad pozbawioną wolności Anną Aliną T. poprzez przeprowadzanie wielokrotnych przesłuchań, w tym w porze nocnej, nakazywanie pozostawania przez wiele godzin w przysiadzie z rękami uniesionymi do góry oraz zmuszanie do robienia tzw. żabek, wykonywania przysiadów i stania przez wiele godzin z rękami uniesionymi do góry, oślepianie skierowanym w twarz światłem lampy, umieszczanie pozostającej jedynie w bieliźnie pokrzywdzonej w karcerze, zmuszanie do siedzenia na odwróconym do góry nogami stołku i zagrożenie pobiciem, jak również zarzutu podrobienia w celu użycia zamiast autentycznych dokumentów procesowych w postaci oryginału i kopii kalkowej protokołu przesłuchania podejrzanej Anny Aliny T., przez co stworzył fałszywe dowody i na ich podstawie kierował przeciwko Annie Alinie T. ściganie o przestępstwo.

Przesłuchany w charakterze podejrzanego Waław G. nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów i odmówił złożenia wyjaśnień. Jednocześnie oświadczył, iż ma kłopoty z pamięcią. Z uwagi na tę okoliczność oraz podeszły wiek podejrzanego (ur. w 1918 r.) powołano dwóch biegłych lekarzy psychiatrów. Przed przeprowadzeniem zarządzonych badań psychiatrycznych stan zdrowia podejrzanego uległ nagłemu pogorszeniu i Waław G. został hospitalizowany. W tej sytuacji odstąpiono od przeprowadzenia badań psychiatrycznych i powołano biegłego z zakresu medycyny sądowej, który w wydanej opinii wskaże, czy podejrzany Waław G. może brać udział w toczącym się śledztwie. Dopiero wówczas możliwe będzie poddanie podejrzanego badaniom psychiatrycznym i zakończenie postępowania.

sygn. akt S 37/05 Zk

Śledztwo wszczęte 14 listopada 2005 r. przeciwko b. funkcjonariuszowi SB Kazimierzowi F. podejrzanemu o fizyczne i psychiczne znęcanie się nad działaczem NSZZ „Solidarność” Franciszkiem M. w okresie od grudnia 1981 do czerwca 1982 r. w Głogowie i Lubinie.

W toku śledztwa przesłuchano w charakterze świadka Franciszka M. Zeznał on, iż w dniu 13 grudnia 1981 r. został internowany oraz umieszczony w ośrodku odosobnienia w Głogowie. Ten sam oficer SB, który wręczał Franciszkowi M. decyzję o internowaniu, w toku prowadzonych później przesłuchań wyzywał go słowami powszechnie uznanymi za obelżywe, groził mu pozbawieniem życia, a podczas przesłuchań bił, podobnie jak i inni przesłuchujący, otwartą dłońią po twarzy. Zmusił nadto przesłuchiwanego do podpisania zobowiązania, że będzie współpracował z organami SB. Pokrzywdzony podał, iż takowej współpracy nie podjął. W dniu 8 sierpnia 2006 r. wskazanemu wyżej funkcjonariuszowi SB, Kazimierzowi F. przedstawiono zarzut fizycznego i psychicznego znęcania się nad Franciszkiem M. Przesłuchany w charakterze podejrzanego Kazimierz F. nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu, twierdząc, iż został on wymyślony przez pokrzywdzonego, który nadto myli go z innym funkcjonariuszem. W czasie konfrontacji strony podtrzymały swoje stanowiska. Śledztwo jest kontynuowane.

sygn. akt S 39/05/Zk

Śledztwo wszczęte 14 grudnia 2005 r. przeciwko b. funkcjonariuszom SB Tadeuszowi K. i Zdzisławowi S. podejrzanym o fizyczne i psychiczne znęcanie się w 1983 r. w Legnicy, Lubinie i Polkowicach nad działaczem NSZZ „Solidarność” Januszem R., w celu uzyskania określonych wyjaśnień, oraz nieudzielenie pomocy Januszowi R.

Zgromadzony w toku śledztwa materiał dowodowy umożliwił przedstawienie Tadeuszowi K. w dniu 5 października 2006 r. zarzutu fizycznego i psychicznego znęcania się nad Januszem R. polegającego na poddawaniu wymienionego wielokrotnym przesłuchaniom, podczas których bił go rękami po głowie i twarzy, wyzywał słowami wulgarnymi i obelżywymi, przy czym zachowań tych dopuszczał się w czasie pozbawienia wolności pokrzywdzonego. Tadeusz K. wzywał też wielokrotnie do KWMO w Legnicy będącą w zaawansowanej ciąży żonę Ja-

nusza R., Krystynę, którą również wyzywał słowami wulgarnymi oraz groził spowodowaniem utraty ciąży i odebraniem ośmioletniej córki Marzeny. Z rozmów tych nie sporządził protokołów ani notatek, chcąc w ten sposób zmusić kobietę do udzielenia informacji o prywatnym życiu jej męża i jego kontaktach z działaczami zdelegalizowanego przez ówczesne władze NSZZ „Solidarność.” Przesłuchany w charakterze podejrzanego Tadeusz K. nie przyznał się do zarzucanych mu czynów i złożył wyjaśnienia w sprawie. W tym samym dniu Zdzisławowi S. przedstawiono zarzut niedopełnienia ciążącego na nim obowiązku zapewnienia właściwych warunków prowadzonego przez siebie przesłuchania Janusza R. Zdzisław S. nie zareagował bowiem na wejście do pomieszczenia, w którym prowadził wspomnianą czynność, innego funkcjonariusza, który użył w stosunku do osoby przesłuchiwanej nieuzasadnionej siły fizycznej w postaci uderzenia kolanami w podbrzusze, co naraziło przesłuchiwanego na bezpośrednie niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Przesłuchujący nie udzielił nadto pomocy Januszowi R., chociaż mógł to uczynić bez narażenia siebie na niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Zdzisław S. również nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu przestępstwa i odmówił składania wyjaśnień. Udzielał jednak odpowiedzi na pytania przesłuchującego go prokuratora. Śledztwo, mające charakter rozwojowy, jest kontynuowane. W najbliższym czasie zaplanowano przedstawienie dwóm kolejnym byłym funkcjonariuszom SB w Legnicy zarzutów psychicznego i fizycznego znęcania się nad działaczem NSZZ „Solidarność” Stanisławem Z. oraz uzupełnienie w tym zakresie zarzutów stawianych Tadeuszowi K.

sygn. akt S 40/05/Zk

Śledztwo wszczęte 25 listopada 2005 r. przeciwko b. funkcjonariuszowi SB w Legnicy Bogdanowi M. podejrzanemu o psychiczne i fizyczne znęcanie się w 1985 r. nad działaczami NSZZ „Solidarność” w Lubinie Janem S. i Stanisławem Ś.

Z dotychczas zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że Jan S. w dniu 11 kwietnia 1985 r. został zatrzymany w Lubinie przez funkcjonariuszy SB KWMO w Legnicy pod zarzutem posiadania nielegalnej wówczas bibuły związkowej NSZZ „Solidarność”. Bezpośrednio po zastosowaniu tymczasowego aresztowania Jan S. został ponownie dowieziony do budynku KWMO w Legnicy, gdzie w toku prowadzonych przesłuchań funkcjonariusze SB Bogdan M. i Zbigniew G. wraz z dwoma innymi nieustalonymi dotąd milicjantami grozili wymienionemu pozbawieniem życia i wyrzuceniem przez okno, przewrócili na podłogę i uciskali leżącego pokrzywdzonego obutymi stopami w okolice chorego kręgosłupa, szarpali za włosy, bili otwartą ręką po twarzy i głowie, dążąc w ten sposób do wymuszenia od niego oświadczenia o przyznaniu się do stawianych mu zarzutów. Pokrzywdzony znał tożsamość wymienionych funkcjonariuszy, gdyż, jak podał, od 1982 do 1985 r. systematycznie go represjonowali. W toku postępowania przesłuchano nadto żonę pokrzywdzonego Bożenę S. oraz Stanisława Ś., który uzyskał status pokrzywdzonego w śledztwie z uwagi na stosowanie wobec niego przez wskazanych wyżej funkcjonariuszy SB przymusu fizycznego i psychicznego w postaci groźenia pozbawieniem wolności i życia, wulgarnych wyzwisk oraz uderzenia otwartą ręką w tył głowy. W dniu 15 maja 2006 r. prokurator wrocławskiej Oddziałowej Komisji Ścigania przedstawił Bogdanowi M. zarzuty fizycznego i psychicznego znęcania się nad Janem S. i Stanisławem Ś. Podejrzanym nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów i złożył wyjaśnienia. Śledztwo przeciwko działającemu wspólnie i w porozumieniu z Bogdanem M. b. funkcjonariuszowi SB Zbigniewowi G. zawieszono z uwagi na przebywanie wymienionego poza granicami Polski. W dniu 29 czerwca 2006 r. skierowano do Sądu Okręgowego w Legnicy akt oskarżenia przeciwko Bogdanowi M. Obecnie przewód sądowy znajduje się w fazie końcowej.

sygn. akt S 7/06/Zk

Śledztwo wszczęte 14 lutego 2006 r., przeciwko b. funkcjonariuszowi SB KWMO w Legnicy Bogdanowi M., podejrzanemu o znęcanie się w 1984 r. nad działaczem podziemnej „Solidarności” Henrykiem K.

W dniu 9 czerwca 2006 r. prokurator Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we Wrocławiu przedstawił b. funkcjonariuszowi SB w Legnicy Bogdanowi M. zarzut przekroczenia uprawnień i znęcania się na przełomie sierpnia i września 1984 r. nad pozbawionym wolności działaczem podziemnej „Solidarności” Henrykiem K. Bogdan M. wielokrotnie kierował wobec pokrzywdzonego groźbą użycia siły i popełnienia przestępstwa na szkodę Henryka K. i członków jego rodziny, nie reagował na bicie pokrzywdzonego przez innych funkcjonariuszy, poddawał go wielokrotnym przesłuchaniom, nieutralnym protokołarnie, a to w celu wymuszenia od niego informacji o innych osobach prowadzących w tym czasie podziemną działalność antykomunistyczną, jak również umyślnie nakłonił Henryka K. do przyznania się do prowadzenia działalności opozycyjnej, obiecując w zamian wyjście na wolność na mocy ustawy o amnestii, po czym warunkowo tego nie spełnił i dopuścił do dalszego pozbawienia go wolności, w wyniku czego pokrzywdzony załamał się psychicznie i uciekł z budynku MO. Przesłuchany w charakterze podejrzanego Bogdan M., nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu i w swoich wyjaśnieniach zaprzeczył ustalonym w śledztwie stanowi faktycznemu. Sprawa ta zakończyła się skierowaniem w dniu 22 września 2006 r. aktu oskarżenia do Sądu Rejonowego w Legnicy, który przekazał ją do tamtejszego Sądu Okręgowego w celu połączenia z innym postępowaniem przeciwko temu samemu oskarżonemu. Do Sądu Okręgowego w Legnicy trafiła bowiem wcześniej inna sprawa przeciwko Bogdanowi M., prowadzona przez tut. Komisję (sygn. akt S 40/05/Zk). Postępowanie przed sądem rozpoczęło się na początku grudnia 2006 r., do chwili obecnej odbyły się trzy wokandy. Aktualnie sprawa znajduje się w fazie finalnej.

sygn. akt S 33/06/Zk

Śledztwo prowadzone w oparciu o materiały wyłączone w dniu 2 czerwca 2006 r. z postępowania o sygn. S 21/02/Zk przeciwko b. funkcjonariuszom MO Markowi C., Zbigniewowi S., Grzegorzowi J., Mirosławowi B., Leszkowi M., Alfredowi P., Zygmuntowi B. i innym podejrzanym o złożenie fałszywych zeznań.

Zarzucane Markowi C. i pozostałym osobom przestępstwa polegają na złożeniu przez nich jako funkcjonariuszy milicji, w celu naruszenia praw człowieka, w okresie od września do października 1982 r. we Wrocławiu, w toku postępowań karnych prowadzonych przez prokuratury rejonowe dla Dzielnicy Wrocław Stare Miasto i Wrocław Psie Pole oraz Sąd Wojewódzki we Wrocławiu przeciwko Markowi K., Bohdanowi K., Markowi Z., Zbigniewowi S. i Grzegorzowi Z. nieprawdziwych zeznań, dotyczących udziału tych ostatnich w ulicznych demonstracjach w dniu 31 sierpnia 1982 r. we Wrocławiu, mimo iż nie byli świadkami postępowania tych osób. Zebrany w toku śledztwa materiał dowodowy w postaci zeznań świadków, zgromadzonych dokumentów i częściowo wyjaśnień podejrzanym umożliwił skierowanie w dniu 22 grudnia 2006 r. aktu oskarżenia przeciwko siedmiu oskarżonym do Sądu Rejonowego dla Wrocławia Śródmieście.

sygn. akt S 67/06/Zk

Śledztwo prowadzone w oparciu o materiały wyłączone w dniu 16 października 2006 r. z postępowania o sygn. S 64/05/Zk w sprawie fizycznego i psychicznego znęcania się nad pozbawionym wolności Bogdanem M. w okresie od 12 do 14 marca 1987 r. we Wrocławiu przez funkcjonariuszy tamtejszej KWMO w celu uzyskania określonych wyjaśnień dotyczących funkcjonowania „Solidarności Walczącej”.

W toku śledztwa ujawniono, iż w nocy z 11 na 12 marca 1987 r. funkcjonariusze KWMO we Wrocławiu przeprowadzili przeszukanie pokoju zajmowanego przez Bogdana M., znajdującego się w mieszkaniu przy ul. Kasprowicza we Wrocławiu. W trakcie tej czynności ujawniono m.in. nielegalne wydawnictwa, środki chemiczne służące do drukowania, zapiski dotyczące kolportażu wydawnictw. Po przeszukaniu Bogdan M. został przewieziony do budynku WUSW we Wrocławiu i tam poddany wielokrotnym wielogodzinnym przesłuchaniom, podczas których grożono mu długotrwałym pozbawieniem wolności, stosowaniem represji wobec wymienione-

go oraz osób najbliższych. Przesłuchania w znacznej części nie były protokołowane, a działania funkcjonariuszy miały na celu uzyskanie od Bogdana M. określonych wyjaśnień dotyczących „Solidarności Walczącej”. W dniu 14 marca 1987 r. Bogdan M. został tymczasowo aresztowany. W ramach śledztwa tut. Komisji ustalono, iż akta sprawy przeciwko Bogdanowi M. podejrzanemu o czyn z art. 92 § 1 d.u.k.s., pozostającej pod nadzorem Prokuratury Rejonowej dla Wrocławia Śródmieścia zostały w dniu 28 września 1987 r. przesłane do Urzędu Skarbowego Wrocław Psie Pole. Materiały te nie zachowały się, bowiem całe zasoby archiwalne tamtejszego urzędu uległy uszkodzeniu w wyniku powodzi z 1997 r., a następnie fizycznej likwidacji. W wyniku przeprowadzonej kwerendy w zasobie Oddziału IPN we Wrocławiu odnaleziono „akta kontrolne” dochodzenia prowadzonego w 1987 r. przez WUSW we Wrocławiu przeciwko Bogdanowi M. Analiza tej jednostki archiwalnej oraz inne dowody pozwoliły na ustalenie nazwisk funkcjonariuszy, którzy brali udział w czynnościach z udziałem Bogdana M. Sporządzono tablice poglądowe z wizerunkami tych funkcjonariuszy i pokrzywdzony rozpoznał na jednym ze zdjęć Witolda Ł. Funkcjonariusz ten przesłuchiwał Bogdana M. i podczas tych czynności wielokrotnie groził mu długotrwałym pozbawieniem wolności oraz stosowaniem innych represji wobec niego i jego rodziny. Witold Ł. chciał w ten sposób zmusić Bogdana M. do podania miejsca pobytu osób z opozycji.

W dalszym przebiegu śledztwa zostaną przedstawione zarzuty b. funkcjonariuszowi WUSW we Wrocławiu kpt. Witoldowi Ł. Należy również wykonać czynności zmierzające do jednoznacznego ustalenia roli innych funkcjonariuszy, którzy brali udział w 1987 r. w dochodzeniu przeciwko Bogdanowi M.

c) inne zbrodnie

sygn. akt S 15/00/Zi

Śledztwo w sprawie zbrodni ludobójstwa dokonanych przez nacjonalistów ukraińskich w latach 1939-1945 w powiecie Borszczów, woj. tarnopolskie, na obywatelach polskich podjęte z zawieszenia w dniu 20 grudnia 2000 r.

W toku śledztwa ustalono m.in., iż w dniu 13 lutego 1944 r. w Germakówce w wyniku napadu na dom, w którym odbywało się wesele, zginęły 32 osoby w tym 30 mieszkańców tej wsi narodowości polskiej, jedna osoba narodowości ukraińskiej i żołnierz niemiecki, broniący gości weselnych przed napastnikami. Ofiarami tej zbrodni byli mężczyźni, kobiety i dzieci, a sprawcami mordu ich sąsiedzi narodowości ukraińskiej. W styczniu 1944 r. w rezultacie napaści Ukraińców na wieś zabito nie mniej niż 45 osób. Z kolei w dniu 27 lutego 1945 r. w Cyganach straciło życie nie mniej niż 25 osób. Jak wynika z poczynionych ustaleń, do ataków na ludność polską zachęcali Ukraińców księża grekokatolicy, którzy we wszystkich województwach używali argumentu o „wyplewieniu kąkołu z pszenicy”.

Przesłuchani w tej sprawie świadkowie podali szereg nazwisk ukraińskich sprawców zbrodni, mieszkańców narodowości ukraińskiej, którzy w czasie napadu wskazywali napastnikom domy osób narodowości polskiej, a nadto pojedyncze nazwiska Ukraińców, którzy udzielili pomocy ludności polskiej. W toku śledztwa przesłuchano dotąd 157 świadków.

sygn. akt S 65/02/Zi

Śledztwo w sprawie zbrodni ludobójstwa popełnionych przez nacjonalistów ukraińskich w latach 1939-1945 na obywatelach polskich, mieszkańcach b. powiatu Radziechów, woj. tarnopolskie, podjęte z zawieszenia 30 września 2002 r.

Przedmiot śledztwa i jego zakres szczegółowo przedstawiono w dotychczasowych sprawozdaniach z działalności Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

W bieżącym okresie sprawozdawczym ustalono i przesłuchano w charakterze świadków-pokrzywdzonych kolejne osoby (łącznie 115 świadków), których zeznania w całości potwier-

dzają masową skalę zorganizowanej przez nacjonalistów ukraińskich zbrodni na obywatelach polskich wymienionego powiatu. Obecnie postępowanie wkracza w fazę końcową i analizowane są wszystkie publikacje dotyczące zbrodni popełnionych w wymienionym powiecie. Jednocześnie prowadzone są na szeroką skalę kwerendy we wszystkich dostępnych archiwach na terenie kraju i wyniki tych kwerend prowadzą nie tylko do potwierdzenia zaistnienia zbrodni ludobójstwa, ale do ustalania dalszych nieznanych dotąd nazwisk ofiar. W śledztwie zaplanowano także ekspertyzę przeprowadzoną przez historyka specjalistę z tut. Oddziału. W zależności od potrzeby rozważana jest zagraniczna pomoc prawna, w tym dotycząca kwerend w archiwach w Berlinie i Lwowie, a także korzystanie ze środków masowego przekazu celem poszukiwania dalszych pokrzywdzonych, a zarazem świadków zbrodni.

ZAŁĄCZNIK NR 2: WYDZIAŁ EKSPERTYZ I OPRACOWAŃ GŁÓWNEJ KOMISJI ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU: EKSPERTYZY, OPINIE I OPRACOWANIA O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU

1. Ekspertyzy

- w sprawie hitlerowskiego funkcjonariusza Gustawa Raua, pełniącego w latach 1939-1945 w Generalnym Gubernatorstwie funkcję krajowego nadmaształera;
- w sprawie uniemożliwienia rodzinie wileńskiego żołnierza AK repatriacji do Polski;
- w sprawie Centralnego Sztabu Propagandy i Informacji KC PZPR oraz Wydziału Prasy, Radia i Telewizji KC PZPR;
- w sprawie nazistowskiego ruchu dywersyjnego „Werwolf” i organizacji „Freies Deutschland” oraz nastawienia polskich władz lokalnych do ludności niemieckiej pozostałej w granicach państwa polskiego;
- w sprawie określenia charakteru hitlerowskiego obozu Pillau w Prusach Wschodnich;
- w sprawie zasadności sformułowania „polskie obozy koncentracyjne” na określenie obozów utworzonych po 1945 r. na Śląsku, gdzie przebywali Polacy, Ślązacy i Niemcy, którym to określeniem posłużył się autor wypowiedzi opublikowanej na łamach „Dziennika Zachodniego” z 6 czerwca 2005 r.;
- w sprawie zasad współdziałania Wehrmachtu z jednostkami policji bezpieczeństwa na ziemiach polskich, wchodzących podczas okupacji niemieckiej w skład Generalnego Gubernatorstwa, oraz szczegółów umundurowania i uzbrojenia jednostek Wehrmachtu, opisanych w zeznaniach świadków biorących udział w zbrodniach w Krasnych Lasocicach, Żerosławicach, Kępanowie, Wieruszycach i Słupii;
- w sprawie materiałów archiwalnych i publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego na Żydach w getcie w Gostyninie;
- w sprawie ustalenia okoliczności zatrzymania w 1942 r. przez płockie gestapo i skazania na karę śmierci dwóch mieszkańców Wyszogrodu;
- w sprawie wymordowania w Winnicy na Żytomierszczyźnie około 4 tys. ofiar stalinowskiego terroru;
- w sprawie obozów w Putywlu i Dokuczajewsku oraz grzebania zwłok polskich oficerów na terenie Choroszewa pod Charkowem;
- w sprawie okoliczności inwazji wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację w sierpniu 1968 r.;
- w sprawie materiałów zawierających informacje o internowaniu przez funkcjonariuszy NKWD żołnierzy polskich na Łotwie;
- w sprawie utworzenia obozu w Rakiszkach dla internowanych we wrześniu 1939 r. na terenie Litwy żołnierzy polskich;
- w sprawie materiałów zawierających informacje na temat aresztowania i uwięzienia w latach 1942-1944 w Grodnie kilkudziesięciu obywateli polskich, a następnie deportowania ich do KL Mauthausen, KL Dachau i KL Buchenwald;
- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat funkcjonowania w okresie Powstania Warszawskiego obozu pracy przy ul. Litewskiej 14 w Warszawie;
- w sprawie kierowania przez niemieckie władze okupacyjne jeńców polskich do pracy przymusowej w III Rzeszy; naboru ludności cywilnej do pracy przymusowej na terenie III Rzeszy oraz zarządzeń stanowiących podstawę tego naboru: w okupowanej Polsce i na terenie okupowanej Ukrainy;
- w sprawie składu osobowego aresztu gestapo w Sierpcu oraz posterunku żandarmerii w Zawidzu i Bieżuniu, a także powojennej odpowiedzialności karnej funkcjonariuszy

niemieckich, którzy popełnili w okresie okupacji zbrodnie na terenie powiatu sierpeckiego;

- w sprawie rozporządzenia wydanego przez generalnego gubernatora H. Franka 26 października 1939 r. o obowiązku pracy dla Polaków w wieku 16-60 lat oraz o jego rozszerzeniu na młodocianych od lat 14; statusu polskich robotników przymusowych deportowanych do III Rzeszy;
- w sprawie materiałów dotyczących zbrodni popełnionych przez funkcjonariuszy NKWD w więzieniach w Mińsku i Czerwieniu w okresie od września 1939 do czerwca 1941 r.;
- w sprawie przebiegu wysiedlenia przez okupanta niemieckiego w 1940 r. wsi Bogdany Małe, gm. Chorzele, pow. Przasnysz;
- w sprawie usytuowania w strukturach wymiaru sprawiedliwości III Rzeszy sądów specjalnych oraz charakteru aktów prawnych stanowiących podstawę skazywania przez te sądy.

2. Opinie

- w sprawie obozów na terenie Bośni, w których przebywali Polacy; dla UdSKiOR;
- w sprawie przekształcenia Batalionów Chłopskich w Bataliony Niszczycielskie, którymi dowodzili Polacy, na Kresach Wschodnich; dla UdSKiOR;
- w sprawie obozu dla robotników przymusowych, zatrudnionych przy pracach kolejowych w niemieckiej firmie „Polonsky”; dla UdSKiOR;
- w sprawie funkcjonariuszy gestapo, którzy mogli zajmować się przesłuchiwaniami aresztowanych w Łękawicy Polaków, osadzonych następnie w więzieniu w Tarnowie; dla osoby zainteresowanej;
- w sprawie oddziału partyzanckiego nr 210, sformowanego w lipcu 1942 r. na terenie rejonu Osipowicze; dla UdSKiOR;
- w sprawie stosowania represji przez rząd polski wobec Polaków walczących w partyzantce marszałka Tito po zerwaniu przez Jugosławię współpracy z obozem państw socjalistycznych podległych Moskwie; dla posła na Sejm RP;
- na temat charakteru obozów funkcjonujących w Dortmundzie w 1940 r.; dla UdSKiOR;
- na temat zbrodni popełnionych przez Einsatzgruppe C 29-30 września 1941 r. w Babim Jarze; dla osoby zainteresowanej;
- na temat, czy pobyt dzieci w ochronce był równoznaczny z postępowaniem germanizacyjnym; dla osoby zainteresowanej;
- w sprawie masowych wysiedleń Polaków z miejscowości Chmielewo, Wola Dębska, Nowe Polesie, Łaziska, Grabowiec, Gostynin, Windyki, Hówiec, Chmielewo, Wielącz, Skierbieszów i innych; dla UdSKiOR;
- na temat Übergangslager Riesenbug/Westpreussen; dla UdSKiOR;
- na temat Jugendpsychiatrische Klinik w Lublińcu; dla Domu Pomocy Społecznej;
- na temat losów pacjentów polskich szpitali psychiatrycznych po wejściu na ziemie polskie w 1939 r. niemieckiego okupanta; dla osoby zainteresowanej i dla ministra zdrowia;
- w sprawie miejsc odosobnienia, jakie znajdowały się w czasie II wojny na terenie (w pobliżu) miejscowości Dannenberg; dla UdSKiOR;
- na temat obozów w Hostynnem i Teptiukowie; dla Stowarzyszenia Dzieci Ofiar Wojny Ziemi Zamojskiej;
- na temat charakteru obozów typu „Gemeinschaftslager”; dla UdSKiOR;
- na temat charakteru obozów w Potulicach i Smukale; dla UdSKiOR;
- w sprawie „KZ-syndromu”; dla Stowarzyszenia Dzieci Ofiar Wojny Ziemi Zamojskiej;
- w sprawie „Protokołu oględzin miejsca przestępstwa i ekshumacji zwłok” dotyczącego miejsca masowych straceń w Lasach Piaśnickich; dla Komisji Historycznej Procesu Beatyfikacyjnego;
- na temat charakteru obozów „Polenlager”; dla osoby zainteresowanej;

- na temat charakteru obozów w Zwierzyńcu, Zamościu, Lublinie, Pile, Lubece, Kilonii i Berlinie-Rüdersdorfie; dla UdSKiOR;
- na temat obozów w Działdowie podlegających policji bezpieczeństwa; dla Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Olsztynie;
- na temat uprawnień Judenratów powołanych przez R. Heydricha w gettach utworzonych przez okupanta niemieckiego na terenie polskich miast; dla Sądu Społecznego w Hamburgu (Sozialgericht Hamburg);
- na temat charakteru obozu w Cerekwicy; dla UdSKiOR;
- na temat Aussenkommando KL Gross-Rosen w Görlitz; dla UdSKiOR;
- na temat zdjęć zamieszczonych na stronach internetowych, przedstawiających tereny byłego obozu KL Auschwitz-Birkenau; dla Wydziału Nadzoru nad Śledztwami;
- na temat hitlerowskiego obozu Potulice; dla prezesa IPN;
- na temat przymusowej germanizacji; dla Biura Prawnego IPN;
- na temat oddziałów NSZ działających po wojnie na terenie woj. rzeszowskiego; dla Biura Prawnego IPN;
- na temat dokumentów sowieckich wywiezionych przez Niemców do Rzeszy latem 1941 r., a po wojnie przejętych przez Amerykanów i wywiezionych do USA; dla dyrektora GK;
- w sprawie sierocińców w Machtal, Klosterbrück, Altheide i Kaufbeuten; dla Biura Prawnego IPN;
- na temat zespołu „Wszechzwiązkowa Komunistyczna Partia (bolszewików) Obwodu Smoleńskiego (1917-1941)”, przechowywanego w National Archives w Waszyngtonie; dla prezesa IPN;
- na temat ekstradycji do Polski przez władze Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej osób podejrzanych o popełnienie zbrodni wojennych i zbrodni przeciwko ludzkości; dla prezesa IPN;
- na temat charakteru obozu w Pruszkowie Dułag 121; dla zastępcy prezesa IPN;
- na temat charakteru obozu w Małogoszczy, pow. Jędrzejów, woj. kieleckie; dla prezesa IPN;
- na temat „NKWD a «Informacja» Wojska Polskiego w podwarszawskich Włochach w 1945 r.”; dla dyrektora GK.

3. Opracowania

- dotyczące postępowań w sprawach o przymusową germanizację;
- oceny wykonania przez Ośrodek „Karta” programu badawczego „Indeks Represjonowanych”;
- na sesje:
 1. zorganizowaną przez Uniwersytet w Ottawie pt. „Życie codzienne społeczeństwa polskiego pod okupacją sowiecką 1939-1941”;
 2. zorganizowaną przez samorząd gminy Brwinów pt. „Represje NKWD wobec polskiej konspiracji na tzw. linii pruszkowskiej w 1945 r”.

ZAŁĄCZNIK NR 3: EKSPERTYZY, OPINIE I OPRACOWANIA HISTORYKÓW, EKSPERTÓW W ODDZIAŁOWYCH KOMISJACH ŚCIGANIA ZBRODNI PRZECIWKO NARODOWI POLSKIEMU

1. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Białymstoku

- do śledztwa S 51/04/Zk w sprawach:
 1. obsady personalnej PUBP w Białymstoku w 1946 r.;
 2. obsady personalnej PUBP w Suwałkach w 1946 i 1950 r.;
 3. okoliczności aresztowań prowadzonych w latach 1945-1946 przez funkcjonariuszy PUBP w Suwałkach oraz w Augustowie;
 4. doradców sowieckich rezydujących przy PUBP w Suwałkach w okresie od kwietnia 1945 do maja 1946 r.;
- w sprawie działalności Aleksandra Lebedzińskiego, naczelnika Wydziału Śledczego Komendy Wojewódzkiej MO w Białymstoku, w okresie stanu wojennego; do śledztwa S 21/05/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat zamordowania przez okupanta niemieckiego w 1941 r. w pobliżu wsi Piliki k. Bielska Podlaskiego około 50 obywateli polskich (w tym osób pochodzenia żydowskiego) – działaczy z okresu okupacji sowieckiej, oraz działalności funkcjonariusza niemieckiego Adolfa Bonifera; do śledztwa S 62/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionej w grudniu 1939 r. przez okupanta niemieckiego na około 200 obywatelach polskich aresztowanych w październiku tegoż roku – nauczycielach i duchownych z Włocławka i okolic oraz ziemianach z pow. lipnowskiego; do śledztwa S 95/01/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych w 1943 r. przez okupanta niemieckiego na obywatelach polskich na terenie pow. bielsko-podlaskiego; do śledztwa S 25/04/Zn;
- w sprawie członków oddziału P-8 WiN z terenu pow. Białystok; do śledztwa S 23/05/Zk;
- do śledztwa S 52/02/Zk w sprawach:
 1. członków oddziału Narodowego Zjednoczenia Wojskowego, operującego na terenie pow. łomżyńskiego po 1944 r.;
 2. danych osobowych funkcjonariuszy zatrudnionych w PUBP w Łomży w latach 1945-1954;
 3. okoliczności zatrzymania w latach 1950-1955 przez funkcjonariuszy PUBP w Łomży 5 osób;
 4. danych 14 osób skazanych na kary śmierci przez Wydział Doraźny Sądu okręgowego Łomży w lutym 1946 r.;
 5. represji organów bezpieczeństwa publicznego skierowanych wobec księży katolickich w regionie białostockim;
 6. organizacji AK oraz WiN w rejonie Łomży;
 7. ewidencji osób aresztowanych przez funkcjonariuszy PUBP w Łomży w latach 1946-1956;
- w sprawie danych funkcjonariuszy zatrudnionych w WUPB w Bielsku Podlaskim w lipcu 1948 r. oraz osób osadzonych w areszcie PUBP w Bielsku Podlaskim w latach 1950-1954; do śledztwa S 46/02/Zk;
- w sprawie danych personalnych żandarmów niemieckich z pow. łomżyńskiego; do śledztwa S 50/04/Zn;
- w sprawie publikacji naukowych zawierających informacje na temat zamordowania przez tajnego współpracownika UB żony płka Władysława Liniarskiego komendanta białostockiego Okręgu ZWZ-AK-AKO; do śledztwa S 67/05/Zk;

- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat okoliczności procesu weryfikacji dziennikarzy podczas stanu wojennego na terenie obecnego woj. podlaskiego oraz łomżyńskiego, w szczególności danych personalnych członków wojewódzkich komisji weryfikacyjnych; do śledztwa S 10/06/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat osób skazanych po wojnie na mocy dekretu z 31 sierpnia 1944 r. za zbrodnie popełnione na terenie pow. szczuczyńskiego; do śledztwa S 36/03/Zn;
- do śledztwa S 3/05/Zn w sprawach:
 1. oddziałów niemieckich stacjonujących w czerwcu-lipcu 1942 r. w Augustowie;
 2. struktury okupacyjnych władz niemieckich w Augustowie;
 3. okoliczności sprowadzenia w 1944 r. do Augustowa jeńców radzieckich lub Żydów, prawdopodobnie z Węgier;
 4. materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez żołnierzy Wehrmachtu w Augustowie w czerwcu-lipcu 1941 r.;
 5. w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego na terenie obozu karnego w Starosielcach, gm. Białystok oraz zamordowania w 1943 r. kilku mieszkańców Uhowa, gm. Łapy, pow. Białystok; do śledztwa S 59/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez żołnierzy Wehrmachtu w 1939 r. w miejscowości Olszewo; do śledztwa S 2/06/Zn;
- w sprawie działalności sędziego Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie i Białymstoku Ludwika Kiełtyki; do śledztwa S 21/04/Zk;
- w sprawie publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanych przez funkcjonariuszy PUBP w Wysokiem Mazowieckim na członkach polskich organizacji niepodległościowych; do śledztwa S 47/02/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania przez żandarma niemieckiego mieszkanki wsi Siankowizna; do śledztwa S 105/03/Zn;
- w sprawie danych funkcjonariuszy zatrudnionych w PUBP w Suwałkach w 1950 r. oraz przekroczenia przez nich uprawnień w trakcie prowadzonych w 1947 r. przesłuchań; do śledztwa S 48/05/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanej w lipcu 1941 r. przez okupanta niemieckiego na Żydach w Radziłowie; do śledztwa S 15/01/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych w latach 1942-1944 przez okupanta niemieckiego na Żydach w Drohiczyńie; do śledztwa S 3/06/Zn;
- do śledztwa S 12/01/Zk w sprawach:
 1. referendum 30 czerwca 1946 r.;
 2. Tymczasowego Rządu Jedności Narodowej;
 3. procesu norymberskiego;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat okoliczności tzw. obławy augustowskiej, która miała miejsce w lipcu 1945 r.; do śledztwa S 69/01/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat okoliczności zabójstwa dokonanego w październiku 1945 r. przez grupę Narodowych Sił Zbrojnych, dowodzoną przez Michała Bierzyńskiego, ps. „Sęp”; do śledztwa S 27/06/Zi;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat ćwiczeń wojskowych jednostek Armii Czerwonej i Wojska Polskiego, które miały mieć miejsce w lutym 1975 r. na terenie poligonu Czerwony Bór; do śledztwa S 42/04/Zk;
- do śledztwa S 31/06/Zk w sprawach:
 1. danych personalnych funkcjonariuszy MO w Siemiatyczach, pełniących swoje funkcje w 1981 r.;
 2. informacji dotyczących spraw o wykroczenie, prowadzonych w 1986 r. przez funkcjonariuszy Rejonowego Urzędu Spraw Wewnętrznych w Siemiatyczach;

3. prowokacji przeprowadzonej w Siemiatyczach przez funkcjonariuszy MO i SB;
 4. danych czołowych działaczy związku zawodowego „Solidarność” PKS w Siemiatyczach;
 5. internowania w stanie wojennym działaczy związku „Solidarność”;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zabójstw dokonanych przez funkcjonariuszy PUBP w Augustowie na osobach zatrzymanych przez tenże urząd; do śledztwa S 52/05/Zk;
 - w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat przypadków przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy PUBP w Suwałkach wobec osób zatrzymanych w latach 1945-1953; do śledztwa S 30/01/Zk;
 - w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat przypadków przekroczenia uprawnień przez funkcjonariuszy PUBP w Grajewie wobec kilkudziesięciu osób zatrzymanych w latach 1945-1951; do śledztwa S 6/01/Zk;
 - w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat represji zastosowanych przez funkcjonariuszy UB i żołnierzy KBW w grudniu 1945 r. w miejscowościach Wojtkowice Glinna oraz Głody, pow. Wysokie Mazowieckie; do śledztwa S 37/06/Zk;
 - w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zabójstwa dokonanego przez funkcjonariuszy UB we wrześniu 1946 r. w Zatoczu, gm. Krypno; do śledztwa S 27/06/Zk;
 - w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zabójstwa dokonanego przez żołnierza 47. pułku piechoty w marcu 1946 r. w Siemiatyczach; do śledztwa S 47/06/Zk;
 - w sprawie informacji na temat 30 osób więzionych w hitlerowskich obozach koncentracyjnych (KL Mauthausen, KL Dachau, KL Auschwitz, KL Ravensbrück, KL Buchenwald, KL Flossenburg, KL Gross-Rosen) oraz funkcjonariuszy hitlerowskich skazanych po wojnie za zbrodnie w ww. obozach; do śledztwa S 25/05/Zn;
 - do śledztwa S 39/06/Zi w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat:
 1. napadu na autokar jadący z Łomży do Kolna, którego w 1953 r. lub 1954 r. dokonali żołnierze podziemia;
 2. spalenia w maju 1945 r. wsi Potoka, gm. Michałowo, woj. podlaskie;
 3. zabójstwa 4 mieszkańców Potoki i 4 żołnierzy LWP, przebywających na jej terenie;
 - w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych w latach 1941-1944 na obywatelach polskich przez funkcjonariuszy niemieckich w okolicach Grabówki oraz na terenie „Lasu Zielona,” woj. białostockie; do śledztwa S 4/05/Zn;
 - w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania ponad dwudziestu obywateli polskich przez okupanta niemieckiego w miejscowości Wnory Wandy w lipcu 1943 r. ; do śledztwa S 58/05/Zn;
 - w sprawie funkcjonariuszy niemieckich biorących udział w tzw. akcji Sonderkommando 1005 (tj. akcji ekshumacji i palenia zwłok ofiar polityki eksterminacyjnej III Rzeszy) oraz ich powojennej odpowiedzialności karnej; do śledztwa S 46/06/Zn;
 - w sprawie danych funkcjonariuszy zatrudnionych w PUBP w Bielsku Podlaskim w drugiej połowie 1949 r.; do śledztwa S 67/06/Zk;
 - w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego w latach 1941-1945 na obywatelach polskich na terenie pow. Grajewo, woj. białostockie oraz powojennej odpowiedzialności karnej żandarmów komendy powiatowej na obszar Grajewa; do śledztwa S 52/04/Zn;
 - w sprawie danych osobowych funkcjonariuszy posterunku MO w Orłowie, pow. Gizycko w 1948 r.; do śledztwa S 7/06/Zk;
 - w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni pełnionych przez okupanta niemieckiego na obywatelach polskich w czerwcu – lipcu 1941 r. w Kłownicy; do śledztwa 79/06/Zn;

- w sprawie zbrodni popełnionych w latach 1941-1944 przez okupanta niemieckiego w miejscowości Pietrasze w okolicach Białegostoku; do śledztwa S 65/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających dane osób zatrudnionych w 1948 r. w Wojskowym Sądzie Rejonowym w Białymstoku; do śledztwa S 17/06/Zk.

2. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Gdańsku

- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionej w maju 1944 r. przez żandarmów z powiatu kartuskiego na 10 obywatelach polskich w Szymbarku; do śledztwa S 93/02/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat okoliczności procesu weryfikacji kadr w redakcjach prasy, radia i innych środkach masowego przekazu; do śledztwa S 52/05/Zk;
 - do śledztwa S 2/00/Zn w sprawach:
 1. zbrodni dokonanych podczas okupacji niemieckiej na Żydach na terenie Litwy;
 2. pomocy udzielanej przez Litwinów i Polaków litewskim Żydom w okresie II wojny światowej;
 3. wykazu Polaków i Litwinów uhonorowanych po wojnie medalem „Sprawiedliwy wśród Narodów Świata”;
- w sprawie publikacji naukowych zawierających informacje na temat ataku w czerwcu 1943 r. oddziałów brygady F. Markowa na bazę oddziału „Kmicica” w pobliżu jeziora Narocz; do śledztwa S 72/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych i publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionej na obywatelu polskim we wrześniu 1944 r. w miejscowości Ocypel, gm. Lubichowo, w odwecie za zabicie przez partyzantów oficera SS z Tczewa; do śledztwa S 4/00/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat zamordowania we wrześniu 1939 r. w okolicach Hawy 43 żołnierzy polskich z 4. i 16. dywizji piechoty Grupy Operacyjnej Wschód Armii Pomorze przez członków 228. dywizji piechoty Wehrmachtu gen. maj. von Suttnera; do śledztwa S 32/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodniczej działalności sędziów i prokuratorów zatrudnionych w okresie okupacji w Sądzie Specjalnym w Inowrocławiu oraz ich powojennej odpowiedzialności karnej; do śledztwa S 148/04/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodniczej działalności sędziów i prokuratorów zatrudnionych w okresie okupacji w Sądzie Specjalnym w Bydgoszczy oraz ich powojennej odpowiedzialności karnej; do śledztwa S 25/05/Zn;
- w sprawach: jednostek niemieckich, które w czerwcu 1941 r. stacjonowały na terenie miejscowości Załatuchy, pow. Wilejka oraz materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat okoliczności pacyfikacji Załatuch w marcu 1943 r.; do śledztwa S 102/05/Zn;
- w sprawie jednostek niemieckich, które w czerwcu 1941 r. stacjonowały na terenie miejscowości Aleksandryzki, pow. Wilejka; do śledztwa S 103/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanych w latach 1939-1941 przez funkcjonariuszy NKWD na obywatelach polskich osadzonych w Więzieniu nr 26 w Wilejce; do śledztwa S 137/04/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanych w latach 1939-1941 przez funkcjonariuszy NKWD na obywatelach polskich osadzonych w Więzieniach nr 2 oraz nr 3 w Wilnie; do śledztwa S 138/04/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanych w latach 1939-1941 przez funkcjonariuszy NKWD na obywatelach polskich osadzonych w Więzieniu nr 27 w Oszmianie; do śledztwa S 106/01/Zk;

- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanych w latach 1939-1941 przez funkcjonariuszy NKWD na obywatelach polskich osadzonych w Więzieniu nr 28 w Głębokiem (Berezwech); do śledztwa S 72/03/Zk;
- w sprawie aktów prawnych regulujących funkcjonowanie administracji niemieckiej na terenie Generalnego Komisarjatu Litwy; do śledztwa S 1/00/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat funkcjonowania w Słupsku organizacji o nazwie „Konspiracyjna Służba Polski”; do śledztwa S 167/05/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionej przez okupanta niemieckiego w czerwcu 1941 r. w Rudziszkach, pow. Troki; do śledztwa S 51/05/Zn;
- w sprawie wydarzeń jakie miały miejsce w nocy z 9 na 10 września 1939 r., podczas tzw. Krwawej Niedzieli w Bydgoszczy; do śledztwa S 56/02/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanych przez okupanta niemieckiego na ludności polskiej we wsi Pawłowo; do śledztwa S 104/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania dwóch Polaków w obozie KL Stutthof; do śledztwa S 88/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat eksperymentów pseudomedycznych prowadzonych w KL Stutthof; do śledztwa S 56/05/Zn.

3. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Katowicach

- w sprawie materiałów archiwalnych Biura Politycznego SED zawierających informacje na temat wprowadzenia stanu wojennego; do śledztwa S 101/04/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat okoliczności zatrzymania przez okupanta niemieckiego w 1943 r. dwóch obywateli polskich; do śledztwa S 175/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych i publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych na terenie woj. katowickiego przez okupanta niemieckiego na 27 obywatelach polskich okresie od listopada 1944 do stycznia 1945 r.; do śledztwa S 10/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat karnego przeniesienia do batalionu górniczego słuchaczy Szkoły Młodszych Specjalistów Lotnictwa; do śledztwa S 43/04/Zk;
- w sprawie nowo ujawnionych materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni radzieckich na Kresach Wschodnich w latach 1939-1941; do śledztwa: S 107/01/Zk; S 48/03/Zk;
- w sprawach: struktur Stasi oraz niemieckich materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamachu na Jana Pawła II; do śledztwa S 12/06/Zk;
- w sprawie publikacji naukowych zawierających informacje na temat budowy lotniska polowego Luftwaffe w Kucelinie; do śledztwa S 91/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania przez okupanta niemieckiego w 1939 r. 73 żołnierzy polskich w miejscowości Urycz; do śledztwa S 17/05/Zn;
- w sprawie jednostek radzieckich stacjonujących w styczniu 1945 r. w miejscowości Murcki; do śledztwa S 14/05/Zk;
- w sprawie aktu prawnego normującego sposób wynagradzania za prace przymusową w Polsce powojennej; do śledztwa S 7/05/Zk;
- w sprawie ustalenia odpowiedzialności za wysiedlenia i wywłaszczenia dokonane w 1941 r. na obszarach miejskich, ze szczególnym uwzględnieniem Katowic; do śledztwa S 6/04/Zn;

- w sprawie przebiegu działań wojennych prowadzonych w 1945 r. w rejonie Lachowic; do śledztwa S 41/06/Zn;
- w sprawie przebiegu działań wojennych prowadzonych w 1945 r. w rejonie Buczkowic; do śledztwa S 43/06/Zn;
- w sprawie wyroku śmierci wydanego w 1940 r. przez Sąd Specjalny w Katowicach; do śledztwa S 31/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat funkcjonowania w okresie okupacji niemieckiej obozów pracy w Sławęcicach; do śledztwa S 26/06/Zn;
- w sprawie przebiegu działań wojennych prowadzonych w rejonie Makowa Podhalańskiego; do śledztwa S 44/06/Zn.

4. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Krakowie

- w sprawie relacji z okresu okupacji sowieckiej mieszkańców Czortkowa, woj. tarnopolskie; do śledztwa S 102/01/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat więźniów obozów koncentracyjnych, deportowanych z Nowego Wiśnicza w latach 1939-1945; do śledztwa S 36/04/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez funkcjonariuszy żandarmerii niemieckiej w Gorlicach; do śledztwa S 54/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat okoliczności pobytu kilku osób w KL Auschwitz-Birkenau; do śledztwa S 70/05/Zn;
- w sprawie zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego na ludności żydowskiej w pow. złoczowski, woj. tarnopolskie; do śledztwa S 58/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat okoliczności zatrzymania w Krakowie w 1980 r. działaczy SKS przez funkcjonariuszy SB; do śledztwa S 20/06/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionej przez okupanta niemieckiego na terenie Bochni w 1944 r.; do śledztwa S 34/06/Zn;
- w sprawie materiałów dotyczących SS-Standartenführera Fritza Suhrena, ostatniego komendanta KL Ravensbrück, oraz materiałów zawierających informacje na temat egzekucji Polaków, jakie miały miejsce w Krakowie Przegorzałach w latach 1939-1945; do śledztwa S 33/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat represji stosowanych wobec osób oskarżonych w 1983 r. przez Kolegium ds. Wykroczeń dla dzielnicy Nowa Huta o udział w nielegalnym zgromadzeniu; do śledztwa S 72/05/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat pacyfikacji wsi Barbarka, pow. miechowski, przeprowadzonej przez okupanta niemieckiego w sierpniu 1944 r.; do śledztwa S 28/04/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat manifestacji antykomunistycznej, która odbyła się 3 maja 1986 r. w Krakowie; do śledztwa S 65/05/Zk;
- w sprawie zawartości materiałów archiwalnych Kolegium ds. Wykroczeń dla dzielnicy Kraków Śródmieście; do śledztwa S 20/06/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat egzekucji przeprowadzonej przez okupanta niemieckiego 7 stycznia 1945 r. w Tarnawie; do śledztwa S 101/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat okoliczności śmierci we wrześniu 1986 r. mieszkańca Krakowa; do śledztwa S 66/06/Zk.

5. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Lublinie

- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania przez funkcjonariuszy PUBP z Puław mieszkańca Janiszewa w marcu 1945 r.; do śledztwa S 63/01/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych na przełomie 1942 i 1943 r. przez okupanta niemieckiego na kilku obywatelach polskich, w tym osobach narodowości żydowskiej, na terenie pow. biłgorajskiego; do śledztwa S 51/04/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanej na co najmniej 200 żołnierzach AK w następstwie orzeczeń o karze śmierci przez Sąd Wojskowy II Armii WP w latach 1944-1945 w Kąkolewnicy; do śledztwa S 14/00/Zk;
- w sprawie danych personalnych funkcjonariuszy zatrudnionych w PUBP w Radzynie Podlaskim w 1946 r.; do śledztwa S 153/01/Zk;
- w sprawach: materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez funkcjonariuszy Sipo i SD na obywatelach polskich w więzieniu na zamku w Lublinie w latach 1939-1944 oraz członków załogi i funkcjonariuszy gestapo, skazanych przez polski i zagraniczny wymiar sprawiedliwości za zbrodnie popełnione na terenie powyższego więzienia; do śledztwa S 112/04/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat funkcjonowania w latach 1950-1952 aresztu śledczego i więzienia w Białej Podlaskiej; do śledztwa S 154/01/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania rodziny żydowskiej w miejscowości Kopytnik, gm. Łomża; do śledztwa S 71/04/Zk;
- w sprawie okoliczności zbiorowej egzekucji ludności cywilnej dokonanej przez oddziały Wehrmachtu w październiku 1939 r. we wsi Szczuczki, pow. Bełżyce; do śledztwa S 58/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zabójstwa oficerów AK przez funkcjonariuszy PUBP w Chełmie w latach 1944-1946; do śledztwa S 118/04/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania w 1946 r. w Janowie Podlaskim dwóch osób narodowości żydowskiej; do śledztwa S 68/04/Zk;
- w sprawach: funkcjonowania Działu Specjalnego oraz Działu Gospodarczego Więzienia Centralnego w Lublinie w 1949 r. oraz danych personalnych strażników zatrudnionych w powyższym więzieniu w tym samym okresie; do śledztwa S 13/05/Zk;
- w sprawie formacji niemieckich, które w dniach 10-13 września 1939 r. brały udział w walkach mających miejsce w okolicach wsi Cecylówka i Helenówek; do śledztwa S 106/02/Zn;
- w sprawie składu osobowego: Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej, Wydziału Oświaty i Wydziału Wyznań w Lublinie w latach 1950-1955 oraz danych personalnych: kierownika Wydziału Propagandy i Oświaty Komitetu Wojewódzkiego PZPR i sekretarza Komitetu Miejskiego PZPR w Lublinie w latach 1950-1955; do śledztwa S 1/03/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat pacyfikacji wsi Wąwolnica, dokonanej w maju 1946 r. przez funkcjonariuszy PUBP i MO; do śledztwa S 140/01/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych na obywatelach polskich w okolicach miejscowości Włodawa, Sosnowica i Załucz; do śledztwa S 128/01/Zi;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionej na mieszkańcach wsi Czysta Dębina w maju 1945 r.; do śledztwa S 126/01/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat represji zastosowanych przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa w Lublinie w 1986 r.; do śledztwa S 44/04/Zk;

- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez funkcjonariuszy Urzędu Bezpieczeństwa w Lublinie na żołnierzach Armii Krajowej; do śledztwa S 6/01/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat represjonowania w latach osiemdziesiątych działaczy opozycji w Lublinie; do śledztwa S 55/01/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat represji stosowanych przez funkcjonariuszy PUBP w Kraśniku w latach 1944-1955; do śledztw: S 141/04/Zk, S 20/00/Zk, S 138/04/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zabójstwa dokonanego przez funkcjonariuszy państwa komunistycznego w lipcu 1946 r.; do śledztwa S 1/05/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zabójstwa dowódcy oddziału Akcji Specjalnej NSZ, aresztowanego w sierpniu 1944 r. przez funkcjonariuszy Komendy Milicji Obywatelskiej w Siedlcach; do śledztwa S 11/06/Zk;
- w sprawie obsady posterunku MO w Kocku; do śledztwa S 87/02/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat przebiegu służby funkcjonariusza PUBP w Puławach Bolesława Oziębło w 1946 r.; do śledztwa S 62/05/Zk;
- w sprawach: materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat okoliczności dokonania zabójstwa w sierpniu 1943 r. 4 osób we wsi Świdniki, gm. Miączyn oraz formacji niemieckich stacjonujących w 1943 r. w Miączynie; do śledztwa S 19/03/Zi;
- w sprawach: danych osób zatrudnionych w 1945 r. w PUBP we Włodawie i Wojskowej Prokuraturze Okręgowej w Lublinie oraz zakresu stosowania wojskowego kodeksu postępowania karnego z 26 listopada 1943 r. w stosunku do osób cywilnych; do śledztwa S 185/01/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat okoliczności zamordowania pod koniec lat czterdziestych w Czemiernikach kilku członków podziemia niepodległościowego przez funkcjonariuszy PUBP lub MO z Radzyna Podlaskiego; do śledztwa S 61/05/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat okoliczności zbrodni popełnionych w październiku 1939 r. przez okupanta niemieckiego na wziętych do niewoli żołnierzach Korpusu Ochrony Pogranicza w okolicach miejscowości Wytyczno; do śledztwa S 2/06/Zn;
- w sprawie podstaw deportowania w okresie II wojny światowej do byłego ZSRR obywatela polskiego; do śledztwa S 60/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez nacjonalistów ukraińskich na terenie woj. wołyńskiego w latach 1939-1945; do śledztwa S 1/00/Zi;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat bezprawnego pozbawienia wolności przez okupanta niemieckiego nieokreślonej liczby osób poprzez umieszczenie ich w obozie przejściowym przy ul. Krochmalnej w Lublinie; do śledztwa S 28/04/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanej w lutym 1946 r. w okolicy Miączyna przez funkcjonariuszy miejscowego posterunku MO; do śledztwa S 46/03/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zabójstwa kilku osób, które miało miejsce w maju 1945 r. w kol. Jaruga, gm. Hańsk; do śledztwa: S 38/03/Zk, S 14/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania jesienią 1943 r. 32 osób narodowości żydowskiej w pobliżu miejscowości Bukowa Kolonia oraz w majątku Tora; do śledztwa S 75/04/Zn;
- w sprawie regulaminu więziennego, obowiązującego w latach 1944-1945 w więzieniu na Zamku w Lublinie; do śledztwa 76/02/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania w czerwcu i lipcu 1941 r. przez NKWD kilkudziesięciu osób w więzieniach przy

ul. Niepodległości i Leśnej w Sarnach oraz bezprawnego aresztowania obywateli polskich i stosowania wobec nich, podczas pobytu w wyżej wymienionych więzieniach, niedozwolonych metod śledczych; do śledztwa S 65/05/Zk;

- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania przez funkcjonariuszy NKWD kilkuset osób podczas likwidacji więzienia w Dubinie na Wołyniu w czerwcu 1941 r.; do śledztwa S 66/05/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania przez funkcjonariuszy NKWD około 200 osób podczas likwidacji więzienia w Łucku na Wołyniu w czerwcu 1941 r.; do śledztwa S 67/05/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanej przez okupanta niemieckiego w grudniu 1943 r. na obywatelach polskich we wsi Karpiówka, pow. Kraśnik; do śledztwa S 94/02/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania w lutym 1947 r. polskiego księdza w miejscowości Polskowola; do śledztwa S 16/06/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zabójstwa dokonanego przez funkcjonariuszy komunistycznych 12 grudnia 1981 r. w Kraśniku; do śledztwa S 32/03/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat bezprawnego pozbawienia wolności w czerwcu-lipcu 1947 r. kilkunastu osób narodowości ukraińskiej i stosowania wobec nich niedozwolonych metod śledczych przez funkcjonariuszy PUBP w Tomaszowie Lubelskim; do śledztwa S 18/06/Zk.

6. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Łodzi

- do śledztwa S 16/05/Zn w sprawach:
 1. danych osobowych żandarmów niemieckich z Radomska, którzy brali udział w egzekucji 11 obywateli polskich w Dmeninie w lipcu 1942 r.;
 2. działalności funkcjonariusza hitlerowskiego Johanna Kirscha;
 3. działalności okupacyjnego starosty pow. radomszczańskiego Kurta Driessena i jego powojennej odpowiedzialności karnej za popełnione zbrodnie;
- w sprawie zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego na umyślowo i przewlekłe chorych pacjentach szpitala, domu starców i domu opieki w Łodzi oraz szpitala w Warcie, jak również powojennej odpowiedzialności karnej osób odpowiedzialnych za powyższe zbrodnie; do śledztwa S 18/02/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat okoliczności egzekucji 5 Polaków, pracowników przedsiębiorstwa „Promotor”, która miała miejsce w czerwcu 1942 r. na terenie Łodzi; do śledztwa S 129/04/Zn;
- w sprawie aresztowań mieszkańców Piotrkowa Trybunalskiego przez funkcjonariuszy miejscowego PUBP w styczniu 1945 r.; do śledztwa S 3/05/Zk;
- w sprawach: struktury oraz funkcjonowania PUBP w Pabianicach-Łasku w 1948 r. oraz aresztowania w listopadzie i grudniu 1948 r. przez funkcjonariuszy powyższego urzędu 5 osób; do śledztwa S 65/02/Zk;
- do śledztwa S 6/02/Zn w sprawach:
 1. formacji Selbschutzu i Sonderdienstu działających na terenie Radomska w latach 1942-1945;
 2. funkcjonowania niemieckiego policyjnego sądu doraźnego dla dystryktu Radom;
 3. okoliczności egzekucji w maju 1944 r. na „Kopcu” w Radomsku 10 Polaków skazanych na karę śmierci przez policyjny sąd doraźny;
 4. okoliczności egzekucji we wsi Folwarki;
- w sprawie funkcjonowania niemieckich władz wojskowych i administracyjnych na terenie Łodzi w grudniu 1939 r.; do śledztwa S 128/04/Zn;
- w sprawie zamordowania w Nowogródku we wrześniu 1939 r. Polaka przez funkcjonariuszy NKWD; do śledztwa S 62/05/Zk;

- w sprawie danych osobowych płk. Günthera Schwartzkopffa (dowódcy 77. Pułku Bombowców Nurkujących) oraz gen. mjr. barona Wolframa von Richthofena (dowódcy specjalnego zgrupowania lotniczego); do śledztwa S 127/04/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionej przez partyzantów sowieckich w styczniu 1944 r. na mieszkańcach wsi Koniuchy; do śledztwa S 13/01/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez partyzantów sowieckich w latach 1941-1944 na ludności cywilnej i żołnierzach AK na terenie powiatów stołpeckiego i wołyńskiego, woj. nowogródzkie; do śledztwa S 17/01/Zk;
- w sprawach materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat okoliczności egzekucji 20 osób w marcu 1944 r. w Piotrkowie Trybunalskim na tzw. Budkach oraz działalności na terenie powiatów piotrkowskiego i radomszczańskiego funkcjonariuszy hitlerowskich – Lucknera i Muschala; do śledztwa S 3/00/Zn;
- do śledztwa S 2/00/Zn w sprawach:
 1. funkcjonowania w okresie okupacji niemieckiej dowództwa komendantury (Ortskommandantur) w Nowogródku;
 2. zbrodni popełnionych przez Niemców i kolaborantów białoruskich w drugiej połowie 1942 r. na cmentarzu w Baranowiczach, w Nowogródku, Lesie Hajki k. Malewa oraz Górze Pietralewickiej k. Słonimia;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego na terenie obozu przesiedleńczego w Konstancynie Łódzkim w latach 1940-1945; do śledztwa S 19/04/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodniczej działalności na terenach wschodnich II Rzeczypospolitej Dmytro Nowosada; do śledztwa S 48/04/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbombardowania przez Luftwaffe we wrześniu 1939 r. Wielunia; do śledztwa S 10/04/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych w latach 1940-1943 przez żandarmów niemieckich z posterunku w Chorzenicach, na terenie gmin: Brudzice i Kruszyna, pow. Radomsko, oraz Mykanów i Woncerzów, pow. Częstochowa; do śledztwa S 53/01/Zn;
- do śledztwa S 44/03/Zn w sprawach:
 1. odpowiedzialności karnej poniesionej przez dowódców wojsk niemieckich za zbrodnie popełnione na terenie Polski;
 2. niemieckich jednostek dokonujących zajęcia we wrześniu 1939 r. miejscowości na terenie gmin: Rozprza, Piotrków Trybunalski oraz Wola Krzysztoporska;
- do śledztwa S 2/05/Zn w sprawie materiałów archiwalnych dotyczących:
 1. okoliczności ataku bombowego we wrześniu 1939 r. na obiekty kolejowe PKP w Kutnie;
 2. płk. Wolfganga Chamiera Gliszczyńskiego, dowódcy 3. Pułku Bombowego, który dokonał bombardowania PKP w Kutnie, oraz jego powojennej odpowiedzialności za dokonane zbrodnie;
- w sprawie danych osób zatrudnionych w Sądzie Specjalnym w Łodzi oraz ich powojennej odpowiedzialności karnej; do śledztwa S 49/05/Zn;
- do śledztwa S 25/06/Zk w sprawach:
 1. struktury organizacyjnej UBP w Łodzi;
 2. XIV Komisariatu MO, w którym miała mieć siedzibę jedna z agend UBP na miasto Łódź;
 3. artykułów prasowych poświęconych odkryciu grobów osób rozstrzelanych w latach 1953-1989 i grzebanym na cmentarzu żołnierzy I wojny światowej w Łodzi przy ul. Rzgowskiej;

4. materiałów dotyczących ujawnienia w latach 1949-1952 zwłok na terenie strzelnicy w Brusie;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionej przez funkcjonariuszy niemieckich we wsi Wiskitno w maju 1941 r.; do śledztwa S 19/05/Zn;
 - w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych we wrześniu 1939 r. przez żołnierzy Wehrmachtu na ludności cywilnej w miejscowościach Uniejów oraz Balin; do śledztwa S 42/05/Zn;
 - w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania przez okupanta niemieckiego w czerwcu 1941 r. polskiego księdza w miejscowości Dębówka; do śledztwa S 25/04/Zn;
 - w sprawie wysiedleń obywateli polskich przeprowadzonych przez okupanta niemieckiego na terenie Łodzi w pierwszych miesiącach okupacji; do śledztwa S 17/06/Zn;
 - w sprawie wysiedleń przeprowadzonych przez okupanta niemieckiego na terenie woj. łódzkiego w październiku 1942 r.; do śledztwa S 28/06/Zn;
 - w sprawie antypartyzanckiej operacji przeprowadzonej przez okupanta niemieckiego pod kryptonimem Hermann, obejmującej masowe zbrodnie dokonane na obywatelach polskich w rejonie Puszczy Nalibockiej, woj. nowogródzkie; do śledztwa S 76/01/Zn;
 - w sprawie zbrodni popełnionych we wrześniu 1939 r. w miejscowościach: Sądówka, Bratoszewice, Wola Błędowa i Ciołek, oraz jednostek Wehrmachtu prowadzących działania w rejonie powyższych miejscowości; do śledztwa S 12/05/Zn;
 - w sprawie udziału służb pomocniczych SS Ukrainische Wachmannschaften w zbrodniach dokonanych na ludności żydowskiej w Sobiborze, Treblince i na Majdanku w latach 1942-1944; do śledztwa S 14/04/Zn.

7. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Poznaniu

- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat represji stosowanych przez funkcjonariuszy PUBP w Świebodzinie w latach 1950-1951; do śledztwa S 63/05/Zk;
- na temat dotychczasowych śledztw OKBZH w Poznaniu oraz OKŚZpNP w Poznaniu w sprawach zbrodni popełnionych przez funkcjonariuszy obozów koncentracyjnych w Mauthausen, Dachau, Ravensbrück, Buchenwald, Flossenbürg; do śledztwa S 25/05/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat eksterminacji dzieci polskich robotnic przymusowych w Wąsoczku koło Rawicza; do śledztwa S 5/00/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionej przez okupanta niemieckiego na kilkudziesięciu obywatelach polskich w lasach rzuchońskich koło Chełmna w listopadzie 1939 r.; do śledztwa S 17/02/Zn;
- w sprawie organizacji młodzieżowych działających na terenie Wielkopolski w latach 1945-1956; do śledztwa S 16/00/Zk;
- w sprawie publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanej w maju 1944 r. na żołnierzach AK przez oddział AL w miejscowości Owczarnia; do śledztwa S 25/05/Zk;
- w sprawie obozu koncentracyjnego Dora oraz powojennych procesów funkcjonariuszy pełniących służbę w tymże obozie; do śledztwa S 16/06/Zn;
- do śledztwa S 23/00/Zn w sprawach:
 1. struktury aparatu partyjnego w Poznaniu;
 2. osób pełniących w tymże aparacie kierownicze funkcje w okresie wydarzeń czerwcowych 1956 r. w Poznaniu;
 3. danych osób będących ofiarami wydarzeń czerwcowych 1956 r. w Poznaniu;
- w sprawie danych osób, których nazwiska znajdują się na tzw. Listach Katyńskich; do śledztwa S 65/05/Zk;

- w sprawie funkcjonowania placówki gestapo w Poznaniu w latach 1942-1943; do śledztwa S 71/03/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych w obozie pracy dla Żydów w Swarzędzu; do śledztwa S 32/06/Zn;
- w sprawie hitlerowskich obozów pracy funkcjonujących w okresie okupacji na terenie Norwegii, w których osadzano polskich jeńców wojennych; do śledztwa S 33/06/Zn;
- w sprawie więzień i obozów hitlerowskich poza granicami Polski, w których w okresie II wojny światowej przebywali mieszkańcy miasta i powiatu Międzybóż; do śledztwa S 100/01/Zn.

8. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Rzeszowie

- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez nacjonalistów ukraińskich w powiatach leskim i sanockim; do śledztw S 19/02/Zi; S 3/00/Zi;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez nacjonalistów ukraińskich w pow. Brzozów; do śledztwa S 14/01/Zi;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez nacjonalistów ukraińskich w pow. Jarosław; do śledztw S 33/02/Zi, S 53/06/Zi;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez nacjonalistów ukraińskich w pow. przemyskim; do śledztwa S 2/00/Zi;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania nieustalonej liczby obywateli polskich narodowości ukraińskiej w Gorajcu, pow. Lubaczów; do śledztwa S 55/03/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni okupanta niemieckiego popełnionych na osobach narodowości żydowskiej oraz cygańskiej na terenie getta w Krośnie; do śledztwa S 69/02/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat masowych deportacji obywateli polskich z pow. Rawa Ruska, woj. lwowskie; do śledztwa S 44/02/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat masowych deportacji obywateli polskich z powiatów Żółkiew oraz Jaworów, woj. lwowskie; do śledztwa S 48/02/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat masowych deportacji obywateli polskich z powiatów Lesko oraz Sanok; do śledztwa S 9/00/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanej przez okupanta niemieckiego w czerwcu 1940 r. na 36 więźniach więzienia w Rzeszowie; do śledztwa S 60/05/Zn;
- w sprawie zbrodni popełnionych przez funkcjonariuszy PUBP w Jarosławiu; do śledztwa S 19/05/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania przez UPA w sierpniu 1944 r. w Baligrodzie 41 osób narodowości polskiej; do śledztwa S 68/05/Zi;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat stosowania niedozwolonych metod śledczych przez funkcjonariuszy PUBP w Przemyślu; do śledztwa S 43/01/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania w lipcu 1944 r. 3 Polaków na terenie miejscowości Dynów-Siódmostka; do śledztwa S 13/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych i publikacji naukowych zawierających informacje na temat działalności szefa PUBP w Tarnowie; do śledztwa S 70/05/Zk;

- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje dotyczące zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego na Żydach w Grodzisku Górnym; do śledztw: S 16/06/Zn; S 29/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania przez okupanta niemieckiego osoby narodowości żydowskiej w miejscowości Kombornia w 1944 r.; do śledztwa S 18/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych w okresie okupacji niemieckiej przez żandarmów z Zaklikowa; do śledztwa S 22/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat okoliczności śmierci 16 mężczyzn, którzy zostali pochowani na międzytorzu w Żurawicy; do śledztwa S 39/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionej w listopadzie 1943 r. w Złotnikach k. Mielca przez okupanta niemieckiego na więźniach z Rzeszowa; do śledztwa S 3/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat osób internowanych z pow. krośnieńskiego; do śledztwa S 23/06/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat represji stosowanych przez funkcjonariuszy PUBP w Krośnie; do śledztw S 28/01/Zk; S 20/01/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat pacyfikacji przez okupanta niemieckiego Gumnisk i Dębicy; do śledztw S 42/06/Zn; S 55/04/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionej przez okupanta niemieckiego w Pilźnie; do śledztwa S 36/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego na studentach Instytutu Weterynaryjnego we Lwowie; do śledztwa S 54/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zniszczenia pomnika poświęconego pamięci partyzantów z akcji „Burza” znajdującego się w parku toczyńskim; do śledztwa S 31/06/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionej w Pawłokomie; do śledztwa S 59/06/Zk;
- w sprawie publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionej w Piskorowicach; do śledztwa S 75/06/Zi;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zabójstwa mającego miejsce w miejscowości Maniów; do śledztwa S 71/06/Zi;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat przeprowadzonej przez okupanta niemieckiego pacyfikacji wsi Błażowa; do śledztwa S 77/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego w Nisku; do śledztwa S 79/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez funkcjonariuszy PUBP w Nisku; do śledztwa S 5/02/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych na ludności żydowskiej w miejscowości Czajkowa k. Mielca; do śledztwa S 8/04/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanej w 1944 r. przez okupanta niemieckiego na dwóch Polakach w więzieniu w Jarosławiu; do śledztwa S 1/00/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego w Chechłach; do śledztwa S 38/06/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego na ludności żydowskiej w Przemyślu; do śledztwa S 76/06/Zn.

9. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji w Szczecinie

- do śledztwa S 97/05/Zn w sprawach:
 1. rozstrzelania w listopadzie 1942 r. 350 mieszkańców wsi Kolonia Sitnica, pow. Łuniniec przez członków 306. niemieckiego batalionu policyjnego;
 2. likwidacji w sierpniu 1942 r. getta w miejscowości Lachwa, pow. Łuniniec;
 3. zbrodni dokonanej przez okupanta niemieckiego na Żydach w miejscowościach Lenin i Mikaszewice;
- w sprawach: jednostek radzieckich stacjonujących we wrześniu 1939 r. w Mokranach, pow. Kobryń oraz okoliczności zamordowania oficerów Flotylli Pińskiej; do śledztwa S 61/05/Zk;
- do śledztwa S 54/05/Zn w sprawach:
 1. zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego na nauczycielach na terenie Wielkopolski;
 2. funkcjonowania obozu koncentracyjnego w Mauthausen;
 3. powojennych procesów załogi KL Mauthausen;
- do śledztwa S 60/05/Zk w sprawach:
 1. obsady kadrowej oraz szlaku bojowego we wrześniu i październiku 1939 r. 84. Pułku Strzelców Poleskich i 184 rezerwowego Pułku Piechoty;
 2. jednostek radzieckich operujących we wrześniu 1939 r. w rejonie Antopola, pow. Kobryń;
 3. materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zamordowania we wrześniu 1939 r. polskich jeńców wojennych przez żołnierzy radzieckich w Antopolu;
- w sprawie okoliczności aresztowania oraz śmierci gen. Stefana „Grotą” Roweckiego; do śledztwa S 24/05/Zn;
- w sprawie struktury i zakresu działalności poszczególnych departamentów MSW na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, ze szczególnym uwzględnieniem struktury i zmian zachodzących w Departamencie III odpowiedzialnym za walkę z opozycją; do śledztwa S 133/05/Zk;
- w sprawie weryfikacji dziennikarzy zatrudnionych w redakcjach pism, radia i TV, wydawnictwach prasowych, drukarniach oraz instytucjach kolportażu na terenie Pomorza Zachodniego i Ziemi Lubuskiej, przeprowadzonej w okresie stanu wojennego; do śledztwa S 131/05/Zk;
- do śledztwa S 169/05/Zn w sprawach:
 1. wykazu materiałów archiwalnych dotyczących stosunków polsko-krzyżackich w XII-XVw., wywiezionych z Polski przez okupanta niemieckiego;
 2. danych na temat przedwojennych pracowników AGAD w Warszawie;
 3. biogramu dr Ericha Randta, kierującego w latach 1939-1944 Zarządem i Dyrekcją Archiwów Generalnego Gubernatorstwa;
- w sprawie materiałów archiwalnych i publikacji naukowych zawierających informacje na temat domniemanego zamordowania dwóch harcorek podczas zlotu młodzieży w Szczecinie w kwietniu 1946 r.; do śledztwa S 31/06/Zk;
- w sprawie okoliczności katastrofy lotniczej nad Gibraltarem w lipcu 1943 r., w której zginął gen. Władysław Sikorski; do śledztwa S 152/05/Zk;
- w sprawie okoliczności pobicia na przełomie kwietnia i maja 1947 r. przez oficerów Informacji Wojskowej plutonowego pełniącego służbę w Oficerskiej Szkole Samochodowej w Koszalinie; do śledztwa S 123/05/Zk;
- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanej przez oddział NSZ na ludności ukraińskiej we wsi Wierzchowiny w czerwcu 1945 r.; do śledztwa S 118/05/Zi;
- w sprawie działalności w okresie okupacji niemieckiej Kajetana Mühlmanna, specjalnego pełnomocnika do przejścia i zabezpieczenia dzieł sztuki i skarbów kultury w GG oraz jego współpracowników; do śledztwa S 173/05/Zn;

- w sprawie genezy konfliktów polsko-ukraińskich w czasie II wojny światowej; do śledztwa S 3/06/Zk;
- w sprawie zbrodni dokonanej przez okupanta niemieckiego na przełomie 1942 i 1943 r. na obywatelu polskim za ukrywanie Żydów – uciekinierów z getta w Kamieniu Koszyrskim; do śledztwa S 115/02/Zn;
- w sprawie przypadków śmierci bądź odniesionych ran przez żołnierzy WOP w Szczecinie; do śledztwa S 48/06/Zk;
- w sprawie okoliczności pacyfikacji wsi Prehoryłe i Smoligów dokonanych w lutym i marcu 1944 r. przez oddziały SS-Galizien i Wehrmacht; do śledztw S 67/06/Zi; S 68/06/Zi.

10. Ekspertyzy Oddziałowej Komisji we Wrocławiu

- w sprawie materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje na temat zbrodni nacjonalistów ukraińskich na terenie pow. Zbaraż; do śledztwa S 49/05/Zi;
- do śledztwa S 10/04/Zn w sprawach:
 1. funkcjonowania w okresie okupacji niemieckiej obozu Polenlager Kietrz;
 2. dokumentacji z okresu II wojny światowej zakładu pracy Mechanische Knopfabrik w Głuchołazach;
 3. niemieckich jednostek wojskowych prowadzących działania wojenne na terenie Chrościny Nyskiej, w marcu 1945 r.;
 4. procedur dotyczących nadzorowania robotników przymusowych w strefie działań wojennych;
- w sprawie funkcjonowania getta w Gorlicach; do śledztwa S 9/03/Zn;
- w sprawie materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego w miejscowości Piotrowice, gm. Kostomłoty; do śledztwa S 27/06/Zn;
- w sprawie danych personalnych i działalności zawodowej osób zatrudnionych w latach 1948-1950 w Sądzie Śląskiego Okręgu Wojskowego oraz Wojskowej Prokuraturze Okręgowej we Wrocławiu; do śledztwa S 54/05/Zk.

11. Opinie i opracowania

- na temat materiałów archiwalnych OKŚZpNP w Gdańsku, zawierających informacje o procesach prowadzonych przeciwko zbrodniarzom wojennym oskarżonym i skazanym za zbrodnie na osobach narodowości żydowskiej, popełnione na terenie Pomorza w latach 1939-1945; do sprawy Ko 2/06;
- na temat historii cmentarzy znajdujących się na terenie Zgorzelca; do sprawy Ko 73/05;
- na temat materiałów archiwalnych OKŚZpNP w Lublinie zawierających informacje na temat dzieci uprowadzonych przez nazistów w ramach programu Lebensborn; dla Bluebirds Films z Londynu (firmy produkującej filmy dokumentalne);
- na temat zbrodni popełnionych w Łodzi na Brusie w okresie okupacji niemieckiej i po 1945 r.; dla Referatu ds. Dziedzictwa Kulturowego i Ochrony Pamięci Narodowej Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi; do sprawy Ko 56/05;
- na temat materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat zbrodni dokonanych na osobach narodowości żydowskiej w ośrodku zagłady w Chełmnie nad Nerem; do sprawy Ko 53/05;
- na temat zakresu chronologicznego i terytorialnego oraz charakteru działalności tzw. Bandy Babinicza; do sprawy Ko 139/05;
- na temat pacyfikacji w listopadzie 1943 r. miejscowości Chechły , pow. Ropczyce; do sprawy Ko 84/05;

- na temat śledztw byłej OKBZH w Poznaniu dotyczących zbrodni w obozie koncentracyjnym Ravensbrück; do sprawy Ko 18/06;
- na temat materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje dotyczące okoliczności śmierci pacjenta Szpitala Psychiatrycznego w Chojnicach w 1939 r.; do sprawy Ko 5/06;
- na temat materiałów archiwalnych oraz publikacji naukowych zawierających informacje o losach żołnierza wileńskiej brygady AK Stanisława Bogdanowicza, ps. „Pilot”; do sprawy Ko 11/06;
- na temat funkcjonowania getta w Ulanowie; do sprawy Ko 10/06;
- na temat publikacji naukowych zawierających informacje dotyczące zamachu na Jana Pawła II oraz śledztw toczących się w powyższej sprawie; do sprawy Ko 14/03;
- na temat publikacji naukowych zawierających informacje dotyczące egzekucji więźniów marszu oświęcimskiego w Młynach k. Rybnika oraz zbrodni popełnionej na Polaku przez żołnierza Armii Radzieckiej w marcu 1945 r. w miejscowości Kamień; do sprawy Ko 03/06;
- na temat materiałów archiwalnych zawierających informacje dotyczące zabójstw obywateli niemieckich mających miejsce w okolicy Frankfurtu nad Odrą w latach 1945-1946; do sprawy PP 41/06;
- na temat represji i przestępstw sądowych mających miejsce na obszarze Pomorza Zachodniego w latach 1945-1956; dla TV Szczecin;
- na temat ofiar egzekucji przeprowadzonych na terenie Zakładu Karnego w Szczecinie w latach 1951-1953, które zostały pochowane na Cmentarzu Centralnym w Szczecinie; dla Zarządu Oddziału Zachodniego Związku Więźniów Politycznych Okresu Stalinowskiego;
- na temat funkcjonowania na terenie Gdańska w okresie okupacji niemieckiej obozu dla jeńców wojennych – Stalag XX B/Z Danzig Oliva; do spraw Ko 19/06; Ko 40/06;
- na temat funkcjonowania w okresie okupacji niemieckiej obozu dla podoficerów i szeregowych – Stalag XXB Marienburg-Willenberg oraz obozu dla jeńców – Mariender-Littschen; do sprawy Ko 31/06;
- na temat obozów pracy funkcjonujących w 1944 r. na terenie Ławy; dla „Gazety Ławskiej”;
- na temat zamordowania przez żołnierzy niemieckich we wrześniu 1939 r. na terenie koszar w Zambrowie polskich jeńców wojennych; do sprawy Ko 268/05;
- na temat funkcjonowania na terenie Białegostoku w okresie okupacji niemieckiej obozu dla jeńców radzieckich Stalag 57, przemianowanego później na Stalag 316; do sprawy Ko 27/06;
- na temat materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat tzw. obławy augustowskiej, przeprowadzonej w lipcu 1945 r.; dla MSZ;
- na temat zbrodni dokonanej przez okupanta niemieckiego w 1943 lub 1944 r. na 3 obywatelach polskich we wsi Laszki, gm. Zabłudów; do sprawy Ko 23/06;
- na temat charakteru obozu hitlerowskiego w Pabianicach, przy ul. Warszawskiej; do sprawy Ko 9/06;
- na temat zbrodni popełnionych w 1944 r. przez okupanta niemieckiego na kilkudziesięciu Polakach w okolicach miejscowości Inowłódz; do sprawy Ko 10/06;
- na temat okoliczności zatrzymania i zamordowania przez okupanta niemieckiego 3 członków Towarzystwa Śpiewaczego „Dzwon Kaszubski”; do sprawy Ko 3/06;
- na temat decyzji o internowaniach, wydanych w grudniu 1981 r. przez komendantów wojewódzkich MO w Rzeszowie, Przemyślu, Krośnie i Tarnobrzegu; do sprawy Ko 76/05;
- na temat powstania, struktury, składu osobowego i działalności PUBP Miechów oraz śledztw prowadzonych przez IPN-KŚZpNP w Krakowie przeciwko funkcjonariuszom PUBP Miechów; dla Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej w Krakowie;
- na temat lokalizacji mogił żołnierzy niemieckich, którzy zginęli w trakcie II wojny światowej na terenie Polski, oraz ekshumacji tychże mogił przeprowadzonych w latach 1945-1990; do sprawy Ko 51/06;

- na temat zbrodni popełnionych przez okupanta niemieckiego na ludności żydowskiej w Pilicy; dla Urzędu Miasta Pilica;
- na temat początków systemu więziennictwa w PRL; do sprawy Ko 13/06;
- na temat okoliczności zamordowania w kwietniu 1944 r. przez niemieckiego okupanta, Polaka osadzonego w więzieniu Montelupich; do sprawy Ko 25/06;
- na temat danych personalnych oraz okoliczności śmierci pracowników inspektoratu celnego w Szymankowie zamordowanych we wrześniu 1939 r.; do sprawy Ko 70/06;
- na temat okoliczności zamordowania w listopadzie 1939 r. dwóch pracowników Urzędu Celnego w Gdyni; dla Izby Celnej w Gdyni;
- na temat obławy na partyzantów zorganizowanej przez okupanta w sierpniu 1944 r. w miejscowości Barłomiono, pow. wejherowski; do sprawy Ko 59/06;
- na temat wysiedleń przeprowadzonych w latach 1940-1942 przez okupanta niemieckiego na terenach przewidzianych pod rozbudowę KL Auschwitz-Birkenau; do sprawy Ko 21/06;
- na temat masowej egzekucji ludności żydowskiej w miejscowości Przyłęk w 1942 r.; do sprawy Ko 44/06;
- na temat publikacji naukowych zawierających informacje w sprawie aresztowania i śmierci w 1944 r. polskich policjantów w Krakowie; do sprawy Ko 47/06;
- na temat publikacji naukowych zawierających informacje dotyczące odnalezienia w 1947 r. w Wierzenicy k. Swarzędza ciał 5 osób zabitych strzałem w tył głowy; do sprawy Ko 71/06;
- na temat weryfikacji listy mieszkańców Konstantynowa Łódzkiego zamordowanych przez hitlerowców podczas II wojny światowej; do sprawy Ko 24/06;
- na temat historii bunkrów mieszczących się w Konewce i Jeleniu koło Tomaszowa Mazowieckiego; do sprawy Ko 42/06;
- na temat okoliczności zamordowania ks. Anastazego Kręckiego dokonanego przez okupanta niemieckiego w lasach piąśnickich w listopadzie 1939 r.; do sprawy Ko 78/06;
- na temat zamordowania w 1943 r. w miejscowości Wysokie Mazowieckie 14 osób narodowości żydowskiej; do sprawy Ko 65/06;
- na temat zamordowania i miejsca pochówku w Zarzeczanych, gm. Gródek, oficera WP; do sprawy Ko 72/06;
- na temat zbrodni dokonanej w kwietniu 1944 r. przez okupanta niemieckiego na mieszkańcach wsi Przerośl; do sprawy Ko 65/06;
- na temat materiałów archiwalnych Kolegium ds. Wykroczeń dla dzielnicy Kraków Śródmieście; do sprawy KO 49/06;
- na temat charakteru i funkcjonowania w okresie II wojny światowej obozu hitlerowskiego w Krakowie Prądniku; do sprawy Ko 42/06;
- na temat postępowań prowadzonych przez Okręgową Komisję Badania Zbrodni Hitlerowskich w Poznaniu w sprawie wysiedleń ludności polskiej z Kłodawy i okolic; do sprawy Ko 86/06;
- na temat pomocy udzielanej wysiedlanej ludności Zamojszczyzny przez polskich kolejarzy; dla kierownictwa Linii Hutniczej Szerokotorowej;
- na temat okoliczności zatrzymania i represji stosowanych przez funkcjonariuszy UB wobec członka Polskiego Wojska Podziemnego w czerwcu-październiku 1950 r.; do sprawy Ko 44/06;
- do sprawy Ko 50/06 w sprawach:
 1. zbrodni popełnionych przez żandarma hitlerowskiego Reinholda Lietscha;
 2. zabójstwa 4 obywateli polskich na terenie gminy Zamoście;
 3. aresztowania 2 członków miejscowości Zamoście, skierowanych następnie do więzienia policyjnego w Łodzi na Radogoszczu;
- w sprawie rozstrzelania partyzanta w miejscowości Bąkowa Góra; do sprawy Ko 49/06;
- na temat materiałów archiwalnych zawierających informacje dotyczące zamachu na prymasa Wyszyńskiego; do sprawy Ko 62/06;

- na temat aresztowań osób narodowości żydowskiej przeprowadzonych przez gestapo w Dobromilu; do sprawy Ko 52/06;
- na temat zamordowania kilku Polaków w październiku 1944 r. w Jastrzębiej Dolnej k. Lanckorony; do sprawy Ko 53/06;
- na temat miejsca przechowywania dokumentów z lat 1949-1952 WUBP w Krakowie, więzienia w Krakowie oraz więzienia w Nowym Wiśniczu; do sprawy Ko 86/06;
- na temat materiałów archiwalnych zawierających informacje na temat obozu zagłady w Chełmnie nad Nerem; do sprawy Ko 110/06;
- na temat osób zamordowanych w okresie okupacji niemieckiej, które pochowane są na cmentarzu górczyńskim w Poznaniu; do sprawy Ko 103/06;
- na temat materiałów archiwalnych dotyczących przebiegu stanu wojennego na Dolnym Śląsku; do sprawy Ko 108/06;
- na temat materiałów archiwalnych zawierających informacje dotyczące zbrodni popełnionych przez funkcjonariuszy WUBP w Gdańsku; do sprawy Or 147/06;
- na temat pracy przymusowej Polaków w okolicach Malborka; do sprawy Ko 120/06;
- na temat represji okupanta niemieckiego wobec polskich policjantów w latach 1941-1944; do sprawy Ko 47/06;
- „Eksterminacja ludności narodowości żydowskiej w Ponarach w latach 1941-1944”; dla „Holocaust and Genocide Studies” wydawanego przez Muzeum Holocaustu w Waszyngtonie i Uniwersytet w Oxfordzie;
- „Sytuacja ludności narodowości żydowskiej na terenie Wileńszczyzny w latach 1941-1944”; dla „Kwartalnika Historii Żydów” wydawanego przez ŻIH;
- „Losy Romów na terenie Komisariatu Rzeszy Ostland w latach 1941-1944”; dla miesięcznika „Dialog-Pheniben” wydawanego przez Stowarzyszenie Romów w Polsce;
- „Mokrany-Mały Katyń”, „Tomaszówka – zapomniany epizod kampanii wrześniowej”; dla pisma „Rodowód II – Biuletyn Informacyjny” wydawanego przez Radę Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz Federację Rodzin Katyńskich;
- „Patriarchat Moskiewski wobec pielgrzymki Jana Pawła II na Ukrainę (23-27 VI 2001 roku)”; na potrzeby pracy „Pomarańczowa rewolucja – szansa dla ukraińskiej transformacji politycznej” pod. red. A. Furiera, Szczecin 2006;
- „Wyroki Sądu 2 Armii WP na żołnierzach AK wcielonych do ludowego Wojska Polskiego”; na potrzeby sesji zorganizowanej przez Klub Historyczny im. gen. Stefana Roweckiego „Grota”;
- „Zachowanie żołnierzy radzieckich podczas agresji na Polskę we wrześniu i październiku 1939 roku w oczach prokuratorów wojskowych”; dla miesięcznika szczecińskich środowisk prawniczych „In gremio”;
- „Współpraca ziemian w powiatach krakowskim, tarnowskim, miechowskim, nowotarskim i nowosądeckim z ZWZ-AK”; dla „Biuletynu Historycznego” wydawanego przez Stowarzyszenie Żołnierzy Armii Krajowej w Krakowie.

ZAŁĄCZNIK NR 4: PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW GKŚZpNP

PRZEGLĄDY ORZECZNICTWA SĄDOWEGO

1. Kulesza J., *Przegląd orzecznictwa Sądu Najwyższego w sprawach należących do właściwości Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (prawo karne procesowe)*, część I, *Palestra* 2006, nr 3 – 4, s. 303 – 306; część II, „*Palestra*” 2006, nr 5 – 6, s. 333 – 342.

GLOSY DO ORZECZEŃ SĄDU NAJWYŻSZEGO

1. Kulesza J., *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 lipca 2005 r., Z 13/05, (dot. pojęcia zbrodni komunistycznej)*, „*Orzecznictwo Sądów Polskich*” 2006, zeszyt 5, poz. 57, s. 268 – 270.

GLOSY DO ORZECZEŃ SĄDÓW APELACYJNYCH

1. Kulesza J., *Glosa do postanowienia Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 23 września 2005 r., II A Kz 455/05 (dot. uprawnień prokuratora IPN – KŚZpNP do przejęcia śledztwa o zbrodnię komunistyczną do dalszego prowadzenia, formy przejęcia oraz prawnych konsekwencji)*, „*Wojskowy Przegląd Prawniczy*” 2006, nr 1, s. 151 – 155.
2. Kulesza J., *Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 lutego 2005, II A Ka 440/04 (dot. pojęcia zbrodni komunistycznej)*, „*Przegląd Sądowy*” 2006, nr 3, s. 151 – 158.
3. Piątek P., *Glosa do wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 28 lutego 2003 roku sygn. II Aka 298/02, Zbrodnie przeszłości. Opracowania i materiały prokuratorów IPN pod redakcją Przemysława Piątka*, Warszawa 2006.

PUBLIKACJE RÓŻNE

1. Ignatiew R., *Kryminalistyczne aspekty działań zmierzających do ustalenia pochówku ofiar zbrodni dokonanej w dniu 10 lipca 1941 r. w Jedwabnem*, *Zbrodnie przeszłości. Opracowania i materiały prokuratorów IPN pod redakcją Przemysława Piątka*, Warszawa 2006.
2. Koj E., Piątek P., *Zagadnienia teoretyczne i praktyczne związane z zastosowaniem ustawy z dnia 7 grudnia 1989 r. o amnestii w sprawach karnych prowadzonych przez IPN*, *Zbrodnie przeszłości. Opracowania i materiały prokuratorów IPN pod redakcją Przemysława Piątka*, Warszawa 2006.
3. Kopydłowski R., *Pojęcie zbrodni komunistycznej z uwzględnieniem problemu czynu zabronionego popełnionego przez funkcjonariusza państwa komunistycznego, niemotywowanego szczególnym zamiarem np. represji z motywów politycznych*, *Zbrodnie przeszłości. Opracowania i materiały prokuratorów IPN pod redakcją Przemysława Piątka*, Warszawa 2006.
4. Kulesza J., *Funkcjonariusz państwa komunistycznego jako podmiot zbrodni komunistycznych*, „*Palestra*” 2006, nr 9 – 10, s. 84 – 95.
5. Kulesza J., *List do Redakcji Wojskowego Przeglądu Prawniczego*, „*Wojskowy Przegląd Prawniczy*” 2006, nr 3, s. 170 – 171.
6. Kulesza J., *Problematyka przedmiotu ochrony prawnokarnej zbrodni komunistycznych w świetle orzecznictwa sądowego*, „*Wojskowy Przegląd Prawniczy*” 2006, nr 4, s. 106 – 116.

7. Kura A., *Aparat bezpieczeństwa i wymiar sprawiedliwości wobec kolektywizacji wsi polskiej 1948–1956*, Warszawa 2006, s. 308 (tom 28 serii).
8. Malisiewicz G., *Podstawy prawne pozyskiwania dowodów przestępstwa przez pion śledczy Instytutu Pamięci Narodowej w drodze przesłuchania sprawcy czynu zabronionego w charakterze świadka koronnego*, Zbrodnie przeszłości. Opracowania i materiały prokuratorów IPN pod redakcją Przemysława Piątka. Warszawa 2006.
9. Marcinkiewicz I., Piątek P., *Obozy jako narzędzia represji w czasie okupacji oraz w pierwszej dekadzie PRL w śledztwach Oddziałowych Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko narodowi Polskiemu. Wybrane dokumenty*, Zbrodnie przeszłości. Opracowania i materiały prokuratorów IPN pod redakcją Przemysława Piątka. Warszawa 2006;
10. Niezgoda I., *Pojęcie zbrodni nazistowskich w prawie karnym. Kwalifikacja prawna i aspekty prowadzonych postępowań karnych*, Zbrodnie przeszłości. Opracowania i materiały prokuratorów IPN pod redakcją Przemysława Piątka. Warszawa 2006.
11. Nowakowski L., Kopydłowski R., *Analiza wybranych przepisów regulujących funkcjonowanie pionu śledczego Instytutu Pamięci Narodowej*, Zbrodnie przeszłości.
12. Rączy L., *Zbrodnie sędziów i prokuratorów – wybrane zagadnienia odpowiedzialności karnej na podstawie ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu*, Zbrodnie przeszłości. Opracowania i materiały prokuratorów IPN pod redakcją Przemysława Piątka. Warszawa 2006.
13. Rojewska E., *Sytuacja wysiedlonej ludności polskiej na terenie Generalnej Guberni, materiały z III sesji popularnonaukowej „Wysiedlenia Polaków z Gdyni w latach 1939-1945 przez okupanta niemieckiego”*, Gdynia 2006.
14. Stadnicki T., *Funkcja śledcza Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu*, „Prokuratura i Prawo”, 2006 nr 9.
15. Wituszko D., *Wpływ immunitetu na odpowiedzialność karną sędziów i prokuratorów za zbrodnie sądowe z uwzględnieniem aspektów praktycznych wynikających z prowadzonych postępowań*, Zbrodnie przeszłości. Opracowania i materiały prokuratorów IPN pod redakcją Przemysława Piątka. Warszawa 2006.

ZAŁĄCZNIK NR 5: PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW BUIAD I OBUIAD

Publikacje naukowe i popularnonaukowe

Opracowania monograficzne i wydawnictwa źródłowe

1. *Akcja „Wisła” 1947*, red. W. Chudzik, Z. Gajowniczek, M. Majewski, J. Tucholski i inni, Warszawa–Kijów 2006 (t. 5 serii wydawnictw źródłowych pt.: Polska i Ukraina w latach trzydziestych – czterdziestych XX wieku).
2. Handke W., *Semper Fidelis. Dzieje Pułku 6 Pancernego „Dzieci Lwowskich”*, Leszno 2006.
3. Handke W., Kościański R., *„Zwyczajny” Urząd. Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Kościanie 1945–1954*, Kościan–Leszno 2006.
4. *Miednoje. Księga Cmentarna Polskiego Cmentarza Wojennego*, red. zbiorowa, t. 1–2, Warszawa 2006 (współpraca redakcyjna i autorstwo biogramów W. Chudzik, Z. Gajowniczek).
5. Popek L., Sawczak M., *Polskie państwo podziemne na Wołyniu 1939–1944*, Sandomierz 2006.
6. *Skazani na karę śmierci przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Poznaniu 1946–1955*, red. W. Handka, R. Leśkiewicz, Poznań 2006.
7. *Studenci 81. NZS w oczach Partii i SB*, red. W. Domagalski, R. Peterman, Łódź 2006.
8. *W kręgu „teczek”. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej*, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006.
9. *Wielkopolska „Solidarność” w materiałach aparatu represji (1980–1989)*, red. W. Handke, Poznań 2006.

Artykuły naukowe i edycje źródeł

1. Balbus T., „Zgodnie z instrukcją spotkałem się...”. *Konfidenci Służby Bezpieczeństwa wobec Prezesa II Zarządu Głównego WiN płk. Franciszka Niepokólczyckiego (wybór raportów agentury z lat 1957–1974)*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989” 2006, nr 3.
2. Balbus T., *Badanie dokumentacji komunistycznego aparatu represji (UB, Informacja Wojskowa, MO). Wybrane aspekty źródłoznawcze [w:] Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006.
3. Balbus T., *Górecki, Krzysztof Antoni [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL*, t. 3, red. J. Myszor, Katowice 2006.
4. Balbus T., *Miejski Urząd Bezpieczeństwa Publicznego we Wrocławiu w okresie maj – grudzień 1945 (geneza, kadry i kierunki działalności) na tle sytuacji w regionie Dolnego Śląska*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989” 2006, nr 4.
5. Balbus T., *Ostatnia droga „zwolennika wolnej Polski”. Uroczystości pogrzebowe płk. Franciszka Niepokólczyckiego w dokumentach Służby Bezpieczeństwa*, „Niepodległość” 2006, t. LV.
6. Balbus T., *Stańko-Szymańska Helena [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL*, t. 3, red. J. Myszor, Katowice 2006.
7. Balbus T., Szwagrzyk K., *Represje polityczne na Dolnym Śląsku 1945–1946 [w:] Dolny Śląsk 1945 – Dolny Śląsk 2005*, red. B. Cybulski, Wrocław 2006, s. 150–154.
8. Balbus T., *Urząd Bezpieczeństwa we Wrocławiu w latach 1945–1956 [w:] Twarze wrocławskiej bezpieki. Informator personalny Urzędu i Służby Bezpieczeństwa we Wrocławiu w latach 1945–1990*, red. T. Balbus, P. Piotrowski, K. Szwagrzyk, Wrocław 2006.

9. Bartosik K., Graduszewski L., Kończak A., Madziarska A., Siwiec B., *Charakterystyka akt przejętych z Archiwum Wojsk Lądowych w Toruniu. Fragment przewodnika po zasobie archiwalnym Delegatury IPN w Bydgoszczy* [w:] *W kręgu „teczek”. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej*, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 172–204.
10. Bednarek J., „Groźny” i jego żołnierz w świetle materiałów aparatu represji. Przykład dokumentacji przez organy bezpieczeństwa państwa dziejów powojennej konspiracji antykomunistycznej [w:] *W kręgu „teczek”. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej*, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 263–189.
11. Bednarek J., „Krwawa noc kępińska”. Zbrodnie popełnione w 1945 r. przez funkcjonariuszy PUBP w Kępnie, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989” 2006, nr 4, s. 214–241.
12. Bednarek J., *Sprawozdanie z konferencji naukowej „Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej – bilans dotychczasowych dokonań”. Łódź, 9–10 listopada 2005 r.*, „Dzieje Najnowsze” 2006, r. XXXVIII, nr 2, s. 250–254.
13. Borowiec J., *Wojskowy Sąd Garnizonowy w Przemyślu*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989” 2006, nr 3, s. 43–56.
14. Brożyniak A., *Uwagi o pracy Służby Bezpieczeństwa Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów w świetle sprawozdania referenta I Okręgu OUN za maj – czerwiec 1945 roku*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2006, nr 1(9), s. 387–400.
15. Byszuk D., *Początki Milicji Obywatelskiej w powiecie przemyskim* [w:] *Powiat przemyski w latach 1944–1956*, red. K. Kaczmarek, M. Krzysztofiński, Przemyśl–Rzeszów 2006, s. 59–76.
16. Chałupka W., Szczepaniak-Nawrot M., *Niezależna działalność polityczna pracowników i studentów wyższych uczelni Poznania w aktach aparatu bezpieczeństwa* [w:] *Wielkopolska „Solidarność” w materiałach aparatu represji (1980–1989)*, red. W. Handke, Poznań 2006, s. 239–258.
17. Drozdowski A., Dubiański W., *Obóz pracy w Mysłowicach 1945–1946*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989” 2006, nr 2 [recenzja].
18. Drzymała P., *Kartoteka Zagadnieniowa KWMO w Poznaniu*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989” 2006, nr 3, s. 9–40.
19. Dyba P., Kuchar D., *Potrzeby użytkowników informacji archiwalnej na podstawie doświadczeń OBUiAD we Wrocławiu* [w:] *W kręgu „teczek”. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej*, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 99–112.
20. Fornal P., *Mieczysław Chendyński (1901–1951), żołnierz ZWZ-AK, agent UB o pseudonimie „Twardy”*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989” 2006, nr 4, s. 456–467.
21. Fornal P., *Radyński Paweł Zdzisław*, „Zeszyty Historyczne WiN-u” 2006, nr 25, s. 215–225.
22. Handke W., Kościański R., Kuświk B., *Wielkopolskie Regiony NSZZ „Solidarność” (Kalisz, Konin, Leszno, Piła). Rekonesans archiwalny w zasobie OBUiAD IPN w Poznaniu* [w:] *Wielkopolska „Solidarność” w materiałach aparatu represji (1980–1989)*, red. W. Handke, Poznań 2006, s. 93–104.
23. Handke W., *Sowieci w południowo–zachodniej Wielkopolsce w pierwszym okresie po zakończeniu II wojny światowej (szkic zagadnienia)* [w:] *Represje Związku Sowieckiego wobec obywateli państwa polskiego w latach 1939–1956*, cz. II, red. Z. Kachnicz, Koszalin 2006, s. 151–156.
24. Hytrek-Hryciuk J., *Wykorzystanie niemieckiej siły roboczej dla potrzeb Armii Radzieckiej na Dolnym Śląsku w latach 1945–1950* [w:] *Szkice z historii XIX i XX wieku – Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Wrocławskiego*, Wrocław 2006.
25. Iwaneczko D., Tarnawska J., „Ksiądz z nami współpracuje, a my księdzu pomożemy”. *Stenogram werbunku księdza przez SB, 4 grudnia 1978 r.*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989” 2006, nr 3, s. 282–314.

26. Janocińska B., Suszycka-Tomkiewicz G., *Losy archiwaliów organizacji podziemnych w latach 1944–1956 w świetle materiałów aparatu bezpieczeństwa zgromadzonych w archiwum Oddziału IPN w Lublinie* [w:] *W kręgu „teczek”*. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 290–313.
27. Jasiński M., *Teczki osobowych źródeł informacji i ich stan zachowania w zasobie archiwalnym Oddziału IPN w Łodzi* [w:] *W kręgu „teczek”*. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 326–345.
28. Kościański R., *Bolesław Rubaszewski* [w:] *Powstańcy Wielkopolscy. Biogramy uczestników Powstania Wielkopolskiego 1918–1919*, red. B. Polak, Poznań 2006, s. 177–178.
29. Kościański R., *Materiały operacyjne dotyczące „Solidarności” pilskiej (1980–1981) w IPN w Poznaniu. Zarys pozostałości ze zniszczeń dokonanych przez SB* [w:] *Solidarność Pilska w podziemiu 1981–1989*, red. J. Wąsowicz, Piła 2006, s. 67–73.
30. Kościański R., *Materiały operacyjne dotyczące „Solidarności” pilskiej (1980–1981) w IPN w Poznaniu. Zarys pozostałości ze zniszczeń dokonanych przez SB* [w:] *Wielkopolska „Solidarność” w materiałach aparatu represji (1980–1989)*, red. W. Handke, Poznań 2006, s. 105–116.
31. Kościański R., *SB wobec działaczy konińskiej „Solidarności” (1980–1981). Rekonesans archiwalny w OBUiAD IPN w Poznaniu* [w:] *Wielkopolska „Solidarność” w materiałach aparatu represji (1980–1989)*, red. W. Handke, Poznań 2006, s. 141–162.
32. Kozulski M., *Postępowanie z dokumentacją normatywną w WUBP i PUBP na mocy dwóch instrukcji z dnia 22 grudnia 1949 r.* [w:] *W kręgu „teczek”*. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 137–148.
33. Krupska Z., *Zarządzanie dokumentacją aktową w naczelnych organach bezpieczeństwa państwa i porządku publicznego w latach 1944–1990* [w:] *W kręgu „teczek”*. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 115–128.
34. Kuligowski J., *Gromadzenie zasobu archiwalnego Instytutu Pamięci Narodowej w latach 2000–2005* [w:] *W kręgu „teczek”*. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 17–28.
35. Leśkiewicz R., *NSZZ „Solidarność” Region Wielkopolska 1980–1981 w zasobie archiwalnym Oddziału IPN w Poznaniu* [w:] *Wielkopolska „Solidarność” w materiałach aparatu represji (1980–1989)*, red. W. Handke, Poznań 2006, s. 53–92.
36. Leśkiewicz R., *Organizacja i działalność Wojskowego Sądu Rejonowego w Poznaniu (1946–1955), „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989”* 2006, nr 3, s. 57–90.
37. Leśkiewicz R., *Sądownictwo wojskowe w Polsce Ludowej na przykładzie wojskowych sądów rejonowych (1946–1955). Bibliografia tematyczna, „Grot. Zeszyty poświęcone historii wojska i walk o niepodległość”* 2006, nr 26, s. 134–146.
38. Leśkiewicz R., *Zasady proweniencji i pertynencji terytorialnej w archiwach Instytutu Pamięci Narodowej na przykładzie Oddziału IPN w Poznaniu* [w:] *W kręgu „teczek”*. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 45–61.
39. Lisiecka K., *Zagadnienie wyodrębniania zespołów archiwalnych na przykładzie zasobu archiwum Oddziału IPN w Gdańsku* [w:] *W kręgu „teczek”*. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 62–82.
40. Majewski M., *Przyczynek do wojennych dziejów Ukraińskiego Legionu Samoobrony (1943–1945), „Pamięć i Sprawiedliwość”* 2006, nr 2.
41. Małyszka A., *Zakładowa „Solidarność” w aktach SB na przykładzie Swarzędzkich Fabryk Mebli* [w:] *Wielkopolska „Solidarność” w materiałach aparatu represji (1980–1989)*, red. W. Handke, Poznań 2006, s. 163–182.

42. Marek Ł., *Edmund Perek (1927–1992), zastępca naczelnika Wydziału IV KWMO/WUSW w Katowicach*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989” 2006, nr 4.
43. Marek Ł., *Wydział IV SB KWMO/WUSW w Katowicach (1962–1989)*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989” 2006, nr 3.
44. Maternia J., *Charakterystyka ewidencji archiwalnej zgromadzonej przez OBUiAD w Rzeszowie* [w:] *W kręgu „teczek”. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Pamięci Narodowej*, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 167–171.
45. Maziej K., Stróżyna K., *Lista internowanych na Dolnym Śląsku*, red. W. Suleja, B. Cybulski, Wrocław 2006.
46. Milczanowski P., *Specyfika struktury organizacyjnej Archiwum MSW* [w:] *Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006.
47. Perzyna P., *Problem uporządkowania terminologii archiwalnej w działalności Instytutu Pamięci Narodowej* [w:] *W kręgu „teczek”. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej*, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, Łódź–Toruń 2006, s. 29–44.
48. Peterman R., *Kościół łódzki. Ojciec Stefan Miecznikowski w aktach bezpieki* [w:] *Ojciec Stefan SJ*, red. M. Golicka-Jabłóńska, Łódź 2006, s. 211–233.
49. Peterman R., *Proces brakowania i niszczenia akt organów bezpieczeństwa państwa w latach 1954–1990 na przykładzie województwa łódzkiego* [w:] *Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006, s. 379–391.
50. Peterman R., *Zasób archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej a komputeryzacja archiwów* [w:] *W kręgu „teczek”. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej*, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 83–98.
51. Piłat J., *Zasady prowadzenia, funkcjonowanie oraz rola ewidencji operacyjnej SB z uwzględnieniem przydatności zachowanych materiałów ewidencyjnych w bieżącej pracy Instytutu Pamięci Narodowej* [w:] *W kręgu „teczek”. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej*, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 149–166.
52. Rączy E., *Stosunki polsko-żydowskie w latach II wojny światowej na Rzeszowszczyźnie* [w:] *Polacy i Żydzi pod okupacją niemiecką 1939–1945. Studia i materiały*, red. A. Żbikowski, Warszawa 2006, s. 891–940.
53. Rączy E., *Struktura organizacyjna PUBP w Krośnie w latach 1944–1954* [w:] *Polska i jej wschodni sąsiedzi*, t. 7, red. A. Andrusiewicz, Rzeszów 2006, s. 60–77.
54. Romanek J., *Doświadczenia militarne wojny polsko-bolszewickiej w ocenie polskiej prasy wojskowej lat międzywojennych* [w:] *Wobec komunizmu*, red. D. Magier, Radzyń Podlaski 2006.
55. Smółka L., *Archiwalia IPN a obraz historiografii bez IPN. Na przykładzie badań własnych autora* [w:] *W kręgu „teczek”. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej*, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź–Toruń 2006, s. 207–234.
56. Sobala L., *Ojciec Czesław Białek (TJ) w aktach aparatu represji* [w:] *Wielkopolska „Solidarność” w materiałach aparatu represji (1980–1989)*, red. W. Handke, Poznań 2006, s. 229–238.
57. Stróżyna K., *Ordynariusz wrocławski kardynał Bolesław Kominek w materiałach aparatu bezpieczeństwa* [w:] *Materiały z 34 Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Przebaczamy i prosimy o przebaczenie” w 40 rocznicę listu biskupów polskich do biskupów niemieckich*, Warszawa 2–3 grudnia 2005, Warszawa 2006.
58. Szymańska I., *Zagadnienie kompletności materiału archiwalnego w odniesieniu do wyniku kwerendy archiwalnej na przykładzie sprawy operacyjnego rozpracowania o kryptonimie „Dominik”* [w:] *Wielkopolska „Solidarność” w materiałach aparatu represji (1980–1989)*, red. W. Handke, Poznań 2006, s. 219–227.
59. Witalec R., *Materiały dotyczące Organizacji Ukraińskich Nacjonalistów – Ukraińskiej Powstańczej Armii w zasobie archiwalnym Oddziału IPN w Rzeszowie* [w:] *W kręgu*

- „teczek”. *Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej*, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź-Toruń 2006, s. 314–325.
60. Wojcieszek E., *Kościół Katolicki wobec „Solidarności” 1980–1981 w woj. poznańskim w świetle dokumentów aparatu represji zgromadzonych w Oddziałowym Biurze Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów IPN w Poznaniu* [w:] *Wielkopolska „Solidarność” w materiałach aparatu represji (1980–1989)*, red. W. Handke, Poznań 2006, s. 183–217.
61. Wojciulik A., *Obieg dokumentów oraz ich archiwizacja w UBP województwa białostockiego w latach 1944–1956 (zarys problemu)* [w:] *W kręgu „teczek”. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej*, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź 2006, s. 129–136.

Artykuły popularnonaukowe i publicystyczne

1. Balbus T., *Geneza Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Świdnicy*, „Rocznik Świdnicki” 2005, t. 33, s. 80–114.
2. Balbus T., *Pionierzy wrocławskiej bezpieki. Geneza, struktura i kadry Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego (kwiecień – grudzień 1945)*, „Rocznik Wrocławski” 2006.
3. Balbus T., *Początki Bezpieki. UB w Środzie Śląskiej w roku 1945. Część I: Geneza*, „Roland. Pismo społeczno-kulturalne powiatu średzkiego” 2006, nr 5 (129), s. 14–15.
4. Balbus T., *Początki Bezpieki. UB w Środzie Śląskiej w roku 1945. Część II: Struktury i kadry kierownicze*, „Roland. Pismo społeczno-kulturalne powiatu średzkiego” 2006, nr 6–7 (130–131), s. 14–15.
5. Balbus T., *Początki Bezpieki. UB w Środzie Śląskiej w roku 1945. Część III: Funkcjonariusze i agentura*, „Roland. Pismo społeczno-kulturalne powiatu średzkiego” 2006, nr 8 (132), s. 14–15.
6. Balbus T., *Początki Bezpieki. UB w Środzie Śląskiej w roku 1945. Część IV: Kierunki działalności i aresztowania*, „Roland. Pismo społeczno-kulturalne powiatu średzkiego” 2006, nr 9 (133), s. 14–15.
7. Balbus T., *Podporucznik „Topór”. Przywódca Polski Podziemnej na powiat średzki*, „Roland. Pismo społeczno-kulturalne powiatu średzkiego” 2006, nr 9 (133).
8. Bednarek J., *Z dziejów II Konspiracji. Oddział Eugeniusza Kokolskiego „Groźnego”, „Weteran. Kwartalnik Kulturalno-Historyczny Związków Weteranów Powstania Narodowego 1944–1956”* 2006, nr 2–3 (58–59), s. 19–22.
9. Biełaszkowski M., *Ks. Prałat Zygmunt Kaczyński – sylwetka 1984–1953. Duchowny, polityk, redaktor*, „Tygodnik Warszawski” 18 VI 2006.
10. Bogaczewicz S. A., Stróżyna K., *Dolny Śląsk i Opolszczyzna* [w:] *Milenium czy Tysiąclecie*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006.
11. Domagański W., Peterman R., *Lekcja demokracji*, „Gazeta Polska” 2006, nr 9.
12. Drozdowski A., Dziuba A., *Referendum w 1946 r. a lokalne struktury Zrzeszenia Wolność i Niezawisłość na Opolszczyźnie*, „Śląsk Opolski” 2006, nr 2.
13. Drzymała P., *Zabarwione kartoteki*, „Niezależna Gazeta Polska” 2006, nr 4, s. VIII.
14. Handke W., *28 czerwca 1956 r. w notatkach ubowców*, „Biuletyn IPN” 2006, nr 6, s. 41–55.
15. Handke W., *Trzeba uczcić poległych. Obchody rocznicy buntu poznaniaków w dokumentach bezpieki*, „Głos Wielkopolski” 19 VI 2006, s. 29.
16. Kapusta M., Musiał F., Szczepny P., *Krakowska „Biała Służba” w roku 1987 w dokumentach Służby Bezpieczeństwa*, „Krakowski Rocznik Historii Harcerstwa”, t. 2, Kraków 2006, s. 131–152.
17. Kęszycka A., *Służba Bezpieczeństwa wobec krakowskiej KPN w latach 1979–1989*, „Słowniec” 2005, nr 27, s. 73–108.

18. Kobylańska M., *Kryptonim Lider*, „Gazeta Polska”, 6 IX 2006 nr 36 (685).
19. Kobylańska M., *Kryptonim Związek*, „Dziennik Zachodni” 18–19 II 2006.
20. Kobylańska M., *Nieznany strajk*, „Dziennik Zachodni” 14 XII 2006, nr 291.
21. Kobylańska M., *Ojciec Solidarności*, „Dziennik Zachodni” 11 V 2006, nr 109.
22. Kobylańska M., *Połączyć podzielone*, „Dziennik Zachodni” 20 VII 2006, nr 168.
23. Kobylańska M., *Rozgrywki bezpieki*, „Dziennik Zachodni” 22 VI 2006, nr 144.
24. Kobylańska M., *Więźniowie polityczni*, „Dziennik Zachodni” 1 VII 2006, nr 127.
25. Kobylańska M., *Więźniowie polityczni*, „Gazeta Polska” 5 VII 2006.
26. Kobylańska M., *Zjazd w cieniu stanu wojennego*, „Dziennik Zachodni” 7 XII 2006, nr 285.
27. Koczyński M., *Kryptonim „Mały”*, „Biuletyn IPN” 2006, nr 11–12, s. 95–100.
28. Kościański R., *Jak zdobywali broń?*, „Głos Wielkopolski” 2006, nr 88, s. 26.
29. Kościański R., *Kto znał mecenasa Wróblewskiego?*, „Gazeta Kościańska” 2006, nr 52, s. 25.
30. Kościański R., Leśkiewicz R., *Ukryte w teczkach*, „Głos Wielkopolski” 2006, nr 58, s. 3.
31. Kościański R., *Pokazowy „proces trzech”*, „Głos Wielkopolski” 2006, nr 73, s. 29.
32. Kościański R., *Ppłk Adam Lipiński (1882–1963) [w:] Kompendium Regionalne Ziemi Śmigiełskiej*, red. J. Zielonka, Śmigiel 2006, s. 112–121.
33. Kościański R., *W uścisku bezpieki*, „Głos Wielkopolski” 2006, nr 235.
34. Krzysztofik M., *Działalność kolegium do spraw wykroczeń w Radomiu w czerwcu 1976 r.*, „Niezależna Gazeta Polska” 7 VII 2006.
35. Krzysztofik M., *Władza karała surowo*, „Gazeta Wyborcza” 24 VI 2006.
36. Leśkiewicz R., *„Jego głos przenikał mury”*, „Biuletyn IPN” 2006, nr 6, s. 59–64.
37. Leśkiewicz R., *Adwokat niezłomny. Kryptonim „Maestro” – sprawa mecenasa Stanisława Hejmowskiego*, „Głos Wielkopolski” 2006, nr 109, s. 32.
38. Leśkiewicz R., Kościański R., *Dokumenty bezpieki*, „Niezależna Gazeta Polska” 2006, nr 4, s. IV.
39. Leśkiewicz R., *Mecenas Hejmowski – sprawa „Maestro”*, „Niezależna Gazeta Polska” 2006, nr 4, s. VII–VIII.
40. Leśkiewicz R., *Proces dziesięciu – bunt robotników Poznania w dokumentach komunistycznej „bezpieki”*, „Głos Wielkopolski” 2006, nr 80, s. 32.
41. Leśkiewicz R., *„Proces dziewięciu – Powstanie Poznańskie 1956 roku w dokumentach komunistycznej bezpieki”*, „Głos Wielkopolski” 2006, nr 64, s. 32.
42. Leśkiewicz R., *Uroczystości poświęcone adwokatowi Stanisławowi Hejmowskiemu. Poznań 27 sierpnia 2006 r.*, „Palestra” 2006, nr 7–8, s. 266–270.
43. Leśkiewicz R., *Wrogowie według SB*, „Głos Wielkopolski” 2006, nr 254, s. 25.
44. Leśkiewicz R., *Ze strachu przed ludźmi*, „Głos Wielkopolski” 2006, nr 225, s. 34.
45. Małyszka A., *„Księża perfidnie podkopują zaufanie do partii i rządu...”*, „Przewodnik Katolicki” 2006, nr 21.
46. Małyszka A., *Agentura w Czerwcu '56*, „Biuletyn IPN” 2006, nr 6, s. 56–58.
47. Małyszka A., *Czerwiec 1956 roku w Swarzędzu*, „Informator Swarzędzki” 2006, nr 6 (77), s. 10.
48. Małyszka A., *Dzieje (nie)jednej ulotki. Jaki „program” zawierały hasła wznoszone w Poznaniu przez demonstrantów?*, „Głos Wielkopolski” 2006, nr 99, s. 29.
49. Małyszka A., *Groził odcinaniem rąk. Sławne przemówienie Józefa Cyrankiewicza*, „Głos Wielkopolski” 23 VI 2006, s. 42.
50. Małyszka A., *Oskarżony*, „Przewodnik Katolicki” 25 VI 2006, s. VI–VII.
51. Małyszka A., *Partyjny, ale... człowiek. Jak zachowywali się członkowie PZPR podczas robotniczego buntu*, „Głos Wielkopolski” 2006, nr 107, s. 32.
52. Małyszka A., *Prawie jak Poznań...*, „Przewodnik Katolicki” 2006, nr 31, s. 42–43.
53. Małyszka A., *Słowo dla maturzystów*, „Przewodnik Katolicki” 2006, nr 20, s. 42–43.
54. Małyszka A., *W obronie kościoła i religii (I)*, „Przewodnik Katolicki” 2006, nr 44, s. 40–41.

55. Małyszka A., *W obronie Kościoła i religii (II)*, „Przewodnik Katolicki” 2006, nr 45, s. 44–45.
56. Małyszka A., *Walka o transmisję. Jak telewizja pokazywała rocznicowe uroczystości*, „Głos Wielkopolski” 2006, nr 152, s. 26.
57. Małyszka A., *Zakazane broszury*, „Przewodnik Katolicki” nr 36.
58. Marek Ł., *Matka Boska Niechciana*, „Śląsk” 2006, nr 11(133).
59. Marek Ł., *W czerwonym Zagłębiu*, „Niezależna Gazeta Polska” 5 V 2006, nr 3 (3).
60. Marek Ł., *Zagłębie Dąbrowskie [w:] Milenium czy Tysiąclecie*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006.
61. Nowicki R., *Plan: odciąć łączność*, „Głos Wielkopolski” 2006, nr 260, s. 32.
62. Orzechowski P., *W Junikowie zwyciężył Mikołajczyk*, „Gazeta Junikowska” 2006, nr 5, s. 7–8.
63. Pawlicki A., *Kryptonim „Żłobek”*, „Głos Wielkopolski” 30 V 2006, s. 32.
64. Peterman R., *Brakowania i niszczenia akt organów bezpieczeństwa państwa w latach 1954–1990*, „Komentarz” 2006.
65. Peterman R., *Rozkaz – zniszczyć!*, „Biuletyn IPN” 2006, nr 1–2, s. 112–115.
66. Peterman R., *Rozkaz – zniszczyć!*, „Przegląd Oświatowy” 2006, nr 10.
67. Peterman R., *Smutek cenzorów troską esbeków*, „Kronika Miasta Łodzi” 2005, nr 4, s. 140–146.
68. Rączy E., *Żydowska Samopomoc Społeczna w Mielcu w latach 1939–1942*, „Rocznik Mielecki” 2004/2005, nr 6, s. 77–89.
69. Romanek J., *Sowieckie przysposobienie wojskowe w ramach „Osoawjachim” w latach 1926–1939*, „Krakowskie Studia Małopolskie” 2005, nr 9.
70. Skorup P., *Dwadzieścia sześć lat inwigilacji*, „Dziennik Polski” 2006, nr 5, s. 27.
71. Skorup P., *Techniki inwigilacji SB na przykładzie Antoniego Gładysza – dwadzieścia sześć lat inwigilacji*, „Odnowa. Biuletyn Klubowy KIK Oddziału w Tarnowie” 2006.
72. Sobieraj M., *W parczewskiej kniei. Koło Łowieckie nr 2*, „Leśnik” 1946–2006, Lublin 2006.
73. Stróżyna K., *Milenium na ziemi śląskiej*, „Niezależna Gazeta Polska” 2006, nr 3.
74. Wiecha Ł., *Malowniczy incydent z farbą w tle*, „Dziennik Zachodni” 2006, nr 279.
75. Wiecha Ł., *Prowokacja prosto z fiolki*, „Dziennik Zachodni” 2006, nr 251.
76. Wojcieszek E., *Agenci pośród księży*, „Głos Wielkopolski” 2006, nr z 5 VI, s. 29.
77. Wojcieszek E., *Boże Narodzenie 25 lat temu*, „Biuletyn Rodzin Katolickich Archidiecezji Poznańskiej” 2006.
78. Wojcieszek E., *Historia intencji mszalnej*, „Niezależna Gazeta Polska” 1 XII 2006.
79. Wojcieszek E., *Odwilż w gorzowskich włóknach sztucznych*, „Niezależna Gazeta Polska” 6 X 2006.
80. Wordliczek K., *Dysydencki „Złot”*, „Dziennik Polski” 2006, nr 71, s. 28.
81. Wordliczek K., *Jeżeli Polska z papieżem, to i papież z Polską*, „Głos. Tygodnik Nowohucki” 2006, nr 25 (794), s. 5.
82. Wordliczek K., *SB w pracy. Działania operacyjne służby bezpieczeństwa*, „Głos. Tygodnik Nowohucki” 2006, nr 6 (775), s. 1, 5.
83. Wordliczek K., *Tajny współpracownik „Kałamierz” w sieci SB*, „Głos. Tygodnik Nowohucki” 2006, nr 4 (773), s. 1, 9.
84. Wordliczek K., *W obronie krzyża*, „Dziennik Polski” 2006, nr 100, s. 26.

Udział w programach badawczych (wybór)

1. „Solidarność 1980–1990. Działalność organizacji opozycyjnych na terenie Śląska” – w programie uczestniczą: Monika Kobyłańska, Łukasz Wiecha, Elżbieta Zajchowska, Tomasz Marszałek (OBUiAD w Katowicach).
2. „Twarze katowickiej bezpieki” – prace nad biogramami funkcjonariuszy SB (16 pracowników OBUiAD w Katowicach).

3. *Album płaszowski* – opracowanie z kilkudziesięcioma fotografiami archiwalnymi współczesnymi byłego obozu koncentracyjnego w Płaszowie ze szczegółowymi opisami (Ryszard Kotarba z OBUiAD w Krakowie).
4. Współpraca w wydaniu publikacji na temat KL Auschwitz na podstawie umowy Oddziału IPN w Krakowie z Oficyną Wydawniczą „Kwadrat” (Ryszard Kotarba z OBUiAD w Krakowie).
5. Udział w opracowaniu zespołowym *Studium historyczno-konserwatorskie terenu b. obozu koncentracyjnego Płaszów*, przygotowywanym na zlecenie Urzędu Miasta Krakowa w ramach współpracy z Oddziałem IPN w Krakowie (Ryszard Kotarba z OBUiAD w Krakowie).
6. Program badawczy BEP dotyczący inwigilacji kurii biskupich w latach 1945–1989 (M. Sobieraj z OBUiAD w Lublinie).
7. „Osobowy wykaz ofiar konfliktu polsko-ukraińskiego 1939–1948” (Leon Popek z OBUiAD w Lublinie).
8. Słownik biograficzny *Konspiracja i opór społeczny 1944–1956* (projekt BEP – Jerzy Bednarek z OBUiAD w Łodzi).
9. „Aparat bezpieczeństwa w walce z podziemiem politycznym i zbrojnym 1944–1956” – *Atlas polskiego podziemia niepodległościowego 1944–1956* (projekt BEP – Jerzy Bednarek z OBUiAD w Łodzi).
10. „Polacy i Ukraińcy 1939–1945” (projekt BEP – Marcin Majewski z BUiAD w Warszawie).

ZAŁĄCZNIK NR 6: PUBLIKACJE BEP I OBEP

1. Periodyki wydawane przez BEP

„Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej”

Miesięcznik popularnonaukowy poświęcony dziejom Polski lat 1939–1989. Zamieszcza rozmowy z badaczami, świadkami wydarzeń, artykuły pracowników IPN i innych historyków, archiwalia (dokumenty i zdjęcia), wspomnienia. Informuje o organizowanych przez Instytut konferencjach, uroczystościach i wystawach, głównych przedsięwzięciach badawczych i edukacyjnych, ważniejszych publikacjach. Od lipca 2006 r. na dodawanych do „Biuletynu” płytach DVD prezentujemy filmy historyczne i dokumentalne. W roku objętym sprawozdaniem ukazało się osiem numerów „Biuletynu”. Jego nakład wzrósł z 3400–4000 do 15 000 egzemplarzy. Od numeru 10 na podstawie umowy z MEN większość nakładu trafia do gimnazjów i liceów jako pomoc dla nauczycieli (historii, wiedzy o społeczeństwie, języka polskiego czy religii), a także do wybranych instytucji (zwłaszcza związanych ze szkoleniem nauczycieli). „Biuletyn” jest również wysyłany do mediów, bibliotek i osób indywidualnych w kraju i za granicą. Po trzech miesiącach od chwili wydania każdy numer „Biuletynu” dostępny jest w formie elektronicznej na stronie internetowej Instytutu.

Numery „Biuletynu” mają zazwyczaj temat główny. W okresie sprawozdawczym takimi tematami były:

- Ślad pozostaje w aktach – o zawartości archiwów IPN, niszczeniu akt przez aparat bezpieczeństwa i możliwości ich odtworzenia (nr 1–2, 2006 r.).
- Spod czerwonej gwiazdy – o podziemiu komunistycznym (nr 3–4, 2006 r.).
- Polska polityka historyczna oraz 40-lecie Milenium (nr 5, 2006 r.).
- Dwa Czerwce (’56 i ’76) oraz wizyta Benedykta XVI w Polsce (nr 6, 2006 r.).
- PRL w filmie (nr 7, 2006 r.; dodatek: płyta DVD ze spektaklem R. Bugajskiego, Śmierć rotmistrza Pileckiego).
- Kolebka „Solidarności” – o losach Pomorza w latach 1939–1989; w numerze tym redakcja odniosła się też do wystawy E. Steinbach (nr 8–9, 2006 r.).
- Październik ’56 w Polsce i na Węgrzech (nr 10, 2006 r.; dodatek: płyta DVD z filmem dokumentalnym R. Wieczyńskiego, Zwycięzcy nie umierają. Opowieść o Księdzu Jerzym).
- Grudzień ’70–grudzień ’81 (nr 11–12, 2006 r.; dodatek: płyta DVD z filmem dokumentalnym J. Marszalca, Pamiętajcie Grudzień...).

„Pamięć i Sprawiedliwość”

Periodyk „Pamięć i Sprawiedliwość” jest półrocznikiem naukowym. Zamieszczane są w nim rozprawy naukowe, dyskusje redakcyjne, opracowane dokumenty archiwalne, recenzje.

W okresie sprawozdawczym ukazały się dwa kolejne numery „Pamięci i Sprawiedliwości”: 1(9)/2006 i 2(10)/2006. Numer dziewiąty poświęcony został blokowi wschodniemu oraz miejscu, jakie zajmowała w nim „Polska Ludowa”. Tematem głównym numeru dziesiątego były dzieje PRL w latach 1956–1976.

W wrześniu 2006 r. odbyło się spotkanie Rady Programowej pisma. Członkowie tego ciała uznali periodyk za jedno z najlepszych pism poświęconych historii najnowszej ukazujących się w Polsce.

„Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989”

Ukazały się dwa numery: nr 1 (3)/2006 i nr 2 (4)/2006. Głównym celem periodyku jest pogłębienie, skoordynowanie oraz upowszechnienie prac badawczych dotyczących aparatu

represji w PRL. Zamieszczane są w nim materiały dotyczące następujących instytucji aparatu represji: Resortu Bezpieczeństwa Publicznego PKWN, Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego, Komitetu ds. Bezpieczeństwa Publicznego, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, wojskowych i granicznych służb specjalnych, służb więziennych, Milicji Obywatelskiej, sądownictwa i prokuratury oraz jednostek paramilitarnych.

Pismo składa się z kilku działów obejmujących: metodologię, struktury, dokumenty, wspomnienia funkcjonariuszy (w cyklu pod nazwą „W oczach własnych”), biogramy, recenzje i materiały bibliograficzne.

2. Publikacje książkowe

W serii „Dokumenty” ukazały się:

1. *Przed i po 13 grudnia*. Państwa bloku wschodniego wobec kryzysu w PRL 1980–1982, t. 1, red. Ł. Kamiński, Warszawa 2006, s. 486 (t. 16 serii).
2. Katowice we Wrześniu '39, wstęp, wybór i oprac. G. Bębniak, Katowice 2006, s. 291 (t. 15 serii).

W serii „Relacje i wspomnienia” ukazały się:

1. Lipski J. J., *KOR – Komitet Obrony Robotników, Komitet Samoobrony Społecznej*, wstęp A. Friszke, przypisy G. Waligóra, J. T. Lipski, Warszawa 2006, s. 645 (t. 10 serii).
2. *Lwowskie pod okupacją sowiecką (1939–1941)*, wstęp i red. T. Bereza, wybór i oprac. T. Bereza, J. Flisak, J. Grechuta, K. Karczmarski, M. Krzysztofiński, A. Świeży SDB, R. Ziobroń, Rzeszów 2006, s. 389 (t. 9 serii).

W serii „Konferencje” ukazały się:

1. *Powstanie Warszawskie. Fakty i mity*, red. K. Krajewski, T. Łabuszewski, Warszawa, 2006, s. 158 (t. 29 serii).

W serii „Monografie” ukazały się:

1. *Łódź w latach 1956–1957*, red. J. Wróbel, L. Próchniak, Łódź 2006, s. 416 (t. 31 serii).
2. Ptasieńska-Wójcik M., *Z dziejów Biblioteki „Kultury” 1946–1966*, Warszawa 2006, s. 380 (t. 30 serii).
3. Kura A., *Aparat bezpieczeństwa i wymiar sprawiedliwości wobec kolektywizacji wsi polskiej 1948–1956*, Warszawa 2006, s. 308 (t. 28 serii).
4. Waligóra G., *Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela 1977–1981*, Warszawa 2006, s. 355 (seria „Monografie”, t. 29).
5. Persak K., *Sprawa Henryka Hollanda*, Warszawa 2006, s. 404 (t. 27 serii).
6. *Wokół pogromu kieleckiego*, red. Ł. Kamiński, J. Żaryn, Warszawa 2006, s. 528 (t. 26 serii).
7. Sasanka P., *Czerwiec 1976. Geneza – przebieg – konsekwencje*, Warszawa 2006, s. 451 (t. 25 serii).
8. *Polacy i Żydzi pod okupacją niemiecką 1939–1945. Studia i materiały*, red. A. Żbikowski, Warszawa 2006, s. 1022 (t. 24 serii).
9. Suleja W., *Dolnośląski Marzec '68. Anatomia protestu*, Warszawa 2006, s. 381 (t. 23 serii).
10. Eislen J., *Polski rok 1968*, Warszawa 2006, s. 809 (t. 22 serii).
11. Semków P., *Informacja Marynarki Wojennej w latach 1945–1957*, Warszawa 2006, s. 327 (t. 21 serii).

W serii „Studia i materiały” ukazały się:

1. Chmielowiec P., *Urząd Bezpieczeństwa w Łańcucie 1944–1956*, Rzeszów 2006, s. 174 (t. 8 serii).

W serii „Albumy” ukazały się:

1. *Milenium czy Tysiąclecie*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006., s. 360.
2. *Czerwiec 1976. Radom, Ursus, Płock*, oprac. P. Sasanka, S. Stępień, wstęp J. Eisler, Warszawa 2006, s. 162.

W serii „Materiały pomocnicze IPN” ukazały się:

1. *Zbrodnie przeszłości*. Opracowania i materiały prokuratorów IPN, red. P. Piątek, Warszawa 2006, s. 138. (t. 9 serii).
2. *Marzec 1968 w Wielkopolsce*, red. S. Jankowiak, J. Miłoś, Poznań 2006, s. 146 (t. 8 serii).

Poza seriami ukazały się:

1. *Aparat bezpieczeństwa w Polsce*. Kadra kierownicza, t. II: 1956–1975, red. Paweł Piotrowski, Warszawa 2006, s. 208.
2. *Reflections on the Kielce Pogrom*, Ł. Kamiński and J. Żaryn, Warszawa 2006, s. 151.

Publikacje oddziałów IPN

1. *14 dni pod ziemią. KWK „Piaś” w Bieruniu. 14–28 grudnia 1981 roku*, oprac. J. Neja, A. Sznajder, wyd. IPN Oddział w Katowicach, Kompania Węglowa S.A., Kopalnia Węgla Kamiennego „Piaś”, Katowice 2006.
2. *Idą pancry na Wujek*, oprac. A. Dziuba, A. Dziurok, T. Semik-Orzech, A. Sznajder, wyd. IPN Oddział w Katowicach, OW Volumen, Katowice 2006.
3. *Jesteście naszą wielką szansą. Młodzież na rozstajach komunizmu 1944–1989*, wyd. IPN Oddział w Warszawie, Warszawa 2006.
4. Klementowski R., *Urząd Bezpieczeństwa w powiecie Lwówek Śląski (1945–1956)*, wyd. IPN, Wrocław 2006.
5. Korkuć M., Szarek J., *Zakopiańska „Solidarność” 1980–1989*, wyd. IPN Oddział w Krakowie, Urząd Miasta Zakopane, Kraków 2006.
6. *Między Sierpniem a Grudniem. „Solidarność” w Krakowie i Małopolsce w latach 1980–1981*, red. T. Gąsowski przy współpracy B. Klich–Kluczewskiej i J. Mierzwy, wyd. IPN Oddział w Krakowie, Instytut Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego, Zarząd Regionu NSZZ „Solidarność” Małopolska, Kraków 2006.
7. Pawłowicz J., *Płockie Milenium. Uroczystości milenijne w diecezji płockiej w tajnych dokumentach Służby Bezpieczeństwa*, wyd. IPN Oddział w Warszawie, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2006.
8. *Pod znakiem sierpa i młota. Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2, red. F. Musiał, J. Szarek, wyd. IPN Oddział w Krakowie, Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków 2006.
9. *Polska konfidencka. Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1, red. F. Musiał, J. Szarek, wyd. IPN Oddział w Krakowie, Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków 2006.
10. *Powiat przemyski w latach 1944–1956*, red. K. Kaczmarski, M. Krzysztofiński, wyd. IPN Oddział w Rzeszowie, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Przemyśle, Rzeszów 2006.
11. *Precz z komuną. Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3, red. F. Musiał, J. Szarek, wyd. IPN Oddział w Krakowie, Ośrodek Myśli Politycznej, Kraków 2006.

12. *Rozstrzelana nadzieja. Poznański Czerwiec 1956*, wyd. IPN Oddział w Poznaniu, Oficyna Wydawnicza Wielkopolski, Poznań 2006.
13. Sychowicz K., ks. Szot A., *Białostockie Millennium*, wyd. IPN Oddział w Białymstoku, Archiwum Archidiecezjalne w Białymstoku, Białystok 2006.
14. Szubarczyk P., *Danuta Siedzikówna „Inka” (*3 IX 1928 †28 VIII 1946)*, wyd. IPN Oddział w Gdańsku, Gdańsk 2006.
15. Szwagrzyk K., Jaroszów. *Ośrodek Pracy Więźniów. Więzienie (1950–1965)*, wyd. IPN Oddział we Wrocławiu, Wrocław 2006.
16. *Twarze krakowskiej bezpieki. Obsada stanowisk kierowniczych Urzędu Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa w Krakowie. Informator personalny*, oprac. W. Frazik, F. Musiał, M. Szpytma, wyd. IPN Oddział w Krakowie, Wydawnictwo DEKA, Kraków 2006.
17. *Twarze wrocławskiej bezpieki. Obsada stanowisk kierowniczych Urzędu Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa we Wrocławiu. Informator personalny*, red. T. Balbus, P. Piotrowski, K. Szwagrzyk, wyd. IPN Oddział we Wrocławiu, Wrocław 2006.
18. *W kręgu „teczek”. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej*, red. J. Bednarek, P. Perzyna, wyd. IPN Oddział w Łodzi, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2006.
19. *Wielkopolska „Solidarność” w materiałach aparatu represji (1980–1989)*, red. W. Handke, wyd. IPN Oddział w Poznaniu, Poznań 2006.
20. *Władza i opozycja w stanie wojennym na Białostocczyźnie*, oprac. T. Danilecki, M. Kiełtiński, wyd. IPN Oddział w Białymstoku, Zarząd Regionu Podlaskiego NSZZ „Solidarność”, Białystok 2006.
21. *Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, wyd. IPN Oddział w Krakowie, Societas Vistulana, Kraków 2006.
22. *„Ze strachem pod rękę i śmiercią u boku...” Wielkopolanki w konspiracji 1939–1945*, oprac. A. Łuczak, A. Pietrowicz przy współpracy M. Krzyżańskiej i J. Kołodziejskiego, wyd. IPN Oddział w Poznaniu, Wojewódzka Biblioteka Publiczna, Centrum Animacji Kultury w Poznaniu, Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej – Okręg Wielkopolska, Poznań 2006.

ZAŁĄCZNIK NR 7: PUBLIKACJE PRACOWNIKÓW BEP i OBEP

OPRACOWANIA NAUKOWE

1. Balbus T., *Franciszek Niepokólczycki w raportach konfidentów SB (1957-1974)*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989” 2005, t. 3.
2. Balbus T., *Miejski Urząd Bezpieczeństwa Publicznego we Wrocławiu. Geneza, kadry, działalność*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989” 2006, t. 4.
3. Balbus T., Szwagrzyk K., *Represje polityczne na Dolnym Śląsku 1945-1946* [w:] *Dolny Śląsk 1945 – Dolny Śląsk 2005*, red. B. Cybulski, Wrocław 2006.
4. Banaś K., Hałagida I., *Bojczuk Paraksewia* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
5. Banaś K., Hałagida I., *Bożemska Maria* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
6. Banaś K., Hałagida I., *Delawska Melania* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
7. Banaś K., Hałagida I., *Dumak Nadzieja* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
8. Banaś K., Hałagida I., *Hałamaj Anna* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
9. Banaś K., Hałagida I., *Kaczor Aleksandra* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
10. Banaś K., Hałagida I., *Kwiatkowska Kornelia* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
11. Banaś K., Hałagida I., *Majewska Maria* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
12. Banaś K., Hałagida I., *Niedzielka Stefania* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
13. Banaś K., Hałagida I., *Ostiuk Maria* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
14. Banaś K., Hałagida I., *Podboroczyńska Anna* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
15. Banaś K., Hałagida I., *Prociw Maria* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
16. Banaś K., Hałagida I., *Rudko Tekla* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
17. Banaś K., Hałagida I., *Seniuta Anastazja* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
18. Banaś K., Hałagida I., *Sladek Maria* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
19. Banaś K., Hałagida I., *Szeremeta Zofia* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
20. Banaś K., Hałagida I., *Wasyłyńczuk Paulina* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
21. Banaś K., *Milenijne pielgrzymowanie do piekarskiego sanktuarium 22 maja 1966 roku* [w:] *Caritas w „globalnej wiosce”*, Katowice – Piekary Śląskie 2006.
22. Banaś K., *Sosna Benedykt* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
23. Berendt G., *Emigracja ludności żydowskiej z Polski w latach 1945-1967* [w:] *Polska 1944/45-1989. Studia i materiały*, t. 7, Warszawa 2006.
24. Berendt G., *Życie żydowskie w Polsce w latach 1950-1956. Z dziejów Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Żydów w Polsce*, Gdańsk 2006.

25. Berendt G., *Żydzi gdańscy na przestrzeni wieków* [w:] *Kultura Żydów galicyjskich*, Stalowa Wola 2006.
26. Berendt G., *Żydzi w Polsce wobec dążeń do utworzenia państwa Izrael (1935-1948)* [w:] *Zakończenie II wojny światowej. Polityka i dyplomacja międzynarodowa 1945-2005*, red. M. Nurek, Gdańsk 2006.
27. Bereza T., *Jarosławski Obwód ZWZ-AK w latach 1939–1945. Zarys problematyki*, „Rocznik Stowarzyszenia Miłośników Jarosławia”, 2006, t. XVI.
28. Bereza T., *W walce z dwoma wrogami. Oddziały Wojska Polskiego na Płaskowyżu Tarnogrodzkim (po 26 września 1939 r.)* [w:] *Ostatnie walki Wojny Obronnej 1939 roku na Południowej Lubelszczyźnie*, red. A. Kołodziejczyk, Warszawa 2006.
29. Bębniak G., *Bohaterowie obrony Katowic w 1939 roku w historii i pamięci mieszkańców Górnego Śląska* [w:] *Historia – Pamięć – Tożsamość. Postaci upamiętniane przez współczesnych mieszkańców różnych części Europy*, red. M. Kujawska, B. Jewsiewicki, Poznań 2006.
30. Bębniak G., *Jak Ślązacy zdobywali Czarny Łąk*, „Borussia” 2006, nr 37.
31. Bębniak G., *Marsz na Katowice*, „Śląsk” 2006, nr 9.
32. Bębniak G., *W cieniu regionalnej przeszłości – narodowościowe perypetie śląskiej piłki nożnej w pierwszych latach «demokracji ludowej»* [w:] *Górnoślązacy w polskiej i niemieckiej piłkarskiej reprezentacji narodowej – wczoraj i dziś. Sport i polityka na Górnym Śląsku w XX wieku*, Gliwice 2006.
33. Białecki K., *Chrześcijańskie Kościoły mniejszościowe wobec orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich, obchodów Milenium Chrztu Polski i Tysiąclecia Państwa Polskiego* [w:] *Milenium kontra Tysiąclecie*, red. K. Białecki, S. Jankowiak, J. Miłosz, Poznań 2006.
34. Bogaczewicz S. A., *Sytuacja Kościoła katolickiego na Dolnym Śląsku 1945-1947* [w:] *„Dolny Śląsk 1945 – Dolny Śląsk 2005”*, red. B. Cybulski, Wrocław 2006.
35. Bogaczewicz S.A., *Deptuch Tadeusz* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989. Pomordowani – więzieni – wygnani*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
36. Bogaczewicz S.A., *Dybiec Jan* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989. Pomordowani – więzieni – wygnani*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
37. Bogaczewicz S.A., *Pyclik Bernard* [w:] *Encyklopedia „Białych Plam”*, t. XX. S.172 Suplement: *Mediawalizm – Żychoń Jan Henryk*, Radom 2006.
38. Brzechczyn K., *Dynamika demokratyzacji. Próba konceptualizacji rozwoju politycznego w republikach postradzieckich* [w:] *Demokracja. Między teorią a empirią, ideałem a praktyką* red. K. Brzechczyn, J. Silski, Poznań, WSNHiD.
39. Brzechczyn K., *Kilka uwag o rozwoju politycznym społeczeństwa białoruskiego*, „Przegląd Bydgoski” 2006, t. 17.
40. Brzechczyn K., *Leszek Nowak* [w:] *Słownik filozofów polskich* red. B. Andrzejewski, R. Kozłowski, Poznań 2006.
41. Brzechczyn K., *Wolność, Solidarność, Niepodległość – myśl polityczna organizacji Solidarność Walcząca* [w:] *Idea solidarności w kontekstach filozoficzno-historycznych*, red. D. Dobrzański, A. Wawrzynowicz, Poznań 2006.
42. Ceranka P., *16 punktów Klubu Petöfiego*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 10.
43. Ceranka P., *Historia pewnego artykułu*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2006, nr 2(10).
44. Ceranka P., Spalek R., Stępień S., *Obsada kierowniczych stanowisk w aparacie bezpieczeństwa w latach 1956-1975 w Warszawie i woj. warszawskim* [w:] *Aparat bezpieczeństwa w Polsce, kadra kierownicza*, t. II: 1956-1975, Warszawa 2006.
45. Ceranka P., *Zamknięcie Klubu Krzywego Koła*, „Zeszyty Historyczne” 2006, nr 158.
46. Chincinski T., *„Noteć” przeciw rolniczej „Solidarności”*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 3-4.

47. Chincinski T., *Ekstrema w obozie*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 11-12.
48. Chincinski T., *Kryzys bydgoski. Operacja o kryptonimie „Sesja”* [w:] *Nad Bałtykiem. W kręgu polityki, gospodarki, problemów narodowościowych i społecznych w XIX XX wieku. Księga jubileuszowa poświęcona Profesorowi Mieczysławowi Wojciechowskiemu*, Zbiór studiów pod red. Z. Karpusa, J. Kłaczkowa, M. Wołosa, Toruń 2005.
49. Chincinski T., *Niemiecka dywersja w Polsce w 1939 r. w świetle dokumentów policyjnych i wojskowych II Rzeczypospolitej oraz służb specjalnych III Rzeszy, część 2 (sierpień-wrzesień 1939 r.)*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2006, nr 1.
50. Chincinski T., *Stanisław Kuczyński (1932-1995), tajny współpracownik Służby Bezpieczeństwa w środowisku bydgoskiej „Solidarności”*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989” 2006, nr 2(4).
51. Chincinski T., *W cieniu bydgoskiego marca '81. Studia i szkice z dziejów NSZZ „Solidarność” w Bydgoszczy*, „Zeszyty Historyczne Zarządu Regionu Bydgoskiego NSZZ «Solidarność» i Muzeum Wolności i „Solidarności” w Bydgoszczy”, Bydgoszcz 2006, z. 1 (1).
52. Chmielowiec P., *Niemczycki Ludwik* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
53. Chmielowiec P., *Stan badań nad stosunkami Państwo-Kościół w województwie rzeszowskim w latach 1944-1989* [w:] *Męczennicy i świadkowie wiary. Represje komunistyczne wobec duchowieństwa na Rzeszowszczyźnie*, red. ks. S. Nabywaniec, Rzeszów 2006.
54. Chmielowiec P., *Struktura organizacyjna Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa w Łańcucie w latach 1944 – 1956*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989”, 2006, nr 1(3).
55. Chmielowiec P., *Urząd Bezpieczeństwa w Łańcucie 1944 – 1956*, Rzeszów 2006.
56. Danilecki T., *Dariusz Boguski* [w:] *Opozycja w PRL. Słownik biograficzny 1956-89*, t. 3, Warszawa 2006.
57. Danilecki T., *Przełom 1956 r. w Białostockiem*, „Biuletyn Historii Pogranicza” 2006, nr 7.
58. Danilecki T., *Roman Wilk* [w:] *Opozycja w PRL. Słownik biograficzny 1956-89*, t. 3, Warszawa 2006.
59. Dubiański W., *Rozmieszczenie placówek aparatu bezpieczeństwa w województwie śląskim/katowickim w latach 1945-1975*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989” 2006, t. 2(4).
60. Dziuba A., *Inspektorat Ochrony Przemysłu a polityka UB wobec górnictwa w 1949*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989” 2006, t. 2(4).
61. Dziuba A., *Kwestia wiarygodności akt agenturalnych. Refleksje po analizie akt 150 tajnych współpracowników aparatu bezpieczeństwa w województwie śląskim i katowickim z lat 1945-1956* [w:] *W kręgu „teczek”. Z badań nad zasobem i funkcjami archiwum Instytutu Pamięci Narodowej*, red. J. Bednarek, P. Perzyna, Łódź 2006.
62. Dziuba A., *Referendum z 30 czerwca 1946 r. na Śląsku Opolskim a lokalne struktury Zrzeszenia „Wolność i Niezawisłość”*, „Śląsk Opolski” 2006, t. 59 (współautor A. Drozdowski).
63. Dziurok A., *„Ignorować Wyszyńskiego. My go przeżyjemy i zwyciężymy”*. Notatka z wykładu wicedyrektora Departamentu IV MSW płk. Zenona Gorońskiego z kwietnia 1969 r., „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989” 2006, nr 2(4).
64. Dziurok A., *Biskup Stanisław Adamski w materiałach SB*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne” 2006, t. 39, z. 2.
65. Dziurok A., *Lichota Teodor* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
66. Dziurok A., Marek Ł., *Matka Boska Niechciana. O zatrzymaniu kopii obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej w 1966 r.*, „Śląsk” 2006, nr 11 (133).
67. Eisler J., *Kartki z PRL. Ludzie, fakty, wydarzenia*, red. W. Władyka, t. II: 1971–1989, Poznań 2006.

68. Eisler J., *Polski rok 1968*, Warszawa 2006.
69. Eisler J., *Polskie konsekwencje wojny sześciodniowej*, „*Commentationes. Zeszyt Naukowy Wyższa Szkoła Mazowiecka*” 2006, nr 3.
70. Eisler J., *Rok 1968: Żydzi, antysemityzm, emigracja* [w:] *Z przeszłości Żydów polskich. Polityka – gospodarka – kultura – społeczeństwo*, red. Jacek Wijaczka Grzegorz Miernik, Kraków 2005.
71. Eisler J., *The Role of Solidarity in Overthrowing Communism in Central and Eastern Europe* [w:] *A Return to Europe*, red. M. Usenko, Museum of the Popular Front of Latvia, Riga 2006.
72. Frazik W., Komaniecka M., *Obsada kierowniczych stanowisk Służby Bezpieczeństwa w latach 1956-1975 (zestawienie tabelaryczne)*. *Województwo kieleckie* [w:] *Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza*, t. 2: 1956-1975, red. P. Piotrowski, Warszawa 2006.
73. Frazik W., Kopka B., Majchrzak G., *Dzieje aparatu represji w Polsce Ludowej (1944-1989). Stan badań* [w:] *Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006 [pierwodruk: „*Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989*” 2004, t. 1(1)].
74. Frazik W., Musiał F., *Akta agenturalne w pracy historyka* [w:] *Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006 [pierwodruk: „*Zeszyty Historyczne WiN-u*” 2003, nr 19-20].
75. Frazik W., Musiał F., Szpytma M., *Twarze krakowskiej bezpieki. Obsada stanowisk kierowniczych Urzędów Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa w Krakowie*. Informator personalny, Kraków 2006 [wyd. 1 i wyd. 2 zmienione].
76. Frazik W., *Obsada kierowniczych stanowisk Służby Bezpieczeństwa w latach 1956-1975 (zestawienie tabelaryczne)*. *Województwo krakowskie* [w:] *Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza*, t. 2: 1956-1975, red. P. Piotrowski, Warszawa 2006.
77. Frazik W., *Operacja „Cezary” – zarys problematyki*, „*Zeszyty Historyczne WiN-u*” 2006, nr 25.
78. Frazik W., *Prace dyplomowe funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa w zasobie archiwalnym oddziałów Instytutu Pamięci Narodowej*, „*Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989*” 2006, nr 2(4).
79. Frazik W., *Publikacje proveniencji MBP-KdsBP-MSW przechowywane w oddziałowych Biurach Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów Instytutu Pamięci Narodowej*, „*Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989*” 2006, nr 1(3).
80. Frazik W., *Publikacje proveniencji MBP-KdsBP-MSW przechowywane w oddziałowych Biurach Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów Instytutu Pamięci Narodowej* [w:] *Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006 [pierwodruk: „*Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989*” 2006, nr 1(3)].
81. Frazik W., *Sprawa spadochroniarzy – przyczynek do dyskusji o wiarygodności akt sądowych* [w:] *Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006 [pierwodruk: „*Zeszyty Historyczne WiN-u*” 2005, nr 24].
82. Gałaszewska-Chilczuk D., *Polityka państwa wobec Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w latach 1944–1968*, „*Pamięć i Sprawiedliwość*” 2006, nr 2(10).
83. Gieszczyńska R., *Bogdan Bachmura* [w:] *Opozycja w PRL. Słownik biograficzny 1956-89*, t. 3, Warszawa 2006.
84. Gieszczyńska R., *Działalność Wojewódzkiego Komitetu Żydowskiego w Olsztynie*, „*Pamięć i Sprawiedliwość*” 2006, nr 2.
85. Gieszczyńska R., *Internowani w Ośrodku Odosobnienia w Iławie w świetle wspomnień zgromadzonych w Ośrodku Badań Naukowych w Olsztynie* [w:] *Internowani w Iławie 1981-1982*, red. W. Kałudziński, Olsztyn 2006.
86. Głębocki H., „...*Nieoficjalny sondaż w sprawie ewentualnych negocjacji...*”. *Jacka Kuronia rozmowy z SB w latach 1985-1989*, „*Arcana*” 2006, nr 70-71, (wybór i oprac. dokumentów, podanych do druku przez S. Cenckiewicz).

87. Głębocki H., *Kresy Imperium. Szkice i materiały do dziejów polityki Rosji wobec jej peryferii (XVIII-XXI wiek)*, Kraków 2006.
88. Głębocki H., *Służba Bezpieczeństwa wobec studentów w Krakowie (1980-1981) [w:] Między Sierpniem a Grudniem. „Solidarność” w Krakowie i Małopolsce w latach 1980-1981*, red. T. Gąsowski, współpraca B. Klich-Kluczevska, J. Mierzwa, Kraków 2006.
89. Grabowski W., *Biuro Wojskowe Przemysłu i Handlu Komendy Głównej ZWZ-AK, „Przegląd Historyczno-Wojskowy” 2006, r. VI (LVII), nr 1 (211)*.
90. Grabowski W., *Cywilne władze Polskiego Państwa Podziemnego w Powstaniu Warszawskim [w:] Powstanie Warszawskie. Fakty i mity*, red. K. Krajewski, T. Łabuszewski, Warszawa 2006.
91. Grabowski W., *Poczta polowa Armii Krajowej – uwagi na marginesie książki Stanisława F. Ozimka, „Przegląd Historyczno-Wojskowy” 2006, nr 4*.
92. Hałagida I. (wspólnie z M. Ryńca), *Dziubyna Stefan [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989. Pomordowani-więzieni-wygnani*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
93. Hałagida I., *Boziuk Włodzimierz [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
94. Hałagida I., *Charchalis Eustachy [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
95. Hałagida I., *Daćko Konstanty [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
96. Hałagida I., *Doczyło Michał [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
97. Hałagida I., *Fedoryszczak Grzegorz [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
98. Hałagida I., *Haszczak Michał [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
99. Hałagida I., *Hoza Andrzej [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
100. Hałagida I., *Huczko Bazyli [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
101. Hałagida I., *Jaremin Jan [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
102. Hałagida I., *Ukrajński hreko-katołycki ta prawosławni swjaszczeniwy w CTP Jaworzno, „Ukrajńskij Almanach” [druk: 2007] (ten sam tekst, poszerzony o obszerny aneks biograficzny, tekst ukaże się w styczniu 2007 r. w materiałach pokonferencyjnych)*.
103. Hałagida I., *Województwo koszalińskie [w:] Aparat bezpieczeństwa w Polsce – kadra kierownicza, t. 2: 1956-1975*, red. P. Piotrowski, Warszawa 2006.
104. Handke W., *„Solidarność” w Regionie Leszczyńskim (1980-1981) w świetle akt SB. Rekonesans archiwalny w poznańskim zasobie IPN [w:] Wielkopolska Solidarność w materiałach aparatu represji 1980-1989*, Poznań 2006.
105. Handke W., *28 czerwca 1956 r. w notatkach ubowców, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 6*.
106. Handke W., Kościański R., *„Zwyczajny” Urząd. Powiatowy Urząd Bezpieczeństwa Publicznego w Kościanie 1945-1954*, Kościan – Leszno 2006.
107. Handke W., Kościański R., Kuświk B., *Wielkopolskie Regiony NSZZ „Solidarność” (Kalisz, Konin, Leszno, Piła). Rekonesans archiwalny w zasobie OBUiAD IPN w Poznaniu [w:] Wielkopolska Solidarność w materiałach aparatu represji 1980-1989*, Poznań 2006.
108. Handke W., *Kpt. rez. br. panc. Marian Perski (1917-2006), „Grot. Zeszyty historyczne...” 2006, nr 27*.
109. Handke W., *Mało znane a ważne ... (rec: M. Polak, Służby logistyczne 2. Korpusu w bitwie o Monte Cassino 1944, Koszalin 2005), „Grot. Zeszyty historyczne...” 2006, nr 27*.

110. Handke W., *Realizatorzy stanu wojennego w województwie piłskim. Przyczynek do portretu kadry kierowniczej piłskiej Służby Bezpieczeństwa* [w:] *Solidarność Piłska w podziemiu 1981-1989*, red. J. Wąsowicz SDB, Piła 2006.
111. Handke W., *Semper Fidelis. Dzieje Pułku 6 Pancernego „Dzieci Lwowskich”*, Leszno 2006.
112. Handke W., *Sowieci w południowo-zachodniej Wielkopolsce w pierwszym okresie po zakończeniu II wojny światowej (szkic zagadnienia)* [w:] *Represje Związku Sowieckiego wobec obywateli państwa polskiego w latach 1939-1956*, cz. II, red. Z. Kachnicz, Koszalin 2006.
113. Jakimek-Zapart E., *Odbiorą mi tylko życie... Grypsy Łukasza Cieplińskiego z celi śmierci*, „Zeszyty Historyczne WiN-u” 2006, nr 25.
114. Jakimek-Zapart E., Zagórski A., *Materiały do bibliografii Zrzeszenia WiN*, „Zeszyty Historyczne WiN-u” 2006, nr 25.
115. Jankowiak S., *Ewolucja oceny i znaczenia Poznańskiego Czerwca 1956 roku. Od „imperialistycznej prowokacji” do „konfliktu w rodzinie”*, „Przegląd Zachodni” 2006, nr 3.
116. Jankowiak S., *Polish Policy with Regard to Persons Applying for Permission to Emigrate to Germany in the Years 1950– 1984* [w:] *Polish-German Relations and the Effects of the Second World War*, W. M. Góralski, Warszawa 2006 (wspólnie z M. Sorą).
117. Jankowiak S., *Polski rok 1956* [w:] „Przełom po przełomie. Bydgoskie wydarzenia roku 1956”, red. A. Paczoska-Hauke, Bydgoszcz 2006.
118. Jankowiak S., *Przed i po Czerwcu – sytuacja w Poznaniu w 1956 roku*, „Kronika Miasta Poznania” 2006, nr 2.
119. Jankowiak S., *Rok 1956 w Polsce* [w:] *Echo Poznańskiego Czerwca 56*, red. B. Zatorska, S. Jankowiak, F. Leśniak, Poznań 2006.
120. Jankowiak S., *Urząd Bezpieczeństwa w walce z rzeczywistą i domniemaną opozycją w powiecie złotowskim* [w:] *Złotów nasz i wasz. Losy autochtonów, repatriantów, przesiedleńców po II wojnie światowej na Ziemi Złotowskiej*, Złotów 2006.
121. Kaczmarek K., *Działania Służby Bezpieczeństwa wobec ks. Adama Sudoła w latach 1957-1989* [w:] *Kryptonim „Agresor”. Ks. prałat Adam Sudoł w dokumentach Służby Bezpieczeństwa i Urzędu do Spraw Wyznań w latach 1957-1989*, wstęp i oprac. K. Kaczmarek, A. Romaniak Sanok 2006.
122. Kaczmarek K., Iwaneczko D., *Życie w ukryciu, czyli współpraca hr. Wojciecha Dzieduszyckiego z organami bezpieczeństwa Polski Ludowej 1949-1972*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944 – 1989”, 2006, nr 2(4).
123. Kaczmarek K., *Okoliczności śmierci ppor. Józefa Czuchry ps. „Orski” w budynku WUBP w Rzeszowie (24 marca 1945 r.)*, „Zeszyty Historyczne WiN-u” 2006, nr 25.
124. Kaczmarek K., *Podziemie narodowe w powiecie przemyskim w latach 1944 – 1946* [w:] *Powiat przemyski w latach 1044–1956*, red. K. Kaczmarek, M. Krzysztofiński, Przemysł – Rzeszów 2006.
125. Kaczmarek K., *Rysz Mieczysław* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945 – 1989*, red. Jerzy Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
126. Kaczmarek K., *Świadomość historyczna a kształtowanie uczuć patriotycznych*, [w:] *Wychowanie do patriotyzmu*, red. ks. W. Janiga, Przemysł – Rzeszów 2006.
127. Kaczmarek K., *Działania Służby Bezpieczeństwa wobec klasztoru oo. Kapucynów w Krośnie w latach 1981-1989* [w:] *Męczennicy i świadkowie wiary. Represje komunistyczne wobec duchowieństwa na Rzeszowszczyźnie*, red. ks. S. Nabywaniec, Rzeszów 2006.
128. Kalisz P., (rec., *Suwałki miasto nad Czarną Hańczę*, red. J. Kopiał, Suwałki 2005), „Biuletyn Historii Pogranicza” 2006, nr 7.
129. Kamiński Ł., *Das Jahr 1956 in Niederschlesien*, „Jahrbuch für Kommunismusforschung” 2006.
130. Kamiński Ł., *Dolny Śląsk. Monografia historyczna*, red. W. Wrzesiński (współautor), Wrocław 2006.

131. Kamiński Ł., *Drogi do wolności Zagłębia Miedziowego*, Legnica 2006.
132. Kamiński Ł., *Jesień Narodów '56*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 10.
133. Kamiński Ł., Ligarski S., *Okres przejściowy* [w:] *W cieniu Wielkiej Sowy*, red. T. Przerwa, Dzierżoniów 2006.
134. Kamiński Ł., Ligarski S., *Zmagania z komunizmem* [w:] *W cieniu Wielkiej Sowy*, red. T. Przerwa, Dzierżoniów 2006.
135. Kamiński Ł., *Lingua securitatis* [w:] *Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006.
136. Kamiński Ł., *Ozbrojený odpor proti komunizmu v Polsku* [w:] *Moc verzus obcan. Úloha represie a politického násilia v komunizme. Zborník z medzinárodného seminára*, Bratislava 2005.
137. Kamiński Ł., *Poland in 1956* [w:] *Putere si societate Lagarul comunist sub impactul destalinizarii 1956*, coordinatori: D. Catanus, V. Buga, Bucuresti 2006.
138. Kamiński Ł., *Polská sjednocená delnická strana a Prazské jaro* [w:] *Polsko a Československo v roce 1968. Sborník příspěvku z mezinárodní vědecké konference, Varšava, 4. –5. září 2003*, eds. P. Blazek, Ł. Kamiński, R. Vévoda, Praha 2006.
139. Kamiński Ł., *Regionalny Komitet Strajkowy NSZZ „Solidarność” Dolny Śląsk (1981-1990)* [w:] *Solidarność podziemna 1981-1989*, red. A. Friszke, Warszawa 2006.
140. Kamiński Ł., *Wokół 13 grudnia*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 11-12.
141. *Katowice we wrześniu '39*, wstęp, wybór i oprac. G. Bębniak, Katowice 2006.
142. Kirszak J., Wiktor *Wielkopolanin-Nowakowski – oficer I Brygady Legionów*, ppłk WP, „Niepodległość” 2006, t. LVI.
143. Klementowski R., *Powiat Lwówek Śląski 1945-1947* [w:] *Dolny Śląsk 1945 – Dolny Śląsk 2005*, pod red. B. Cybulski, Wrocław 2006.
144. Klementowski R., *Urząd Bezpieczeństwa w powiecie Lwówek Śląski (1945-1956)*, Wrocław 2006.
145. Klementowski R., *Wydział IX Dep. IV MBP/Wydział IX „K” WUBP Wrocław z siedzibą w Kowarach „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989”* 2006, nr 2(4).
146. Komaniecka M., *Dzienniki korespondencyjne, rejestracyjne, archiwalne i koordynacyjne aparatu bezpieczeństwa Polski Ludowej jako źródło historyczne*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989” 2006, nr 2(4).
147. Komaniecka M., *Dzienniki korespondencyjne, rejestracyjne, archiwalne i koordynacyjne aparatu bezpieczeństwa Polski Ludowej jako źródło historyczne* [w:] *Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006 [pierwodruk: „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989” 2006, nr 2(4)].
148. Komaniecka M., *Organizacja i funkcjonowanie kartotek ogólnoinformacyjnej i zagadnieniowej aparatu bezpieczeństwa* [w:] *Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006 [pierwodruk: „Zeszyty Historyczne WiN-u” 2005, nr 23].
149. *Komunikaty Konferencji Episkopatu Polski 1945–2000*, wstęp i oprac. J. Żaryn, Poznań 2006.
150. Kopka B., *Obozy pracy w stalinowskim systemie więziennictwa PRL (1944–1950). Organizacja i podstawy funkcjonowania*, „Dzieje Najnowsze” 2006, nr 2.
151. Kopka B., *Żymierski Michał* [w:] *Encyklopedia Białych Plam*, t. 18, Radom 2006.
152. Korkuć M., *Armia Czerwona na Ślądczyźnie 1945-1946*, „Almanach Ślądecki” 2006, nr 1-2 (53/54).
153. Korkuć M., *Partyzantka, oddziały dywersyjne, grupy rabunkowe. Społeczne uwarunkowania niekonwencjonalnych sposobów prowadzenia wojny* [w:] *Naród – Państwo – Europa Środkowa w XIX i XX wieku*, Kraków 2006.
154. Korkuć M., Szarek J., *Zakopiańska „Solidarność” 1980-1989*, Zakopane 2006.
155. *Kościół a państwo na pograniczu polsko-litewsko-białoruskim. Źródła i stan badań*, red. M. Kietliński, K. Sychowicz, W. Śleszyński, Białystok 2005.

156. Krajewski K., Łabuszewski T., *Rzecz o dowolności dowodów zbrodni*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 3-4.
157. Krajewski K., *Oddziały Nowogródzkiego Okręgu AK w Powstaniu Warszawskim [w:] Powstanie Warszawskie. Fakty i mity* (red. K. Krajewski, T. Łabuszewski), Warszawa 2006.
158. Krajewski K., *Organizacje poakowskie na terenie byłego Obszaru Warszawskiego AK*, „Zeszyty Historyczne WiN-u” 2006, nr 25.
159. Krasucki E., *Alternatywne ruchy młodzieżowe wobec zmian społeczno-politycznych końca lat 80. – zarys problematyki ze szczególnym uwzględnieniem obszaru Pomorza Zachodniego Narodziny III RP. Pomorze Zachodnie w latach 1988-1990*, red. M. Machałek, J. Macholak, Szczecin 2006.
160. Krasucki E., *Film jako obowiązek polityczny. Prace nad obrazem „Żołnierz zwycięstwa” Wandy Jakubowskiej w świetle dokumentów partyjnych z lat 1949-1953 [w:] Socrealizm. Fabuły – komunikaty – ikony*, red. K. Stępnik, M. Piechota, Lublin 2006.
161. Kryptonim „Agresor”. *Ks. prałat Adam Sudoł w dokumentach Służby Bezpieczeństwa i Urzędu do Spraw Wyznań w latach 1957–1989*, red. i oprac. K. Kaczmarek, A. Romaniak, Sanok 2006.
162. Krzysztofiński M., *Inwigilacja duchowieństwa Kościoła Rzymskokatolickiego przez WUBP/WU ds. BP w Rzeszowie i jednostki mu podległe w latach 1944 – 1956. Zarys problematyki [w:] Męczennicy i świadkowie wiary. Represje komunistyczne wobec duchowieństwa na Rzeszowszczyźnie*, red. ks. S. Nabywaniec, Rzeszów 2006.
163. Krzysztofiński M., *Dziś a nie jutro trzeba atakować wroga. Szlak bojowy grupy GL „Iskra” na Rzeszowszczyźnie*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 3-4.
164. Krzysztofiński M., *Klasztor OO. Dominikanów we Lwowie w latach 1939–1943*, „Arcana” 2006, nr 69.
165. Krzysztofiński M., *Ludwik Andrzej Szenborn (1915 – 1990), członek GL ps. „Jaś”, agent sowieckiego wywiadu, podpułkownik UB, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944 – 1989”* 2006, nr 1(3).
166. Krzysztofiński M., Pisuliński J., *Michał Doński (1919 – 2001), członek PPR i GL, współpracownik NKWD/MGB/MWD, funkcjonariusz UB, działacz łemkowski, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944 – 1989”* 2006, nr 2(4).
167. Krzysztofiński M., *Powiatowe struktury PPR w Przemyślu 1944–1956 [w:] Powiat przemyski w latach 1944–1956*, red. K. Kaczmarek, M. Krzysztofiński, Przemysł – Rzeszów 2006.
168. Krzysztofiński M., *Skalny Władysław (1917 – 1984), kapłan diecezji przemyskiej [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945 – 1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
169. Krzysztofiński M., *Zamach na Ojca Świętego Jana Pawła II. 13 maja 1981 r.*, „Kronika Diecezji Sandomierskiej” 2006, nr 7 – 8.
170. Kyc K., *Wspólne drogi Prymasa Stefana Wyszyńskiego i biskupa Ignacego Tokarczuka [w:] Męczennicy i świadkowie wiary. Represje komunistyczne wobec duchowieństwa na Rzeszowszczyźnie*, red. ks. S. Nabywaniec, Rzeszów 2006.
171. Leśniak F., *„Kulminacja obchodów 1000-lecia Państwa Polskiego w Wielkopolsce – rok 1966 [w:] Milenium kontra Tysiąclecie*, red. K. Białycki, S. Jankowiak, J. Miłoś, Poznań 2006.
172. Leśniak F., *Obrona Domu Katolickiego w Zielonej Górze*, wstęp i redakcja naukowa T. Dzwonkowski, F. Leśniak, S. Jankowiak, Cz. Osękowski, Poznań 2006.
173. Libionka D., (współautor), *Deconstructing Memory and History: The Jewish Military Union (ŻZW) and the Warsaw ghetto Uprising*, „Jewish Political Studies Review”, Spring 2006.
174. Libionka D., *„Kwestia żydowska” w ocenie Delegatury Rządu RP i KG ZWZ-AK w latach 1942–1944 [w:] Pamięć narodowa a pisanie historii w Polsce i we Francji*, red. B. Engelking, J. Leociak, D. Libionka, A. Ziębińska-Witek, Lublin 2006.

175. Libionka D., *Armia Krajowa i Delegatura Rządu wobec eksterminacji Żydów* [w:] *Polacy i Żydzi pod okupacją niemiecką 1939–1945*, red. A. Żbikowski, Warszawa 2006.
176. Libionka D., *Interwencje Kazimierza Papée, polskiego ambasadora przy Stolicy Apostolskiej, w sprawie zbrodni niemieckich w Polsce, listopad 1942 – styczeń 1943*, „Zagłada Żydów. Studia i Materiały” 2006, t. 2.
177. Libionka D., *Losy Chaima Hirszmana jako przyczynek do refleksji nad pamięcią o zagładzie i powojennymi stosunkami polsko-żydowskimi*, „Polska 1944/45–1989” 2006, t. 7.
178. Libionka D., *The Life Story of Chaim Hirszman: Remembrance of the Holocaust and Reflections on Postwar Polish-Jewish Relations*, „Yad Vashem Studies” 2006, t. XXXIV.
179. Ligarski S., Dardzińska J., *PUBP/PUdsBP w Oleśnicy 1945-1956: struktura i działalność*, „Kwartalnik Powiatu Oleśnickiego” 2006, nr 2.
180. Ligarski S., *Ks. Roman Gradolewski – ofiara stalinowskich represji*, „Kwartalnik Oleśnicki” 2006, nr 1 (12).
181. Ligarski S., *Ojciec Jacek Alojzy Hoszycki – ofiara stalinowskich represji*, „Studia Franciszkańskie” 2006, t. 16.
182. Ligarski S., *Powiat ząbkowicki* [w:] *Dolny Śląsk 1945 – Dolny Śląsk 2005*, red. B. Cybulski, Wrocław 2006.
183. Ligarski S., *W cieniu twierdzy: lata 40 i 50 XX wieku* [w:] *Twierdza Srebrnogórska*, red. T. Przerwa i G. Podruczny, Srebrna Góra 2006.
184. Ligarski S., *Wymiana ludności i ruchy migracyjne* [w:] *W cieniu Wielkiej Sowy*, red. T. Przerwa, Dzierżoniów 2006.
185. *Lwowski album. Nauka, zabawa, polityka i awantura. Korporanci i Wszepolscy w życiu akademickim Lwowa – lata 30-te XX wieku*, wybór i oprac. W. J. Muszyński i K. Kaczmarski, „Glaukopis. Pismo społeczno – historyczne” 2006, nr 5 – 6.
186. *Lwowskie pod okupacją sowiecką (1939 – 1941). Relacje i wspomnienia*, red. T. Bereza, Rzeszów 2006.
187. Łabuszewski T., *Kazimierz Kamiński „Huzar” – bohater typowy i wyjątkowy*, „Zeszyty Historyczne WiN-u” 2006, nr 25.
188. Łabuszewski T., *Komenda Obwodu AK Grodno Prawy Niemen wobec nowej okupacji – 1944 r.*, „Zeszyty Historyczne WiN-u” nr 2006, nr 25.
189. Łapiński P., *Podziemie niepodległościowe w pow. suwalskim i augustowskim w latach 1939–1944 (zarys dziejów)* [w:] *Oblawa augustowska (lipiec 1945 r.)*, red. J. J. Milewski, A. Pyżewska, Białystok 2005.
190. *Łódź w latach 1956-1957*, red. L. Próchniak, J. Wróbel, Łódź 2006.
191. Łuczak A., *Akcja Jodła w Wielkopolsce* [w:] *Wielkopolska Solidarność w materiałach aparatu represji 1980-1989*, red. W. Handke, Poznań 2006.
192. Łuczak A., *Grabież i niszczenie wyposażenia kościołów katolickich Ziemi Jarocińskiej w czasie II wojny światowej*, „Zapiski Jarocińskie”, 2006, Nr 2/3.
193. Łuczak A., Łuczak T., *Grabież dzwonów w czasie drugiej wojny światowej jako element nazistowskiej polityki kulturalnej na terenie Wielkopolski oraz ich powojenna rewindykacja* [w:] *Straty wojenne. Zabytkowe dzwony utracone w latach 1939–1945 w granicach Polski po 1945 roku (z wyłączeniem ziem należących przed 1939 rokiem do Rzeszy Niemieckiej)*, t. 2: *Woj. poznańskie / Wartime losses. Historic bells lost between 1939–1945 within post 1945 borders of Poland (except those from regions beyond the pre-1939 polish-german border)*, vol. 2: *The Poznań voivodship*, oprac. T. Łuczak, Poznań 2006.
194. Łuczak A., Pietrowicz A., *Ze strachem pod rękę i śmiercią u boku. Wielkopolanki w konspiracji 1939-1945*, Poznań 2006.
195. Łuczak A., *Ziemiaństwo polskie w okresie reformy rolnej* [w] „Biuletyn Ziemiański”
196. Łukasiewicz S., *Marian Kamil Dziewanowski (1913–2005). Szkic do biografii intelektualnej*, „Zeszyty Historyczne” 2006, z. 155.
197. Łukasiewicz S., *Polacy w europejskim ruchu federalnym po II wojnie światowej /Poles in European Federal Movement after WWII/*, „Zeszyty Centrum Europejskiego Natolin” 2005, z. 23.

198. Łukasiewicz S., *Projekty federalistyczne jako płaszczyzna kontaktów emigrantów z Europy Środkowo-Wschodniej w USA w latach 1940-1956. Prace Komisji Środkoeuropejskiej*, red. J. Michnik, I. Stawowy-Kawka, Kraków 2006, t. XIV.
199. Majchrzak G., „*Chcemy Panu pomóc*”. *Zapis rozmowy przewodniczącego Lecha Wałęsy z płk. B. Klisiem i płk. H. Starszakiem z 14 listopada 1982 r.*, oprac. S. Ceniewicz, G. Majchrzak, „*Arcana*” 2006, nr 70–71.
200. Majchrzak G., *Jan Krzysztof Bielecki [w:] Opozycja w PRL. Słownik biograficzny*, t. 3, Warszawa 2006.
201. Majchrzak G., *Operacja „Podhale” [w:] Polsko a Československo v roce 1968. Sbornik příspěvku z mezinárodního konference Varšava, 4–5 září 2003*, Praga 2006.
202. Majchrzak G., *Operacja kryptonim „Jocker”. Rozpracowanie Agencji Prasowej „Solidarności” przez Służbę Bezpieczeństwa*, „*Pamięć i Sprawiedliwość*” 2006, nr 1.
203. Majchrzak G., *Próba sił: warszawskie Radio „Solidarność” kontra Służba Bezpieczeństwa 1982–89*, „*Z dziejów polskiej radiofonii*” 2005/2006, nr 2.
204. Majchrzak G., *Służba Bezpieczeństwa wobec pierwszej „Solidarności” 1980–1982 [w:] Wielkopolska Solidarność w dokumentach bezpieki 1980–1989*, Poznań 2006.
205. Maniewska K., *Bydgoszczanie wobec Czerwca 1976 roku – geneza, przebieg i konsekwencje wydarzeń [w:] „Kronika Bydgoska” R. 27 (2005)*, Bydgoszcz 2006.
206. Maniewska K., *Wstęp [w:] Przełom po przełomie. Bydgoskie wydarzenia roku 1956. Wydarzenia z 18 listopada 1956 roku na Wzgórzu Dąbrowskiego*, red. A. Paczoska-Hauke, Bydgoszcz 2006.
207. Maniewska K., *Życie codzienne w Bydgoszczy w dekadzie lat siedemdziesiątych*, „*Dzieje Najnowsze*” R. 38 (2006), nr 1.
208. Marek Ł., *Edmund Perek (1927-1992), zastępca naczelnika Wydziału IV KW MO/WUSW w Katowicach*, „*Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989*” 2006, nr 2(4).
209. Markiewicz M., (rec. M. D. Bednarski, *Podlaski eksperyment. Z przemian społeczno-gospodarczych i politycznych na terenach wiejskich południowego Podlasia w latach 1944 – 1948*, Radzyń Podlaski 2005), „*Biuletyn Historii Pogranicza*” 2006, nr 7.
210. Marszałec J., *Aneks źródłowy [w:] J. Eisler, I. Greczanik-Filipp, W. Kwiatkowska, J. Marszałec, To nie na darmo... Grudzień '70 w Gdańsku i Gdyni. Historia-dokumenty-multimedia*, red. M. Sokołowska, Pelplin 2006.
211. Marszałec J., *Armia Krajowa a komuniści i ich stronnicy podczas Powstania Warszawskiego [w:] Powstanie Warszawskie. Fakty i mity*, red. K. Krajewski, T. Łabuszewski, Warszawa 2006.
212. Marszałec J., *Grudzień '70 w fotografii grudniowej 1970-1980 [w:] J. Eisler, I. Greczanik-Filipp, W. Kwiatkowska, J. Marszałec, To nie na darmo... Grudzień '70 w Gdańsku i Gdyni. Historia-dokumenty-fotografie-multimedia*, red. M. Sokołowska, Pelplin 2006.
213. Marszałec J., *Przyciszony wewnętrzny bunt – pamięć Grudnia '70 na Wybrzeżu Gdańskim w latach 70. i 80. [w:] To nie na darmo... Grudzień '70 w Gdańsku i Gdyni. Historia-dokumenty-fotografie-multimedia*, red. M. Sokołowska, Pelplin 2006.
214. Marszałec J., *Stanisław Bogdanowicz [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
215. *Marzec 1968 w Wielkopolsce – materiały pomocnicze IPN*, red. K. Białecki, S. Jankowiak, F. Leśniak, J. Miłosz, A. Skupień, Poznań 2006.
216. *Milenium kontra Tysiąclecie*, red. K. Białecki, S. Jankowiak, J. Miłosz, Poznań 2006.
217. Milewski J. J., *Kazimierz Złocki (1916-1955) – muzyk, współorganizator i pierwszy dyrygent Orkiestry Symfonicznej w Białymstoku [w:] Słownik biograficzny białostocko-tomżyńsko-suwałski*, Białystok 2006.
218. Miłosz J., *Przebieg Marca '68 w Poznaniu [w:] Marzec 1968 w Wielkopolsce – materiały pomocnicze IPN*, Poznań 2006.
219. Miłosz J., Skupień A., *Przebieg śledztwa prowadzonego przed «Procesem Dziesięciu» w świetle zachowanych materiałów UB [w:] Poznański Czerwiec. Uwarunkowania, przebieg, konsekwencje*, Poznań 2006.

220. Miłosz J., *Założenia i realizacja Wielkiej Nowenny na przykładzie archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej* [w:] *Milenium kontra Tysiąclecie*, red. K. Białycki, S. Jankowiak, J. Miłosz, Poznań 2006.
221. Musiał F., *Krakowska „Biała Służba” w roku 1987 w dokumentach Służby Bezpieczeństwa*, „Kraowski Rocznik Historii Harcerstwa” 2006, t. 2, (współautorzy: M. Kapusta, P. Szczęśny).
222. Musiał F., *Noworyta Mieczysław (1906-1980)* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w latach 1945-1989. Pomordowani – więzieni – wygnani*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006 (współautor: Myszor J.).
223. Musiał F., *Procesy pokazowe jako forma represji. Rozprawy Zarządów Głównych Zrzeszenia WiN*, „Zeszyty Historyczne WiN-u” 2006, nr 25.
224. Musiał F., Szarek J., *Działania operacyjne SB wobec „Tygodnika Powszechnego” w latach 1957–1965 (wybrane zagadnienia)*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2006, nr 2(10).
225. Musiał F., *Wiązanie tajnych współpracowników z organami bezpieczeństwa Polski Ludowej. Przyczynek do dyskusji nad mechanizmem psychicznego manipulowania konfidentami*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989” 2006, nr 2(4).
226. Musiał F., *Zamiast wprowadzenia: archiwalia komunistycznego aparatu represji* [w:] *Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006.
227. Namysło A., *Compte-rendu de la reunion organisee a l’occasion du second anniversaire de la création du bureau central des Conseils juifs des Anciens pour la Haute Silesie orientale*, „Revue d’histoire de la Shoah. Les Conseils juifs dans l’Europe allemande” 2006, nr 185.
228. Namysło A., *Postawy mieszkańców rejencji katowickiej wobec ludności żydowskiej* [w:] *Polacy i Żydzi pod okupacją niemiecką 1939–1945*. Studia i materiały, red. A. Żbikowski, Warszawa 2006.
229. Namysło A., *Życie i zagłada będzińskich Żydów* [w:] *Pamiętnik Rutki Laskier*, Katowice 2006.
230. Neja J., *Roman Kściuczek* [w:] *Opozycja w PRL. Słownik biograficzny 1956–89*, t. 3, red. J. Skórzyński, P. Sowiński, M. Strasz, Warszawa 2006.
231. Neja J., Sznajder A., *14 dni pod ziemią. KWK „Piast” w Bieruniu 14–28 grudnia 1981 roku*, Katowice 2006.
232. Neja J., *Władysław Sulecki* [w:] *Opozycja w PRL. Słownik biograficzny 1956–89*, t. 3, red. J. Skórzyński, P. Sowiński, M. Strasz, Warszawa 2006.
233. Niedzielko R., Noszczak B., *Bolesława Piaseckiego przepustka do wolności*, „Przegląd Powszechny” 2006, nr 5.
234. Niwiński P., *MUBP w Gdyni* [w:] *Encyklopedia Gdyni*, red. M. Sokołowska, I. Greczanik-Filip, W. Kwiatkowska, Gdynia 2006.
235. Niwiński P., *Okręg Wileński Armii Krajowej w okresie od września 1939 do lipca 1948* [w:] red. R. Warakowski, *Wileńskie dramaty. W czasie wojny i w PRL*, Kraków 2006.
236. Noszczak B., *Przesiedlenie żeńskich zgromadzeń zakonnych z województw katowickiego, opolskiego i wrocławskiego (sierpień 1954)*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2006, nr 1.
237. *Obława augustowska (lipiec 1945 r.)*, red. J. J. Milewski, A. Pyżewska, Białystok 2005.
238. Ossowski, A., *Prasa podziemna i dezinformacja. Jeszcze o Janie Libiszu*, „Kronika Miasta Łodzi” 2006, nr 3.
239. Pawlikowicz L., *Biblia radzieckich czekistów. Statut Komitetu Bezpieczeństwa Państwowego przy Radzie Ministrów ZSRR z 9 stycznia 1959 r.*, „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Rzeszowskiego”, Seria prawna, nr 3, Rzeszów 2006.
240. Pawlikowicz L., *Budżet wojskowy Drugiej Rzeczypospolitej* [w:] *Podstawy materialne państwa do XX w. Materiały z Konferencji Katedr Historyczno – Prawnych*, Szczecin 2006.
241. Pawłowicz J., (edycja źródeł – wstęp, wybór i opracowanie) *Płockie Milenium. Uroczystości milenijne w diecezji płockiej w tajnych dokumentach Służby Bezpieczeństwa*, Toruń 2006.

242. Persak K., *Sprawa Henryka Hollanda*, Warszawa 2006.
243. Persak K., *The Polish-Soviet Confrontation in 1956 and the Attempted Soviet Military Intervention in Poland*, „Europe-Asia Studies” 2006, Vol. 58, No. 8.
244. Pietrowicz A., *Rozpracowanie organizacji „Ojczyzna” przez MBP – wątek poznański*, „Przegląd Zachodni” 2006, nr 3.
245. Poleszak S., (rec. V. Gut, *Józef Franczak ps. „Lalek”*. Ostatni partyzant poakowskiego podziemia, Toruń 2004) „Dzieje Najnowsze”, R. XXXVIII, nr 2.
246. Poleszak S., *Pion śledczy WUBP w Lublinie. Struktura i ludzie (sierpień 1944–kwiecień 1947)*, „Aparat represji w Polsce Ludowej 1944-1989” 2005, nr 1(2).
247. *Polsko a Czeskosłowacja w roce 1968*, red. P. Blazek, Ł. Kamiński, R. Vevoda, Praha 2006.
248. *Powiat przemyski w latach 1944 – 1956*, red. K. Kaczmarek, M. Krzysztofiński, Przemysł – Rzeszów 2006.
249. *Przed i po 13 grudnia. Państwa bloku wschodniego wobec kryzysu w PRL 1980-1982*, t. 1, wybór, wstęp i oprac. Ł. Kamiński, Warszawa 2006.
250. *Przełom po przełomie. Bydgoskie wydarzenia roku 1956*, red. A. Paczoska-Hauke, Bydgoszcz 2006.
251. Ptasieńska M., „Kultura” w notatce służbowej porucznika Pudysza z 1961 r., „Zeszyty Historyczne” 2006, nr 158.
252. Ptasieńska M., *Z dziejów Biblioteki „Kultury” 1946-1966*, Warszawa 2006.
253. Puławski A., *Sowiecki partyzant – polski problem*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2006, nr 1(9) 2006.
254. Pyżewska A., *Konfidenti czy niewinne ofiary? [w:] Z sokołem w herbie*, red. A. Cz. Dobroński, J. Czajkowska, Sokoły 2006.
255. Pyżewska A., *Pomoc dla ludności żydowskiej w Okręgu Białostok w latach okupacji niemieckiej [w:] Polacy i Żydzi pod okupacją niemiecką 1939-1945. Studia i materiały*, red. A. Żbikowski, Warszawa 2006.
256. Pyżewska A., *Starania rodziny Jabłońskich o odznaczenie medalem „Sprawiedliwy wśród narodów świata”*, „Biuletyn Historii Pogranicza” 2006, nr 7.
257. *Reflections on the Kielce Pogrom*, eds. Ł. Kamiński, J. Żaryn, Warsaw 2006.
258. Rochatka T., *Działania aparatu bezpieczeństwa w HCP w latach 50.* [w:] „Kronika Wielkopolska” 2006, nr 4.
259. Rochatka T., *Nastroje w zakładach pracy w Poznaniu w Czerwcu ‘56 [w:] Poznański Czerwiec. Uwarunkowania, przebieg, konsekwencje*, Poznań 2006.
260. Rochatka T., *Walka propagandowa w prasie polskiej wobec Orędzia Biskupów Polskich i w okresie Milenium [w:] Milenium kontra Tysiąclecie*, red. K. Białecki, S. Jankowiak, J. Miłoś, Poznań 2006.
261. Rogalewska E., *Białostok na ścieżkach życia Marii Renaty Mayenowej [w:] Maria Renata Mayenowa (1908-1988) Symposium ku uczczeniu pamięci w 15. rocznicę śmierci*, red. B. Chodźko, E. Feliksiak, E. Konończuk, Białostok 2006.
262. Rogalewska E., *Miejsca żydowskiej pamięci w przestrzeni miasta: Białostok 1945 – 2003 [w:] Dialog międzykulturowy we współczesnych miastach polskich*, red. A. Sołtan, Warszawa 2005.
263. Rogalewska E., *Zagłada Żydów Supraśla [w:] Małe miasta. Religie*, red. M. Zemło, Supraśl-Lublin 2006.
264. Rokicki K., *Instrukcja pracy dla funkcjonariuszy obserwacji (Biura „B” MSW, „Aparat represji w Polsce Ludowej 1944-1989”* 2006, nr 2(4).
265. Rokicki K., *List 34 w materiałach MSW, „Polska 1944/45-1989”* 2006, t. 7.
266. Rokicki K., *Służba Bezpieczeństwa wobec inteligencji od Października 56 do Marca 68*, „Pamięć i Sprawiedliwość” 2006, nr 2(10).
267. Rutecki K., *System zagłuszania polskich rozgłośni radiowych w PRL [w:] Przełom po przełomie. Bydgoski Listopad 1956*, red. A. Paczoska-Hauke, Bydgoszcz 2006.
268. Ruzikowski T., *Anna Radziwiłł [w:] Słownik opozycji w PRL*, t. 3, Warszawa 2006.

269. Ruzikowski T., *Mirostaw Sawicki* [w:] *Słownik opozycji w PRL*, t. 3, Warszawa 2006.
270. Ruzikowski T., *Opór społeczny na Mazowszu 13 grudnia 1981– 4 czerwca 1989* [w:] *Zima wasza wiosna nasza. Opór społeczny na Mazowszu 13 grudnia 1981– 4 czerwca 1989*, Warszawa 2006.
271. Ruzikowski T., *Osobowe źródła informacji wydziałów operacyjnych Służby Bezpieczeństwa Komendy Stołecznej MO w latach 1981-1983, „Aparat represji w Polsce Ludowej 1944-1989”* 2006, nr 1.
272. Ruzikowski T., *Tysiąclecie państwa czy milenium chrześcijaństwa?* [w:] *3 x nie! Obywatelskie działania warszawiaków w czasie przełomowych wydarzeń w okresie PRL (1956, 1966, 1976)*, Warszawa 2006.
273. Samsonowska K., *I Liceum Ogólnokształcące im. Kazimierza Brodzińskiego w Tarnowie w latach 1939-2000*, Tarnów 2006.
274. Samsonowska K., *Pomoc dla Żydów krakowskich w okresie okupacji hitlerowskiej* [w:] *Polacy i Żydzi pod okupacją niemiecką 1939-1945. Studia i materiały*, red. A. Żbikowski, Warszawa 2006.
275. Sasanka P., *Czerwiec 1976 w Ursusie – przebieg wydarzeń* [w:] *Czerwiec 1976 w Ursusie*, Warszawa 2006.
276. Sasanka P., *Czerwiec 1976. Geneza, przebieg, konsekwencje*, Warszawa 2006.
277. Semków P. (wspólnie z S. Cenckiewiczem), *Województwo gdańskie* [w:] *„Aparat bezpieczeństwa w Polsce. Kadra kierownicza, t. 2: 1956-1975*, red. P. Piotrowski, Warszawa 2006.
278. Semków P. (wspólnie z W. Paterem), *Marynarka Wojenna – represje stalinowskie* [w:] *Encyklopedia Gdyni*, red. M. Sokołowska, I. Greczanik-Filip, W. Kwiatkowska, Gdynia 2006.
279. Semków P., *Borkowski Jan* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
280. Semków P., *Informacja Marynarki Wojennej* [w:] *Encyklopedia Gdyni*, red. M. Sokołowska, I. Greczanik-Filip, W. Kwiatkowska, Gdynia 2006.
281. Semków P., *Informacja Marynarki Wojennej w latach 1945-1957*, Warszawa 2006.
282. Semków P., *Katastrofa gdyńska* [w:] *Encyklopedia Gdyni*, red. M. Sokołowska, I. Greczanik-Filip, W. Kwiatkowska, Gdynia 2006.
283. Semków P., *Kurach Tadeusz* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
284. Semków P., *Marian Stanisław Chodacki 1898-1975 (żołnierz, dyplomata, emigrant), „Niepodległość”* 2006, t. LVI.
285. Semków P., *Milicja Obywatelska* [w:] *Encyklopedia Gdyni*, red. M. Sokołowska, I. Greczanik-Filip, W. Kwiatkowska, Gdynia 2006.
286. Semków P., *Polacy w poszukiwaniu „lepszego jutra”. Przyczynek do ucieczek z Polski po roku 1945* [w:] *Na szachownicy dziejów i międzynarodowej polityki. Księga dedykowana Profesorowi Zbigniewowi Brzezińskiemu*, red. J. Faryś, H. Kocój, M. Szczerbiński, Gorzów Wielkopolski 2006.
287. Semków P., *Policja Państwowa* [w:] *Encyklopedia Gdyni*, red. M. Sokołowska, I. Greczanik-Filip, W. Kwiatkowska, Gdynia 2006.
288. Semków P., *Służba Bezpieczeństwa* [w:] *Encyklopedia Gdyni*, red. M. Sokołowska, I. Greczanik-Filip, W. Kwiatkowska, Gdynia 2006.
289. Semków P., *Sprawa „Ren”. Działalność MSW PRL na kierunku zachodniemieckim w latach 70. XX wieku* [w:] *Abiit, non obiit. Studia historyczne poświęcone pamięci Profesora Andrzeja Czarnika*, red. Z. Romanow, Słupsk 2006.
290. Semków P., *Strach przed sojusznikiem czy strach przed swoimi. Przyczynek do zagadnienia „wrogiej propagandy” w Marynarce Wojennej w latach 1945-1956* [w:] *Polska Marynarka Wojenna w realizacji sojuszy polityczno-wojskowych państwa w latach 1918-2004*, red. A. Drzewiecki, Gdynia 2006 („Zeszyty Naukowe Akademii Marynarki Wojennej”, nr 164 K/1).

291. Semków P., *Wychowanie patriotyczne żołnierzy w świetle współpracy pomiędzy Ministerstwem Obrony Narodowej a Instytutem Pamięci Narodowej* [w:] *Wychowanie patriotyczne żołnierzy. Tradycja i współczesność*, red. M. Kaliński, Warszawa 2006.
292. Siepracka D., *Stosunki polsko-żydowskie w Łodzi podczas okupacji niemieckiej* [w:] *Polacy i Żydzi pod okupacją niemiecką 1939-1945. Studia i materiały*, red. A. Żbikowski, Warszawa 2006.
293. Sikora M., *Edmund Ryszard Ronowicz (1915-2003). Sędzia WSR w Katowicach, Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989* 2006, nr 2(4).
294. Skubisz P., *Gołębie pocztowe w służbie łączności Korpusu Ochrony Pogranicza w latach 1924 – 1939*, „Biuletyn Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej” 2006, nr 2.
295. Skubisz P., *Przyczynek do retrospektywnej bibliografii historycznej Korpusu Ochrony Pogranicza (1924 – 2006)*, „Biuletyn Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej” 2006, nr 3.
296. Skubisz P., *Psy meldunkowo-śledcze w służbie Korpusu Ochrony Pogranicza w latach 1924 – 1939*, „Biuletyn Centralnego Ośrodka Szkolenia Straży Granicznej” 2006, nr 1.
297. Skupień A., *Poznański Czerwiec 1956* [w:] *Przełom po przełomie. Bydgoskie wydarzenia roku 1956*, red. A. Paczoska-Hauke, Bydgoszcz 2006.
298. Skupień A., *Przebieg kościelnych obchodów Milenium w archidiecezji gnieźnieńskiej* [w:] *Milenium kontra Tysiąclecie*, red. K. Białecki, S. Jankowiak, J. Miłosz, Poznań 2006.
299. Stefaniak M., *Legalna ucieczka nielegalnej emigracji. Emigracja Żydów z Polski w II połowie 1946 r.*, „Problemy Ochrony Granic. Biuletyn”, Kętrzyn 2005, nr 32.
300. Z „Czarnej Księgi” komunizmu. NKWD, „Smiersz” i „Informacja” WP w Warszawie i okolicach 1944-1945, red. S. Stępień Warszawa 2006.
301. Sychowicz K., (rec. J. Gwardiak, *Architekci i budowniczowie ziemi łomżyńskiej. Słownik biograficzny*, Łomża 2003), „Studia Łomżyńskie”, t. XVI, red. M. Gnatowski, Łomża 2005.
302. Sychowicz K., (rec. *Narew w dziejach i współczesności Mazowsza i Podlasia*, red. A. Dobroński i W. Grębecka, Łomża 2004), „Studia Łomżyńskie”, t. XVI, red. M. Gnatowski, Łomża 2005.
303. Sychowicz K., *Białostoczczyzna* [w:] *Tysiąclecie kontra Milenium (1956-1966/1967)*, Warszawa 2006.
304. Sychowicz K., *Bp Czesław Falkowski wobec działań władz państwowych i administracji w latach 1949-1956* [w:] *Biskupi diecezji łomżyńskiej*, red. T. Kowalewski, J. Łupiński, Łomża 2005.
305. Sychowicz K., *Działania władz wobec Kościoła katolickiego w związku z uroczystościami milenijnymi w woj. białostockim w 1966 r.* [w:] *Kościół a państwo na pograniczu polsko-litewsko-białoruskim. Źródła i stan badań*, red. M. Kietliński, K. Sychowicz, W. Śleszyński, Białystok 2005.
306. Sychowicz K., *Ks. dr Henryk Gulbinowicz i duszpasterstwo akademickie w Białymstoku w latach 1956-1959* [w:] *Między Lwowem a Wrocławiem*, red. B. Rok, J. Maroń, Toruń 2006.
307. Sychowicz K., *Marian Jacewicz* [w:] *Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
308. Sychowicz K., *Polityka władz komunistycznych wobec duchowieństwa po zlikwidowanej diecezji pińskiej w latach 1945-1956* [w:] *Wyzwolenie czy okupacja? Stosunek społeczności zamieszkujących pogranicze polsko-litewsko-białoruskie do zmieniających się w XX wieku systemów państwowych*, red. M. Kietliński, W. Śleszyński, Białystok 2006.
309. Sychowicz K., *Postawy duchowieństwa i sytuacja kościoła katolickiego w pow. sokólskim w połowie lat 50-tych XX wieku* [w:] *Małe miasta. Religie*, red. M. Zemło, Lublin – Supraśl 2006.
310. Sychowicz K., *Stanisława Osiecka, bp Czesław Falkowski* [w:] *Słownik biograficzny białostocko-łomżyńsko-suwański*, Białystok 2006.
311. Sychowicz K., Szot A., *Białostockie millenium. Białystok na milenijnym szlaku. Obchody Tysiąclecia Chrztu Polski (1966 r.)*, Białystok 2006.

312. Sychowicz K., *Zambrów na przestrzeni wieków*, Zambrów 2006.
313. Sychowicz K., *Życie religijne w pow. grajewskim w latach 1959-1965*, „Zapis. Grajewskie Zeszyty Historyczne” 2006, z. 1 (17).
314. Syrnyk J., (rec. I. Hałagida, *Prowokacja „Zenona”. Geneza, przebieg i skutki operacji MBP o kryptonimie „C-1” przeciwko banderowskiej frakcji OUN i wywiadowi brytyjskiemu (1950 – 1954)*), „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989” 2006, nr 4.
315. Syrnyk J., *10 – lecie Eparchii Wrocławsko-Gdańskiej (1996-2006)*, „Litopys Wrocławsko-Hdanskoji Eparchiji”, Wrocław 2006.
316. Szarek J., *Opozycja przedsierpniowa a narodziny NSZZ „Solidarność” w Krakowie [w:] Między Sierpniem a Grudniem. „Solidarność” w Krakowie i Małopolsce w latach 1980-1981*, red. T. Gąsowski, współpraca B. Klich-Kluczevska, J. Mierzwa, Kraków 2006.
317. Szczęch R., *Aparat bezpieczeństwa wobec księży Kościoła rzymskokatolickiego diecezji przemyskiej w latach 1944-1954*, Przemysł 2006.
318. *Szkoła podstawowa w Świątnikach. 60 lat historii*, red. S. Ligarski, E. Żurawik, Świątniki-Sobótka 2006.
319. Sznajder A., *Wojtasik Marian [w:] Leksykon duchowieństwa represjonowanego w PRL w latach 1945-1989*, red. J. Myszor, t. 3, Warszawa 2006.
320. Szwagrzyk K., *Jaroszew. Ośrodek Pracy Więźniów – Więzienie (1950-1965)*, Wrocław 2006.
321. Szwagrzyk K., *Oficerowie sowieccy w strukturach wojskowego wymiaru sprawiedliwości w Polsce 1943-1955*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989” 2005, nr 3.
322. Śmietanka-Kruszelnicki R., *Podziemie niepodległościowe w powiecie kozienickim 1945-1950*, „Ziemia Kozienicka” 2006, nr 15.
323. Śmietanka-Kruszelnicki R., *Pogrom w Kielcach – podziemie w roli oskarżonego [w:] Wokół pogromu kieleckiego*, red. Ł. Kamiński, J. Żaryn, Warszawa 2006.
324. Śmietanka-Kruszelnicki R., *Protokół przesłuchania jako źródło historyczne [w:] Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006 [pierwodruk: „Pamięć i Sprawiedliwość” 2003, nr 1(3)].
325. Śmietanka-Kruszelnicki R., Wróbel E., *Przestępstwa żołnierzy Armii Czerwonej na Kielecczyźnie 1945-1946*, „Zeszyty Historyczne WiN-u” 2006, nr 25.
326. Terlecki R., *Rozstanie po latach. Agent „Las” i „Antoni” na Uniwersytecie Jagiellońskim*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989” 2006, nr 1(3).
327. Terlecki R., *Związkowa i opozycyjna działalność edukacyjna w latach 1980-1981 [w:] Między Sierpniem a Grudniem. „Solidarność” w Krakowie i Małopolsce w latach 1980-1981*, red. T. Gąsowski, współpraca B. Klich-Kluczevska i J. Mierzwa, Kraków 2006.
328. Trębacz W., *Gilotyna we Wrocławiu, Seniuta Aleksander, Michalczyk Kazimierz, Instytut Pamięci Narodowej (hasła) [w:] Encyklopedia Wrocławia*, wyd. 3, Wrocław 2006.
329. Trębacz W., *Oświata na Dolnym Śląsku po zakończeniu II wojny światowej [w:] Dolny Śląsk 1945 – Dolny Śląsk 2006*, red. B. Cybulski, Wrocław 2006.
330. Trębacz W., *Stanisław Skrzyszewski [w:] Encyklopedia „Białych Plam”, t. XX. Suplement: Mediawalizm – Żychoń Jan Henryk*, Radom 2006.
331. *Twarze wrocławskiej bezpieki. Obsada stanowisk kierowniczych Urzędu Bezpieczeństwa i Służby Bezpieczeństwa we Wrocławiu 1945-1990*, red. T. Balbus, K. Szwagrzyk, P. Piotrowski, Wrocław 2006.
332. Urynowicz M., *Abrahama Gepnera listy z getta warszawskiego*, „Dzieje Najnowsze” 2006, nr 1.
333. Urynowicz M., *Les relations entre le Conseil juif de Varsovie et la municipalite sous l'occupation allemande, 1939-1942*, „Mémor de la Shoa” 2006, nr 185.
334. Urynowicz M., *ŻEGOTA [w:] Encyklopedia „Białych Plam”, t. 20*, Radom 2006.
335. Waligóra G., *40 lat w opozycji. Biografia polityczna Adama Pleśnara*, „Sowiniec. Materiały Historyczne” 2006, nr 27.
336. Waligóra G., *Ruch Obrony Praw Człowieka i Obywatela 1977-1981*, Warszawa 2006.

337. Waligóra G., *Wrocławskie środowisko Ruchu Obrony Praw Człowieka i Obywatela*, „Rocznik Wrocławski” 2006, nr 10.
338. Warakomski R., *Wileńskie dramaty. W czasie wojny i w PRL*, oprac., wstęp P. Niwiński, Kraków 2006.
339. Warot P.P., *Olsztyński Październik 1956 roku w dokumentach Służby Bezpieczeństwa i relacjach świadków ówczesnych wydarzeń*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 2006, nr 3.
340. Wasilewski W., (rec. *Polskije wojennoplennyje w RSFRR, BSRR, USSR w 1919 – 1922 gg. ; dokumenty i materiały*, Moskwa 2005, red. I. Kostiuszko), „Przegląd Historyczny”, t. XCVII, 2006.
341. Wasilewski W., *Najcięższa próba – piłsudczycy przeciwko totalitaryzmowi.. (rec. Wierni Polsce. Konspiracja piłsudczykowska 1939–1947)* „Glaukopis” 2006, nr 5 – 6.
342. Wenklar M., *Szefowie Powiatowego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego/Powiatowego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Publicznego w Tarnowie w latach 1945-1956*, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989” 2006, nr 2(4).
343. *Wielkopolska Solidarność w materiałach aparatu represji 1980-1989*, red. W. Handke, Poznań 2006.
344. *Władza i opozycja w stanie wojennym na Białostocczyźnie*, wybór, wstęp i opracowanie T. Danilecki, M. Kietliński, Białystok 2006.
345. Wnuk R., *Polityczne i ideowe oblicze podziemia antykomunistycznego w Polsce [w:] Aparat represji i opór społeczeństwa wobec systemu komunistycznego w Polsce i na Litwie w latach 1944-1956*, Warszawa 2005.
346. *Wokół pogromu kieleckiego*, red. Ł. Kamiński, J. Żaryn, Warszawa 2006.
347. Wróbel J., *Polish Resistance against the Communist Regime after World War II [w:] National Resistance to Communist Regimes in Eastern Europe after World War II (Nacionala Pretosanas Komunistiskajiem Rezimiam Austrumeiropa pec Otra Pasaules Kara) Materials of an International Conference 7-8 June 2005*, red. R. Viksne, Symposium of the Commission of the Historians of Latvia, vol. 17, Riga 2006.
348. Wróbel J., *W poszukiwaniu prawdy. Dzieje Żydów Łodzi w latach 1939-1945*, „Kronika Miasta Łodzi”, 2006, nr 3.
349. *Wspomnienia Adama Górki, „kujbyszewiaka” (1944–1953)*, wstęp, oprac. S. Poleszak, „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989” 2006, nr 2 (4).
350. Zając E., *Działania Służby Bezpieczeństwa skierowane przeciwko małopolskiej „Solidarności” 1980-1981. Rekonesans badawczy [w:] Między Sierpniem a Grudniem. „Solidarność” w Krakowie i Małopolsce w latach 1980-1981*, red. T. Gąsowski, współpraca B. Klich-Kluczevska, J. Mierzwa, Kraków 2006.
351. Zając E., *Ślad pozostaje w aktach. Wybrane zagadnienia dotyczące funkcjonowania ewidencji operacyjnej w latach 1962-1989 [w:] Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006.
352. Zając E., *Teczka na księdza (TEOK, TEOB, TEOP)*, „Arcana” 2006, nr 70-71.
353. Zajączkowski M., *Spór o Wierzchowiny. Działalność oddziałów Akcji Specjalnej (Pogotowia Akcji Specjalnej) NSZ w powiatach Chełm, Hrubieszów, Krasnystaw i Lubartów na tle konfliktu polsko – ukraińskiego (sierpień 1944 – czerwiec 1945 r.)* „Pamięć i Sprawiedliwość” 2006 nr 1(9).
354. Zawistowski A., *Aleksander Müller – rektor SGPiS i SGH w latach 1990-1993 [w:] Poczecy rektorów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie*, red. Janusz Kaliński, Warszawa 2006.
355. Zawistowski A., *Czesław Nowiński – rektor SGPiS w latach 1949-1952 [w:] Poczecy rektorów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie*, red. Janusz Kaliński, Warszawa 2006.
356. Zawistowski A., *Kazimierz Romaniuk – rektor SGPiS w latach 1959-1965 [w:] Poczecy rektorów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie*, red. J. Kaliński, Warszawa 2006.
357. Zawistowski A., *Stanisław Nowacki – rektor SGPiS w latach 1978-1983 [w:] Poczecy rektorów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie*, red. J. Kaliński, Warszawa 2006.

358. Zawistowski A., *Trudne lata 80. Szkoła Główna Planowania i Statystyki 1980-1990* [w:] *Historia Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie 1906-2006*, red. Wojciech Morawski, Warszawa 2006.
359. Zawistowski A., *Wiesław Sadowski – rektor SGPiS w latach 1965-1978* [w:] *Poczet rektorów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie*, red. Janusz Kaliński, Warszawa 2006.
360. Zawistowski A., *Zygmunt Bosiakowski – rektor SGPiS w latach 1983-1990* [w:] *Poczet rektorów Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie*, red. Janusz Kaliński, Warszawa 2006.
361. Zblewski Z., *Krakowska organizacja PZPR wobec „Solidarności” (sierpień 1980 – grudzień 1981)* [w:] *Między Sierpniem a Grudniem. „Solidarność” w Krakowie i Małopolsce w latach 1980-1981*, red. T. Gąsowski, współpraca B. Klich-Kluczevska, J. Mierzwa, Kraków 2006.
362. Zblewski Z., *Materiały operacyjne służb specjalnych PRL jako źródło historyczne. Uwagi metodologiczne* [w:] *Wokół teczek bezpieki – zagadnienia metodologiczno-źródłoznawcze*, red. F. Musiał, Kraków 2006 [pierwodruk: „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944–1989” 2004, nr 1(1)] (współautor: A. Dudek).
363. Zblewski Z., *Protokół z konferencji członków kierownictwa Okręgu Krakowskiego WiN. Tarnów, 27-30 sierpnia 1946 roku, „Zeszyty Historyczne WiN-u”* 2006, nr 25.
364. Zwiernik P., *NSZZ „Solidarność” Region Wielkopolska – wybrane aspekty działalności i problemy badawcze* [w:] *Wielkopolska „Solidarność” w materiałach aparatu represji 1980 – 1989*, red. W. Handke, Poznań 2006.
365. Zwiernik P., *Represje wobec uczestników wydarzeń marcowych 1968 r. Wielkopolsce* [w:] *Marzec 1968 Wielkopolsce*, Poznań 2006.
366. Zwolski M., *„Obława augustowska”* [w:] *Encyklopedia „Białych Plam”*, Suplement, t. XX, Radom 2006.
367. Zwolski M., *„Pawilony śledcze” oraz areszty podległe Wydziałom Śledczym WUBP w świetle inspekcji z 1952 r., „Aparat Represji w Polsce Ludowej 1944-1989”* 2006, nr 2.
368. Żaryn J., *Elity obozu narodowego wobec zagłady Żydów* [w:] *Polacy i Żydzi pod okupacją niemiecką 1939 – 1945. Studia i materiały*, red. A. Żbikowski, Warszawa 2006.
369. Żaryn J., *Hierarchia Kościoła katolickiego wobec relacji polsko-żydowskich w latach 1945– 1947* [w:] *Wokół pogromu kieleckiego*, red. Ł. Kamiński, J. Żaryn, Warszawa 2006.
370. Żaryn J., *My z Ciechanowa* [w:] *Niepokorny Ciechanów*, oprac. J. Wróblewski, A. Gołębiewski, Ciechanów 2006.
371. Żelazko J., *Teodor Duda od łamania prawa*, „Kronika Miasta Łodzi” 2006, nr 3.

OPRACOWANIA POPULARNONAUKOWE I PUBLICYSTYKA

1. Banaś K., „*Emisariusz*” – Kazimierz Świtoń, „*Niezależna Gazeta Polska*” 2006, nr 9, „Dodatek specjalny IPN”.
2. Banaś K., *Górny Śląsk [w:] Milenium czy Tysiąclecie*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006.
3. Banaś K., *U Matki Bożej Piekarskiej*, „*Niezależna Gazeta Polska*” 2006, nr 3, „Dodatek specjalny IPN”.
4. Bereza T., *Obozy jenieckie NKWD na ziemiach polskich w latach 1939–1941 [w:] Wielka encyklopedia PWN*, t. 31: Suplement, Warszawa 2006.
5. Bereza T., *Strajki ustrzycko – rzeszowskie. Grudzień 1980 – luty 1981* (informator do wystawy), Rzeszów 2006. .
6. Bębniak G., *Fall Eduard Wojaczek*, „*Odra*” 2006, nr 6.
7. Białecki K., *Obrońcy polskości*, „*Miejsca święte*” 2006, nr 7.
8. Białecki K., *Represje wobec zbuntowanego miasta*, „*Niezależna Gazeta Polska*” 2006, nr 6.
9. Białecki K., Skupień A., *Szpital Raszei*, „*Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej*” 2006, nr 6.
10. Białowarczuk W., *Jesteś na mojej drodze...*(oprac. E. Rogalewska), „*Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej*” 2006, nr 1-2.
11. Bogaczewicz S.A., *Kościół wrocławski w stanie wojennym*, „*Nowe Życie. Dolnośląskie Pismo Katolickie*” 2006, nr 12.
12. Bogaczewicz S.A., Stróżyna K., *Dolny Śląsk i Opolszczyzna [w:] Milenium czy Tysiąclecie*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006.
13. Bogaczewicz S. A., Stróżyna K., *Na Ziemi Śląskiej. 1966 Milenium*, „*Niezależna Gazeta Polska*” 2006, nr 3, „Dodatek specjalny IPN”.
14. *Budapeszt '56* (katalog wystawy), wstęp J. Szarek, Kraków 2006.
15. Celt M., *Z Retingerem do Warszawy i z powrotem. Raport z Podziemia 1944*, W. Frazik, red., oprac., wstęp Warszawa 2006.
16. Chincinski T., *Bydgoski Marzec*, „*Kalendarz Bydgoski*”, R. XL, 2007.
17. Chincinski T., *Bydgoskie [w:] Milenium czy Tysiąclecie*, pod red. Bartłomieja Noszczaka, Warszawa 2006.
18. Chincinski T., *Byli dobrze zorganizowani, a my stawialiśmy bierny opór . O pierwszych dniach stanu wojennego w Bydgoszczy z historykiem IPN Tomaszem Chincińskim rozmawia Jacek Kowalski*, „*Gazeta Wyborcza*”, 13 XII 2006.
19. Chincinski T., *Matka Boża na Kujawach*, „*Niezależna Gazeta Polska*” 2006, nr 3(3), 5 V 2006, „Dodatek specjalny IPN 1966 Milenium”.
20. Chincinski T., *Niedziela 3 września 1939 (II)*, „*Kalendarz Bydgoski*”, R. XL: 2007.
21. Chincinski T., *Piąta kolumna. Niemiecka dywersja przeciw Polsce*, „*Pomocnik Historyczny*” nr 4(4), sierpień 2006, *Bezpłatny dodatek tygodnika „Polityka”* nr 34 (2568), 26 VIII 2006.
22. Chincinski T., *Tak, Niemcy do nas strzelali. Rozmowa z dr. Tomaszem Chincińskim historykiem Instytutu Pamięci Narodowej [rozmawia Hanka Sowińska]*, „*Gazeta Pomorska*”, 1 IX 2006.
23. Chmielowiec P., Krzysztofiński M., *Milenium Chrztu Polski w Diecezji Przemyskiej i Administracji Apostolskiej w Lubaczowie* (informator wystawy), Rzeszów 2006.
24. Chmielowiec P., Krzysztofiński M., *Rzeszowszczyzna [w:] Milenium czy Tysiąclecie*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006.
25. Chmielowiec P., Krzysztofiński M., *U Jackowej Pani*, „*Niezależna Gazeta Polska*” 2006, nr 3.
26. Choma-Jusińska M., *Chłop potęgą jest...* „*Niezależna Gazeta Polska*” 2006, nr 9.
27. Czapski G., „*WIN-ni*”, „*In gremio*” 2006, nr 9 (29).
28. *Czem duszpasterz ma być dla parafii – kazanie o. Jacka Alojzego Hoszyckiego*, oprac. S. Ligarski, „*Hajduczanin*” 2006, nr 9.

29. Dziuba A., *Pamięć o ofiarach* [w:] *Idą pancry na Wujek*, red. A. Borowski, Warszawa 2006.
30. Dziuba A., *Karnawał wolności* [w:] *Idą pancry na Wujek*, red. A. Borowski, Warszawa 2006.
31. Dziuba A., *Proces przywódców strajku*, „Dziennik Zachodni”, Dodatek specjalny 16-17 XII 2006, nr 293.
32. Dziuba A., *Przygotowania do grudniowej konfrontacji* [w:] *Idą pancry na Wujek*, red. A. Borowski, Warszawa 2006.
33. Dziuba A., *Spotkania pod krzyżem. Rocznice pod okiem bezpieki*, „Dziennik Zachodni”, Dodatek specjalny 16-17 XII 2006, nr 293.
34. Dziuba A., *Spotkania pod krzyżem. Siedem lamp*, „Dziennik Zachodni”, Dodatek specjalny 16-17 XII 2006, nr 293.
35. Dziuba A., *Spotkania pod krzyżem. Tablice od stoczniovców*, „Dziennik Zachodni”, Dodatek specjalny 16-17 XII 2006, nr 293.
36. Dziurok A., *Stan wojenny w województwie katowickim – strajki i ich pacyfikacje* [w:] *Idą pancry na Wujek*, red. A. Borowski, Warszawa 2006.
37. Dziurok A., *Znaleźć „Leszka”*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 11-12.
38. Dziurok A., *Znowu będą mówić „Grudzień”*, „Dziennik Zachodni”, Dodatek specjalny 16-17 XII 2006, nr 293.
39. Eisler J., *Posłowie* [w:] *Wspomnienia niekontrolowane. Z historii PRL – Dziennikarze, część II*, zebrał i oprac. J. Waglewski, Gdańsk 2006.
40. Eisler J., *Przedmowa* [w:] J. Muszyńska, A. Osiak, D. Wojtera, *Obraz codzienności w prasie stanu wojennego: Gdańsk, Kraków, Warszawa*, Warszawa 2006.
41. Eisler J., *Przedmowa* [w:] P. Sasanka, S. Stępień, *Czerwiec 1976 Radom, Ursus, Płock*, Warszawa 2006.
42. Eisler J., *Vliv Prazkého jara na polský Brezen* [w:] *Polsko a ceskoslovensko v roce 1968*, red. P. Blazek, Ł. Kamiński, R. Vévoda, Praha 2006.
43. Eisler J., *Wokół różnic i podobieństw Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i III Rzeczypospolitej* [w:] *Od Polski Ludowej do III RP w Unii Europejskiej. Pomorze Zachodnie 1945–2005*. Materiały z sesji naukowej 29 kwietnia 2005 r., red. K. Kozłowski, A. Wątor, E. Włodarczyk, Szczecin 2006.
44. Filip M., Wróbel J., *Pod presją sowieckich czołgów. Łódź w październiku 1956 r.*, „Niezależna Gazeta Polska” 2006, nr 8.
45. Frazik W., Musiał F., Szpytma M., *Twarze krakowskiej bezpieki*, „Gazeta Polska”, 1 III 2006.
46. Frazik W., Musiał F., *Twarze aparatu represji w PRL* (wywiad udzielony D. Stec-Fus), „Dziennik Polski”, 1 III 2006.
47. Frazik W., Musiał F., *Wybiórcza pamięć i przedziwna troska*, „Tygodnik Powszechny”, 25 VI 2006.
48. Frazik W., Musiał F., *Zabić Lwa* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006 [pierwodruk: „Dziennik Polski”, 11 III 2005].
49. Frazik W., *Polski pan od historii*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 10.
50. Frazik W., *Struktura SB w Krakowie* (wywiad udzielony J. Markowi), „Serwis Informacyjny Solidarność Małopolska” 2006, nr 8.
51. Frazik W., Terlecki R., *Co dalej z IPN-em? O pracy IPN w Krakowie z prof. Ryszardem Terleckim i Wojciechem Frazikiem rozmawia Krzysztof Wojakowski*, „Dziennik Polski i Dziennik Żołnierza” (Londyn), 17 XI 2006.
52. Gieszczyńska R., *Martwa i spalona ziemia. Warmia po 1945 r.*, „Miejsca Święte” 2006, nr 4.
53. Głębocki H., *Ketman i jego operacyjne bhp*, „Dziennik Polski”, 3 II 2006.
54. Głębocki H., *Rezerwa kadrowa* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.

55. Głębocki H., Terlecki R., Zając E., *Pamiętać czy wybaczać* [publikacja z debaty], „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 3-4.
56. Głębocki H., *W sprawie subiektywizmu ocen*, „Arcana” 2006, nr 72.
57. Głębocki H., *Wściekłość i wstyd. W odpowiedzi prof. Andrzejowi Romanowskiemu*, „Polityka”, 20 V 2006.
58. Głębocki H., *Wydobyć prawdę z archiwów*, „Tygodnik Solidarność”, 15 IX 2006 nr 37.
59. Grabowski W., *Polskie Państwo Podziemne po upadku Powstania Warszawskiego*, „Podkowieński Magazyn Kulturalny” 2006, nr 4 (52).
60. Grabowski W., *UB na tropach konspiratorów z Ostrowca Świętokrzyskiego i Pionek*, „Zeszyty Kombatanckie” 2006, nr 42.
61. Grabowski W., *Z Kielecczyny do Prus Wschodnich*, „Zeszyty Kombatanckie” 2006, nr 43.
62. Hałagida I., „Światowid” kontra „Swarożyc” – obchody milenijne w Gdańsku, „Dziennik Bałtycki”, 2 VI 2006 r. (dodatek „Rejsy”).
63. Hałagida I., *Pomorze Gdańskie [w:] Milenium czy Tysiąclecie*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006.
64. Handke W., *Czerwiec '56. Bezpieka przygotowywała się do procesów za pomocą podsłuchów i agentury. UB kontra adwokaci*, „Głos Wielkopolski”, 18 X 2006.
65. Handke W., *Im strzelać nie kazano. Broń użyta podczas Czerwca '56*, „Głos Wielkopolski”, 24 IV 2006.
66. Handke W., *IPN – Instytucja nienormalna? List polemiczny z Leszna (nieco skrócony)*, „Bunt Młodych Duchem” IX-X 2006, nr 5(33).
67. Handke W., Kołodziejki J., *W ubeckim obiektywie...*, „Niezależna Gazeta Polska” 2006, nr 4(4), „Dodatek specjalny IPN”.
68. Handke W., *Pamięć Poznania, '56*, „Forum Kobylińskie. Pismo społeczno-kulturalne”, 2006, nr 1(39).
69. Handke W., *Trzeba uczcić poległych. Obchody rocznicy buntu poznaniaków w dokumentach bezpieki*, „Głos Wielkopolski”, 19 VI 2006.
70. Handke W., *Znak terroru i strachu. Rozbicie przez manifestantów więzienia przy ul. Młyńskiej*, „Głos Wielkopolski”, 22 V 2006.
71. *Idą pancry na Wujek*, red. A. Borowski, Warszawa 2006.
72. Jakimek-Zapart E., *„Odbiorą mi tylko życie...” Grypsy z celi śmierci Prezesa WiN-u Łukasza Cieplińskiego*, „Tydzień Polski”, Londyn, 5 XI 2006.
73. Jakimek-Zapart E., *„Pogoń” wierne wojsko Rzeczypospolitej*, „Tydzień Polski”, Londyn, 15 VIII 2006.
74. Jakimek-Zapart E., *55 lat w służbie Polsce*, „Tydzień Polski”, Londyn, 28 V 2006.
75. Jakimek-Zapart E., *Jedno życie, dwa wyroki*, „Dziennik Polski”, 29 IX 2006.
76. Jakimek-Zapart E., *Kustosz Pamięci Narodowej*, „Tydzień Polski”, Londyn, 4 VI 2006.
77. Jakimek-Zapart E., *Poszukując wzorów patriotyzmu. 55 lat służby pułkownika Wałęgi*, „Nasz Dziennik”, 15 VIII 2006.
78. Jakimek-Zapart E., *Przywróćmy im pamięć i godność. W poszukiwaniu tajnych miejsc pochówków*, „Nasz Dziennik”, 30 IX-1 X 2006.
79. Jakimek-Zapart E., *Skazani na niepamięć odzyskują imię*, „Tydzień Polski”, Londyn, 29 X 2006.
80. Jakimek-Zapart E., *Śp. ppor. Edward Cieśla ps. „Zabawa” – wspomnienie*, „Gazeta Wyborcza”, 5 X 2006.
81. Jankowiak S., *Między Czerwcami – rozmowa redakcyjna „Biuletynu Instytutu Pamięci Narodowej”*, 2006, nr 6.
82. Jankowiak S., *Wielkopolska [w:] Milenium czy Tysiąclecie*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006.
83. *„Jesteście naszą wielką szansą”. Młodzież na rozstajach komunizmu 1944-1989*, red. T. Łabuszewski, M. Koszyńska, Warszawa 2006 [album].

84. Kalisz P., *Biogramy kierownictwa pionu SB KWMO/WUSW w Suwałkach za lata 1975–1990* [w:] *Represje stanu wojennego. Województwo białostockie 1981–1983/1989*, red. E. Rogalewska, Białystok 2006;
85. Kalisz P., *Zestawienia obsad stanowisk kierowniczych pionu SB KWMO/WUSW w Suwałkach za lata 1975–1990* [w:] *Represje stanu wojennego. Województwo białostockie 1981–1983/1989*, red. E. Rogalewska, Białystok 2006.
86. Kała M. (współpraca L. Budrewicz), *Flaga Węgier na wrocławskim ratuszu*, „Gazeta Wyborcza”, 4 XI 2006.
87. Kamiński Ł., *Ján Langoš (1946-2006)*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 7.
88. Kamiński Ł., *Jaruzelski żąda wsparcia, Kreml się uchyla*, „Rzeczpospolita”, 12 XIII 2006.
89. Kamiński Ł., *Major Zeman, syn kapitana Klossa*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 7.
90. Kamiński Ł., *Morderca i bohater – dwie daty, dwa symbole*, „Rzeczpospolita”, 15 IX 2006.
91. Kardela P., *Kadry SB*, „Gazeta Wyborcza”, 11 XII 2006.
92. Knap P., *Graf Zeppelin Anno Domini 1947*, „sedina. pl magazyn” 2006, nr 1.
93. Kopka B., *Księga hańby*, „Ozon”, 2 II 2006.
94. Kopka B., Majchrzak G., *Polowanie na Miłosza*, „Wprost”, 10 IX 2006.
95. Korkuć M., *„Burza” ostatniej szansy* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
96. Korkuć M., *„Mściciel”* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał i J. Szarek, Kraków 2006.
97. Korkuć M., *Agenci czerwonej gwiazdy* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
98. Korkuć M., *Bandyty z gwiazdą* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
99. Korkuć M., *Barbarzyńcy w archiwum*, „Wprost”, 11 VI 2006, nr 23.
100. Korkuć M., *Bohaterscy zdrajcy*, „Wprost”, 2 VII 2006, nr 26.
101. Korkuć M., *Bohaterski zdrajca*, „Wprost”, 9 IV 2006, nr 14.
102. Korkuć M., *Dzień zniewolenia*, „Wprost”, 14 V 2006, nr 19.
103. Korkuć M., *Esbekokracja*, „Wprost”, 13 VIII 2006, nr 32.
104. Korkuć M., *Misja niemożliwa* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
105. Korkuć M., *Na pierwszej stronie* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
106. Korkuć M., *Na straży Pamięci*, „Przewodnik Katolicki”, 28 V 2006, nr 22.
107. Korkuć M., *Naziści z księżycą*, „Wprost”, 23 IV 2006, nr 16.
108. Korkuć M., *Nie ma wspólnych bohaterów* [wywiad udzielony W. Harpuli], „Gazeta Krakowska”, 26 IX 2006.
109. Korkuć M., *Niewinni zbrodniarze*, „Wprost”, 3 IX 2006, nr 35.
110. Korkuć M., *Partyzant nie nadstawia policzka* (wywiad udzielony W. Bonowiczowi i M. Kuźmińskiemu), „Tygodnik Powszechny”, 3 IX 2006, nr 36.
111. Korkuć M., *Pepeerowcy pili na smutno* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
112. Korkuć M., *Pod wschodnim butem* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
113. Korkuć M., *Podwójna misja grupy desantowej* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
114. Korkuć M., *Polskie prawo do chwały*, „Przewodnik Katolicki”, 13 VIII 2006, nr 33.
115. Korkuć M., *Republika esbeków*, „Wprost”, 22 X 2006 nr 42.
116. Korkuć M., *Tajna kłeska szefa UB* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.

117. Korkuć M., *Tajne ofiary – tajni oprawcy*, „Życie Warszawy”, 25 VIII 2006.
118. Korkuć M., *Towarzysz antysemita*, „Wprost”, 23 VII 2006, nr 29,.
119. Korkuć M., *W betonowej trumnie* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
120. Korkuć M., *W oczekiwaniu na wyzwolenie* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
121. Korkuć M., *Wojsko przeciw UB* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
122. Korkuć M., *Wojskowa Służba Wyznawców*, „Wprost”, 19 XI 2006, nr 46.
123. Korkuć M., *Zamordowana szansa na niepodległość*, „Dziennik Zachodni” [dodatek specjalny], 16-17 XII 2006.
124. Korkuć M., *Żołnierze „Salwy”* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
125. Korkuć M., *Życiorys pod specjalną ochroną* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
126. Kosiński P., *Zagłada polskich elit. Akcja AB – Katyń*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 7.
127. Krajewski K., *Konspiracyjne organizacje młodzieżowe w latach 1944-1956 na terenie województwa mazowieckiego* [w:] *„Jesteście naszą wielką szansą” – młodzież na rozstajach komunizmu 1944-1989*, red. M. Koszyńska, T. Łabuszewski, Warszawa 2006.
128. Krajewski K., Łabuszewski T., *Białostockie – między różnymi sposobami widzenia historii*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 1-2.
129. Krajewski K., Łabuszewski T., *Danuta Siedzikówna – sanitariuszka „Inka” z 5 Brygady Wileńskiej AK. W sześćdziesiątą rocznicę śmierci z rąk komunistów*, Narewka 2006 (broшуra).
130. Krajewski K., Łabuszewski T., Józef Małczuk „Brzask”, komendant Obwodu „Jezioro” – ostatni dowódca sokołowskiej konspiracji, Jabłonna Lacka 2006 (broшуra).
131. Krajewski K., Łabuszewski T., *W odpowiedzi damom – czyli nie tylko o tragedii w Sokołach*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 6.
132. Krajewski K., Łabuszewski T., *Władysław Łukasiuk „Młot” – podlaski komendant 6 Brygady Wileńskiej AK*, Czaje-Wólka 2006 (broшуra).
133. Krajewski K., Łabuszewski T., *Z walk oddziałów 6 Brygady Wileńskiej Armii Krajowej na Podlasiu. Patrol st. sierż. Adama Ratyńca – ostatni partyzanci nadbużańskich lasów*, Mielnik 2006 (broшуra).
134. Krasucki E., *Był big-beat, czyli o Następcach Tronów*, „In Gremio” 2006, nr 3.
135. Krasucki E., *Historia zapisana w listach – korespondencja do „Jedności” z 1981 r.*, „Jedność” 2006, nr 1.
136. Krasucki E., Machałek M., *Koniec milenijnych peregrynacji – Pomorze Zachodnie*, „Niezależna Gazeta Polska” 2006, nr 3.
137. Krasucki E., Machałek M., *Obchody Milenium i Tysiąclecia na Pomorzu Zachodnim* [w:] *Milenium czy Tysiąclecie?*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006.
138. Krasucki E., *Piekło namiętnego czytelnika gazet codziennych albo o „Wiadomościach Szczecińskich” nieco inaczej*, „Jedność” 2006, nr 9.
139. Krasucki E., *Przepis na nowego bohatera albo o tym, dlaczego z Karola Świerczewskiego nie udało się zrobić gwiazdy kina socrealistycznego*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 7.
140. Kurpierz T., *Cel: złamać opór. Akcje specjalne stanu wojennego*, „Dziennik Zachodni”, 15 XII 2006, nr 292.
141. Kurzynoga O., *Ksiądz Kardynał Stefan Wyszyński – Prymas Tysiąclecia. Seminarium Tarnobrzeg 15 listopada 2005 roku* [w:] „Kronika Diecezji Sandomierskiej”, 2006, nr 1 – 2.
142. Lasota M., *Cnota i prawda*, „Wprost”, 19 II 2006, nr 7.
143. Lasota M., *Donos na Wojtyłę*, Kraków 2006.

144. Lasota M., *Habemus clavam* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
145. Lasota M., *Małopolska* [w:] *Milenium czy Tysiąclecie*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006.
146. Lasota M., *Nieznani sprawcy w akcji. Konspiracyjne działania SB przeciwko Kościołowi* [w:] *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „Zeszyt Czerwony” [nr 1], Kraków 2003].
147. Lasota M., *Teczka na Wojtyłę* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
148. Lasota M., *Ulice nie dla wiernych. Procesje pod nadzorem* [w:] *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „Zeszyt Czerwony” [nr 1], Kraków 2003].
149. Libionka D., *Damy i Huzary*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 6.
150. Libionka D., *Lubelszczyzna* [w:] *Milenium czy Tysiąclecie*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006.
151. Ligarski S., „Bohater” z Dzierżoniowa, „Tygodnik Dzierżoniowski” 19 IX 2006.
152. Ligarski S., Agentura PUBP w Dzierżoniowie w latach 1945-1956, „Tygodnik Dzierżoniowski” 2006, nr 23.
153. Ligarski S., *Burdy o śledzie*, „Tygodnik Dzierżoniowski” 2006, nr 477.
154. Ligarski S., *Dlaczego Dzierżoniów?*, „Tygodnik Dzierżoniowski” 2006, nr 21.
155. Ligarski S., *Dzierżoniowskie śmierci (I)*, „Tygodnik Dzierżoniowski” 2006, nr 467.
156. Ligarski S., *Gigantyczne kino* [w:] *Hala Stulecia – Hala Ludowa. Dwie historie*, Wrocław 2006.
157. Ligarski S., *Kadra kierownicza PUBP/PU ds. BP w Dzierżoniowie w latach 1945-1956*, „Tygodnik Dzierżoniowski” 2006, nr 459.
158. Ligarski S., *Między rozrywką i polityką. Kino w pierwszych latach powojennych*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 7.
159. Ligarski S., *Niezapomniany rok 1956*, „Tygodnik Dzierżoniowski” 2006, nr 28.
160. Ligarski S., *Ofiara czy zdrajca?, cz. I.*, „Tygodnik Dzierżoniowski” 2006, nr 20.
161. Ligarski S., *Ofiara czy zdrajca?, cz. II.*, „Tygodnik Dzierżoniowski” 2006, nr 21.
162. Ligarski S., *Pierwsza Srebrnogórska Konferencja Historyczna (Srebrna Góra, 5-6 XI 2005)*, „Sobótka” 2006, nr 3.
163. Ligarski S., *Plakat na służbie WRON*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 12.
164. Ligarski S., *Propaganda władzy w okresie stanu wojennego*, „Niezależna Gazeta Polska”, 1 XII 2006.
165. Ligarski S., *Referendum 1946*, „Tygodnik Dzierżoniowski” 2006, nr 25.
166. Ligarski S., *Swoi i obcy*, „Mówią wieki” 2006, nr 3.
167. Ligarski S., *Tadeusz Biały – pierwszy dzierżoniowski czekista*, „Tygodnik Dzierżoniowski” 2006, nr 29.
168. Ligarski S., *Tajemnicza katastrofa*, „Sudety” 2006, nr 7.
169. Ligarski S., *Zadymy w stanie wojennym*, „Tygodnik Dzierżoniowski” 2006, nr 476.
170. Lizut M., Zawistowski A., *Dekady*, tom 4: 1975-1984, Warszawa 2006.
171. Łapiński P., *Czasami człowiek się zapomni. Z legend utrwalaczy władzy*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 3-4.
172. Łapiński P., *Dowieriaj, no prowieriaj*, „Strzał. Magazyn o broni” 2006, nr 9.
173. Łapiński P., *Dramat nad Wasilkowem*, „Kurier Poranny. Magazyn”, 1 XII 2006.
174. Łapiński P., *Obsada personalna stanowisk kierowniczych SB KWMO w Białymstoku w okresie stanu wojennego (13 XII 1981–22 VII 1983)* [w:] *Represje stanu wojennego. Województwo białostockie 1981–1983/1989*, red. E. Rogalewska, Białystok 2006.

175. Łapiński P., *Obsada personalna stanowisk kierowniczych SB KWMO w Łomży w okresie stanu wojennego (13 XII 1981–22 VII 1983)* [w:] *Represje stanu wojennego. Województwo białostockie 1981–1983/1989*, red. E. Rogalewska, Białystok 2006.
176. Łapiński P., *Proces 24*, „Kurier Poranny. Magazyn”, 15 IX 2006.
177. Łapiński P., *UB daje i zabiera*, „Strzał. Magazyn o broni” 2006, nr 6.
178. Łapiński P., *Wspomnienie o Józefie Pojawisie*, „Kurier Poranny. Magazyn”, 21 VII 2006.
179. Łapiński P., *Zdjęcie kapitana Huzara*, „Strzał. Magazyn o broni” 2006, nr 7.
180. Łapiński P., Zwolski M., *Straceni* [w:] „*W imieniu Rzeczypospolitej...*”. *Skazani na karę śmierci w woj. białostockim w latach 1944–1956. Katalog wystawy, Białystok 2006.*
181. Łapiński P., Zwolski M., *Ułaskawieni* [w:] „*W imieniu Rzeczypospolitej...*”. *Skazani na karę śmierci w woj. białostockim w latach 1944–1956. Katalog wystawy, Białystok 2006.*
182. Łapiński P., Zwolski M., *Wyroki śmierci w woj. białostockim (1944–1956) – mechanizm zbrodni* [w:] „*W imieniu Rzeczypospolitej...*”. *Skazani na karę śmierci w woj. białostockim w latach 1944–1956. Katalog wystawy, Białystok 2006.*
183. Łuczak A., „*Jodłą*” w opozycję. *Akcja internowania wielkopolskich działaczy „Solidarności”*, „Głos Wielkopolski”, 14 XI 2006.
184. Łuczak A., Dubert R. E., *Walka o pamięć Czerwca*, Poznań 2001.
185. Łuczak A., *Kryptonim „Foto”. Stan wojenny. Kulisy niezależnej fotografii w Poznaniu*, „Głos Wielkopolski”, 5 XII 2006.
186. Łuczak A., *Świadectwa oporu. Stan wojenny. Kulisy niezależnej fotografii w Poznaniu*, „Głos Wielkopolski”, 4 XII 2006.
187. Łukasiewicz S., *Wspomnienia o Marianie Kamiliu Dziewanowskim „Rocznik Instytutu Europy Środkowo-Wschodniej”* 2005, r. 3.
188. Majchrzak G., „*Zygmunt Solorz – agent z przypadku*”, „Rzeczpospolita”, 2006, nr 271.
189. Majchrzak G., *Agenci na „Fali”*, „Gazeta Polska” 2006, nr 6.
190. Majchrzak G., *Operacja „Bem”*, „Gazeta Polska” 2006, nr 43.
191. Majchrzak G., *Operacja „Herb”*, „Gazeta Polska” 2006, nr 35.
192. Majchrzak G., *Podporucznik Grzelak*, „Gazeta Polska” 2006, nr 8.
193. Majchrzak G., *Podśluchy w sprawach operacyjnych SB*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 5.
194. Majchrzak G., *Podwójny blef Jaruzelskiego*, „Rzeczpospolita” 2006, nr 288.
195. Majchrzak G., *Towarzysz Urban proponuje*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 11–12.
196. Majchrzak G., *Twarze Jerzego Urbana*, „Gazeta Polska” 2006, nr 49.
197. Majchrzak G., *Urban o odmładzaniu PZPR*, „Gazeta Polska” 2006, nr 19.
198. Majchrzak G., *Zjazd pod ochroną*, „Polityka” 2006, nr 38.
199. Marszałec J., „*Barry*” oddział [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
200. Marszałec J., „*Czwartaków*” im. *Batalion Armii Ludowej* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
201. Marszałec J., „*Gołębiarz*” [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
202. Marszałec J., „*Jur*” batalion [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
203. Marszałec J., „*Miotła*” batalion [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
204. Marszałec J., *Armia Ludowa* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
205. Marszałec J., *Armia Ludowa na Starym Mieście* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.

206. Marszałec J., *Bardzo długi Grudzień*, „Magazyn Solidarność”, 2 II 2006.
207. Marszałec J., *Dywerysja niemiecka* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
208. Marszałec J., *Einsatzkommando Sicherheitpolitzei* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
209. Marszałec J., *Ewakuacja oddziałów Starego Miasta* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
210. Marszałec J., *Jeńcy niemieccy w powstaniu* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
211. Marszałec J., *Katugina misja* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
212. Marszałec J., *Kontrwywiad AK* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
213. Marszałec J., *Milicja Ludowa RPPS* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
214. Marszałec J., *Morale i dyscyplina oddziałów powstańczych* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
215. Marszałec J., *Mord na Żydach w Małym Gettcie* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
216. Marszałec J., Niwiński P., *Akowcy w Gdańsku – w obronie sztandaru*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 8-9.
217. Marszałec J., Niwiński P., *Podziemie niepodległościowe na Pomorzu*, „Dziennik Bałtycki”, 7 IV 2006.
218. Marszałec J., *Od euforii do buntu. Postawy społeczne w Powstaniu Warszawskim*, „Mówią wieki” 2006, nr 1 (specjalny).
219. Marszałec J., *Oddziały Wojskowe Powstańczego Pogotowia Socjalistów* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
220. Marszałec J., *Oddziały Wojskowe Korpusu Bezpieczeństwa* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
221. Marszałec J., *Polska Armia Ludowa* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
222. Marszałec J., *Połączone Siły Zbrojne AL-PAL-KB* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
223. Marszałec J., *RONA* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
224. Marszałec J., *Rozmowy polsko-węgierskie* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
225. Marszałec J., *Sądownictwo powstańcze* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
226. Marszałec J., *Śródmieście Rejon 1* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.

227. Marszałec J., *Ukraińcy w Powstaniu* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
228. Marszałec J., *Wojskowe Sądy Specjalne* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
229. Marszałec J., *Wywiad ofensywny* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
230. Marszałec J., *Zdobycie archiwum Delegatury Rządu przez AL i gestapo*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 3-4.
231. Marszałec J., *Żandarmeria Polowa AK* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
232. Marszałec J., *Żydowska Organizacja Bojowa* [w:] *Wielka ilustrowana encyklopedia Powstania Warszawskiego*, t. 1: *Działania zbrojne*, red. naukowa P. Rozwadowski, Warszawa 2006.
233. *Milenium czy Tysiąclecie*, red. Bartłomiej Noszczak, Warszawa 2006.
234. Milewski J. J., *Biskup polowy, generał dywizji Sławoj Leszek Głódź* [w:] *Honorowi obywatele miasta Białegostoku*, Białystok 2006.
235. Milewski J.J., *Didziausias nusikaltimas lanku tautai pokario laikotarpiu*, „Gaładuś” („Galadusys”), Sejny – Lazdijai 2006, nr 4.
236. Milewski J.J., Marian Zyndram Kościałkowski. *Najznamienitszy wojewoda białostocki* [w:] *Honorowi obywatele miasta Białegostoku*, Białystok 2006.
237. Milewski J. J., *Wojewoda Stanisław Downarowicz – studium przypadku* [w:] *Asoba w gistoryi: gieraicznaje i tragicznaje*, Brest 2006.
238. Miłosz J., *Milenium w Wielkopolsce*, „Niezależna Gazeta Polska”, V 2006
239. Miłosz J., *Przyczyny Poznańskiego Czerwca*, „Niezależna Gazeta Polska”, VI 2006
240. Miłosz J., *Tworzenie się struktur aparatu bezpieczeństwa na terenie powiatu złotowskiego* [w:] *Złotów nasz i wasz – materiały z seminarium 31 stycznia 2006 r.*, Złotów 2006.
241. Młynarczyk W., *Polacy i Żydzi. Wczoraj, dziś, jutro*, Warszawa 2006.
242. Musiał F., „*Wtyczki*” w mundurach [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
243. Musiał F., *397 wyroków śmierci* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
244. Musiał F., *Agenci komunistycznej bezpieki*, „Gazeta Polska”, 22 XI 2006.
245. Musiał F., *Anatomia zdrady*, „Dziennik Polski”, 28 VII 2006.
246. Musiał F., *Cena wierności* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
247. Musiał F., *Czerwona legenda – część druga* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
248. Musiał F., *Czerwona legenda* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
249. Musiał F., *Jajkiem w Lenina* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
250. Musiał F., *Karierowicze w togach* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
251. Musiał F., *Karierowicze w togach*, „Dziennik Polski”, 24 II 2006.
252. Musiał F., *Mecenas na podsłuchu* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
253. Musiał F., *Mity i prawda* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
254. Musiał F., *Na rozkaz Bieruta* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.

255. Musiał F., *Nieliczni w imieniu milczących* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
256. Musiał F., *Osobowe źródła bezpieki* (wywiad udzielony M. Żelaznemu), „Nasz Dziennik”, 2–3 XII 2006.
257. Musiał F., *Osobowe źródła informacji*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 10.
258. Musiał F., *Podręcznik bezpieki* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
259. Musiał F., *Pogawędki z esbekiem*, „Dziennik Polski”, 9 IX 2006.
260. Musiał F., *Polska konfidencka* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
261. Musiał F., *Pozorowana współpraca*, „Dziennik Polski”, 25 VIII 2006.
262. Musiał F., *Przeciw Kościołowi*, „Dziennik Polski”, 9 VI 2006.
263. Musiał F., *Rewizja historii* (wywiad udzielony W. Knapowi), „Dziennik Polski”, 16 XI 2006.
264. Musiał F., *Sędziowie (nie)zawiśli* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
265. Musiał F., *Szeryf Janek* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
266. Musiał F., *Śmierć po wyroku. Ks. Józef Fudali prześladowany przez UB* [w:] *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „Zeszyt Zielony” [nr 2], Kraków 2004].
267. Musiał F., *W sieci bezpieki. Przypadek jednego informatora* [w:] *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, Zeszyt Żółty [nr 4], Kraków 2005].
268. Musiał F., *Zaufani towarzysze* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
269. Musiał F., *Zawsze wiedzieli, że współpracują*, „Nasz Dziennik”, 18 X 2006.
270. Musiał F., *Życie pod nadzorem* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
271. Musiał F., *Życiorysy ludzi bezpieki* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
272. Musiał F., *Życiorysy ludzi bezpieki*, „Dziennik Polski”, 3 III 2006.
273. Neja J., *Jak strajkował „Piaśt”*, „Dziennik Zachodni”, 28 XII 2006.
274. Noszczak B., *Cud pod Jasną Górą*, „Tygodnik Powszechny” 2006, nr 35.
275. Noszczak B., *Milenium i Tysiąclecie*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 5.
276. Noszczak B., *Strategia Wyszyńskiego*, „Tygodnik Powszechny” 2006, nr 44.
277. Persak K., *Czołgi przyjaźni*, „Nowe Państwo” 2006, nr 4.
278. Pietrowicz A., *A może Hotel Rzymski?*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 1-2.
279. Pietrowicz A., *Tymczasowy Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność” (VIII–XII 1982 r.)*, „Głos Wielkopolski”, 18 XII 2006.
280. Pietrowicz A., *Zanim powstał Tymczasowy Zarząd Regionu Wielkopolska NSZZ „Solidarność”*, „Głos Wielkopolski”, 14 XII 2006.
281. Piotrowski P., *Co zlikwidował minister Macierewicz*, „Gazeta Polska”, 7 X 2006.
282. Piotrowski P., *Polski październik*, „Dziennik”, 21 X 2006.
283. Piotrowski P., *Scenariusz III wojny światowej*, „Gazeta Polska” 19 IV 2006.
284. Poleszak S., *Major „Bruzda” – niezłomny znad Biebrzy*, „Gazeta Polska”, 2006, nr 35.
285. Poleszak S., *Posłańcy śmierci*, „Niezależna Gazeta Polska” 2006, nr 8.
286. Poleszak S., *Zdzisław Broński „Uskok” – żołnierz podziemia, pamiętnikarz*, „Gazeta Polska” 2006, nr 20.

287. Próchniak L., *Krótką historią Związku Młodych Demokratów*, „Niezależna Gazeta Polska” 6 X 2006, nr 8..
288. Próchniak L., *Precz z komunistyczną juntą*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 11-12.
289. Próchniak L., *Stan wojenny w Łodzi. Rozmowa z Leszkiem Próchniakiem*, „Gazeta Wyborcza” (dodatek łódzki), 13 XII 2006.
290. Ptaszyński R., *Delegatura Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym w Szczecinie*, „In Gremio”, 2006, nr 5.
291. Ptaszyński R., *Pomorze Zachodnie i Dolny Śląsk w świetle wyników spisu powszechnego*, „Przegląd Zachodniopomorski”, 2006, z. 4.
292. Rochatka T., *Robotnicy „Cegielskiego”, czyli bumelka i dywersja*, „Niezależna Gazeta Polska” 2006, nr 4.
293. Rokicki K., *Powiedział, co wiedzieli wszyscy*, „Polityka” 2006, nr 42.
294. *Rozstrzelana nadzieja. Poznański Czerwiec 1956*, red. A. Rogulska, F. Leśniak, Poznań 2006. (adaptacja albumu *Zranione miasto. Poznań w czerwcu 1956 roku*, koprodukcja IPN i Oficyny Wydawniczej Wielkopolski).
295. Ruzikowski T., *Konspiracja na nowo odkryta. Materiał poglądowy dla młodzieży*, „Niezależna Gazeta Polska”, 1 XII 2006.
296. Ruzikowski T., *Mazowsze [w:] Milenium czy Tysiąclecie*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006.
297. Ruzikowski T., *Milenium w stolicy*, „Niezależna Gazeta Polska”, 5 V 2006.
298. Sasanka P., *„Śmierć demonstrantów”*, „Niezależna Gazeta Polska” 2006, nr 5 „Dodatek specjalny IPN”.
299. Sasanka P., *Bunt zachwiał władzę*, „Gazeta Wyborcza w Radomiu”, 24-25 VI 2006 (wkładka).
300. Sasanka P., *Konsultacje czerwcowe*, „Rzeczpospolita”, 24-25 VI 2006 (wkładka).
301. Sasanka P., *Miasto napiętnowane – wywiad – geneza, przebieg, konsekwencje Czerwca 76*, „Tygodnik Powszechny” 2006, nr 26.
302. Sasanka P., *Operacja Cenowa*, „Gazeta Wyborcza w Radomiu”, 21 VI 2006.
303. Sasanka P., Stępień S., *Czerwiec 1976. Radom, Ursus, Płock*, Warszawa 2006 [album].
304. Sasanka P., *Traktujcie ich jak chuliganów*, „Tygodnik Solidarność” 2006, nr 25.
305. Semków P., *Martyrologia Polaków z Pomorza Gdańskiego w latach II wojny światowej*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 8-9.
306. Semków P., *Pobór Polaków z Pomorza do Wehrmachtu*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 8-9.
307. Semków P., *Przygotowania na wypadek wojny prowadzone w Gdyni do 1939 r. [w:] Wysiedlenia Polaków z Gdyni w latach 1939-1945 przez okupanta niemieckiego*, t. 3, Gdynia 2006.
308. Semków P., *Sopot na linii frontu w 1939 r.*, „Kroniki Muzeum Sopotu” 2006, nr 6.
309. Skowronek J., *Analiza problemów młodzieży akademickiej w literaturze ulotnej – na podstawie „Dołka” wydawnictwa DA oo. Dominikanów w Gdańsku [w:] Rola wolnego słowa w literaturze „Solidarności”*. Materiały pokonferencyjne sesji, Gdynia 2006.
310. Skowronek J., *Narodziny Solidarności*, working papers, materiały opracowane przez Ministerstwo Młodzieży i Sportu w Brandenburgii, Berlin 2006.
311. Skowronek J., *Stan wojenny w Polsce 1981-1983 [w:] Świadkowie stanu wojennego*, Gdańsk 2006.
312. Skubisz P., *Represje wobec żołnierzy Korpusu Ochrony Pogranicza w latach 1939 – 1965*, „In Gremio” 2006, nr 6.
313. Spalek R., *„Wicher” nad Budapesztem*, „Gazeta Polska”, 1 XI 2006.
314. Spalek R., *Bierut. Pojechał w futerku, powrócił w kuferku*, „Gazeta Polska”, 8 III 2005.
315. Spalek R., *Biskupi a Partia. W odpowiedzi Antoniemu Zambrowskiemu*, „Gazeta Polska”, 18 II 2006.
316. Spalek R., *Czarnobyl nad Wisłą*, „Gazeta Polska”, 26 IV 2006.

317. Spątek R., *Dwa kolory. Październikowe rocznice ojca Kolbe*, „Gazeta Polska”, 25 X 2006.
318. Spątek R., *Dwuizbowy parlament – gadulstwo i zamęt*, „Gazeta Polska”, 10 V 2006.
319. Spątek R., *Hitler. Człowiek roku 1938*, „Gazeta Polska”, 4 I 2006.
320. Spątek R., *Interpretatorzy demokracji*, „Gazeta Polska”, 18 I 2005.
321. Spątek R., *Jerzy Giedroyc*, „Gazeta Polska”, 26 VII 2006.
322. Spątek R., *Kariera i upadek Iwana Sierowa*, „Gazeta Polska”, 13 IX 2006.
323. Spątek R., *KOR – kamień, który ruszył lawinę*, „Niezależna Gazeta Polska”, 3 XI 2006.
324. Spątek R., *Lonja, prawie poczciwy satrapa*, „Gazeta Polska”, 27 XII 2006.
325. Spątek R., *Mały biały Mao*, „Gazeta Polska”, 12 IV 2006.
326. Spątek R., *Marzec '68. Strajk na Politechnice Warszawskiej*, „Gazeta Polska”, 29 III 2005.
327. Spątek R., *Obóz Wielkiej Polski*, „Gazeta Polska”, 6 XII 2006.
328. Spątek R., *Obraz rzeczywistości lat 80. w muzyce rockowej w: „Jesteście naszą wielką szansą” – młodzież na rozstajach komunizmu 1944–1989*, red. M. Koszyńska, T. Łabuśzewski, Warszawa 2006.
329. Spątek R., *Osiem lat później*, „Gazeta Polska”, 30 VIII 2006.
330. Spątek R., *Podwyżek 1976 godzina zero*, „Gazeta Polska”, 7 VI 2006.
331. Spątek R., *Propagandowa fikcja*, „Niezależna Gazeta Polska”, 7 VII 2006.
332. Spątek R., *Rewolta roku 1976*, „Gazeta Polska”, 28 VI 2006.
333. Spątek R., *Szara biel i czerwień flag*, „Życie Warszawy”, 16 XI 2006.
334. Spątek R., *Taki prymas raz na tysiąc lat*, „Gazeta Polska”, 24 V 2006.
335. Spątek R., *Uliczne starcia w obronie „Po prostu”*, „Gazeta Polska”, 4 X 2006.
336. *Spod czerwonej gwiazdy. O podziemiu komunistycznym z Piotrem Gontarczykiem, Mariuszem Krzysztofińskim i Januszem Marszalcem rozmawia Barbara Polak*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 3-4.
337. *Stan wojenny w SB-ckim albumie*, (katalog wystawy), wstęp J. Szarek, Kraków 2006.
338. Stępień S., *Sobór Watykański II i orędzie biskupów polskich do biskupów niemieckich [w:] Milenium czy Tysiąclecie*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006.
339. Sychowicz K., *17 września 1939 r. – koniec gry pozorów*, „Gazeta Polska”, 19 IX 2006.
340. Sychowicz K., *Funkcjonariusze UB i MO – zbrojne ramię władzy ludowej*, „Miesięcznik Kolneński” 2006, nr 1 (73).
341. Sychowicz K., *Komuna bała się chrztu* (wywiad red. A. Zielińskiej), „Kurier Poranny”, 27 I 2006.
342. Sychowicz K., *Łomżyńskie Milenium*, „Wiadomości Łomżyńskie”, VI 2006.
343. Sychowicz K., *Strażnicy i ostoja władzy ludowej*, „Gazeta Bezcenna”, 13 IV 2006.
344. Sychowicz K., *Z Matką Bożą Ostrobramską*, „Niezależna Gazeta Polska”, 5 V 2006.
345. Szarek J., *„Łomem damy radę”. Likwidacja Niższego Seminarium Duchownego Księżych Pallotyńców w Kleczy Dolnej – 3 lipca 1952 roku [w:] Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „Zeszyt Żółty” [nr 4], Kraków 2005].
346. Szarek J., *Bezpieka na drózkach. Kalwaria Zebrzydowska [w:] Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „Zeszyt Czerwony” [nr 1], Kraków 2003].
347. Szarek J., *Bezpieka na sankach [w:] Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
348. Szarek J., *Esbecy na adoracji. SB wobec uroczystości milenijnych w Tarnowie i Starym Sączu [w:] Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „Zeszyt Niebieski” [nr 3], Kraków 2005].
349. Szarek J., *Kryptonim „Tygiel” [w:] Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.

350. Szarek J., *Na tropie tajnej organizacji. Liceum Ogólnokształcące w Gdowie* [w:] *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „Zeszyt Zielony” [nr 2], Kraków 2004].
351. Szarek J., *Nie zginąć pojedynczo* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
352. Szarek J., *Ogniska przed sklepami* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
353. Szarek J., *Osaczony kapelan. Agentura wokół księdza Władysława Gurgacza* [w:] *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „Zeszyt Czerwony” [nr 1], Kraków 2003].
354. Szarek J., *Służba Bezpieczeństwa wobec IV Festiwalu Piosenki Religijnej „Sacrosong-72”. Na esbeckich „Organach”* [w:] *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „Zeszyt Zielony” [nr 2], Kraków 2004].
355. Szarek J., *Wichrzycielki z Andrychowa* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
356. Szarek J., *Wojna z narodem* (wywiad udzielony M. Żelaznemu), „Nasz Dziennik”, 13 XII 2006.
357. Sznajder A., „Desantowcy” z Bytomia, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej 2006, nr 11-12.
358. Sznajder A., *Jasna Góra* [w:] *Milenium czy Tysiąclecie*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006.
359. Sznajder A., *Na Jasną Górę*, „Niezależna Gazeta Polska” 2006, nr 3, „Dodatek specjalny IPN”.
360. Sznajder A., *Najdłuższy strajk. KWK „Piast” 14-18 grudnia 1981 r.*, „Niezależna Gazeta Polska” 2006, nr 10, „Dodatek specjalny IPN”.
361. Sznajder A., *Pacyfikacja kopalni Wujek* [w:] *Idą pancry na Wujek*, red. A. Borowski, Warszawa 2006.
362. Sznajder A., *Pacyfikacja KWK „Wujek”*, „Dziennik Zachodni”, 16-17 XII 2006, nr 293, Dodatek specjalny.
363. Szubarczyk P., „*Malgre nous*” – *żołnierze mimo woli*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 8-9.
364. Szubarczyk P., „*Zachowałam się, jak trzeba*”...60 rocznica śmierci Danuty Siedzikówny „*Inki*”, „Nasz Dziennik”, 26-27 VIII 2006.
365. Szubarczyk P., *17 września roku pamiętnego*, „Nasz Dziennik”, 18 IX 2006.
366. Szubarczyk P., *Anioł z Ravensbrück*, „Nasza Polska”, 17 I 2006.
367. Szubarczyk P., *August Emil Fieldorf*, „Wehikuł Czasu” [gazetka redagowana przez osadzonych Aresztu Śledczego w Gdańsku], II 2006.
368. Szubarczyk P., *Bezpieka komunistyczna w Polsce 1944-1956* [recenzja]. „Nasz Dziennik”, 11-12 II 2006.
369. Szubarczyk P., *Byłem na wystawie Eriki Steinbach*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej”, nr 8-9.
370. Szubarczyk P., Cykl „*Księża niezłomni*”. *O ks. płk. Józefie Zator-Przytockim*, „Nasz Dziennik”, 1 XII 2006.
371. Szubarczyk P., *Daję wam ostatni rozkaz. 60 rocznica śmierci gen. Leopolda Okulickiego*, „Nasz Dziennik”, 13 XIII 2006.
372. Szubarczyk P., *Grudniowi chłopcy*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 11-12.
373. Szubarczyk P., *Krzyż internowanych*. „Nasz Dziennik”, 13 XIII 2006.
374. Szubarczyk P., *Ocaleni*. „Nasz Dziennik”, 10 II 2006.
375. Szubarczyk P., *Opowieść o sanitariuszce „Ince” w TVP*, „Nasz Dziennik”, 30 X 2006.

376. Szubarczyk P., *Pamiętajmy o Ponarach*, „Nasz Dziennik”, 12 V 2006.
377. Szubarczyk P., *Polska Antygonia*, „Nasza Polska”, 7 XI 2006.
378. Szubarczyk P., *Powstanie Polskie 1944*, „Nasz Dziennik”, 1 VIII 2006.
379. Szubarczyk P., *Sądził ich sąd krzywoprzysiężny*, „Nasz Dziennik”, 25-26 XI 2006.
380. Szubarczyk P., *Sejm uczci majora „Łupaszkę”*, „Nasz Dziennik”, 28 II 2006.
381. Szubarczyk P., *Sowiecka sprawiedliwość w Polsce 1944-1956* [recenzja]. „Nasz Dziennik”, 17 II 2006.
382. Szubarczyk P., *Świadkowie Golgoty Wschodu*, „Nasz Dziennik”, 15-17 IV 2006.
383. Szubarczyk P., *Wokół berlińskich wystaw. Historia po niemiecku*, „Nasz Dziennik”, 2-3 IX 2006.
384. Szubarczyk P., *Zdrada – zbrodnia – zaktłamanie – zniewolenie. Nowa książka o komunizmie w Polsce*, „Nasz Dziennik”, 21-22 I 2006.
385. Szwagrzyk K., *Cmentarz Osobowicki*, „Gość Niedzielny” 2006, nr 45.
386. Szwagrzyk K., *Sędzia-śmierć. Działalność sędziego Włodzimierza Ostapowicza na Białostocczyźnie (1946-1947)*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2005, nr 12.
387. Śmietanka-Kruszelnicki R., *Niepotrzebna śmierć – epizod z dziejów podziemia Niepodległościowego*, „Moja Garbatka. Kwartalnik Społeczno-Kulturalny Stowarzyszenia Przyjaciół Garbatki” 2006, nr 1(20).
388. Terlecki R., *Agenci wokół rektora* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
389. Terlecki R., *Głos Wolnej Polski* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
390. Terlecki R., *Niech żyje papież. Piekary Śląskie 1964* [w:] *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „Zeszyt Czerwony” [nr 1], Kraków 2003].
391. Terlecki R., *Rozkaz: bić w dzwony* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
392. Terlecki R., *Stan na co dzień* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
393. Terlecki R., *Tarnowskie dni chwały* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
394. Terlecki R., *Wielki wygnaniec. Metropolita krakowski ksiądz arcybiskup Eugeniusz Baziak* [w:] *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „Zeszyt Czerwony” [nr 1], Kraków 2003].
395. Terlecki R., *Wyborcza fikcja. Wybory do Sejmu PRL w diecezji przemyskiej w 1972 roku* [w:] *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „Zeszyt Zielony” [nr 2], Kraków 2004].
396. Trębacz W., *„Sprawców nie ukarano...”*, „Gość Niedzielny-Gość Wrocławski” 2006, nr 50.
397. Trębacz W., *UBecy w Strzelinie. Powstanie PUBP*, „Słowo Regionu Strzelińskiego” 2006, nr 7.
398. Urynowicz M., *Były nazistowski obóz koncentracyjny Auschwitz-Birkenau*, „Forverts”, 5 V 2006.
399. Urynowicz M., *Niemcy na rozdrożu*, „Forverts”, 6 I 2006.
400. Urynowicz M., *Prasa żydowska w Europie*, „Forverts”, 3 II 2006.
401. Urynowicz M., *Rewindykacja majątku żydowskiego w Polsce*, cz. I, „Forverts”, 16 VI 2006.
402. Urynowicz M., *Rewindykacja majątku żydowskiego w Polsce*, cz. II, „Forverts”, 23 VII 2006.

403. „*W imieniu Rzeczypospolitej...*” *Skazani na karę śmierci w woj. białostockim w latach 1944-1956*. Katalog wystawy, Białystok 2006.
404. Waligóra G., *11 listopad 1978*, „*Niezależna Gazeta Polska*” 2006, nr 11.
405. Walusiak D., *Kryptonim „Wierni”*. *Krakowskie duszpasterstwa akademickie* [w:] *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „*Zeszyt Niebieski*” [nr 3], Kraków 2004].
406. Walusiak D., *Nieznani sprawcy z UB. Zabójstwo Michała Rapacza* [w:] *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „*Zeszyt Zielony*” [nr 2], Kraków 2004].
407. Walusiak D., *TEOK. Teczka Ewidencji Operacyjnej na Księdza* [w:] *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, wstęp T. Isakowicz-Zaleski, Kraków 2006 [pierwodruk: *Kościół w godzinie próby 1945-1989. Nieznane dokumenty i świadectwa*, „*Zeszyt Żółty*” [nr 4], Kraków 2005].
408. Warot P. P., *Konferencja naukowa „Olsztyński Październik 1956. W 50. rocznicę studenckiej solidarności z Węgrami”* (relacja z konferencji), „*Komunikaty Mazursko-Warmińskie*” 2006, nr 3.
409. Warot P.P., *Poznański Czerwiec 56 – w 50. rocznicę wydarzeń*, „*Biuletyn Informacyjny Stowarzyszenia Represjonowanych w Stanie Wojennym «Pro-Patria»*”, VI 2006.
410. Warot P.P., *Rok 1956 w Olsztynie*, „*Biuletyn Informacyjny Stowarzyszenia Represjonowanych w Stanie Wojennym «Pro-Patria»*”, X 2006.
411. Warot P.P., *Strach bezpieki – Olsztyn przygotowuje się do 50. rocznicy wiecu solidarności z powstańcami*, „*Gazeta Olsztyńska*”, 21 X 2006.
412. Wasilewski W., *Katyń jako ludobójstwo*, „*Twoje Pismo*”, 2006.
413. Wasilewski W., *Marian Zdziechowski w czapce Stańczyka*, „*Pro Fide Rege et Lege*”, 2006, nr 54.
414. Wasilewski W., *Muzeum katyńskie i fort „Czerniaków”*, „*Południe*”, 28 X 2006, nr 31 i 5 X 2006, nr 32.
415. Wenklar M., *Szefowie tarnowskiej bezpieki. Trzech pierwszych – sowiecki oficer, łapówkarz, gbur*, „*Dziennik Polski*”, 14 VII 2006.
416. Wilczewski W. F., *Wystąpienia biskupów Archidiecezji w Białymstoku w latach 1981-1983*, „*Gazeta Współczesna*” 13 XII 2006, (dodatek specjalny: Stan wojenny).
417. Wnuk E., *Każdy chciał być pierwszy*, „*Gazeta Wyborcza. Szczecin*”, 28 X 2006.
418. Wnuk E., *Koszalinianie pomagali ofiarom rewolucji węgierskiej*, „*Miasto*”, 7-8 VII 2006.
419. Wnuk E., *Ludzie zakrętu* [w:] *Z Archiwum Sz.*, cz. II, Poznań 2006.
420. Wnuk E., *Synku, kto cię zastrzelił?*, „*Gazeta Wyborcza. Szczecin*”, 15 X 2006.
421. Wolski R., *Żołnierz AK – więzień sowieckich łagrów, opr. B. Noszczak*, „*Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej*” 2006, nr 1-2.
422. Wołoszyn J., *Powiat biłgorajski w okresie okupacji niemieckiej*, „*Nad Tanwią i Ładą. Przyczynki do historii i kultury Ziemi Biłgorajskiej*”, Biłgoraj 2006.
423. Wróbel J., „*Kraj wzywa*”. *Z dziejów propagandowej wojny z polską emigracją*, „*Gwiazda Polarna*”, 10 VI 2006.
424. Wróbel J., *Bezpieka o biskupie. Sprawa Klepacza*, „*Polityka*”, 25 III 2006.
425. Wróbel J., *Chłopska rebelia w Wilamowie*, „*Gwiazda Polarna*”, 4 III 2006.
426. Wróbel J., *Europejska wyprawa prezesa Rozmarka*, „*Dziennik Związkowy*”, 30 XII 2006.
427. Wróbel J., *Graniczne „fantazje” Polski Ludowej*, „*Kalejdoskop*”, 16 VI 2006.
428. Wróbel J., *Inwigilacja zagranicznych studentów w PRL*, „*Przegląd Polski*”, 21 IV 2006.
429. Wróbel J., *Londyńska parada zwycięstwa 1946 r.*, „*Dziennik Związkowy*”, 15 IX 2006.
430. Wróbel J., *Najpierw była Nadrenia*, „*Gwiazda Polarna*”, 17VI 2006.
431. Wróbel J., *Niezwykły plan senatora Puricellego*, „*Gwiazda Polarna*”, 19 VIII 2006.

432. Wróbel J., *Ocaleni z „niehumanitarnej ziemi”*. Wystawa Instytutu Pamięci Narodowej w chicagowskiej placówce SWAP, „Dziennik Związkowy”, 21-23 IV 2006.
433. Wróbel J., *Październik '56 z amerykańskiej perspektywy*, „Przegląd Polski”, 3 XI 2006 r.
434. Wróbel J., *Polska-Liban. Niespłacony dług wdzięczności*, „Gwiazda Polarna”, 9 IX 2006.
435. Wróbel J., *Sceptycy Afrykanie. Inwigilacja zagranicznych studentów przez SB*, „Kronika Miasta Łodzi” 2006, nr 2.
436. Wróbel J., *Tajemnice pałacu Cecylienhof*, „Kalejdoskop”, 22 IX 2006.
437. *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
438. *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
439. *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
440. Zajac E., *Pętla bezpieki* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
441. Zajac E., *Solidarni z Węgrami*, „Dziennik Polski”, 13 X 2006.
442. Zajac E., *Sprawa Zawady i inne*, „Dziennik Polski”, 8 XII 2006.
443. Zajac E., *Studencki Komitet Pomocy Walczącym Węgom w Krakowie*, „Niezależna Gazeta Polska” „Dodatek specjalny IPN, 6 X 2006, nr 8(8).
444. Zajac E., *Trzy tomy donosów* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 1: *Polska konfidencka*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
445. Zawistowski A., „Folklor” stanu wojennego, rozmawiał Tomasz Urzykowski, „Gazeta Stołeczna” (dodatek do Gazety Wyborczej nr 5297), 13 XI 2006 (wkładka: Warszawa 13 grudnia 1981).
446. Zawistowski A., *Czerwona twierdza zmienia kolor. Szkoła Główna Planowania i Statystyki w latach 1980-1981*, „Mówią wieki”, 2006, nr 4.
447. Zblewski Z., *Solidarni ze studentami* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 2: *Pod znakiem sierpa i młota*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
448. Zblewski Z., *Zapomniany bohater. Władysław Kobaciński „Kalina”* [w:] *Z archiwów bezpieki – nieznane karty PRL*, t. 3: *Precz z komuną*, red. F. Musiał, J. Szarek, Kraków 2006.
449. *Zbrodnie w majestacie prawa 1944-1956* (katalog wystawy), Kraków 2006.
450. Zwiernik P., *Flaga „Solidarności” nad KW PZPR*, „Niezależna Gazeta Polska”, XII 2006, nr 10.
451. Zwiernik P., *Nierozpracowana „Witrynka”*, „Niezależna Gazeta Polska”, XI 2006, nr 9.
452. Zwiernik P., *Poznańskie wątki operacji „Tęcza”*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 11-12.
453. Zwiernik P., *SB przeciwko makroregionowi*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 1-2.
454. Zwiernik P., *TW „Ojo” – poznański „Ketman”?*, „Gazeta Polska”, 28 VI 2006, nr 26.
455. Zwolski M., *Jak Zbyszek Rećko wyprowadził w pole gestapo*, „Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej” 2006, nr 1-2.
456. Zwolski M., *Ostatni skazaniec*, „Kurier Poranny”, 7 IV 2006.
457. Żaryn J., *Obchody milenijne wśród Polonii* [w:] *Milenium czy Tysiąclecie*, red. B. Noszczak, Warszawa 2006.

ZAŁĄCZNIK NR 8: SESJE, KONFERENCJE ZORGANIZOWANE PRZEZ PRACOWNIKÓW BUiAD I OBUiAD

1. „»Ludowa« władza z perspektywy powiatu. Kępno i okolice w latach 1945–1956” – konferencja naukowa zorganizowana w Kępnie 29 XI 2006 r. przez OBUiAD w Łodzi wspólnie z OBEP w Łodzi, Urzędem Miasta i Gminy Kępno, Starostwem Powiatowym w Kępnie, Towarzystwem Miłośników Ziemi Kępińskiej.
2. „Kościoły na Warmii i Mazurach w latach 1945–1989” – konferencja naukowa zorganizowana 21 III 2006 r. w Olsztynie przez Delegaturę IPN w Olsztynie.

ZAŁĄCZNIK NR 9: WAŻNIEJSZE KONFERENCJE NAUKOWE, POPULARNO-NAUKOWE I EDUKACYJNE BEP I OBEP

1. 13 grudnia 2006 r., Konferencja naukowa „PRL – przeszłość, która nie chce przeminąć? Diagnoza 25 lat po stanie wojennym” – OBEP Kraków.
2. 13 grudnia 2006 r., Konferencja naukowa „Stan wojenny – spojrzenie po 25 latach” (we współpracy z Fundacją Centrum Solidarności) – OBEP Warszawa.
3. 13 grudnia 2006 r., Konferencja naukowa „Więziennictwo okresu stanu wojennego” (we współpracy z Okręgowym Inspektoratem Służby Więziennej w Lublinie) – OBEP Lublin.
4. 12–13 grudnia 2006 r., Konferencja naukowa „Stan wojenny w Polsce 1981–1983” – OBEP Wrocław.
5. 12 grudnia 2006 r., Konferencja naukowa „Grudzień 1981 r. w województwie katowickim” (we współpracy z Komitetem Organizacyjnym Obchodów 25. Rocznicy Pacyfikacji Kopalni „Wujek” oraz Stowarzyszeniem „Pokolenie”) – OBEP Katowice.
6. 11–12 grudnia 2006 r., Konferencja naukowa „PPR, GL, AL na ziemiach polskich” – OBEP Rzeszów.
7. 11 grudnia 2006 r., Konferencja edukacyjna „Tysiąclecie kontra Milenium – rocznice historyczne w edukacji” – OBEP Katowice.
8. 7–9 grudnia 2006 r., Konferencja naukowa „Aktualność przesłania paryskiej »Kultury« w dzisiejszej Europie” – OBEP Lublin.
9. 7 grudnia 2006 r., Konferencja naukowa „Metody »utrwalania władzy ludowej« w Wielkopolsce w latach 1945–1956” – OBEP Poznań.
10. 5 grudnia 2006 r., Konferencja naukowa „Terytorium Polski” (we współpracy z Muzeum Historii Polski) – BEP Centrala
11. 29 listopada 2006 r., Konferencja naukowa „»Ludowa« władza z perspektywy powiatu. Kępno i okolice w latach 1945–1956” – OBEP Łódź.
12. 28–29 listopada 2006 r., Konferencja naukowa „Po ziemi naszej roześlem harcerzy. Konferencja z dziejów harcerstwa polskiego na Górnym Śląsku w latach 1922–2006” – OBEP Katowice.
13. 25–26 listopada 2006 r., Seminarium naukowo-edukacyjne „Związek Młodych Demokratów (30 XI 1956 – 17 I 1957). Wspomnienia i refleksje z perspektywy pięćdziesięciolecia” (przy współpracy z ZG Ruchu Wolnych Demokratów i Dolnośląską Radą Regionalną SD) – OBEP Wrocław.
14. 23 listopada 2006 r., Konferencja naukowa „Powiat lubiński w latach 1945–1989 na tle Dolnego Śląska” – OBEP Wrocław.
15. 20–22 listopada 2006 r., Międzynarodowa konferencja naukowa „Polskie podziemie niepodległościowe na tle konspiracji antykomunistycznej w Europie Środkowo-Wschodniej 1944–1956. Próba podsumowania” – OBEP Lublin.
16. 17 listopada 2006 r., Konferencja naukowa „Jesteście naszą wielką szansą”. Młodzież na rozstajach komunizmu 1944–1989 – OBEP Warszawa.
17. 16 listopada 2006 r., Konferencja naukowa „W poszukiwaniu tożsamości. Październik 1956 r. na Pomorzu Zachodnim” (we współpracy z Instytutem Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Szczecińskiego) – OBEP Szczecin.
18. 9–10 listopada 2006 r., Międzynarodowa konferencja „Pamięć i polityka historyczna. Doświadczenia Polski i jej sąsiadów” (we współpracy z IH UŁ i Wyższą Szkołą Humanistyczno-Ekonomiczną w Łodzi) – OBEP Łódź.
19. 23–24 października 2006 r., Konferencja naukowa „Polska północno-wschodnia w okresie stalinizmu – spojrzenie z perspektywy półwiecza” – OBEP Białystok.
20. 20–21 października 2006 r., Międzynarodowa konferencja naukowa „Kryzysy systemu komunistycznego 1953–1981” (we współpracy z Instytutem Studiów Politycznych PAN, Uniwersytetem Warszawskim, BSTU–Niemcy, Fundacją Badania Dyktatury SED – Niemcy) – Centrala BEP.

21. 16 października 2006 r., Konferencja naukowa „Okres stalinowski i rok 1956 r.” (we współpracy z Instytutem Historii Uniwersytetu Opolskiego, Stowarzyszeniem Instytut Śląski i Państwowym Instytutem Naukowym Instytut Śląski) – OBEP Katowice i OBEP Wrocław.
22. 11 października 2006 r., Konferencja naukowa „Wrzesień 1939 na Górnym Śląsku” (we współpracy z Instytutem Historii Uniwersytetu Śląskiego) – OBEP Katowice.
23. 7 października 2006 r., Konferencja naukowa „Obchody Milenium Chrztu Polski w 1966 roku na Kujawach i Pomorzu” – OBEP Gdańsk, Delegatura w Bydgoszczy.
24. 26–27 września 2006 r., Konferencja naukowo-edukacyjna „Region, muzea, najnowsza historia Polski” – OBEP Szczecin.
25. 22 września 2006 r., Sesja naukowa „Panorama opozycji w PRL” organizowana w 30. rocznicę utworzenia Komitetu Obrony Robotników (KOR) – BEP Centrala.
26. 23–24 września 2006 r., Międzynarodowa konferencja naukowa „Opozycja demokratyczna w PRL – kontekst środkowoeuropejski” – w 30. rocznicę utworzenia Komitetu Obrony Robotników (KOR) (we współpracy ze Stowarzyszeniem Wolnego Słowa) – BEP Centrala.
27. 12–16 września 2006 r., Konferencja edukacyjna (we współpracy z Sekcją Krajową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”) – BEP Centrala.
28. 28 sierpnia-1 września 2006 r., Polsko-niemieckie seminarium „Litzmannstadt Getto 1940–1944. Badania, upamiętnianie i edukacja” (we współpracy z Urzędem Miasta Łodzi i Fundacją Topografii Terroru – Berlin) – OBEP Łódź
29. 8–14 lipca 2006 r., Polsko-niemiecka konferencja edukacyjna „Edukacja historyczno – polityczna” (we współpracy z Muzeum Stutthof) – OBEP Gdańsk.
30. 23 czerwca 2006 r., Konferencja „UB w walce z podziemiem niepodległościowym i opozycją w województwie białostockim” – OBEP Białystok.
31. 22–23 czerwca 2006 r., Międzynarodowa konferencja naukowa „Poznański Czerwiec 1956. Uwarunkowania, przebieg, konsekwencje” – OBEP Poznań.
32. 10–11 czerwca 2006 r., Konferencja naukowa „Wydarzenia brzeskie – 26 maja 1966 r. Opozycja – Kościół – komunistyczna bezpieka na terenie powiatu brzeskiego 1945–1966” – OBEP Wrocław.
33. 20 maja 2006 r., Konferencja naukowa „Młodzież w oporze społecznym 1944–1989” – OBEP Wrocław.
34. 16 maja 2006 r., Konferencja naukowa „Kościół i Prymas Stefan Wyszyński 1956–1966” (we współpracy z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego i Muzeum Niepodległości w Warszawie) – Centrala BEP.
35. 4 maja 2006 r., Konferencja popularno-naukowa poświęcona wydarzeniom Marca 1968 r. (we współpracy z Instytutem Polskim w Paryżu) – OBEP Warszawa.
36. 25–26 kwietnia 2006 r., Konferencja naukowo-edukacyjna „Obchody Milenium Chrztu Polski” – OBEP Poznań.
37. 11 kwietnia 2006 r., Konferencja popularnonaukowa „Działalność partyzantki antykomunistycznej na Pomorzu i Mazurach w 1946 r.” – OBEP Gdańsk.
38. 10 kwietnia 2006 r., Konferencja naukowa „Represje i opór przeciw rządowi komunistycznym w powiecie Sokołów Podlaski po 1944 r.” (we współpracy z ŚZŻAK i władzami samorządowymi Sokołowa Podlaskiego i powiatu sokołowskiego) – OBEP Warszawa.
39. 17 lutego 2006 r., Konferencja naukowa „Strajki ustrzycko-rzeszowskie grudzień 1980 – luty 1981” – OBEP Rzeszów.
40. 25 stycznia 2006 r., Sesja popularnonaukowa „Muzealnictwo na Pomorzu Zachodnim a najnowsza historia Polski” – OBEP Szczecin.

ZAŁĄCZNIK NR 10: WYSTAWY OBUiAD

1. „Historia i »teczki«. Z Archiwum IPN w Łodzi” – wystawa przygotowana przez OBUiAD w Łodzi i prezentowana w 2006 r. m.in. w Rejonowej Bibliotece Publicznej Łódź-Górna nr 1 w Łodzi i Klubie Garnizonowym w Sieradzu.
2. „Salezjańska Szkoła Organistowska w Przemyśle i jej likwidacja w 1963 r.” – wystawa przygotowana w 2006 r. przez OBUiAD w Rzeszowie.
3. „Walka UB z opozycją polityczną” – wystawa przygotowana przez OBUiAD w Białymstoku i prezentowana w 2006 r. m.in. w Zespole Szkół Metalowo-Drzewnych w Białymstoku, Gimnazjum w Nowym Dworze, Bibliotece Miejskiej w Sokółce, Archiwum Państwowym w Ełku, Archiwum Państwowym w Suwałkach, Nadleśnictwie w Olecku.
4. „Wbrew władzy ludowej. Czekając na akcję (1944–1954)” – wystawa przygotowana przez OBUiAD w Białymstoku i prezentowana w 2006 r. m.in. w Zespole Szkół Leśnych w Białowieży, Archiwum Państwowym w Ełku, Urzędzie Miejskim w Grajewie, Archiwum Państwowym w Suwałkach, Szkole Podstawowej nr 49 w Białymstoku, Gimnazjum w Nowym Dworze, Liceum Ogólnokształcącym w Dąbrowie Białostockiej, Gminnym Ośrodku Kultury w Suchowoli.
5. „Z akt radomskiej bezpieki” – wystawa przygotowana w 2006 r. przez Delegaturę IPN w Radomiu.

ZAŁĄCZNIK NR 11: WYSTAWY BEP I OBEP

1. „25 Lat NSZZ FMO” – OBEP w Białymstoku – Białystok.
2. „Aparat bezpieczeństwa w Brzegu w latach 1945 –1966” – OBEP we Wrocławiu – Brzeg.
3. „Błogosławiony ksiądz Władysław Findysz – kapłan i męczennik” – OBEP we współpracy z OBUiAD w Rzeszowie – Brzozów, Krosno, Dukla, Krościenko Niżne, Ropczyce.
4. „Budapeszt ’56” – OBEP w Krakowie – Kraków.
5. „Bydgoski Listopad 1956” – OBEP w Gdańsku – Bydgoszcz.
6. „Chleba i wolności. Kraków niezłomny w czasach PRL” – OBEP w Krakowie – Kraków, Nowa Huta; druga wersja: „Chleba i wolności. Niezłomni w czasach PRL” –Warszawa, Płock.
7. „Czerwiec 1976. Radom, Ursus, Płock” – OBEP w Warszawie – Warszawa, Radom, Płock.
8. „Darłowo 1945–1990. Opowieść niezwykła” – OBEP w Szczecinie – Darłowo.
9. „Germanizacja dzieci polskich w okresie okupacji hitlerowskiej” – OBEP w Łodzi – Łódź, Bełchatów, Radomsko, Złoczew.
10. „Miecz rewolucji. Twarze bydgoskiej bezpieki” – OBEP w Gdańsku – Bydgoszcz.
11. „Miejsca represji i kaźni na terenie Dolnego Śląska i Opolszczyzny w latach 1939–1956” – OBEP we Wrocławiu – Lubin, Wałbrzych, Jedlina Zdrój, Twardogóra.
12. „Milenium Chrztu Polski w Diecezji Przemyskiej i Administracji Apostolskiej w Lubaczowie” – OBEP w Rzeszowie – Tarnobrzeg, Stalowa Wola, Lubaczów, Przemyśl.
13. „Millenium kontra Tysiąclecie. Obchody Milenium Chrztu Polski” – OBEP w Poznaniu – Gniezno, Piekary Śląskie, Częstochowa, Poznań, Wrocław, Gorzów Wielkopolski, Szczecin, Katowice, Warszawa, Leszno, Bielsko Białe.
14. „Obchody Milenium Chrztu Polski 1966 r. – kraj i region” – OBEP w Białymstoku – Białystok, Drohiczyn, Łomża, Sejny, Augustów, Suchowola, Krypno.
15. „Obchody Milenium Chrztu Polski w Diecezji Gorzowskiej 1965–1966” – OBEP w Szczecinie – Szczecin, Goleniów.
16. „Ofiary stanu wojennego” – BEP Centrala – Warszawa.
17. „»Przeciwko kilku myślom... co nie nowe«. Procesy krajowców za kontakty z paryską »Kulturą«” – BEP Centrala i OBEP w Gdańsku– Gdańsk, Gdynia, Warszawa, Lublin.
18. „Represje stanu wojennego. Województwo białostockie 1981–1983/1989” – OBEP w Białymstoku – Białystok.
19. „Stan wojenny na Dolnym Śląsku” – OBEP we Wrocławiu – Wrocław.
20. „Stan wojenny spojrzenie po latach” – OBEP w Szczecinie – Goleniów, Białogard, Szczecin, Sianów.
21. „Stan wojenny w Polsce” – OBEP w Białymstoku – Olsztyn.
22. „Stan wojenny w SB-eckiej fotografii” – OBEP w Krakowie – Kraków.
23. „Strajki ustrzycko-rzeszowskie 1980–1981” – OBEP w Rzeszowie – Rzeszów, Warszawa, Częstochowa, Katowice.
24. „Studenci Łodzi ’81” – OBEP w Łodzi – Łódź, Warszawa.
25. „Twarze krakowskiej bezpieki” – OBEP w Krakowie – Kraków.
26. „Twarze wrocławskiej bezpieki” – OBEP we Wrocławiu –Wrocław, Wałbrzych.
27. „W poszukiwaniu nowego domu. Migracje ludności na Pomorzu Zachodnim w latach 1945–1950” – OBEP w Szczecinie – Szczecin, Stargard Szczeciński.
28. „Wolności! Chleba! Poznański Czerwiec 1956 w fotografii” – OBEP w Poznaniu – polska, francuska i słowacka wersja językowa – Warszawa, Bratysława (Słowacja), Częstochowa, Gniezno, Nowy Jork (USA), Paryż (Francja).
29. „Wydawnictwa i propaganda Polskiego Państwa Podziemnego. Z materiałów Marka Ney-Krwawicza” – OBEP w Gdańsku – Gdańsk.
30. „Z Archiwum X Departamentu” – OBEP w Warszawie – Warszawa, Elbląg.

31. „Zagłada polskich elit. Akcja AB – Katyń” – BEP Centrala – Warszawa, Lublin, Chełm, Zamość.
32. „Zaplute karty reakcji. Polskie podziemie niepodległościowe w latach 1944–1956” – OBEP w Lublinie – Lublin.
33. „Zbrodnie w majestacie prawa 1944–1956” – OBEP w Krakowie – Kraków, Kętrzyn, Pisz.
34. „»W imieniu Rzeczypospolitej...« Skazani na karę śmierci w woj. białostockim w latach 1944–1956” – OBEP w Białymstoku – Białystok, Brańsk.

WYSTAWY ZORGANIZOWANE W LATACH POPRZEDNICH I NADAL EKSPONOWANE

1. „»A mury runą...«. Polska droga do wolności i demokracji 1956–1989” – OBEP w Poznaniu (2004) – Kościan.
2. „»Aktion Reinhardt«. Zagłada Żydów w Generalnym Gubernatorstwie” – OBEP w Lublinie (2002) – Tomaszów Lubelski, Hrubieszów, Janów Lubelski, Otwock.
3. „Aparat represji na Rzeszowszczyźnie w latach 1944–1956” – OBEP w Rzeszowie (2003) – Markowa.
4. „Arcybiskup Ignacy Tokarczuk – Kościół, władza i opór społeczny” – OBEP w Rzeszowie (2002) – Dynów, Jasło, Stalowa Wola, Stany (gm. Bojanów), Rzeszów, Sokołów Małopolski.
5. „Arcybiskup Romuald Jałbrzykowski 1876–1955” – OBEP w Białymstoku (2005) – Sejny, Kołaki Kościelne, Hodyszewo, Ciechanowiec, Czyżew, Grajewo, Czarna Białostocka, Sokółka, Soleczniki, Wilno (Litwa).
6. „Breslau – 1945 – Wrocław” – OBEP we Wrocławiu (2002) – Wrocław.
7. „»Burza«. Armia Krajowa w 1944 r.” – OBEP w Krakowie (2004) – Kraków.
8. „»Człowiek człowiekowi...«. Obozy na terenie Dolnego Śląska i Opolszczyzny w czasie II wojny światowej” – OBEP we Wrocławiu (2004) – Wrocław, Rogoźnica, Łambinowice-Opole, Żagań.
9. „Dekret o reformie rolnej po 60-ciu latach. Dokumenty i świadectwa z czasu wygnania” – OBEP w Poznaniu (2004) – Drozdów, Warszawa, Kalisz, Szreniawa.
10. „Deportacje Górnoślązaków do ZSRR w 1945 r.” – OBEP w Katowicach (2003) – Rybnik, Sosnowiec.
11. „Dni Powstania – Warszawa 1944” – OBEP w Warszawie (2004) – Grodno (Białoruś), Chełmno, Nakło.
12. „Grudzień ’70. Gdańsk – Gdynia” – OBEP w Gdańsku (2000) – Gorzów Wielkopolski, Nowogard Szczeciński, Choszczno.
13. „Grudzień ’70. Szczecin. Fotografie, dokumenty, komentarze” – OBEP w Poznaniu (2001) – Trzebiatów, Gorzów, Dziwnów, Szczecin.
14. „Jarocin w obiektywie bezpieki” – OBEP w Łodzi (2005) – Dęblin, Świdnik, Legnica, Radomsko, Warszawa, Węgorzewo, Kętrzyn, Ostrzeszów, Olsztyn, Lublin, Kalisz, Zduńska Wola.
15. „Kopalnia »Wujek« – 16 grudnia 1981 r.” – OBEP w Poznaniu (2004 r.) – Poznań.
16. „»Kto ratuje jedno życie, ratuje cały świat...«. Pomoc ludności żydowskiej w czasie okupacji niemieckiej na Podlasiu” – OBEP w Białymstoku (2003) – Suwałki, Różany Stok, Perlejewo, Suchowola, Olecko, Kowale Oleckie.
17. „Kwiatek dla Ewy – kobieta w rzeczywistości PRL” – OBEP w Łodzi (2004) – Radomsko.
18. „Lipcowe Święto” – OBEP w Lublinie (2004) – Hrubieszów, Janów Lubelski.
19. „Ludzie UB” – OBEP we Wrocławiu (2005) – Wałbrzych, Góra Św. Anny.
20. „Marzec ‘68” – OBEP w Warszawie (2003) – Warszawa, Paryż (Francja), Ryga (Łotwa).

21. „Mowa murów – Sierpień ’80” – OBEP w Gdańsku (2005) – Gdynia.
22. „Nieobecni. W 60. rocznicę likwidacji łódzkiego getta” – OBEP w Łodzi (2004) – Łódź.
23. „Obraz wroga w propagandzie PRL” – OBEP w Łodzi (2003) – Stargard Szczeciński, Gorzów Wielkopolski, Lublin, Szczecin, Leszno, Pleszew.
24. „Ocaleni z »niehumanitarnej ziemi«. Losy uchodźstwa polskiego z ZSRR w latach 1942–1950” – OBEP w Łodzi (2005) – Gdańsk, Chicago (USA), Bridgeport (USA).
25. „Okręg Łódź AK »Barka«” – OBEP w Łodzi (2002) – Łódź, Sieradz, Zduńska Wola.
26. „Okupacja sowiecka na prawym brzegu Sanu 1939–1941” – OBEP w Rzeszowie (2003) – Pabianice, Jarosław.
27. „Ostatni leśni – Mazowsze i Podlasie w ogniu 1948–1953” – OBEP w Warszawie (2002) – Bydgoszcz, Wąbrzeźno, Szczecin, Grodno (Białoruś), Płońsk, Koszalin.
28. „Podziemie zbrojne na Podbeskidziu w latach 1939–1947” – OBEP w Katowicach (2002) – Świnna, Węgierska Górka, Istebna.
29. „Polacy i Niemcy przeciwko komunistycznej dyktaturze” – OBEP w Krakowie (2004) – Poznań.
30. „Polacy na Syberii” – OBEP w Krakowie (2003) – Nowy Sącz.
31. „Polacy–Ukraińcy 1939–1947” – OBEP w Lublinie (2002) – Warszawa, Krzyżowa, Lublin, Szczepleszyn, Biała Podlaska, Tucznia.
32. „Powstanie Warszawskie” – OBEP Poznań (2005) – Poznań, Wągrowiec, Kościelec, Wysoka, Swarzędz, Rawicz, Rawicz-Sarnowa, Grodzisk Wielkopolski, Konin.
33. „Powstańczy zryw w Czortkowie w 1940 r.” – OBEP w Krakowie (2005) – Kraków.
34. „Poznański Czerwiec 1956” – OBEP w Poznaniu (2001) – Rokietnica, Czarna Białostocka, Poznań, Leszno, Piła, Śrem, Słupia Wielka, Olsztyn, Swarzędz, Bydgoszcz, Szczecin.
35. „PRL – tak daleko, tak blisko...” – BEP i OBEP w Warszawie (2004) – Kościan, Olsztyn, Chełm, Zamość, Lublin, Warszawa, Wilno (Litwa), Dęblin.
36. „»Rdzawe druty od ojczyzny dzielą nas...«. Internowani w latach 1944–1947” – OBEP w Białymstoku (2004) – Korycin, Dąbrowa Białostocka, Suwałki, Sztabin, Giżycko, Boćki, Bemowo Piskie.
37. „Represje wobec Kościoła katolickiego na Dolnym Śląsku i Opolszczyźnie w latach 1945–1989” – OBEP we Wrocławiu (2002) – Góra Św. Anny, Lubin.
38. „Represje wobec wsi i ruchu ludowego 1944–1956” – OBEP w Rzeszowie (2002) – „»Rozpoznawać – Wykrywać – Zapobiegać«. Pod okiem »bezpieki« 1956–1989” – wystawa multimedialna OBEP w Gdańsku (2004) – Chojnice.
39. „Skazani na karę śmierci w czasach stalinowskich i ich losy” – OBEP we Wrocławiu (2004) – Dzierżonów, Wrocław-Brochów, Twardogóra, Góra Świętej Anny.
40. „Skazani przez władzę ludową w latach 1944–1954” – OBEP we Wrocławiu (2004) – Kluczbork, Wałbrzych.
41. „Sługa Boży ksiądz Jerzy Popiełuszko 1947–1984” – OBEP w Białymstoku (2004) – Siemiatycze, Białowieża, Lipsk, Augustów, Kalnica, Różanystok, Juchnowiec, Wilno (Litwa), Soleczniki, Ejszyski (Litwa), Domanów.
42. „Sowieckie piekło 1939–1956” – OBEP w Poznaniu (2002) – Ińsk, Oborniki, Drawno, Gostyń, Kalisz Pomorski, Wrocław, Mirosławiec, Chocianów, Chociwle, Szczecin, Dziwnów, Olsztyn, Wałcz, Człop, Drezdenko.
43. „Sprawiedliwi wśród Narodów Świata” – OBEP w Rzeszowie (2004) – Dębica.
44. „Stan wojenny. Spojrzenie po dwudziestu latach” – BEP i OBEP w Białymstoku, Siedlce, Rawicz, Komorniki, Karlin, Śrem, Lublin, Brzesko, Hrubieszów, Rokietnica, Kozienice, Olsztyn, Rzeszów, Łódź, Dęblin.
45. „Sybiracy. Deportacje ludności polskiej w głąb ZSRR 1939–1941” – OBEP w Białymstoku (2002) – Wysokie Mazowieckie, Krzyżewo, Wizna, Grodno (Białoruś).
46. „Szesnastu” – BEP Centrala (2005) – Płock, Warszawa, Milanówek, Pruszków.
47. „Tarcza i miecz władzy ludowej. SB na Rzeszowszczyźnie w latach 1957–1989” – OBEP w Rzeszowie (2005) – Jasło, Sanok, Przemyśl, Brzozów, Krosno.

48. „UB w walce z podziemiem niepodległościowym i opozycją w województwie białostockim” – OBEP w Białymstoku (2003) V Białystok, Bielsk Podlaski, Mońki, Łomża, Knyszyn, Krypno, Wizna.
49. „Uciekinierzy z PRL-u” – OBEP w Katowicach (2005) – Bielsko-Biała, Myszków, Świdnik, Biłgoraj, Morąg, Elbląg, Wąbrzeźno, Toruń.
50. „»Walczyliśmy o nową Polskę, Polskę dla wszystkich...«. Por. Mieczysław Bujak 1926–51” – OBEP we Wrocławiu (2001) – Wrocław, Świątoszów, Kłodzko, Kraków.
51. „Wojenne dzieciństwo. Losy dzieci polskich pod okupacją hitlerowską” – OBEP w Łodzi (2002) – Tomaszów Mazowiecki, Sztutowo, Rawa Mazowiecka, Zduńska Wola.
52. „Wokół Praskiej Wiosny. Interwencja wojsk Układu Warszawskiego w Czechosłowacji w 1968 r.” – OBEP we Wrocławiu (2003) – polska i czeska wersje językowe – Opawa (Czechy), Svitavy (Czechy), Ceske Budejovice (Czechy), Pilzno (Czechy), Mlada Boleslav (Czechy), Liberec (Czechy), Praga (Czechy).
53. „Wypędzeni, przypędzeni... Kształtowanie się nowego społeczeństwa na Warmii i Mazurach w latach 1945–1949” – OBEP w Białymstoku Delegatura w Olsztynie (2003) V Olsztyn, Węgorzewo, Wizna.
54. „Z archiwum IPN...” – OBEP w Lublinie (2004) – Janów Lubelski, Warszawa, Chełm, Piaski, Garwolin.
55. „»Z największą brutalnością...«. Zbrodnie Wehrmachtu w Polsce wrzesień–październik 1939 r.” – BEP (2004) – wersje językowe polska i niemiecka V Dęblin, Zamość, Chełm, Łambinowice-Opole, Katowice, Olsztyn, Berlin (Niemcy), Darmstadt (Niemcy), Drezno (Niemcy), Bonn (Niemcy), Trewir (Niemcy).
56. „Zaginieni w obławie augustowskiej” V OBEP w Białymstoku (2005) – Sejny, Suwałki, Warszawa, Wigry, Sztabin.
57. „»Zgąstało Słoneczko ludzkości« – reakcje społeczeństwa polskiego na śmierć Stalina” – OBEP we Wrocławiu (2003) V Zielona Góra, Legnica, Odwach, Poznań, Lubin, Szczecin, Koszalin, Kamień Pomorski, Świnoujście, Międzyzdroje, Drawsko Pomorskie, Bydgoszcz.
58. „Zrzeszenie »Wolność i Niezawisłość« w służbie Niepodległej” – OBEP w Krakowie (2005) – Kielce.
59. „»Zwyczajny resort«. Ludzie i metody »bezpieki« 1944–1956” – OBEP w Warszawie (2003) – wersje językowe polska i angielska V Płońsk, Toruń, Gdańsk-Oliwa, Wąbrzeźno, Koszalin, Szczecin, Mława, Ciechanów, Płock, Siemiatycze.
60. „Żołnierze »Warszycyca«” V OBEP w Łodzi (2001) V Radomsko.
61. „»Żołnierze wyklęci«. Antykomunistyczne podziemie zbrojne na Rzeszowszczyźnie po 1944 r.” – OBEP w Rzeszowie (2001) – Janów Lubelski, Jarosław, Rymanów.
62. „Życie codzienne w okupowanej Wielkopolsce” – OBEP w Poznaniu (2003) V Śrem, Kościelec, Murowana Goślina, Napachañ.

Adresy biur, oddziałów i delegatur Instytutu Pamięci Narodowej
www.ipn.gov.pl

Prezes IPN dr hab. Janusz KURTYKA	ul. Towarowa 28, 00-839 Warszawa sekretariat, tel. (0-22) 581 85 22, 581 85 23 fax 581 85 24
Zastępca Prezesa IPN Maria DMOCHOWSKA	ul. Towarowa 28, 00-839 Warszawa sekretariat, tel. (0-22) 581 85 03 fax 581 85 09
Główna Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu Dyrektor prok. Dariusz GABREL	Pl. Krasińskich 2/4/6, 00-207 Warszawa sekretariat, tel. (0-22) 530 86 56 fax.(0-22) 530 90 87
Biuro Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów Dyrektor dr Zbigniew NAWROCKI	ul. Towarowa 28, 00-839 Warszawa sekretariat, tel. (0-22) 581 86 01 fax. (0-22) 58186 34
Biuro Edukacji Publicznej Dyrektor dr hab. Jan ŻARYN	ul. Hrubieszowska 6a 01- 209 Warszawa sekretariat, tel. (0-22) 431 83 83, fax. (0-22) 431 83 80
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Białymstoku	ul. Warsztatowa 1A, 15-637 Białystok sekretariat: tel. (0-85) 664 57 03, fax (0-85) 664 57 00
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Gdańsku	ul. Witomińska 19, 81-311 Gdynia sekretariat: tel. (0-58) 660-67-00, fax (0-58) 660 67 01
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach	ul. Kilińskiego 9, 40-061 Katowice sekretariat: tel. (0-32) 609 98 40, , fax (0-32) 609 98 42
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Krakowie	ul. Reformacka 3, 31-012 Kraków sekretariat: tel. (0-12) 426-21-35, 426-21-37, fax (0-12) 421 11 00
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie	ul. Szewska 2, 20-086 Lublin sekretariat: tel. (0-81) 536 34 01, fax (0-81) 536 34 02
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Łodzi	ul. Orzeszkowej 31/35, 91-479 Łódź sekretariat: tel. (0-42) 616-27-45, fax (0-42) 616-27-48

Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Poznaniu	ul. Rolna 45a, 61-487 Poznań sekretariat: tel. (0-61) 835 69 00, fax (0-61) 835 69 03
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Rzeszowie	ul. Słowackiego 18, 35-060 Rzeszów sekretariat: tel. (0-17) 860 60 18, fax (0-17) 860 60 39
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Szczecinie	ul. K. Janickiego 30, 71-270 Szczecin tel. (0-91) 48-49-800, fax (091) 48-49-801
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie	Pl. Krasińskich 2/4/6, 00-207 Warszawa sekretariat: tel. (0-22) 530-86-25, fax (022) 530-90-92
Oddział Instytutu Pamięci Narodowej we Wrocławiu	ul. Sołtysowicka 21a, 51-168 Wrocław sekretariat: tel. (0-71) 326-76-00, fax (0-71) 326-76-03
Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Bydgoszczy	ul. Grudziądzka 9-15, 85-130 Bydgoszcz sekretariat: tel./faks: (0-52) 372 98 90
Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Gorzowie Wlkp.	ul. Jagiellończyka 8, 66-400 Gorzów Wielkopolski sekretariat: tel./fax (0-95) 71 15 725
Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Kielcach	Al. Na Stadion 1, 25-127 Kielce sekretariat: tel./fax (0-41) 344-42-15
Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Koszalinie	ul. Andersa 34, 75-950 Koszalin sekretariat: tel./fax (0-94) 342-85-02
Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Olsztynie	ul. Partyzantów 87, 10-402 Olsztyn sekretariat: tel. (0-89) 534-93-59
Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Opolu	ul. Ozimska 60 A, 45-368 Opole sekretariat: tel./fax (0-77) 453-89-67
Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Radomiu	ul. Żeromskiego 53, 26-600 Radom tel. (0-48) 362-04-95, fax (0-48) 362-02-95